

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

wilkie collins

beyazlı kadın

İNKILAP ve AKA
KÜTÜPHANELERİ

Fiyatı : 15 Lira

BEYAZLI KADIN

1

WILKIE COLLINS

BEYAZLI KADIN

(The Woman in White)

Dilimize Çeviren :

CANSET IŞIK

İNKILÂP ve AKA

KITABEVLERİ Kolu SH

Ücretsiz E-Kitap Alışverişi - <https://kitapevleri.org>

Wilkie Collins

William Wilkie Collins 8 Ocak 1824 yılında doğdu ve 1889 da öldü. Wilkie Collins iki şaheserinden sonra eserlerinde başarı sağlamadığı için hayatı hakkında fazla bilgi edinilememektedir. Ancak onun hakkında aranılan bilgileri çağdaşlarının hayatlarını inceleyerek ve arkadaşlarına yazdığı mektuplardan elde edebiliyoruz.

Wilkie Collins, İngiliz yazarı Charles Dickens'in hem yakın arkadaşı hem de akrabasıydı.

Collins'in ilk eseri «Beyazlı Kadın»dır. Bu eser dünya edebiyatının ilk ve en güzel esrar romanıdır.

Esrar romanı karakterleri, tipleri, olayları herhangi bir aşk romanı gibi işler polis romanları ile ilgisi yoktur.

Collins daha sonra «Moonstone» «Ay taşı»nı yazdı.

«Beyazlı Kadın» basıldığı zaman Avrupa edebiyatında fırtınalar yaratmıştır.

B İ R İ N C İ

B Ö L Ü M

Bölüm I.

- 1 —** Hikâyeye Walter Hartright başlıyor.
- 2 —** Hikâyeye Vincent Gilmore devam ediyor.
- 3 —** Hikâyeye Marion Halcombe devam ediyor.

K I S I M I

Hikâyeye yirmisekiz yaşındaki resim öğretmeni Walter Hartright başlıyor.

Temmuzun son günüydü. Uzun, sıcak yaz sona ermek üzereydi. Biz, Londra kaldırımlarının yorgun argın yolcuları mısır tarlalarının üzerine düşen bulut gölgelerini ve sahilden esen sonbahar meltemlerini hayalimizde yaşatmağa başlamıştık.

Ya zavallı ben? Geçip gitmekte olan yaz beni sıhhsiz, huzursuz, üstelik de beş parasız bırakmıştı. Geçen yıl kazanmış olduğum parayı her zamanki gibi idare edememiş, bu müsrifliğim yüzünden de iktisad olsun diye sonbaharı annemin Hampstead'deki eviyle Londradaki dairem arasında geçirmek zorunda kalmıştım.

Hatırlıyorum: Durgun ve bulutlu bir akşamdı. Londra havası son derece ağır, nakil araçlarının uzaktan gelen uğultusu son derece hafifti. İçimdeki küçük hayat vuruşu, etrafımdaki şehrin büyük kalbi, batan güneşle birlikte gitgide yavaşlıyor gibiydi. Okumaktan çok hayal alemine dalmış olduğum kitaptan başımı kaldırıp banliyö semtlerinin daha serin olan akşam havasına kavuşmak düşüncesiyle odamdan çıktım. Haftanın iki akşamını annemle kızkardeşimin yanında geçirmeğe alışmıştım. İşte bu yüzden kuzeye yani Hampstead'e doğru yöneldim.

Şu anda bazı olaylardan söz etmem gerekiyor. Babam bu hikâyeyi yazmağa başladığımdan beş yıl önce ölmüştü. Beş kardeşten ancak kardeşim Sarah ile ben kalmıştık. Babam da benim gibi bir resim öğretmeni idi. Çalışmaları sayesinde mesleğinde ilerlemişti. Onun tutumluluğu yüzünden annemle kızkardeşim, ölümünden sonra da, sağlığındaki gibi sıkıntı çekmeden yaşamağa devam edebil-

mişlerdi. Hayata atıldığım zaman önümde beni bekliyen gelecek, minnettâr kalınacak kadar parlaktı.

Annemin bahçe kapısına vardığımda alacakaranlığın son durgun ışıkları en yüksek tepelerin üzerinde hâlâ titreyordu; aşağımda kalan Londra şehri ise bulutlu gecenin gölgesi içinde siyah bir körfeze gömülmüş gibiydi. Kapının çingırağını henüz çalmıştım ki değerli İtalyan dostum Profesör Pesca, hizmetçiden önce davranıp beni sevinçle karşıladı.

Gerek kendisi gerekse benim yüzümden, Profesör Pesca, resmi bir takdimin şerefini haketmiştir. Rastlantılar, onu, bu sayfalarda anlatacağım garip hikâyelerin başlangıç noktası yapmıştır.

İtalyan dostumla, ilk defa, benim resim dersi verdiğim, onun da kendi dilini öğrettiği bazı büyük evlerde karşılaşmıştık. O zamanlar hayatının tarihçesi hakkında şunları biliyordum: bir zamanlar Padua Üniversitesinde iyi bir mevkii sahibiymiş: İtalya'dan (hiç kimseye söz etmedi) siyasi sebeplerden ötürü ayrılmış, yıllardanberi de Londra'da bir dil öğretmeni olarak hayatını kazanıyordu. Herkesin saygısını kazanmağı da kısa zamanda başarmıştı.

Pesca, cüce olmamakla birlikte — çünkü tepeden tırnağa kadar gayet düzgün bir vücudu vardı — sirk dışında gördüğüm insanların en ufak tefeğiydi sanırım. Gittiği her yerde görünüşüyle dik-kati üzerinde topladığı gibi insanlar arasında yaradılışının zararsız değişikliği ile de ilgi çekiyordu. İngilizlerin her yaptığını benimseyerek gerçek bir İngiliz olma hevesindeydi. Şemsiye kullanmakla yetinmez, tozluk giyer, beyaz şapka takardı. Daha sonraları Profesör, İngilizlerin davranışlarını ve eğlencelerini de benimsedi. Bizi bir millet olarak üstün gördüğünden usta olduğumuz her çeşit sporu öğrenme sevdasına kapıldı.

Bir gün tesadüfen Brighton'da karşılaşmıştık. Yüzmek İngilizlere özgü bir spor olmadığından bunu, Profesörün

hazırlıksız öğreneceğini sandığı sporlardan biri olabileceği aklımın köşesinden bile geçmezdi. Denize atladığımızdan az sonra onun bana yetişmediğini görerek durdum ve arkama dönüp baktım. Sahille benim aramda bir an için suyun yüzünde çırpınan sonra birden kaybolan iki küçük beyaz koldan başka bir şey olmadığını görünce şaşırdım. Onu kurtarmak için suya daldığımda zavallı küçük adam, dipte, çakıl döşeli bir çukurda iki büküm yatıyordu. Hiç görmediğim kadar küçük görünüyordu. Bereket versin ki kendine gelmesi bir kaç dakikayı geçmedi. İyileşmesiyle birlikte yüzmek bildiği hakkındaki kuruntusu da canlanıverdi. Dışlerinin birbirine vurması geçip konuşmak için kendisinde güç bulunca boş boş gülmseyip kramp girdiğinden yüzememiş olduğunu belirtti.

Tamamen kendisini bulunca plâja gelip yanıma oturdu. Bir an içinde o sıcak, güneyli yaradılışı, İngilizlerin o yapma çekingenliğini yıkmıştı. En çılgın sevgi gösterisiyle aklımı başımdan aldı. İtalyanlara özgü aşırı bir ifadeyle, bundan sonra kendini bana adayaacağını söyledi; bana ömrümün sonuna kadar unutamıyacağım bir görevde bulunmak fırsatı eline geçinceye kadar mutlu olacağını belirtti.

O an için sözlerini şakaya almıştım. Öyle ya o zaman bana karşı minnet hissi ile dolu olan dostumun o kadar istekle beklediği fırsatın yakında çıkacağını, onun bu fırsatı hemen kullanarak hayatımın akışında yepyeni bir çığır açıp beni adeta kendimi tanıyamaz hale getireceğini nereden bilebilirdim ki?

Fakat böyle oldu. Profesör Pesca'ya çakıl döşeli çukurdan kurtarmamış olsaydım, bu kitapta anlatılan hikâyeye karışmıyacak, ihtimâl, bütün bir yaşantımı etkileyen, hayatıma yön veren kadının adını bile duyamamış olacaktım.

K I S I M 2

Annemin evinde karşılaştığımızda Pesca'nın yüzü, davranışları bana olağanüstü bir şey olduğunu anlatmaya yetmişti. Fakat bu durumu hemen anlatmasını istemek boşunaydı. Beni iki elimden tutup sürüklerken onun sadece — alışkanlıklarımı bildiği için — o gece beni mutlaka görmek istediğinden annemin evine geldiğini ve çok güzel bir haber vereceğini tahmin etmekten geri kalmadım.

Odaya ikimiz birlikte ansızın ve kaba bir şekilde girdik. Annem açık pencerenin önüne geçmiş, bir yandan yelpazeleniyor, bir yandan da gülümsüyordu. Pesca'ya karşı ayrı bir yakınlığı vardı, onun en aşırı tuhaf hallerini bile hoş görürdü. Zavallı küçük insan! Bu küçük profesörün oğluna olan düşkünlüğünü, dostluğunu farketttiği ilk andan itibaren ona kalbini vermiş ve her garipliğini hoş görür olmuştu.

Ne garipti ki gençliğin bütün özelliklerine sahip olan kızkardeşim Sarah ise onu daha az hoşgörürdü. Pesca'nın kalbinin bütün üstün özelliklerini tam manâsıyla takdir etmekle birlikte hatırım için bile annem gibi kayıtsız şartsız kabul edemezdi.

Meselâ o gece ihtiyar kadın ikimiz birlikte odaya tıpkı iki çocuk gibi girişimize yürekten gülerken Sarah sinirli sinirli, Profesörün bana kapıyı açmağa koşarken acelesinden kırdığı bir çay fincanın parçalarını toplamakla meşguldü.

Annem :

— Biraz daha gecikseydin ne olacaktı kimbilir? Pesca sabırsızlıktan, ben de meraktan deli olacaktım. Profesör seni ilgilendiren şaheser bir haber getirmiş. Fakat arkadaşı Walter gelinceye kadar bu haberin ne olduğuna ait en ufak bir ipucu bile vermedi. Zalim! dedi.

Kırılan fincanın parçalarını toplamakta olan Sarah ise kendi kendine üzgün üzgün:

— Huzur kaçıran bir durum oldu. Takım bozuldu. diye mırıldanıyordu.

Bu sırada Pesca bütün bu sözlerden habersiz, mutlu bir telâş içinde büyük koltuğu odanın öbür köşesine taşıyordu. Koltuğu arkası bize doğru olmak üzere çevirince, üzerine diz üstü sıçradı, bu sahte kürsüden heyecan içinde üç kişilik küçük topluluğa seslendi.

— Şimdi, sevgili dostlarım diye söz başladı. («Sevgili dostlarım» dediği zaman «değerli dostlarım» demek isterdi).

— Dinleyiniz. Müjdemo vereceğim zaman geldi. En sonunda konuşuyorum.

Annem, Pesca'nın şakasına ayak uydurarak:

— Dinleyin. Dinleyin. dedi.

Sarah:

— Fincandan sonra bir de en güzel koltuğun arkasını kıracak. diye fısıldadı.

Pesca sözüne devam etti.

— Geçmişe dönüyor ve Tanrının yarattığı varlıkların en soylusuna sesleniyorum. Bu soylu kişi beni denizin dibinde — kramp yüzünden — ölü buldu, denizin üstüne çıkardı. Hayatıma ve elbise-lerime tekrar kavuştuğum zaman ne demiştim? Hayatımın sonuna kadar sevgili dostum Walterin emrine hazırım, demiştim. Gerçek-ten de öyle. Walter'e bir hizmette bulunmak fırsatı elime geçince-ye kadar asla kendimi mutlu hissetmiyecektim. Bu kutsal güne ka-dar da huzurlu olamadım. Şimdi duyduğum çılgın mutluluk tıpkı ter gibi derimin herbir gözeneğinden boşanıyor. Çünkü istediğim fırsat sonunda elime geçti.

— Ana dilimi öğretmek için girip çıktığım büyük Londra evlerinin içinden biri çok güzel. Orada, sevgili dostlarım güzel bir aile yaşıyor: Şişman bir anne sarışın, şişman üç genç bayan, sarışın, şişman iki delikanlı, hepsinin şişmanı, sarışını bir baba var. Boğazına kadar altına gömülmüş büyük bir tüccar. Ben bu üç genç bayana İlâhi Danteyi öğretiyorum. Ah, ah, ah Vay benim kara başımın yazısı. İlâhi Dantenin o güzel üç kafayı nasıl allak bullak ettiğini anlatmak için dünyadaki dillerin hiçbirinde yeterli kelime bulamıyorum. Neyse, bugün bu üç bayanla Dantenin cehennemine indiğimiz sırada koridorda bir ayakkabı gıcırtısı duyuldu. İçeri çifte çeneli, kabak kafalı, büyük tüccar, Altın Baba girivermez mi?

— Elinde bir mektup vardı. Dedi ki «Dostum Mister...»den (Adamın adını unuttum) bir mektup aldım. Kendisine, yazlıktaki evine gelmek üzere bir resim öğretmenini sağlık vermemi istiyor» Altın Baba'nın bunu söylediğini duyduğum an, boyum uzun olsaydı, boyuna sarılır, onu göğsüme bastırırdım. Fakat kendimi tutarak babanın konuşmasına fırsat verdim. «Belki sizin tanıdığınız bir resim öğretmenini vardır. Üç genç bayan birbirlerine baktıktan sonra «Babacığım biz nereden bilelim ki. Fakat belki Mr. Pesca..» dediler. Adımdan sözedildiğini duyunca daha fazla kendimi tutamayıp sanki o anda sandalyemde bir diken bitmiş gibi yerimden fırlayıverdim. «Sevgili Bay istediğiniz gibi birini tanıyorum. O dünyanın en iyi resim öğretmenidir. Mümkünse tavsiye mektubunu bu gece yazın kendisini yarınki trenle göndereyim.» Altın Baba «İngiliz mi yoksa başka milletten mi?» diye sordu.» Köküne kadar İngiliz» cevabını verdim. «Bizim için kabiliyetli olmasından çok saygı değer bir kişi olması önemli. İyi durum kâğıtları var mı? Onları göstermesi gerek!» dedi. «Şüphesiz. Dosyalar, sandıklar dolusu mektup gösterebilir» dedim. Altın Baba «Bir iki mektup yeter. Bir dakika siz dersinize devam ederken ben de arkadaşımın ileri sürdüğü maddeleri yazayım.» diye cevap verdi. Eline kâğıt, kalem ve mürekkep alıp oturunca ben de öğrencilerimle birlikte tekrar Dante'nin

cehennemine indim. Kâğıdın hazırlanması on dakika sürmüştü. Ondan sonra zaman nasıl akıp geçti, onların yanından nasıl ayrılıp elimde tavsiye mektubu olduğu halde buraya nasıl geldim şerefim üzerine yemin ederim ki hatırlamıyorum. Şu anda dünyada benim kadar mutlu bir kişi düşünülemez. Kah! Kah! Kah!

Pesca cebinden bir kâğıt çıkarıp salladı.

Annem yanakları kızarmış, gözleri parlamış olarak ayağa kalktı, küçük adamın ellerini sevgiyle avuçlarının içine aldı.

— Sevgili, iyi kalpli Pesca. Zaten Walter'i sevdiğinden hiçbir zaman şüphe etmemiştim ama şimdi buna her zamankinden çok inandım.

Sarah da:

— Walter'in hesabına hepimiz Profesör Pesca'ya yaptığı iyilikten dolayı minnettâız.
dedi.

Bana gelince Pesca'nın iyi kalpliliğine karşı minnet duymakla beraber önümde açılan gelecek kapılarına pek gerektiği kadar sevinmemiştim. Profesör annemin ellerini öptükten sonra yanında çalışacağım adamın yazmış olduğu şartnameyi istedim.

Pesca kazanmış olduğu başarıdan dolayı kendine bir poz vererek bana kâğıdı uzattı. Hükümdarlara özgü bir tavır ile:

— Oku, oku dostum. Göreceksin Altın Baba senden nasıl övünerek sözediyor.

dedi.

Şartname sade ve anlaşılır bir dille yazılmıştı.

1. Cumberland'daki Limmeridge Malikanesinin sahibi ve efendisi Frederick Fairlie, Esquire, dört ay için, usta, bilgili bir resim öğretmeni tutmak istiyor.

2. Öğretmenlerden önce bir gözetim bekleniyor. İki genç bayana sulub-

ya resim yapmasını öğretecek; boş kalan zamanını da yüzüstü bırakılmış resim koleksiyonunun onarımına verecek.

3. Bu görevleri üzerine alıp hakkıyla başarmayı kabul edene haftada dört guinea verilecek, kibar bir bey gibi kendisine davranılacaktır. Öğretmen Limmeridge Malikânesinde kalacaktır.

4. Bu işe kendini aday gösteren kişi karakteri, yetenekleri hakkında iyi durum kâğıtları gösteremeyecek olursa bu işten vazgeçmelidir.

Kâğıtlar Mr. Fairlie'nin Londra'daki arkadaşına gönderilecekti. Bu şartlardan sonra Pesca'nın kızlarına ders verdiği tüccarın adı, adresi yazılmıştı.

Bu teklifin tarif ettiği iş şüphesiz ki son derece çekici bir şeydi. Bunu biliyordum. Bu işi alabilirsem kendimi mutlu saymam gerektiğine de inanıyordum. Ama yine de kâğıdı okuduktan sonra içimde birden yersiz, açıklanması imkânsız bir isteksizlik uyandı.

Annem kâğıdı okuyup bana uzatırken:

— Ne yazık ki babanın eline ömrünce böyle bir fırsat geçmemişti, Walter.
dedi.

Sarah da oturduğu yerden:

— Çok kibar insanlar. Üstelik ileri sürdükleri şartlar da ne kadar memnun edici.
diye fikir yürüttü.

Sabırsız sabırsız:

— Evet, evet. Şartlar da her yönden gayet çekici... Ama istedikleri kâğıtları göndermeden önce düşünmek için biraz zamana ihtiyacım var.
dedim.

Annem:

— Düşünmek mi? Aman Walter ne yapıyorsun? Çıldırдың mı sen?
diye sordu.

Sarah:

— Düşünmek mi? Ne garip! Böyle bir teklif karşısında nasıl düşünüyim diyorsun? dedi.

Profesör:

— Düşünmek mi? Bunda düşünülecek ne var? Bana cevap ver. Sıhhatini düzeltmek için temiz kır havasına kavuşmak istemiyormuydun? İşte elindeki kâğıtla dört ay kır havasını teneffüs edeceksin. Sonra paraya da ihtiyacın vardı. Haftada dört guinea gibi bir servet yetmez mi? Üstelik iki genç bayanın sevimli arkadaşlığı, yatağın, kahvaltılarının, yemeklerin, içkilerin, hepsi bedava.. Sevgili dostum, ilk defa olarak hayretler içinde kalıyorum ve sana ne diyeceğimi bilemiyorum. dedi.

Ne annemin gösterdiğim tepkiye karşı duyduğu hayret, ne de Pesca'nın yeni işin bana sağlayacağı faydaları sayıp döküşü Limeridge malikânesine gitmek konusunda içimde beliren isteksizliği kaybettiremedi. Cumberland'a gitmek için aklıma gelen bütün önemsiz itirazları ileri sürdükten, fakat bunları mantıklı bir şekilde birer birer çürütüldüğünü gördükten sonra baş vuracağıma dair söz vermek zorunda kaldım. Biliyordum ki bu işi geri çevirsem Pesca'nın kalbini bir daha tamir edememek üzere kırmış olacaktım.

Ertesi sabah kâğıtlarımı Profesörün öğretmenlik yaptığı Portland Place'e gönderdim. Aradan üç gün geçmişti. Kâğıtlarımı yeterli bulmadıklarını düşünerek içimde gizli bir sevinç belirmişti. Ama nasıl olduysa oldu ve dördüncü gün cevap geldi. Mr. Fairlie beni yanına öğretmen kabul ettiğini ve hemen Cumberland'a gelmemi istediğini bildiriyordu. Yolculuğum için gereken bütün açıklamalar dikkatle belirtilmişti.

Sabahleyin erkenden Londradan ayrılmak üzere binbir zorlukla hazırlandım. Akşama doğru Pesca vedalaşmak için şöyle bir uğramıştı. Bir ara neşeli bir şekilde:

— Seni kaybettiğim için içimden ağlamak geliyor ama yine de aklıma bu parlak teklif gelince gözyaşlarım kendiliğinden kuruyor. İstikbalinin yolunu sana ben açmış oldum. Haydi dostum yolun açık olsun. Cumberlând'da güneşin parlarken ne olur hasattan faydalanmağa çalış. O iki genç bayandan biriyle evlenmeğe bak. Merdivenin en üst basamağına vardığın zaman en alt basamakta bulunan Pesca'nın sana bu imkânı hazırlamış olduğunu da aklından çıkartma.

dedi.

Ben de onunla birlikte gülmeğe çalıştım ama nedense ruhumu karartan hüznün hâlâ kaybolmamıştı.

Yalnız kalınca Annemle Sarah'la vedalaşmak üzere Hampstead'deki evlerine gitmekten başka işim olmadığını anladım.

K I S I M 4

Bütün gün süren o boğucu sıcaktan sonra gece de sıkıntılı ve sıcak geçiyordu. Annemle kız kardeşim en son dakikada beni uyarıcı birçok sözler kullanmışlar, beş dakika daha kalmam için o kadar ısrar etmişlerdi ki hizmetçi kapıyı arkamdan kilitlerken vakit gece yarısına yaklaşıyordu. Londra'ya giden en kestirme yolda bir kaç adım yürüdükten sonra birden duraladım.

Dolunay yıldızsız koyu mavi gökyüzünde çok büyük görünüyordu. Bozkırın inişli çıkışlı toprağı bu esrarlı ışık altında sanki biraz aşağıdaki büyük şehirden yüzlerce kilometre uzaktaymış gibi vahşi bir görünüşe sahipti. Londra'nın sıcak, hüzün verici havasına gereğinden önce girmek o an hoşuma gitmemiştir. Bu nedenle en dolambaşlı yolu seçerek temiz hava içinde yürümeğe, eve, yeni sabahın serinliğiyle ulaşmaya karar verdim.

Bozkırın üzerindeki kıvrımlı yoldan manzaranın kutsal sessizliğinden, toprağın üzerindeki yumuşak gölge ve ışık oyunlarından büyük bir zevk duyarak ağır ağır yürümeğe başladım.

Yeni görevimi, Limmeridge malikânesini, Mr. Fairlie'yi, öğrenim olacak iki bayanı düşünürken dört yolun birleştiğı noktaya geldiğimi farkettim. Londra'ya giden şoseye saptım. Bu genç bayanların nasıl şeyler olduğunu düşündüğüm bir anda bir elin arkamdan ansızın, hafifçe omuzuma değmesiyle vücudumdaki bütün kan çekiliverdi. Bastonumu sıkıca kavrayarak birden dönüverdim. Orada, geniş aydınlık yolun ortasında sanki yerden bitmiş ya da gökten inivermiş gibi tepeden tırnağa beyazlar giymiş bir kadın duruyordu. Yüzünü bana doğru kaldırmıştı. Eliyle Londra'nın üzerini kaplayan karanlık sisi gösteriyordu.

Gecenin o saatinde o تنها yerde bu garip hayaletin ansızın karşımda belirivermesi beni ciddi şekilde sarstığından ne istediğini o anda sormadım. İlk önce konuşan o oldu.

— Londraya giden yol bu mu?

O bana bu garip suali sorarken ben ise onu tepeden tırnağa kadar süzmekle meşguldüm. Saat bire yaklaşıyordu.

Ayin ışığı altında ancak şunları seçebildim: yanak ve çene çizgileri zayıf, sert bakışlı, renksiz, genç bir yüz, ciddi düşünce, dikkat dolu iri gözler, kararsız, titreyen dudaklar, sarımtırak kestane renginde saçlar. Davranışları yakışksız ve aşırı olmaktan çok uzaktı. Sessiz, kendinden emin, biraz hüznü, biraz da şüpheliydi. Tam anlamıyla kibar bir bayan olmamakla beraber en aşağı bir tabakadan gelme bir kadın da değildi. Duyduğum kadarıyla sesinin tonunda garip bir durgunluk, makineye benzer bir anlam vardı. Konuşması dikkati çekecek kadar hızlıydı. Elinde ufak bir çanta taşıyordu. Şapkasını, şalını, elbisesini de katacak olursak baştan aşağı beyaz olan kıyafetinin pek kibar, pahalı malzemelerden yapılmış olmadığını anlamak kolaydı. İncecik bir vücudu vardı ve boyu ortanın üstündeydi. Karşılaşmamızın akıl durduran garip durumu altında ve soluk ışıktaki ancak bu kadarını görebilmiştım. Acaba bu ne biçim bir kadındı? Gece yarısından sonra o ıssız yolda tek başına ne arıyordu? Bütün bunların cevabını tahmin edebilmem imkânsızdı. Sadece emin olduğum bir tek şey, saatin şüpheliyi çekecek kadar geç, çevrenin ıssız olmasına rağmen en ard fikirli birisinin bile onun yabancı bir adamla konuşmasındaki maksadı kötüye yorumıyacak olmasıydı. Kadın yine o aynı hızlı konuşmasıyla, sakin tavrıyla en küçük bir sabırsızlık göstermeden:

— Duymadınız mı? Londra'ya giden yol bu mu diye sordum. dedi.

— Evet. Cevap vermekte geciktiğim için özür dilerim. Ansızın karşıma çıkıvermeniz beni çok şaşırttı. Hâlâ burada ne yaptığınızı anlayamadım.

— Kötü bir şey yaptığımı sanmıyorsunuz değil mi? Zaten kötü bir şey de yapmadım. Başıma bir kaza geldi. Bu geç saatte tek başıma buralara düşmem büyük bir şanssızlıktır. Niçin kötü bir şey yapmış olacağımdan şüpheleniyorsunuz?

Gereği olmayan bir ciddiyetle ve telâş içinde konuşmuş, sonra da adım adım gerileyerek benden kaçmıştı. Onu yatıştırmak için elimden geleni yaptım.

— Lütfen aklınıza böyle şeyler getirmeyiniz. Sizden şüphe fi-lân ettiğim yok. Tek isteğim de elimden geldiği kadar size yardım edebilmektedir. Az önce yol tamamen bana boş görünmüştü. Ansızın sizi karşımda görünce şaşırdım.

Beyazlı kadın döndü, Londra ile Hampstead yollarının birleştiği noktada yol kenarındaki çalılarının içinde bir aralığı göstererek:

— Geldiğinizi duyunca nasıl bir insan olduğunuzu anlamak için oraya saklandım. Siz gelip geçinceye kadar orada korku ve şüphe içinde bekledim. Ondan sonra da peşinizden habersizce gelip size dokunmak zorunda kaldım. Size güvenebilirmiyim? Başıma bir kaza geldi diye hakkımda kötü şeyler düşünmüyorsunuz değil mi? dedi.

Peşimden gizlice gelip omuzuma dokunacağına acaba bana seslenmiş olsaydı ne olurdu? Kadının davranışı garibime gitmişti.

Kadın ne söyleyeceğini şaşırmış gibi sustu. Çantasını bir elinden öbür eline geçirdi, acı acı içini çekti. Kadının yalnızlığı, çaresizliği beni yaralamıştı. Benim yerimde daha yaşlı, daha akıllı, daha soğukkanlı bir adam olsa bu garip karşılaşma karşısında mantığını kullanarak çok dikkatli hareket ederdi. Ama ona yardım etmek, onu korumak için duyduğum istek üstün geldi.

— Herhangi bir kötü maksadınız yoksa bana güvenebilirsiniz. İçinde bulunduğunuz garip durumu açıklamak zor geliyorsa o

konuyu kapatın lütfen. Sizden açıklama yapmanızı istemeye hakkım yok. Size nasıl yardım edeceğimi söylerseniz, elimden geleni yapmaktan çekinmem.

dedim.

— Çok iyisiniz. Sizi önüme çıkarttığı için Tanrıya ne kadar şükretsem azdır.

Bu sözleri söylerken sesinde ilk defa olarak kadınsı bir yumuşaklık hissetmiştim. Ama hâlâ üzerime çevrilmiş olan o dikkat, düşünce dolu büyük gözlerde hiçbir gözyaşı parıldamıyordu. Konuşmasını gitgide hızlandırarak:

— Londra'ya bu ikinci gidişim.
diye sözüne devam etti.

— Şu önümüzdeki tarafı da hiç bilmiyorum. Acaba bir araba bulabilir miyim? Acaba saat çok mu geç oldu? Bilmiyorum. Bana karışmıyacağınıza, sizden ne zaman istersem izin vereceğinize söz verdiğiniz taktirde bana nerede araba bulabileceğimi gösterebilir misiniz? Londra'da bir arkadaşım var. Beni seve seve evine alır. Zaten başka bir şey istediğim de yok. Söz veriyor musunuz?

Ne yapabiliirdim ki? Karşımda çaresiz olarak elime bakan bir yabancı var... Üstelik de bu yabancı yalnız ve kimsesiz bir kadındı. Yakınlarda ne bir ev ne de akıl danışabileceğim bir kimse vardı. Hem istesem de bu kadının hareketlerini kontrol etme hakkına sahip değildim.

Bu satırları yazarken sonradan gelen faciaların gölgesi yazdığım kâğıdı karartıyor gibi ama yine de tekrarlıyorum. Ne yapabiliirdim ki?

— Söz veriyormusunuz?

Kadın bu soruyu tekrar ederken bana yaklaştı, elini ani, yumuşak bir hareketle kalbimin üzerine koydu. Zayıf bir eldi bu. O bunaltıcı gecede bile buz gibiydi .Unutmayın ki ben de o zamanlar gençtim. Kalbimin üzerine konan da bir kadın eliydi.

— Söz veriyor musunuz?

— Evet.

Bir tek kelime! Günün her saatinde herkezin de dilinde dolaşan o kısacık, alışılmış kelime. Tanrı bilir ya şu anda yazarken bile titriyorum.

Yüzümüzü Londra'ya çevirip yeni günün o ilk durgun saatinde beraberce yola koyulduk. Adı, kişiliği, hayatı, gayesi, o an yanımda bulunması bile benim için bir sır olan bu kadınla ben. Bir rüya âlemine dalmıştım sanki. Acaba ben gerçekten Walter Hart-right'miydim? Burası Pazar günleri tatil yapan kişilerin dolaştığı o bildiğim yolmuydu? Pişmanlığa benzer bir hisle o kadar doluydum ki garip yol arkadaşşımla konuşamadım bile. Aramızdaki sessizliği bozan yine onun sesi oldu. Ansızın:

— Size bir şey sormak istiyorum. Londra'da çok tanıdığınız var mı?

diye sordu.

— Evet, birçok.

— Yüksek rutbeli, ünlü kişilerden tanıdığınız var mı?

Bu garip sorudaki şüphe ifâdesini sezmeme imkân yoktu. Cevap vermeden önce biraz duraladım. Sonra:

— Bir kaç tane.

dedim.

Dikkatle beni süzerek:

— Baronet rütbeli kimse tanıyor musunuz?

dedi.

Cevap veremiyecek kadar şaşırmıştım. Ancak:

— Niçin soruyorsunuz?

dedim.

— O adamı tanımamanızı istiyorum da.

— Adını söyler misiniz?

— Hayır, söyleyemem. Daha doğrusu söylemeye cesaret edemem. Adını ağzıma aldığım an kendimi kaybediyorum.

Yüksek sesle ve hırslı hırslı konuşuyordu. Yumruğunu sıkıp havaya kaldırdı ve öfkeyle salladı. Sonra ansızın eski halini buldu. Alçak bir sesle:

— Siz kendi tanıdığınız baronetleri söyleyin.
dedi.

Bu kadar ufak tefek bir mesele için onun hatırlarını kıramazdım. Bu nedenle üç ad saydım. Kadın derinden bir oh çekerek:

— Şükürler olsun. Onu tanıımıyorsunuz. Siz de rütbe, ünvan sahibi biri misiniz?
diye sordu.

— Ne gezer! Ben basit bir resim öğretmeniym.

İhtimâl biraz acı bir ifâdeyle cevap vermiş olacağım ki kadın bütün hareketleri gibi yine ani olarak koluma girdi.

— Rütbe, ünvan sahibi değilmiş. Şükür. Öyleyse ona güvenilebilirim.
diyerek kendi kendine söylendi.

O ana kadar onu üzmemek için merakımı yenmiştim ama artık sabrımın tükendiğini hisseder gibiydim.

— Rütbe, ünvan sahibi birinden şikâyetiniz mi var? Herhalde adını söylemeğe cesaret edemediğiniz baronet size büyük bir kötülük yaptı. Gecenin bu olmayacak saatinde burada bulunmanıza da o mu sebep oldu?

— Lütfen bana bir şey sormayın. Şimdi onun hakkında konuşacak durumda değilim. Zalimce bir haksızlığa uğradım. Bana daha çok iyilik etmek düşüncesinde iseniz daha hızlı yürümeğe devam edin. Benimle konuşmayın. Kendi kendimi teskin etmeye çok ihtiyacım var.

Yeniden hızlı adımlarla ilerlemeye başladık. En aşağı yarım saat hiç birimiz konuşmadık. Bir ara kadının yüzüne baktım. Dudaklarını iyice sıkmış, kaşlarını çatmış, bakışlarını uzaklara dal-

dırmış, kendinden geçmiş bir halde yürüyordu. Şehrin ilk evlerine vardığımız zaman kadının yüz hatlarındaki gerginlik yumuşayı-verdi.

— Londra'da mı oturuyorsunuz?

diye sordu.

— Evet ama yarın bir süre için Londra'dan ayrılıyorum. Taş-
raya gidiyorum.

— Nereye kuzeye mi güneye mi?

— Kuzeye Cumberland'a.

Kadın sevgi dolu bir sesle:

— Cumberland'a. Ben de keşke oraya gidebilseydim. Bir za-
manlar Cumberland'da ne kadar mutluydum.

Kadınla aramdaki esrar perdesini yırtmağa çalıştım.

— İhtimâl o güzel göller yöresinde doğdunuz?

— Hayır, Hampshire'de doğmuşum ama bir zamanlar bir sü-
re için Cumberland'da okula gitmişim. Göl mü dediniz. Ben göl
diye birşey hatırlamıyorum. Tekrar görmek istediğim Limmeridge
köyü ile Limmeridge mâlikânesidir.

Şimdi duruvermek sırası bana gelmişti. Merakımın en taşkın
olduğu anda Mr. Fairlie'in evinin adının geçişinden sendeler gibi
oldum. Ben durur durmaz kadın korkuyla bakışlarını yolun üzerin-
de gezindirerek:

— Arkamızdan çağıran mı oldu?

diye sordu.

— Hayır, hayır! Limmeridge Mâlikânesi dediğiniz zaman ga-
ribime gitti de. Bir kaç gün önce Cumberland'lı dostlarım da ora-
dan sözediyordu.

— Herhalde onlar benim dostlarım olmasa gerek. Mrs. Fair-
lie öldü. Kocası da. Küçük kızları da şimdiye kadar belki evlenip
gitmiştir. Limmeridge'de şimdi kim oturuyor bilmiyorum. Ama o
adı taşıyan birileri kalmışsa onları da Mrs. Fairlie'nin hatırı için
severim.

Daha başka şeyler de söyleyecekti ama tam konuşmağa başlayacağı anda Londra'nın adamakıllı içine girmiş bulunuyorduk.

— İşte Londra'ya geldik. Acaba nereden araba bulabilirim? Çok yoruldum. Üstelik de korkuyorum. Arabanın içine girip, buradan uzaklaşmak istiyorum.

Önümüze boş bir araba çıkıncaya kadar beklememiz gerektiğini söyledim. Sonra tekrar Cumberland konusuna dönmeğe çalıştık. Ama boşuna bir çabaydı bu. Arabaya girip oradan uzaklaşmak fikri şimdi onun fikrini tamamen kaplamıştı. Başka hiçbir şey düşünemiyordu. Biraz daha yürüdükten sonra sokağın karşı tarafında bir kaç ev ilerimizde bir araba durdu. Bir bay inerek bir bahçe kapısından içeriye girdi. Ben hemen arabayı çağırdım. Karşı tarafa geçerken yol arkadaşımın telâş o kadar fazlalaştı ki beni âdeta koşmak zorunda bıraktı.

— Çok geç olduğu için acele ediyorum.

Ben arabanın kapısını açtığım zaman arabacı kibar bir sesle:

— Tottenham Court Sokağına gitmiyorsanız sizi alamam bayım. Atım çok yorgun. Ahırdan fazla uzaklaşamam. dedi.

— Tamam, tamam ben de o tarafa gidiyordum zaten. Ben de o tarafa gidiyorum.

Yanımdan sıyrılarak arabaya bindi.

Arabacının kibar olduğu kadar da ayık olduğuna inanmadan kadının oturmasına izin vermedim. Gideceği yere kadar onunla yol arkadaşlığı yapmak için rica ettim.

— Hayır! hayır! hayır! Artık tamamen emniyettem. İçim de huzurlu. Eğer kibar bir beyseniz sözünüzü unutmazsınız. İzin verin de ben durduruncaya kadar araba yoluna devam etsin. Size çok çok teşekkür ederim. Tanrı sizden razı olsun.

Elim arabanın kapısında duruyordu. Kadın da bu eli aldı, öptü ve sonra iteledi. O anda araba yola koyuldu. Ben arabayı dur-

durmak için koşmaya başladım. Sebebini kendim de bilmiyordum. Sonra onun içine korku salmamak, onu üzmemek için durdum. Bu sefer bağırdım ama sesimi arabacıya duyuramadım. Tekerleklerin sesi yavaş yavaş uzaklaştı... Araba yoldaki karanlık gölgeler içinde kayboldu. Beyazlı kadın uzaklaşıp gitmişti..

Aradan on dakika veya daha fazla geçmişti. Ben hâlâ yolun aynı tarafında duruyordum. Bazan makine gibi ilerliyor, bazan da dalgın dalgın durup bakınıyordum. Bir an için bu maceranın gerçekliğinden şüpheye düşüyor, sonra da yanlış bir hareket yapmışım gibi huzursuzluk hissederek şaşkınlık, üzüntü içinde bocalıyordum. Ama başka ne türlü davranacağımı da bilmiyordum. Nereye gittiğimin, ne yapacağımın farkında değıldim. Sadece kendi düşüncelerimin karmaşık bir şekle girdiğini farkında olduğum anda ansızın arkamdan hızla yaklaşan tekerleklerin sesiyle kendimi toparladım. Uykudan uyanır gibi oldum.

Yolun karanlık tarafındaydım. Bir bahçenin ağaçlarının koyu gölgesindeydim. Durdum, etrafıma bakındım. Yolun daha aydınlık olan karşı tarafında bir polis ilerliyordu.

Araba yanımdan geçti. İçinde iki adam olan açık bir araba. Adamlardan biri:

— Dur, şurada bir polis var. Ona soralım.

diye bağırdı.

At bulunduğum gölgeliğın biraz ilerisinde durdu. İlk defa konuşan adam:

— Polis bey. Bu taraftan bir kadın geçtimi?

dedi.

— Nasıl bir kadın, bayım?

— Eflâtun elbiseli bir kadın.

İkinci adam. Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

— Hayır, hayır. O bizim verdiğimiz elbiseler yatağın üzerinde bulundu. Herhalde bize geldiği zamanki elbiseleriyle kaçmış olacak. Beyazlar giymiş bir kadın. Beyazlı bir kadın. dedi.

— Böyle bir kadın görmedim, efendim.

— Siz veya adamlarınızdan biri bu kadına rastlayacak olursanız yanına bir görevli vererek şu adrese gönderin. Bütün masraflar bana ait. Üstelik bir ödül de kazanacaksınız.

Polis uzatılan karta bir göz atarak:

— Bu kadını niçin yakalıyacağız? Ne yaptı? diye sordu.

— Ne mi yaptı? Benim kurmuş olduğum özel tımarhaneden kaçtı. Unutmayın. Beyazlı kadın.

K I S I M 5

— Benim kurmuş olduğum özel tımarhaneden kaçtı.

Bu kelimelerin beynimde korkunç bir ışık çakmadığını söylesem yalan konuşmuş olurum. Beyazlı kadının bana sormuş olduğu bazı garip sorular yüzünden, onun ya akılsız ya dengesiz ya da bir korkunun etkisi altında aklını kaçırmış olduğu sonucunu çıkar-mıştım. Tımarhane deyince aklımıza deliler gelir. Oysa ben Beyazlı Kadın için böyle bir şeyi hiç düşünmediğimi samimi olarak itiraf edebilirim. Ne konuşmasında ne de davranışlarında bir delilik işareti görmemiştim. Hatta şimdi yabancının polise söylediği sözler kadının durumunu aydınlattığı halde yine de böyle bir şeye ihtimâl veremiyordum.

Ben ne yapmıştım? Acaba kadını serbest bırakmakla Londra şehrinin içine tehlikeli, azılı bir deli mi sokuvermiştim? Yoksa zararsız bir biçareyi hapislerin en korkuncundan mı kurtarmıştım? Bu sorular karşıma dikilince bir pişmanlık duymağa başladım. Fakat artık çok geç olduğunu biliyordum.

Clement Hanındaki daireme vardığımda kafamın içi karmakarışıktı. Saatler geçmeden önce Cumberland'a hareket etmem gerekiyordu. Yatağa girip uyuyacağımı düşünmek faydasızdı. Oturup birşeyler karalamağa, okumağa çalıştım. Fakat beyazlı kadın hem kalemimin hem de kitabımın arasına giriyordu. Acaba bu şanssız yaratığın başına bir şey mi gelmişti? Acaba arabacıyı nerede durdurmuştu? Öbür arabadaki adamlar onun izini bulup ele geçirmişler miydi? Yoksa hâlâ başıboş mu dolaşıyordu? Acaba ikimizde ayrı ayrı yollarda ilerleyerek, o an için bir sır olan gelecekte, yeniden birleşeceğimiz bir noktaya doğru mu gidiyorduk?

Kapımı kilitleyip, Londra'ya, Londra halkına ve Londra'lı dostlarıma allahaısmarladık demek, yeni uğraşlarıma, yeni bir hayata doğru yol almak zamanı gelince içimi büyük bir huzur kapladı. Başka zamanlarda insanı yoran, aklını şaşırtan kargaşalık bile bana canlılık getirmişti.

Yolculuk tâlimatında Carlisle'ye gitmem, orada ana hattan ayrılarak, bir aktarma ile sahile doğru yol almam belirtilmişti. Ne talihsizlik ki daha işin başında Lancaster ile Carlisler arasında trenimiz bozuluverdi. Bu geçikme yüzünden aktarma trenini kaçırdığım için bir saat beklemem gerekti. Geç saatte gelen bir tren beni Limmeridge Malikânesine en yakın olan bir istasyonda bıraktığında saat onu geçiyordu. Gece çok karanlık olduğundan Mr. Fairlie'nin emri üzerine beni bekleyen atlı arabayı güç bela bulabildim.

Arabacının gecikmeme sinirlenmiş olduğu hareketlerinden belliydi. Üzerinde o İngiliz uşaklarında görülen saygılı bir somurtkanlık vardı. Derin bir sessizlik içinde karanlıkta ilerlemeğe başladık. Yollar bozuktu. Gecenin koyu karanlığı hızlı ilerlememize engel oluyordu. Saatime göre istasyondan ayrıldıktan hemen hemen bir buçuk saat sonra uzaktan denizin uğultusunu, tekerleklerimizin altında da düzgün bir araba yolunun çakıllarının tıkırtısını duyuyordum. Bu yola sapmadan önce bir bahçe kapısının önünden geçmiştik. Eve geldiğimizde beni ciddi bir uşak karşıladı. Evdekilerin odalarına çekilmiş olduklarını söyledikten sonra beni yüksek tavanlı, geniş bir odaya götürdü. Bu odada, maun ağacından yapılmış yemek masası olduğunu anladığım bir masanın üzerinde yemeğim beni bekliyordu.

Yorgun olduğumdan pek bir şeyler yiyemedim. Hele, tek başıma değilmişim de keca bir davetli kitişiymişim gibi bana hizmet

eden o ciddi uşaklar büsbütün iştahımı kaçırmaya yetti. Bir çeyrek saat sonra yatak odama gitmek üzere ayağa kalktım. Uşak beni güzel döşenmiş bir odaya götürdü.

— Beyefendi kahvaltı saat dokuzdadır. dedi.

Herşeyin yerli yerinde olup olmadığını görmek için etrafıma bakındıktan sonra çekilip gitti.

Başucumda duran mumu söndürürken:

— Acaba bu gece rüyamda ne görecekim? Beyazlı kadını mı yoksa Cumberland Malikânesinde yaşayan tanımadığım o kimse-leri mi?

diye düşündüm.

Bu eve eski bir aile dostu gibi gelip yattığım halde, burada yaşayanlardan hiç birinin yüzünü görmemiş olmam içime bir gariplik vermişti.

K I S I M 6

Ertesi sabah kalkıp pencereyi açtığımda parlak ağustos güneşinin altında neşe içinde kıpırdanmakta olan denizle karşılaştım. Uzaktaki İskoçya kıyılarının erimiş mavi gölgeli çizgileri ufku süslüyordu.

Her gün görmekten usandığım Londra'nın o tuğla, beton manzarasından sonra bu tablo benim için beklenmedik, değişik bir şey olmuştu. Bir anda yeni bir hayata, yeni bir ruh içine girmiş gibi hissettim kendimi. Bugünle gelecek hakkında bir fikir edinmeden, ansızın, geçmişle olan bütün ilişkimi kesmiş gibi karışık bir düşünce zihnimi kapladı. Ancak birkaç gün önceki olaylar aradan sanki aylar geçmiş gibi kafamdan silinip gitti. Hatta Beyazlı Kadının hayali bile, hâlâ aklımda olmasına rağmen, o anda kaybolmuşu benziyordu.

Evin alt katına indiğimde saat daha dokuza gelmişti. Bir gece önceki ciddi tavırlı uşak koridorlarda dolaştığımı farkedince hâlîme acıyıp beni kahvaltı odasına götürdü.

Adam kapıyı açar açmaz çok pencereli uzun bir odanın orta yerine yerleştirilmiş olan üstü dolu bir kahvaltı masası gözüne çarptı. Gözlerim ondan sonra tam karşıdaki pencereye çevrildi. Orada, arkası dönük bir kadın duruyordu. Vücudunun nefes kesen güzelliği, duruşundaki incelik birden dikkatimi çekti. Boyu pek uzun sayılmazdı. Vücudu güzeldi, dolgundu ama şişman denilemezdi. Baş, omuzlarının üzerinde âhenkli bir diklikle duruyordu. Bir erkek için en önemli yer olan beli ise inceikti. Korselerin şekli bozan baskısından uzak olduğu anlaşılıyordu.

Kadın odaya girdiğimi duymamıştı bile. Birkaç dakika onu büyük bir hayranlıkla seyrettikten sonra, dikkatini çekmek düşüncesiyle yanımdaki iskemlelerden birini çekiverdim. Kadın der-

hal bakışlarını bana çevirdi. Odanın o uzak köşesinden bana doğru yürümeğe başlayınca vücudunun, hareketlerinin ahengi, kibarlığı içimde bir an önce yüzünü görebilmek için bir sabırsızlık uyandırdı. Pencereden ayrıldığında:

— Esmermiş.

dedim.

Birkaç adım ilerledi.

— Gençmiş.

dedim.

Daha yaklaştı. Anlatamıyacağım kadar büyük bir şaşakınlıkla:

— Çirkinmiş.

dedim.

Kadının teninin rengi çok koyuydu. Dudağının üstündeki esmer tüyler de âdeta bir bıyık hissini veriyordu. Keskin ifadeli geniş bir ağız ve çenesi, iri yüzü, heykeltraşların model olarak kullanmak isteyecekleri bir omuzun üzerinde görmek, biçimli bacaklarının güzelliğini büsbütün ortaya koyan ahenkli yürüyüşü karşısında hayran kalmak, sonra da o kusursuz vücudun üzerinde böyle yüz hatları bulmak insanı hayal kırıklığına uğratmaktan çok içinde bir tiksinti yaratıyordu.

Ama kadın samimi ve zekiydi.

— Mr. Hartright mısınız?

der demez esmer yüzü sevinçle parladı. Sonra kadınsı bir hal takındı.

— Dün gece geleceğinizden ümidimizi kesip yatmıştık. Karşılayamadığımız için bizi bağışlayın. Ben öğrencilerinizden biriyim.

Bir gümüş çan gibi çınlıyan duru, güzel bir sese sahipti. Biraz büyük fakat son derece biçimli olan elini bana, bilgili görgülü kadınların o yapmacıktan uzak samimiyetiyle uzattı. Kahvaltı sofrasına yabancılık hissetmeden otunduk. Sanlı yıllardan beri

birbirimizi tanıyor ve Limmeridge'de geçirdiğimiz eski günleri anmak üzere burada buluşmuş gibiydik.

Genç kadın konuşmasına devam etti.

— İnşallah şartlardan mümkün olduğu kadar faydalanmağa karar vermişsinizdir de neşenizi kaybetmezsiniz. Çünkü daha ilk sabah sadece benim arkadaşlığımıza katlanmakla işe başlıyorsunuz. Kardeşim, kadınlara has olan o baş ağrılarından şikâyetçi olduğundan odasında kaldı. İhtiyar dadısı Mrs. Vesey de başucunda bekliyor. Amcam Mr. Fairlie'ye gelince. O sofraya bizimle birlikte oturmaz. Hasta olduğundan kendi dairesinde yalnız yaşar. Zaten evde de bizden başka kimse yok. Çay mı yoksa kahve mi içeceksiniz?

Neşeli konuşması, ilk defa karşılaştığı birine karşı gösterdiği içtenlik, tabii hareketleri, kendine, durumuna karşı duyduğu güven çok hoştu. Bu durumda en küstah biri bile olsa ona saygı duyardı. Onun yanında insan resmi ve çekingen olamıyordu. Bununla birlikte, ona karşı insan, aşırı bir harekette bulunmayı, saygısızlık yapmayı aklından bile geçiremezdi. Onun neşesine, samimiyetine ayak uydurmaya çalıştığım halde yine de başarılı olamadığımı anlamıştım.

Çaylarımızı içerken o gülerek:

— Evin yabancısı olduğunuzdan evdekilerden sanki onları tanıyormuşsunuz gibi sözedişim sizi şaşırtmış olmalı. Gayet tabii. Bunu daha önce düşünmeliydim. Acaba önce benden başlasak olur mu? Adım Marian Halcombe'dir. Mr. Fairlie amcam, Miss Fairlie'ye de kardeşim demekle kadınların yaptıkları gibi aklıma geldiği gibi konuşmuş oldum. Annem iki kere evlenmiş. Önce benim babam Halcombe ile, sonrada üvey kardeşimin babası Mrs. Fairlie ile. Kardeşimle aramda ikimizin de anasız babasız olmamızdan başka hiçbir benzerlik yoktur. Benim babam fakirmiştir. Miss Fairlie'nin babası ise zengin. Benim bes param yok, onun ise bir ser-

veti var. Ben esmer ve çirkinim, o sarışın ve güzel. Herkes beni haklı olarak aksi, garip yaradışlı bulur, onun ise yumuşak başlı ve cazip olduğunu söylerler. Size Mr. Fairlie hakkında ne söyleyeyim bilmem ki. Kahvaltıdan sonra mutlaka sizi yanına çağırta-
caktır. O zaman kararı siz verirsiniz. Yalnız size bazı şeyler daha söyleyebilirim. Birincisi kendisi ölen Mr. Fairlie'nin, yani üvey kardeşim Miss Fairlie'nin babasının kardeşidir. İkncis, bekârdır, üçüncüsü Miss Fairlie'nin koruyucusudur. Ne ben ne de kardeşim birbirimizden ayrı yaşıyamayız. Şimdi neden Limmeridge'de bulunduğumu anladınız sanırım. Kardeşimle ben birbirimizi gerçekten çok severiz. Belki bu şartlar altında bunu biraz garip bulacaksınız. Size hak vermiyor değilim ama durum bu işte . İkimizi birden memnun etmek zorundasınız. Yoksa Mr. Hartright hiçbirimizi memnun etmemiş sayılırsınız. Bundan daha zor bir şey var. Bizimle tamamen yalnız olacaksınız. Mrs. Vesey ile Mr. Fairlie'den size fayda yok. Ne dersiniz buna? Acaba düzenli olan sâkin hayatımıza katlanabilecekmissiniz? Yoksa Limmeridge Mâlikânesinin basma kalıp olaylarından sıkılıp gizli gizli maceralı bir hayatın özlemini mi çekeceksiniz?

dedi.

Genç kız o kibar ve hoş ifadesiyle benim söze karışmama zaman vermeden gevezelik etmişti. Fakat son sorusu yahut dudaklarından kaza eseri olarak çıkan yarı şaka tarzındaki «macera» sözü aklıma beyazlı kadınla karşılaşmamı getirdi. Yabancı kadının sözleri, bana, bu adını bilmediğim tımarhane kaçkınıyla Limmeridge Mâlikânesinin ölen hanımı arasında bir ilişki kurmamı sağlamıştı. O anda bu ilişkinin ne olabileceğini anlamaya kararlıydım.

— Dünyanın en huzursuz insanı bile olsam, hiç olmazsa bir süre maceralı bir hayatın özlemini çekmiyeceğimden emin olabilirsiniz. Buraya gelmeden önceki gece başımdan bir macera geçti.

İnanın ki bunun verdiği heyecan uzun sürmese bile Cumberland'da kaldığım sürece bana yeter. dedim.

— Mr. Hartright ne diyorsunuz! Lütfen bana bu macerayı anlatırmısınız?

— Dinlemek sizin hakkınız. Maceranın başlıca kahramanı benim için bir yabancıydı. Belki sizin için de yabancıdır. Ama ölen Mrs. Fairlie'nin adını en içten sevgiyle andı.

— Demek annemden bahsetti? Doğrusu çok merak ettim. Ne olur devam edin.

Beyazlı kadınla tanışmamı eksiksiz olarak anlattım. Mrs. Fairlie hakkında söylediklerini de bir bir tekrar ettim.

Miss Halcombe hikâyeyi dinlerken parlak, kararlı gözlerini, heyecanla gözlerime dikmişti. Yüzünde sadece derin bir merak, şaşkınlık ifâdesi okunuyordu. Bu esrarlı mesele hakkında benim gibi onun da habersiz olduğu anlaşılıyordu.

— Annem hakkında söylenenleri eksiksiz olarak hatırladığınızdan emin misiniz? diye sordu.

— Tamamen. O kadın her kimse bir zamanlar Limmeridge köyünde okula gitmiş. Mrs. Fairlie'den büyük bir yakınlık görmüş. Bu iyiliği unutmadığı için ailenin bütün kişilerine karşı sevgi besliyor ve ilgi duyuyor. Miss Fairlie'den sanki çocukluklarında arkadaşmışlar gibi sözetti.

— Buralı olmadığını söylemiş galiba değil mi?

— Evet, Hampshire'den geldiğini söyledi.

— Adını da bilmiyorsunuz değil mi-

— Hayır.

— Garip! Mr. Hartright bana kalırsa zavallılığı serbest bırakmakta haklıymışsınız. Çünkü yanınızdayken başıboş bırakılmasının zararlı olduğunu gösteren hiçbir harekette bulunmamış. Ama keşke ısrar edip adını öğrenseydiniz. Şimdilik ne amcama ne de kardeşime birşey anlatmasanız iyi olur. Eminim ki onlar da bu

kadının kim ve geçmişteki bizimle ilişkisinin ne olduğundan bizim kadar habersizdirler. Sonra ikisi de birbirlerinden değişik tarzda sinirli ve duyguludur. Bu macerayı anlatacak olsanız biri boş yere üzülmür, öbürü ise telâşa kapılır. Bana gelince ben meraktan ölüyorum. Bu meseleyi aydınlığa çıkarmak için harekete geçeceğim. Annem ikinci defa evlenip de buraya gelince köy okulunu açmış. Bu okul hâlâ var. Ama eski öğretmenlerin hepsi ya ölmüş ya da başka yere gitmişler. O yönden bir ip ucu elde etmemiz imkânsız. Aklıma gelen tek çare..

Tam bu sırada odaya bir uşak girerek Mr. Fairlie'nin kahvaltım bitirir bitirmez beni görmek istediğini söyledi. Miss Halcombe o kesin tavırla hemen adama benim yerime cevap verdi.

— Sofada bekle. Mr. Hartright geliyor.

Sonra tekrar bakışlarını bana çevirerek kaldığı yerden devam etti.

— Kardeşimde de bende de annemin babalarımıza yazmış olduğu bir çok mektup var. Başka bir yerden bir şey öğrenmemize imkân olmadığına göre bugün öğleye kadar annemin Mr. Fairlie'ye yazmış olduğu mektuplara bir göz atayım. Üvey babam Londrayı çok sevdiğinden çoğunlukla orada otururdu. Böyle zamanlarda ona mektupla Limmeridge'deki işlerin nasıl gittiğini haber vermeyi annem kendisine bir görev edinmişti. Okulla ilgilendiğinden mektuplarında devamlı olarak okuldan sözederdi. Sizinle tekrar görüşünceye kadar birşeyler bulup meydana çıkarabileceğimi sanıyorum. Mr. Hartright öğle yemeği saat ikide. O zamana kadar sizi kardeşimle de tanıştıtırırım. Öğleden sonra da yakınlarda arabayla gezer, size en sevdiğimiz manzaraları gösteririz. Hoşça kalın.

Göze çarpan o canlı kibarlıkla, sevimli samimiyetle başını eğdi. Sonra odanın aşağı tarafındaki bir kapıdan geçerek kayboldu.

O gider gitmez ben de sofaya çıktım. Uşağı takip ederek Mr. Fairlie'nin odasına doğru yürümeye başladım.

K I S I M 7

Uşak beni yukarı kata çıkardı. Geceleyin yattığım odanın önünden geçtik. Yandaki kapıyı açtı.

— Evin beyi size oturma odanızı göstermemi, yerini, ışık durumunu beyenip beyenmediğinizi sormamı söyledi.

Odanın yerini, herşeyini beğenmemek için güç beğenen bir kişi olmam gerekirdi. Cumbalı pencere, sabahleyin yatak odamın penceresinden görüp hayran olduğum manzaraya bakıyordu. Oda son derece zevkle döşenmişti. Bu, benim gördüğüm en güzel, en zevkli döşenmiş oturma odasıydı. Hayranlığımı en hararetli bir coşkunlukla belirtmekten geri kalmadım.

Ciddi tavırlı uşak en ufak bir sevinç işareti göstermiyecek kadar iyi eğitilmişti. Övücü sözlerim biter bitmez buz gibi bir saygıyla eğildi ve tekrar koridora çıkmam için kapıyı açtı.

Bir köşeyi dönüp ikinci bir uzun koridora girdik. Birkaç basamak merdiven çıktıktan sonra ufak, yuvarlak bir sofadan geçtik. Kalın koyu renk çuhayla kaplı bir kapının önünde durduk. Uşak bu kapıyı açıp beni beş on adım ötedeki bir ikinci kapıya götürdü. Bunu da açtı. Önümüzde hafif, deniz yeşili ipekliden iki perde vardı. Uşak bunlardan birini yavaşça kaldırıp yumuşak bir sesle:

— Mr. Hartright.

deyip çekildi.

Bulduğum oda geniş, yüksek tavanlıydı. Çok güzel oymalarla süslenmiş bir tavanı vardı. Yerdeki halı o kadar kalın, yumuşaktı ki ayağımın altına kat kat kadife serilmiş gibiydi. Odanın bir duvarı hiç bilmediğim ender rastlanılan bir keresteden yapılmış uzun bir kitap rafı ile kaplıydı. Bunun üzerinde bir sıra ufak mermer heykel duruyordu. Öteki duvarın önünde iki tane, eski zaman

işi, antika dolap vardı. Bunların üstüne, orta yere Meryam Ana ile İsa tablosu asılmıştı. Odanın her yanında değerli eşya, nadide porselen vazo, üzerlerinde yer yer mücevherler ışıldayan antika süsler göze çarpıyordu.

Odanın tam karşısına gelen pencereler kapıdaki gibi deniz yeşili hafif ipek perdelerle örtülüydü. Bunların arasından içeri süzülen güneş ışığı güzel bir şekilde soluklaşmış ,bir yumuşaklık, esrar kazanmıştı. Odadaki her şeye eşit parlaklıkla vuruyor, odayı kaplamış olan derin sessizliği, yalnızlık havasını arttırıyor, sâkin bir hâle gibi, evin beyinin vücudunu sarıyordu.

Kırkını aşmış bir adamın tuvalet odasından çıktıktan sonraki görünüşü yaşını tahmin etmek için tehlikesiz bir rehber sayılırsa Mr. Fairlie'nin elliden yaşlı altmıştan genç olduğu söylenebilirdi. Hüzünlü, dalgın birsessizlik içinde geniş bir koltuğa gömülmüştü. Traş olmuş yüzü ince, şeffaf denecek kadar soluktu ama buruşuk değildi. Yüksek ve kıvrık bir burnu, iri, patlak, biraz kızarık kenarlı soluk kurşunimsi mavi gözleri vardı. Kırışmağa başladığı pek güç anlaşılan açık kumral saçları seyrek ve yumuşak görünüyordu. Aşırı derecede şık ve temiz giyinmişti. Ayakları bir kadın ayağı kadar ufaktı. Kadın terliğine benzer, küçük, tunç renkli deri terlikler giymişti. İncecik beyaz ellerine iki yüzük takmıştı. Bunların, paha biçilmez değerde olduğunu benim tecrübesiz gözlerim bile farkettili. Uyuşuk bir şekilde sinirli, aşırı kibar bir hali vardı.

Bir erkekte bu hali görmek son derece tatsız bir şeydi. Aynı hal bir kadında bile görülse hoş gitmezdi. Sabahleyin Miss Halcombe ile tanışmam beni evdeki herkesten memnun olmaya hazırlamıştı. Yalnız Mr. Fairlie'ye karşı, daha ilk anda bir soğukluk duymuştum.

Evin beyi alçak, kavgacı bir sesle:

— Sizi burada görmek beni ne kadar sevindirdi bilemezsiniz, Mr. Hartright.

dedi.

Sesinin ahenksiz, ince tonunun o uyuşuk konuşmasıyla birleşmesi doğrusu pek tatsız oluyordu.

— Lütfen oturun. Zahmete girip de iskemleyi çekmeyin. Sinirlerim çok zayıf olduğundan her türlü hareket beni son derece huzursuz kılıyor. Çalışma odanızı gördünüz mü? Nasıl buldunuz?

— Oradan geliyorum. İnanın ki...

Ev sahibi gözlerini kapadı. Yalvarır gibi bir elini kaldırarak cümleyi yarıda kesti. Çatlak sesle bu hareketini açıkladı.

— Bağışlayın beni. Lütfen biraz daha alçak sesle konuşabilir misiniz? Sinirlerim çok zayıf olduğundan yüksek ses bana işken-ce geliyor. Bir hastanın kusuruna bakmazsınız değil mi? Sağlık durumum çok kötü olduğu için aynı şeyi herkese tekrarlamak zorunda kalıyorum. Evet ne diyorduk? Demek odanız hoşunuza gitti?

Sesimi alçaltarak:

— Bundan daha güzelini, daha rahatını düşünemezdim bile. diye cevap verdim.

Bu adamın sinirlerinin zayıf oluşuyla bencil gururluluğunun aynı şey demek olduğunu artık anlamağa başlıyordum.

— Çok memnun oldum. Burada mevkiinize yakışır bir şekilde saygı duyacaksınız. İngilizler sanatkârlara karşı barbarca davranırlar. Ama bu evde böyle bir durumla karşılaşmayacaksınız. Beşinci Charles de Tiziano'nun fırçasını yerden alıp eline vermemiş miydi? Antika paralardan hoşlanır mısınız? Evet mi? Sanat zevkinden başka ortak bir zevkimiz daha olduğuna sevindim. Artık aramızdaki para anlaşmalarına gelem. Bunlardan da memnun musunuz?

— Çok memnunum, Mr. Fairlie.

— Öyleyse sevindim. Başka ne vardı? Tamam, hatırladım. Louis, resimleri getir... Bu resimler hakkındaki düşünceleriniz?

Bir mezattan aldım... Berbat bir durumdalar. Bunları düzeltecek misiniz?

Louis'in getirdiği resimlerin değerini anlayacak kadar zevkim vardı. Bunlar daha çok İngiliz suluboya sanatının gerçekten güzel örnekleriydi. Bundan önceki sahiplerinin elinde görmüş oldukları davranıştan daha çok özene lâyıktılar.

— Resimleri güzelce rötüş edip çerçevelemeli. Bence hepsi de bu titizliğe fazlasıyla... dedim.

Mr. Fairlie:

— Bağışlayın beni. Siz konuşurken gözlerimi kapasam kusura bakmazsınız, değil mi? Bu ışık bile fazla geliyor. Evet? diye sözümü kesti.

— Diyordum ki resimler gösterilecek olan bütün zahmetlere fazlasıyla..

Mr. Fairlie ansızın yine gözlerini açtı; pencereye doğru, çaresiz bir telâş ifâdesiyle çevirdi. Zayıf, sinirli bir sesle:

— Beni bağışlayın Mr. Hartright. Ama aşağıdan benim özel bahçemden çocuk sesleri geliyor, değil mi? dedi.

— Bilmiyorum. Ben hiç birşey duymadım.

— Lütfen.. sinirlerime göre hareket etmesini o kadar iyi beceiriyorsunuz ki... Ne olur bir zahmet edin de perdenin bir ucunu kaldırın. Yalnız üzerime güneş gelmesin. Perdeyi açtınız mı? Öyleyse, lütfen bahçeye bakar mısınız?

Bu isteği de yerine getirdim. Bahçenin dört bir yanı duvarla çevrilmişti. Bu kutsal sessizliğin içinde ne küçük, ne büyük bir insanoğlu görünmüyordu. Bu sevindirici durumu Mr. Fairlie'ye bildirdim.

— Teşekkürler. Herhalde kuruntu ettim. Tanrıya şükür. Evde çocuk yok ama uşaklar... O doğuştan sinirsiz yaratıklar köy çocuklarını şımartırlar da... İzin verirseniz gözlerimi gene kapaya-

yım. Demek resimleri bir şeye benzetebileceksiniz? Çok sevindim. Konuşulacak başka bir şey var mıydı? Varsa bile unutmuşumdur. Louis'i çağıralım mı?

Artık konuşmanın sona ermesini ben de onun kadar istiyordum' Böyle uşağı çağırmayı gereksiz bularak meseleyi kapatmaya karar verdim.

— Konuşulacak tek nokta bayanlara vereceğim resim dersidir. dedim.

— Tamam. Anlaşmamızın bu noktasını inceleyecek kadar kendimde kuvvet bulabilmeyi isterdim... ama değilim. Bu noktayı, sizin çalışmalarınızdan ve iyiliğinizden faydalanacak olan bayanlar kararlaştırıp çözmelidirler. Yeğenim sizin kibar sanatınıza hayran. Bu hususta kendi hazin kusurlarını anlıyabilecek kadar bilgisi vardır. Lütfen kendisiyle iyice uğraşın. Başka bir şey var mı? Hayır. Birbirimizi tamamen anlıyoruz, değil mi? Sizi zevkli işlerinizden daha çok uzak tutmağa hakkım yok değil mi? Herşeyi halletmiş olmak ne kadar iyi... iş meselelerini görüşüp bitirmek insanın içine rahatlık veriyor. Zahmet olacak ama Louis'i çağırın da resim dosyasını odanıza götürsün.

— İzin verirsiniz ben taşıyayım.

— Kuvvetiniz yetecek mi? Bu kadar kuvvetli olmak ne kadar iyi. Düşürmezsiniz değil mi? Limmeridge'e geldiğiniz için ne kadar sevindim bilemezsiniz. Yalnız o kadar hastayım ki dostluğunuzdan pek faydalanabileceğimi sanmıyorum. Kapıyı çarpmamaya, dosyayı düşürmemeğe azami gayret sarfetmek zahmetinde bulunursunuz değil mi? Teşekkür ederim. Perdeleri yavaş açın. En ufak bir gürültü bile bıçak gibi içime saplanıyor.

Önce deniz yeşili perdeleri, daha sonra da kapıyı kapatıp dışarı çıkınca ufak yuvarlak sofada durup derin bir nefes aldım. Mr. Fairlie'nin odasından çıkmak, derinlere daldıktan sonra tekrar suyun yüzüne çıkmak gibi bir şeydi.

K I S I M 8

Odaya girdiğimde yemek masasının başında Marian Halcombe ile yaşlı bir bayanın oturduklarını gördüm.

Tanıştırıldığımız zaman yaşlı kadının Miss Fairlie'nin eski da-dısı Mrs. Vesey olduğunu anladım. Marian Halcombe onu:

(Her türlü kabiliyet ve erdeme sahip, hiçbir işe yaramıyan bir insan) olarak tanımladı.

Kadının kişiliği hakkında çizdiği tarife ben ekleyecek bir şey bulamıyorum. Mrs. Vesey sessiz bir insanın, kadın uysallığının canlı bir örneği gibiydi. Tombul, temiz yüzünde belirip kaybolan baygın gülümseyişlerde sakın bir hayattan zevk aldığı anlaşılıyor-du. Bana kalırsa Tabiat lâhanaları yaparken Mrs. Vesey'i yarat-mıştı. Bunun sonucunda da iyi kalpli kadında bir bitki hayatı var olmuştu.

Miss Fairlie ise görünürlerde yoktu. Yemeğimizi bitirdik. O hâlâ görünmüyordu. Zeki gözlerinden hiçbir şey kaçmıyan Marian Halcombe zaman zaman gözümün kapıya kaydığını farketmekte gecikmedi.

— Mr. Hartright anlıyorum. Öbür öğrencinize ne oldu merak ediyorsunuz. Baş ağrısı geçmiş. Hatta aşağı bile indi. Ama iştahı olmadığından sofraya oturmadı. Kendinizi bana bırakırsanız bahçenin bir köşesinde birlikte onu bulabileceğimizi sanıyorum.

Yanında bir iskemlede duran güneş şemsiyesini kaptı, odanın en uç köşesinde, dışarıdaki çimenliğe açılan cam kapıdan çıktı.

Çimenliği geçerken bana mânâlı mânâlı bakıp başını salladı.

— Sizin o esrarengiz macera hâlâ karanlıklar içinde. Öğleye kadar annemin mektuplarını karıştırdım ama henüz bir ip ucu bi-

le elde edemedim. Yalnız umudunuzu kesmeyin. Bu bir merak meselesi oldu. Üstelik unutmayın ki yardımcınız da bir kadın. Bu şartlar içinde ergeç başarı kazanacağınızdan şüphenez olmasın. Mektuplar henüz bitmedi. Daha üç paket var. Bu akşam da onları okuyacağımdan emin olabilirsiniz.

Demek ki bu sabah içimde beliren bekleyişlerden biri yarım kalmıştı. Bunun üzerine:

— Acaba Miss Fairlie kahvaltıdan beri kurduğum hayalleri suya mı düşürecek?
diye düşünmeğe başladım.

Çimenlikten ayrılıp bir fidanlığa girerken Marian Halcombe:

— Mr. Fairlie ile neler konuştunuz? Bu sabah yine çok sinirli miydi? Cevap vermek için düşünme zahmetine katlanmayın. Amcamın gerçekten pek sinirli olduğu yüzünüzden anlaşılıyor. dedi.

O konuşurken yılan gibi kıvrılan bir yola girmiştik. Minyatür bir İsveç şatosu tarzında yapılmış, küçük ahşap bir bahçe köşküne yaklaşıyorduk. Kapıya giden merdivenleri çıkarken, bu köşkün tek odasında bir bayanın durduğunu farkettim. Köy işi bir masanın önünde durmuş, ağaçların arasındaki bir açıklıktan görünen bozkırlara, tepelere bakıyor, yanında duran bir resim defterinin yapraklarını dalgın dalgın karıştırıyordu. Bu, Miss Fairlie idi.

Onu nasıl tanıtayım bilmem ki? Onu kendi duygularımdan, sonradan olan olaylardan nasıl ayırayım? Gözlerimin onu ilk gördüğü anki hâlini — yabancı bakışların görmesi gereken hâlini -- nasıl gözümün önüne getireyim?

Laura Fairlie'nin sonradan, onu ilk gördüğüm yerde, o andaki durumda çizdiğim suluboya resmi masamın üzerinde duruyor. Ona bakıyorum. Köşkün koyu yeşilimsi kahverengi foruna karşı duran zayıf, genç bir şekil görüyorum. Sırtında kalın mavi-beyaz çizgili, süssüz bir muslin elbise var. Omuzuna aynı kumaştan bir

atki sarılmış, başına elbisesinin renginde bir kurdeleyle sade bir şekilde süslenmiş basit, küçük hasır şapka giymiş. Bu şapka yüzünün yukarı kısmına sedefimsi bir gölge vermiş. Saçı o kadar açık kumraldı ki şapkanın gölgesine karışıyordu. Lepiska olmakla beraber hemen hemen o kadar açık, altın rengi değil ama hemen hemen o kadar parlak. Saçlarını dümdüz ayırmış arkaya toplamıştı. Alnının üstüne düşen bir tutam saç kendinden dalgalıydı. Kaşları saçtan biraz daha koyuydu. Gözler şairlerin her fırsatta dile getirdiği halde gerçek hayatta tek tük rastlanılan yumuşak, berrak firuze rengindeydi. Gözlerinde en güzel tarafları en derinlerde dinlenen, daha temiz, daha iyi bir dünyanın ışığıyla dışarı vuran tertemiz bir bağlılık ifadesi vardı. Bu gözlerin bütün yüze saçtıkları — yumuşak, ama kesin bir şekilde kendini gösteren — çekicilik, çizgilerdeki ufak tefek kusurları o kadar kapatıyordu ki öteki çizgilerin kusurlarını, güzelliklerini hesaplamak biraz güç oluyordu. Yüzünün aşağı kısmının yukarı kısımla dengesizlik meydana getirecek kadar incelik narinleştiğini, burnun o kadar düz olmadığını, o tatlı dudakların, gülümserken, sinirli bir şekilde kasılarak hafifçe yukarı büküldüğünü görmek zor.

Çizmiş olduğum portre yani o uzun, mutlu günlerin sevgiyle, sabırla çalışarak meydana getirilen ürünü, bana bütün bunları gösterebiliyor mu? Bu sönük resimde bunların ancak bir kısmı farkedilebiliyor. Oysa onu seyretmiş olan zihnimde herşey bugünkü gibi canlı. Resmin söyledikleri sadece şunlar: güzel, sade bir elbise giymiş, masum bakışlı mavi gözleri olan, sarışın, kibar, resim defterinin yapraklarıyla oynayan bir kız... Resimden daha fazla şeyler ifade edebilen kalem de bundan fazla bir şey söylemiyebilir. Güzellik hakkındaki gölgeli görüşlerimize ilk olarak hayat, ışık, şekil veren kadın... ruhumuzda, o meydana çıkıncaya kadar farkında olmadığımız bir boşluğu dolduran kadın. Kelimelerle anlatılamıyacak, hatta düşüncelerle bile erişilemeyecek kadar derin sevgiler, böyle anlarda, hislerin duyamadığı, ifade kud-

retlerinin anlatamadığı bir çekiciliğe bürünürler.

Bu nedenle onu, kalbinizi ilk defa, hiçbir kadının çarptıramadığı gibi çarptıran kadın olarak düşünün. O candan, samimi mavi gözler gözlerime çevrildiği gibi sizin de gözlerinize çevrilsin. İkimizin de çok iyi hatırlayacağımız eşsiz bir bakıştı bu. Sesi, kulaklarıma ne kadar tatlı geliyorsa, bir zamanlar en sevdiğiniz bir müzik parçası gibi, sizin de kulağınıza öyle gelsin. Ona bu sayfalar da rastladıkça adımları, bir zamanlar, kalbinizin atışını kendi tempolarına uyduran öteki hafif adımlara benzesin... Ne gariptir ki ilk defa onu gördüğümde kalbime dolan duygular arasında beni üzen, şaşırtan bir şey vardı. Laura Fairlie'nin yanındayken tamamen yersiz, onun varlığına garip bir şekilde uygunsuz kaçan bir duygu.

Sarışın başının çekiciliği, yüzündeki tatlı ifâdenin, davranışlarındaki sevimli sadeliğin üzerimde uyandırdığı etkiler arasında bir etki daha vardı ki bana belli belirsiz bir eksiklik hissettiriyordu. Bir an sanki onda bir eksiklik varmış sanıyordum. Bir an sonra ben de bir eksiklik varmış gibi geliyordu. Sanki bu onu iyice anlamama engel oluyordu. Bu duygu nedense en çok o bana bakarken kuvvetleniyordu. Yüzünün çekiciliğinin en çok farkında olduğum an, bulup çıkarması imkânsız olan o eksikliğin en çok farkına varıyordum. Şüphesiz eksik olan bir şey vardı. Ama bu neydi? Bilemiyordum.

O zamanlar hayalimin tuhaf bir oyununa kurban gittiğimi sandığımdan onunla konuşurken huzurlu olamıyordum. Bana hoş geldin demek için söylediği samimi sözlere bile alışmış olan cevapları düzgün olarak veremedim. Marian Halcombe bunu benim geçici bir utangaçlığıma vererek, hemen atıldı ve her zamanki gibi kolaylıkla, akıcılıkla konuşmağa girişti. O küçük, incecik eli hâlâ yapraklarıyla oynadığı resim defterini gösterdi

— Mr. Hartright bakarmısınız? Herhalde ideal bir öğrenci bulmuş olduğunuzu itiraf edebilirsiniz. Geldiğinizi duyar duymaz derhal o değerli resim defterini eline alıp, Tabiatın karşısına geçiyor ve çalışmağa başlıyor. dedi.

Laura Fairlie gülünce, gülüşü güzel yüzünü, güneşin bir parçasıymış gibi aydınlatıverdi.

— Doğrusunu söylemek gerekirse derse başlamaya can atmaktan çok korkuyorum. Resim yapmasını sevdiğim halde kusurlarımın farkındayım. Küçükken derslerimi aklımdan geçirdiğimde öğretmen kaldırırsa bilemiyeceğim diye nasıl korkadımsa şimdi de çizdiğim resimlere bakınca aynı korku içimde beliriyor.

Bu sözleri gayet tatlı, sade bir şekilde söylemişti. Sonra da sevimli bir çocuk ciddiyetiyle defteri kendine doğru çekmişti. Marian Halcombe ise aramızdaki ufak çekingenliği, gerginliği o samimi havasıyla hemen dağıtıverdi.

— Öğrencinin resimleri ister iyi, isterse kötü olsun yine de öğretmen tenkidinin o ateş gömleğini mutlaka giymelidir. Laura bir fikrim var. Bu resimleri de yanımıza alalım. Mr. Hartright eserlerimizi ilk defa arabada görsün. Bütün gezinti boyunca gözlerini kaldırınca tabiatın gerçek halini, gözlerini indirince de resimlerimizi görür. Böylece tamamen aklını karıştırabilirsek sonunda çaresizlik içinde kalır ve başka çıkar yol bulamayınca da bize güzel sözler söylemek zorunluluğunu hisseder. Böylelikle biz de gururumuzun kırılmasından kurtuluruz.

Yemek masasından bir türlü ayrılmak bilmeyen Mrs. Vessey'i kaldırır kaldırmaz arabaya atlayıp gezintiye çıktık.

Gerçeği söylemek gerekirse Laura Fairlie'nin varlığının bana kendimi, mevkiimi unutturmasına ses çıkarmadım. Kalem kullanıp renkleri birbirine karıştırmak hakkında bana sorduğu en basit soru etrafımızdaki en güzel manzardan çok ilgimi çekti. Göstere-

bileceğim her şeyi anlamak, öğretebileceğim her şeyi anlamak için gözlerimin içine büyük bir istekle bakıyordu.

Üç saat sonra yine Limmeridge Malikânesinden içeri girdik. Dönüşte iki kız, ertesi gün öğleden sonra ben yanlarında olduğum halde çizecekleri manzaraları kararlaştırmışlardı. Onlar akşam yemeği için hazırlık yaparlarken ben de küçük odama çekildim. Yalnız kalınca neşem sönüverdi. İhtimâl öğretmen olarak değil de bir misafir olarak orada bulunmaktan zevk almıştım. Belki de Laura Fairlie ile ilk tanıştığım an beni şaşırtmış olan o garip eksiklik duygusu hâlâ peşimi bırakmıyordu. Fakat yemek çanı çalıp da bayanların yanına dönünce derin bir nefes aldım.

Yemekten sonra İngiliz usulüne uyarak bayanlar çekildikten sonra sofrada tek başıma kalıp şarap içmek hiç de hoşuma gitmediğinden ben de onlarla birlikte kalkıp oturma odasına geçtim.

Bu oda zemin katındaydı. Kahvaltı odasının biçiminde, o genişlikteydi. Büyük, cam kapılar tamamen çiçeklerle süslenmiş güzel bir taraçaya açılıyordu. Odaya girdiğimizde yumuşak, buğulu, alacakaranlık, yapraklarla çiçeklere kendi koyu rengini vermişti. Açık cam kapılardan giren tatlı çiçek kokusu ile karşılaştık. Her zaman herkesten önce oturan Mrs. Vesey köşedeki koltuğa kuruldu ve hemen uyuklamaya başladı. İsrarım üzerine Laura piyanonun başına geçti. Ben de ona yakın bir yerde otururken Marian Halcombe'nin günün son ışıklarıyla annesinin mektuplarını okuyabilmek için yan pencerelerden birinin önündeki girintiye oturduğunu farkettim.

Şu yazıları karalarken oturma odasının o sessiz, sıcak tablosu bütün canlılığıyla gözümün önüne geliyor. Taraçadaki çiçekler, uzun yeşillikler, sarmaşıklar hafif akşam rüzgârında o kadar nazlı sallanıyorlardı ki hıştırtılarını duymaya imkân yoktu. Gökyüzü bulutsuzdu. Doğuda az sonra belirecek olan ayın esrarı titremeye başlamıştı. Piyanodan Mozart'ın o ilâhi müziği yükseliyordu. Bu, unutulmayacak bir sesler ısıklar akşamıydı.

Hepimiz de yerlerimizde sessiz sessiz oturuyorduk. Mrs. Vesey uyukluyor, Laura piyanosuna devam ediyor, Marian da hâlâ okuyordu. Ay taraçadan içeri vurarak odanın aşağı kısmına çaprız, esrarengiz ışıklarını saçmıştı. Alacakaranlıktan sonra bu ışık o kadar güzel gelmişti ki uşağın getirmiş olduğu lâmbaları bile istemedik. Geniş odada piyanonun üzerinde parlayan iki şamdanın ışığından başka ışık yoktu.

Yarım saat sonra ayışığı Laura'yı dışarı çekti. Ben de onun peşine takıldım. Piyanonun ışıkları yanar yanmaz Marian mektupları daha iyi okuyabilmek için yerini değiştirip piyanonun yanındaki alçak bir iskemleye oturmuştu. Mektuplara o kadar kendini kaptırmıştı ki bizim dışarı çıktığımızı bile farketmemişti.

Taraçaya çıkalı beş dakika bile olmamıştı sanırım. Havanın serinliğine karşı beyaz mendilini başına bağlamasını rica etmiştim. İsteğimi yerine getirirken Marianin sesi kulağıma geldi.

Her zamanki canlı sesine benzemiyen alçak, heyecanlı bir sesle:

— Mr. Hartright ,bir dakika gelirmisiniz lütfen. Sizinle bir şey görüşmek istiyorum.

Hemen odaya döndüm. Marian piyanonun taraçaya en uzak olan tarafına oturmuş, mektupları da kucağına koymuştu. Bir tanesini de şamdanın ışığına doğru uzatmıştı. Piyanonun taraçaya bakan kısmında alçak, uzun bir kanape vardı. Oraya oturdum. Böylece cam kapılardan pek uzaklaşmamış oluyordum taraçada ağır ağır gezinen Laura'yı da ay ışığının parlak ışığında açıkca görebiliyordum.

Marian:

— Şu mektubun son satırlarını dinlemenizi istiyorum. Londra yolunda başınıza gelen garip maceraya ışık tutacak bir şey bulursanız söyleyin. Mektup üvey babam Mr. Fairlie'ye yazılmış. Bundan onbir, oniki yıl önce. O zaman Mr. Fairlie ile annem ve

üvey kardeşim Laura burada oturuyorlardı. Ben de Paris'te öğrenimimi tamamlıyordum. dedi.

Konuşması, davranışları çok ciddi olmakla beraber biraz telaşlı gibi. Tam mektubu okumak üzere şamdana doğru kaldırmıştım ki Laura taraçanın kapısında belirdi. Bir an bakışlarını odanın içinde dolaştırdı. Sonra bizim meşgul olduğumuzu görünce ağır ağır ilerleyip gözden kayboldu.

Marian Halcombe mektubu okumaya devam etti.

— Her zaman okulumdan ve öğrencilerimden söz ettiğim için sıkılmışsındır Philip. Ama suçlu ben değilim. Limmeridge'de hayat o kadar yeknesak ki sana neden sözedeyim bilemiyorum. Hem bu sefer sana yeni bir öğrenci hakkında gerçekten meraklı haberler vereceğim.

— Köy bakkalındaki ihtiyar Mrs. Kempe'yi tanırsın. Kadın çağız yıllardanberi hastadır. Doktor artık umudu kesti. Hasta yavaş yavaş ölüme yaklaşıyor. Dünyadaki tek varlığı, yani kardeşi geçen hafta ona bakmak üzere buraya geldi. Ta Hampshire'den gelmiş. Adı Mrs. Catherick. Dört gün önce ziyaretime geldiğinde çocuğunu da beraberinde getirdi. Çocuk Laura'dan bir yaş büyük, çok sevimli.

Laura Fairlie tekrar taraçanın kapısından geçti. Biraz önce çalmış olduğu melodilerden birini, hafif sesle, kendi kendine mırıldanıyordu. Marian Halcombe onun yine gözden kaybolmasını bekledi. Sonra kaldığı yerden devam etti.

— Catherick sakın, terbiyeli, namuslu bir kadın. Orta yaşlı olmasına rağmen bir zamanlar güzel olduğu anlaşılıyor. Yalnız tavrında bir şey var anlıyamıyorum. Kendine ait bazı şeyleri saklıyor gibi geldi bana. Sonra yüzünde de bir ifade var. Anlamıyorum. İnsana sanki aklından çıkaramadığı bir şeyi düşünüyor-muş gibi geliyor. Kadın adeta ayaklı bir sır küpü. Ama onu Lim-

meridge Malikânesine getiren sebep basit. Kardeşi Mrs. Kempe'ye bakmak üzere Hampshire'den ayrıldığında, kimsesi olmadığından kızını da buraya getirmek zorunda kalmış. Mrs. Kempe belki bir haftaya kadar ölür, belki de daha aylarca böyle ölümle pençeleşir. Onun için Catherick kızının benim okulda okuyup derslerden faydalanmasını istiyormuş. Razı oldum. Laura ile birlikte küçük kızı o gün okula götürdük.

Laura Fairlie'nin parlak ,yumuşak hayali bir kere daha göründü. Müslin elbisesi kar gibiydi. Beyaz başörtüsü ise güzel kıvrımlarla yüzünü çerçeveliyordu. Marian Halcombe yine o gözden kayboluncaya kadar bekledi.

— Sana sürpriz yapmak düşüncesiyle mektubumun sonuna kadar saklıyacağım bir sebepten ötürü yeni öğrencime derhal kanım kaynamıştı. Annesi bana gerek kendisi gerekse kızı hakkında çok az şey söylemişti. Daha ilk gün ona ders anlatırken zavallı küçüğün zekâsının yaşına göre gelişmemiş olduğunu farkettim. Bunun üzerine çocuğu ertesi gün eve çağırttım, doktorla da, gelip onu muayene etmesi için anlaştım. Doktor kızın zamanla normale döneceğini söylüyor. Ama şimdi, gördüğü eğitim, dikkat çok önemliymiş. Çünkü bir fikri kapmakta gösterdiği görülmemiş ağırlık, bir kere aklıma yerleşen bir fikri görülmemiş bir ısrarla saklayacağına işaret ediyormuş. Sevgilim o her zamanki gürültücülüğüyle, bir budalaya sevgi beslediğimi sanma. Bu zavallı küçük Anne Catherick tatlı, sokulgan, iyilik bilen bir kız. Öyle garip, öyle güzel bir konuşması var ki bilemezsin. Gerçi üstü başı temiz ama elbiselerinin rengi de biçimi de zevksiz. Onun için dün Laura'nın eski beyaz elbiselerinden bazılarını onun vücuduna göre düzeltip şapkalarından birkaçını da verdim. Onun gibi sarışın kızların beyaz giydikleri takdirde daha güzel görüneceklerini söyledim. Bir an duralar gibi oldu. Sonra ansızın söylediğimi anlayınca kıpkırmızı kesiliverdi. O küçücük eliyle elimiyakalayiverdi. Sonra öptü ve büyük bir içtenlikle :

— Ölünceye kadar hep beyazlar giyeceğim. Sizden ayrıldığım zaman böylece hep sizi hatırlar ve hoşunuza giden bir şeyi yaptığım için sevinirim. dedi.

Bu her zaman söylediği o güzel, tuhaf sözlerden bir tanesi. Biçare çocuk. Ona bir çok beyaz elbise dikeceğim. Büyüyünce de açsın diye kollarını, eteklerini geniş bastıracağım.

Marian Halcombe durup gözlerini bana çevirdi.

— Yolda rastladığınız kadın genç miydi? Herhalde yirmi iki, yirmi üç yaşlarında olacak.

— Evet, o kadardı tahmin ediyorum.

— Kıyafeti de garipti demiştiniz değil mi? Baştan aşağı beyaz giymişti.

— Evet, baştan aşağı beyazlara bürünmüştü.

Cevap verirken Laura Fairlie üçüncü defa taraçanın kapısında görüldü. Gezinmeğe devam edeceği yerde durdu, arkasını bize dönerek taraçanın parmaklığına yaslandı ve bahçeyi seyretmeğe koyuldu. Gözlerim ayışığı altında müslin elbisesinin, başındaki örtünün beyaz ışıltısına takıldı. Adlandıramayacağım bir duygu bütün benliğimi sarsmağa başladı. Kalbim sıkışıyor, bir kuş gibi çırpınıyordu.

Marian Halcombe :

— Demek baştan aşağı beyaz giyiyordu ha. Mektubun en önemli cümleleri sondakiler. Şimdi okuyacağım. Rastladığınız kadının beyaz elbisesi ile annemin küçük öğrencisinin o garip cevabına sebep olan beyaz elbiselerin arasındaki benzerliğin üzerinde durmamak mümkün değil. Doktor çocuğun normale döneceğini söylerken belki de yanılmıştı. Belki de çocuk hiç normalleşmedi. Çocukken önem verdiği tepeden tırnağa beyaz giyinmek fikrini hâlâ benimsiyor.

Marian'a birşeyler söyledim ama ne olduğunu pek bilmiyordum. Bütün dikkatimi Laura'nın müslin elbisesinin beyaz pırıltısına vermiştim.

Marian :

— Mektubun şu cümlesini dinler misiniz? Şaşıracığınızı sanırım.
dedi.

— Şimdi sevgilim, mektubun sonuna geldiğim için küçük Anne Catherick'i neden bu kadar çok sevdiğimi açıklayacağım. Şaşırp kalacağından eminim. Sevgili Philip bu kız, pek o kadar güzel olmamakla birlikte, insanın bazan rastladığı o şaşılacak kaprislerinden biriyle, saç, ten, göz rengi ve yüzünün biçimi bakımından tıpkı tıp...

Marian bundan sonraki kelimeleri okumağa fırsat bulamadan oturduğum yerden fırlayıverdim. Tıpkı ıssız yolda yürürken yabancı parmaklar omuzuma dokununca bütün vücudumu saran o soğuk ürpertiyle yine buz kesilmiştim.

Kapıda ayışığı altında, beyaz elbisesiyle Laura Fairlie duruyordu. Duruşu, başını tutuşu, saç, teni, göz rengi, yüzünün biçimi uzaktan tıpkı beyazlı kadını andırıyordu. Saatlerdir içimi bir kurt gibi kemiren kuşku bir anda çözülmüştü. Hissetmiş olduğum o «eksiklik» o tımarhaneden kaçan deli ile yeni öğrenim arasındaki uğursuz benzerliği fark edememiş olmamdan doğmuştu.

Marian Halcombe :

— Görüyorsunuz.
dedi.

Artık gereği kalmayan mektubu elinden bıraktı. Gözlerimin içine bakan o gözleri ıslıl ıslıl yanıyordu.

— Annemin onbir yıl önce farkettiğini şimdi siz de gördünüz değil mi?

— Evet ama ne kadar büyük bir isteksizlikle gördüğümü anlatamam. O kimsesiz, yalnız kadınla Laura Fairlie adını birleştirmek, bir rastlantı eseri olan benzerlik dolayısıyla olsa bile bu şahane yaratığın geleceğini karartmış gibi geliyor. Bu benzerliği ne kadar çabuk unutursam o kadar iyi. Ne olur onu o uğursuz ayışığından içeri alın.

— Beni şaşırtıyorsunuz Mr. Hartright. Ondokuzuncu yüzyıldaki kadınları bilemem ama erkeklerin böyle boş inançlara aldırmadıklarını sanırdım.

— Lütfen onu çağırın da içeri girsin.

— Susun. Sâkin olun. Zaten çağırmamıza lüzum yok. Geliyor. Sakın onun yanında bir şey söyleyim demeyin. Bu benzerliğin sırrı ikimizin arasında kalsın. Gel Laura gel de piyano çal. Ancak Mrs. Vesey böyle uyanacak. Hem Mr. Hartright da bir kaç parça dinlemek istiyormuş. Ama bu defa çalacakların biraz neşeli olsun diyor.

K I S I M 9

Limmeridge Malikânesinde geçirdiğim olay dolu ilk gün böyle sona erdi.

Marian Halcombe ile birlikte sırrımızı kimseye açmadık. Benzerliğin ortaya çıkmasından sonra, beyazlı kadının esrarını çözecek başka bir bilgi elde edemedik. Marian, dikkatli davranarak, üvey kardeşine annelerinden, eski günlerden, Anne Catherick'ten söz açtırdı. Ama Laura Fairlie'nin bir zamanki küçük öğrenci hakkındaki anıları belli belirsizdi. Annesinin en sevdiği öğrencisiyle kendisi arasındaki benzerliği, geçmişte kalmış herhangi bir şeymiş gibi hatırlıyordu. Beyaz elbiselerden, bunlara karşı duyulan minneti belirten o garip sözlerden hiç söz etmedi. Anne'nin Limmeridge'de ancak bir kaç ay kaldığını hatırlıyordu. Ana ile kızın ondan sonra bir daha dönüp dönmediklerini, kendilerinden bir haber alıp almadıklarını bilmiyordu.

Laura, annesinin geri kalan bir kaç mektubunu da okudu ama hâlâ karanlık kalan noktaları aydınlatmakta bunların yarımı olmadı... Geceyarısı karşılaştığım kadının Anne Catherick olduğunu anlamıştık... Zavalılığın baştan aşağı beyaz giyinmesinin aklındaki bozuklukla, çocukken Mrs. Fairlie'ye karşı duyduğu minnetin devamıyla bir ilgisi olduğunu meydana çıkarmıştık... Şimdilik keşfettiklerimiz burada sona eriyordu.

Günler, haftalar akıp geçti. Ağaçların yaz yeşilliği arasına sonbaharın altın renkli şeridi dolanmıştı. Hızla akıp giden, sâkin, mutlu günler. Laura Fairlie'yi tanımlarken hiçbir işe yaramıyan o zavallı, yetersiz kelimeler onun içimde uyandırdığı duyguları anlatmayı başardı. Sözlerimiz bize yardım edecekleri zaman cüce, kötülük edecekleri zaman ise dev olurlar. Bu hepimiz için böyledir.

Onu seviyordum.

Bu iki kelimenin içinde gizli olan bütün hüznü, alayı çok iyi bilirim. Bu itirafımı okuyup da bana acıyan en yumuşak kalpli kadınla birlikte ağlayabilirim. Ayrıca bunu burun bükerek elinden atan en duygusuz adamla birlikte de acı acı gülebilirim. Onu seviyordum.

Evet, mevkiimi hatırlamak, her zaman dikkatli, uyanık olmak zorundaydım. Bunu yaptım ama ne yazık ki iş işten geçmişti. Öbür kadın konularında işime yarıyan beni kandırıcı diğer kıskırtmalara karşı koruyan bütün tecrübeler, alışkanlıklar ona karşı faydasız oldu. Yıllardır, mesleğim gereğince, her yaşta, birbirinden güzel genç kızlarla arkadaşlık kurmuştum. Bu durumu hayattaki rolümün bir parçası olarak kabul etmiştim. Yaşımın gereği olan bütün tabii duygularımı, şemsiyemi bıraktığım gibi, soğukkanlılıkla, ders verdiğim evlerin gerisinde bırakmaya alışmıştım. Şimdi ise, ilk defa olarak, bütün öğrendiklerimi unutmuştum.

Biliyorum, daha ilk baştan kendi kendimden şüphe edecektim. O girdiği zaman evdeki herhangi bir oda bana kendi yuvamdan daha iyi geliyor, o dışarı çıktığı zaman çöl kadar çıplak görünüyordu. Kalbime bakacak, bu yeni filizin bittiğini görecekti, daha tazeyken koparacaktım. Ama olmadı, çünkü onu seviyordum.

Günler haftalar birbirini kovalıyarak geçti. Cumberland'da geçirdiğim üçüncü ay sona eriyordu. Sanki hayatımızın tatlı yeknesaklığı beni sarmıştı. Geçmişe ait bütün hazırlıklar, geleceğe ait bütün hayaller, durumumun sahteliği, umutsuzluğu hakkındaki bütün düşünceler içimde yalancı bir sessizliğe kavuşarak uyumuştum. Kalbimin söylediği şarkı bile büyülenmiş, gözlerimi, kulaklarımı bütün tehlike ihtarlarına karşı kapamış olarak, beni par-

ça parça edecek olan kayalara gitgide yaklaşıyordum. Beni en sonunda kendime getiren ihtar, dünyanın en açık, en doğru, en müşfik ihtarıydı. Çünkü bu ondan gelmişti.

Bir gece yine her zamanki gibi ayrılmıştık. Ne o gece, ne de ondan önce sırrımı ele verecek, ona gerçeği ansızın anlatacak hiçbir şey söylememiştim. Ama sabahleyin yeniden buluştuğumuzda üzerine bir değişiklik gelmişti.. bana herşeyi anlatacak bir değişiklik.

Sırrımı ilk anladığı an, kendi sırrını da ilk defa olarak anlamıştı.

Davranışlarındaki değişikliği ben çok iyi anlıyordum. Başkalarının yanında bana daha müşfik davranıyor, bütün istediklerini yerine getirmek için büyük bir telâşa kapılıyordu. Yalnız kaldığımız zaman ise üzerine üzgün bir hal, bir gerginlik geliyor, sinirli bir telâşla önüne çıkan her işe sarılıyordu. Anlayamadığım bazı şeyler vardı. Elleri hep soğuk, yüzü garip bir şekilde gergindi. Bütün davranışlarında bir korku, bir suçluluk belirtisi vardı.

Bunların bende uyandırdığı şaşkınlık, tereddüt yüzünden, işin içinde, benim kimseden yardım görmeden keşfetmem gereken, bilmediğim, gizli bir şey olduğundan şüpheleniyordum. Bu şüpheleri ortadan kaldırmak düşüncesiyle Marian Halcombe'nin bakışlarına, davranışlarına dikkat etmeğe başlamıştım. Birbirimize çok yakındık. Laura Fairlie'de meydana gelen değişiklik üvey kardeşine de geçmişti. Gerçi Marian Halcombe bana karşı olan duygularının herhangi bir şekilde değişmiş olduğuna dair tek bir kelime bile söylememişti. Ama o insanı yaralayan bakışları beni durmadan göz hapsinde tutuyordu. Bakışları bazan baskı altında tutulan bir kızgınlığı, bazan dışarı vurulmayan bir dehşeti, bazan da benim bilmediğim bir hissi yansıtıyordu.

Bir hafta geçti. Üçümüz de hâlâ birbirimize karşı gizli bir gerginlik içinde bulunuyorduk. Artık kendi durumuma katlanamaz olmuştum. Üzerimdeki bu yükten, sıkıntıdan hemen kurtulmam gerektiğini hissediyordum.. ama ne yapacağımı, ne söyleyeceğimi bilemiyordum.

Bu çaresizlikten, bu utançtan beni Marian Halcombe kurtardı. Dudakları bana gerekli, acı, beklenmedik bir gerçeği söylemekle beraber, şefkati bana bu darbeye göğüs gerecek kadar cesaret verdi.

K I S I M 10

Bir Perşembeydi. Cumberland'da geçirdiğim üçüncü ay sona ermek üzereydi.

Sabahleyin her zamanki saatte kahvaltılık odasına indiğimde Marian Halcombe'nin ilk defa olarak orada olmadığını gördüm. Hepimizden sonra geldi. Kafasının meşgul olduğu halinden anlaşılıyordu. Biraz dalgın bir tavırla geç kaldığı için özür diledi.

— Mr. Fairlie benimle bir mesele hakkında konuşmak istediğinden geç kaldım.
dedi.

Eskiden o gün yapacaklarımız şeylerden konuşurduk. Fakat artık kahvaltılarımız kısa ve sessiz geçiyordu. Laura Fairlie, özellikle o sabah, konuşmalarımızın arasındaki uzun susuşların sıkıntısını fazlasıyla hissediyor gibiydi. Bu fasılları doldurması için ablasına yalvarır gibi bakıyordu. Marian hiç de alışkın olmadığı duraklamalardan sonra sonunda konuştu.

— Bu sabah amcanla görüştüm Laura. Mor odayı uygun buldu. O hazırlanacak. Sana söylediğimi de doğruladı. Salı değil pazartesiymiş.

Marian konuşurken Laura önüne bakıyordu. Sinirli sinirli masanın üzerindeki ekmek kırıntılarıyla oynuyordu. Yanaklarının solukluğu dudaklarına da yayılmış, o tatlı dudakları titremeğe başlamıştı. Bunu sadece ben değil Marian da fark etmişti. Marian hemen masadan kalktı. Mrs. Vesey ile Laura da onun peşinden odadan çıktılar. Ben de bahçeye doğru döndüm. Marian Halcombe, elinde şapkası, kolunda başörtüsü, çimenliğe açılan büyük cam kapının önünde durmuş beni seyrediyordu.

— Odanızda çalışmaya çekilmeden önce acaba benimle biraz konuşmanız mümkün mü?
diye sordu.

— Elbette. Her zaman için emrinizdeyim.

— Size özel olarak bir şey söyleyeceğim, Mr. Hartright. Şapkanızı alıp bahçeye gelir misiniz? Sabahın bu saatinde bizi orada kimse rahatsız etmez.

Tam dışarı çıkarken bahçıvanın yardımcılarında biri, elinde bir mektupla yanımızdan geçti. Marian onun yolunu keserek :

— Bu mektup bana mı?
diye sordu.

Çocuk mektubu uzatarak :

— Hayır, Miss Laura'ya.
dedi.

Marian mektubu alıp üzerindeki yazıya baktı. Kendi kendine :

— Yabancı bir yazı. Acaba bu mektubu Laura'ya kim yazmış olabilir?
diye mirıldandı sonra çocuğa sordu :

— Bu mektubu sana kim verdi?

— Bir kadın verdi.

— Nasıl bir kadın?

— Yaşlı bir kadın.

— Tanıdığın biri mi?

— Hayır, yabancıydı.

— Nereye gitti?

Çocuk güneye doğru dönerek kolunun bir tek işaretleriyle İngiltere'nin bütün o tarafını göstererek :

— Şu kapıya doğru.
dedi.

Marian :

— Garip!

dedikten sonra mektubu tekrar çocuğa verdi.

— Al bunu. Eve götürüp hizmetçilerden birine ver. Biz şu yana gidelim Mr. Hartright.

Limmeridge'e ilk geldiğim gün gittiğimiz yoldan gittik. Laura Fairlie ile karşılaştığım o bahçe köşküne.

Marian :

— Mr. Hartright, ben içten olmayan sözler kullanmaktan nefret ederim. Ama kalbimde size karşı büyük bir arkadaşlık sevgisi belirdiğini rahatça itiraf edeceğim. O garip şartlar altında rastladığınız o zavallı, mutsuz kadına karşı gösterdiğiniz yakınlık, bana hakkınızda daha ilk bakışta iyi fikirler vermişti. Belki de bu meselede sonunun neye varacağını bilmeden hareket etmişsiniz. Ama yaradılıştan efendi olan bir adam gibi soğukkanlılıkla hareket edip, iyilik yapmışsınız. Bu olaydan cesaret alarak sizden iyi şeyler bekledim. Lütfen benim bu güvenimi sarsmayın.

dedi.

Durdu ve sonra benden bir cevap beklemediğini göstermek için de elini kaldırdı. Bahçe köşküne girdiğimde Beyazlı Kadını unutmuşum bile. Şimdi, Marian'ın bu sözleri o macerayı bana yeniden hatırlatmıştı. Bütün konuşma sırasında Beyazlı Kadın aklımdan çıkmadı ve bunun oldukça önemli bir de sonucu meydana çıktı.

Marian kaldığı yerden devam etti.

— Arkadaşınız olduğum için sırrınızı keşfettiğimi size söylemekte bir sakınca görmüyorum Mr. Hartright. Büyük bir düşüncesizliğe kapılarak kardeşim Laura'yı sevmeğe başladınız. Hem de korkarım ki ciddi bir şekilde. Bunu inkâr etmiyecek kadar dürüst olduğunuzu biliyorum. Sizi suçlamıyorum. Sadece umutsuz bir sevgiye düştüğünüz için size acıyorum.

Gözlerim buğulanmıştı ona bakamıyordum. Teşekkür etmek istedim fakat konuşamadım.

O benim soğukkanlılığımı kaybettiğime aldırış etmeden :

— Lütfen beni iyi dinleyin. Size söylememi gerektiren şeyde mevkii, ünvan meselelerinin yeri olmaması beni gerçekten sevindiriyor. Acı bir olayın patlak vermesini önlemek için Limmeridge Malikânesinden ayrılmanız gerekiyor. Bunu size söylemek benim görevim. İngiltere'nin en zengin, en eski ailesinden bile gelmiş olsaydınız yine de size aynı şeyleri söylemek zorunda kalırdım. Buradan ayrılacaksınız. Fakat buna sebep resim öğretmeni olmanız değil.

dedi.

Bir an durdu. Yüzünü tamamen bana çevirerek, elini elimin üzerine koydu.

— Bir resim öğretmeni olmanız değil. Laura Fairlie'nin nişanlı olması.

dedi.

Bu sözler kalbime bir kurşun gibi saplanıverdi. Elimin üzerindeki eli hissetmez oldum. Ne kımıldayabildim ne de bir şey söyleyebildim. Kuru yaprakları ayaklarımızın altına uçuran keskin sonbahar rüzgârı ansızın beni donduruverdi. Bütün ümitlerim yerdeki yapraklar gibi bir anda kuruyuvermişti.

Marian Halcombe o iri, kara gözleriyle gözlerimin içine baka baka devam etti :

— Artık aramızda sır kalmadı değil mi Mr. Hartright? Kardeşimin farkında olmayarak bana gösterdiği şeyi sizden gizleyemem. Buradan gitmeniz hem kendi hem de onun iyiliği için gerekli. Zaten sizin ona bu kadar yakın olmanız onu perişan etti. Onu canımdan çok severim. Dinime nasıl inanıyorsam onun o saf, asil, masum yaradılışına da o kadar inanıyorum. Bu nedenle, evlenmek üzere verdiği söze karşı sadakatsizlik sayılacak bir

duygu kalbinde belirir belirmez onun çektiği acıyı, pişmanlığı çok iyi tahmin edebiliyorum. Nişanlısını çok sevdiğini söyleyecek değilim. Zaten olup bitenden sonra böyle bir şey söylemek yersiz. Babası, iki yıl önce ölüm döşeğindeyken bu nişanı istedi. Sonra da bunu bir şeref meselesi saydı. Sessizce nişanlanmağa razı oldu. Siz buraya gelinceye kadar o da yüzlerce kadın gibiydi. Nişanlısına karşı ne büyük bir bağlılık, ne de büyük bir soğukluk duymadan evlenip gidecekti. Sonradan da kocasını sevmeye başlayacaktı. Tabii nefret etmezse. İnşallah eski sessizliğini mahveden yeni duygular, düşünceler pek derinlere kadar inmemiştir. Ancak sizin yokluğunuz ona yardımcı olabilecek. Zamanla, üçümüzün de durumu düzelir.

— Anlaşmayı bozmak için Mr. Fairlie'ye ne gibi bir sebep gösterebilirim? Ne zaman gideyim. Verdiğiniz öğütlere göre hareket edeceğim. dedim.

— Zaman her bakımdan bizim için çok önemli. Sabahleyin önümüzdeki pazartesinden, mor odanın hazırlanmasından sözettiğimi duydunuz. Beklediğimiz misafir...

Onun daha bu konuda bir şeyler söylemesini bekleyemezdim. Bekledikleri misafirin Laura'nın nişanlısından başkası olmadığını anlamıştım. Bütün gayretime rağmen üzülmüştüm. Marian'ın sözünü yarıda bırakarak :

— Bugün gideyim. Ne kadar erken buradan ayrılırsam o kadar iyi. dedim.

— Hayır, bugün olmaz. Mr. Fairlie'ye göstereceğiniz sebep, Londra'ya dönmenizi gerektiren önemli, umulmadık bir mesale olabilir. Onun için yarına kadar sabredip, posta geldiğinde onunla görüşmelisiniz. O zaman Londra'dan bir mektup geldiğini sanır ve plânlarınızda bir değişiklik yapmak zorunda kaldığınızı

anlar. Zararsız da olsa yalana başvurmak çok üzücü ama ben Mr. Fairlie'yi iyi tanırım. Kendi arzularına önem vermediğinizden şüphelenince asla sizi bırakmaz. Onunla Cuma sabahı görüşün, ondan sonra tamamlanmış olan işlerinizi, onunla aranız açılmasını diye, elinizden geldiği kadar düzeltin. Cumartesi günü de buradan ayrılın.

Onun arzularını harfi harfine yerine getireceğime söz vermeğe zaman kalmadan, fidanlığın arasından bize yaklaşmakta olan ayaksesleri duyduk. İkimiz de aynı anda irkildik. Birisi evden bizi aramağa çıkmıştı. Bir an yüzüme kan hücum etti, sonra yine çekiliverdi. Acaba gelen Laura mıydı?

Kapıda belirenin Laura Fairlie'nin oda hizmetçisi olduğunu görünce rahatladım.

Kız biraz telâşlı telâşlı :

— Küçükhanım sizinle konuşabilir miyim?

dedi.

Marian Halcombe onunla birlikte aşağı inerek birkaç adım ilerledi.

Yalnız kalınca Londra'daki dairemin ıssızlık ve kederine tekrar dönmek üzere olduğumu acı acı düşündüm. Annemle kızkardeşim anlaşmamı tamamlıyamadan dönüp gerçeği anlattığım zaman acaba ne düşüneceklerdi? Onlar ki Hampstead'da geçirdiğim en son mutlu gece benden o kadar parlak ümitlerle ayrılmışlardı.

En son gece! Beyazlı Kadın! Yine Anne Catherick! Annemle vedalaştığım gecenin anısı bile şu anda aklıma, ayışığında Londra'ya yaptığım o yürüyüşü getiriyordu. Bu ne demektir? Anısı peşimi bırakmayan bu kadınla bir kere daha karşılaşacak mıydım? Mümkündü. O benim Londra'da oturduğumu biliyor muydu? Evet. Ona bana baronet ünvanlı bir kimse tanıyıp tanımadığını sormasından ya önce ya da sonra söylemiştim..

Birkaç dakika sonra Marian Halcombe hizmetçi kızı geri göndererek yanıma döndü. Şimdi o da telâş içindeydi.

— Mr. Hartright, sizinle gerekli olan herşeyi kararlaştırdık. İki arkadaş olarak anlaştık. Onun için derhal eve dönebiliriz. Doğrusunu söylemek gerekirse Laura için korkuyorum. Derhal beni görmek istiyormuş. Hizmetçi kız bu sabah aldığı bir mektubun onu çok heyecanlandırıldığını söylüyor. Helhalde buraya gelirken çocuğun elinde görmüş olduğumuz mektup olmalı.

Hemen yola çıktık. Gerçi Marian Halcombe'nin söyleyecekleri bitmişti ama benim daha söyleyeceklerim vardı. Beklenen misafirin Laura Fairlie'nin nişanlısı olduğunu anladığım andan beri bu adamın kim olduğuna dair içimde kıskançlıkla karışık büyük, acı bir merak belirmişti. Sonradan bu soruyu sormak için elime belki de fırsat geçmeyebilirdi. Onun için eve doğru yürürken bütün cesaretimi toplayarak :

— Anlaşmış olduğumuza göre size karşı duyduğum minnetten eminsinizdir. Acaba bana Laura'nın nişanlısının kim olduğunu söyleyebilir misiniz?

diye sordum.

Marian'ın kafası herhalde kardeşiyle meşgul olmalıydı ki dalgın :

— Hampshire'de büyük toprak sahibi olan bir adam.

cevabını verdi.

Hampshire! Anne Catherick'in doğduğu yer! Yine Beyazlı Kadın! Herhalde bunda bir mâna vardı.

Elimden geldiği kadar sâkin, soğukkanlı :

— Adı ne?

diye sordum.

— Sir Percival Glyde.

Sir Percival Glyde! Anne Catherick'in sorusu... Baronet rütbeli kimseler tanıyıp tanımadığıma dair sorduğu o şüphe dolu

soru... Ansızın durdum. Marian'a baktım. O ise anlamadım sanarak adı tekrarladı.

Saklayamadığım bir heyecanla :

— Şövalye mi, Baronet mi?

dedim.

Bir an durakladıktan sonra soğuk soğuk :

— Baronet elbette.

dedi.

K I S I M 11

.

Eve gelinceye kadar ikimiz de konuşmadık. Marian hemen kardeşinin yanına koştu. Ben de Mr. Fairlie'nin henüz düzeltmemiş olduğum resimlerini sıraya koymak üzere odama girdim. Fakat yalnız kalınca, o zamana kadar susturmağa çalıştığım, durumumu güçleştiren düşünceler kafamı sarıverdi.

O nişanlıydı. Nişanlısı da Sir Percival Glyde idi. Baronet ünvanını taşıyan, Hampshire'de malı mülkü olan bir adam.

İngiltere'de yüzlerce baronet, Hampshire'de düzinelerle toprak sahibi vardı. Sir Percival Glyde ile Beyazlı Kadının bana sorduğu o garip soru arasında bir bağlantı kurmak çok çirkindi. Buna rağmen ben ikisi arasında bir bağlantı görüyordum. Marian ile aramızda geçen konuşma üzerimde garip bir etki bırakmıştı. Geleceğin karanlığı içine gömülerek kendini bizlerden gizleyen bilinmez bir tehlikenin önsezisini kuvvetle hissediyordum. Acaba daha şimdiden iç yüzünü bilmediğimiz bir kader zincirine ben de mi katılacaktım? Cumberland'dan ayrılısam da kendimi bu zincirden koparıp ayırabilecek miydim? Kısa ömürlü aşık maceramın acı sonucunun sızısı bile duyduğum garip duygunun etkisiyle eski kuvvetini kaybetmişti. Şüpheli bir felâket üzerimize iniyordu. Sanki zaman görmediğimiz bir tehlikeyi başlarımızın üzerinde tutarak bize gözdağı veriyordu.

Resimlere kendimi kaptıralı ancak yarım saatten biraz fazla olmuştu ki kapı vuruldu. İçeri girenin Marian olduğunu görünce şaşırdım.

Kızgın, telâşlı bir hali vardı. Benim vermeme zaman bırakmadan bir iskemle çekip yanıbaşıma oturdu :

— Mr. Hartright. Konuşmamız gereken bütün acı konuların bugün için sona erdiğini sanıyordum. Ama kısmet değilmiş. Kar-

deşimi, yaklaşan evlenmesi hakkında korkutmak isteyen bazı hanlmler var. Sir Percival hakkında imzasız bir mektup almış. Kızcağızı binbir zorlukla yatıştırabilirdim. /Sakinleşir sakinleşmez de size koştum. Bu size söylememem gereken bir aile meselesidir. Canınızı sıkmak istemiyorum. Ama yardım isteyebileceğim tek insan sizsiniz. Acaba bu mektubu yazanın kim olduğunu öğrenmeye çalışayım mı? Yoksa bekliyeyim de yarın Mr. Fairlie'nin avukatına mı başvurayım? Ortada bir gün kazanıp kaybetmek durumu var. Bu belki de çok önemlidir. Siz ne dersiniz Mr. Hart-right? Önce şu mektuba bir göz atın.

Mektubu bana uzattı. Mektup başlıksızdı.

— Rüyaya inanır mısınız? İyiliğiniz için inanmanızı istiyorum. İncil'in rüyalar ve rüyaların gerçekleşmesi ile ilgili yazılarını okuyun. Zaman geçmeden size ettiğim ihtara kulak verin.

— Dün gece rüyamda sizi gördüm. Bir kilisenin dua parmaklığının içinde duruyordum. Mihrap sehпасının bir yanında ben, bir yanında da elinde dua kitabıyla papaz vardı.

— Biraz sonra kilisenin kapısından bize doğru, evlenmeye gelen bir kadınla bir erkek göründü. Kadın sizdiniz. İnce ipek gelinliğinizle, uzun beyaz dantel duvağıınızla o kadar güzeldiniz ki kalbim burkuldu, gözlerim yaşardı.

— Bunlar Tanrının da takdir ettiği acıma yaşlarıydı, Laura Fairlie. Gözlerimden akan yaşlar iki ışık demeti halini aldılar. Mihrabın önünde yani yanınızda duran adama doğru uzanarak göğsüne değdiler. Işık demetleri onunla benim aramda iki gökkuşağı gibi kavislendi. Bu kavislere baktım. O zaman yanınızdaki adamın kalbinin içini gördüm.

— Evlendiğiniz adamın dış görünüşüne diyecek yoktu. Ortadan biraz uzundu. Çevik ve canlıydı. Kırkbeş yaşlarında görünüyordu. Soluk yüzlüydü. Başının alnı açık, geri kalan taraflarındaki saçlar koyu kumraldı. Bıyıkları da öyle. Gözleri kahverengi ve

parlaklı. Burnu tıpkı bir kadının ki kadar güzel, inceydi. Elleri de öyle. Arada sırada kuru kuru, kesik kesik öksürüyordu. Sağ elini dudaklarına götürdüğü zaman beyaz cildinin üzerinde eski bir yaranın kıpkırmızı izi görünüyordu. Rüya mı doğru mu görmüşüm? Sizi aldatıp aldatmadığımı daha iyi bilirsiniz. Kocanız olacak adamın kalbinde gördüklerimi de yazacağım. Lütfen okuyun. Yalvarırım.

— İki ışık demeti boyunca bakıp kalbinin içini gördüm demiştim. Bu kalp gece kadar karanlıktı. Üzerine, şeytanın el yazısı olan kırmızı harflerle «Acımadan, pişmanlık duymadan birçok kimselerin hayatını perişan etti, yanındaki kadının hayatını da mahvedecek» yazılıydı. Bunu okuduktan sonra ışık demeti omuzuna doğru uzandı. Orada, hemen arkasında bir şeytan durmuş gülüyordu. Işık demetleri sonra sizin omuzunuza doğru döndü. Sizin arkanızda ise bir melek ağlıyordu. Işık demetleri üçüncü seferinde ikinizin arasına girdi. Gitgide ayrılarak sizi de birbirinizden ayırdı. Papaz, bu sırada boş yere düşün duasını arıyordu. Ama o sayfa İncilden kopmuştu. Papaz kitabı kapadı, çaresizlik içinde kaldırdı. Ben de gözlerim yaş, kalbim çarpıntı ile dolu olduğu halde uyandım. Ben rüyaya inanırım.

— Siz de inanın. Laura Fairlie, yalvarırım size kendinizi düşünerek benim gibi siz de rüyaya inanın. İncil'de adı geçen azizler rüyaya inanır. Elinde yara izi olan erkeğin geçmişini araştırmadan, sizi onun mutsuz karısı yapacak olan yemini etmeyin. Bu ihtarı sadece sizin iyiliğiniz için yapıyorum kendim için değil. Ölmeye kadar sizin iyiliğinizi düşüneneğim. Anneniz benim ilk, en iyi, tek dostum olduğundan kızı benim için her zaman değerlidir.

Bu şaşılacak mektup böylece sona eriyordu. Altında bir imza bile yoktu. Yazıdan bir şey anlamak imkânsızdı. Cetvelle çizilmiş çizgilerin üzerine, küçük kitap harfiyle yazılmıştı. Hafif, soluk bir yazıydı bu. Yer yer de silinmişti.

Marian:

— Cahil birinin elinden çıkmış değil. Fakat sözler birbirini hiç tutmuyor. Yüksek tabakadan birinin de mektubu olması imkânsız. Gelinlikten, duvaktan sözetmesi, daha başka cümleler de yazanın bir kadın olduğunu belirtiyor. Siz ne dersiniz Mr. Hartright? dedi.

— Ben de aynı fikirdeyim. Bu mektubu yazanın aklı biraz.

— Dengesiz bir kadının mektubu diyecektiniz değil mi? Bana da öyle geldi.

Bir şey söyleyemedim. Konuşurken gözlerim yeniden mektubun son cümlesine gitmişti.

— Anneniz benim ilk, en iyi, tek dostum olduğundan kızı benim için her zaman değerlidir.

Bu kelimeler az önce, kadının akl hakkında yürütmüş olduğum şüpheyi birleşerek aklıma öyle bir fikir getirdi ki açıktan açığa söylemeye korktum. Hatta gizliden gizliye düşünmeye bile çekindim. Mektubu Marian Halcombe'ye uzatarak:

— Bunu yazanı bulmak mümkünse önünüze ilk çıkan fırsatıtan faydalanmakta bir zarar yok sanırım. Bence önce o bahçıvanın yardımcısıyla konuşalım, sonra soruşturmalarımıza köyün içinde devam edelim. Sadece izin verirsiniz size bir şey soracağım. Az önce Mr. Fairlie'nin avukatına başvurmaktan sözettiniz. Niçin yarına kadar bekliyorsunuz? Daha önce onunla görüşmeniz mümkün değil mi? Meselâ bugün? dedim.

— Mr. Gilmore yani aile avukatımız yarın buraya gelecek. Sir Percival'in pazartesi günü buraya gelmesinin sebeplerinden biri de evlenme tarihini tesbit etmek. Yılbaşından önce evlenmek istiyor.

— Laura'nın bundan haberi var mı?

— Hayır. Olup bitenlerden sonra da ona bu meseleyi haber

vermeyi ben üzerime almıyacağım. Mr. Gilmore yarın geliyor. Birkaç gün bizde kalacak. Sir Percivalin fikirlerini dinleyecek. Bunlar kabul edilirse kardeşimin gelirinin, evlenince ne olacağına dair emir alarak Londra'ya dönecek.

Laura'nın evlenmesi fikrinin ansızın böyle kesinlik kazanıvermesi içimde bir kıskançlık, bir kin yaratmıştı. İmzasız mektubun Sir Percival Glyde'e yüklediği ithamları iğrenç bir şekilde düşünmeye başladım. Ya bu suçlamaların altında bir gerçek payı varsa? İçimde beliren bu yeni nefretin, kinin itmesiyle;

— Bir şeyler bulmayı umuyorsak bir saniye bile kaybetmemeliyiz. dedim.

Marian:

— Öyleyse hemen gidip elimizden geleni yapalım. dedi.

Kapıyı açmak üzereyken ansızın durdum. Yola çıkmadan önce ona soracak önemli bir şey vardı.

— Mektubun bir paragrafında etraflıca bir tanıma yapılmış. Sir Percival'in adından sözedilmiyor. Fakat yapılan tarif ona uyuyor mu?

— Aynen. Hatta yaşının kırkbeş oluşuna kadar.

Kırkbeş! Laura Fairlie ise daha yirmi birinde yoktu. O yaşta erkeklerin Laura'nın yaşındaki kızlarla evlenmeleri her gün görülen bir olaydı. Bu evlenmelerin de çoğu zaman mutlu bir sonla bittiği tecrübelerle meydandaydı. Bunu biliyordum ama yaşının söz konusu edilişi bile ona karşı duyduğum mantıksız kini arttırıyordu.

Marian devam etti.

— Elindeki yara izi doğru. Bu, yıllarca önce İtalyada seyahat sırasında almış olduğu bir yara. Mektubu yazan kimse Sir Percival'i bütün özellikleriyle tanıyor.

— Bir öksürükten bile sözediliyordu.

— Evet doğru. Kendisi bunu alaya alır ama o öksürük dostlarını bazan endişeye düşürür.

— Karakteri hakkında kulağınıza hiçbir söylenti gelmedi mi?

— Mr. Hartright. Herhalde o rezilce yazılmış mektubun etkisi altında kalmamışsınızdır. Bu kadar insafsız olmayın.

Yanaklarımın alev alev yandığını hissediyordum. Çünkü mektubun etkisi altında kaldığımı biliyordum. Utanmıştım.

— İnşallah mektubun etkisinde kalmamışımdır. Belki bunu sormaya bile hakkım yok.

— Sormuş olmanıza üzölmüş değölim. Çünkü böylece size Sir Percival'in ününden söz etmek fırsatını buldum. Evde hiç kimse nin onun aleyhinde kulağına herhangi bir fısıltı gelmiş değöil. Bundan emin olabilirsiniz.

Ses çıkarmadan kapıyı açtım. Ben de onun arkasından dışarı çıktım. Sözlerine kanmış değöildim. O anda gökten melek inip onun sözlerinin doğru olduğunu söylese yine inanmazdım.

Bahçıvan yardımcısını iş başında bulduk. Sorduğumuz sorulara önemli bir cevap alamadık. Çocuk son derece aptaldı. Mektubu ona veren kadın yaşlıymış. Onunla fazla konuşmamış, büyük bir aceleyle güne ye doğru gitmiş.

Köy, malikanenin güneyine düştüğünden hemen köye gittik.

Limmeridge'de rastladığımız herkese yaşlı kadını sorduk. Fakat hiç bir bilgi elde edemedik. Ona buna sora sora Mrs. Fairlie'nin kurmuş olduğu okulun yakınlarına geldik. Erkek çocukların okuduğu binanın yanından geçerken, son olarak öğretmene başvurmak aklıma geldi. Mevkii bakımından, köylülerin en zekisi o olmalıydı.

Marian Halcombe:

— Kadının mektubu götürüp döndüğü sıralarda öğretmen herhalde dersleriyle meşguldü. Ama isterseniz bir soralım dedi.

Bahçeye girip kapıya doğru yürüdük. Pencerenin önünden geçerken içeri bir göz attım.

Öğretmen arkası bana dönük olarak yüksek kürsüsünde oturuyordu. Bütün öğrencileri önünde toplanmıştı. Sadece açık sarı saçlı, gürbüz bir erkek çocuğu bir köşede yapayalnız duruyordu.

Kapı tamamen açıktı. Bir an duraladık. Öğretmenin sesini olduğu gibi duyuyorduk.

— Çocuklar lütfen dediklerimi iyi dinleyin. Bu okulda bir daha hortlak sözü işitecek değilim. Dünyada hortlak diye bir şey yoktur. Hortlaklara inanan insan, olmiyan şeylere inanıyor demektir. Limmeridge Okulunda okuduğu halde, olmiyan şeylere inanan çocuk da söz dinlemeyen, akılsız bir çocuk demektir ki ona göre cezalandırılması gerekir. Hepiniz iskemlenin üzerinde duran Jacob Postlethwaite'yi görüyorsunuz. Onu cezaya çarptırdım. Büyük sözü dinlemeyecek kadar terbiyesiz olduğu için. Yoksa dün akşam bir hortlak gördüğünü söylediği için cezalanmış değil. Ben hortlak yoktur dedğim halde o ısrarla olduğunu söyledi.

Marian Halcombe öğretmenin konuşması bitince:

— Kötü bir zamanda geldik.

dedi ve kapıyı vurarak içeri girdi.

Girişimiz çocukların arasında büyük bir heyecan yarattı. Bizim, özellikle, Jacob Portlethwaite'nin dayak yiyişini seyretmek için geldiğimizi sandılar.

Öğretmen:

— Şimdi hepiniz gidip yemeğinizi yiyin. Jacob' burada kalacak. Hortlak canı isterse ona yemek getirir.

dedi.

Hem arkadaşlarının yanında küçük düştüğü hem de yemeği elinden gittiği için küçük Jacob bütün dayanıklılığını kaybetti. Ellerini cebinden çıkarıp uzun uzun yumruklarını sıktı, sonra bu küçücük yumrukları kaldırarak gözlerine bastırdı. Arada bir de burnunu çeker gibi sesler çıkarıyordu. Çocuk ıstırabının işaretleri...

Marian Halcombe öğretmene dönerek:

— Buraya size bir şey sormak için gelmişim. Fakat bir hortlak meselesi ile uğraştığınızı duyduk, Mr. Dempster. Acaba bu meselenin içyüzü nedir? Ne olmuş?

dedi.

Öğretmen:

— Miss. Halcombe şu yaramaz dün akşam bir hortlak gördüğünü söyleyerek bütün okulu ayaklandırdı. Böyle bir şey olmadığına onu inandırmak için elimden geleni yaptım fakat bir türlü inadından vazgeçmedi.

dedi.

Marian:

— Şaşılacak bir şey bu. Bu çocuklardan hiçbirinin hortlak görece kadar hayallerinin geniş olduğunu sanmazdım. Allah yardımcınız olsun Mr. Dempster. Sizden bir şey soracağım.

dedikten sonra yaşlı bir kadın görüp görmediğini sordu. Fakat

Mr. Dempster böyle bir kadın görmemişti.

Marian: —

— Eve dönmekten başka çare yok. Nasıl olsa bir şey öğrene-miyeceğiz.
dedi.

Marian, öğretmeni selâmlayıp kapıya doğru yürüdü. Tam o sırada iskemlenin üzerinde hâlâ burnunu çekmekte olan Jacob Postlethwaite'nin yalnızlığına gözü takıldı. Sevgi dolu bir sesle:

— Aptal çocuk! Niçin öğretmeninden özür dileyip de hortlak konusunu kapatmıyorsun?
dedi.

Jacob korku dolu gözlerle ona bakıp ağlamağa başladı.

— Hortlağı gördüm de ondan.

diye ısrar etti .

— Hiç de görmedin. Hortlak görmüş. Ne hortlağı?

Öğretmen endişeli bir tavırla araya girdi.

— Özür dilerim Miss Marian Halcombe. Çocuğu bu kadar sıkıştırmanız doğru değil. Anlattıkları inanılmayacak kadar saçma. Belki farkında olmadan bir şey sorarsınız da sonra...

Marian şüpheyle:

— Sonra ne?

diye sordu.

Mr. Dempster telâştan dili dolaşarak:

— Üzülürsünüz kalbiniz kırılır.

dedi.

— Bu kadarcık çocuğun sözüyle kalbim kırılır mı hiç.

Marian yarı şaka karışık bir meydan okuyuşla çocuğa dönerek onu sorguya çekmeğe başladı.

— Yaramaz çocuk. Herşeyi öğreneceğim. Şu hortlağı ne zaman gördün?

— Dün akşam alacakaranlıkta.

— Neye benziyordu hortlak?

— Bütün hortlaklar gibi o da baştan aşağı beyazlar giymişti.
— Neredeydi?

— Bütün hortlaklar gibi mezarlıkta.

— Bütün hortlaklar gibi dediğine göre hortlakları eskiden beri

tanıyorsun herhalde. Gördüğün hortlağın kime ait olduğunu da biliyorsun sanırım.

Jacob başını kederli bir şekilde başarı kazanmış bir ifadeyle sallıyarak:

— Elbette biliyorum.

dedi.

Marian Halcombe öğrencisini sorguya çekerken Mr. Dempster bir çok kere konuşmak istemişti. Bu sefer araya girdi.

— Özür dilerim Miss Marian Halcombe. Sorduklarınızla çocuğu büsbütün cesaretlendirdiniz.

— Tek bir soru daha kaldı. Onu da sorduktan sonra gidiyorum. E, kimin hortlağıymış bakalım?

Jacob fısıltı halinde:

— Mr. Fairlie'nin hortlağı.

cevabını verdi.

Bu beklenmedik cevabın Marian Halcombe üzerinde yaratacağı etkiyi öğretmen önceden tahmin etmişti. Kızın yüzü öfkeden kızardı. Ani bir hareketle çocuğa döndü. Çocuk korktu, ağlamaya başladı. Marian onunla konuşacak gibi yaptı sonra kendini tutup öğretmene döndü.

— Bu kadirlik çocuğu söylediğinden suçlu tutmak boşunadır. Bu fikri onun kafasına soktuklarından şüphem yok. Bu köyde, an-nemin anısına gösterilmesi gereken saygıyı ve minneti unutanlar varsa onları tek tek bulup Mr. Fairlie'ye cezalarını verdirteceğim.

Öğretmen:

— Yanıldığınıza eminim. Çocuk sersemliğinden başka bir şey değil. Dün akşam mezarlığın önünden geçerken, beyazlı bir kadın

görmüş veya gördüğünü sanmış. Bu kadın Mrs. Fairlie'nin mezarının üzerindeki haç'ın yanında duruyormuş. Mesele bundan ibaret. dedi.

Bu sözler Marian Halcombe'yi tatmin etmiş değildi ama öğretmen mantıklı konuştuğu için daha fazla karşı koyamıyacağını anladı. Öğretmene teşekkür edip dışarı çıktı.

Bu garip sahne devam ederken ben bir kenarda durmuş dikkatle herşeyi dinlemiş, söylenenlerden kendime göre sonuçlar çıkarmıştım. Yalnız kalır kalmaz Marian duyduklarına bir mânâ verip vermediğimi sordu.

— Çocuğun anlattıkları saçma değil. Annenizin mezarının etrafındaki toprağı gözden geçirmek için görmek istiyorum.

— Öyleyse size mezarı göstereyim.

Bir an durdu, düşündü. Sonra:

— Bu olay mektup meselesini tamamen bana unutturdu. Aca-ba daha fazla araştırıp sormaktan vazgeçsek de yarın bu meseleyi Mr. Gilmore'e açsak nasıl olur? dedi.

— Hayır. Deminki olay bana araştırmalarımıza devam etmek için yeni bir cesaret verdi.

— Neden?

— Mektubu okuduğumda duyduğum bir şüphe beni kuvvetlendirdi de ondan.

— Herhalde bu şüpheyi şu ana kadar benden saklamanız için bir sebep vardı.

— Kendi kendime bile düşünmekten korkuyordum. Tamamen aptalca, utanılacak bir şüphe. Herhalde aklımda bir bozukluk var benim. Fakat artık fikrimi değiştirdim. Sadece çocuğun suallerine verdiği cevaplar değil, öğretmenin tesadüfen kullandığı bir söz o şüpheyi elimde olmaksızın yine aklıma getirdi. Şu anda mektu-

bu yazan kimse ile mezarlıktaki insanın aynı olduğuna inanıyorum.

Genç kız durdu. Yüzüme heyecanlı heyecanlı bakarak:

— Kim?

dedi.

— Öğretmen farkında olmadan bunun cevabını verdi. Çocuğun mezarlıkta gördüğü hayalden sözederken «Beyazlı bir kadın» dedi.

— Sakın Anne Catherick olmasın?

— Evet ta kendisi. Anne Catherick!

Marian Halcombe koluma girerek bana yaslandı. Alçak sesle:

— Bilmem neden duyduğunuz bu şüphe elimi ayağımı titretti. İçimde öyle bir duygu var ki..

dedi.

Kız birden durdu. Korkusunu gidermeğe çalışarak güldü.

— Mr. Hartright size mezarı gösterip hemen eve dönmek istiyorum. Laura'yı yalnız bırakmasam iyi olacak. Ona arkadaşlık etmeliyim.

Mezarlığa yaklaşmış bulunuyorduk. Kurşuni taştan yapılmış olan insana sıkıntı veren kilise, çevresindeki bozkırların üzerinde esen rüzgârlardan korunması için ufak bir vadide kurulmuştu. Kilisenin bir yanında olan mezarlık hafifçe yamaca tırmanıyordu. Çıplaktı. Kaba alçak bir taş duvarla çevrilmişti. Yalnız bir ucunda ufak bir dere, taşlı bayırdan aşağı akıyor, bir çok cüce ağaçlar dar gölgelerini yerdeki kısa, cılız otlara seriyorlardı. Bu dereyle ağaçların hemen arkasında Mrs. Fairlie'nin mezarını etrafındaki daha bakımsız mezarlardan ayıran beyaz mermer haç yükseliyordu. Mezarlığın üç yanında da üç ayrı kapı vardı.

Marian Halcombe mezarı göstererek:

— Benim daha fazla gelmem gereksiz. Fikrinizi doğrulayan bir şey bulursanız bana söylersiniz. Evde görüşürüz.

dedi.

O gider gitmez mezarlığa indim. Mrs. Fairlie'nin mezarına en yakın olan kapıdan içeri girdim.

Otlar kısacık, toprak tek katlı olduğundan ayak izleri belli olmuyordu. Haçı, kitabenin üzerine yazılmış olan dört köşe mermeri gözden geçirdim.

Haçın beyazlığı yer yer, havanın etkisiyle lekelenmişti. Altta ki mermerin yarısı da aynı durumdaydı. Öbür yarısı hiç lekesiz olduğu için hemen gözüme çarptı. Daha dikkatli bakınca burasının son zamanlarda yukarıdan aşağı doğru temizlenmiş olduğunu anladım. Bu işe başlayıp da sonra yarıda bırakan kim olabilirdi?

Bunun cevabını bulmak için gözlerimi etrafta dolaştırdım. Hiçbir canlı göremiyordum. Mezarlık tamamen ölümlere bırakılmıştı. Kiliseye döndüm. Kilisenin hem kayyumluğunu hem de kâtipliğini yapan adamın iki odalı küçük evini gördüm. Evin önünde ihtiyar bir kadın çamaşır yıkıyordu. Kayyumun karısıydı bu.

Yanına yaklaştım. Kiliseden söz açtım. Kadın konuşmaya dünden hazırды. Mrs. Fairlienin haçını övdüm. İhtiyar kadın başını sallıyarak mezarın iyi devirlerine yetişmediğini söyledi. Mermeri temizlemek kocasının işiymiş ama adamcağız aylardır o kadar hastaymış ki pazarları ayine bile zor gidiyormuş. Onun için mermer bakımsız kalmış. Ama şimdi adam iyileşiyormuş. Sekiz on gün içinde de mermeri temizlemeye başlayacakmış.

Bu cevap bana istediğim bilgiyi vermişti. Kadıncağızın eline bir miktar para sıkıştırdıktan sonra Limmeridge Malikânesine döndüm.

Düşüncem Mrs. Fairlie'nin mezarlığına gece gitmekti. Bir yabancının yaptığı temizleme işi yarım bırakılmış olduğundan bunu yapanın işini bitirmek için mezara dönmesi ihtimal dahilindeydi.

Eve dönünce Marian Halcombe'ye düşüncemi açtım.

— Hayırlı olur.

dedi. Yanından ayrılmadan önce elimden geldiği kadar sâkin gö-

r nmeğe çalışarak Laura'nın durumunu sordum. Daha iyiceymiş. Marian güneş batmadan onu biraz gezmeğe çıkarabileceğini umuyordu.

Odama döndüm. Yine resimleri düzeltmeye koyuldum. Bunu yapmam gerekiyordu. Ancak kendimi işe vererek beni bekleyen umutsuz günleri düşünmekten uzaklaşacaktım.

Bir saat sonra işimi tamamlamıştım. Güneş de batmak üzereydi. şapkamla pardes m  alıp kimseye görünmeden çıkıp gittim.

Batı ufkunda vahşi bulutlar savruluyor, denizden doğru soğuk bir rüzgâr esiyordu. Mezarlığa girdiğimde denizin uzakta kalmasına rağmen dalgaların sesi bozkırları açarak kulaklarıma geliyordu. Görünürlerde tekcanlı yoktu. Etraf her zamankinden daha ıssız görünüyordu. Duracağım yeri seçtim. Gözlerimi Mrs. Fairlie'nin mezarı üstündeki beyaz haça dikerek beklemeye koyuldum.

K I S I M 13

Yarım saatten fazla olmuştu. Karanlık henüz basmıştı. Batan güneşin ışıkları hâlâ gökyüzünü parlatıyordu. Birden kulağıma ayak sesleri geldi.

Sonra bir kadın sesi:

— Mektuptan dolayı hiç çekinme yavrum. Çocuğa verdim. O da bana hiçbir şey sormadan aldı. Sonra o kendi yoluna ben de kendi yoluma gittim. Peşimden gelen de olmadı dedi.

Bu sözler dikkatimi çekmişti. Merakım, heyecanım o kadar büyüktü ki adeta ıztırap içinde kıvranıyordum. Bir sessizlik oldu ama ayak sesleri ilerlemekte devam etti. Bir dakika sonra ikisi de kadın olan iki şekil duvarın kenarından çıkarak, kapıdan mezarlığa girip dosdoğru Mrs. Fairlie'nin mezarına yöneldiler. Oturduğum yerden onların ancak sırtlarını görebiliyordum.

Kadınlardan biri başına bir şapka geçirmiş, omuzuna da bir şal atmıştı. Öbürü koyu mavi uzun bir seyahat pelerini giymiş, kukuletesini başına takmıştı. Pelerinin altından elbisesinin eteği bir karış görünüyordu. Kalbim yerinden fırlayacakmış gibi çarparak kumaşın rengine baktım. Beyazdı.

Kadınlar biraz daha yürüdükten sonra durdular. Pelerinli kadın başını yanındakine çevirdi. Başındaki şapka olsaydı belki yüzünü yandan görebilirdim ama kukuletenin kalın, çıkıntılı kenarı yüzünü benden saklıyordu.

DemİN konuşan şallı kadın:

— Bu pelerini sakın üzerinden çıkarma. Mr. Todd'un hakkı var. Dün gece beyazlar içinde pek göze çarpıyordun. Sen burada dur ben biraz dolaşayım. Doğrusunu istersen mezarlıklar pek ho-

şuma gitmez. Ben gelene kadar işini bitir de karanlık bastırmadan evimize dönelim.
dedi.

Benim saklandığım yana doğru yürümeğe başladı. Esmer, sıhhatli bir yüzü vardı. Yüzünde insana güvensizlik verecek, şüpheyandıracak hiçbir kötülük belirtisi yoktu.

Bir an için acaba onunla konuşayım mı, diye düşündüm. Ama pelerinli kadınla yüz yüze gelmek için duyduğum çılgınca sabırsızlık beni bu fikrimden caydırdı. Yaşlı kadın da kilisenin köşesini dönerek gözden kayboldu.

Bu sırada pelerinli kadın mezara yaklaştı, bir ara durup uzun uzun mezarı seyretti. Sonra etrafını şüphe dolu bakışlarla süzdü, cebinden beyaz bir mendil ya da bez çıkararak dereye doğru yürüdü. Bezi suda ıslattı, mezarın başına döndü. Beyaz haçı öptükten sonra kitabenin önünde diz çöküp ıslak bezle mermeri silmeğe başladı.

Saklandığım yerden çıkıp ona doğru ilerledim. İşine o kadar kendini kaptırmıştı ki beni görmedi. Sonra başını kaldırdı, hafif bir çığlık kopararak korkudan eli, ayağı, dili tutulmuş gibi olduğu yerde kaldı.

— Korkmayın. Beni herhalde hatırlıyorsunuz değil mi?
dedim.

Bir kaç adım daha ilerledim. Yine durdum. Böylece yavaş yavaş ona yaklaşıyordum. Artık şüphe etmemem gerekiyordu. Çünkü Mrs. Fairlie'nin mezarının öbür yanından bana bakan yüz Londra'ya giden yolda bana bakan yüzden başkası değildi.

— Beni hatırlıyormusunuz? Gece geç vakit karşılaşmıştık. Sizi Londra'da bir arabaya bindirmiştım. Bunu unutmadınız herhalde değil mi?

Derin bir nefes aldı. Korkunun etkisiyle yüzünde beliren ölüm hareketsizliği **yeniden canlandı.**

— Hemen birşeyler söylemeye çalışmayın. Önce kendinize gelin. Benim bir dost olduğuma inanın. dedim.

— Çok iyisiniz. diye mırıldandı.

Sustu. Ben de susuyordum. Kendini toparlamağa ihtiyacı olan sadece o değildi. Benim de buna ihtiyacım vardı. İşte bu sönük, vahşi akşamın ışığı altında Beyazlı Kadınla yine karşılaşmıştım. Aramızda bir mezar, etrafımızda ölüler vardı. Dört bir yanıma zı ıssız tepeler sarmıştı. Buluşmamıza sahne olan yer, zaman ve şartlar çok garipti. Aramızda geçecek olan birkaç kelimeye hayatı bir mesele bağlı olabilirdi. İhtimâl Laura Fairlie'nin bütün geleceği, annesinin mezarı başında titreyen bu zavallı yaratığın güvenini kazanıp kaybetmeme bağlıydı. Bütün bunları düşündükçe dayanıklılığımı, soğukkanlılığımı kaybediyordum. Oysa şu anda benim için en çok gerekli olan şey, soğukkanlı olabilmektir.

Biraz sonra:

— Sâkinleştiniz mi?

diye sordum.

— Korkmadan, dostunuz olduğuma inanarak benimle konuşabilirmisiniz?

Sözlerimin farkına bile varmadan:

— Buraya nasıl geldiniz?

dedi.

— Geçen defa karşılaştığımızda size Cumherland'a gideceğimi söylemiştim, unuttunuz mu? O zamandanberi Cumberland'dayım. Limmeridge Malikânesinde oturuyorum.

— Limmeridge Malikânesinde mi?

Solgun yüzü birden parlayıverdi. Gözleri büyük bir dikkatle yüzüme çevrildi. Artık güvensizlik denen şeyden eser bile kalmamıştı.

Onun bu halinden faydalanarak yüzünü büyük bir dikkatle, merakla incelemeğe başladım. O aydınlık gece taraçada dolaşan Laura Fairlie'yi Anne Catherick'e benzetmiştim. Şimdi ise Anne Catherick'i Laura Fairlie'ye benzetiyordum. Yüz biçiminin, hatlarının düzgünlüğünün, saçının renginin, dudaklarının kararsızlığının, vücudunun şeklinin, hareketlerinin bu derece birbirine benzemesi insanı çıldırtıyordu. Ama iki kız arasındaki benzerlik bu kadardı. Eğer incelenecek olunursa ufak tefek ayrılıklar göze çarpıyordu. Meselâ Laura Fairlie'nin renklerindeki ince güzellik, gözlerinin parlaklığı, teninin düzgün saflığı, dudaklarının yumuşak konca rengi şu anda karşımdaki yorgun, yıpranmış yüzde yoktu. Beyazlı Kadının yüzüne bakarken korkarak, ileride Laura Fairlie'nin başına gelecek bir facianın bu benzerliği tamamlıyacağını düşünüyordum. Bu düşüncemden ötürü kendi kendimden de nefret ediyordum. Bir gün zalim kader damgasını o sevgili yüzün gençliği, güzelliği üzerine basarsa, Laura Fairlie ile Anne Catherick, tesadüf olan bir benzerliğin ikiz kardeşleri, birbirlerinin eşi olurlardı.

Anne Catherick birden elini omuzuma koydu. O garip soluğu kesilmiş gibi hızlı konuşmasıyla:

— Bana bakıp aklınızdan birşeyler geçiriyorsunuz. Nedir bu düşündüğünüz?

diye sordu.

— Önemli değil. Buraya nasıl geldiğinizi düşünüyordum.

— Bana iyiliği dokunan bir arkadaşım ile geldim. Daha iki gün oldu.

— Buraya dün akşam da geldiniz değil mi?

— Nereden biliyorsunuz?

— Hiç tahmin ettim.

Döndü, yine kitabenin önünde diz çöktü.

— Buraya gelmeyip de nereye gideceğim? Limmeridge'de ziyaret etmem gereken biri varsa, o da bana annemden daha yakın

olan arkadaşımıdır. Mezartaşının üzerinde bir leke görünce içim burkuluverdi. Onun mezartaşının kar gibi beyaz olması gerekir. Dün temizlemeğe başladım. Bugün de gelmemelik edemedim. Bunda bir kötülük var mı? İnşallah yoktur. Mrs. Fairlie için yaptığım şeyde bir kötülük olamaz ki.

— Sizi burada görünce hem şaşırdım hem de sevindim. Arabaya binip gittikten sonra sizi çok merak etmişim de...

Beyazlı Kadın şüpheyle başını kaldırdı.

Merak mı ettiniz? Neden?

— O gece sizden ayrıldıktan sonra bazı garip şeyler oldu. Arabayla iki adam geldi. Beni görmediler ama yolun öbür yanında bir polisle konuştular.

Kadın ansızın durdu. Yaş bezle mezartaşını temizleyen eli yanına düştü. Öbür eli, haça yapıştı. Ağır ağır bana döndü. Yüzünde yine bir korku ifadesi belirmişti. Ben her ne pahasına olursa olsun konuşmakta devam ettim. Artık olan olmuştu. Geri dönmem imkânsızdı.

Bu sözlerim üzerine, Beyazlı Kadın, arkasına yine adamlar takılmış gibi yerinden fırladı.

— Bir dakika geri kalanını dinleyin. Size nasıl iyilik ettiğimi göreceksiniz. Ağzımdan tek kelime çıksaydı sizin ne yana gittiğinizi öğreneceklerdi. Ben bir şey söylemedim. Kaçmanıza yardım ettim. Söylediklerimi anlamağa çalışın.

Zavallı kadıncağz söylediklerimi anlamak için çabalıyordu. İlk gördüğüm gece çantasıyla oynayan elleri şimdi de ıslak bezle oynuyordu. Yüzünün hatları ağır ağır yumuşadı. Gözlerindeki korku kayboluverdi. Merak içinde:

— Siz benim tımarhaneye dönmemi istemiyorsunuz değil mi? diye sordu.

— Ne münasebet. Kaçtığınıza çok memnunum. İyi ki size yardım etmişim.

— Evet, evet. Gerçekten bana yardımınız dokundu. Kaçmak kolay oldu. Benden öbürleri gibi hiç şüphe etmediniz. O kadar sâkin, o kadar yumuşak başlı, korkaktım. İşin esas güç olan yanı Londra'yı bulmaktı. Onda da siz bana yardım ettiniz. Acaba o zaman size teşekkür etmişmiydim? Neyse şimdi teşekkür ediyorum. Tanrı sizden razı olsun.

— Tımarhane karşılaştığımız yerden uzak mıydı?

Söylediği yer, o gece karşılaştığımız yerde pek uzak olmıyan özel bir hastahaneydi.

— Tımarhaneye dönmemi istemiyorsunuz değil mi?

— Hayır, aksine kaçtığınıza memnunum. Benden ayrıldıktan sonra başınıza bir şey gelmediğine sevindim. Londra'da gidecek bir arkadaşınız olduğunu söylüyordunuz. Onu buldunuz mu?

— Evet ama vakit bir hayli ilerlemişti. Mrs. Clements'i uyandırdım. İyi kalpli bir kadındır. Ama Mrs. Fairlie gibi değil. Kimse onun gibi olamaz.

— Mrs. Clements eski bir arkadaşınız mı?

— Evet, bir zamanlar Hampshire'de komşumuzdu. Beni sever, bana bakardı. Sonra gitti. Giderken de adresini bırakmayı unutmamıştı. «Başına bir şey gelecek olursa beni ara bul, ben sana bakarım» demişti.

— Anneniz babanız yok mu?

— Babamı hiç tanımıyorum. Annem de sözünü etmezdi. Öldü herhalde.

— Ya anneniz?

— Onunla geçinemem. Birbirimizi sadece üzer, korkuturuz.

Üzüntü! korku! Bu kelimeleri duyunca, ilk defa aklıma onu tımarhaneye kapatanın annesi olabileceği geldi. Ama o:

— Bana annemden sözetmeyin. Mrs. Clements'ten sözetsek daha iyi olur. Çünkü o da sizin gibi benim tımarhaneye dönmemi

istemiyor. Başıma gelen felâketi duyunca ağladı. Herkesten saklamamı istedi.
dedi.

«Başıma gelen felâket». Bu ne demekti? Bu «felâket» kelimesi, onun o imzasız mektubu yazmaktaki gayeyi açıklyabilir miydi? Bir çok kadınlar, kendilerini perişan eden erkeklerin başka bir kadınla evlenmesini önlemek için böyle imzasız mektuplar yazarlar. Bu şüpheyi aydınlatmağa karar verdim.

— Ne felâketi?
diye sordum.

Bu soruma çok şaşmıştı.

— Tımarhaneye kapatılmak felâketi. Başka ne felâket olabilir ki?

— Bir kadının başına gelebilecek, ona ömrünce keder, utanç getirecek başka bir felâket daha vardır.

Merak etmişti.

— O nedir?
diye sordu.

— Kendi iradesine, sevdiği adamın bağlılığına, şerefine aptalca inanmak felâketi.

Çocukça bir şaşkınlıkla yüzüme baktı. Yüzünde bir değişiklik olmamıştı. Demek ki Laura Fairlie'ye o imzasız mektubu göndermekteki maksadı, kendini aldatıp terketmiş olan erkekten öç almak değildi. Fakat Laura'ya bu mektubu yazması için Sir Percival Glyde'e karşı derin bir kini ve güvensizliği olması gerekirdi. Herhalde bu adamdan bir kötülük görmüş olmalıydı. Acaba o Beyazlı Kadına nasıl bir kötülük yapmıştı?

Bunlar aklımdan geçerken o da son söylediklerimi anlamaya çalışmıştı.

— Anlıyamıyorum.

— Aldırmayın. Konuşmamıza devam edelim. Londra'da ne kadar kaldınız? Buraya nasıl geldiniz?

— İki gün öncesine kadar Londra'daydım.

— Demek köydeydiniz? Tuhaf, geldiğinizi duymadım.

— Hayır hayır, köyde değil. Üç mil ötedeki bir çiftlikte kalıyoruz. Orasını biliyor musunuz? Todd's Corner diyorlar.

Çiftliği iyi biliyordum. Arabayla oradan birçok defalar geçmiştik. Yakınlardaki eski çiftliklerden biriydi.

— Todd's Corner'de Mrs. Clements'in akrabaları var. Hep oraya davet ederlerdi. O da biraz dinlenmek, temiz hava almak düşüncesiyle oraya gitmeğe karar verdi. Bana gelince sâkinleşmek için neresi olsa gidecektim. Fakat Todd's Corner'in Limmeridge'ye yakın olduğunu duyunca çok sevindim. Gerekseydi yalın ayak yürüye yürüye gelirdim. Çiftliktekiler çok iyi insanlar. İnşallah uzun süre kalırım. Yalnız onların da Mrs. Clements'in de sevmediğim bir tarafları var.

— Nedir?

— Beyaz elbiseleri tercih ettiğim için benimle alay ediyorlar. Göze çarpıyor diyorlar. Fakat onlar ne bilecek? Mrs. Fairlie benim beyaz giymemi istedi. Zaten kendi kızına da öyle giydirirdi. Laura Fairlie iyi mi? Mutlu mu? Yine beyazlar giyiyor mu?

Laura'nın hatırını sorarken sesini yavaşlatmış, başını öbür tarafa çevirmişti. Ona göndermiş olduğu mektubu düşündüğü anlaşılıyordu. Hemen gerçeği söylemeğe karar verdim.

— Laura Fairlie bu sabah pek iyi değildi. Çünkü sizin mektubunuzu aldı.

Demindenberi diz üstü oturup bir yandan konuşup bir yandan da mermeri temizlemekle meşgul olduğu halde Laura'nın iyi olmadığını duyunca işini bırakıverdi. Cümlemin son kısmında taş gibi kesiliverdi. Islak bez elinden kaydı, dudakları aralandı, zaten solgun olan yüzü iyice beyazlaştı. Kısık bir sesle :

— Nereden biliyorsunuz? Mektubu size kim gösterdi? dedikten sonra kendi sözleriyle kendini ele verdiğini anlayınca yüzü kızardı. Ellerini korku içinde ovuşturarak :

— Ben yazmadım. Haberim yok.
dedi.

— Siz yazdınız. Haberiniz nasıl olmaz? Bunu yapmamalıydınız. Söyleyecek bir şeyiniz varsa Limmeridge Malikânesine gidip söyleyebilirdiniz. Laura Fairlie de annesi gibi iyi kalplidir. Sırrınızı kimseye açmazdı. Yarın çiftliğe gelse onunla konuşur musunuz? Ya da siz Limmeridge Malikânesine gelir misiniz?

Beni duymuyordu sanki. Yüzünü mezartaşına dayamış, ateşli bir sevgi ifade eden bir sesle Mrs. Fairlie ile konuşuyordu.

— Ben de ölsem de senin yanında huzura kavuşabilsem. Senin çucuğun olduğu için onu ne kadar seviyorum bilemezsin. Ah Mrs. Fairlie onu nasıl kurtarayım? Bana bir arkadaş ve anne olarak yol göster.

Mezar taşını öptüğünü gördüm. Bu manzara bana dokundu. Bu zavallı kadının ellerini tutmaya, onu yatıştırmaya çalıştım. Sonra yumuşak bir sesle :

— Sâkin olun kendinize gelin. Yoksa hakkınızdaki fikrimi değiştireceğim. Sizi tımarhaneye kapatan insanın belki de haklı... dedim. Lâfımı bitiremedim. Çünkü onu tımarhaneye koyan kim-seden söz eder etmez birden ayağa kalkmıştı. Bakışlarında garip bir değişme oldu. O sinirli duygulu haliyle zayıflığıyla, kararsızlığı ile insanın kalbini yaralayan yüzü ansızın derin bir nefretle korkuyla karardı. Akşamın kaybolan ışığında gözleri vahşi bir hayvanın gözleri gibi parladı. Göğsü inip kalkıyordu. Dişlerinin arasında :

— Başka birşeyden söz edin. Aksi takdirde kendimi kaybedeceğim.
dedi.

Az önce kalbimi sarmış olan yumuşak duygular şimdi tamamen kaybolmuş gibiydi. Mrs. Fairlie'nin şefkati, sandığım gibi tek kuvvetli hâtırası değildi. Limmeridge'deki okul günlerine ait anılarla birlikte onu tımarhaneye kapayan insana ait kın dolu

anları da vardı. Onu tımarhaneye kim kapatmıştı? Acaba annesi mi?

-- Bundan sonra sizi üzecek şeylerden söz etmiyeceğim. dedim.

Beyazlı Kadın şüphe dolu bir sesle :

— Benden bir şey istiyorsunuz, bakmayın bana öyle. Söyleyin. İstedığınız nedir? dedi.

— Sadece sizin sakinleşmenizi ve ancak o zaman söylediğim şeyi düşünmenizi istiyorum.

— Ne söylemiştiniz bana hatırlamıyorum.

— Yarın Laura Fairlie ile konuşup mektupta yazdıklarınızı tekrarlar mısınız demiştim.

— Laura Fairlie... Fairlie... Fairlie...

Bu sevgili adı anmak bile onu yatıştırır gibi oluyordu. Yüzü yumuşayıp yine eski halini aldı.

— Laura Fairlie'den korkmanız yersiz. Mektup yüzünden başınıza dert açılacağından da korkunuz olmasın. Zaten o demek istediğinizi tamamen anladı. Meselâ mektupta adından bahsetmiyorsunuz. Ama o sözünü ettiğiniz kimsenin Sir Percival Glyde... Ben bu adı söyleyince beyazlı kadın yerinden fırladı, kalbimi korkudan ağzıma getiren bir çığlıkla ıssız mezarlığı çınlattı. Yüzünden az önce silinmiş olan o karanlık ifade büyük bir şiddetle yeniden belirdi.

Söylediğim adı duyar duymaz attığı çığlık yüzünden yeniden beliren o nefret ve korku ifadesi herşeyi anlatıyordu. Artık en ufak bir şüphem bile kalmamıştı. Onu tımarhaneye kapatan kimse annesi değil. Bir erkekti... Bu erkekte Sir Percival Glyde'den başkası değildi. Beyazlı kadının attığı çığlığı başkaları da duymuştu. Geride kayyuman kapısının açıldığını duydum. Karşıdan da Mrs. Clements'in sesi işitildi. Bu şallı kadının adydı.

— Geliyorum. Geliyorum.

Bir dakika sonra gelipte beni görünce, biçare mahluku korkuttuğum için beni sert bir dille azarladı. Ben maksadımın kötü olmadığını, zaten arkadaşını eskiden de tanıdığımı söyledim.

Anne Catherick de:

— Evet Evet

dedi.

— Bana çok iyiliği dokundu.

Bunun üzerine, Mrs. Clements'in şüpheleri dağıldı. Yalnız onları evlerine kadar götürmek teklifimi nezaketle reddetti.

Benden ayrılacakları zaman Anne Catherick'e:

— Beni affetmeğe çalışın.

dedim.

Gerçi onu kurkutup üzmeğe istememiştim ama o zavallı ürkek solgun çehreye baktığım zaman içim burkuluyordu.

— Çalışırım.

dedi.

— Ama, siz gerektiğinden çok şey biliyorsunuz. Bundan sonra ben sizden hep korkarım artık.

Birkaç adım ilerlediler. Sonra Anne ansızın durdu, arkadaşından ayrıldı.

— Dur biraz. Veda etmedim.

dedi.

Yeniden mezarın başına geldi. İki elini şefkatle mermer haça koydu, taşı öptü. Sonra sakın bakışlarını kaldırarak :

— Şimdi daha iyiyim. Sizi bağışlıyorum.

diyerek içini çekti.

Arkadaşının yanına dönerek birlikte mezarlıktan çıktılar. Kilisenin yanında durup, uzaktan bizi seyretmekte olan kayyumun karisiyle konuştuklarını gördüm, sonra gözden kayboluncaya kadar arkalarından baktım. Anne Catherick'i bu dünyada bir daha hiç göremeyecekmişim gibi, kalbimi büyük bir keder kapladı.

K I S I M 14

Yarım saat sonra eve dönmüş, Marian Halcombe'ye olup biteni anlatıyordum.

Beni baştan sona kadar sessizce, büyük bir dikkatle dinledi. Bu, hikâyenin onu ne kadar ciddi bir şekilde etkilediğine dair onun gibi sabırsız bir kadının göstereceği en kuvvetli delildi.

Ben sözlerimi bitirince yalnız :

— Şüphe ediyorum. Evet, gelecekte şüpheliyim. dedi.

— Gelecek, bugünden faydalanmamıza bağlı olabilir. Anne Catherick'in karşısındaki bir kadın olursa daha serbest, daha açık konuşması pekâlâ mümkün. Eğer Laura'nın... dedim.

Marian Halcombe en kesin tavırla :

— İmkânı yok. diye sözümü kesti.

— Öyleyse Anne Catherick'i siz görün güvenini kazanmak için elinizden geleni yapın. Ben zaten kadıncağızı bir kere korkuttum. İkinci bir defa korkulmayı istemem. Yarın benimle birlikte çiftliğe gelmenizde bir sıkınca var mı?

— Hayır Laura'nın hatırı için nereye olsa gider, ne olsa yaparım. Çiftliğin adı neydi?

— Todd's Corner, herhalde biliyorsunuz.

— A, evet, Mr. Fairlie'nin çiftliklerinden biridir. Bizim yayık-

hanede çalışan kız Mr. Todd'un ortanca kızıdır. Belki de bize gerekli bazı bilgiler verebilir. Bakalım aşağıdaysa bir konuşalım.

Çıngırağı çaldı, uşakla kıza haber gönderdi. Adam dönünce kızın çiftliğe gitmiş olduğunu söyledi.

Marian :

— Onunla yarın konuşuruz öyleyse. Anne Catherick'ten ne öğrenmeğe çalışacağım? Onu tımarhaneye koyan kimsenin Sir Percival olduğundan şüphe ediyor musunuz? dedi.

— Evet. Çözülecek olan tek sır, Sir Percival Glyde'nin maksadıdır. Hayat ve mevkilerinin arasındaki büyük farka bakarsak, bu iki insan arasında en ufak bir ilginin bile olabileceğini düşünmeyi yersiz buluruz. Öyleyse Anne'in tımarhaneye girmesi gerekliydi desek bile onu tımarhaneye sokan niçin Sir Percival Glyde'dir? İşte bunu anlamak bizim için önemlidir.

— Tımarhanenin özel bir hastane olduğunu söylediniz değil mi?

— Evet, özel bir tımarhane. Anne Catherick orta halli bir insanın bile veremeyeceği bir para karşılığında orada tutulmuştur elbette.

— Anlıyorum, Mr. Hartright. İnanın ki yarın Anne Catherick bize yardım etse de etmese de bu şüphe ortadan kalkacaktır. Beni ve Mr. Gilmore'u tatmin etmediği takdirde Sir Percival Glyde bu evde bir günden fazla kalamıyacaktır.

Ertesi sabah akşamleyin şu anda unutmuş olduğum bir engel yüzünden çiftliğe hemen gidemedik. Bu, benim Limmeridge'de geçirdiğim en son gündü. Onun için posta gelince Mr. Fairlie

ile konuşmam gerekli olduğundan malikânenen, kararlaştırdığı - mızdan bir ay önce ayrılacağımızı söylemek zorundaydım.

Mr. Fairlie o sabah zayıf sinirlerinin olağanüstü durumu yüzünden, benimle konuşmak zevkinden kendini yoksun kılmak zorunda kaldı, kendisine söyleyeceğimi yazı ile bildirmemi rica etti. Bunun üzerine, derhal kendisine durumu bildiren bir mektup yazdım. Mr. Fairlie cevap vermekte acele etmedi. Karton gibi, kalın, kaymak gibi düzgün bir kâğıdın üzerine, menekşe rengi mürekkeple, gayet güzel bir yazıyla yazılmış cevabı elime ancak bir saat sonra geçebildi. Küstah bir ifadeyle gidebileceğimi yazıyordu.

Mektubu katlayıp diğer kâğıtlarımın arasına koydum. Eskiden olsa bu hakaret dolu mektuba alınır, sinirlenirdim ama şimdi bunu yalnız beni sözleşmeden uzaklaştıran bir yazı olarak kabul ediyordum. Aşağıya inip Marian Halcombe'yi bulduğum zaman bütün meseleyi unutmuştum.

Çiftliğe gitmek üzere evden ayrılırken :

— Mr. Fairlie istediğiniz cevabı verdi mi?

diye sordu.

— Evet, gitmeme izin verdi.

dedim.

Marian bakışlarını bana çevirdi. Sonra koluma girdi. Mr. Fairlie'nin vermiş olduğu cevabı halimden anladığını hiçbir söz bu kadar anlatamazdı. Adamın küstahça yazılmış cevabı bana dokunmamıştı ama bu kızın şefkati beni duygulandırmıştı.

Çiftliğe giderken Marian'ın içeriye girip, benim kapıda beklememi kararlaştırdık. Anne Catherick'in beni görüp korkuya kapılmasını istemiyorduk. Marian, çiftçinin eşiyle konuşmak üzere içeri girdi.

Bir süre yalnız kalacağımı sanıyordum ama Marian'ın beş dakika sonra dışarı çıktığını görünce şaşırđm.

— Anne Catherick sizinle konuşmak istemiyor mu? diye sordum.

— Anne Catherick gitmiş.

— Gitmiş mi?

— Mrs. Clements ile gitmiş. Bu sabah sekizde buradan ayrılmışlar.

Bir şey söyleyemedim. Yalnız Beyazlı Kadının sırrını çözmek için elimizdeki son fırsatın da kaçtığını anlamıştım.

Marian Halcombe konuşmağa başladı :

— Mrs. Todd misafirleri hakkında bildiklerini anlattı. Dün akşam sizden sonra kazasız belâsız dönmüşler. Akşam yine her zamanki gibi Todd'larla beraberlermiş. Yemekten az önce Anne Catherick ansızın bayılarak onları telâşlandırmış. Gerçi çiftliğe ilk geldiği günde bir baygınlık geçirmiş ama bu kadar şiddetli değilmiş. O zaman Mrs. Todd kendinin köy gazetesinden yüksek sesle okuduğu bir şey yüzünden kadının bayıldığını söylüyor.

— Anne Catherick'i bayıltan yazıyı biliyor mu?

— Hayır. Sonradan gazeteyi tekrar gözden geçirmiş ama kimseyi bayıltabilecek bir habere rastlamamış. Gazeteye ben de baktım. İlk sayfada bizim aileden, kardeşimin nişanlısından söz edildiğini gördüm. O anda Anne Catherick'i heyecanlandıran bu yazı olduğu sonucuna vardım. Herhalde ertesi gün gönderdiği mektuba bu sebep olmalı.

— Mümkün. Akşamki baygınlığın nedenini öğrenebildiniz mi?

— Hayır. Bu tamamen bir sır. Odada hiçbir yabancı yokmuş. Buralardaki olayların dedikodusunu yapıyorlarmış. Sebep yokken Anne Catherick birdenbire çılgılık atıp ölü gibi sararmış. Mrs. Todd'la Mrs. Clements onu hemen yukarı çıkartmışlar. Mrs. Clements yanında kalarak, geç saatlere kadar konuşmuşlar. Bu sabahın erken saatlerinde Mrs. Clements Mrs. Todd'u bir kenara çekip, hemen gitmeleri gerektiğini söyleyince kadın şaşırır-

miş. Anne Catherick'in gitme sebebinin çiftlikleriyle hiç bir ilgisi olmadığını söylüyormuş. Bu olayın ne olduğunu sorunca da Anne'nin hatırı için hiçbir şey sormamalarını rica etmiş. Kadın büyük bir telâş içindeymiş. Gidecekleri yerin herkesten gizlenmesi gerektiğini tekrarlıyormuş. İyice düşünün Mr. Hartright, dün gece mezarlıkta, bu iki kadının böyle sabahın erken saatlerinde gitmelerini gerektiren bir şey oldu mu?

— Size anlattıklarımın başka bir şey olmadı. Ansızın bağıırıp bayılması da benden ayrıldıktan çok sonra. O zamana kadar kendine gelmesi gerekirdi. Bayıldığı zaman odada ne konuşuluyormuş öğrenebildiniz mi?

— Evet ama Mrs. Todd o sırada meşgul olduğundan konuşulanları pek duyamamış.

— Yayıkhanedeki kızın hafızası belki annesinden daha kuvvetlidir. Eve gider gitmez kızla konuşsanız fena olmaz, Marian Halcombe.

Eve döndüğümüzde Marian Halcombe beni hizmetçilerin daireesine götürdü. Aradığımız kızı yayıkhanede bulduk. Bir yandan süt tenceresini temizliyor bir yandan da neşe içinde şarkı söylüyordu. Marian hemen konuya girerek Anne Catherick'in bayılmasından söz açtı.

— Onu korkutacak bir şey yapılmış veya söylenmiş değil mi? Yoksa korkunç bir şeyden mi söz ediyordunuz? diye sordu.

Kız güldü:

— Hayır, efendim. Sadece dedikodu yapıyorduk.

— Kardeşlerin sana Todd's Corner'de olanları anlatıyordu değil mi?

— Evet, efendim.

— Sen de onlara burada olup bitenleri.

— Evet efendim. Zavalılığı korkutacak bir şey söylemedi-

ğimden eminim. Çünkü bayıldığı zaman konuşan bendim. Bayılmak denen şeyi bilmediğimden onu görünce çok korktum.

Tam o sırada birisi kapıya bir yumurta sepeti getirdi. Kız bunu almağa gidince hemen Marian'a dönüp :

— Dün gece Limmeridge Malikânesine bir misafir geleceğinden bahsetmiş mi sorun.

dedim.

Marian yüzüme baktı. Ne demek istediğimi anlamıştı. Kız dönünce sordu.

— Evet bahsettim. Zaten misafirlerin geleceğinden, alacalı ineğin geçirdiği kazadan başka havadis yoktu ki.

— Sir Percival Glyde'nin geleceğinden sözettin mi?

— Evet, efendim.. Sir Percival Glyde'in geleceğini söyledim. Acaba bir hata mı yaptım?

— Hayır, hayır kızım. Mr. Hartright gidelim. Hannah'ın işine engel olmıyalım.

Yalnız kalınca durup bakıştık.

— İçinizde hâlâ bir şüphe var mı Marian Halcombe?

— Sir Percival Glyde bu şüpheyi ortadan kaldıramadığı takdirde Laura Fairlie asla onun eşi olmayacak.

Ön kapıya doğru yaklaşırken bir arabanın gelmekte olduğunu gördük. Marian Halcombe araba duruncaya kadar merdivenlerde bekledi. Sonra arabadan inen yaşlı adama doğru yürüdü. Gelen Mr. Gilmore idi.

Gizleyemediğim bir merakla ona baktım. Sevimli ve şık bir adamdı. Eski terbiye görmüş olduğu davranışlarından anlaşılıyordu.

Aile meselelerinden rahatça konuşabilmeleri için onlardan merdivenlerde ayrılıp bahçeye indim.

Limmeridge Malikânesinde geçireceğim saatler çok azdı. Yapacak başka bir işim olmadığından aşkımın, mutluluğumun kısa süren rüyasının geçtiği yerleri bir bir dolaştım.

Eve döndüğümde tараçada Mr. Gilmore ile karşılaştım. Herhalde beni arıyor olmalıydı ki hemen yanıma seğırtti.

— Ben de sizi arıyordum. Beyfendi, bir sakınca yoksa konuşacak iki sözüm var. Marian Halcombe ile aile meselelerinden söz ederken mektup meselesi de açıldı. Bu işe haklı olarak siz de karışmışsınız. Merakınız gayet tabii. Durumun incelenmesini ben üzerime alıyorum. İçiniz rahat etsin.

— Bu mesele ile uğraşmak benden çok size düşer Mr. Gilmore. Nasıl bir yoldan gideceğinizi kararlaştırdınız mı?

— Henüz kesin bir karar vermiş değiliz. Şimdilik bir plânım var. Sir Percival Glyde'in Londra'daki avukatını tanırım. Mektubun bir kopyasıyla olaylara ait bir açıklama yazıp ona göndereceğim. Mektubun aslını da Sir Percival Glyde gelince kendisine göstermek üzere burada tutuyorum. O iki kadının izini bulmak için de şimdiden harekete geçtim. Mr. Fairlie'nin güvenilir uşaklarından birini araştırma yapsın diye istasyona gönderdim.

Bir ipucuna rastlarsa kadınları tâkip edecek. İşte Pazartesi Sir Percival Glyde gelinceye kadar bunları yapacağız. O gelince herhalde meseleyi açıklar. Sir Percival'ın mevkiî çok yüksektir. Şöhreti de şüpheden uzak ve lekesizdir. Bu nedenle her şeyin halledileceğinden eminim. Bu türlü işlere meslek hayatımda defalarca rastlamışumdır. İmzasız mektuplar.. mutsuz kadınlar.. sosyetenin içler acısı durumu. Bu meselede bazı karışıklıklar olduğunu kabul ediyorum. Ama olayın kendisi basmakalıp bir şey.

— Oysa ben olaya sizin açınızdan bakmıyorum.

— Ben yaşlı olduğumdan pratik açıdan bakarım. Siz genç olduğunuza göre romantik açıdan bakarsınız. Bu konuda tartışmasak daha iyi olur.

Daha sonra oradan buradan konuştuk. Daha doğrusu o konuştu ben dinledim. Fakat dikkatimi ona vermiyordum. Eskiden dolaştığımız yerlerde yalnız başına dolaşmak beni etkilemişti.. Limmeridge'den mümkün olduğu kadar çabuk ayrılmak kararındaydım. Ayrılığı boş yere geciktirmem gereksizdi.

Çektiğim azabı bir an önce sona erdirmeğe kararlıyım. Akşama daha bir kaç saat vardı. Yola hemen o gün çıkmamak için bir sebep yoktu. Mr. Gilmore'den ayrılınca eve döndüm.

Odama çıkarken merdivenlerde Marian Halcombe'ye rastladım. Hareketlerimdeki telâştan, değişiklikten yeni bir şeye karar verdiğimi anlamıştı.

— Ne oldu?

diye sordu.

Limmeridge'den bir an evvel ayrılmaya karar vermiş olduğumu açıkça anlattım.

Ciddi, candan bir tavırla :

— Hayır, hayır dostluğumuz bozulmadan ayrılalım. Sofraya bir kere daha birlikte oturalım. Sizinle geçirdiğimiz son günün de ilk gün gibi bitmesi için bize yardım edin. dedi.

Bu sözü üzerine kalacağıma söz verdim. Fakat yemek vaktine kadar odamdan çıkmayacaktım. Çünkü benim için en uygun yer orasıydı. Çingirak çalınca kadar aşağıya inmedim.

O gün sabahtan akşama kadar Laura Fairlie ile hiç konuşmamıştım. Onu görmemiştim bile. Odaya girdiğimde ilk karşılaşma ikimiz için de pek güç oldu. Son akşamımızın, bir daha hiç gelmemek üzere giden o eski mutlu günlere benzemesi için o da elinden geleni yapmıştı. En beğendiğim elbisesini giymişti. Dantellerle süslü koyu mavi bir ipekli ile beni yine eskisi gibi içten karşıladı. Elini uzattı. Ama elimin içinde titreyen o soğuk parmaklar, al al yanan o soğuk yanaklar, bütün gayretlerime rağmen dudaklarında dönen gülüşler, soğukkanlılığını fedakârlıklarla devam ettirdiğini bana anlatıyordu. Kalbimin artık daha fazla hissetmesi mümkün değildi. Yoksa onu o zamana kadar sevemediğim kadar severdim.

Gilmore bize çok yardım etti. Bütün neşesi üzerindeydi, konuşmayı hiç tavsamıyan bir zevkle sürdürdü. Marian ile ben de ona uymak için elimizden geleni yaptık.

Yemeğimizi, hiç olmazsa görünüşte, gayet neşeli bitirdik. Bayanlar oturma odasına geçip de Gilmore ile ben masada yalnız kalınca yeni bir olay, bana kendimi toplamam için zaman kazandırdı. Anne Catherick ile Mrs. Clements'in izini bulmak üzere gönderilen uşak döndü, yanımıza geldi.

Gilmore :

— E, neler öğrendin bakalım?

dedi.

— Kadınların bizim istasyondaki gişeden Carlisle'ye bilet aldıklarını öğrendim, efendim.

diye cevap verdi.

— Bunu duyunca Carlisle'ye gittin elbet?

— Evet, efendim, ama ne yazık ki orada izlerine rastlayamadım.

— İstasyonda bir soruşturma yaptın, değil mi?

— Evet efendim.

— Hanlara da gittin mi?

— Evet efendim.

— Polis karakoluna da yazdığım şeyi bıraktın, değil mi?

— Bıraktım, efendim.

— Pekâlâ, dostum, sen elinden geleni yaptın, ben de elimden geleni yaptım. Şimdilik yapılacak başka bir şey de yok...

Uşak gittikten sonra biz de oturma odasına geçtik.

Marian Halcombe ile Gilmore iskambil masasının başına geçtiler. Mrs. Vesey her zamanki koltuğuna oturdu. Onlar için zamanlarını geçirmekten kolay ne vardı? Ben ise ne yapacağımı şaşırmış durumdaydım. Laura'nın nota sehпасının başında durduğunu gördüm. Eskiden olsa hemen onun yanına giderdim ama, şimdi ne yapacağımı, nereye gideceğimi bilmeden kararsızlık içinde bocalıyordum. Laura bana doğru şöyle bir baktı, sehpadan ansızın bir nota aldı, kendiliğinden bana doğru ilerledi.

— Mozart'ın sizin çok sevdiğiniz o küçük melodilerinden birini çalayım mı? diye sordu.

Konuşurken gözlerini hiç kaldırmıyordu. Daha ben teşekkür etmeye zaman bulamadan acele acele piyanonun başına geçti. Piyanonun yanındaki bir zamanlar hep benim oturduğum iskemle boşduruyordu. Laura birkaç tuşa bastı, sonra bakışlarını bana çevirdi, gene piyanoya döndü. Ansızın alçak sesle :

— Eski yerinize oturmaz mısınız?

dedi.

— Mademki son gecem, oturayım.

dedim.

Yanaklarındaki o al renk soldu. Kendini tamamen piyanoya vermiş gibiydi. Sonra :

— Gidiyorsunuz diye çok üzüldüyorum.
dedi.

Gözlerini notadan hiç ayırmıyordu. Parmakları tuşların üzerinde ,o zamana kadar hiç bilmediğim garip, ateşli bir çeviklikle uçuyordu.

— Bu güzel sözlerinizi sizden ayrıldıktan sonra hep hatırlıyacağım, Laura Fairlie.
dedim.

Yüzü büsbütün beyazlaştı. Başını öbür tarafa çevirdi.

— Bu gece ayrılıktan hiç sözetmeyin.
dedi.

Dudakları titredi. Parmakları birbirine dolaşarak yanlış bir notaya bastı. Düzeltmek istedi fakat büsbütün karıştırdı. Ellerini öfkeyle kucağına indirdi. Marian ile Gilmore şaşkınlık içinde döndüler. Hattâ koltuğunda uyuklamakta olan Mrs. Vesey bile piyanonun ânide kesilmesiyle uyanarak :

— Bir şey mi oldu?
diye sordu.

Marian Halcombe manalı manalı gözlerini oturduğum yere dikerek :

— Mr. Hartright, vist oynayalım mı?
dedi.

Ne demek istediğini anlamıştım. Bunu söylemekte yerden göğe kadar haklıydı. Hemen kalkıp iskambil masasına doğru yürüdüm. Laura da yeni bir parça açıp onu çalmağa başladı.

Yatma saati gelinceye kadar ne konuştuk ne de bakiştık. O piyanonun ben de oyun masasının başında kaldım. Ancak yatma zamanı geldiğinde yerlerimizden kalktık.

Kapıya en yakın oturan Mrs. Vesey'di. Önce onunla el sıkıştık.

— Mr. Hartright sizi bundan sonra göremiyeceğim. Çok üzgünüm. Bana karşı çok yakınlık gösterdiniz, son derece kibar dav-

randınız. Bunu ancak ben yaştaki ihtiyarlar anlayabilir. Oğlum, Tanrı sizi her zaman mutlu kılsın. Yolun açık olsun. Güle güle. dedi.

Sıra Gilmore'e geldi.

— Tanrı'dan dilerim ki ilerde dostluğumuzu ilerletme fırsatı elimize geçsin. O meseleye bir çözüm yolu bulmak için elimden geleni yapacağıma emin olun. Havalar da bir hayli soğudu. Sizi kapıda daha fazla tutmıyayım. Fransızların deyimi ile Bon vo yage.

Marian ise sadece:

— Yarın sabah yedi buçukta.

dedi.

Sıra Laura'ya gelince yüzüne bakmağa cesaret edemiyerek:

— Erkenden yola çıkmak zorundayım. Onun için siz uyanmadan önce.. dedim.

Laura sözümü kesti:

— Hayır, hayır. Siz gitmeden önce ben de kalkarım. Marian ile birlikte kahvaltıya inerim.

Elime hafifçe dokundu. Daha ben:

— Allahımsarladık

demeğe zaman bulamadan yanımdan uzaklaşverdi.

Ertesi sabah kahvaltıya indiğimde saat daha yedi buçuğa gelmemiş olmasına rağmen ikisi de beni sofra başında bekliyorlardı. O soğuk havada, alacakaranlıkta, evin kasvetli sessizliği içinde oturup yemek yemeğe konuşmağa çalıştık. Görünüşü kurtarmak için elimizden geleni yapıyorduk ama bütün bu çabalar boşunaydı. Buna bir son vermek için ayağa kalktım.

Yanımda duran Marian'a elimi uzattığımda Laura ansızın döndü, odadan çıktı.

Marian:

Böylesi sizin için de onun için de daha iyi oldu.

dedi.

Fakat Laura'dan son bir ayrılık sözü duymadan oradan uzaklaşmak beni yıkmıştı. Bir an söyleyecek söz bulamadım. Sonra Marian'a uygun bir şekilde veda etmeye çalıştım. Fakat ancak ona:

— Bana mektup yazmanızı sizden rica edebilir miyim?

dedim.

— Şüphesiz. Bu işin sonunun ne olduğunu size mutlaka bildiririm.

— Günün birinde bir dosta ihtiyacınız olursa..

Daha fazla bir şey söylemem imkânsızdı. Çünkü sesim titriyordu. Gözlerim yaşarmıştı.

Marian Halcombe ellerimi tutarak tıpkı bir erkek kuvvetiyle sıktı. Koyu renk gözleri ıslık ıslık yanıyor, ruhunun asilliği, merhametin temiz ışığı yüzünü parlatıyor, güzelleştiriyordu.

— Yardıma ihtiyacım olduğu ilk anda size güveneceğim. Sizi benim de onun da bir dostu, bir kardeşi olarak hatırlayacağım.

Konuşmasını kesti. Beni kendine doğru çekip dudaklarını alnıma dokundurdu.

— Tanrı seni korusun Walter. Daha fazla yanında kalamıyacağım. Yoksa fena olacağım. Giderken balkondan bakacağım.

Odadan çıktı. Korkusuz, asil bir yaratık.

Bir dakika geçtikten sonra kapının hafifçe açıldığını ve halının üzerinde hışırdayan bir kadın eteğinin bana doğru ilerlediğini farkettim. Kalbim çarparak döndüm. Laura bana doğru yürüyordu.

Gözüme gelince birden duraladı. Yalnız olduğumuzu anlamıştı. Sonra cesaretini toplayarak bana yaklaştı. Solgundu, sâkindi. Bir elini masa boyunca kaydırarak, öbür elinde elbisesi-

nin kıvrımları arasına sakladığı bir şeyi tutarak yürüyordu.

— Bunu size getirmek için oturma odasına gitmişim. Belki bununla burasını, arkanızda bıraktığınız dostları hatırlarsınız. Yaptığım zaman çok hoşunuza gitmişti.

Birbirimizi ilk olarak gördüğümüz bahçe köşkünün kara kalemle yapmış olduğu resmi uzattı.

Duygularımı açığavurmaktan çekiniyordum. Sadece:

— Bu resim bir ömür boyu en değerli hazinem olacak. Onu yanımdan asla ayırmıyacağım. Beni veda etmeden göndermediğiniz için çok minnettarım. dedim.

Masum masum:

—Nasıl olur? Birlikte o kadar mutlu günler geçirdikten sonra bunu nasıl yapabilirdim ki? dedi.

— Laura o günleri bir daha geri getiremeyeceğiz. Hayat yollarımız birbirinden çok ayrı. Ama günün birinde bir anlık üzüntünüzü gidermek için benim zavallı sevgimin işe yarayacağı olursa bir zamanlar size ders vermiş olan resim öğretmenini hatırlarsınız değil mi? Marian bana söz verdi. Sizde veriyor musunuz?

Pınarlarında yaşlar biriken mavi gözlerinde ayrılmanın üzüntüsü parlıyordu.

— Kesik bir sesle:

— Söz veriyorum. Bana öyle bakmayın. Bütün kalbimle size söz veriyorum. dedi.

Bir kaç adım daha yaklaşarak elimi uzattım.

— İnşallah ileride lâayık olduğunuz mutluluğa kavuşursunuz, Laura Fairlie.

Yaşlar yanaklarından akmağa başladı. Bir elini masaya dayayarak öbür elini bana uzattı. Titreyen parmaklarını elime aldım. Başımı eğerek dudaklarımı eline dokundurdum. Ne yazık ki sevgiyle değil, sadece ümitsizliğin verdiği o sonsuz ızdırapla öptüm.

Hafif bir sesle:

— Ne olur gidin artık.

dedi.

Artık herşey sona ermişti. Elini bıraktım fakat dudaklarımdan tek kelime bile çıkmadı. Son defa bakiştık. Sonra kapı üzerine kapandı. Ayrılığın korkunç uçurumu aramıza girmişti. Laura Fairlie'nin hayali daha şimdiden geçmiş yıllara ait bir anı olarak kalıyordu...

K I S I M I

Hikâye Avukat Vincent Gilmore devam ediyor.

Limmeridge Malikanesine geldiğimde cumaydı. Kasımın iki siydi. Maksadım Sir Percival Glyde'in gelişine kadar kalmaktı. O gelir gelmez düğün günü kararlaştırılırsa Mr. Fairlie'den emir alarak, Laura Fairlie evlenince gelirinin ne olacağı meselesini halletmek üzere Londra'ya dönüş yapacaktım.

Cuma günü Mr.Fairlie ile görüşmek şerefine erişemedim. O yıllardır hasta olan ya da hasta olduğuna inanan biridir. O gün de benimle konuşacak gücü kendinde bulamamış. Beni ilk karşılayan Marian Halcombe oldu. Resim öğretmenleri Mr.Hart-right ile tanıştırdı. Laura Fairle'yi ancak akşam yemeğinde görebildim. Çok solgundu. Onun bu hali beni üzmüştü.

Cumartesi günü kahvaltıya indiğimde Mr.Hartright'ın gitmiş olduğunu öğrendim. Laura Fairlie bütün gün odasına kapanıp kaldı. Marian Halcombe de neşesiz görünüyordu. Evdeki hayat Mr. ve Mrs.Fairlie'nin sağlığında olduğu gibi değildi.

Saat ikide Mr.Fairlie bana haber saldı. Beni kabul edecek kadar iyileşmişti. Evdeki hayat tamamen değişmiş olmasına rağmen o ilk tanıdığım gibiydi. Hiç değişmemişti. Yine eskiden olduğu gibi yalnız kendisinden, hastalığından, parasından ve resimlerinden sözetti. İşten söz açıldığında gözlerini kapayarak kafasını karıştırmamamı söyledi. Ama ben tekrar aynı konuya dönmekte direndim.

Pazar günü Sir Percival'in avukatından, mektubun kopyasıyla, yazdığım açıklamayı aldığını bildiren mektup geldi. Öğleden sonra Laura Fairlie'de odasından çıktı. Solgundu, kederliydi. Eski Laura Fairlie'ye benzemiyordu. Kendisiyle biraz görüştüm. Bu arada Sir Percival'den de söz etmeyi unutmadım. Ağzımı

açıp tek kelime söylemedi. Oysa başka her konu hakkında konuşuyordu. Nedense Sir Percival'le ilgili şeylerde fikir yürütmüyordu. Nişanlandığına pişman olduğundan şüphelenmeğe başlamıştım. Genç kızların huyudur, iş işten geçtikten sonra pişman olurlar.

Sir Percival Glyde pazartesi günü geldi.

Gerek görünüşü gerekse davranışları bakımından son derece çekiciydi. Alnını kaplıyan saçlar dökülmüş, yüzü bir hayli yıpranmıştı. Ama çevik hareketli, genç bir adam gibi neşeli ve canlıydı. Marian Halcombe'yi samimi bir şekilde selâmladı. Tanıştırıldığımızda bana karşı da o kadar kibar ve samimi davrandı ki sanki eskiden beri arkadaşmışız gibi kaynaşıverdik.

O geldiğinde Laura Fairlie yanımızda değildi. On dakika sonra geldi. Sir Percival ayağa kalkarak nişanlısını kibar bir şekilde karşıladı. Genç bayanı biraz solgun görünce duyduğu tasayı, sevgi karışık bir saygıyla yapmacıksız bir incelikle belirtti ki bu, terbiyesini, asil oluşunu belli ediyordu. Bu şartlar altında Laura Fairlie'nin sıkılganlığının geçmeyip ilk fırsatta odayı terketmesi beni şaşırttı.

O odadan çıkınca Sir Percival Glyde imzasız mektuptan söz açarak hepimizi sıkıntıdan kurtardı. Hampshire'den gelirken Londra'da avukatına uğramış ve göndermiş olduğum evrakı okumuştur. Bizi bir an önce rahat ettirmek için vakit geçirmeden Cumberland'a gelmişti.

Mrs. Catherick, Glyde ailesinin bazı kişilerine, bu arada da Sir Percival'e hizmet etmiş sadık bir kadınmış. İki felâketle birden karşılaşmış. Kocasını onu, küçükten beri zihnen dengesiz olan bir kızla yalnız bırakmış. Gerçi evlendiği zaman Sir Percival'in toprağından uzak bir yere yerleşmiş olmasına rağmen Sir Percival onun izini kaybetmemiş. Kadının bağlılığını aklından çıkartmadığı gibi, başına gelen felâketlere karşı gösterdiği daya-

nıklık da hoşuna gidiyormuş. Zavallı kızın aklındaki bozukluk bir hayli ilerlediğinden bir tıbbî tedavinin gerekli olduğu meydana çıkmıştı. Annesi de durumun farkındaymış ama, çocuğunun fakirler gibi tımarhaneye katılmasına gönlü razı olmuyormuş. Sir Percival, kadının eskiden gösterdiği bağlılığa bir karşılık olsun diye kızı, bütün masrafları cebinden ödeyerek özel bir tımarhaneye yerleştirmiş. Fakat bu mutsuz yaratık durumu öğrenince, ona karşı korkunç bir kin beslemeğe başlamış. İmzasız mektubun yazılmasına sebep de bu kin olsa gerekmiş. Kendisi avukatına, mutsuz kadını bulup tekrar tımarhaneye kapatmakta hiçbir masraftan kaçınmamasını söyleyerek ona karşı görevini yapmış. Artık tek isteği, bu konuyla ilgili herçeşit soruya cevap vererek Laura Fairlie ile ailesine karşı da görevini yerine getirmekmiş.

Durumun bu kadar basit bir şekilde halledileceğini önceden tahmin etmiştim. Sir Percival'e yaptığı açıklama ile tatmin olduğumu belirttim. Marian Halcombe de aşağı yukarı benim sözlerime yakın bir kaç kelime söyledi. Sadece halinde yersiz bulduğum hafif bir kararsızlık sezer gibi oldum.

Herhalde bu durumu Sir Percival de fark etmiş olmalıydı ki konuyu kapayacağı yerde:

— Bazı meselelerde durumu sadece açıklamak yeterli olmuyor. Hele karşınızdaki kadın olunca. Bu kadını inandırabilmek için söylediğimin doğru olduğunu ispatlamak görevimdir. Sizden bir ricam var Mrs. Halcombe. bir mektup yazıp anlattıklarımı doğrulamasını isteyin. dedi.

Marian Halcombe'nin renginin değiştiği, mahcup olduğu gözümünden kaçmadı. Sir Percival, kibar bir dille bu teklifi yapmış olmasına rağmen Marian'ın az önce göstermiş olduğu kararsızlığa sitem eder gibiydi.

Marian:

— Size güvenmediğimi sanmıyorsunuz değil mi Sir Percival? dedi.

— Ne münasebet, Mrs, Halcombe! Yaptığım teklifi size karşı sadece bir görev sayıyorum. İnatçılığımı bağışlayın.

Konuşurken yazı masasına doğru ilerledi, bir iskemle çekti, kâğıt zarfını açtı.

— Bu pusulayı, yazmanızı çok rica ediyorum. Bana iyilik etmiş olacaksınız. Bir kaç dakikanızı ancak alır. Mrs. Catherrick'e kızını tımarhaneye kendi isteğiyle yollayıp yollamadığını sorun.

— Beni istediğinizi yerine getirmeğe zorluyorsunuz. Oysa ben aksini tercih ederdim.

Marian Halcombe yazı masasına gidince Sir Percival ona teşekkür etti. Kalemı uzattıktan sonra da ocağa doğru yürüdü.

Laura Fairlie'nin küçük İtalyan tazısı, ocağın önündeki halının üzerinde yatıyordu. Sir Percival elini uzattı, samimi bir tavırla:

— Merhaba Nina. Seninle tanışıyoruz değil mi? dedi.

Ev köpeklerinin çoğu gibi ters, korkak olan küçük hayvan titredi ve bir kanepenin altına saklandı. Sir Percival'in böyle önemsiz bir meseleye sinirlenmesi düşünülemezdi ama yine de pencereye doğru sinirli ve anî bir hareketle yürümesi gözünden kaçmadı. Demek böyle arada sırada sinirlendiği oluyordu. Onu çok iyi anlıyorum, çünkü ben de böyle zaman zaman sinirlenirdim.

Marin Halcombe kısa bir süre içinde pusulayı yazıp bitirdi. Sonra kalkıp kâğıdı Sir Percival'e uzattı. Sir Percival kâğıdı aldı ve yazılanlara bakmadan katlayıp bir zarfa koydu. Adresi yazıp mühürledi. Tekrar sessizce Marian'a uzattı. O ana kadar bu derece zarif bir şekilde yapılmış bir iş görmemiştim.

Marian:

— Bu mektubu göndermem için ısrar ediyorsunuz değil mi? dedi.

— Sadece rica ediyorum. Mademki artık mektup yazıldı size bu mutsuz kadın hakkında soracaklarım var. Anne Catherick Laura'yı gördü mü?

— Hayır.

— Ya siz?

— Hayır.

— Demek bu evden, tesadüfen mezarlıkla karşılaştığı Mr. Hartright'den başkasını görmedi; öyle mi?

— Evet.

— Mr. Hartright burada resim öğretmeniymiş sanırım. Aca-ba kendisi ressam derneklerinden birinin üyesi mi?

— Öyle olduğunu sanıyorum.

Sir Percival sanki bu son cevap üzerinde düşünüyormuş gibi durdu. Sonra

— Anne Catherick'in buradayken nerede kaldığını öğrenebil-diniz mi?

diye sordu.

— Evet. Todd's Corner adında bir çiftlikte.

Sir Percival:

— Biçare mahlukun izini bulmak görevimizdir. dedi.

— Belki Todd's Corner'de bir şeyler söylemiştir. Bizde bun-dan faydalanarak onu bulabiliriz. Ben oraya bir gidip ne olur ne olmaz diye çiftliktekilere bir kaç sual sorayım. Bu arada bu acı konuyu Laura Fairlie ile konuşmaya cesaretim yok. Onun için, Miss Halcombe, gereken açıklamayı ona sizin yapmanızı rica edeceğim.

Marian Halcimbe onun isteğini yerine getireceğine söz ver-di. Sir Percival teşekkür etti, bizi nezaketle selâmladı. odasına

yerleşmek üzere çıktı. Kapıyı kaparken aksi tazi kanepenin altından sivri burnunu çıkardı, gene sert sert havladı. Ben Marian Halcombe ile yalnız kalır kalmaz:

— Bu sabah epey işler becerdik. İşte endişe ettiğimiz günlerden biri gayet memnun edici bir şekilde sona erdi. dedim.

Marian:

— Evet.

dedi.

— Şüphesiz içinizin rahat ettiğine sevindim.

— Elinizdeki o mektubun sizin içinde sevindirici olması gerekmez miydi?

— Evet... başka türlü olmasına imkân var mı?

O kesin, berrak fıkırtılı Marian Halcombe'nin böyle gereksiz tereddütler içinde bocalaması beni şaşırtmıştı.

— İçinizde hâlâ bir şüphe varsa niçin bunu bana derhal söylemiyorsunuz? Samimi olun, Sir Percival'a inanmamak için elinizde bir sebep var mı?

dedim.

— Yok.

— Yaptığı açıklamada imkânsız, uygunsuz bir şey buluyormusunuz?

— Bana verdiği delilden sonra nasıl bulabilirim, Mr. Gilmore? Kadının annesinin sözünden daha iyi ispat vasıtası olur mu?

— Olamaz, Sorduğunuz suallerin cevabı da sizi tatmin ederse, artık Sir Percival'dan başka ne beklenebileceğini bilemiyorum.

Marian ayağa kalkarak:

— Öyleyse şu mektubu postaya vereyim. Cevap gelinceye kadar da bu meseleden bahsetmiyelim. Siz benim tereddüdümüne aldırmayın. Son zamanlarda Laura'ya çok üzuldüm, Mr. Gilmore. Üzüntü de enkuvvetli insanı dahi yıpratıyor.

Ansızın odadan çıktı. Son kelimeleri söylerken sesi titriyordu. Hassas, ateşli, şiddetli bir tabiat, eşine ender rastlanan nadi-de bir kadın.

Onun küçüklüğünde, bir çok buhranlı aile durumlarına nasıl göğüs gerdiğini görmüştüm. Bu nedenle uzun tecrübem onun bu tuhaf kararsızlığına önem vermeme sebep oluyordu. Herhangi bir huzursuzluğa şüpheyi sebep olacak bir durum olmamasına rağmen Marian Halcombe benim de içime bir az huzursuzluk, bir az şüphe sokmuştu. Genç olsaydım bu mantıksız hislerime sinirlenirdim. Fakat yaşlı olduğum için daha akıllıca hareket ediyordum. Üzerimdeki bu sebebsiz ruh bozukluğundan kurtulmak için filozof gibi bir tavır takınarak yürümeye başladım.

K I S I M 2

Akşam yemeğinde tekrar bir araya geldik. Laura Fairlie'nin hali beni yine şaşkınlığa uğrattı. Nişanlısıyla ilgilenmiyordu. Zaman zaman Sir Percival ona baktı, bir şey söylediğinde ne yapacağını şaşıyor fakat yine de nişanlısına bir türlü yakınlık gösteremiyordu. Rütbe, servet, kibarlık, yakışıklılık, saygı bir aşğın bağılığı, ayakların dibine serildiğı halde ne yazık ki o başını çevirip bakmıyordu bile.

Ertesi gün Sir Percival uşaklarından birini kılavuz olarak yanına alıp Todd's Corner'e gitti. Daha sonra bu soruşturmalar-dan hiç bir sonuç elde edemediğini öğrendik. Sir Percival çift-likten donünce Mr. Fairlie ile görüştü. Öğleden sonra da Marian Halcombe ile bir at gezintisine çıktı. O gün için başkaca önem-li bir şey olmadı. Akşam her zamanki gibi vakit geçti. Gerek Sir Percival'de gerekse Laura Fairlie'de bir değişme olmamıştı.

Çarşamba günü Ms. Çatherick'in cevabı geldi. Mektup da şöyle deniliyordu.

Hanımfendi;

Kızım Anne'nin özel bir tımarhaneye benim isteğimle konu-lup konulmadığını, Sir Percival'in bu konuda benim iznimle ha-reket edip etmediğini sonran mektubunuzu aldım. İki sorunuza da verdiğim cevap olumludur.

**Saygılarımla
Jane Anne Catherick**

Mektup bir kadına yakışmayacak kadar kısa, kesin ve açıktı. Fakat Sir Percival'in verdiği açıklamayı doğrulamak için bundan daha başka ne beklenirdi? Mektup kendisine gösterildiği vakit Sir Percival yazıdaki sert ifadeye şaşmadı. Mrs. Catherick'in az konuşan, açık fikirli dobra dobra bir kadın olduğunu belirtti.

Yapılacak tek şey kalıyordu. Laura'ya Sir Percival'in Anne Catherick hakkında verdiği açıklamayı anlatmaktı. Marian bu işi üzerine almıştı. Kızkardeşinin yanına gitmek için dışarıya çıktı. Sonra ansızın dönüp karşıma oturdu. Sir Percival da bir kaç dakika önce ahırları dolaşmaya gitmişti. Böylece odada yalnızdık.

Marian Halcombe Anne Catherick'in mektubuyla oynayarak:

— Artık elimizden gelen herşeyi yaptık sanırım değil mi? diye sordu.

Kararsızlığı biraz beni sinirlendirmişti.

— Eğer Sir Percival'in dostuysak elimizden gelenin fazlasını bile yaptık denir. Yok ondan şüphe eden düşmanlarıysak..

Genç kız hemen:

— Ne münasebet!

diye sözümü kesti.

— Sir Percival'in dostlarıyız. Hatta onun hayranları olmamız gerek. Dün birlikte at gezintisi yaptığımızı biliyorsunuz değil mi?

— Evet.

— Önceleri Anne Catherick'ten Mr.Harttrigt'in onunla tanışmasından söz ettik. Sonra Sir Percival bu konuyu kapatıp Laura'yla nişanından bahsetti. Onun neşesiz olduğunu farketttiğimi söyledim. Nişanlısının kendisine karşı olan tutumunda değişikliği bu neşesizliğe yormağa hazırmış. Ama ortada daha önemli bir sebep varsa Laura Fairlie'i baskı altında bulundurmaya asla

razı olamazmış. Laura nişanlanmalarına sebep olan baba vasiyetini, Sir Percival'in aralarındaki ilginin başından beri gösterdiği tutumu son bir defa olarak düşünmeliymiş. Bu şartlar altında da Sir Percival'i onun kocası olmak şerefinden yoksun kılar-
sa, bunu gelip açık, açık kendi ağzı ile söylerse, Sir Percival kendini feda eder, Laura'yı nişanı bozmakta serbest bırakırmış.

— Hiçbir erkek bundan fazlasını söyleyemezdi, Miss.Halcombe. Hatta bu kadarını benim tanıdığım erkeklerin pek azı söyleyebilirdi.

Ben bu sözleri söyleyince Marian Halcombe duraladı, bana ne yapacağını şaşırmış gözlerle baktı. Sonra ansızın:

— Kimseyi suçlamıyorum, hiçbir şeyden şüphelenmiyorum. dedi.

— Ama, Laura'yı bu evlenmeye zorlamak sorumunu üzerime almam, almıyacağım da.

Ben şaşıarak:

— Zaten Sir Percival'in sizden beklediği de bu. Sizden onu baskı altına sokmamanızı rica etmiş.
diye cevap verdim.

— Oysa söylediklerini Laura'ya tekrar ettiğim takdirde Laura'yı baskı altına sokmak zorunda kalacağım.

— Nasıl olur bu?

— Laura hakkında bildiklerinizi düşünün, Mr.Gilmore. Eğer ona nişanın hangi şartlar altında yapıldığını düşünmesini söylersem, yaradılıştaki en kuvvetli iki sevgiye seslenmiş olacağım. Babasının hatırasına karşı beslediği sevgiye, bir de gerçeğe, adalete karşı beslediği sevgiye. Onun hayatında hiç bir sözünden dönmediğini, veya bu nişanı babasının ölüm döşeğindeki vasiyeti üzerine kabul ettiğini de biliyorsunuz. İtiraf etmiyim ki, meseleye bu açıdan bakmak beni biraz sarstı.

— Sir Percival'ın dün bunları söylerken böyle bir sonucu hesapladığını dolaylı anlatmak istemiyorsunuz ya? dedim.

O, cesur, dürüst yüzü bana sözlerinden önce cevap verdi. Öfkeyle:

— Bu kadar adi olabileceğinden şüphelendiğim bir adamın yanında bir an bile kalabileceğimi sanıyor musunuz? diye sordu.

Onun bu öfkesi pek hoşuma gitti. Bizim meslekte aldatmaya pek çok, böyle sağlam öfkelere pek az rastlanır.

— Öyleyse kusura bakmazsanız kılı kırk yardığınızı söyleyeceğim. Kardeşinizin nişanı bozmadan önce bütün durumu düşünmesini istemek Sir Percival'ın hakkıdır.

— Sonra zaten o mektup meslesi de halledildikten sonra Laura Fairlie'nin karşı koyması için hiç bir sebep kalmıyor. İki yılı geçen bir zaman önce ileride kocası olmasını kabul etmiş olduğu bir adam hakkında en son dakikada ne diye fikrini değiştirsin? dedim.

— Hukuk ve mantık kurallarına göre bunun için hiç bir sebep yoktur, herhalde, Mr.Gilmore. Bununlaberaber, kardeşim de ben de hâlâ karar veremiyorsak bu halimizi isterseniz, bir kadın hevesine yorun.

Ansızın yerinden kalkarak odadan çıktı. Akıllı başında bir kadına ciddi bir سوال sorar da hoppaca bir cevap alırsanız, yüzde doksan dokuz, sizden bir şeyler sakladığından şüpheniz olmasın. Ben de o odadan çıkınca Marian Halcombe ile Laura Fairlie'nin Sir Percival'dan da, benden de bir sır sakladıklarından şüphe etmeye başladım. Akşama doğru tekrar görüştüğümüz zaman Marian Halcombe kızkardeşinin, Sir Percival'ın hakkında yaptığı açıklamayı sessizce dinlediğini, fakat düğün tari-

hini kararlaştırma meselesine gelince, biraz daha zaman istediğini söyledi.

O günkü postayla Londra'daki ortağımdan bir mektup geldi. Ertesi gün akşam treniyle Limmeridge'den ayrılmam gerekiyordu. Onun için, ertesi sabah kahvaltıdan sonra, Laura Fairlie ile konuşmak üzere kızın oturma odasına çıktım.

Zavalılık solgun, ve mahzun olmasına rağmen o kadar büyük bir sevinçle karşıladı ki kararsızlığı hakkında vermek üzere hazırlamış olduğum konferans aklımdan silindi. Onu kalkmış olduğu koltuğa oturttum, ben de karşısına geçtim. O aksi köpeğide odadaydı. Hayvanın beni havlıyarak karşılayacağını ummuştum. Ama, gariptir ki, küçük hayvan ben oturur oturmaz kucağıma sıçrayıp sivri bununu elime sokarak beni yanılttı.

— Küçükken çok zaman kucağıma otururdunuz, kızım. dedim.

— Şimdi de köpeğiniz sizin boş bıraktığınız tahta geçmeğe karar vermiş. O güzel resmi siz mi çizdiniz? dedim.

Masanın üzerinde duran küçük albumü işaret ettim. Albumün açık sayfasında suluboyayla yapılmış güzel, bir kır manzarası görünüyordu. Gelir gelmez iş meselelerinden bahsetmek istemediğim için konuşmuş olmak düşüncesiyle resimden söz açmıştım.

O başını öte yana çevirerek:

— Hayır. Ben çizmedim. dedi.

— Bu sözün üzerine daha fazla beklemeyi gereksiz sayarak:

— Buraya gelmemin sebeplerinden biri de sizinle vedalaşmak içindir, kızım. Bugün Londraya dönmek zorundayım. Ayrılmadan önce de sizinle işleriniz hakkında görüşmek istiyorum. dedim.

— Buradan ayrılacağınıza çok üzüldüm, Mr.Gilmore. Siz

buradayken eski mutlu günler geri dönmüş gibi oluyor.

— İnşallah yine gelirim. O mutlu günleri yine birlikte anarız. Gelecek için hiçbir şey önceden konuşulamaz. Onun için sizinle şimdiden görüşmeliyiz. Eski avukatınız, eski bir dostunuz olduğumdan size Sir Percival Gylde ile evlenmenizden bahsedeceğim.

Elini, sanki yanmış gibi ansızın albümden çekti. Parmaklarını sinirli sinirli bir birine kilitliyerek gözlerin yere indirdi. Yüzünde ıstırap ifadesine benzeyen bir şey belirmişti.

Alçak sesle:

— Evlenmemden bahsetmek mutlaka gerekli mi? diye sordu.

— Evet, ama üzerinde durmak şart değil. diye cevap verdim.

Bundan sonra yirmibir yaşını doldurduğu zaman sonra amcası öldüğü takdirde eline geçecek olan servetle gelirinin miktarını, içyüzünü anlattım. Evlendiği zaman bunların ne olmasını istediğini sordum.

Sorduğumu pek anlamamış gibiydi. Sonra ansızın, büyük bir ciddiyetle yüzüme baktı. Birdenbire canlanmıştı.

— Bir gün evlenirsem, beni Marian'dan ayırmasınlar. dedi.

— Yalvarırım, size, Marian'nın benim yanımda kalmasını şart koşun.

Benim sorduğumu bu şekilde anlamasına başka zaman olsa belki gülerdim ama, bakışları, sesi, o kadar garipti ki, tasalandım. Birkaç kelimeyle, geçmişe nasıl sıkı sıkı sarıldığını anlatmıştı ki, bu, ilerisi için iyi bir işaret değildi.

— Marian Halcombe'nin sizinle oturması aranızda özel olarak kolayca halledilebilir. Benim sorduğumu pek anlamadınız sanırım. Ben sizin mülkünüzden, paranızın kimlere, nelere gideceğinden bahsetmek istemiştım. Meselâ rüştünüzü ispat ettiğiniz

zaman bir vasiyetname çıkardığınızı düşünelim. Paranızı kime bırakmak isterdiniz.

— Marian bana hem ablalık, hem annelik etti. cevabını verdi. Bunları söylerken mavi gözleri ışıldıyordu.

— Para mı Marian'a bırakabilir miyim? Mrs.Gilmore?
— Elbette yavrucuğum.

dedim.

— Ama, düşünsenize ne kadar büyük bir miktar. Hepsini Marian Halcombe'ye mi bırakmak istiyorsunuz?

Bir duraladı. Sonra:

— Hepsini değil, Marian'dan başka biri daha var. dedi.

Durdu, yanakları kızarmıştı. Ne söyleyeceğini bilemediğini görünce:

— Yani ailenizin Marian Halcombe'den başka bir bireyi mi? diye sordum .

Yanaklarındaki renk, alına, boynuna kadar yayıldı. Son söylediğim sözleri duymamazlıktan gelerek;

— Başka biri daha var, ona ufak bir hatıra bırakmak istiyorum. Ben, ben önce ölürsem bunun hiçbir ziyanı olmaz.

dedi.

Gene duraladı. Yanakları ansızın sarardı. Mendili, titreyen parmaklarının arasından kayarak yere düştü. Elleriyle çabucak yüzünü kapadı.

Bir zamanlar o kadar canlı, o kadar mutlu bir çocukken gençliğinin, güzelliğinin en parlak devrinde bu hallere düşmüş olması içler acısıydı.

İçimde uyandırdığı üzüntü bana, aradan geçen yılları, durumumdaki değişiklikleri unutturdu. Mendilini yerden aldım, ellerini yavaşça yüzünden çektim.

— Ağlama, canım.

diyerek gözlerinde birikmiş olan yaşları sildim. Sanki o on yıl

önceki küçük Laura'ymış gibi kendi elimle sildim.

Başını omuzuma dayadı, gözyaşlarının arasından hafifçe gülümsedi. Masum masum:

— Kendimi unuttuğum için beni bağışlayın. dedi.

— İyi değilim, son zamanlarda çok zayıfladım, çok sinirli oldum. Yalnız kaldığım zaman çok vakit hiç sebepsiz yere ağlıyorum. Ama şimdi daha iyiyim. Size artık gerektiği gibi cevap verebilirim, Mrs.Gilmore.

— Hayır, yavrucuğum. dedim .

— Artık şimdilik bu meseleyi kapanmış sayalım. İkinci derecede önemli olan şeyleri konuşalım.

Başka bir konuya geçtim, onu da konuşturdum. On dakika içinde neşesi biraz daha yerine gelmişti. Gitmek üzere ayağa kalktım.

— Ne olur, gene gelin, O zaman sizin iyiliğinize... sevginize daha lâyük olmaya çalışırım. dedi.

— Gelirsem seni daha iyi bulacağımı umuyorum... daha iyi, daha mutlu dedim.

— Tanrı sizi korusun yavrum.

Sadece yanağını bana doğru uzatmakla yetindi. Avukatlarında kalpleri vardır. Ondan ayrılırken kalbim biraz sızıyordu.

Ancak yarım saat kadar konuşabilmiştik. Laura Fairlie benim huzurumda, evlenmek hususunda saklamadığı üzüntünün sebebine dair hiç bir şey söylememişti. Buna rağmen nasıl, neden bilmiyorum ,beni kendi tarafına çekmişti. Odaya girdiğim zaman Sir Percival'in nişanlısından yakınmakta haklı olduğunu düşünmekteydim. Odadan çıkarken gizliden gizliye Laura Fairlie'nin sonunda nişanı bozmasını diliyordum.

Benim gibi yaşı, tecrübeli bir adamın böyle olmayacak duygulara kapılmaması gerekirdi. Ama, ne çare ki durum gerçekten bu merkezdeydi.

Ayrılış saatim yaklaşıyordu. Mr.Fairlie'ye, isterse, kendisini rahatsız edeceğime, fakat işimin acele olduğuna dair haber gönderdim. Bir kâğıt parçasının üzerine kurşun kalemle yazılmış bir pusula gönderdi.

Sevgilerimi ve en iyi dileklerimi bildiririm, aziz Gilmore. Benim için en zararlı şey acele etmektir. Ne olur kendinize dikkat edin. Gülegüle.

Gitmeden önce Marian Halcombe'yle bir dakika yalnız konuştum.

— Laura'ya bütün söylemek istediklerinizi söylediniz mi? diye sordu.

— Evet.
dedim.

— Çok zayıf. sinirli... İyi ki ona bakacak siz varsınız.

Marian Halcombe'nin keskin gözleri yüzümü dikkatle süzüyordu.

— Görüyorum, Laura hakkındaki fikirlerinizi değiştiriyorsunuz.
dedi.

— Ona karşı dünkünden daha anlayışlı davranıyorsunuz.

Aklı başında olan hiç bir insan, hazırlıklı olmadıkça, zeki bir kadınla tartışmaya girmez, Onun için sadece:

— Olup bitenden beni haberdar edin, sizden haber almadıkça hiç bir şey yapmıyacağım.
dedim.

Genç kız hâlâ ısrarla yüzüme bakıyordu.

— Ne olacaksa hayırlısıyla bir an önce olup bitmesini istiyorum, Mr.Gilmore.
diyerek yanımdan ayrıldı.

Sir Percival büyük bir kibarlıkla beni arabaya kadar geçirmekte ısrar etti.

— Bizim tarafa yolunuz düşerse, bizleri de unutmayın. dedi.

— Bu ailenin dostu olanların benim de başımın üzerinde yeri vardır. dedim.

Gerçekten karşı konulamıyacak derecede cazip bir adam... kibar, düşünceli, kibirsiz.. Tepeden tırnağa kadar gerçek bir centilmen. Arabayla istasyona doğru giderken, neşeyle. Sir Percival'a yardım için her şeyi yapabileceğimi düşünüyordum... herşeyi. Laura Fairlie ile evlenmesini kolaylaştırmaktan başka.

*
* *

K I S I M 3

Londra'ya döneli bir hafta olduğu halde Marian Halcombe'den hiç bir haber alamamıştım. Ancak sekizinci gün masamın üzerinde kendi el yazısıyla yazılmış bir zarf buldum.

Kardeşinin Sir Percival Glyde ile evlenmeye karar verdiği-ni, düğünün, Sir Percival'in eskiden de arzu ettiği gibi, yılbaşın-dan önce yapılacağını yazıyordu. Düğünün aralık ayının son iki haftası içinde olması düşünülüyordu. Laura Fairlie yirmibir ya-şını mart sonuna doğru dolduracaktı, yani böylece ,rüştünü is-pat etmeden üç ay önce Sir Percival'in karısı olacak demektir.

Şaşmamam, üzülmemem gerekirdi ama, elimde değildi. Ma-rian Halcombe'nin mektubunun insanı tatmin etmiyen kısalığı da beni biraz hayal kırıklığına uğrattı.

Altı satırla evlenme meselesini bildiriyor, üç satırla Sir Percival'in Cumberland'dan ayrılıp Hampshire'deki malikhane-sine döndüğünü anlatıyor, bir satırla Laura'nın değişikliğe, ne-şeye çok ihtiyacı olduğunu ,son bir satırla da, bu sebepten onu Yorkshire'deki eski bir ahababı ziyarete götüreceğini söylüyordu.

Mektup burada sona eriyordu .Fakat Laura Fairlie'nin bir hafta içinde fikrini değiştirmesine sebep olan şeyden söz etmi-yordu .

Bu hikâyeyi daha iyi anlamak için gelinin mali durumunu anlatmak ister. Bu açıklamayı kısa, sade olarak yapmağa, mes-leki kargaşalıklardan mümkün olduğu kadar uzak durmağa ça-lışacağım. Gelinin mali durumu ,hikâye için son derece önem-lidir. Bunu kavramadıkları takdirde hikâyeyi de anlamıyacakla-rını okurlara hatırlatırım.

Laura Fairlie'nin biri muhtemel diğeri gerçek olmak üzere serveti iki taraflıydı. Muhtemel serveti, amcası B.Fairlie öldüğü

takdirde eline geçebilecek olan malikhâneydi. Hakiki serveti de yirmibir yaşını doldurduğu zaman idaresini kendi eline alacağı servetti.

Önce arazi meslesini ele alalım.

Laura Fairlie'nin dedesi, üç erkek çocuk bırakarak ölmüş-tü. Philip, Frederick, Arthur. Malikhâne, en büyük oğul olmak dolayısıyla Philip'e kaldı. Philip bir erkek çocuk bırakmadan ölürse, malikhâne kardeşi Frederick'e kalcaktı. Fraderick de erkek çocuk bırakmadan ölürse mal, en küçük kardeş Arthur'a kalacaktı.

Philip Fairlie arkasında bir kız çocuk bırakarak öldü. Bu kız Laura idi. Malikâne tabii olarak, ortanca kardeş Frederick'e kaldı. Frederick bekârdı. En küçük kardeş Arthur, Philip'in ölümünden yıllarca önce ölmüştü. Bir oğlu, bir de kızı vardı. Oğlu onsekiz yaşında Oxford'da boğuldu.

Böylece, Frederick Fairlie evlenip bir erkek çocuk bırakmadığı takdirde -ki evlenmesi hiçde muhtemel değildi- ölünce malikhâne yeğeni Laura'ya kalacaktı. Ama malikhâne aile malı olduğu için Laura malikhânededen sadece yıllık bir gelir alacaktı. Evlenmeden öldüğü takdirde bu yıllık geliri almak amcasının kızı Magdelenin yani Arthur Fairlie'nin kızının hakkı olacaktı. Evlendiği takdirde, hayatta olduğu müddetce malikhânenin -yıllık üç bin İngiliz lirası olan- geliri gene onun eline geçecekti. Kocasından önce ölürse, gelir kocasına kalacaktı. Bir oğulları olursa, Laura ölünce gelir bu oğula kalacaktı.

Yani, Laura Fairlie ile evlendiği takdirde (Frederick Fairlie'nin ölmesi şartıyla) Sir Percival iki türlü faydalanacaktı. Bir kere, karısının isteğiyle, yıllık üç bin lira gelirden yararlanacaktı, karısı çocuksuz öldüğü takdirde de gelir kendisine kalacaktı. Bir oğlu olursa da Limmeridge'nin geliri oğluna kalacaktı.

Malikânedен gelecek olan gelir meselesi böyleydi işte. Bu mesele tamamen kanuna bağlı olduğu için, Sir Percival'la aramız da bu hususta bir anlaşmazlık çıkması düşünülemezdi.

Laura'nın gerçek serveti ise başka meseleydi. Genç kıza babasından yirmi bin İngiliz kalmıştı. Yirmi bir yaşını doldurur doldurmaz Laura bu parayı bildiği gibi kullanacaktı. Bundan başka, her yıl onbin liralık bir meblâğın da faizini alacaktı. Bu onbin İngiliz lirasınında bir hikâyesi vardı.

Philip, Frederick, Arthur kardeşlerin Eleanor adında bir de kızkardeşleri vardı. Bu, yaşı geçkin olmasına rağmen Kont Fosco adında biriyle evlenmişti. Bir italyan asılzadesi. Philip bu evlenmeyi istemediğinden kızkardeşiyle olan ilgisini kesmişti. Vasiyetnamesinde onun için on bin lira ayırmıştı. Bunu vasiyetnameden çıkartmak isteyince ailenin diğer kişileri araya giriverdiler. Kont Fosco ne zengindi ne de meteliksiz bir macereperestti. Kimseye muhtaç olmadan yaşayıp gidiyordu. Bu nedenle Philip Fairlie'nin ondan yakınması yersizdi. Ama philip, Fairlie bu konu hakkında hiçbir şey dinlemek istemiyordu. Yabancılarından sadece yabancı oldukları için nefret eden eski kafalı bir İngilizdi. Fakat ailesinin ısrarı üzerine kardeşine yine vasiyetnamede yer verdi. Fakat şu şartı koymayı da ihmâl etmedi. On bin liraya el sürülmiyeceği gibi ,yıllık faiz de Laura Fairlie'ye verilecekti. Ancak Laura öldüğü takdirde Eleanor on bin liraya kavuşabilecekti. Eleanor'la Laura'nın arasında epeyi yaş farkı olduğundan halanın yeğenden önce öleceğine göre Eleanor bu paraya asla sahip olamayacaktı. Bu içler acısı durum Eleanor'ı kızdırmış fakat haksız olarak yeğeni Laura'ya düşman etmişti.

On bin lira hikâyesi de bundan ibaretti. Sir Percival'in avukatıyla aramızda bu mesele yüzünden de bir anlaşmazlık çıkmazdı. Laura, yaşadığı sürece faizi alacaktı. Öldüğü zaman da, eğer yaşıyorsa para Eleanor'a değil Magdalen'e kalacaktı.

Şimdi yirmi bin İngiliz lirasının hikâyesine gelemim.

Bu servet tamamen Laura Fairlie'ye aitti. Yirmibir yaşını doldurduğu zaman da bu serveti istediği gibi harcıyabilecekti. Fakat evlenmek üzere olduğundan, bu yirmi bin liranın gelecekte ne olacağını kararlaştırmak, nikâh kâğıtlarıyla birlikte onaylamak gerekiyordu.

Bu meseleyi şöyle tasarlıyorum. Laura Fairlie ölünceye kadar bu servetin faizini almakla yetinecekti. Ölünce ise kocası almaya başlayacaktı. Kocasını da göçüp gidince faiz değil de esas servet, çocukları varsa çocuklarına kalacak, yoksa, yirmi bin liraya Laura'nın istediği kimseler veya bir kişi sahip olacaktı. Bu kararımı öğrenenler tasarımın yerinde ve mantıklı olduğunu kabul ederler.

Fakat Sir Percival'in avukatı bunu ne şekilde karşıladı.

Marian Halcombe'nin mektubu üzerine, diğer işlerimi bir kenara atarak, bu meseleyle uğraşmaya başladım. Dört beş gün sonra az önce açıkladığım şartnameyi çıkartarak onaylanmak üzere Sir Percival'in avukatına gönderdim.

İki gün geçtikten sonra şartname geri geldi. Yirmi bin lira meselesi ile ilgili olan satırların altı kırmızı mürekkeple iki defa çizilmiş, yan tarafta kalan boşluğa da şöyle yazılmıştı.

Kabul edilmiyor. Lady Glyde önce öldüğü ve çocuğu olmadığı taktirde esas servet Sir Percival Gylde'e kalacaktır.

Oysa Laura Fairlie servetini Marian Halcombe ile bir başkasına bırakacağını söylemişti. Zaten işin doğrusu da buydu.

Avukatın bu bayağı teklifine mümkün olduğu kadar kısa ve sert bir karşılık verdim.

Saygıdeğer beyefendi. Laura Fairlie'nin serveti hakkında ileri sürmüş olduğumuz şartta ısrar ediyorum. Saygılar.

Cevap çeyrek saat sonra geldi.

Saygıdeğer beyefendi. Ben de Laura Fairlie'nin serveti ile ilgili, kırmızı çizgilerle işaretlenmiş satırlarda ısrar ediyorum. Saygılar.

Argo olarak söylenildiği taktirde «işler çıkmaza girdi» denildi. Külhanbey ağzından nefret ettiğim halde bu deyimden daha uygununu bulamadım. Yapılacak tek şey kalıyordu. Oda müekkil-lerimize danışmak. Müekkilim Laura Fairlie henüz yirmibir yaşını doldurmamış olduğu için vasisi Frederick Fairlie idi. Hem o günkü postayla Frederick Fairlie'ye durumu olduğu gibi bildirdim .İleri sürdüğüm şartlarda ısrar etmesini sağlamak için elimden geleni yaptığım gibi, avukatın maddi bir gayeyle karşı koyduğunu da belirttim. Bu evlenme söz konusu olunca Sir Percival'in mali durumunu gözden geçirmek zorunda kalmıştım. Malikânesi ağır ipotek altındaydı. Yıllık geliri -çok bir şey değil- kendisine bile yetişmiyordu.

Frederirck Fairlie'nin daha sonraki postayla elime geçen cevabı son derece şüphe yaratıcı ve sinir bozucu bir dille yazılmıştı. Aziz Gilmore kaçınılması zor olan ölüm gibi uzak bir ihtimal yüzünden arkadaşı ve müekkilinin canını sıkmamak gibi bir iyilikte bulunabilir miydi? Yirmibir yaşında bir genç bayanın, kırkbeş yaşındaki bir erkekten önce, hem de çocuk bırakmadan ölmesi düşünülebilecek bir şeymiymiş? Diğer taraftan Frederick Fairlie gibi perişan bir hayat süren bir adam için sulh ve sükunun değerini büyültmek mümkün müymüş? Eğer yirmibin lira gibi ufak bir dünyevi dert karşılığında sulh ve sükun gibi gökle ilgili iki servet kazanılabilecekse, bu, yararlanacak bir alış-veriş sayılmazmıymış? Elbette sayılırmış .Öyleyse ne diye bekliyormuş?

Mektubu nefretle yere fırlattım. Tam o sırada kapı vuruldu. İçeri Sir Percival'in avukatı Merriman girdi.

Bu dünyada çeşit çeşit kurnaz avukata rastlamak mümkündür. Ama bana kalırsa karşigelinmesi en güç olan avukatlar,

gerçek kişiliklerini samimiyet ve neşe maskesi altında gizleyip insanı yenenlerdir. Şişman, güler yüzlü, dost görünüşlü bir iş adamı en çekinilecek bir rakiptir. Merriman bu sınıfa aitti.

İçeri girer girmez dostluk gösterip ,insana yaklaşıarak :

— Mr. Gilmore nasılsınız? Sizi sıhhatte gördüğüme sevindim. Kapının önünden geçerken şöyle bir uğrayayım dedim. Belki bana söyleyeceğiniz olabilir diye düşündüm .Aramızdaki şu anlaşmazlığa bir çıkar yol bulalım. Müekkilinizden haber aldınız mı?

diye sordu.

— Evet. Ya siz kendi müekkilinizden haber aldınız mı?

— Keşke bir haber almış olsaydım da bu yük de omuzlarımdan kalksaydı. Fakat müekkilim son derece inatçı. Kendi dediğinden başkasını yapmıyor. Herşeyi bana bırakıyor. Hatta iki hafta önce «Merriman, en ufak meseleleri bile sana bırakıyorum. Sen nasıl istersen öyle yap. Bu iş sonuçlanıncaya kadar ben karışmıyacağım» dedi. Fikrini değiştirmem imkânsız. Mr. Gilmore ben katı yürekli değilim. İnanın ki o çizdiğim kırmızı çizgileri silmek isterdim. Ama Sir Percival işe karışmayıp da herşeyi bana bırakınca ben ne yapabilirim ki? Onun iyiliği için çalışmak görevim. Elim kolum bağlanmış. Anlıyormusunuz?

— Demek hâlâ aynı fikirde ısrar ediyorsunuz ?

— Evet. Allah belâsını versin. İsrar etmek zorundayım. Pe ki sizin müekkiliniz ne diyor?

Müekkilimin sözlerini tekrarlamaya utandım. Zaman kazanmağa çalışıyordum. Hatta bir ara işi daha ileri götürerek pazarlığa giriştim.

— Yirmibin lira önemli bir servet sayılır. Bayanın akrabalarına bu kadar önemli bir paradan vaz geçmek zor gelir.

— Haklısınız efendim. Doğru söylüyorsunuz .

— Bana kalırsa gerek erkeğin gerekse bayanın menfaatlerini gözeten bir anlaşma yapmak yerinde olur. Artık durum pazarlığa döndü. En az ne kadar istiyorsunuz?

diye sordum.

— En az ondokuz bin dokuz yüz doksandokuz lira doksandokuz kuruş. Kah! kah! kah! Beni bağışlayın Mr. Gilmore. Şaka yapmaktan hoşlanırım .

— Yaptığınız fena bir şaka sayılmaz. Bize bıraktığınız bir kuruşa değer.

Cevabım karşı tarafın hoşuna gitmişti. Odanın duvarları sarsılıncaya kadar güldü, güldü. Ben onun yarısı kadar bile neşeli değildim. Bu nedenle tekrar konuya dönerek, görüşmeye son verdim .

— Bugün Cuma. Salıya kadar bize zaman tanıyın. Salı günü size kesin kararımızı bildiririz.

— Peki. İsterseniz daha uzun zaman verebiliriz.

Gitmek üzere şapkasını aldı. Sonra yine bakışlarını bana çevirerek:

— Cumberland'daki müekkiliniz, kendisine o imzasız mektubu yazan kadın hakkında başka bir haber alamamış değil mi? dedi.

— Hayır .Siz bir ipucu elde edebildiniz mi?

— Hayır. Ama ümidimizi kesmiş değiliz. Sir Percival birisinin onu gizlediğini sanıyor. O kinşeyi de takip ettiriyoruz.

— O yanındaki ihtiyar kadın mı?

— Hayır ,bambaşka biri. Fakat o yaşlı kadını da ele geçirmiş değiliz. Takip ettirdiğimiz bir erkek. Londra'da. Adam sıkı bir göz hapsinde. Zaten kadının tımarhaneden ilk kaçışında da onun parmağı olduğunu sanıyoruz. Sir Percival adamın hemen sorguya çekilmesini istedi ama ben karşı çıktım. Çünkü sorguya çekmek ona uyanık durmak fırsatını verir. Şimdilik takip ede-

ceğiz. Bakalım sonuç nereye varacak? Kadın tehlikeli. Ne yapacağı önceden tahmin edilemez. Salıya görüşürüz.

Gülümsedi ve çıktı.

Yalnız kalınca ne yapacağımı düşünmeye başladım. Frederick Fairlie'nin cevabı üzerine karşı tarafın arzusuna boyun eğmem gerekiyordu. Ama Laura Fairlie'ye karşı da ilgisizlik gösteremezdim .

Ertesi gün hemen gidip dönmek üzere Cumberland'a hareket etmeğe karar verdim. Maksadım ,en haklı, en bağımsız, en şerefli bir şekilde Frederick Fairlie'yi ikna etme yoluna gitmekti. Bu işte ümidim olmamasına rağmen vicdanımın rahat etmesini istiyordum.

Cumartesi günü hava çok güzeldi. Güneş pırıl pırıl parlıyordu. Rüzgar güneybatıdan esiyordu. İstasyona kadar yürüyecektim. Yolda hızlı hızlı yürümekte olan bir bay beni selâmladı. Bu Walter Hartright'ti.

Eğer o bana selâm vermemiş olsaydı geçip gidecektim. Çünkü delikanlı o kadar değişmişti ki onu tanımam imkânsızdı. Yüzü solmuş, çökmüştü. Hareketlerinde bir telâs, kararsızlık okunuyordu. Nerede o Limmeridge'de gördüğüm derli toplu, kibar tavırlı delikanlı nerede bu üstü başı dökülen delikanlı.

—Cumberland'dan döneli çok oldu mu?

diye sorduktan sonra devam etti.

— Geçen gün Marian Halcombe'den mektup aldım. Sir Percival'in anlattıklarına inanmışlar. Acaba düğün yakın bir tarihte mi olacak?

— Bakalım zaman ne gösterecek. Düğünü gazetelerde okursunuz elbette.

Gözleri ve dudakları sinirli bir hareketle oynayınca ona böyle manalı bir şekilde kapalı, sert bir cevap verdiğim için üzüldüm.

Genç adam acı acı

— Sormağa hakkım olmayan bir şeyi sordum. Düğünü bekleyip gazetelerden okumam gerekirdi. Son zamanlarda kendimi iyi hissetmiyorum. Değişiklik olsun diye de başka bir memleket'e gidiyorum .Marian Halcombe'nin bana çok yardımı dokundu. Neresi olduğu önemli değil. Çok uzak bir yere. Burada kalmıyayım da nereye gidersem gideyim . dedi.

Bunları söylerken etrafımızdan gelip geçenlere şüpheli şüpheli bakıyordu. Sanki birilerinin bizi gözetlemesinden şüpheleniyormuş gibi bir hali vardı.

— İnşallah güle güle gider güle güle dönersiniz. dedim. Sonra az önceki sert cevabımı unutturmak istermiş gibi sözlerime şunları ekledim.

— Şimdi Limmeridge'e gidiyorum. Marian Halcombe ile Laura Fairlie seyahatteler.

Gözleri bir an için parladı. Bir şey söyleyecek gibi oldu ama yüzünde yine o sinirli hal beliriverdi. Elimi tutup ,kuvvetle sıktı ve başka bir şey söylemeden kalabalığa karıştı. Gerçi Mr. Hart-right benim için bir yabancından farksızdı ama bir an durarak arkasından pişmanlığa benzer bir hisle baktım. Gerçeği konuşmak gerekirse Mr. Hartright'ın geleceğinden şüphelenmeğe başlamıştım .

K I S I M 4

Erken saatte kalkan bir trenle gittiğim için Limmeridge'e yemek saatinde varmıştım. Ev bomboş ve sıkıntılıydı. Genç bayanların yokluğunda iyi kalpli Mrs. Vesey'in bana karşı arkadaş olacağını sanmıştım. Fakat o da üşütmüş olduğundan odasına çekilmişti. Hizmetçiler beni görünce o kadar şaşırdılar ki can sıkıcı birçok hatalar yapmaktan kurtulamadılar. Geldiğimi Mr. Fairlie'ye haber gönderdiğimde aldığım cevap ise iyice canımı sıktı. Ancak ertesi sabah benimle seve seve konuşabileceğini bildiriyordu. Fakat geldiğimi ansızın öğrenince çarpıntısı tutmuştu. Bu nedenle de o akşam kimseyi göremeyecekmiş.

Bütün gece rüzgâr acı acı sesler çıkarırken, boş evin her yanında garip gıcırtilar kulağıma geldi. Fena bir gece geçirdim. Ertesi sabah da keyifsiz olarak kalkıp tek başıma kahvaltı ettim.

Saat onda Mr. Fairlie'nin odasına çağırıldım.

Bana bakmadan miskin miskin arkasına yaslandı.

— Vefakâr dostum Mr. Gilmore inşallah iyisinizdir. Bu yalnız halimde beni görmeye geldiğinize çok sevindim.

Odaya girdiğimde hizmetçinin dışarı çıkacağını sanmıştım. Ama yanılmışım. Adam, efendisinin koltuğunun önünde, gravürlerinin yükü altında bacakları titrediği halde duruyordu. Mr. Fairlie'ye gelince. O da beyaz parmaklarıyla bir pertavsızla oynuyordu.

— Buraya önemli bir meseleyi görüşmek üzere geldim. İzin verseniz de yalnız kalsak.

Mutsuz uşak minnetle bana baktı. Frederick Fairlie hafif bir sesle ve büyük bir şaşkınlıkla:

— Yalnız kalmak mı?

diye sordu.

Onun bu mızımız haline dayanacak durumda değildim. Uşağı göstererek:

— Lütfen adamınızın yanımızdan çekilmesini söyleyin. dedim.

Frederick Fairlie alaycı bir şaşkınlıkla kaşlarını kaldırıp dudaklarını büzerek:

— Adam mı? Adam demekteki maksadınız ne? O adam değil ki. İhtimâl ben gravürlerimi istemediğim yarım saat önce bir adamdı. İhtimâl yarım saat sonra gravürlerime ihtiyacım kalmayınca yine adam olur. Ama şu anda bir sehpadan başka bir şey değil. Bir sehpayı neden istemiyorsunuz Gilmore? dedi.

— İstemiyorum. Mr. Fairlie üçüncü defadır rica ediyorum. Başbaşa kalalım.

Fairlie uşağı savmak zorunda kaldı. Onun karşısında soğukkanlılığımı kaybetmemeğe çalışarak:

— İşlerim çok olduğu halde yine de yeğeninizin, ailenizin menfaati için buraya kadar geldim. Herhalde bu durumda dikkatinizi istemeğe hakkım var sanırım. dedim.

Fairlie bitkin bir halde koltuğuna gömülerek gözlerini kapadı ve:

— Bana çatmayın. Çünkü buna dayanacak güçte değilim. Yalvarırım bana kafa tutmayın. dedi.

Laura Fairlie'nin hatırı için bile onun beni çileden çıkarmasına göz yummamağa kararlıyım.

— Maksadım mektubunuzda ileri sürdüğünüz şartları tekrar düşünmenizi rica etmek. Beni, yeğeninizin, yakınlarınızın haklarını bırakmağa zorlamayın. Son defa olarak meseleyi tekrar ortaya getiriyorum.

Frederick Fairlie acı acı başını sallıyarak içini çekti.

— Yaptığınız zalimlikten başka bir şey değil Gilmore. Devam edin. Bana aldırmayın.

Meseleyi tekrar anlatıp bütün açılardan önüne serdim. Fairlie arkasına yaslanmış, gözlerini kapatmış oturuyordu. Sözlerim bitince gözlerini uykulu uykulu açtı.

— Sevgili Gilmore. Çok iyisiniz. İnsana hemcinslerini sevdirmekte ustasınız.

— Sorduğuma açık bir cevap verin. Tekrar ediyorum. Sir Percival Gylde'in paranın faizinden başka bir şey almağa hakkı yok. Yeğeniniz arkasında bir çocuk bırakmadan ölüp giderse para onun istediği şekilde yine ailenizin eline geçmelidir. Siz bu noktada ısrar edecek olursanız Sir Percival boyun eğmek zorunda kalacaktır. Boyun eğmediği taktirde Laura Fairlie ile sadece para yüzünden evlenmek istediği ortaya çıkacaktır.

Frederick Fairlie elini şakacı bir tavırla bana doğru salladı.

— Ünvandan, mevkiden nefret ettiğiniz belli. Baronet olduğu için Gylde'e düşmansınız. Tam bir radikalsiniz.

Radikal mi! Sinir bozucu birçok durumlara katlanabilirdim ama ömrümce eskiye bağlı bir düşüncenin sahibi olduktan sonra radikal adının bana takılmasına gelemedim Sinirden dilim tutulmuştu.

Frederick Fairlie:

— Lütfen odayı sarsmayın. Dünyadaki bütün Gilmore'lerin en değerlisi, fena bir maksatla söylemedim. Benim kendi fikirlerim de o kadar serbest ki herhalde ben de radikalim. Evet şüphesiz ikimiz de öyleyiz. Lütfen kızmayın. Kuvvetim yetişmez. Sizinle kavga edemem. Bu konuyu kapatalım mı? Gelin şu güzel gravürlere bakın. İzin verin de size bu çizgilerin kutsal güzelliğini anlamasını öğreteyim. İnatçılığı bırakın Gilmore. dedi.

O saçma sapan konuşmalarına devam ederken ben kendimi toparlamıştım. Küstahlığını lâayık olduğu gibi sessiz bir alayla karşıladım.

— Sir Percival'e karşı düşmanlığımdan dolayı bu şekilde konuştuğumu sanmakla yanılıyorsunuz. Bu meselede herşeyi avukatına bırakmış. Ona başvurmak imkânsız. Kendisine karşı hiçbir düşmanlığım yok. İster mevki sahibi isterse bir hiç olsun yine aynı şeyleri söylemekten kaçınmam. Güttüğüm ilke herkesçe tanınan bir ilkedir. İstedğiniz şehre gidip istediğiniz avukata sözlerimi nakledin. Önünüze çıkan ilk dürüst avukat benim size bir dost olarak söylediğimi, bir yabancı olarak söyleyecektir. Bir kadının parasını, kendisiyle sadece serveti için evlenen bir adama bırakmanın bütün kurallara aykırı olduğunu anlatacaktır.

Fairlie:

— Gilmore, sahi mi? Bunun yarısı kadar kötü bir şey söyleyecek olursa inan ki çingırağı çalıp Louis'i çağırıp onu derhal kovarım.

dedi.

— Beni sinirlendiremiyeceksiniz Mr. Fairlie. Gerek yeğeninizin gerekse ağabeyinizin hatırı için sinirlenmiyeceğim. Bu odadan çıkmadan önce bu uğursuz meselenin bütün sorumlunu siz kendi üzerinize alacaksınız.

— Ne olur yapmayın. Zamanınızın ne kadar değerli olduğunu düşünün. Halim olsa sizinle tartışırdım ama halim yok. Beni de kendinizi de, Gylde'i Laura'yı da yoktan bir sebep yüzünden üzmem istiyorsunuz. Hayır, aziz dostum hayır.

— Yani mektubunuzda bildirdiğiniz kararda ısrar mı ettiğinizi söylemek istiyorsunuz?

— Evet. Sonunda anlaştığımıza memnun oldum. Ne olur oturun. Kapıya doğru yürüdüm. Fairlie çaresiz kalarak çingırağı çaldı. Odadan çıkmadan önce son defa:

— İleride herhangi bir şey olursa ödevimi yaparak sizi uyan-

dırmağa çalıştığımı unutmayın. Ailenizin bir dostu olarak şunu söylemek istiyorum. Beni kabul etmek zorunda bıraktığınız bu şartlar altında ben kendi kızımın evlenmesine izin vermezdim. dedim.

Kapı açıldı. Uşak eşikte göründü. Fairlie:

— Mr. Gilmore gidiyor, Louis. Ona yol gösterdikten sonra gel de gravürlerimi tut. Size iyi bir yemek versinler olur mu Gilmore? O hizmetçilerim olacak hayvanlar size iyi bir yemek hazırlasınlar. dedi.

O kadar nefret etmiştim ki cevap vermeden ters yüzü döndüm. Sesimi çıkarmadan kendimi dışarı attım. Öğleden sonra saat ikide bir tren vardı. O trenle Londra'ya döndüm.

Salı günü şartnameyi değiştirerek Merriman'a gönderdim. Böylece Laura Fairlienin söylediği kimseleri mirastan tamamiyle yoksun bırakmış oluyordum. Ama benim yapacağını bir şey yoktu. Ben bu işten vazgeçsem aynı şeyi bir başka avukat yapacaktı.

Bu kısa hikâyeyi üzümlere bitiriyorum. Yine üzüntü içinde Limmeridge Malikânesinde son olarak sarfettiğim sözleri tekrarlıyorum. Laura Fairlie benim kızım olsaydı bu şartlar altında onun evlenmesine izin vermezdim.

K I S I M 1

Marian Halcombe'nin hatıra defterinden

Bu sabah Mr. Gilmore buradan ayrıldı. Laura ile yapmış olduğu konuşma onu çok üzmüş, şaşırtmış olmalı. Fakat bir türlü bunu itiraf etmeğe yanaşmadı. Ayrılırken o yüzündeki ifadeyi görünce, Laura'nın tedbirsizlik ederek korkumuzun gerçek sebebini ağzından kaçırmış olduğundan çekindim. Bu şüphe içime öylesine bir yerleşmişti ki Sir Percival'in teklif etmiş olduğu at gezintisini geri çevirerek kendimi Laurantın yanına attım.

İçeri girdiğimde o odanın içinde bir aşağı bir yukarı dolaşıyordu. Heyecandan yüzü kızarmıştı. Ağzımı açmağa fırsat bulamadan üzerime gelerek:

— Seninle konuşmak istiyordum. Otur şöyle Marian. Bu duruma bir son verilmeli. Artık dayanacak gücüm kalmadı. dedi.

Yanakları al al olmuş, davranışlarında gereğinden fazla bir canlılık vardı. Sesi son derece sert çıkıyordu. İçinde Hartright'in resimleri bulunan o küçük defteri elinden bırakmıyordu. İlk iş olarak onu elinden aldım ve yan taraftaki bir masanın üzerine bıraktım.

— Lütfen ne yapmakta olduğunu bana sâkin anlatırmısın? Mr. Gilmore sana öğüt mü verdi?

— Hayır, düşündüğüm şeyle ilgili bir şey söylemedi. Sadece bana yakınlık gösterdi. Fakat elimde olmadan ağlayarak onu üzdüm. Çaresiz kalmıştım. Kendimi tutmam imkânsızdı. Gerek kendi gerekse hepimizin iyiliği için bu duruma bir son vermem gerekiyor. Bunun için de cesur olmalıyım.

— Nişanı bozmak için cesarete mi ihtiyacın var? diye sordum.

Sâkin bir tavırla:

— Öyle demek istedim. Gerçeği söyleyecek kadar cesaretim olsa dedim.
dedi.

Kollarını boynuma doladı, başını göğsüme yasladı. Karşı duvarda babasının küçük bir resmi asılı duruyordu. Eğilince, Laura'nın bakışlarının o resme takılı kalmış olduğunu farkettilim.

— Nişanı bozamam. Ne gereği var onunla nişanlansam da nişanlanmasam da bahtımın kara olduğunu biliyorum. Verdiğim sözden dönüp babamın son sözleri aklıma geldikçe üzülmem neye yarayacak ki?

— Peki, ne yapmayı düşünüyorsun?

— Sir Percival'e herşeyi olduğu gibi kendim söyleyeceğim. O zaman nişanı bozacaksa, hiç olmazsa kendi isteğiyle bozmuş olur.

— Herşeyi anlatacağım demekle neyi kastediyorsun? Sir Percival'in, onunla istemediğin halde nişanlanmış olduğunu bilmesi yeter.

— Babam beni ona benden söz aldıktan sonra nişanladı, Marian. O zaman Sir Percival'in eşi olacağıma söz verirken kalbim bomboştu. Bu aşk olmasaydı sözümü yerine getirir, mutlu olmasam bile yakınmazdım.

— Laura! Ne yapıyorsun? Ona herşeyi anlatacak kadar sen alçalmadın.

— Yanılıyorsun. Bilmesi gereken şeyi ondan saklarsam kendimi alçaltmış olurum.

— Onun bunu bilmesi gerekli değil ki.

— Hayır, Marina. Kimseyi, hele babamın seçtiği bir erkeği aldatamam. Sen beni o kadar çok seviyorsun ki bunu unutuyorsun. Kendine ait bir mesele olsaydı hatırlamaman imkânsızdı. Ondan doğruyu saklamak, bunu kendi iyiliğim için âlet olarak kullanmaktansa, Sir Percival maksadımı yanlış anlarsın, daha iyi.

Şaşırmıştım. İlk defa olarak yerlerimizi değiştirmiştik. Kesin konuşan oydu. Ben ise ne yapacağımı kestiremiyordum. Sesimi çıkartmadım.

Laura :

— Bunu ciddi bir şekilde günlerdir düşünüyorum. Vicdanım rahat olduğu zaman gerçeği anlatacak kadar kendimde cesaret bulabilirim. Yarın senin yanında onunla konuşacağım. Yüz kı-zartıcı bir şey söyleyecek değilim. Bu âdi sırra son verdiğim zaman ancak gönlüm rahatlayacak. Ben onu aldatmıyayım da o beni dinledikten sonra nasıl hareket edecekse etsin... dedi.

Akşam yemeğinde Laura eski neşesine kavuşmuştu. Yemekten sonra ise piyanoda modern melodiler çaldı. Zavallı Hartright'in sevdiği o eski parçaları artık çalmaz olmuştu. Yatmak üzere odalarımıza çekilirken Sir Percival'e kendisiyle görüşmek istediğini, ertesi sabah onu kahvaltıdan sonra kendi oturma odasında benimle birlikte bekleyeceğini söyledi. Sir Percival birden sarardı. Herhalde sabahleyin duyacağı sözlerin bütün bir geleceğiyle ilgili olduğunu anlamıştı..

9 Kasım

Sabahleyin erkenden zavallı Walter Hartright'tan bir mektup aldım. Her satırda üzgün ve acı bir ifade olduğundan içime bir korku düşmüştü. Hele en son satırında gayet esrarengiz bir şekilde, Londra'ya döndüğünden beri takip edildiğinden yakını-yordu. Takip edenlerin ne kim oldukları, ne de gayeleri hakkında hiçbir fikri yokmuş ama takip edildiğini gece gündüz aklımdan çıkartamıyormuş. Herhalde devamlı olarak Laura'yı düşünmesi aklında biraz bozukluk yaratmış olmalı. Londra'dan ayrılıp, yeni bir yerde yeni işler yapmak istediğini yazıyor, mümkünse bu hususta kendisine yardımcı olmamı rica ediyor. Elimden geleni yapacağım. Gerçekten çok üzüldüm.

Sir Percival, kahvaltayı bizimle birlikte yapamayacağını haber edince sevindim. Saat onbirde emirlerimize hazır olduğunu bildiriyordu.

Laura çok sâkindi. Odasında bir iskemleye oturup nişanlısını beklemeğe başladığı zaman bile soğukkanlılığını kaybetmemişti.

— Marian, benim için sakın korkma. İhtimâl Mr. Gilmore gibi eski bir dostun ve senin yanında kendimi unutabilirim ama Sir Percival'in yanında asla.

Tabiatındaki bu durgun kuvvet kendini yıllardır benden, hat-ta ondan saklamıştı. Ancak aşk onu meydana çıkarmış, ıstırap onu harekete getirmişti.

Ocağın üstündeki saat onbiri çaldığı sırada Sir Percival kapıyı vurarak içeri girdi. Yüzünün her çizgisinden göstermemeğe çalıştığı endişesi ve heyecanı belli oluyordu. Çoğu zaman onu huzursuz eden o kısa, kuru öksürük bu sabah daha artmıştı. Karşımıza geçip masanın öbür yanına oturdu. Yüzü Laura'ninkinden daha beyazdı.

Alışkın olduğumuz o kibar, rahat halini devam ettirmek için büyük bir güç sarfederek birkaç önemsiz söz etti. Fakat sesinin titremesine mani olamıyor, gözlerindeki huzursuzluğu gizliyemiyordu. Bu durumu kendisi de farketmiş olmalı ki bir cümleyi yarıda keserek telâşını saklamak gayretinden vazgeçti.

Bir anlık korkunç sessizlikten sonra Laura ona dönerek :

— Sizinle, ikimiz için de büyük önemi olan bir konu hakkında görüşeceğim, Sir Percival. Kardeşimin varlığı bana güven veriyor. Bu yüzden onu yanıma aldım. Yalnız size söyleyeceklerim onun değil tamamen benim fikrim. Anladınız değil mi? dedi.

Laura buraya kadar sâkin ve kibar bir şekilde konuşmuştu. Sir Percival ile bakıştılar. Birbirlerini anlamağa kararlı oldukları belliydi. Laura sözüne devam etti :

— Marian'ın dediğine göre nişanımızı bozmak istediğim an beni serbest bırakacakmışsınız. Bana karşı büyük bir şefkat, cömertlik gösteriyorsunuz. Size minnettarım, bu teklifinizi kabul edeceğimi bildirmek isterim.

Sir Percival'in yüzündeki gerginlik biraz kaybolur gibi oldu. Ama ayaklarından biriyle durmadan yumuşak bir hareketle masanın altındaki halıya vuruyordu. Bu hareketinden onun hâlâ endişeli olduğunu hissediyordum.

— Bana evlenme teklifinde bulunmadan önce babamdan izin aldığınızı unutmadım. Bu teklifinizi kabul etmemde babamın arzu ve nasihatı büyük rol oynadı. Herhalde hatırlıyorsunuzdur. Babamı kaybettim. Fakat ona karşı duyduğum güven asla sarsılmadı. Şu anda bile eskisi gibi, onun, fikirlerinin doğru olduğuna, onun ümit ve arzularını benim de benimsemem gerektiğine inanıyorum.

Laura'nın sesi ilk defa olarak titredi. Bir anlık sesizlikten sonra Sir Percival konuştu :

— Gerek sizin gerekse babanızın güvenini kazanmayı kendim için şeref ve mutluluk bildim. Acaba bu güvene lâayık olmayacak ne gibi bir harekette bulundum?

— Davranışlarınızda hiçbir zaman bir uygunsuzluk olmadı. Son derece kibardınız ve sabırlıydınız. Benim güvenime babamın güvenine hak kazandınız. Bu benim için çok önemli. İstesem bile, nişanımızı bozmak için hiçbir sebep bulamam. Zaten babamın anısı, size söz vermiş olmam benim bu nişanı bozmama engeldir. Eğer böyle bir şey olacaksa bunu ancak siz yapmalısınız, Sir Percival, ben değil.

Sir Percival heyecanla bize doğru eğilerek :

— Ben mi? Nişanımızı benim bozmam için ne gibi bir sebep olabilir?
diye sordu.

Laura'nın nefesi sıklaştı. Soğukkanlılığını kaybedeceğinden korkmağa başlamıştım. Yanılmışım.

— Söylenmesi gayet güç olan bir şey. Bende bir değişiklik oldu... Nişanımızı bozmanıza sebep olabilecek kadar önemli bir değişiklik.

Sir Percival'in beti benzi soldu. Dudaklarının bile rengi uçtu.

— Ne gibi bir değişiklik?

Laura derin derin içini çekti. Omuzunu omuzuma dayadı. Sonra bakışlarını Sir Percival'den kaçırarak konuşmağa başladı :

— Dünyadaki en büyük sevginin, bir kadının kocasına göstermesi gereken sevgi olduğunu duyar ve buna inanırım. İlk nişanlandığımız zaman, kazanabildiğiniz takdirde bu sevgiyi size vermemde hiçbir engel yoktu. Fakat şu anda durumun değişmiş olduğunu itiraf edersem beni bağışlar mısınız?

Gözlerinde anide beliren bir kaç yaş yanaklarından aşağı yuvarlanıverdi. Sir Percival hiçbir şey demedi. Laura konuşurken Sir Percival yüzünü elinin arkasına gizlemiş, parmaklarını saçlarına götürmüştü. Bu, parmaklar görünürde olsalardı belki gizli bir öfke, gizli bir üzüntü ifade edebilirlerdi. Ama hayatlarında bir noktası olan o anda düşüncelerinin sırrını açığa vuracak hiçbir şey yoktu.

Laura'nın hatırı için ona bir şeyler söylemeğe karar vermiştim. Sert bir sesle :

— Sir Percival, neden susuyorsunuz?

dedim. Sonra dilimi tutamadım.

— Zaten bu kadarını bile duymaya hakkınız yoktu.

Düşüncesizce ağızından çıkan bu sözler ona, ilk sorumdan kaçınmak için güzel bir fırsat veriyordu.

Bu fırsattan faydalanmasını bildi. Elini yüzünden çekmeden :

— Affedersiniz, Miss Halcombe. Ama size şunu hatırlatmak isterim ki ben böyle bir hak iddia etmiş değilim. dedi.

Onu özellikle uzaklaşmış olduğu konuya döndürmek için birkaç söz söylemek üzereydim ki Laura beni susturdu.

— Dilerim ki Tanrıdan bu güç itirafı boş yere yapmamışım-
dır. Söyleyeceğim diğer şeylere tamamen inanmanızı sağlamı-
şımdır.

Sir Percival samimi bir şekilde :

— Bundan tamamen emin olabilirsiniz.

dedikten sonra elini indirerek yüzünü bize doğru çevirdi. Yüzün-
de herhangi bir değişiklik olmuşsa bile artık geçmişti. Laura'nın
söyleyeceklerini büyük bir merakla beklediği belliydi.

Laura :

— Size bunları bencil bir gayeyle söylemediğimi anlamalı-
sınız. Bu meseleden sonra beni bırakacak olursanız başka biriyle
evlenecek değilim. Ömrümün sonuna kadar yalnız kalacağım. Si-
ze karşı işlediğim hata sadece kendi içimde başlayıp sona erdi.
Asla bundan ileri gidemez. Aramızda..

dedi ve ne söyleyeceğini bilemediğinden durdu. Sonra kesin bir
tavırla devam etti.

— Onun bana karşı, benim ona karşı duyduğum hisler hak-
kında aramızda hiçbir konuşma geçmedi. Asla da geçemez. Zaten
bu dünyada bir daha karşılaşmamız bile düşünülemez. Ondan si-
zin yanınızda ilk ve son defa olarak sözediyorum. Rica ederim,
bu konuda daha fazla konuşmıyayım.. Yalnız söylediklerimin doğ-
ru olduğuna inanın. Bence hayatımı birleştireceğim kişinin bu ger-
çeği bilmeye hakkı vardır. Beni bağışlayacak kadar cömert, sır-
rımı saklayacak kadar şerefli olduğunuza eminim.

— Sırrınız benim için kutsaldır. Ölünceye kadar saklayaca-
ğım.

Sir Percival daha başka bir şey söylemesini bekliyormuş gi-
bi Laura'ya baktı.

Laura sâkin sâkin :

— Bütün söylemek istediklerimi söyledim. Sözlerim nişanımı-

zı bozmamıza yeter, hatta fazladır bile.
dedi.

— Sözleriniz aksine nişanımızı bozmamam için yeterli bir sebeptir.

Sir Percival oturduğu yerden kalkıp Laura'ya doğru birkaç adım attı.

Laura irkildi ve hafif bir çığlık attı. Söylediği her söz kalbinin temizliğini, dürüstlüğünü ortaya koymuştu. Ama bu asil davranışı kendisine bağlanan ümitlerin bir anda yokolmasına sebep olmuştu. Ben zaten ilk baştan beri bundan korkuyordum. Laura bana en ufak bir fırsat verse hemen araya girecektim. Şimdi olan olduktan sonra bile durumu değiştirmek için fırsat gözetlemekten vazgeçmiyordum.

Sir Percival devam etti :

— Sizden ayrılmayı bana bıraktınız. Ama ben dünyanın en asil kadını olduğunu ispat etmiş olan bir kadını bırakacak kadar kalpsiz değilim.

Adam öyle içten, öyle ateşli, öyle heyecanlı, öyle kibar konuşuyordu ki Laura başını kaldırdı, yüzüne biraz renk geldi, ona yüzünde âni bir canlılık ifadesiyle baktı.

— Hayır, sevgisini veremeyeceği bir adamla evlenen bir kadın dünyanın en sefil kadınıdır.
dedi.

— Kocasının hayattaki yegâne gayesi bu sevgiyi kazanmak olursa, acaba ileride onu elde edemez mi?
diye sordu Sir Percival.

— Asla! Hâlâ benimle evlenmekte ısrar ederseniz size bağlı bir eş olurum... Ama kendi kalbimi bilirim. Size asla sevgimi veremem.

Bu sözleri öylesine büyük bir cesaretle söylüyordu ki, yüzü dayanılmayacak derecede güzelleşiyordu. Onun karşısında hangi erkek olsa yumuşardı.

— Sizin bağlılığınızı minnetle kabul ediyorum. Sizin bana vereceğiniz en az şey, benim için hergangi bir kadının verebileceği en çok şeyden daha değerlidir.

Laura'nın üzgün bir tavırla sarkan sağ elini alıp kaldırdı, dudaklarına götürdü. Sonra başka bir şey demeden odadan çıktı.

O gidince Laura ne kımıldadı ne de bir şey söyledi. Vücudu buz kesilmişti. Gözleri yere dikilmişti. Ne söylesem boştu. Kolumu omuzuna sardım, onu sessizce kendime doğru çektim. Uzun zaman ses çıkarmadan böylece oturduk. Bu halimiz o kadar uzun sürdü ki, sonunda endişelendim, yumuşak bir sesle «Laura» diye seslendim.

Sesim onu kendine getirir gibi oldu. Birden benden uzaklaştı, ayağa kalktı.

— Elimden geldiği kadar boyun eğmek zorundayım, Marian. Yeni hayatımda bana çetin görevler düşüyor. Bunlardan birinin de bugün başlaması gerek.

Pencerenin yanındaki bir masaya doğru ilerleyerek masanın üzerinde duran resim levazımatını topladı ve dolabın bir çekmeceğine koydu. Çekmeceyi kilitleyip anahtarını da bana verdi.

— Bana onu hatırlatan herşeyi kaldırmam gerekiyor. Anahtarı nereye istersen koy. Nasıl olsa bir daha arayacak değilim.

Sonra kitap rafına gidip Walter Hartright'in albümünü aldı. Masanın üzerine koydu. Sonra saçlarını tutan tokayı çıkardı. Sarı saçları o eşsiz güzelliğiyle onu sararak omuzundan, belinden aşağılara kadar döküldü. O zaman Laura ince, uzun bir bukleyi öbürlerinden ayırıp kesti, bir daire kıvrarak, albümün ilk boş sayfasına tutuşturdu. Sonra albümü kapıyarak elime verdi.

— Mektuplaşıyorsunuz. Hayatta olduğum sürece beni soracak olursa her zaman «iyidir» de, mutsuz olduğumu söyleme sakın.

Onu üzme. Ben önce ölürsem, bu albümü ona vereceğine söz ver. O zaman artık bu bukleyi burada kendi elimle koyduğumu söylemende ayıp bir taraf olamaz. O zaman, ona hayattayken kendisine asla söyleyemeyeceğim şeyi, onu sevdiğimi söyle.

Kollarını boynuma dolamıştı. Bu son sözleri öylesine büyük bir zevkle fısıldamıştı ki, kalbim parçalandı. Uzun zamandır hislerine vurmuş olduğu gem bu ilk ve son haykırıyla ortadan kalkmıştı. Ansızın kollarını boynumdan çekip kendini kanapenin üzerine attı ve sarsıla sarsıla ağlamağa başladı.

Onu avutmağa çalıştım ama artık bu imkânsızdı. Bu unutulmaz gün bizim için böyle erkenden, acı bir şekilde sona ermişti... Öğleden sonra biraz uyudu. Uyandıktan sonra da artık sabahki işler acısı konuşmadan, Sir Percival'den, Walter Hartright'dan hiç söz etmedi.

Bu sabah Laura'nın sâkinleşmiş olduğunu görünce yine o acı konuyu açtım. Sir Percival'le Mr. Fairlie ile bu evlenme konusunda onun konuştuğundan daha açık konuşmak istediğimi söyledim.

— Ben ilerisini dünkü günün tâyin etmesine karar vermiştim. İstedğim de oldu. Artık geri dönemeyiz.

Öğleden sonra da Sir Percival dün sabahki konuşmamızdan sözetti. Laura'nın masumiyeti ve dürüstlüğü kalbinde öylesine bir inanç uyandırmış ki ne bizim yanıımızdayken, ne de daha sonra en ufak bir kıskançlık bile duymamış...

Laura'nın dün sabahki konuşmada tuttuğu yol Sir Percival'in eline büyük fırsatlar vermişti. O da bundan faydalanmasını bilmişti. Bunu o zaman ne kadar şiddetle hissetmişsem şimdi kendi odamda bu satırları karalarken de aynı şiddetle hissediyorum. Davranışlarına Laura'ya karşı duyduğu bağlılığın karşı gelinmez kuvvetinin sebep olduğunu söylüyor. İnşallah doğrudur. Çünkü bizim için başka umut kalmadı.

Bugün zavallı Hartright için annemin Londra'da bulunan mevkî ve nüfuz sahibi iki dostuna mektup yazdım. Ellerinden geleni yapacaklarından eminim. Ömrümde Laura'dan başka kimse için bu kadar üzülmemiştim. İnşallah dış ülkelerde bir yerde ona iş bulmaya çalışmakla bir hata işlemiş olmuyorumdur.

12 Kasım

Sir Percival bu sabah kahvaltısından sonra Laura ile özel olarak konuştu. Bu konuşma ancak iki, üç dakika sürdü. Ondan sonra Laura Mrs. Vesey'le odadan çıktı. Sir Percival yanıma geldi. Düğün gününü kararlaştırmak için Laura'ya yalvarmış. O bunu Sir Percival'e bırakmış.

Daha uzun yazamıyacağım. Sabrım tükendi. Sir Percival büyük bir nezaketle istediğini elde etmiş bulunuyor. Çünkü hâlâ buraya geldiği zamanki gibi bir an önce evlenmek arzusunda. Laura da evlenmek fedakârlığına katlandıktan sonra artık hiçbir şeye aldırıyor. Hissiz ve sabırlı. Hartright'ı hatırlatan ufak tefek şeylerden ayrılınca bütün o eski yumuşaklığını, duygululuğunu kaybeder gibi oldu. Saat öğleden sonra üç. Sir Percival, yakında evlenecek erkeklerin o mutlu acelesiyle, düğün hazırlıklarına başlamak üzere yola çıktı. Olağanüstü bir şey olmadığı takdirde Sir Percival'in isteği üzerine yılbaşından önce evlenecekler. Bunu yazarken, parmaklarımın yandığını hissediyorum.

13 Kasım

Laura bütün gece üzüntüden uyuyamadı. Sabaha karşı karar verdim. Limmeridge'den ayrılıp eski dostların arasına karıştığı takdirde bu durgunluğu geçecek, canlanacaktı. Biraz düşündükten sonra Yorkshire'deki Arnold'lara mektup yazmayı kararlaştırdım. Basit, iyi kalpli, misafirperver kimselerdi. Kendilerini çocukluğumuzdan beri tanırdık. Mektubu posta torbasına atınca Laura'ya düşüncemi açtım.

— Sen yanımda olduktan sonra nereye istersen giderim, Marian. Haklısın. Biraz değişikliğe ihtiyacım var.

14 Kasım

Mr. Gilmore'a mektup yazdım. Laura'nın Sir Percival'la evlenmeye karar verdiğini, onu gezmeye götüreceğimi de belirttim. Meseleyi uzun uzun açıklamaya içim dayanmadı. Yıl sonuna kadar epeyi zaman var.

15 Kasım

Biri Arnold'lardan, diğeri, Walter için başvurduğum beylerden birinden, bir diğeri de Walter'den olmak üzere üç mektup aldım. Arnold'lar Laura ile beni göreceklerine pek sevinmişler, acele etmemizi söylüyorlar. Walter'e gelince : Zavalılık, memleketden, yuvasından, arkadaşlarından ayrılmak fırsatını verdiğim için bana teşekkür ediyor. Orta Amerika'nın yıkıntıları arasında kazı yapmağa giden bir kfile beş on güne kadar Liverpool'dan yola çıkıyormuş. Kafilenin ressamı son dakikada cesaretini kaybedip ayrılmış. Warter onun yerini alacakmış. İnşallah hakkında hayırlısı olur. Attığı adım o kadar ciddi, o kadar önemli ki düşünmesi bile beni ürkütüyor.

16 Kasım

Araba kapıda. Arnold'lara gitmek üzere, Laura ile birlikte yola çıkıyoruz.

Palesdean Malikânesi, Yorkshire

23 Kasım

Bu yeni çevrede, bu iyi insanların arasında bir hafta geçirmek Laura'ya biraz iyi geldi. Ama umduğum kadar değil. Bir hafta daha burada kalmak düşüncesindeyim. Dönmemiz gerekinceye kadar Limmeridge'ye gitmenin nasıl olsa bir faydası yok.

24 Kasım

Bu sabahki postayla acı bir haber geldi. Orta Amerika'ya giden kabile ayın 21 inde yola çıkmış. Demek ki gerçekten dost olan bir kişiden ayrıldık.

25 Kasım

Dünkü acı haberin üzerine bugün de endişe verici bir haber. Sir Percival Glyde amcama mektup göndermiş. Amcam da Laura ile beni hemen çağırıyor.

Acaba ne var? Yoksa biz yokken düğün günü mü kararlaştırıldı?

Limmeridge Malikânesi, 27 Kasım

İçime doğan başıma geldi. Düğün tarihi 22 Aralık.

Dün Mr. Fairlie beni çağırttı. Meselenin iç yüzünü bana anlattıktan sonra Laura'ya işi açmamı söyledi. Önce Laura ile konuşmayı kabul ettim ama aynı zamanda da Sir Percival'in arzularına boyun eğmesi için onu asla zorlanıyacağımı söyledim. Mr. Fairlie sanki kuvvetimi, sıhhatimi tebrik edermişçesine vicdanımı tebrik etti. Aile sorumluluklarından birini omuzuma yüklediği için memnundu.

Bu sabah Laura ile konuştum. Sir Percival gitti gideli üzerine gelmiş olan o sükûnet, hissizlik bu haberin ani sarsmasına dayanamadı. Sapsarı kesilip şiddetle titremeye başladı.

— Bu kadar erken olmasın. Ne olur, bu kadar erken olmasın. diye yalvardı.

Onun en ufak iması bana yetti. Derhal Mr. Fairlie'ye gidip onun hesabına savaşmak üzere hazırlandım. Ayağa kalktım. Ama o beni durdurdu.

— Bırak gideyim. Sir Percival'in her isteğini elde edemiyeceğini söyleyeyim.

Laura acı acı içini çekti.

— Olmaz. Artık çok geç.

— Hiç de değil. Zaman meselesini evlenecek olan kadının halletmesi gerektir.

— Karşı koymamız başımıza bir sürü dert, kargaşalık açmaktan başka bir işe yaramaz. Amcamla senin aran açılır. Sir Percival de şikâyet etmeğe fırsat bulup buraya koşar.

— Daha iyi. Onun şikâyetine aldırın kim? Onun içi rahat edecek de senin mi kalbin kırılacak? Dünyadaki hiçbir erkek kadınların fedakârlığına lâayık değildir. Erkekler! Onlar kadınların masumiyetlerinin, huzurlarının düşmanlarıdır. Bizi annelerimizin, babalarımızın sevgisinden ayırırlar. Kardeşlerimizin arkadaşlığından yoksun ederler... Bizi kendilerine köpek zincirler gibi ram ederler... Buna karşılık en iyi erkeğin bize verdiği nedir? Bırak beni Laura, bırak gideyim.. Düşünüyorum da öfkeden çıldırıyorum.

— Hayır, Marian. Ne sevgin, ne cesaretin, ne de bağlılığın yakında olacak olan şeyin önüne geçemez. Amcamın dediği olsun da başımız dinç kalsın. Sen sadece evlendiğim zaman benimle oturacağını söyle. Başka bir şey istediğim yok.

Söyledim. Gözlerimde beliren öfke yaşlarını içime dökerek elimden geldiği kadar sâkin konuştum. Herşey boştu. Bana, evlendiği zaman onunla oturacağıma dair iki defa söz verdirtti, sonra ansızın bambaşka bir şey sordu :

— Marian, Polesdean'dayken bir mektup almıştın, değil mi?

Kimden sözetmek istediği her halinden belliydi.

— Artık ondan sözetmiyeceğimizi sanıyordum.

— Ondan bir mektup almıştın değil mi?

— Mademki öğrenmek istiyorsun, evet.

— Cevap yazacak mısınız?

Bir anlık duraklamadan sonra Walter'in İngiltere'den ayrıldığını, bunda benim de parmağım olduğunu Laura'ya söylemeğe korkmuştum. Şimdi ne cevap verebilirdim? Artık aylarca mektuplaşmıyacaktık?

En sonunda :

— Farzet ki cevap vereceğim. Bundan sana ne, Laura? dedim.

Yanakları alev alev yanmağa başladı. Başını eğerek :

— Ona ayın yirmi ikisinde evleneceğimi söyleme. Marian, bir daha ona benden sözetmiyeceğini vaad et. Amcamın odasına gidersen ona nasıl uygun görürse öyle hareket edeceğimi söyle. dedi.

Dışarı çıktım. O ânda bir parmağımı kaldırarak Frederick Fairlie ile Sir Percival Glyde'i dünyanın tâ öbür ucuna uçurtmak mümkün olsaydı. Gözyaşlarım tamamen kurumuş olmasa ağlamaya başlayacağım muhakkaktı. Allahtan böyle bir şey olmadı. Fairlie'nin odasına koşa koşa çıktım. Elimden geldiği kadar yüksek ve üzgün bir sesle :

— Laura ayın yirmi ikisinde evlenmeğe razı oldu! diye bağırdım.

Cevap vermesini beklemeden yine dışarı çıktım. Kapıyı arkadan olanca kuvvetimle çarptım. Amcamın sinirleri tamamıyla harap olmuştur da akşama kadar kendine gelemez.

28 Kasım

Dündenberi seyahate çıktığını Laura'dan saklamakla fena mı ettim diye durmadan düşündüğüm için bu sabah Hartright'ın veda mektubunu tekrar okudum. Ama üzerinde durunca haklı olduğumu yine anladım. Mektubunda seyahat hazırlıklarından sözledişi, bunun tehlikeli bir seyahat olduğunu anlatıyor. Hiç gereği yokken bunu Laura'ya söylemek herhale kalpsizlik olur.

Hattâ mektubu yaksam mı diye düşünüyorum. Günün birinde birinin eline geçer. Mektup sadece Laura'dan başkasının okuması gereken deyimlerle kalmıyor, Limmeridge'den ayrılalı beri gizlice takip edilmekte olduğunu da yazıyor. Bu meselede böyle inat etmesi beni endişelendirdi. Mektubu gemiye bindiğinde yaz-

mış. Londra sokaklarında peşinden ayrılmayan iki yabancıyı vapur Liverpool'dan ayrılırken rıhtıma toplanan kalabalığın arasında da görmüş. Vapura binerken de arkasından birinin Anne Catherine'ın sözettiğini duymuş. «Bunlardan mutlaka bir sonuç çıkacak. Siz bir gün rastlayacak olursanız bu fırsattan faydalanın, Miss Halcombe. Söylediklerimin bir kuruntu olduğunu sanmayın. Zamanı gelince bu sözlerimi hatırlıyacaksınız.» diye yazıyor. Bu mektubu saklamak gerçekten tehlikeliydi. Bir tesadüf olur başkalarının eline geçebilir. Ben hastalanırım, ölürüm. En iyisi onu yakıp kurtulmalı.

29 Kasım

Düğün hazırlıkları başladı. Terzi gelinlik için konuşmaya geldi. Bütün kadınlar bu meseleye karşı büyük bir ilgi duydukları halde Laura hiç önemsemiyor. Herşeyi terziyle bana bıraktı. Baronetin yerinde zavallı Hartright olsaydı, kızcağız bambaşka davranırdı. Ne kadar titizlenir, ne kadar nazlanırdı. Terzi de onu memnun etmek için ne kadar güçlük çekirdi.

30 Kasım

Sir Percival'den haber almadığımız gün yok. En son gelen habere göre, Hampshire'deki malikânesinin tamiri beş altı ay sürecekmış. Bunun için, düğünden sonra Laura'yı Roma'ya götürmeyi teklif ediyor. Laura'nın zayıf olduğunu, yaz başına kadar İtalya'da kalmanın ona iyi geleceğini söylüyor. Bu tasarısı uygun görülmezse mevsimi Londra'da da geçirebileceklerini ekliyor. Bence birinci fikir daha iyi. Gerçi bu şekilde Laura'dan daha uzun zaman ayrı kalmış olacağım ama yabancı bir ülkede gezip dolaşmak Laura'nın hem sağlığı hem de morali bakımından çok daha iyidir.

1 Aralık

Bugün Laura'ya Sir Percival'in seyahat fikrini açtım. Benim de onlarla geleceğimi sandığı için yeni yerler görmek kızcağızı sevindirdi. Yeni evlenen bir erkeğin karısının sevgisini, kadın bile olsa, hiçbir rakiple paylaşmak istemiyeceğini ona anlatmak zorunda kaldım. Sonradan devamlı olarak onun yanında yaşayabilmemin, başlangıçtan karı kocanın arasına girerek Sir Percival'in güvenini kazanmama bağlı olacağını söyledim. Uzun bir konuşmadan sonra Sir Percival'in birinci fikri kabul edildi. Onlar, İtalya'ya gidecekler, ben de önce Sir Percival'in iznini alarak, İngiltere'ye dönüşlerinde onları karşılayıp birlikte kalacağım. Laura'nın hatırı için bundan daha büyük bir fedakârlığa bile katlanabilirim.

16 Aralık

İki hafta geçtiği halde defterimi bir kere bile açmadım. Çünkü yazacak bir şey yok. Gelinlikle yeni elbiseler hazırlanmış vaziyette. Yeni bavullar da Londra'dan geldi. Zavallı Laura bütün gün bir ân bile peşimi bırakmıyor. Dün gece de yanımda yattı. «Yakında ayrılacağız. Onun için şimdi ne kadar beraber olsak o kadar kârdır.» diyor.

Limmeridge Kilisesinde evlenecekler. Törene komşulardan kimse davet edilmeyecek. Tek davetli eski dostumuz Mr. Arnold olacak. Mr. Arnold Palesdean'dan gelip Laura'yı törende yeni kocasına teslim edecek. Bunu amcamın yapması gerekir ama beyfendinin sinirleri pek sağlam olmadığından bu havada dışarı çıkamıyor.

17 Aralık

Sir Percival bugün geldi. Yorgun ve endişeli bir hali var ama yine de neşeli davranmaya çalışıyor. Hediye olarak gerçekten güzel mücevherler getirmiş. Laura bunları sâkin ve kibar bir şekilde kabul etti. Zor durumdan kendini kurtarmak için yaptığı

tek şey, hiç yalnız kalmamak istemesi, meşgul olacak, yapacak bir şey araması.

Yanaklarında hummalı bir renk, gözlerinde hummalı bir parlaklık var. Sir Percival Laura'nın sıhhatinin, neşesinin yeniden yerine geldiğini sanıyor. Bugün Laura yemekte tamamen sahte bir fütursuzlukla, hoppalıkla konuştu. Bu hali Sir Percival'i sevindirip şaşırttı. Geldiği zamanki endişeli halinden sıyrılmıştı. On yaş gençleşmişe benziyordu.

Sir Percival'in çok yakışıklı olduğunu inkâr etmiyorum ama garip bir aksilik, adaletsizlik onu olduğu gibi görmeme engel oluyor. Yüzünün hatları gayet düzgün. İster kadında olsun isterse erkekte olsun parlak kestane rengi gözler büyük bir değerdir. Sadece alınının üstündeki saçların dökülmesi bile bir erkeğe yakışır, çünkü başı yükseltir, yüze bir zekâ ifadesi verir. Hareket serbestliği, zerafeti, her türlü konuda konuşabilmek inkâr edilmez birer özelliktir. Sir Percival'de hepsi var. Sir Percival'de iki kusur görebiliyorum. Biri devamlı huzursuzluğu, 'heyecanı. Ama buna olağanüstü canlı bir karakteri olması da yol açabilir. İkincisi de hizmetçilerle sert konuşması ki bu da herhalde kötü bir alışkanlıktan ibaret. Hayır, hayır bu söz götürmez bir gerçek, inkâr edemem. Sir Percival gayet yakışıklı, hoş bir adam.

18 Aralık

Bu sabah kendimi çok yıkık hissettiğimden Laura'yı Mrs. Vese'yin yanına bırakarak son zamanlarda ihmâl etmiş olduğum yürüyüşlerden birine çıktım. Bozkırın kuru ve havalı yolu boyunca Todd's Corner'e doğru yürüdüm. Yarım saat sonra Sir Percival'in çiftlik tarafından geldiğini görünce şaşırp kaldım. O bastonunu sallıya sallıya hızla yürüyordu. Karşılaştığımızda sormama meydan vermeden Todd'ların Anne Catherick'ten yeni bir haber alıp almadıklarını sormak üzere çiftliğe gitmiş olduğunu anlattı.

— Hiç haber alamamışlar değil mi?

diye sordum.

— Evet. Yazık, kadını bu sefer gerçekten kaybettik.

dedikten sonra yüzüme dikkatle bakarak sözlerine şunları ekledi :

— Acaba haberiniz var mı? O ressam.. Yani Mr. Hartright onun hakkında bize aydınlatıcı bir bilgi verebilir mi?

— O da Cumberland'dan döneliden beri ne onu görmüş ne de onunla ilgili bir haber alabilmiş.

— İçler acısı bir durum. Acaba zavallı yaratığın başına neler gelmiştir? Mutlaka biri tarafından korunmağa muhtaç. Onu bulmak için sarfettiğim gayretlerin boşa çıktığını gördükçe sinirlerim bozuluyor.

Sir Percival konuşmasıyla hayal kırıklığına uğradığını belirtmeye çalışıyordu ama yüzündeki huzur belirtileri gözümden kaçmamıştı. Onu huzura kavuşturmak için bir iki kelime söyledim ama pek faydası olmadı. Sonra başka şeylerden söz etmeğe başladık.

Bu karşılaşma sebebiyle onun yeni bir özelliğini daha öğrenmiş oluyordum. Düğününün arifesinde, Laura'nın yanında huzur içinde olacağı yerde, Anne Catherick'i aklından çıkartamayıp, onun hakkında bilgi almak için Todd's Corner'e gitmesi büyük bir bağıllık ifadesi değil de neydi?

19 Aralık

Sir Percival'in özellikleri bitmez tükenmez bir maden gibi. Bugün yeni birini daha keşfettim.

Kahvaltıdan sonra, İngiltere'ye döndükleri zaman onlarla birlikte yaşayacağımdan söz ettim. Bu konuda henüz ufak bir imada bulunmuştum ki büyük bir heyecanla elimi sıkıp kendisinin bunu bana teklif etmek için ne zamandır beklediğini söyledi. En büyük isteği karısına benim arkadaşlık etmemmiş. Düğünden sonra da düğünden önceki gibi Laura'nın yanında kalmak istememle

ona büyük bir lütufta bulunuyormuşum, dedi. Bu yakınlığından dolayı gerek Laura gerekse kendim için ona teşekkür ettim. Bundan sonra Laura'nın Roma'da karşılaşacağı kimselerden konuşulmağa başladı.

Yeni evlilerin Kont Frosco ile eşini göreceklərini duyunca sevindim. Çünkü Mrs. Frosco, Laura'nın babası öldüğünden beri miras meselesi yüzünden Laura'ya darılmış, halalık görevlerini unutuvermişti. Fakat Sir Percival ile Kont Froco eski iki dost olduklarına göre eşleri de ister istemez, birbirleriyle arkadaşlık etmek zorunda kalacaklardı. Mrs. Frosco evlenmeden önce son derece terbiyesiz ve küstahmış. Nazlı, titiz ve gülünecek derecede kibirli biriymiş. Kocasını onu adam edebilmişse bütün ailenin o adama karşı minnettar olması gerekiyor.

Kontu çok merak ediyorum. Laura'nın nişanlısının en yakın arkadaşı olduğu halde ne ben ne de Laura adamı henüz tanımıyoruz. Yıllarca önce Sir Percival'i Trinita del Monte'in merdivenlerinde bir hırsızlar, katiller çetesinin saldırısından kurtarmış. Sir Percival'in elinin üzerindeki yara da o günün anısı. Kont Frosco olmasaymış kalbinden yaralanacakmış. Maura'nın babası, kardeşinin bir yabancıyla evlenmesini istemeyince Kont Frosco ona bu konuda son derece soğukkanlı, mantıklı bir mektup yazmış olduğu halde cevap alamamış. Sir Percival'in dostu hakkında sadece bunları biliyoruz. Acaba İngiltere'ye gelecek mi? Geldiği taktirde acaba ondan hoşlanacak mıydı?...

21 Aralık

Bu telâşlı günler sonunda zihnimi karıştırmaya başladı acaba? Tuhaf bir ruh durumum var. Dün geceden beri kafama bir şey takıldı. En son anda düğünü durduracak bir şey olacağını sezer gibiyim. Bu çılgınca düşüncenin kafama saplanmasına sebep ne? Laura'nın gelecek günlerinden koçtuğum için mi böyle düşünüyorum? Yoksa Sir Percival'in düğün günü yaklaştıkça artan

huzursuzluğu, sinirli hali mi bende bu kuruntuyu yarattı? Bilmiyorum.

Bu en son gün kargaşalık ve üzüntü içinde geçti. Sabah sabah son günlerde hiçbirimizin önemsemediği iyi kalpli Mrs. Veseley, elinde olmadan bizi üzdü. Sevgili Laura'sına hediye olarak gizlice çok güzel bir şal örmüş. Bu şalı koltukları kabara kabara Laura'nın omuzlarına koyunca kızcağız hıçkıra hıçkıra ağlamağa başladı.

Ondan sonra da Mr. Fairlie beni çağırttı ve düğün günü rahatını kaçırmamak için aldığı tedbirlerden sözetti.

Artık olup bitenleri anlatmam imkânsızdı. Birbirine karışan ufak tefek olaylarla herkesin aklı şaşırarak gün geçiverdi. Hele Sir Percial o kadar huzursuzdu ki bir yerde beş dakika bile duramıyordu. Bütün gün içeri girip çıktı. Öksürüğü daha da artmıştı. Sonra ansızın yersiz bir şüpheye kapıldı ve eve her giren yabancıyı sorguya çekmeye başladı. Diğer taraftan Laura ile benim aklımızdan yarın ayrılacağımız bir an bile çıkmıyordu. Sonra birbirimize söylememekle birlikte ikimiz de korkuyorduk. Ya bu evlenme ikimize de bir ömür boyu üzüntü olacak olan bir hataysa?

Bu satırları odamda yalnız başıma karalıyordum. Vakit geceyarısını geçeli epeyi oldu. Az önce gidip Laura'ya baktım. O güzel, beyaz yatağında hareketsiz yatıyor ama uyumuyordu. Ses çıkarmadan odama döndüm. Zavallı yavrucak! Bütün servetine, bütün güzelliğine rağmen yapayalnızdı. Bu satırları karalayan çaresiz, kadından başka kimi kaldı ki? Sir Percival'in eline yarın bir emanet veriliyor. Bunu isterse unutsun. İsterse Laura'nın saçının bir telini incitsin.

22 Aralık sabah saat 7

Telâşlı bir sabah Laura az önce geldi. Dünkünden daha iyi, daha sâkin.

Saat 10

Laura giyindikten sonra öpüştük. Ve cesaretimizi kaybetmeyeceğimize yemin ettik. Düşüncelerimin karışıklığı içinde bile hâlâ düğün olmayacakmış gibi bir şüphe var içimde. Acaba Sir Percival de aynı şeyi mi hissediyor? Kapı önündeki arabalar arasında telâş içinde konuştuğunu görüyorum. Saçma bir düşünce. Düğünün olacağı kesin. Yarım saat sonra kiliseye gidiyoruz.

Saat 11

Her şey bitti. Evlendiler.

Öğleden sonra, saat 3

Gittiler. Ağlamaktan kör olacağım. Yazamıyacağım....

*
* *

İ K İ N C İ B Ö L Ü M

İkinci Bölüm

- 1 — Marian Halcombe hikâyeye devam ediyor.
- 2 — Frederick Fairlie hikâyeye devam ediyor.
- 3 — Eliza Michelson hikâyeye devam ediyor.
- 4 — Çeşitli kişilerin anlattığı hikâyeler.

K I S I M I

Hikâyeye Marian Halcombe devam ediyor.

Karasu Park, Hampshire

11 Haziran 1850. Altı ay. Altı aydır Laura ile birbirimizi görmüyoruz. Uzun ve yalnız geçen bir altı ay .

Kaç gün daha beklemek zorundayım. Sadece bir gün. Yarın, ayın onikisi, yolcular İngiltere'ye dönüyorlar. Kendi mutluluğuma kendim inanamıyorum. Önümdeki yirmidört saat Laura ile ayrılığımızı sona erdirecek olan son saat olduğunu bir türlü kafam almıyor.

Laura ile kocası koca kışı İtalya'da geçirdikten sonra Tyrol'e gitmişlerdi. Londra civarında yerleşmek isteyen, uygun bir yer buluncaya kadar yazı Karasu Malikânesinde geçirecek olan Frosco ve eşiyle birlikte dönüyorlar. Laura buraya dönsün de yanında kim olursa olsun önemli değil. Sir Percival de isterse Karasuyu aşağıdan yukarıya kadar başkalarıyla doldursun bana vız gelir.

Önceki gün Paristen Laura'nın sevinç saçan mektubu gelir gelmez ben de dün Limmeridge'den ayrılıp buraya geldim. Onlarla Londra'da mı yoksa Hampshire'de mi buluşacağımdan emin değildim. Fakat son mektupta Sir Percival'in Southamp-tadaki arazisine geleceği ve dosdoğru sayfiye evine ineceği bildirilmişti. Dışarlarda o kadar çok para harcamış ki mevsimin geri kalan kısmında Londra'nın lüks hayatına ayak uydurabilmek için parası kalmamıştı ve iktisad etmek düşüncesiyle yazı ve sonbaharı Blackwater'da geçirecekti. Laura sayfiyede oturaca-

ğına seviniyordu. Bana gelince Laura yanımda olduktan sonra heryer benim için zevkliydi.

Burasının üzerimde bıraktığı intibaya bakılacak olursa Karasu Limmeridge'nin tam tersi bir yer.

Ev, dümdüz bir toprağın üzerine kurulmuş, ağaçlar içine kapatılmış gibi görünüyor. Bana kapıyı açan uşaktan ve dairemi gösterip, bir fincan çay veren, kibar bir kadını andıran kâhyadan başka kimseyi göremedim. Birinci katta, uzun bir koridorun sonunda güzel bir yatak odamla tuvalet odam vardı. Hizmetçi odalarıyla yedek odalardan bir kısmı ikinci katta. Kullanılan diğer bütün odalar da zemin katta. Henüz bunları görmedim. Yapının bir kısmı beşyüz yıllıkmış, bir zamanlar etrafında derebeylik şatoları gibi hendek varmış, «Karasu» adını korudaki bu gölden alıyormuş gibi bilgiler hariç malikâne hakkında hiçbir şey bilmiyorum.

Evin ortasındaki kulenin üzerinde duran ve içeri girer girmez gözüme çarpmış olan saat ağır ve ruhani vuruşlarla onbiri çaldı. Herhalde saatin bu sesinden büyük bir köpek uyanmış, acı acı uluyordu. Aşağıdaki koridorlarda yankılar çıkaran ayaksesleri, zincir şakırtıları kulağıma geliyordu. Hizmetçiler yatmağa gidiyorlar. Acaba ben de onlar gibi mi yapsam?

Ama hiç uykum gelmedi. Sanki bir daha gözlerimi hiç kapatmayacakmış gibiyim. Yarın o sevgili yüzü göreceğim, o kulaklarımın alışkın olduğu sesi duyacağım için çok heyecanlıyım. Erkek olsaydım Sir Percival'in en iyi atını çıkartmalarını emir verir, dört nala doğuya, doğacak olan güneşi karşılamak için koşardım — tıpkı ünlü bir eşkiyanın York'a yaptığı uzun, yorucu, saatlerce süren at koşuları. gibi. Dünyaya kadın olarak geldiğim için can sıkıntısını gidermek için bir evkadınının düşüncelerine saygı gösterip kadınsı bir işle kendimi avutmam gerekiyor.

Birşeyler okumam imkânsız. Dikkatimi kitaplara veremiyorum ki. Yazı yazmayı deneyeyim bari. Şu anda aklıma ne gele-

cek ki? Yepyeni bir hayatın eşiğindeyim. İnsanlar, olaylar yeni. Altı aydan beri değişiklikler birbirini kovaladı. Laura'nın düğününden beri uzun süren, sıkıntılı bir boşluk.

Aklıma kaybettiğim dostlarımın başında önce Walter Hart-right geldi. Kazı yapacak kafile Honduras'a geldiğinde Walter'den umut dolu sevinli bir mektup almıştım. Bir ay veya altı hafta sonra bir Amerikan gazetesinde maceraperestlerin memleketin içine doğru yola çıktıklarını okudum. Omuzlarında birer tüfek sırtlarında birer yolcu eşyası, vahşi bir ormana dalmışlar. Ondan sonra medeni dünya onların izini kaybetmiş. Ne Walter'den bir haber alabildim ne de gazetelerde kafileye dair bir yazı gözüme ilişti.

Anne Catherick ile arkadaşı Mrs. Clements'in kaderlerini koyu, karanlık bir bilinmezlik korkutuyor. Onlar hakkında kimse bir şey bilmiyor. Acaba İngiltere'deler mi, yoksa başka bir yere mi gittiler, öldüler mi, yaşıyorlar mı? Bilen yok. Sir Percival'in avukatı bile bu işten ümidini kesmiş, kaçakları aramaktan sonunda vazgeçmiş.

Eski, sevgili dostumuz Mr. Gilmore'un bahar başlarında bir gün masasının başında bayıldığını bize haber verdiklerinde şaşkırdık kaldık. Doktoru, bunun fazla çalışmanın, dimağ yorgunluğunun sonucu olduğunu ve genç olmasına rağmen bir yıl dinlenmesi gerektiğini söylemiş. O da işini ortağına bırakmış ve Alman yaya gitmiş, akrabalarının yanındaymış. Böylece diğer bir güvendiğimiz dostumuzu daha kaybettik.

Zavallı Mrs. Vesey Londra'ya kadar bana arkadaşlık yaptı. Laura ile ben gittikten sonra onu Limmeridge'de yapayalnız bırakmak imkânsızdı. Clanham'da bir okul açmış olan küçük kızkardeşinin yanına gitmesini kararlaştırdık. Bu sonbahar, öğrencisini -evlât edindiği çocuğu da diyebilirim- görmeye buraya gelecekti.

Mr. Fairlie'e gelince; evin içindeki kadınlardan kurtulduğu için kelimelerle anlatılmayacak kadar memnun olduğunu söylersem herhalde büyük bir haksızlık etmiş olmam. Gerek yeğenini gerekse bizleri özlemiş olmasını düşünmek bile insana gülünç geliyor.

Kalbimde en fazla yeri olan Laura'ya gelince. Bu satırları karalarken aklım fikrim Laura'da. Acaba bu altı ay içinde Laura ne yaptı?

Bunun cevabını ancak bana göndermiş olduğu mektuplar verebiliyor. Fakat ne yazık ki bu mektuplar da beni saplandığımı karanlıktan kurtaramıyor.

Kocası ona iyi mi davranıyor? Düğün gününden bu yana -yani ayrıldığımız zamandan beri- şimdi daha mı mutlu? Bütün mektuplarımda bu iki soruyu sordum. Asla cevap vermedi. Her mektubunda bana tekrar tekrar iyi olduğundan, seyahatlerden hoşlandığından, ilk defa olarak kışı nezleye yakalanmadan geçirdiğinden sözediyor. Fakat evlilik hayatına alıştığına, düğününü pişmanlık duymadan hatırlıyabildiğine dair bir tek satır bile yazmıyor. Kocasından, beraberlerinde yolculuk eden, yolculuğun plânlarını yapan herhangi bir dostuymuş gibi sözediyor. «Sir Percival şu gün yola çıkmamızı kararlaştırdı», «Sir Percival şuradan gitmemize karar verdi.» Bazan yalnız «Percival» diye yazıyor ama pek ender... yüzde doksan dokuz «Sir Percival» diyor.

Mektuplarında yeni hayatının onu tamamen mutsuz kıldığını anlatan bir yakınma havası yoktu. Sadece hazin bir durgunluk, devamlı bir yalnızlık seziliyor. Sonra yeni kişiliği onu hiç etkilememiş çünkü mektuplarında hep Laura Fairlie'nin ruhunu buluyorum Lady Glyde'in değil.

Kocasının yaradılışı, davranışları ile ilgili bir şey nasıl yazmıyorsa Kont Fosco hakkında da aynı garip susuşu sürdürüyordu.

Kontla karısı Sir Percival'le Laura'yı Romada karşılamaya karar vermişlerdi. Sonbaharda plânlarını ansızın değiştirmişler ve Viyana'ya gitmişlerdi. Viyana'dan ancak ilkbaharda ayrılmış, yeni evlilerle buluşmuşlardı. Laura, Mrs. Fosco'dan sözederken halasının çok değişmiş, sessiz, akli başında bir kadın olduğunu, onu görünce tanıyamıyacağımı ama Kont Fosca'ya gelince sadece Kont'un onu şaşırttığını, onun için ben kendim bir karar verinceye kadar susacağını yazıyor.

Bana kalırsa durum Kont için biraz fena gibi. Çünkü Laura, çocukların, dostlarını, düşmanlarını içgüdüyle ayırtetme hususunda gösterdiği ince ustalığı, büyüdüğü halde devam ettirebilirdi. Kont hakkındaki ilk düşüncesi pek de iyi değil gibi geliyor bana. Korkarım ki bu yabancidan, daha kendisini tanımadan şüphe etmeye başlıyorum.

Saat geceyarısını vurdu. Aysız, durgun, sıcak bir gece.... Gökte donuk birkaç yıldız var. Dört bir taraftan manzarayı gizleyen ağaçlar, uzaktan, kayadan yapılmış bir duvar gibi kapkara ve sert görünüyor. Kurbağaların çıkarttıkları hafif seslerini ta uzaklardan duyabiliyorum. Büyük saatin yankısı, vuruşlar kesildikten sonra bile, hareketsiz bir hava içinde uğulduyor. Acaba Karasu Korusu gündüz nasıldır? Geceleyin beni pek sarmadı da.

12 Haziran

Araştırmalarla, keşiflerle dolu bir gün. Bugünün böylesine heyecanlı geçeceğini hiç ummazdım.

Araştırmalara önce evden başladığıma hiç şüphe yok. Evin esas kısmı Kraliçe Elizabeth devrinden kalma. Bunun iki yanında iki ayrı bölük var. XIV yüzyılda kurulmuş olan soldaki harap bölük o zamanlar tek başına duruyormuş, Sir Percival'in anne tarafından birisi Kraliçe Elizabeth zamanında esas kısmı eklemiştir.

Sağdaki bölüm de Karasu Malikânesinin mimarlık bakımından karışıklığını önlemek için II Georges zamanında yapılmış.

Burası evin oturulan kısmı. Laura'ya hazırlık olsun diye onarılmış. Benim dairem ve bütün iyi yatak odaları birinci katta. Zemin katta bir salon, bir yemek odası, bir oturma odası, bir kütüphane, Laura'nın küçük, güzel bir dinlenme odası var. Bütün odalar yeni tarzda, büyük bir zevkle döşenmiş. Gerçi hiçbirimiz Limmeridge'deki odalar gibi geniş, havadar değil ama yine de güzel ve rahat.

Güneş ışığı, geceleyin duyduğum hissi daha da kuvvetlendirirdi. Karasu Malikânesinde gereğinden fazla ağaç var. Ev bunların arasında sanki boğulmuş gibi.

Evin önünde küçük, harap bir çiçek bahçesi uzanıyor. Biraz yürüyünce karşınıza bir çit çıkıyor, çitin kapısından girdiniz mi kendinizi bir çam korusunda buluyorsunuz.

Suni olarak yapılmış güzel, kıvrım kıvrım bir yol boyunca ilerliyerek biraz gittikten sonra ansızın bir köşeyi döndüm ve kordandan çıktığımı farkettim. Geniş bir açıklıkla burun buruna geldim. Aşağıda malikâneye adını veren Karasu gölü uzanıyordu.

Ayaklarımın dibinde çöken toprak tamamen kumdu. Arasına tümsek olup o düzlüğü bozan kum tepeleri göze çarpıyordu. Göl bir zamanlar benim durduğum yere kadar geliyormuş, zamanla kurumuş ve üçte birine inmiş.

Şimdi aramızda bir milin dörtte biri kadar bir uzaklık var. Gölün durgun, yosunlu suları, karmakarışık sazlar, fundalar, toprak kümeleriyle ufak havuzlar, gölcüklere ayrılmış olarak, çukur yatağın içinde uzanıyordu. Karşı kıyıda başlıyan sık ağaçların kara gölgeleri gölün pis sığ sularına vuruyordu. Kıyıya doğru inmeye başlayınca, karşı taraftaki toprağın nemli, üzerinin de yüksek otlarla, söğütlerle kaplı olduğunu gördüm. Kumluk kıyıda berrakmış gibi görünen sular bu yanda kapkara, adeta zehirli bir manzara gibi görünüyordu. Yarısı suda, yarısı dışar-

da duran eski bir sandalın yarı çürümüş enkazına ağaçların arasından bir tek güneş ışını vurmuştu. Bu noktanın tam ortasında da sinsi bir sessizlik içinde inanılmayacak halkalar halinde kıvrılmış bir yılan yatıyordu. Gölün manzarası her yanda aynı sıkıcı ıssızlığı yansıtıyordu. Tepemizdeki gökyüzünün o kusursuz parlaklığı bile burasının vahşiliğini bir kat daha arttırıyordu. Döndüm ve sağlam toprağa yani yukarı çıktım. Biraz ilerde ufak, tahta bir kulübe duruyordu. Oraya doğru ilerledim.

Kulübeye yaklaşınca bunun bir zamanlar bir kayıkthane olduğunu ama sonradan bir iki kaba-saba sandalye, bir masa, bir kanape eklenerek bir çeşit kameriyeye benzetilmek istendiğini anladım. İçeri girip, biraz dinlenmek üzere oturdum. Aradan bir iki dakika geçmiş geçmemişti ki yokuş çıkmaktan hızlaşan solugumun altımda bir yerden garip garip aksettiğini farkettilim. Bir an dinledim, kanepenin altından gelen alçak, derin, hıçkırıklı bir soluktu. Ufak tefek şeylerden soğukkanlılığımı kaybetmek alışkanlığım yoktur ama bu sefer korku içinde yerimden fırlayıp haykırdım. Cevap veren olmadı. Sonra cesaretimi toplayıp kanepenin altına baktım.

Kanapenin en dip köşesinde beni korkutan zavallı küçücük siyahlı-beyazlı bir köpek yatıyordu. Seslenince köpek hafif hafif inledi ama hiç kımıldamadı. Zavallı yavru köpeğin gözleri donuklaşmıştı. Parlak beyaz tüylerinin arasında kan lekeleri vardı. Zayıf, çaresiz, dilsiz bir hayvanın çektiği acı dünyanın en içler acısı manzaralarından biridir. Biçare köpeği hafifçe kucakladım, eteklerimi kaldırıp toplayarak ona rahat bir beşik yaptım. Böylece zavallı hayvanı sarsmamaya, incitmemeğe gayret ederek hemen eve döndüm.

Sofada kimseyi bulamayınca odama çekilip, eski şallarımın birinden köpeğe bir yatak yaptıktan sonra çingırağı çaldım. Odaya dünyanın en iri, en şişman hizmetçi kızı girdi. Bu kız melek-

lerin bile sabrını tüketecek kadar neşeli bir aptaldı. Yerde yatan yaralı hayvanı görünce o şişman, şekilsiz suratında bir gülümseme oldu.

Sanki o benim hizmetçilerimden biriymiş gibi:

— Bunda gülünecek ne buldun? Bu kimin köpeği biliyormusun?
dedim.

— Hayır, miss, bilmiyorum.

Durdu sonra köpeğin yarasına bir göz attı. Yüzü birdenbire sanki bir şey anlamış gibi aydınlandı ve memnun memnun kıkırdayarak yarayı işaret etti.

— Herhalde bu Baxter'in marifetidir.

O kadar sabrım tükenmişti ki kulaklarını çekmemek için kendimle mücadele ettim.

— Baxter mi? Baxter dediğin bu canavar kim?

Kız öncekinden daha fazla bir neşeyle sırttı.

— Allah iyiliğinizi versin! Baxter bekçidir. Yabancı köpeklerin buralarda dolaştığını görünce hemen yakalayıp vurur. Zaten koru bekçisinin görevi de bu değildir? Bu köpek ölecek sanırım. Şurasından vurulmuş değil mi? Bu Baxter'in marifetidir.

O anda «Keşke Baxter onun yerine şu hizmetçi kızı vursaydı» demek geldi. Bu kalın kafalı kızdan bir yardım beklemenin boş olduğunu anlayınca kâhya kadını çağırmasını söyledim. Kız yine ağzı kulaklarına vara vara dışarı çıktı.

Okumuş, zeki bir kadın olan kâhya biraz süt ve bir tas ılık suyla yanıma geldi. Yerdeki köpeği görünce irkildi.

— Allah kahretsin! Mrs. Catherick'in köpeği olacak.

Şışırılmıştım. Birden

— Kimin?

diye sordum.

— Mrs. Catherick'in. Herhalde onu tanıyorsunuz Miss Halcombe.

— Kendisiyle tanışmadım. Sadece adını duydum. Burada mı oturuyor? Kızından bir haber alabilmiş mi?

— Hayır efendim. Buraya haber almaya gelmiş.

— Ne zaman?

— Dün. Birisi kızını andıran bir kadının buralarda dolaştığını haber vermiş te. Bizim kulağımıza böyle bir haber gelmedi. Köyden de duyan olmamış. Geldiğinde bu köpek yanındaydı. Giderken de peşinden gitti. Herhalde hayvancık koruya dalınca vuruldu. Miss Halcombe siz hayvanı nerede buldunuz?

— Gölün kıyısındaki eski kulübede.

— Köpek öleceğini anlayınca oraya sığınmış olmalı. Köpeklerin âdetidir. Siz dudaklarını sütle ıslatırsanız ben de yarayı yıkarım. Korkarım ki çok geç kaldık. Ama yine de bir kere deneyelim.

Mrs. Catherick! Bu ad hâlâ kulaklarımda çınlıyordu. Köpeği iyileştirmeye çalışırken aklıma Walter Hartright'in beni uyarmak için söyledikleri geldi. «Anne Catherick ile karşılaşırırsanız fırsattan faydalanmağa bakın.» Yaralı bir köpeğin aracılığıyla daha ilk günden Mrs. Catherick'in Karasu Korusuna gelmiş olduğunu öğrenmiştim. Bu keşiften de yeni bir şey çıkabilirdi. Önümdeki fırsattan yararlanmağa, bilgi toplamaya karar verdim.

— Mrs. Catherick buralarda mı oturuyor demiştiniz? diye sordum.

Kâhya kadın:

— Hayır. Welmingham'da oturuyor. Buraya epeyi uzak. Aramızda en aşağı yirmibeş mil var. dedi.

— Herhalde eski ahabanız.

— Hayır. Mrs. Catherick'in adını duymuştum ama, dün buraya gelinceye kadar kendisini tanıımıyordum. Çünkü Mr. Fairlie'nin hanımının onun kızına yaptığı iyilikleri bilirim. Mrs. Catherick'in davranışları biraz insana tuhaf geliyor ama namuslu bir kadın olduğu belli. Kızının bu taraflarda görünüp görünmediğine dair bir şey öğrenemeyince çok üzüldü.

Konuşmayı uzattım.

— Mrs. Catherick'i çok merak ediyorum. Keşke daha önce davranıp buraya gelseydim de onu görseydim. Burada epeyi kaldı mı?

— Evet, epeyi kaldı. Belki daha fazla kalacaktı ama o sırada bir yabancı adamın Sir Percival'den haber sorduğunu söylediler. Onunla konuşmak için ayağa kalkınca Mrs. Catherick de daha fazla oturmadı. Giderken, buraya geldiğini Sir Percival'e söylemenin gerekli olmadığını sözlerine eklemeyi de unutmadı. Doğrusu bunu garipsedim. Hele benim gibi sorumlu bir insana böyle bir şey söylememesi gerekirdi.

Gerçekten kadının bu sözünü ben de garip bulmuştum. Sir Percival, Limmeridgedeyken Mrs. Catherick ile aralarında sonsuz bir güven olduğuna bizi inandırmıştı. Durum gerçekten böyleyse kadın Karasuya gelişini neden Sir Percival'den gizli tutuyordu?

Kâhya kadının birşeyler söylememi beklediğini farkedince

— Herhalde Sir Percival'in kızını hâlâ bulunmadığını öğrenince üzüleceğini düşündüğü için geldiğini ondan saklanmak istemiştir. Kızından çok sözetti mi? dedim.

— Pek az. Daha çok Sir Percival'den sözetti. Onun seyahatlarıyla, karısıyla ilgili bir çok şeyler sordu. Karısı da ne biçim kadındı? Doğrusunu konuşmak gerekirse bu taraflarda kızının bir izine rastlamayınca pek üzülmeyince de daha çok kızdı, canı sı-

kıldı. Zavallı yavrucak! Bunun böyle olacağı belliydi. Bakın, Miss Halcombe. Zavalılığın acısı sonunda dindi.

Köpek ölmüştü.

Akşam, saat 8

Az önce aşağıda tek başıma yemek yedim. Pencereden görünen ağaçların üzerine grubun kızılığı yayılmıştı. Sabırsızlığımı dindirmek için yine defterimin başına geçtim. Hüzün verici akşam durgunluğunun içinde ev ne kadar sessiz ve ıssız. Acaba araba tekerleklerinin sesisini ne zaman duyacağım? Laura'ya ne zaman kavuşacağım?

Zavallı köpek! Karasu'da geçirdiğim ilk gün keşke bir ölümle karşılaşmamış olsaydım.. küçük bir hayvanın ölümü bile olsa, yine de ölüm çok soğuk bir şey.

Welmingham... Mrs. Catherick Welmingham'da oturuyor-muş. Sir Percival'in zoruyla yazdığım mektuba verdiği cevap hâlâ duruyor. Bir gün alıp ona gitmeli. Buraya gelişini niçin Sir Percival'den gizli tuttuğunu öğrenmek istiyorum. Bir türlü bu işe bir mana veremiyorum. Belki kızı Anne de gerçekten buralarda bir yeredir. Bu durumda Walter Hartright ne yapardı? Sevgili Hartright, daha şimdiden öğüdüne ihtiyacım oldu. Acaba bir gün yardımına da muhtaç olacak mıyım?

Kulağıma bir sesler geliyor, galiba. Aşağıda koşuşmalar mı oldu? Evet, evet, Nal sesleri, tekerlek sesleri duyuyorum...

15 Haziran

Yerleşmelerinin telâşı biraz hafifledi. Yolcular döneli iki gün oldu. Karasuda'ki yeni hayatımız da oldukça düzene girdi denebilir. Artık tekrar defterimin başına dönüp yolcular hakkındaki düşündüklerimi yazmaya başlayabilirim.

Laura bana hiç değişmediğimi, yine eskisi gibi olduğumu söylüyor ama ben onu çok değişmiş buldum. Gerek görünüş ge-

rekse karakteri bakımından değişmişti. Eskisinden daha az güzel diyemiyeceğim, yalnız «bana göre eskisinden daha az güzel» diyebilirim.

Ona benim anılarımla dolu gözlerle bakmıyanlar, herhalde daha güzelleşmiş bulurlar. Yüzüne eskisinden daha çok renk, ve kararlı bir ifade gelmiş. Vücudu kızlığındakinden daha olgunlaşmış, davranışları da daha zarif, daha akıcı. Ama ben onda bir eksiklik seziyorum... Lady Glyde'ye bakınca, bir zamanların mutlu, masum Laura Fairlie'sinde bulmuş olduğum bir şeyin yok olduğunu farkediyorum. Eskiden yüzünde bir incelik, bir yumuşaklık vardı ki bunun çekiciliğini kelimelerle anlatmak imkânsız, İşte bu şey yok olmuş.

Mektuplarındaki havası beni önceden buna hazırladığından karakterindeki değişiklik beni hiç şaşırtmadı. Ayrıyken mektuplaştığımız zamanlar evlilik hayatı hakkında herhangi bir açıklamakla yapmaktan ne kadar çekiniyorduydu şimdi de öyle. Bu yasa konuyu açmağa çalıştığım zaman elini dudaklarıma götürerek:

Evlenmemi olduğu gibi kabul edelim ve bunun hakkında az konuşalım, az düşünelim. Çünkü ancak o zaman rahat edebiliriz, Marian.

dedi ve sonra belindeki kurdeleyi sinirli sinirli çözüp bağlıyarak sözlerine şunları ekledi.

— Sana kendimle ilgili herşeyi söylerim. Fakat söyliyeyeceğim şeylerin arasına kocamla ilgili olanlar da ister istemez girer. Oysa hem kendim hem de onun hatırı için ondan elimden geldiği kadar az söz etmek istiyorum. Sakın aklına ondan sözettiğimiz taktirde üzülmürüz diye bir fikir gelmesin. Ama artık sana kavuştum diye çok mutlu olmak istiyorum. İstiyorum ki sen de çok mutlu olasın..

Ansızın susarak gözlerini bana çevirdi.

— Biliyormusun Marian, seni, senin o sevgili, esmer, akıllı yüzünü görünce evden hiç ayrılmamışım gibi geliyor. Marian sakın evlenip de beni yalnız bırakayım deme. Aslında böyle bir teklifte bulunmak yersiz ama sen yalnızlıktan memnunsun. Hem insan birini çok sevmedikten sonra evlenmiş, veya evlenmemiş olması bir şey değiştirmez. Benden başka kimseyi beni sevdiğin kadar çok sevmiyeceksin değil mi?

Başını yavaş yavaş öte yana çevirdi ve ansızın alçalan bir sesle:

— Son zamanlarda hiç mektup yazdığın, mektup aldığın oldu mu?
diye sordu.

Neye değindiğini anladım ama bunu açık açık söyleyerek onu cesaretlendirmek istemedim. Sesimi çıkartmadığımı görünce bu defa açık açık:

— Ondan haber alıyormusun? İyi mi, mutlu mu? Mesleğinde ilerliyor mu?
dedi.

Bunları sormaması gerekirdi. Sir Percival'in eşi olduğunu aklına getirmek zorundaydı. Ama, verdiği kararda bir aksaklık yapmadan ısrar eden kusursuz bir insan var mıdır ki? Gerçek bir aşkın izini kalbinden çıkartıp atabilen bir kadın var mıdır ki?

Belki korkmadan düşüncelerini açığa vuruşunu gerçekten takdir ettiğim, belki de, onun yerinde olsam ben de aynı şekilde yapardım diye düşündüğüm için onu azarlamaya kalkışmadım. Sadece yakın zamanlarda Walter'le mektuplaşmadığımızı söyleyerek, sohbeti daha az tehlikeli konulara çevirdim...

Sir Percival'e gelince... Ne diyeceğimi bilemiyorum. Evine döndüğünden beri önemsiz sinir bozucu olaylardan kurtulamıyor. Bu gibi durumlarda da insan çevresine en kötü haliyle görünür. Sir Percival'i ben daha zayıflamış buldum. O kısa, kuru öksürüğü de, huzursuzluğu da artmış. Davranışları özellikle bana kar-

şı daha ilgisiz. İlk döndükleri gün beni o eski günlerin saygılı ve kibar havasıyla karşılamadığı gibi ne tatlı bir söz kullandı, ne de beni gördüğü için olağanüstü bir sevinç gösterisinde bulundu. Kısaca elimi sıkıp «Merhaba, Miss Halcombe, geldiğinize memnun oldum.» dedi. Beni Karasu'daki gerekli değişikliklerden biri saymış, eskisi gibi olduğuma sevinmiş, sonra beni unutmuş gibiydi.

Çoğu erkekler, başka yerlerde göstermedikleri huylarını kendi evlerinde belli ederler. Sir Percival evin düzeni konusunda aşırı bir titizlik gösteriyor. Kütüphaneden birisi bir kitap alıp masa üzerine koyarsa hemen gidip eski yerine yerleştiriyor. Bir sandalye çekilse hemen yine eski yerine götürüyor. Vazolardan halının üzerine düşen çiçek yapraklarını sanki bunlar, halıyı yakacak kıvılcımmış gibi söylene söylene topluyor. Sofra örtüsünün herhangi bir yeri kırıksık olsa, bir bıçak eksik olsa, hakarete uğramış gibi hizmetçilere bağırıyor.

Kendisinden gördüğüm kötü değişikliklerin çoğunun sebebi geldiğinden beri karşılaştığı ufak-tefek yolsuzluklardan olabilir. Gelecek için ümitsizliğe düşmemek düşüncesiyle durumu en iyi açıdan görmeye çalışıyorum. Uzun bir yolculuktan dönüp de evini kargaşalık içinde görmek herkesi sinirlendirir.

Meselâ ilk gün, Sir Percival kendilerini karşılamağa gelen kâhya kadına hemen «Beni arıyan oldu mu?» diye sordu. Kâhya kadın ondan haber soran yabancı adamdan söz edince Sir Percival adamın adını öğrenmek istedi. Oysa adam ne adını bırakmış ne de istediğini açıklamış. Sir Percival adamın tipini sordu. Kâhya kadın yabancıyı ne kadar tarif etmeye çalıştıysada belirli bir özelliğini hatırlayıp söyleyemedi. Sir Percival'ın suratından düşen bin parça oluyordu. Ayağını öfkeyle yere vurdu ve kimseye aldırmadan çekip gitti. Böyle bir mesele onu niye sinirlendirdi bilmiyorum. Fakat ciddi bir şekilde sinirlendiğine şüphe yok.

Şimdi sıra iki misafire yani Kont ile Kontese geldi. Önce Kontesi ele alalım.

Laura mektubunda «Halâmı gördüğünde tanıyamıyacaksın» diye yazdığında meğer mübalağa etmiyormuş. Evlenince Mrs. Fosco kadar değişen birini görmemiştim.

Eleanor Fairlie otuz yedi yaşında daha bekârken durmadan numara yaparak bir takım yersiz saçmalıklardan sözederdi. Çevresindeki zavallı erkekleri gururu ve kuş beyinliliğiyle deliye çevirirdi. Şimdi kırkûç yaşında bir kadın. Saatlerce tek kelime konuşmadan kendi kabuğuna çekilmiş vaziyette oturuyor. Dış görünüşüyle sanki kanı çekilmiş bir kadını andırıyor. Eskiden yüzünü çevreliyen gülünç bukleler yerlerini eski moda perukalarda görülen sert, kısa küçük buklelerle değiştirmiş. Ancak başına bir başlık giyince oturaklı bir kadın havasına bürünüyor. Eski den göğsü, omuzları açık gezdiği halde şimdi vücudunun bu kısımlarını kocasından başka gören olmuyor. Kızken alay ettiği, yaygarayı koparıp kaçtığı o dik yakalı sade siyah kurşuni elbiseleri giyiyor. Tek kelime konuşmadan köşelerde oturuyor. Kuru, beyaz elleriyle ya bir nakış yapıyor ya da zevkine göre arkası kesilmeyen küçük küçük sigaraları sarıyor. Sadık köpeklerin gözlerinde gördüğümüz o bağlı, soru dolu bakışlarını kocasına ancak pek ender elindeki iştten ayırdığı zaman çeviriyor.

Sadece üzerini örten buzdan kabuğun içinde gizli gizli tutuşan ateş, kendini bir iki sefer parçalayıcı bir kıskançlık şeklinde ele verdi. Mrs. Fosco, Kontun konuştuğu, biraz özel bir şekilde ilgilendiği bir kadını (hizmetçiler de dahil) kıskanıyor. Bu kıskanç halleri bir yana bırakılacak olursa, sabah, öğle, akşam, her zaman, her yerde hayal kadar soğuk, taş kadar sert oluyor. Onun kendi halinde, akıllı, uslu, kimsenin işine burnunu sokmayan sessiz bir kadın olması çok iyi. Fakat gerçek kişiliğinin ne

dereceye kadar değiştiği, düzelildiğini de anlamak ayrı bir mesele. Bir defa, koca dudaklarında ansızın beliren ifâde değişiklikleri, o durgun sesinde ani ton farkları sezerek şüpheye düştüm. İhtimâl eski hayatının hürlüğü ile etrafına zarar vermeden kaybolan gururu, sahtekârlığı, bu sessizliği yüzünden içine saklanmış, tehlikeli bir durum yaratmıştı. Belki bu fikrimde yanılıbirim de. Ama yanılmadığım kanısındayım. Neyse herşeyi zaman gösterecektir.

Ya bu benzerine rastlanılmayan değişikliği meydana getiren sihirbaz, o daldan dala konan İngiliz kadını, uslandıran, akrabalarının bile tanıyamıyacağı tavırlara büründüren o yabancı koca Kont Fosco nasıl adam?

Kont Fosco, elini attığı her şeyi uslandıracığa benzer. Bir kadınla değil de dişi bir kaplanla evlenmiş olsaydı şüphesiz onu da evcilleştirirdi. Benimle hayatını birleştirmiş olsaydı, ben de karısı gibi onun sigaralarını sarar, karısı gibi konuşmadan oturdum.

Bu gizli sayfalara bile itiraf etmekten çekiniyorum. Bu adam bende bir merak uyandırdı, beni büyüledi, kendini zorla bana sevdirdi. İki kısacık gün içinde üzerimde iyi bir etki bıraktı. Ama bu olağanüstü durumu nasıl yarattı bilmiyorum.

Kafamın içine bu derece yerleşmesi, gözümün önünde hep aynı açıklıkla belirmesi beni hayretlere salıyor. Şu anda yüzünü gözümün önünde Sir Percival'in de, Walter'in de yüzünden da-da iyi getirebiliyorum. Sanki şimdi benimle konuşuyormuş gibi sesi kulağımda çınlıyor. Onu nasıl tanıtayım bilmem ki? Gerek görünüşünde, gerek huylarında, gerekse alışkanlıklarında öylesine gariplikler var ki bunları başka birinde görsem ya ayıplar ya da gözünün yaşına bakmadan alay ederdim. Acaba onu ayıplamamamın, alay etmememin sebebi ne olabilir?

Meselâ son derece şişman. Oysa ben şişman insanlardan hep

nefret etmişimdir. Kont Fosco iğrenç denecek şekilde şişman olmasına rağmen üzerimde iyi bir etki bıraktı. Adeta harikâ bir erkek.

Acaba yüzümü hoşuma gitti?

İhtimâl. Çünkü yüzü Napoleon'un yüzünün büyültölmüş bir örneği. Yüz hatlarının onunki gibi kusurlu bir düzgünlüğe, ifâdesi ise aynı ulu sessizliğe, ve büyük bir kudrete sahip. Üzerimde iyi etki bırakan mutlaka bu olağanüstü benzerlik olacak. Ama beni benzerlikten daha çok etkileyen başka bir şey var. Aradığım bu «başka bir şey» gözlerinde....

Anlaşılması güç, derin, kurşinimsi mavi gözler. Diplerinde bazan öyle soğuk, güzel, dayanılmaz bir pırıltı belirliyor ki elimde olmadan ona bakmak zorunluluğunu hissediyorum. Baktıkça da duymamam gereken duygular, heyecanlar belirliyor içimde. Başının geri kalan kısımlarının da kendilerine göre bir takım özellikleri var. Meselâ teninin renksiz sarışınlığı saçının koyu kestanesiyle o kadar büyük bir ayrılık meydana getiriyor ki saçının peruka olmasından şüphe ediyorum. Sinekkaydı traş edilmiş yüzü benim yüzümden daha buruşuksuz, cildi benimkinden daha düzgün. Oysa Sir Percival onun altmış yaşına merdiven dayadığını söylüyor. Ama onu tanıdığım bütün adamlardan farklı görmeme sebep bunlar değil. Onu bütün insanlardan ayıran bana kalırsa gözlerinin manalı ve olağanüstü bir kudrete sahip oluşu.

Bu garip adamın en ufak özelliklerinden bile göze çarpacak derecede bambaşka bir şey, insanın kafasını allak bullak eden ayrılıklar var. Meselâ o kadar şişman, yaşlı olmasına rağmen son derece çevik. Odada kadınlar kadar sessiz dolaşıyor. Hafızası son derece kuvvetli ve zayıf bir kadın kadar duygulu. Herhangi bir gürültü olunca Laura ile birlikte o da irkiliyor. Dün Sir Percival köpeklerinden birini döverken Kont bir yandan titriyor bir yandan da gözlerini kapatıyordu. Ben kendimi onun yanında

çok kalpsiz buldum.

Kont hayvanlara karşı sonsuz bir sevgi besliyor.

Beslediği hayvanlardan bir kısmını Avrupada bırakmış. Bu-
raya sadece bir kuğu kuşu, iki kanarya, bir de beyaz fare ailesi
getirmiş. Bu garip hayvanların bütün işleriyle kendisi ilgileniyor.
Hayvanlara kendisine şaşılacak derecede yakınlık, sevgi göster-
mesini öğretmiş. Beyaz fareleri sevgiyle öpüyor, kanaryalarıyla
birlikte şakıyor. Birisi onunla alay edecek olsa onu bir vahşi
sayarak acıyor.

Şu anda bu satırları karalarken yazdıklarımı içimden inan-
mak gelmiyor. Fakat kuğu kuşuna, beyaz farelerine tıpkı ihtiyar
bir kız gibi düşkün olan bu adam heyecanlandığı zaman, cüret-
kâr bir fikir hürriyetine, bütün dünya edebiyatına, Avrupa kibar-
lar tabakasına dair geniş bir bilgisi olduğunu belli ederek konu-
şabiliyor. Bu özellikleri sayesinde medeni dünyanın hangi toplu-
muna girerse girsin elle gösterilir bir kişi olup çıkabilir. Sir Per-
cival'in dediğine bakılırsa bu kanarya terbiyecisi, bu fare yuva-
ları mimarı, çağımızın en birinci amatör kimyagerlerindenmiş.
Hergangi bir gürültü ile irkilen, bir köpeğin dövülmesi karşısın-
da gözlerini yuman bu şişman, tembel, yaşlı adam geldiğinin er-
tesi günü sabahleyin bahçeye çıktığında yemeğini veren uşağın
ve zincirli bir polis köpeğinin bile yanına yaklaşmadığı bir ca-
navarın yanına gidip elini başına koydu. Karısıyla ben yanınday-
dık. Bu sahneyi unutmam imkânsız.

Derin bir zekâ, kültüre, hassasiyete sahip olan bu adamın
akıl almaz düşkünlüklerinden biri de, en boş kafalı sersemler
gibi giyime meraklı olması. Şimdiye kadar sırtında hepsi açık,
süslü püslü renklerde olmak şartıyla tam dört tane yelek gör-
düm.

Ufak meselelerde gösterdiği incelik, kurnazlıklar karakterin-
deki büyük ayrılıklar, gündelik zevklerinin çocuksu manasızlığı
kadar göze çarpıyor.

Karasu'da kaldığı sürece hepimizle dost kalmağa kararlı olduğunu şimdiden anladım. Laura'nın kendisinden hoşlanmadığını sezdiği belli. Onun çiçeklere düşkün olduğunu da öğrenmiş. Laura'nın göğsüne taktığı ufak demet solar solmaz Kont ona kendi eliyle toplayıp hazırladığı küçük bir demet çiçek sunuyor. Aynı çiçeklerden aynı şekilde yapılmış bir ikinci demeti de o buz gibi kıskançlığını yoketmek için Kontes'e veriyor. Bu durum bana çok gülünç geliyor. Kontesi yanıımızdayken idare edişi görülmeğe değer bir manzara. Karısının önünde yerlere kadar eğilip, ona «meleğim» diyor, şakınsınlar diye kanaryalarını parmaklarının üstüne tünетip karısının yanına götürüyor, karısı, sigara ikram ettiği zaman cebindeki bir kutudan erik şekerlemesi çıkarıp sahte bir tavırla karısının ağzına koyuyor. Kontesi uslandırmak için kullandığı demir sopa hiçbir zaman başkalarının yanındayken görünmüyor.. Bu hep yukarıki katta saklı, özel bir sopa.

Beni yumuşatmak için ise bambaşka bir usule başvuruyor. Benimle bir erkekmişim gibi ciddi ciddi, uzun uzun konuşarak gururumu okşuyor. Ancak yanında olmadığım zaman hilesini keşfedebiliyorum. Kendi odamda onu aklıma getirdiğimde gururumu kasten okşadığını anlıyorum. Buna rağmen, aşağı inip de tekrar onunla karşılaştığım zaman gözlerimi kamaştıracak güzel sözlerine, yine hilesini hiç sezmemişim gibi göz yumacağım. Karısını, Sir Percival'ı, Laura'yı nasıl günün her saati idare ediyorsa beni de aynı ustalıklı idare ediyor.

Bu garip eşi görülmemiş adama elimde olmadan duyduğum ilgiden dolayı Sir Percival'e onun geçmişi hakkında bazı şeyler sormaktan kendimi alamadım.

Sir Percival ya bu konuya ait pek az şey biliyor ya da bana pek azını söylüyor. Kont'u yıllarca önce Roma'da daha önce belirttiğim şartlar içinde tanımış. O zamandan beri Londra'da, Paris'te, Viyana'da hep beraber olmuşlar ama İtalya'da bir daha

karşılaşmamışlar. Ne gariptir ki Kont'un memleketine dönmeyeli yıllar olmuş. İhtimâl bunun sebebi siyasidir. Neyse, Kont vatanını çok seviyor olmalı ki İngilteredeki vatandaşlarının izini kaybetmemek en büyük endişesi. İlk akşam Karasuya yakın kasabanın neresi olduğunu, orada yerleşmiş İtalyan bulunup bulunmadığını sordu. Avrupada birçok kimselerle mektuplaşıyor. Gelen mektupların üzerinde türlü türlü tuhaf pullar var. Hele bu sabah bir mektup geldi. Zarfın üzerinde koskocaman, resmi görünümlü bir damga vardı. Belki de memleketinin hükûmetiyle mektuplaşıyordur. Ama siyasi mahkûmsa bunun imkânı yok.

Kont Fosco hakkında epeyi şey yazmıştım. Fakat hepsini toplayacak olsam bir sonuç çıkmaz. Sadece kısa bir tanışıklığımız olduğu halde ondan yarı istiyerek, yarı istemiyerek hoşlandığımı tekrarlıyabilirim. Kont Sir Percival'i nasıl etkilemişse beni de öyle etkisi altında bıraktı. Gerçi Sir Percival şişman dostuna karşı bazan küstahça, hatta kabaca davranıyor ama onu ciddi bir şekilde sinirlendirmemeğe dikkat ettiği belli. Acaba ben de onu sinirlendirmekten korkuyor muyum? Bu zamana kadar hiçbir erkeği kendime düşman etmekten, Kont Fosco'yu düşman etmekten korktuğum kadar çekinmemiştim. Acaba ondan hoşlandığım için mi yoksa korktuğum için mi çekiniyorum? Kont Fosco'nun kendi ana diliyle dediği gibi «chi sa?» (kimbilir?)

16 Haziran

Bugün düşüncelerimden, duygularımdan başka yazacak bir şey daha var. Laura ile benden habersiz, Sir Percival'in de hiç beklemediği bir misafir çıkageldi.

Öğle yemeği sırasında, camlı kapıları verandaya açılan odada oturuyorduk. Yatılı okullardaki kızlar kadar çok pasta yiyen Kont dördüncü pastayı istiyerek bizi kahkahalara boğmuştu ki uşak içeri girerek bir misafir geldiğini haber verdi.

— Mr. Merriman sizinle hemen görüşmek istiyor, Sir Percival.

Sir Percival irkildi. Uşağa öfke ile karışık bir endişeyle baktı. Kulaklarına inanamıyormuş gibi

— Mr. Merriman mı?
diye sordu.

— Evet, Sir Percival. Londra'dan geliyor.

— Nerede?

— Kütüphanede, Sir Percival.

Sir Percival ayağa kalktı. Kimseye bir şey açıklamada bulunmadan dışarı çıktı.

Laura bakışlarını bana çevirerek:

— Merriman da kim?
diye sordu.

— Hiçbir fikrim yok.
dedim.

Kont dördüncü pastayı bitirdikten sonra kuğu kuşuna bakmak üzere yandaki masanın başına geçmişti. Kuşu omuzuna tutunarak bize döndü.

— Merriman, Sir Percival'in avukatıdır.

Bu, Laura'nın sorusuna bir karşılık olmakla birlikte tatmin edici değildi. Avukat müekkilinin çağırısı üzerine gelmiş olsaydı Sir Percival böylesine şaşırmasdı. Ama bir avukat Londra'dan Hampshire'ye gelir de, müekkili ciddi bir şekilde telâşa kapılırsa avukatın pek önemli, beklenmedik bir haber getirdiği düşünülür.

Laura ile ben sofrada on beş dakika daha oturduk. Ne olduğunu merak ediyorduk. Sir Percival'in bir an önce dönmesini sabırsızlıkla bekliyorduk. Fakat onun dönmeye niyeti olmadığını anlayınca odalarımıza çekilmek üzere yerlerimizden kalktık.

Kont her zamanki kibarlığıyla, kuş omuzunda olduğu halde bize kapıyı açtı. Laura ile Mrs. Fosco önden çıktılar. Ben tam

onların arkasından çıkarken Kont eliyle bir işaret yapıp, bana garip bir şeyler söyledi .

On an kafamı saran gizli düşünceyi sessizce cevaplandırarak «Evet, evet. Miss Halcombe gerçekten de çok önemli bir şey oldu.» dedi.

«Ben böyle bir şey demedim ki» diyeceğim sırada kuğu kuşu ansızın kanatlarını çırpıp haykırarak beni susturdu.

Merdivenin dibinde Laura'ya yetiştim. Onun da zihni benim zihnimdeki -Kont Fosconun varlığını meydana çıkarttığı- fikirle meşguldü. Konuştuğu zaman Kont Fosco'nun sözlerini tekrarlamış gibi oldu. Gizli bir korkuyla «Herhalde önemli bir şey oldu.» dedi.

16 Haziran

Bu akşam uyumadan önce ekleyeceğim bazı şeyler var.

Sir Percival avukatının yanına gittikten iki saat sonra, koda biraz gezinmek üzere odamdan çıktım. Merdivenlerin başındaydım ki aşağıda kütüphanenin kapısı açılarak Sir Percival'le Merriman dışarı çıktılar. Kendimi gösterip onları rahatsız etmek istemediğimden onlar gidinceye kadar olduğum yerde kalmaya karar verdim. Gerçi alçak sesle konuşuyorlardı ama söylediklerini rahatça duyabiliyordum.

Avukatın:

— İçiniz rahat etsin. Herşey Lady Glyde'in elinde. dediğini duydum.

Bir iki dakika içinde odama gitmeği düşünmüştüm ama Laura'nın adı geçince yerimden kımıldamadım. Herhalde yaptığım yanlış bir davranıştı ama hangimiz her zaman doğru hareket ederiz ki?

Avukat:

— Anladınız değil mi? Lady Glyde tanıdıkların önünde kağıdı imzalayacak.. Dikkatli davranmak istiyorsanız iki tane bu-

lun. Bu bir hafta içinde yapılabilirse herşey yoluna girer, bütün üzüntüler de sona erer. Yapılmazsa.. dedi.

Sir Percival:

— Yapılmazsa ne demek?

diye sordu.

— Mademki bu işin yapılması gerekli, mutlaka yapılacak. Buna emin olabilirsiniz Merriman.

— Pekâla, Sir Percival, pekâla ama her işin iki sonucu vardır. Biz avukatlar bunların ikisini de çekinmeden göz önüne almasını severiz. Dediğim durum kabul edilmediği takdirde karşı tarafa üç ay vadeli faturalar kabul ettirebilirim. Fakat vade dolunca para nasıl sağlanacak?

— Şu faturaları bırakın şimdi. Para ancak bir şekilde sağlanabilir, bu şekilde sağlanacaktır. Gitmeden önce bir bardak şarap içmezmissiniz Merriman?

— Eksik olmayın Sir Percival. Trene yetişmeliyim. İmza alırmaz bana bildirirsiniz değil mi? Sonra dikkatli davranmayı da unutmayın..

— Elbette. İşte araba geldi. Adamım sizi trene yetiştirir. Son hızla süreceksin Benjamin. Merriman treni kaçırırsa seni buradan kovarım. İyi tutunun Merriman. Sarsılırsanız da ziyanı yok. Şeytan nasıl olsa sizin gibilerin yardımcısıdır.

Bu iltifattan sonra baronet dönerek kütüphaneye girdi. Pek fazla bir şey duyamamıştım. Ama duyduğum kadarı içime bir kurdun düşmesine sebep olmuştu. Olan «önemli şey,» ciddi bir para sıkıntısından başka bir şey değildi. Sir Percival'ın bundan kurtulması ise tamamen Laura'ya bağlıydı. Onun kocasının gizli işlerine karışacağını düşünmek canımı sıktı. Dışarı gezmeye çıkmaktansa herşeyi olduğu gibi anlatmak üzere Laura'nın odasına gittim.

Laura verdiğim haberi beni şaşırtacak kadar büyük bir ses-

sizlikle dinledi. Böylece kocasının yaradılışı, durumu hakkında benim şimdiye kadar sandığımdan çok şey bildiği anlaşıyordu.

— Adını bırakmadan giden misafirden sözedildiği zaman böyle bir şeyden korkmuştum. dedi.

— O adamın kim olduğunu tahmin ediyor musun? diye sordum.

— Sir Percival'in borçlu olduğu adam. Merriman'ın bugünkü ziyaretinin sebebi de o olmalı.

— Bu borç hakkında bildiğin bir şey var mı?

— Hayır, etraflıca bir şey bildiğim yok.

— Okumadan hiçbir kağıda imza atmıyacaksın değil mi Laura?

— Şüphesiz Marian. Ona yardım için elimden gelen zararsız herşeyi yaparım. Hayatımızı elden geldiği kadar kolaylaştırmak, rahat etmek için. Ama gözüm kapalı olarak bir gün beni utan-
dırabilecek bir şeyi de yapmam. Artık bu mesleyi kapatalım.

Mademki şapkanı giymişsin şöyle bir bahçede dolaşalım.

Gölgeliklere doğru yollandık. Evin önünde, ağaçların arasındaki bir meydanlıktan geçerken Kont Fosco'yu gördük. Haziranın kızgın sıcağı içinde güneşlenerek çimenlerin üzerinde bir aşağı bir yukarı dolaşıyordu. Başında, eflâtun kurdeleli geniş bir hasır şapka vardı. Göğsü bol, beyaz danteleli mavi bir gömlek geniş vücudunu sarmış, beli olması gereken noktaya geniş, kırmızı bir deri kuşak bağlamıştı. Ayaklarına mor terlikler giymişti. Figaro'nun Sevil berberindeki ünlü şarkısını İtalyanlardan başka kimsede duyulmıyan o akıcılıkla şarkı söylüyordu. Bir yandan da kucağında tuttuğu, kollarının baygın hareketleriyle, başını sallıya sallıya çaldığı konçertina ile kendi kendine eşlik ediyordu.

Figarunun yirmi yaşındaykenki kibarlığıyla bize eğildi. Biz uzaktan bu selâma karşılık verirken ben onun duymıyacağı bir sesle:

— Emin ol bu adam Sir Percival'in durumu hakkında bir şeyler biliyor.
dedim.

Laura:

— Nereden tahmin ediyorsun?
diye sordu.

— Öyle olmasa Merrimanın onun avukatı olduğunu nereden bilecekti. Sonra öğleyin yemek odasından çıkarken ben bir şey sormadığım halde önemli bir şey olduğunu söyledi. Emin ol bizden çok şey biliyor.

— Sakın ona bir şey sorayım deme. Onun sırdaşlığını istemiyorum.

— Ondan hoşlanmıyorsun. Bir şey mi yaptı? Bir şey mi söyledi?

— Ne bir şey söyledi ne de bir şey yaptı. Aksine bütün yolculuklarda bana yakınlık gösterdi, son derece kibar davrandı. Hatta bir çok kereler Sir Percival'in o sinirli bağırıp çağırmalarını önledi. Belki de kocam onun sözünü benimkinden çok dinlediği için onu sevmiyorum. Ona minnettar olmak gururumu kırıyor. Bildiğim bir şey varsa oda şu: Ondan hiç hoşlanmıyorum.

Günün geri kalanı sessizlik içinde geçti. Kont'la satranç oynadık. İlk iki oyun, kibarlık olsun diye benim kazanmama izin verdi, fakat sonra durumu anladığımı hissedince özür diledi. Üçüncü oyunda da beni on dakikada mat etti. Sir Percival avukattan hiç söz etmedi. Hepimize tıpkı Limmeridge'deki gibi kibar davranıyordu. Özellikle karısına son derece yakınlık gösteriyordu ki o buzdan yapılmış Mrs. Fosco bile arasına ona şaşkın şaşkın bakmaktan kendini alamıyordu. Bu ne demekti? Anlıyabiliyo-

rum sanırım. Korkarım ki Laura da anlıyor. Kontun anlamak değil bildiğinden hiç şüphem yok. Sir Percival'ın birkaç defa «Nasıl? İyi yapıyormuyum?» der gibi ona baktığını gördüm.

17 Haziran

Olay dolu bir gün. İnşallah az sonra «felâket dolu bir gün» sözünü eklemek zorunda kalmam.

Sir Percival yine kahvaltıda akşamki gibi ne imzadan ne de avukattan sözetti. Bir saat sonra salona girip Kont'u sordu. Laura ile ben şapkalarımızı giymiş Mrs. Fosco ile Kont Fosco'yu bekliyorduk. Dolaşmaya çıkacaktık. Sir Percival'e «Şimdi gelecek» diye cevap verdim.

Sir Percival odanın içinde sinirli sinirli dolaşarak:

— Laura, Fosco ve karısı ile kütüphanede biraz işim var. Seninde bir dakika oraya gelmeni istiyorum. dedikten sonra durdu ve ilk defa olarak bizim giyinik olduğumuza farkettti.

— Dışarı mı çıkıyordunuz yoksa yeni mi geldiniz?

Laura cevap verdi.

— Göl kıyısına gitmeyi kararlaştırmıştık. Ama senin başka bir işin varsa..

Sir Percival acele acele:

— Yok, yok. Benim işim bekleyebilir. Yemekten sonra da olur. Göle gidiyorsunuz öyle mi? Parlak bir fikir! Ben de sizinle geleceğim. Güzel, sakın bir sabah geçirelim. dedi.

Kendi tasarılarını başkalarının eğlencesi için feda etmek Sir Percival'ın alışkanlığı değildi ama duruşundan kütüphanedeki önemsiz işi geciktirmek için bir bahane bulunca içinin rahatladığı anlaşılıyordu. Sonuç gün gibi meydandaydı. İmza meselesinin konuşulacağı aklıma gelince içim kabardı.

Tam o sırada Kont'la karısı geldiler. Kadın kocasının ardı arkası kesilmeyen sigaralarını hazırlamak üzere işlemeli tütün kesesini, kağıtlarını almıştı. Kont ise her zamanki gibi sırtında gömlek, başında hasır şapka, elinde beyaz farelerin kafesi, onlara da bize de dayanılmaz bir dostlukla gülümseyip duruyordu.

— İzin verirsiniz zavallı küçük zararsız fareciklerim de bizimle birlikte hava alsınlar. Evde köpekler var, zavallı beyaz yavrucaklarımı köpeklerin eline bırakır mıyım? Asla!

Hep birlikte evden çıkarak göle doğru yollandık.

Koruya girdiğimiz zaman Sir Percival dal kesip çakısıyla yontmağa başladı. Bu da huzursuz tabiatının yeni bir yanı. Bahçeye dolaşmağa çıktığı her an bir dal kesip baston haline getiriyor. Evin içi böyle bastonlarla dolu...

Kayıkhaneye hepimizi alacak kadar büyüktü ama Sir Percival kapıda durarak yeni bastonuyla uğraşmağa devam etti. Biz üç kadın geniş kanapenin üzerine oturduk. Kont da o iri vücuduna göre gayet küçük olan bir sandalye buldu. Sırtını kulübenin duvarına dayayıp dengesini bularak oturdu.

Hava rüzgarlı, bulutluydu. Issız gölün üzerinde hızla değişen ışık-gölge oyunları manzarayı büsbütün vahşileştiriyor, korkunçlaştırıyordu.

Sir Percival henüz bitmemiş olan bastonuyla etrafı işaret ederek:

— Bazıları bu manzarayı romantik bulurlar. Bence bu toprakların yüz karasıdır. Dedemin dedesi zamanında göl buraya kadar gelirmiş. Bir de şimdiki haline bakın. Su birikintilerinden başka bir şey yok. Mümkün olsa boşaltıp üzerine bir şeyler dickerdim. Bizim çiftlik müdürü boş şeylere inanan sersemin biridir. Bu gölün, Ölü deniz gibi uğursuz olduğunu söylüyor. Sen ne dersin Fosco? Tam cinayet işlenecek yer değil mi? dedi.

Kont çocuk azarlar gibi cevap verdi.

— Sevgili Percival, senin o ün salmış Angli-Sakson mantığının nereye gitti? Bir kere su çok sığ olduğundan ceset saklanamaz. Sonra her yanı kumlu. Katilin ayak izleri kalır. Aksine, cinayet işlemeğe bu kadar az elverişli bir yer görmedim.

Sir Percival öfkeyle bastonu yontmağa devam ederek:

— Saçmalama! Ne demek istediğimi biliyorsun. Bu korkunç manzara... bu ıssızlık... Anlamak istediğin zaman pekâla anlarsın, anlamak istemediğin zaman da sana anlatmak için nefes tüketmem gerekir. dedi.

Kont:

— Niçin?

diye sordu.

— Demek istediğin şeyi kim olsa iki cümleyle anlatabilir. Aptal bir adam cinayet işleyecekse hemen senin gölünü seçer. Akıllı bir adam cinayet işleyecekse aklına en son gelecek olan yer senin göldür. Böyle mi demek istiyordun?

Laura bakışlarını Kont'a çevirdi. Duyduğu hoşnutsuzluk yüzünde açıkça okunabiliyordu. Ama o beyaz farelerine öylesine dalmıştı ki Laura'yı görmedi bile.

Laura:

— Gölün karşısında böyle cinayet gibi tüyler ürpertici şeylerden söz etmek doğrusu yazık. Sonra Kont Fosco katilleri sınırlandırırken hiç de uygun deyimler kullanmadı. Katilleri sadece aptal olarak tanımlamak, onlara lâıyk olmadıkları bir hoşgörülük göstermektir. Ama onlara akıllı demek düpedüz aptallık. Çünkü gerçekten akıllı olan insanlar gerçekten iyi olan adamlardır, suç işlemeyi sevmezler. dedi.

Kont:

— Aziz Lady Gylde, bunlar çok güzel fikirler. Çünkü çok zaman okuma kitaplarında geçebilir.

dedikten sonra beyaz farelerinden birini avucuna alıp kaldırdı.

— Güzel beyaz afacanım benim! İşte sana bir ahlâk dersi. Gerçekten akıllı olan fareler gerçekten iyi olan farelerdir. Bunu lütfen arkadaşlarına söyle de bundan sonra kafeslerinin parmaklıklarını kemirmesinler.

Laura fikrinden dönmiyerek:

— Herşeyi alaya almak kolaydır. Ama büyük bir suçu olan akıllı bir adam göstermesi bu kadar kolay olmasa gerek Kont Fosco. dedi.

Kont Fosco geniş omuzlarını silkti, Laura'ya büyük bir şefkatle gülümsedi.

— Haklısınız. Sersemlerin işlediği suç, meydana çıkan suçtur. Akıllıların işlediği suç ise meydana çıkmayan suçtur. Onun için size bir örnek veremem. Beni yendiniz, Lady Gylde. Değil mi Miss Halcombe?

Kapıda bu konuşmayı dinlemekte olan Sir Percival alaylı alaylı:

— Silâhları bırakma Laura. Suçların kendiliklerinden ortaya çıktıklarını söylesene. İşte sana okuma kitabından alınan bir cümle. Suçlar kendiliklerinden ortaya çıkarlar. Ama saçmalık! dedi.

Laura sessizce cevap verdi.

— Bence doğru.

Sir Percival bir kahkaha attı. O kadar şiddetle, terbiyesiz bir şekilde güldü ki hepimiz şaşırdık. Kont ise hepimizden fazla şaşırdı.

Ben Laura'nın yardımına koşarak:

— Bence de öyle.

dedim.

Karısının sözü nedense Sir Percival'in pek hoşuna gitmişti. Benim sözüm de nedense onu sinirlendirdi. Yeni bastonunu şiddetle yere attı, yürüyüp gitti.

Fosco neşeyle onun arkasından bakarak:

— Zavallı Percival! Ama aziz Miss Halcombe, aziz Lady Glyde, suçların kendi kendilerini ele verdiklerine gerçekten inanıyor musunuz?

dedikten sonra karısına dönerek:

— Ya sen meleşim? Sen de mi böyle düşünüyorsun? diye sordu.

Kontes Laura ile beni bozmak için soğuk soğuk:

— Bilgili erkeklerin önünde fikir yürütmek bana düşmez. Ben sade dinlerim. dedi.

— Öyle mi? Oysa hatırlıyorum bir zamanlar Kadın Hakkını savunurdunuz. Fikir hürriyetini de bu haklardan biri sayardınız, Kontes.

dedim.

Mrs. Fosco sözlerime hiç aldırmış etmeden seszice sigaralarını sararak:

— Ya sizin bu konudaki fikriniz nedir, Kont? diye sordu.

Kont cevap vermeden önce beyaz farelerinden birini şişman, küçük parmağıyla dalgın dalgın okşadı.

— Toplumun kendi kendini en büyük kusurlarından dolayı bu derece kolaylıkla avutabilmesi doğrusu gerçekten çok güzel. Suçların meydana çıkarılması için kurulmuş olan makina işe yaramadığı halde ahlakî bir düstur uyduruyoruz ve suçlar kendi kendilerini ele verirler diyoruz. Buna da inanıyoruz. Suçlar kendi kendilerini ele verirler öyle mi? Büyük şehirlerdeki polislerle,

sigorta şirketlerindeki memurlara bunun doğru olup olmadığını sorun Lady Gylde, Miss Halcombe. Gazeteleri okuyun. Onlara akseden pek az olaylar arasında, katilleri bulanamıyan cesetler az mıdır? Yazılan olayları yazılmıyanlarla, bulunan cesetleri bulunmıyanlarla çarpın. Bundan ne gibi bir sonuç çıkar? Şu: Aptal suçlular yakalanırlar, akıllı suçlular ise kaçarlar. Bir suçun meydana çıkması nedir? Suçlu ile polis arasında bir ustalık denemesi. Suçlu cahil ise polis yüzde doksan kazanır. Suçlu kararlı, okumuş, zeki ise polis yüzde doksan kaybeder. Polis kazanırsa herkes duyar. Polis kaybederse kimse bir şey duymaz. Bu bozuk temelin üzerine ahlâk kaidenizi kuruyorsunuz. Suçlar kendi kendilerini ele verirler. Evet, bizim bildiğimiz suçlar. Ya geri kalanlara ne dersiniz?

Kapıda bir ses duyuldu.

— Gayet doğru. Pek güzel söylediniz.

Sir Percival dönmüştü.

— Belki bir kısmı doğru ve gayet güzel de anlatılmış olabilir. Ama Kont Fosco'nun suçlunun toplum üzerindeki başarısına niçin bu kadar sevindiğini, sizin de Sir Percival, bunu niçin böyle alkışladığınızı anlıyamıyorum. dedim.

Sir Percival:

— Duyuyormusunuz Fosco? Benden sana nasihat. Dinleyicilerle anlaşma yap. İyi kalpli olmanın çok iyi bir şey olduğunu söyle. Bundan herhalde hoşlanırlar. dedi.

Kont için için güldü. Yeleğin üzerinde dolaşan iki beyaz fare altlarındaki bu hareketten korkarak derhal kafeslerine koştular.

Kont:

— Asıl bayanların bana iyi kalplilikten söz etmesi gerekir. Onlar bu konu üzerinde konuşmaya benden daha çok yetkili sayılır.

lar. Çünkü onlar fazilet denen şeyin ne olduğunu bilirler, bense bilmem.

dedi.

Sir Percival:

— Duydunuz mu? Ne feci değil mi?

dedi.

Kont sessizce cevap verdi.

— Doğru! Dünyayı dolaştım. Gençliğimde faziletin o kadar başka başka cinslerini tanıdım ki hangisinin iyi, hangisinin kötü olduğunu şu yaşımda bile hâlâ bilemiyorum. Meselâ İngilterede, Çin'de fazilet anlayışı birbirinden farklıdır. İngiliz John «Benim tanıdığım fazilet gerçek fazilettir» derken. Çinli John ise «Benim bildiğim fazilet gerçek fazilettir.» diyor. Aklım karmakarışık. Haksız mıyım? Sıçancık gel de öp beni. Sence faziletli insan kimdir? Seni sıcak tutan, bol bol yiyecek veren bir insan değil mi? Parlak bir fikir, çünkü hiç olmazsa anlaşılması kolay. Ben kötü bir adamım değil mi? Lady Gylde? Ben başkalarının sadece düşkünlüklerini söylüyorum. Bütün dünya, gerçek yüzün yerine maskeyi kabul etmek için anlaşmışken ben maskeyi kaldırıp altındaki iskeleti gösteriyorum. Öfkenizi daha fazlalaştırmadan kalkıp da biraz dolaşayım. Aziz bayanlar, Sheridan'ın dediği gibi gidiyorum fakat karakterimi arkada bırakıyorum.

Kalktı, kafesi masanın üzerine koydu, içindeki fareleri «Bir iki, üç, dört..» diye saydıktan sonra dehşet içinde «Ay» diye bağırdı.

— En genç, en beyaz, en sevimli farem, beşinci farem neredesin?

Ne Laura ne de ben kolayca gülecek durumda değildik. Kontun bu yüz­süz alaycılığı, karakterinin yeni, bize göre tatsız olan bir yüzünü ortaya çıkarmıştı. Ama o kadar kocaman bir adamın o kadar ufacık bir fare kaybordu diye gösterdiği gülünç endişeye gülmek elde değildi. Elimizde olmadan güldük. Mrs. Fosco,

kocasını her yanı arasın diye bizim kayıkhaneden çıkmamızı ima için ayağa kalkınca biz de onun arkasından çıktık.

Biz daha ancak üç adım atmıştık ki Kont'un keskin gözleri kayıp farenin bizim oturduğumuz kanapenin altında olduğunu gördü. Sırayı kenara çekti, küçük fareyi avucunun içine aldı, sonra ansızın durdu. Gözleri önüne, yere dikilmişti.

Yeniden ayağa kalktığı zaman elleri o kadar titriyordu ki fareyi kafese zor koydu. Yüzü de hafifçe sararmıştı.

— Percival! Percival buraya gel.
diye fısıldadı.

Sir Percival, dışarıda, kumun üzerine bastonunun ucuyla şekiller çizip sonra silmekle meşguldü. Kont'un çağırması üzerine kayıkhaneye girerek «Ne oluyor?» diye sordu.

Kont sinirli parmaklarla onun yakasına yapıştı, öbür eliyle fareyi bulduğu yere yakın bir noktayı işaret ederek:

— Burada bir şey görüyorsunuz?
diye sordu.

Sir Percival:

— Bir sürü kum görüyorum. Ortada da bir leke var.
dedi.

Kont öbür eliyle de Sir Percival'in yakasına yapışıp baştan aşağı titreyerek:

— Kan!
diye fısıldadı.

Sesi hafif çıkmasına rağmen Laura'nın kulağına varmıştı. Kızcağız dehşet saçan gözlerini bana çevirdi.

— Bir şey yok canım. Telâşlanma. Zavallı bir köpeğin kanı, başka bir şey değil.
dedim.

Herkes şaşırılmıştı. Bütün gözler bir şey sorar gibi bana çevrildi. İlk olarak Sir Percival konuştu.

— Nereden biliyorsunuz?

diye sordu.

— Sizin döndüğünüz günün sabahı burada yaralı bir köpek gördüm. Zavalıcık koruya girmiş, bekçi de vurmuş dedim.

Sir Percival:

— Kimin köpeğiymiş? Benim değil, değil mi?

diye sordu.

— Hayır, sizin değil.

— Kiminmiş. Kâhya kadın biliyor mu?

Mrs. Catherick kâhya kadına Karasuya gelişinin Sir Percival'den saklanmasını söylemişti. Hatırlamıştım. Ama etrafın telâşını yatıştırmak için düşüncesizlik ederek fazla ileri gitmiştim. Şimdi geri çekilsem büsbütün şüphe uyandıracaktım ki bu daha kötüydü. Sonucun neye varacağını düşünmeden hemen cevap vermekten başka çare yoktu.

— Evet, biliyor. Mrs. Catherick'in köpeğiymiş.

O ana kadar kayıkhanenin ta köşesinde Kont Fosconun yanında duran Sir Percival, Mrs. Catherick'in adını duyar duymaz Kontu bir kenara itip dışarı çıktı ve karşıma geçti. Beni yarı kızdırıp yarı şaşkınlığa düşüren bir merakla kaşlarını çatarak:

— Mrs. Catherick'in köpeği olduğunu kâhya kadın nereden biliyormuş?

diye sordu.

Ben soğukkanlılığımı kaybetmeden cevap verdim.

— Mrs. Catherick köpeği yanında getirmiş de ondan biliyor.

— Yanında mı getirmiş? Nereye getirmiş?

— Bu eve.

— Mrs. Catherick bu eve ne halt etmeğe gelmiş?

Bunu sorarken takındığı tavır, kullandığı dilden daha tatsızdı. Bu terbiyesizliğin hoşuma gitmediğini anlatmak için sesimi çıkarmadan ona arkamı döndüm.

Tam o sırada Kont onun omuzuna dokundu, yumuşak bir sesle:

— Percival sakın ol, sakınleş!

dedi.

Sir Percival en öfkeli haliyle ona döndü. Kont sadece gülümseyerek o yatıştırıcı sözlerini tekrarladi.

Sir Percival duraladı. Birkaç adım arkamdan geldi, özür dileyerek beni hayretler içinde bıraktı.

— Bağışlayın beni Miss. Halcombe. Son zamanlarda biraz sinirliyim kendimi bilmiyorum. Fakat Mrs. Catherick'in burada ne işi olabileceğini merak ettim de. Ne zaman gelmiş? Kâhya kadından başka onu gören olmamış mı?

— Benim bildiğime göre olmamış.

Kont yine araya girdi.

— Öyleyse neden kâhya kadına gidip sormuyorsun?

— Doğru! Önce kâhya kadınla konuşmalıyım. Ne aptallık ettim de bunu önce düşünemedim.

Sir Percival yanımdan ayrıldı.

Kontun araya girmesine ilk önce şaşırmıştım. Ama Sir Percival gider gitmez bundaki maksadı anladım. Sual sormak sırası şimdi Kont'daydı. Mrs. Catherick'in Karasuya gelişine dair birçok sual sordu. Bunları herhalde arkadaşının yanında soramazdı. Kont Fosco ile bir sırrı paylaşmak en istemediğim şeydi. Ama Laura, bilmeyerek. Onun ağzından bir sürü bilgi almasına yardım etti. Kont o kadar çok şey sordu ki ona cevap vermek zorunda kaldım. Vermesem Sir Percival'in bir sırrını saklıyormuşum gibi tatsız, aslı olmayan bir duruma düşecektim. Yani sonunda on dakika içinde Kont, Mrs. Catherick'le kızı Anne hakkında biz ne biliyorsak hepsini öğrenmiş oldu.

Bu bilginin onun üzerinde bıraktığı etki bir bakıma çok garip oldu. Şaşırmıştı. Sir Percival'i yakından tanımasına, onun işleriyle yakından ilgilenmesine rağmen Anne Catherick hakkında hiç

birşey bilmiyordu. O mutsuz kadının sırrı şimdi gözümde bir kat daha şüphelendi. Çünkü Sir Percival bu meseleyi dünyadaki en samimi arkadaşından bile saklamıştı.

Bir yandan Anne Catherick'ten sözederken bir yandan da yavaş yavaş eve yürüyorduk. Eve vardığımızda kapının önünde Sir Percival'in arabası duruyordu. Seyis atın başında bekliyordu. Sir Percival'in Kâhya kadını sorguya çekmesi çok önemli sonuçlar doğurmuştu. Sir Pertival Cumberland'dayken Anne yüzünden Todd's Corner'e gitmişti. Şimdi Hampshire'deyken yine onun yüzünden Mrs. Catherick ile konuşmak üzere Welmingham'a mı gidecekti?

Sofadan geçerken Sir Percival kütüphaneden çıktı. Telaşlıydı, endişeliydi. Yüzü soluktu. Bütün bunlara rağmen terbiyesini bozacak herhangi bir davranışta bulunmadı.

— Ne yazık ki sizlerden ayrılmak zorundayım. Önemli bir mesele var. Yarın erkenden dönerim. Gitmeden önce bu sabah sözünü ettiğim o küçük meselenin çözülmesi gerek. Bir dakika bile sürmez, ufak bir işlemden ibaret. Kontes size zahmet olacak. Kont'la sizin bir imza meselesinde tanıklık yapmanızı istiyorum. Lütfen gelin de şu işi bitiriverelim.

Onlar içeri girinceye kadar kütüphane kapısının önünden çekilmedim. Sonra içeri girip kapıyı hafifçe kapattı.

Sofada yalnız başıma kaldım. Kalbim yerinden çıkacakmış gibi çarpıyordu. İçimde bir korku vardı. Merdivene doğru ilerledim, yavaş yavaş odama çıktım.

17 Haziran

Odanın kapısına geldiğim an Sir Percival'in aşağıdan beni çağırdığını duydum.

— Aşağıya inmenizi rica edeceğim. Kabahat benim değil, Fosco'nun. Karısının tanıklık yapmasını istemiyor da. Ben de sizden rica ediyorum.

Sir Percival'le birlikte kütüphaneye girdim. Laura yazı masasının başındaydı. Şapkasını sinirli sinirli elinde evirip çeviriyordu. Mrs. Fosco ise onun yanındaki bir koltuğa oturmuş hayranlıkla kocasına bakıyordu. Kont Fosco da kütüphanenin öbür yanında, tek başına durmuş, penceredeki çiçeklerin kurumuş yapraklarını koparıyordu.

İçeri girdiğim anda Kont Fosco bana doğru yaklaşıp durumu anlatmağa başladı.

— Bağışlayın beni Miss Halcombe. İngilizlerin vatandaşlarım hakkında neler söylediklerini biliyormusunuz? Sizin düşüncenize göre biz İtalyanlar herşeyden şüphe eden sinsi kişileriz. İsterseniz benim de bütün vatandaşlarım gibi kötü olduğumu düşünün. Siz zaten böyle düşünüyorsunuz değil mi Lady? Ne yapayım, tanıklardan biri oluyorum, ama ikinci tanığın karım olmasını kabul etmiyorum.

Sir Percival:

— İstememeniz için bir sebep yok. İngiliz kanunlarına göre karı koca aynı anda tanıklık yapabilirler. dedi.

Kont Fosco:

İngiliz kanunları istediği kadar kabul etsin benim vicdanım razı gelmedikten sonra razı gelmem. dedikten sonra şişman parmaklarını açarak gömleğinin göğsüne bastırdı, ciddi bir tavırla eğildi. Sanki vicdanı şerefli bir insanmış gibi Kont onu takdim etmeğe çalışıyordu.

— Lady Glyde'in imzalayacağı bu kâğıdın ne olduğunu bilmiyorum, bilmek de istemiyorum. Sadece şunu belirtmek isterim: Günün birinde Sir Percival ya da onun tarafları iki tanığa başvurmak zorunda kalabilirler. O zaman iki tanığın birbirinin etkisi altında kalmadan, iki ayrı fikir yürütmesi gerekir. Oysa imzaya karımla ben tanıklık edersek böyle olamaz çünkü bizim ikimizin bütün fikirleri aynıdır. Yani esas olan benim fikirlerimdir.

Kont'un karşı koyması mantıklı olabilirdi ama üzerinde öyle bir hal vardı ki bu imza meselesine karışmak içimden gelmedi. Fakat Laura'yı yüzüstü bırakamazdım. Ne olursa olsun yapmağa razıyım.

— Karşı gelecek bir şey bulmazsam tanıklık yaparım. dedim.

Sir Percival bir şey söyleyecekmiş gibi dik dik bana baktı. O sırada Mrs. Fosco'nun yerinden kalkması dikkatimi çekti. Kadın kocasına bakmış ve onun gözlerinde «Dışarı çık» cümlesini okumuştı.

Sir Percival:

— Gitmeniz gereksiz. dedi.

Kontes Fosco tekrar bakışlarını kocasına çevirdi. Aldığı emir üzerine bizi yalnız bırakmayı tercih edeceğini söyleyerek odadan çıktı. Kont bir sigara yakarak penceredeki çiçeklerin yanına gitti, yaprakların arasına dumanları savurmağa başladı.

Bu sırada Sir Percival kitap gözlerinden birinin altındaki kilitli çekmeceyi açtı, bir kaç kat olmuş bir parşömen kâğıdı çıkardı. Masaya koydu, en son katı açtı, geri kalan kısmı eliyle kapattı. Parşömenin açılan kısmı yazısızdı, üzerine birkaç küçük pul yapışmıştı. Kâğıtta ne yazılıysa, elinin altında kalan kısmında saklıydı. Laura ile bakiştık. Laura'nın yüzü soluktu. Hiç bir tereddüt, hiçbir korku yoktu yüzünde.

Sir Percival mürekkebe bir kalem batırdı ve kalemi karısına uzatarak:

— Şurayı imza ediver. Miss Halcombe siz de, Fosco ile şu iki pulun karşısına imza atacaksınız. Gel buraya Fosco. Bir imzaya tanıklık yapmak pencereden dışarı bakıp çiçeklere sigara dumanını üflemele yapılmaz. dedi.

Kont sigarasını atarak yanımıza geldi. Ellerini kayıtsızca kızıl kemerinin içine sokmuş, gözlerini de Sir Percival'ın yüzüne dikmişti. Öbür yanda duran Laura da bakışlarını kocasından ayırmıyordu. Sir Percival ikisinin arasında kalmış, eliyle kâğıdı bastırıyordu. Ben, karşısındaydım. Yüzünde şüpheyle sıkıntı o kadar anlamlı bir şekilde birbirinin içine girmişti ki kendi evinde oturan bir beyden çok bir mahkûma benziyordu.

Ansızın Laura'ya dönüp yine parşömenin boş yerini gösterecek:

— Şurayı imzala.

diye tekrarladı.

Laura sakın sakın:

— İmzalıyacağım şey nedir?

diye sordu.

Kocası:

— Açıklama yapacak zaman yok. Araba kapıda bekliyor. Hemen gitmeliyim. Zaman olsa bile anıyamazsın. Resmi bir evrak. Hukuki işlemler falan. Haydi imzanı at da bitsin. dedi.

— İmzamı atmadan önce imzaladığım şeyin ne olduğunu bilmem gerekmez mi Sir Percival?

— Ne münasebet! Kadınların böyle meselelere akılları erer miki? Anlamazsın dedim sana.

— Anlatmağa çalışabilirsin. Mr. Gilmore kendisiyle bir iş yaparken önceden bana herşeyi anlatırdı. Ben de hepsini anlardım.

— Olabilir. O senin uşağın olduğu için herşeyi anlatmak zorundaydı. Ben kocanım. Herşeyi anlatmak zorunda değilim. Beni daha ne kadar oyalayacaksın? Okuyup anlatacak zaman yok. Araba kapıda bekliyor. Son defa olarak soruyorum. İmzalayacakmısın yoksa imzalamıyacakmısın?

Kalemi Laura elinden bırakmamıştı. Ama imzalamağa da pek niyetli görünmüyordu.

— İmza atmakla ne gibi bir şeyin sorumluluğunu yükleniyorum öğrenmeliyim. Bu benim hakkım değil mi?

Sir Percival parşömeni alarak öfkeyle masanın üzerine fırlattı.

— Söyle. Zaten doğru konuşmakla ün salmışsınızdır Marian Halcombe'den, Kont Fosco'dan utanma itiraf et. Bana güvenmiyorsun değil mi?

Kont bir elini kemériden çıkarıp Sir Percival'in omuzuna koydu. Sir Percival bu elden kurtulmak için silkindi. Kont rahatını bozmadan elini yine onun omuzuna koyarak:

— Percival, sinirlerine hâkim ol. Lady Glyde'in hakkı var. dedi.

Sir Percival'in sesi birden yükseldi.

— Hakkı var? Hiçbir kadının kocasından şüphe etmeye hakkı yoktur.

Laura cevap verdi.

— Beni şüpheyile suçlamak büyük haksızlık, zalimlik! Bu kağıdın benden ne istediğini bilmekte hakkım var mı yok mu Marian'a sor.

Sir Percival:

— Marian Halcombe'den akıl alacak değilim. Onun bu işle bir ilgisi yok ki. dedi.

O ana kadar sesimi çıkarmamıştım. Ama artık bir şeyler söyleme zamanının geldiğini hissediyordum.

— Affedersiniz Sir Percival. Mademki imza tanıklarından biri benim bu işle bir ilgim olduğunu sanırım. Laura'nın karşı koyması bence en tabii hakkı. Zaten imzalanmasını istediğiniz şeyi o anlamadan ben tanıklık edemem.

Sir Percival:

— Amma da soğukkanlı davranıyorsunuz. Yalnız size bir tavsiyede bulunmak isterim. Lütfen bir defa kendinizi bir ada-

mın evine davet ederseniz, misafirperverliğinin karşılığını, sizi ilgilendirmeyen bir meselede ona karşı cephe almakla ödemeyin. Miss Halcombe dedi.

Suratıma ani bir tokat atılmış gibi yerimden fırladım. Bir erkek olsaydım onu orada iyice döver ve bir daha dönmek üzere evinden çıkar giderdim. Ne yazık ki kadındım. Üstelik Laura'yı da düşünmek zorundayım.

Tanrı yardım etti de Laura'ya duyduğum sevgi bir tek kelimeme karşılık vermemi önledi. Ve sessiz sedasız tekrar yerime oturdum. Laura kendimi nasıl bin güçlkle zaptettiğimi biliyordu. Ağlaya ağlaya bana doğru koştu.

— Ah, Marian! Annem sağ olsaydı benim için bundan daha büyük bir fedakârlığa katlanamazdı.

Sir Percival ise masanın öbür ucundan bağıırıyordu.

— İmzanı at.

Laura eğilerek fısıldadı.

— Sen ne dersen onu yapacağım. İmzalayayım mı?

— Hayır! Hak ve gerçek senden yana. Okumadan imzalama.

Sir Percival en kızgın sesiyle kükredi .

— Sana gel ve imzanı at diyorum.

Demindenberi Laura ile beni seyretmekte olan Kont ikinci defa söze karıştı.

— Percival! Bayanların yanında bulunduğumuzu ben unutmadım. Lütfen sen de unutma.

Sir Percival hırsından dili tutulmuş olarak ona döndü. Ama Kont eliyle onun koluna daha sıkı yapıştı, sâkin bir sesle:

— Lütfen aklından çıkarma.

diye tekrarladı.

İki erkek bakıştılar. Sonra Sir Percival yavaş yavaş kolunu onun elinden kurtarıp gözlerini de yavaş yavaş Kont'un gözlerin-

den uzaklaştırdı. Bir an masanın üzerindeki parşömene baktı. Sonra terbiye görmüş bir hayvanın isteksiz boyun eğişi ile so-murttu.

Kimsenin kalbini kırmak istemiyorum. Ama karımın inatçı-lığı bir meleğin bile sabrını taşırır. Bunun sırf bir resmi işlem gereğince yapıldığını söyledim. Daha ne istiyor? Kocasına mey-dan okumak hiçbir kadından beklenmez. Son defa olarak soruyo-rum Lady Glyde imzalıyacakmısınız imzalamıyacak mısınız? dedi. Sir Percival.

Laura onun yanına gidip kalemi aldı.

— Bana kafası işleyen bir insan muamelesi yaparsanız seve seve imzalarım. İstenilen fedakârlığın ne olduğu önemli değil. Sadece bir başkasının hayatını etkilemesin, fena bir sonuç ver-mesin.

Sir Percival hiddetini binbir güçlkle zaptederek:

— Senden herhangi bir fedakârlık istendiğini nereden çıkart-tın?
diye sordu .

— Sadece şunu demek istedim ki fedakârlık istesen bile yap-maya hazırım. İçyüzünü bilmediğim bir kağıdı imzalamadığım için bana bu derece kızman doğru mu? Kont Fosco'nun titizliği-ni benimkinden daha çok hoşgörlükle karşılamanız ağırımaya git-ti.

Kont'un Sir Percival üzerindeki akıl durduran etkisi hakkın-da yaptığı bu yerinde imâ kocasının öfkesini yeniden çoşturdu.

— Titizlik mi! Artık çok geç. Benimle bir şeref meselesi yü-zünden evlenmeyi kabul ettikten sonra bu türlü zayıflıklardan kurtulduğunu sanmıştım.

Bu sözleri duyan Laura kalemi attığı gibi hiç görmediğim bir ifadeyle kocasına baktı, sesini çıkarmadan arkasını döndü.

Acı bir küçümsemeyi böyle bir şiddetle belirtmek Laura'nın yaradılışına, huylarına o derece aykırı bir şeydi ki hepimiz sustuk. Kocasının söylediği sözlerin altında gizli bir mana olduğu şüphesizdi.

Kont da bunun benim gibi farkına varmıştı. Laura'nın yanına gitmek üzere ayağa kalktığımda Kont yavaşça Sir Percival'e «Budala» diye fısıldadı.

Laura ayağa kalktı ve kapıya doğru yürüdü. Aynı anda kocası bir kere daha seslendi. Kendi eliyle kendi işlerini bozduğunu anlayan adam tavrına bürünerek:

— İmza atmayı reddediyorsun değil mi?
diye sordu.

Laura kesin bir tavırla cevap verdi.

— Bana az önce söylediklerinizden sonra o kağıtta yazılanları tamamiyle okumadan imza atmayı reddediyorum. Haydi Marian gidelim. Burada gereğinden fazla kaldık.

Kont Fosco, Sir Percival ağzını açıp bir şey söylemeden:

— Bir dakika! Yalvarırım Lady Glyde bir dakika dedi.

Laura onu duymamazlığa gelerek odadan çıkmak üzereyken ona mani oldum.

Kont'u kendine düşman etme. İstedğini yap ama onun düşmanlığını kazanma.

Laura sözümü dinledi. Sir Percival tekrar masanın başına geçti. Dirseğini kağıdın üzerine koydu, başını yumruğuna dayadı. Kont, onunla bizim aramızda bulunuyordu, her zaman, her yerde olduğu gibi bu çirkin duruma yine o hâkimdi.

Yumuşak bir sesle:

— Lady Glyde bir tek, fikir yürütmek cesaretini göstereceğimden dolayı beni bağışlayın. Bu evin hanımına karşı duyduğum büyük saygıdan dolayı konuştuklarıma inanın.
dedikten sonra sert bir tavırla Sir Percival'e baktı.

— Dirseğinin altında duran o kağıdın mutlaka bugün imzalanması gerekli mi?

Sir Percival somurtarak cevap verdi.

— Tasarılarımın, arzularımın gerçekleşmesi için gerekli. Ama bunların Lady Glyde'in gözünde hiçbir değeri yok.

— Bana açıkça cevap ver. İmza yarın olsa olur mu? Evet mi? Hayır mı?

— Mademki ısrar ediyorsunuz yarına kalsın.

— Öyleyse ne diye burada zamanımızı boşuna geçiriyoruz? Sen gelinceye kadar beklesin.

Sir Percival küfür edip kaşlarını çatarak başını kaldırdı.

— Sesini beğenmiyorum. Hiç kimsenin benimle bu tarz konuşmasını kabul edemem.

Kont karşısındakini küçümsermiş gibi gülümsedi.

— Kendi iyiliğin için sana öğüt veriyorum. Biraz zaman tanı bakalım ne olacak? Arabanın kapıda beklediğini unuttun mu? Sesime elbette şaşarsın. Soğukkanlılığını kaybetmeyen bir adamın sesi. Sana şimdiye kadar kaç kere öğüt vermişimdir. Aklında tutamayacağın kadar çok. Hiç yanıldığımı gördün mü? Eğer yanılmışsam bir örnek söyle. İzma meselesini yarına bırak git de öbür işinle ilgilen. Geldiğinde bunun gereğine bakarız.

Sir Percival duraladı, sonra saatine bir göz attı. Kont'un sözleriyle yapacağı gizli yolculuğun endişesini yine hatırlamıştı. Laura'nın imzasını almak hususundaki telâşla çarpışıyordu. Bir süre düşündü. Sonra sandalyasından kalkarak:

— Cevap verecek kadar zamanım olmayınca beni yenilgiye uğratmak kolaydır. Öğüdünü tutacağım Fosco... Şunu bilki öğüdüne ihtiyacım yok sadece bekleyecek zamanım olmadığı için sözünü dinliyorum.

dedi.

Bir an dönüp karısına fena fena baktı.

— Yarın geldiğim zaman da imzalayamazsan...

Sözlerinin geri kalan kısmı, çekmeceyi açıp parşömeni içine kilitlerken çıkardığı gürültüye boğulup kayboldu, Şapkasıyla eldivenlerini masanın üzerinden aldı, kapıya doğru yürüdü. Laura ile ben ona yol vermek için kenara çekildik.

Sir Percival son olarak karısına:

— Yarını unutma.

deyip dışarı çıktı.

Arabaya binmesini bekledik. Sonra Kont yanımıza yaklaşıp rak:

— Bugün Percival'in en kötü halini gördünüz, Miss Halcombe. Eski bir dostum olduğu için ona acıyorum, ondan utanıyorum. Yine eski bir dostu olarak onun adına söz veriyorum ki bir daha böyle kendini kaybetmiyecek. dedi.

Bir kadının en ağırına giden şey, bir başkasının, kocası adına ondan özür dilemesidir. Laura'nın ne kadar üzüldüğünü anlıyordum. Kont'a teşekkür edip onu dışarı çıkardım.

Ona teşekkür ettim! Çünkü kelimelerle anlatılmaya imkân olmıyan bir çaresizlikle, bir utanç hissediyordum ki Karasu Malikânesinde kalmamı Kont istiyordu. Sir Percival'in bugünkü davranışından sonra Kont'un yardımı olmadığı taktirde burada daha fazla kalmayı düşünemezdim. Beni şu en yardıma muhtaç anında Laura'dan ayırmayan bağ, dünyada en istediğim bir şey, Kont Fosco'nun kuvvetiydi.

Sofaya çıktığımızda araba tekerleklerinin sesini duyduk. Sir Percival yola koyulmuştu. *

Laura:

— Nereye gidiyor acaba Marian? Yaptığı her şey ilerisi için endişeye düşmeme sebep oluyor. Şüphelendiğin bir şey var mı? diye sordu.

Sabahtan beri o kadar üzülmüştü ki şüphelerimi söylemek istemedim.

— Ben onun sakladığı şeyleri nereden bileyim ki? dedim.

— Acaba kâhya kadın onun nereye gittiğini biliyor mu?

— Bunu da nereden çıkarttın? Onun nereden haberi olacak?

— Kâhya kadın sana Anne Catherick'in buralarda görüldüğüne dair bir söylenti duyduğunu söylemiş. Acaba onu aramaya mı çıktı?

— Artık bu meseleden hiç sözetmeyip, biraz kendime gelmek istiyorum. Olan bitenden sonra sen de benim gibi yapsan iyi edersin. Haydi odama gel de biraz dinlen.

Yanyana pencerenin dibine oturduk. Güzel kokulu yaz havası yüzlerimizi okşuyordu.

Laura:

— Aşağıda benim hatırım için nelere katlandığını düşündükçe sana bakmaktan utanıyorum, Marian. dedi.

— Sus, sus! Senin mutluluğuna karşılık benim gururumun azıcık zedelenmiş olması nedir ki?

Laura hırsla acele acele:

— Bana söylediğini duydun, değil mi? Fakat ne demek istediğini anlamış olmana imkân yok. dedikten sonra birden ayağa fırlayıp bir aşağı bir yukarı dolaşmaya başladı.

— Marian senden çok şeyler sakladım. Çünkü yeni hayatıma ilk adım attığımız gün seni üzmem istemiyordum. Ama artık herşeyi öğrenmem gerekiyor. Bugün bana nasıl davrandığını gördün, neler dediğini duydun. Şu anda söyleyemem. Çünkü ağlayabilirim. Sonra anlatırım Marian... kendimi güçlü hissettiğim zaman anlatırım. Başım çatlıyor. Keşke seni kırmasaydım da o ka-

ğdı imzalasaydım. Sen de benimle bir olup ona karşı geldin. Eğer imzalamayı kabul etmeyecek olursam bütün suçu sana yükler. Şimdi ne yapacağız? Bize yardım edecek, akıl verecek bir tek dostumuz olsaydı.. Güvenebildiğimiz biri.

Acı acı içini çekti. Hartright'ı düşündüğünü anladım. Zavallı delikanlı, giderken ihtiyacımız olduğu zaman bize yardım edeceğini söylemişti. O zamanlar buna asla ihtiyacımız olmayacağını sanmıştım. Ama işte, Laura'nın düğününden daha altı ay sonra onu arıyorduk.

— Kendi kendimize yardım etmek için elimizden geleni yapmak zorundayız. Bu meselenin üzerinde durmalıyız, Laura.

Laura'nın ve benim kocasının mali durumu hakkında bildiklerimizi ortaya koyunca o parşömen kağıdının para elde etmek için yazılmış olduğu sonucuna vardık. Bu paranın nasıl, ne türlü, ne gibi işlemlerle elde edileceğini bilmiyorduk. Ama ben Sir Percival'in yapacağı işin gayet alçakca olacağına emindim.

Bu durumda yarın bizim için tek kurtuluş yolu, imza meselesinde hukuki bir esasa dayanan bir itiraz ileri sürmektir. Böylelikle Sir Percival'i bizim bu mesele ile ilgili kanunları kendisi kadar iyi bildiğimize inandırmalıydık.

Düşünüp taşındıktan sonra bu çaresiz durumumuzda bize yardım edebileceğine güvendiğimiz tek adama bir mektup göndermeye karar verdim. Bu adam, Gilmore olmadığı zamanlarda işlerini idare eden ortağı Kyrle idi. Gilmore ortağının namusuna, ustalığına tamamen güvenebileceğimizi bize söylemişti. Düşünceyi Laura'ya açtım. O da fikrimi kabul edince oturup Kyrle'ye mektup yazdım.

Durumu olduğu gibi anlattıktan sonra yanlış anlamaması için gayet açık bir dille ona akıl danıştım.

Zarfın üzerine adresi yazmak üzereydim ki Laura, benim telaşa düşüp akıl edememiş olduğum bir meseleyi ortaya getiriverdi.

— Mektup Londraya ancak yarın sabah varacaktı. Cevap da ancak bir daha ki sabah postasıyla gelebilir.

Bu güçlüğü'n içinden ancak tek şartla çıkabilirdik. O da avukat bize özel bir haberciyle cevap göndermeliydi. Mektuba şöyle bir not ekledim. Haberci saat onbir treniyle gelip beni arayacak, benden başka kimsenin sorularını cevaplandırmayacak, mektubu da sadece bana teslim edecekti. Haberci saat onbir trenine yetişirse biri yirmi geçe istasyona iner, en geç saat ikide Karasu'ya varırdı.

Laura'ya:

— Sir Percival yarın ikiden önce burada olabilir. Onun için yapacağın en akıllıca davranış, eline bir kitap, veya nakış alıp bahçeye çıkmak olmalı. Haberci gelinceye kadar eve dönme. Bir aksilik olmasın diye ben burada beklerim. İnşallah yakayı ele vermiş olmayız. Haydi şimdi aşağı inelim. Uzun süre başbaşa kalmamız şüpheyi üzerimize çekebilir. dedim.

— Şüphe mi? Sir Percival gittikten sonra kimin şüphesini üzerimize çekeceyiz ki? Kont Fosco'yu mu kastediyorsun?

— İhtimâl.

— Ondan benim gibi sen de hoşlanmamaya başlıyorsun Marian.

— Hayır, hoşlanmamak değil. Hoşlanmamak biraz küçümsemekle karışıktır ki ben Kont'ta küçümsenmeğe değer bir şey görmüyorum.

— Ondan korkmuyorsun ya?

— Belki de biraz korkuyorum.

— Bugün bizim tarafımızı tuttuğuna göre korkmaman gerekir.

— Onun seni koruması beni Sir Percival'in şiddetinden daha çok korkutuyor. Sana kütüphanede söylediğimi aklından çıkar-ma. Ne yaparsan yap Kont'u kendine düşman etme Laura.

Aşağı indik. Laura salona girdi ben de elimde mektupla koridorun karşı tarafındaki posta kutusuna doğru ilerledim.

Sokak kapısını açınca dışarıda Kont Fosco ile karısını gördüm. Yüzleri bana dönük olduğu halde merdivende durmuş konuşuyorlardı. Beni görünce Kontes telâş içinde yanıma yaklaşip kendisiyle beş dakika konuşmağa zamanım olup olmadığını sordu. Böyle bir insanın böyle bir şey istemesine şaşırarak mektubu kutuya attım. Kontes'e emrine hazır olduğumu söyledim. Kontes hiç adeti olmadığı halde büyük bir içtenlikle koluma girdi, beni boş bir odaya götüreceği yerde bahçedeki havuzun başına götürdü.

Merdivenlerden inerken Kont gülümseyerek eğildi, İçeri girip koridorun kapısını çekti fakat tamamen kapamadı.

Kontes'le birlikte yavaş yavaş havuzun etrafında yürümeye başladık. Ben olağanüstü bir sırla karşılaşacağımı sanıyordum. Ama Mrs. Fosco'nun bana söylemek istediği şeyin, kütüphane-deki olay yüzünden Sir Percival'e karşı duyduğu hiddet olduğunu öğrenince hayretler içinde kaldım. Kocası ona olup bitenleri, Sir Percival'in bana yaptığı küstahlığı baştan aşağı anlatmış, Kontes de bu meseleye benimle Laura'nın hesabına o kadar üzül-müş ki bir daha böyle bir şey olacak olursa Sir Percival'in terbiyesizliğine karşı koyup gidecekmiş. Kont bu fikri pek yerinde bulmuş. Benim de yerinde bulmamı ümid ediyormuş.

Mrs. Fosco gibi son derece sâkin bir kadının böyle konuşmasını garipsemiştim. Hele daha o sabah kayıkhane-de aramızda geçen ufak çatışmadan sonra. Fakat kendimden büyük birinin gösterdiği samimiyete karşı benim de aynı samimiyetle davranmam

gerekti. Onun için Kontes'e aynı şekilde cevap verdim. Söylenmesi gereken her şeyi söylemiş olduğumuzu düşünerek eve dönmek istedim.

Mrs. Fosco benden ayrılmamaya, konuşmaya kararlıydı. Bu beni anlatamıyacağım kadar büyük bir şaşkınlığa düşürdü. O ana kadar ağzını açıp tek kelime söylemeyen bu kadın şimdi bül-bül kesilmiş, evlilik hayatından, Laura ile Sir Percival'den, kendi mutluluğundan, ölen Mr. Fairlie'nin miras meselesinden yapılan haksızlıktan, daha başka konulardan söz açıyordu. Konuşa konuşa havuzun etrafında yarım saatten fazla döndük. İyice yorulmuştum. Kontes yorgun düştüğümü anladı mı anlamadı mı bilmem ama söze nasıl birdenbire başladıysa yine öylece kesiverdi. Evin kapısına doğru bakışlarını çevirip, bir an içinde yine o buz gibi tavrına büründü. Ben daha elinden kurtulmak için bir yalan uydurmadan o kendiliğinden kolumu bıraktı.

Kapıyı açıp koridora çıktığımda Kont'la yüz yüze geldik. O da posta kutusuna bir mektup atıyordu.

Posta kutusunu kapattıktan sonra karısının nerede olduğunu sordu. Benden cevabı alır almaz dışarı onun yanına çıktı. O kadar sâkin ve sessizdi ki bir an için hasta olup olmadığından endişeye düştüm. Arkasından uzun uzun baktım.

Dosdoğru posta kutusuna gidip mektubumu çıkardım ve içimde belli belirsiz bir şüpheyle zarfa bir dafa göz attım. O anda zarfı nedense mühürlemek istedim. Bunun sebebi neydi acaba? Bilmiyorum. Herkesin kabul ettiği gibi kadınlar çoğu zaman kendi kendilerine bile açıklayamadıkları duygulara kapılarak hareket ederler. Ben de öyle yaptım.

İyiki içimde beliren hisse uyumuşum. Çünkü odama çıkıp da mühürü hazırladığım zaman zarfı çabucak, yırtmadan, güçlük çekmeden açabildim. İyi ki tekrar gözden geçirerek mühürlemi-

şim. Ya yollarda açılsaydı? Oysa zarfı kırkbeş dakika önce zamkı ıslatarak yapıştırmıştım. Demek ki iyi yapıştırmamışım. Belki de zamk fenaymış. Ya da...

Fakat hayır, aklıma gelen bu üçüncü ihtimâl çok çirkin. Yazmasam daha iyi olur.

Yarını düşününce bayağı korkuyorum. Bir çok şeyler benim soğukkanlılığıma bağlı.

17 Haziran

Akşam yemeğinde yine masa başında toplandığımız zaman Kont Fosco yine her zamanki gibi çok neşeliydi.

Kütüphanede olup bitenleri aklımızdan silmek için bizi oyalamak, eğlendirmek düşüncesiyle elinden geleni yaptı. Laura ile ben de onu, karısı kadar ilgiyle ve hayranlıkla dinledik. Biz kadınlar bir erkeğin aşkına, ününe, güzelliğine, servetine karşı koyabiliyoruz ama konuşmasını biliyorsa diline karşı gelemeyiz.

Yemekten sonra zihinlerimizde bıraktığı iyi etki henüz kaybolmadan Kont kitap okumak üzere kütüphaneye çekildi.

Laura akşam serinliğinden faydalanmak için bahçede dolaşmayı teklif etti. Kibarlık olsun diye Kontes'i de davet etmek zorunda kaldı. Ama o herhalde önceden emir almış olacak ki gelececeğini söyledi.

— Kont'un sigaraya ihtiyacı olsa gerek. Benden başkası da onun istediği tarzda sigara saramaz.

derken Kontes'in o soğuk mavi gözleri yumuşamıştı. Kocasını bütün dumanıyla doldurmak şerefi kendisine ait olduğu için gurur duyuyor gibi bir hali vardı.

Laura ile yalnız başımıza bahçeye çıktık.

Sisli, ağır bir havaydı. Etrafı bir yanık kokusu sarmıştı. Bahçede çiçekler boyunlarını bükmüşler, toprak nemsiz ve kuraktı. Hareketsiz ağaçların üzerinden gördüğümüz batı ufku solgun sarı renkte, güneş ise hafif bir sis içinde batıyordu. Yakında veya geceleyin yağmur yağacaktı.

— Ne tarafa gidelim?

diye sordum.

— İstersen göle gidelim.

Gölgeli korudan sessiz sedasız geçtik. Karşı kıyıdaki ağaçların koyu kahverengi çizgisi bu sisin üzerinde, havada yüzüyor-muş hissini veren küçük bir ormanı andırıyordu. Bulunduğumuz yerden göle doğru çukurlaşan kumlu toprak, sisin dış tabakaları arasında kaybolmuştu. Etrafın sessizliği korkunçtu. Ne bir yaprak hışırtısı, ne korudan, ne de gizli gölden yükselen bir kuş sesi duyuluyordu. Bu akşam kurbağalar bile susmuşlardı.

Laura:

— Çok ıssız, sıkıcı bir yer ama, burada yapayalnız kalabiliriz.
dedi.

Konuşurken bakışlarını kumun, sisin ıssızlığında dalgın dalgın dolaştırıyordu. Zihninin dışarıdaki gamlı manzaranın etkisi altında kalmıyacak kadar meşgul olduğunu görebiliyorum.

— Marian sana yeni hayatımdan bahsedeceğime söz vermiş-tim. Bu, senden sakladığım ilk ve son sır olacak. Senin hatırın için sesimi çıkarmadım. Belki biraz da kendim için. Çünkü insanın bütün hayatını verdiği adamın bu hayata hiç önem vermediğini itiraf etmek biraz güç. Evli olsaydın bana büsbütün acırdın Marian.

— Uğradığım hayal kırıklıklarının, elemelerin ne kadar erken başladığını anlatarak seni üzecek değilim. Bunların ne olduğunu benim hatırlamam yeter. Sana sadece tek bir olay anlatırsam kocamın bana nasıl davrandığını anlarsın.

— Roma'dayken bir gün beraber Cecilia Metalla'nın mezarını ziyarete gittik. Gökyüzü sâkindi. O ulu harabe çok güzel görünüyordu. Hele bu binayı eski zamanlarda bir erkeğin karısının hatırasını anmak için kurmuş olduğunu öğrenince içimde koca-ma karşı ilk defa olarak bir yakınlık duydum. «Sen olsan benim

için böyle bir türbe yaptırır mıydın Percival?» diye sordum. «Evlenden önce beni çok sevdiğini söylüyordun. Ama şimdi..» Cümlemi bitiremedim. Kocam bana bakmıyordu. Gözlerimdeki yaşı görmemesi için peçemi indirdim. Söylediğimi duymadığını sanıyordum ama meğerse duymuş. «Haydi artık gidelim.» dedi. Hem ata binmeme yardım ederken hem de yolda giderken kaha-kaha atarak «Sana bir türbe yaptıracak olsam bile senin paranla yaptırırım herhalde. Acaba Cecilia Metalla'nın da senin gibi bir serveti varmıydı?» dedi. Ses çıkartmadım. Zaten ağlarken nasıl cevap verebilirdim ki? Sir Percival sustuğumu görünce «Sizin gibi sarışınlar hep böyle somurtkan olurlar. Ne istiyorsun? Romantik sözler mi kullanayım? Neyse bu sabah yine iyiliğim üstümde romantik sözler söylediğimi farzet.» Ağlamakta devam etseydim benim için herhalde daha iyi olacaktı. Ama sözlerindeki alay gözyaşlarımı kuruttu, kalbimi katılaştırdı. O günden sonra Walter Hartright'ı düşünmekten hiç çekinmedim. Ancak birbirimizi gizlice sevdiğimiz o mutlu günlerin anıları ile avundum. Başka ne ile avunabilirdim ki? Söyle bana çok mu fena hareket ettim?

Bakışlarımı ondan kaçırmak zorunda kaldım.

— Bana bir şey sorma. Ben senin çektiğini çektim miki fikir yürütebileyim?

— Percival geceleyin beni yalnız bırakıp da gezmeye gittiği zaman hep Walter'i düşünürdüm. İnşallah o benim kadar yalnız kalmaz da beni böyle bir özlemle anmaz.

Bu acıklı sözler dudaklarından çıkarken sesi yine eskisi gibi yumuşamış, yüzüne yine o eski güzel havası gelmişti.

— Artık Walter'den bahsetme. Kocanın kulağına giderse...

— Kulağına gitsin. Nasıl olsa bilmediği bir şey değil.

— Ne diyorsun Laura! Beni korkutuyorsun.

— Doğruyu söylüyorum. Limmeridge'de ona kalbimi açtığım

zaman sadece adını saklamıştım. Sonradan onu da öğrendi.

Sesimi çıkartmadım. Laura'nın son sözleri içimdeki son ümid ışığını da söndürmüştü.

Konuşmasına yine o aynı duygusuz haliyle devam etti.

— Roma'dayken öğrendi. Sir Percival'in dostları Mr. ve Mrs. Markland bir gün şehirdeki İngilizleri davet etmişlerdi. Mrs. Markland çok güzel resim çizmekle ün salmıştır. Misafirlerden bazılarının ısrarı üzerine bize resimlerinden bazılarını gösterdi. Hepimiz hayran olduk. Benim söylediğim bir şey dikkatini çekmiş olacak ki «Siz de resimle meşgulsünüz galiba?» dedi. «Bir zamanlar meşgul olmuştum ama şimdi bıraktım.» diye cevap verdim. «Belki yine çalışmaya başlarsınız. Size bir resim öğretmeni sağlık vereyim.» dedi. Bir şey demedim. Konuyu değiştirmeye çalışıyordum. Sebebini biliyorsun. Fakat Mrs. Markland ısrar etti. «Birçok öğretmenlerle çalışmıştım. Aralarında en zekisi, en iyisi, en kibar Hartright adında birisiydi. Alçakgönüllü, kibar, genç bir bey. Kendisinden hoşlanacağınızdan eminim.» Bunları bana herkesin içinde söylemişti. Kendimi tutmak için elimden geleni yaparak, uzun uzun resimlere baktım. Cesaretimi toplayıp da başımı kaldırdığım an kocamla göz göze geldim. Bakışından anladım ki yüzümdeki ifade, sırrımı ele vermişti. O gözlerini hiç yüzümden ayırmadan «İngiltere'ye gittiğimiz zaman Hartright'ın gereğine bakarız.» dedi. «Haklısınız Mrs. Markland, Lady Glyde, Hartright'ı beğenecektir.» Bu sözleri öyle bir tavırla söyledi ki yanaklarıma ateşler basmağa, kalbim çıkacakmış gibi çarpmağa başladı. Başka bir şey söylemedi.

— Markland'lardan erken ayrıldık. Percival arabada da bir şey söylemedi ama eve girer girmez beni bir odaya soktu. Bir sandalyaya oturttu ellerini umuzuma koyarak «Limmeridge'de bana o çirkin itirafı yaptığından beri herifin kim olduğunu öğrenmek istiyordum. Bu gece yüzünden öğrendim. Buna sen de o da ölünceye kadar pişman olacaksınız. Haydi şimdi git yat da

rüyanda onu gör istersen.» dedi. O geceden sonra ne zaman kı-zacak olsa Walter'den söz açıp alay ediyor. Buna engel olmama imkân yok. Marian. Seni üzme istemedim.

Onu bağıma bastım. Pişmanlık içinde kıvranarak ağlıyordum. Kardeşimin sevdiği adamı kendi elimle adım adım memleketinden, dostlarından ayırmıştım. Walter'le Laura'nın içlerini kemiren sevgiyi gözlerimle görmüştüm de onları birbirinden uzaklaştırmaktan başka bir şey yapmamıştım. Bütün bunları Sir Percival Glyde için yapmıştım.

Sir Percival Glyde!

Zaman epeyi ilerlemişti. Ağaçların kahverengi çizgisi koyulaşmış ve karanlığın içinde uzun bir dumana benzemişti. Aşağıda gölün üzerinde uzanan sis de artmış, bize doğru ilerlemeye başlamıştı. Etraftaki sessizlik eski derinliğini kaybetmemişti.

Laura:

— Evden epeyi uzaktayız. Artık dönelim.

dedikten sonra ansızın durup yüzünü kayıkhanenin kapısına doğru çevirdi. Baştan aşağı titremeğe başladı.

— Marian! Bir şey görmüyor musun? Bak!

— Nerede?

— Şurada, aşağıda.

Eliyle işaret ettiği yere bakınca onun gördüğünü ben de gördüm. Uzakta, bozkırın sonunda canlı bir karaltı yürüyordu. Gölün üzerindeki sisin sınırında durdu, bekledi, sonra yine ağır ağır ilerliyerek gözden kayboldu.

Sinirlerimiz zaten epeydir bozuktu. Dışarı çıkıp da korunun içine dalacak cesareti toplayıncaya kadar epeyi zaman geçti. Sonunda nemli karanlığa çıktığımız zaman Laura fısıldadı:

— Erkek miydi, kadın mıydı?

— Bilmem!

— Neye benzettin?

— Kadına.

— Ben uzun pelerinli bir erkeğe benzetip korktum.

— Belki de erkekti. Bu yarı aydınlıkta belli olmaz ki.

— Dur Marian korkuyorum. Yolu göremiyorum. Ya o karaltı peşimizden gelirse?

— Sanmıyorum Laura. Zaten korkacak bir şey yok. Gölün öbür kıyıları köye çok yakın. Herkes gelip dolaşabilir. Asıl şimdiye kadar kimseyi görmemiş olmamız garip.

Şimdi iyice karanlık bastırmıştı. Yolu görmekte güçlük çekiyorduk. El ele tutuşup son hızla yürümeye devam ettik.

Yolun yarısına gelmeden Laura durdu. Beni de durdurdu. Etrafı dinliyordu.

— Arkamızda bir şey var.

diye fısıldadı.

Ona cesaret vermek için:

— Ya yaprak ya da dal düşmüştür.

dedim.

— Yazın yaprak dökülmez Marian. Hem zaten rüzgar da yok. Dinle!

Duyduğu sesi ben de duymuştum. Peşimizden hafif hafif ayak sesi geliyordu.

— Biz yolumuza devam edelim. Korkacak olursak bağırırız, Evden de sesimizi duyarlar.

dedim.

Hızlı hızlı yürüyorduk. O kadar hızlı yürümüşüz ki korudan çıkıp evin ışıklı pencerelerini gördüğümüz zaman Laura soluk soluğa kalmıştı. Nefes alması için bir an durdum.

Tam yeniden yola çıkmak üzereydik ki Laura beni durdurdu, eliyle yine dinlememi işaret etti. Arkamızda, ağaçların siyah derinliğinden gelen uzun, acı bir iç çekişi ikimiz de açıkça duyduk.

— Kim o?

diye seslendim.

Cevap veren olmadı.

— Kim var orada?

diye sordum.

Bir an sessizlikten sonra yine hafif ayak sesleri duyduk. Sonra bu sesler karanlığa karışıp, duyulmaz oldu.

Ağaçların arkasından çıkarak çimenliğe vardık, Orasını da hızlı geçtik, bir tek kelime konuşmadan eve geldik.

Koridordaki lâmbanın ışığında görüyordum: Laura'nın yanakları bembeyaz kesilmiş, gözlerine ürkek bir bakış gelmişti.

— Korkudan öldüm. Kimdi acaba?

dedi.

— Yarın anlamaya çalışırız. O zamana kadar ağzını sıkı tut.

— Neden?

— Susmak daha iyidir de ondan. Bizim de bu evde güvene ihtiyacımız var.

Laura'yı yukarı odasına gönderdim. Bir an durup şapkamı çıkardım, saçlarımı düzelttim, sonra araştırmalarım başlamak üzere, bir kitap aramak bahanesiyle kütüphaneye daldım.

Kont kütüphanenin en büyük koltuğuna yerleşmiş, büyük bir sessizlik içinde kitap okuyor, sigara içiyordu. Ayaklarını bir sehpa dayamış, kravatını dizlerine sermiş, gömleğinin yakasını açmıştı.

Karısı da uslu çocuklar gibi, onun dizinin dibinde bir iskemleye oturmuş, sigara sarıyordu. Ne kont. ne de karısı akşam geç vakit dışarı çıkıp aceleyle eve dönmüş olamazlardı.

Ben içeri girince Kont nazik bir telâşla ayağa kalkarak kravatını bağladı.

— Rica ederim rahatsız olmayın. Bir kitap alıp gideceğim. dedim.

Kont büyük yeşil bir yelpazeyle serinlemeye çalışarak:

— Biz talihsiz adamlar sıcaktan hep rahatsız oluruz. Sevgili karımın yerinde olabilmeyi ne kadar isterdim. Şu anda kendisi havuzdaki balıklar kadar serin.

dedi.

Kontes bu garip benzetişteki iltifatla yumuşadı, meziyetlerinden birini itiraf eden bir insan gibi:

— Ben hiç terlemem.

dedi.

Ben görünüşü kurtarmak için bir kitap alırken Kont:

— Bu akşam dışarı çıktınız mı?

diye sordu.

— Evet. Laura ile birlikte hava almaya çıktık.

— Ne tarafa gittiğinizi sorabilir miyim?

— Göle doğru. Kayıkhaneye.

— Demek kayıkhaneye gittiniz?

Başka zaman olsa onun bu merakına sinirlenirdim ama bu akşam, sorularını, ne onun ne de karısının göl kıyısındaki esrarengiz hayaletle bir ilgisi olmadığına dair bir delil olarak kabul ettim.

— Bu akşam başka bir macera geçirmediğiniz herhalde? O yaralı köpeğe benzer yeni bir keşifte bulunmadınız ya?

Soğuk, berrak bir ışıltıyla yanan o anlaşılmaz gözlerini gözlerime dikti, beni kendine bakmaya zorladı. İçimde yine o garip heyecanı hissettim. Sanki düşüncelerimi anlamaya çalışıyormuş gibi saçma, olmayacak bir şüphe içimi bürüdü.

Kısaca:

— Hayır! Ne bir macera ne bir keşif.

dedim.

Gözlerimi ondan uzaklaştırıp odadan çıkmağa çalıştım. Mrs. Foşco seslenip de önce onun kımıldamasına sebep olmasaydı herhalde bir tek adım bile atmıyacaktım.

— Miss Halcombe'yi ayakta tutuyorsun, Kont.

Kont bana bir sandalye çekmek üzere arkasını dönünce özür dileyip kendimi dışarı attım.

Bir saat sonra Laura'nın oda hizmetçisi hanımının odasına gelince bir yolunu bulup havanın sıcaklığından söz açtım. Maksadım hizmetçilerin nasıl vakit geçirdiklerini öğrenmekti.

— Aşağısı çok sıcak mı?
diye sordum.

Kız:

— Hayır küçükhanım. Biz sıcağın farkına bile varmadık?
dedi.

— Koruya filan çıkmadınız mı?

— Önce birkaç kişi çıkmak istedi ama aşçıbaşı mutfağın önündeki serin avluya çıkmanın daha iyi olacağını söyledi. Biz de sandalyelerimizi alıp oraya çıktık.

Şimdi bir kâhya kadın kalmıştı.

— Mrs. Michelson yattı mı?

— Hayır sanmam. Ancak şimdi yataktan kalkıyordur. Öğleden beri kanapenin üzerinde uyuyor.

Demek ki gölün kıyısında gördüğümüz hayalet ne Kont, ne karısı ne de hizmetçilerden birine aitti. Arkamızda duyduğumuz ayak sesinin sahibi, bizim evden birisi değildi.

Öyleyse kim olabilirdi?

Bunu sormanın faydası ne? Erkek miydi, kadın mıydı bunu bile bilmiyorum. Ama bana kadınmış gibi geldi.

18 Haziran

Bu sabah Laura ile göl kıyısında gördüğümüz karaltı hakkında konuşacak, tahminler yürütecektik. Önemsiz bir kaza yüzünden bu konuşmayı sonraya bırakmak zorunda kaldık.

Laura düğününden önce vermiş olduğum broşu kaybetmiş. Dün akşam dolaşmaya çıktığımızda üzerinde olduğuna göre ya yolda, ya da kayıkhane de düşürmüş olacak. Aratmak için hizmet-

çileri gönderdik, elleri boş döndüler. Biraz önce de Laura kendisi gitti. Bulup bulmaması önemli değil. Evden uzaklaşması için bir bahane çıktı. Sir Percival Kylre'in habercisinden önce gelebilirdi.

Saat biri çaldı. Haberciyi burada mı yoksa dışarı çıkıp da bahçede mi beklesem diye düşünüyorum.

Bu evde herkesten şüphelendiğim için bahçede beklemem daha doğru olacak. Kont kahvaltı odasında. On dakika önce yukarı çıkarken kanaryalarıyla uğraştığını duydum. Kendisi de bir kuşmuş gibi onlarla birlikte ötüyor. Odanın kapısı açık olduğundan kuş sesleri, ısıklar buraya kadar geliyor. Kimseye görünmeden bahçeye çıkmanın tam zamanı.

Saat 4

Bu defteri üç saat önce açmıştım. Karasu'daki olayların akışı tamamen değişti. Daha mı iyi daha mı kötü anlayamıyorum. Defteri bıraktığım yerden devam ediyorum çünkü düşüncelerim o kadar karışık ki onların arasında kendimi kaybedebilirim.

Haberciyi bahçe kapısında beklemek üzere dışarı çıktım. Merdivenlerde kimseye rastlamadım. Kont'un kuşlarla uğraştığını duydum. Fakat dışarı çıkınca karısının her zamanki gibi büyük hazuvun etrafında dolaştığını gördüm. Telâşımı göstermek için yavaşladım, yemekten önce gezmeye çıkıp çıkmayacağını sordum. İhtiyatlı davranmak istiyordum. Samimi bir şekilde gülümsedi, çıkmıyacağını söyledi, beni başıyla selâmladı, yine eve girdi. Arkama baktım. Araba yolunun çitindeki kapıyı henüz açmamıştım ki onun kapıyı kapadığını gördüm.

Aradan bir çeyrek saat geçmeden bahçe kapısında kendimi buldum.

Dışarıdaki yol ansızın sola kıvrılıyor, sonra sağa doğru bir kavis çizerek ana yolla birleşiyordu. Bu iki kavis arasında gerek istasyondan gerekse kapıcı dairesinden görünmemeye dikkat

ederek bir aşağı bir yukarı dolaşıp beklemeye koyuldum. Yolun iki yanında da çitler yükselmişti.

Yirmi dakika ne bir şey gördüm ne de bir şey duydum. Sonra bir araba sesi kulağıma çalındı. İkinci dönemece doğru ilerleyince istasyondan gelen bir arabayla karşılaştım. Arabacıya durması için işaret verdim. O zaman üstü başı tertemiz bir adam ne olduğunu anlamak için başını dışarı çıkarınca:

— Affedersiniz ama yanılmıyorsam Karasu Malikânesine gidiyorsunuz değil mi? diye sordum.

— Evet.

— Mektup mu götürüyorsunuz?

— Miss Marian Halcombe'ye mektup götürüyorum, efendim.

— Mektubu bana verebilirsiniz. Marian Halcombe benim.

Adam beni selâmlayarak arabadan indi, mektubu uzattı.

Zarfı hemen açtım. Yazılanları buraya yazıyorum. Dikkatli olmak için de aslını yakacağım.

Sayın Bayan:

Bu sabah aldığım mektubunuz beni bir hayli korkuttu. Soruklarınıza kısa ve açık bir şekilde cevap vereceğim.

Sizin yazdıklarınızla Lady Glyde'in işleri hakkında bildiklerime dayanarak vardığım sonuç şu: Sir Percival, eşinin yirmibin sterlinlik servetinin bir kısmını borç almak istemektedir. Bu borcu başka bir borcuna yatırabilir. Karısının sonradan bir şey söylememesi için de imza alacaktır. Başka herhangi bir şey için Lady Glyde'in imzasını istemesi gereksiz.

Lady Glyde böyle bir anlaşmayı imzalarsa, vekili ileri sürülen miktarı yirmibin sterlinden alıp Sir Percival'e vermek zorundadır. Bu verilen borç ödenmezse Lady Glyde'in çocuğu olursa, çocuğun servetinden borcun miktarı kadar bir para eksilmiş olacaktır. Daha iyice belirtmek istersek, bu içyüzünü bilmediğimiz iş Lady Glyde'in henüz doğmamış çocuklarına karşı yapılan bir haksızlık, bir hile olabilir.

Bu ciddi şartlar altında Lady Glyde'in, söz konusu olan evrakı, ortağım Mr. Gilmore'un yokluğunda aile avukatı olmam dolayısıyla önce benim görmemi ileri sürerek imzalamamasını tavsiye ederim. Buna karşı hiçbir mantıkî itirazda bulunulamaz, çünkü yapılacak iş dürüst bir işse muflaka kabul ederim.

Başkaca bir öğüde, yardıma ihtiyacınız olursa, emrinizdeyim. En derin saygılarımın kabulünü rica ederim.

William Kyrle.

Bu samimi, mantıkî mektubu minnetle okudum. Onun sayesinde Laura imzasını vermemek için hem itiraz edebilmesi imkânsız olan hem de aklımızın erebileceği bir sebep bulmuştu.

Ben mektubu okurken haberci vereceğim emri bekliyerek yanımda duruyordu.

— Kendisine mektubunu alıp teşekkür ettiğimi söyler misiniz? Şimdiki halde bir cevap yazmama lüzum yok.

elimde mektup, bunları söylediğim anda Kont Fosco şosedan gelen yolu dönüp yerden bitmiş gibi karşımıza çıkıvermez mi?

Onu böyle bir anda karşımda görünce şaşırdım. Haberci bana allahaismarladık bile demeden arabaya atladı. Bir tek kelime söyleyemedim. Kont'un selâmına karşılık veremedim. Sırrımın keşfedildiğini, hem de bunun başkası tarafından değil de o adam tarafından meydana çıkarıldığını anlayınca taş kesildim.

Ama o hiç şaşkınlık göstermeden hatta o sırada yola koyulmuş olan arabanın bile arkasından bakmadan:

— Eve dönüyor musunuz?
diye sordu.

«Evet» der gibi başımı salladım. Kendimi toparlamaya çalıştım.

— Ben de dönüyorum. Beni size eşlik etmek zevkinden yoksun kılmayın. Koluma girer misiniz? Beni görünce şaşırdınız galiba?

Koluna girdim. Zihnimi toparlamaya çalışırken aklıma ilk gelen şey, onu kendime düşman etmemek fikri oldu.

— Beni görünce şaşırdınız.
diye tekrarladı.

Elimden geldiği kadar sâkin olmaya, sesimin titremesini önlemeye çalışarak:

— Çıkarken sizin kahvaltı odasında kuşlarla oynadığınızı görmüştüm de, Kont.
dedim.

— Evet. Ama benim minik tüylü çocuklarım da bütün öteki çocuklar gibidir. Bazan aksilikleri tutar. Bu sabah da öyleydi. Onları kafeslerine kapatırken karım geldi, sizin tek başınıza gezmeye çıktığınızı söyledi. Siz öyle demişsiniz, değil mi?

— Evet.

— Ben de size arkadaşlık etmek istedim. Bu bana çok cazip göründü. Benim yaşımda bir adamın bunu itiraf etmesinde hiçbir kötülük yok değil mi? Hemen şapkamı alıp size arkadaşlık teklifi etmek üzere yola çıktım. Benim gibi şişman, yaşlı bir adam bile arkadaşsızlıktan daha iyidir değil mi? Yanlış tarafa gittim. Ümitsizlik içinde dönüyordum ki sizinle karşılaştım. Böylece en büyük arzuma kavuşmuş oldum. Bunu söylememe izin verir misiniz?

Beni iltifatlara boğuyordu. Ona cevap vermek için gayret sarfetmem yersizdi. Yolda gördüğü manzaraya veya elimde tuttuğum mektuba dair en ufak bir imada bulunmuyordu. Oysa, tabii şartlar altında kim olsa merakla düşer, bana araba, mektup hakkında birkaç şey sorardı. Hele dünyanın en meraklı adamı olan Kont Fosco.

Onun bu olağanüstü sessizliği karşısında, avukata yazdığım mektubu en ahlâsızca bir usulle açıp okuduğuna inandım. Şim-

di de mektubun cevabını nasıl özel olarak aldığını öğrenmiş, böylece muradına ulaşmıştı. Ama benim ondan şüphelendiğimi de bildiği için artık bu şüpheleri yatıştırmağa çalışıyordu. Bu şartlar altında uydurma açıklamalarla onu aldatmaya kalkışmayacak kadar akıllı, ondan korkmama rağmen, elim koluna değdiği için kendimi kirlenmiş hissedecek kadar kadındım.

Evin önüne gelince evin beyinin arabasının ahıra doğru götürüldüğünü gördük. Sir Percival birkaç dakika önce gelmişti. Bizi kapıda karşıladı. Yolculukta neler olduğunu bilemezdim ama o huysuzluğu hiç kaybolmamıştı.

Kaşlarını büsbütün çatarak:

Hele şükür iki kişi göründü. Evin böyle bomboş bırakılmasının manası ne? Lady Glyde nerede? diye sordu.

Ben ona Laura'nın broşunu kaybettiğini ve onu aramak için koruya gittiğini söyledim.

Terslenerek:

— Broş mroş anlamam ben. Bugün kütüphanede buluşacağınızı unutmamasını tavsiye etmişim. Kendisini yarım saate kadar bekliyorum. dedi.

Elimi Kont'un kolundan çekip merdivenleri yavaş yavaş çıkmağa başladım. Kont beni selâmladıktan sonra neşe içinde evin asık suratlı beyine döndü.

-- Percival yolculuğun iyi geçti mi? Atın yorulmadı ya?

Atın allah cezasını versin. Karnım aç, yemek istiyorum.

Ben de yemekten önce seninle beş dakika görüşmek istiyorum Percival.

— Sebep?

-- Seninle ilgili çok önemli bir mesele hakkında.

Kapıdan geçip sofaya girince Sir Percival'in somurtkan bir tavırla ellerini cebine soktuğunu gördüm.

— Gene titizce davranmalarınla, karşı koymalarınla başımı şişirmek istemiyorum. Dinlemeyeceğim. Karnım aç anlamıyormusun?

Kont arkadaşının küstahlığına hiç sesini çıkarmadan:

— Gel de konuşalım.

diye ısrar etti.

Sir Percival aşağı indi. Kont onun kolunu tuttu, birlikte yürüyüp gittiler. Konuşacakları meselenin «imza» meselesi olduğundan hiç şüphem yoktu. Mutlaka Laura'dan ve benden sözedeceklerdi. Yarı baygın hale gelmiştim. O anda ne konuştuklarını duymak bizim için çok önemli olabilirdi ama dediklerinin bir tek kelimesini bile duyamıyacaktık.

Avukatın mektubunu artık kilitli çekmecelere kapamağa bile emniyet edemediğimden koynuma koydum, odadan odaya dolaşmaya başladım. Duyduğum heyecan, korku beni yarıdan yarıya çıldırtmıştı. Laura'nın hiç döneceği yoktu. Gidip onu aramayı düşündüm. Ama sabahtanberi o kadar yorgun düşmüştüm ki sıcağa dayanamadım. Kapıya doğru gitmeye çalıştım, olmadı, oturma odama dönüp biraz nefes almak için bir kanapeye uzanmak zorunda kaldım.

Biraz kendime gelmek üzereyken kapı hafifçe açıldı ve Kont kafasını uzattı.

— Affedersiniz Miss Halcombe. Müjde getirdiğim için sizi rahatsız etmek cesaretini buldum. Percival'in her hususta ne kadar kaprisli olduğunu bilirsiniz. En son dakikada fikrini değiştirdi ve imza meselesinden şimdilik vazgeçti. Hepimiz için iyi bir haber. İçinize su serpildiğini bakışınızdan anlıyorum. Bu iyi değişikliği Lady Glyde'e söylediğiniz zaman benim de saygılarımı götürmeyi unutmayın.

Şaşkınlıktan kurtulmağa zaman bulamadan çekilip gitti. İmza meselesinde bu akıl almaz değişikliğe onun sebep olduğu şüp-

hesizdi. Benim dün Lonra'ya haber gönderip bugün cevap aldığı mı bildiği için Sir Percival'ın fikrini değiştirmişti.

Zihnim de vücudumun bitkinliğini hissetmiş gibiydi. Herşeyi anlıyordum fakat bir türlü bir sonuç çıkaramıyordum. İkinci defa olarak dışarı çıkıp Laura'yı bulmaya kalkışmıştım. Başım dönüyor, dizlerim titriyordu. Dönüp yatmak zorunda kaldım.

Evdeki sessizlik, açık pencerede uçuşan yaz böceklerinin hafif vızıltısı beni yatıştırdı. Gözlerim kendi kendine kapandı, yavaş yavaş üzerime garip bir hal çöktü. Uyanık değildim çünkü etrafımda olup bitenlerden haberim yoktu. Uykuya da dalmamıştım çünkü kendimin farkındaydım. Bu halde yorgun vücudum baygın durumdayken hummalı zihnim vücudumdan ayrıldı. Uyanırken gördüğüm rüyada karşıma Walter Hartright çıktı. Sabahattanberi onu düşünmemiştim. Laura'yla ondan hiç söz etmemiştik. Buna rağmen onu Rimmeridge'deymişiz gibi açıkca gördüm.

Yüzlerini pek seçemediğim başka insanlarla birlikteydi. Büyük bir tapınak harabesinin merdivenlerinde yatıyorlardı. Gövdelerine sarmaşıklar dolanmış büyük ağaçlar tapınağı sarıyor, gökyüzünü kapatıyor, merdivenlerin üzerindeki yalnız kafilenin üstüne koyu bir gölge saçıyordu. Dalların, çalılardan yaprakların arasında fasılalarla çirkin taş heykellerin sırttan yüzleri pırıldıyordu. Birden topraktan sinsi sinsi, halka halka buharlar yükselmeye başladı. duman gibi kıvrıla kıvrıla adamlara yaklaştı, onlara dokundu, hepsi birer birer durdukları yerde ölüp kaldılar. Bir korku, bir acıma dilimi çözdü. Kaçması için Walter'e yalvarmaya başladım. «Dön, bize gel. Bize verdiğin sözü unutma. Afet seni öbürleri gibi mahvetmeden kaç.» dedim.

Walter yüzünde gökyüzüne mahsus bir sessizlikle «Bekle, yine size geleceğim. Geceyarısı Beyazlı Kadınla karşılaştığım an benim hayatım, kaderin bir aleti olmak üzere, herkesin haya-

tından ayrıldı. Burada vahşi ormanların içinde de olsam, memleketime de dönsem seni, beni, onu, hepimizi, bilinmez bir sona doğru sürükleyen karanlık bir yolun üzerindeyim. Bekle, başkalarını mahveden taun bana dokunmayacak.» dedi.

Onu yine gördüm. Hâlâ ormanın içindeydi. Etrafındaki arka daşlar pek az kalmıştı. Tapınak, heykeller yoktu. Onların yerine, ağaçların arasından, elleri oklu, bodur kara adamlar kanlı gözlerle yabancılara bakıyorlardı. İçimi yine bir korku bürüdü, onun gözünü açmak için Walter'e seslendim. Walter yine yüzündeki derin sessizlikle bana baktı.

— Kaderin karanlık yolunda bir adım daha. Dur bekle. Başkalarını vuran oklar bana rastlamıyacak.

Onu üçüncü bir defa olarak batan bir geminin güvertesinde gördüm. Kalabalık olan sandallar uzaktaki vahşi bir kumsala doğru gidiyor ,onu batmak üzere olan gemide tek başına bırakıyorlardı. Son sandala atlaması, kendini kurtarması için bağırdım. O yine sâkin bir çehreyle bana dönerek «Karanlık yolculuğun bir aşaması daha. Dur bekle, Öbürlerini boğan deniz bana dokunmayacak.» dedi.

Bundan sonra son bir defa dah gördüm. Beyaz mermerli bir mezarın başına diz çökmüştü. Birden önündeki mezardan peçeli bir kadının hayali yükseldi, onun yanında durdu. Walter'in yüzündeki sessizlik ahrete ait bir kedere çevrildi. Ama sözlerinde hâlâ değişmez bir kesinlik vardı. «Yol gittikçe kararıyor, gittikçe uzuyor. Ölüm, iyi, güzel, genç tanımadan herkesi alıyor yalnız beni bırakıyor. Mahveden taun, vuran ok, boğan deniz, Sevgiyi, Umudu gömen mezar benim yolumun üzerinde birer adımdır. Gitgide Sona yaklaşıyoruz!

Kalbimi sözle anılmayacak bir dehşet, gözyaşlarıyla akılmayacak bir yeis bürüdü. Mermer mezarın başındaki kadın, mezardan yükselen o peçeli kadın da ben de koyu karanlığa gömüldük. Bundan sonra başka bir şey görmedim.

Birisi elini omuzuma koyarak beni uyandırdı. Laura gelmişti.

Kanepenin yanına diz çöktü. Onu görür görmez irkildim. Gözlerinde şaşkın, vahşi bir ifade vardı. Yüzü kızarmıştı.

— Ne oldu? Niye korktun?
diye sordum.

Başını çevirip aralık duran kapıya yaklaşıp fısıltıyı andıran bir sesle cevap verdi.

— Marian! Göl kıyısındaki karaltı.. Dün akşamki ayak sesleri.. Biraz önce geldi. Konuştuk.

— Kim?

— Anne Catherick.

Hâlâ rüyamın etkisinden kurtulamamıştım. Laura'nın yüzündeki, kalbindeki heyecan, telâş beni o kadar şaşırtmış, endişeye düşürmüştü ki bu adı duyar duymaz taş kesildim. Nefes bile alamadan, hiçbir şey söyleyemeden ona bakıyordum.

Laura o kadar telâşlı, o kadar dalgındı ki cevabının benim üzerimde bıraktığı etkiyi bile farkedememişti. Söylediğini duymamışım gibi:

— Anne Catherick'i gördüm. Anne Catherick'le konuştum.
diye tekrarladı.

— Marian anlatacaklarım var. Benim odama geçelim. Belki burada bizi duyan olur.

Elimi yakalayarak kalktı, beni alt kattaki dinlenme odasına götürdü. Buraya Laura'nın oda hizmetçilerinden başka hiçbir yabancıya girmesine imkân yoktu. Laura beni içeri soktu. Kapıyı kilitledi, perdeleri çekti.

Üzerimde hâla sersemliğe benzer bir hal vardı. Fakat ne zamandanberi bizi uzaktan korkutan tehlikelerin şimdi ansızın etrafımızı kuşattığını hissediyorum. Çaresiz ve boşuna bir ısrarla kendi kendime «Anne Catherick! Anne Catherick» diye fısıldıyordum.

Laura odanın ortasında bir kanapeye oturarak beni de yanı-
na çekti.

— Bak, buraya bak.
diyerek göğsünü işaret etti.

O zaman kayıp iğnenin yine elbiseninin yakasına iştirilmiş
olduğunu gördüm. Bunu görmek, elimle dokunmak, dönen baş-
mın içindeki karmakarışıklığı biraz yatıştırdı, kendimi toparla-
mama yardım etti.

— Nerede buldun?

O anda bu gereksiz sorudan başka bir şey aklıma gelmiyor-
du.

— O bulmuş.

— Nerede?

— Kayıkhane, yerde. Nereden başlayayım? Sana nasıl an-
latayım ki? Çok garip konuşuyordu. Sonra yanımdan aniden ay-
rılıverdi.

Hatıralar gözünün önünde canlandıkça sesi yükseliyordu. Bu
evde geceli gündüzlü içimden çıkmayan güvensizlik derhal aklı-
mı başıma getirdi.

— Yavaş konuş. Pencere açık. Bahçeden geçen olabilir. Baş-
tan anlat Laura. Neler konuştunuzsa öğreneyim.

— Önce pencereyi kapatayım mı?

— Hayır, yalnız sesini alçalt. Anne Catheirck'in kocanın
evinde tehlikeli bir konu olduğunu aklından çıkartma. Onu ilk ne-
rede gördün?

— Kayıkhane. Broşumu aramaya gittiğimi biliyorsun. Ko-
ru yolunu araya araya kayıkhaneye kadar gittim. İçeri girince diz
çöküp yerleri aramağa başladım. Arkam kapıya dönüktü. Anı-
sın yumuşak, yabancı bir ses «Laura Fairli'e» diye bana seslen-
di.

— Laura Fairlie dedi ha!

— Evet, kızlık adım. Ben irkilerek ayağa kalktım. Korkmamıştım. O ses o kadar yumuşak, o kadar tatlıydı ki korkmaya imkân yoktu. Sadece çok şaşırmıştım. Kapıda o ana kadar hiç görmediğim bir kadın durmuş bana bakıyordu.

— Ne giyiyordu?

— Güzel beyaz bir elbise. Omuzuna eski, koyu bir şal, sarı, başına da şal kadar eski, kahverengi bir hasır şapka giymişti. Elbisesiyle şalı, şapkası arasındaki fark dikkatimi çekti. Bunu o da fark etmiş olacak ki «Şapkamla şalıma bakmayın. Mademki baştan aşağı beyazlar giymem doğru değilmiş. Ne giyersem giyeyim aldırış ettiğim yok. Siz elbiseme bakın. Elbisemden utanmıyorum.» dedi. Kadın soluğu kesilmiş gibi konuşuyordu. Tuhaf bir durum oldu. Ağzımı açıp bir şey demeden elini uzattı ve avucunda broşumu gördüm. O kadar sevindim ki yanına yaklaşıp teşekkür ettim. «Bana bir iyilikte bulunur musunuz? diye sordu. «Elbette. Elimden gelen herşeyi seve seve yaparım.» dedim. «Öyleyse izin verin de broşunuzu göğsünüze ben iğneliye-yim.» dedi. Bu isteği o kadar garip bulmuştum ki kendim de bilmeden iki adım gerilemiştim. O «Anneniz olsa broşu iğnelememe izin verirdi» dedi. O zaman kendimden utandım. Broşu tutan elini aldım, göğsüme koydum. «Demek annemi tanıyordunuz. Çok eskiden mi? Ben sizi hiç gördüm mü?» diye sordum. «Hani Limeridge'de güzel bir bahar günüydü hatırlıyor musunuz? Anneniz yanında iki kızla okula giderdi. Bunlardan biri sizdiniz biri de ben. Güzel, akıllı Laura Fairlie ile zavallı, yarım akıllı Anne Catherick o zaman birbirlerine şimdikinden daha yakındılar..»

— Adını söyleyince onu tanıdın herhalde.

— Evet. Sonra sen bizim bir zamanlar birbirimize benzediğimizi söylemiştim. Onu da hatırladım. Ona bakıp dururken, ansızın birbirimize pek benzediğimizi fark ettim. Yüzü soluk, yorgundu ama uzun bir hastalıktan sonra aynada kendi yüzüme ba-

kıyormuşum gibi oldum. Bu -bilmem neden- bana bir darbe gibi tesir etti. Öyle ki bir an hiçbir şey söyleyemedim.

— Buna gücendi mi?

— Ne yazık ki evet. «Yüzün de kalbin de annene benzemiyor. Annenin yüzü esmerdi, ama kalbi bir melek gibiydi.» dedi. Kendisine karşı dost olduğumu söyledikten sonra sordum «Bana niçin Laura Fairlie diyorsunuz?» »Fairlie soyadını çok seviyorum. Glyde adından da nefret ediyorum.» diye hırsıyla cevap verdi. O ana kadar halinde tavrında değişikliğe benzer bir şey görmemiş-tim ama o an gözlerinde bir delilik pırıltısı görür gibi oldum. Limmeridge'deyken bana yazdığı o çılgın mektubu hatırladım, onu yatıştırmak için «Belki evlendiğimi bilmiyorsunuzdur san-mıştım.» dedim. Acı acı içini çekti. «Bilmez olur muyum. Evli ol-duğunuz için buraya geldim. Mezarın ötesindeki dünyada anne-nizle buluşmaya gitmeden size karşı yaptığım hatanın kefareti-ni ödemeliyim. «Benden adım adım uzaklaşarak kapıya gitti. Bir ara dışarısını dinledi, gözetledi. Sonra yine bana döndü. Ellerini kapının iki yanına dayıyarak konuşmaya devam etti. «Dün ak-şam beni göl kıyısında gördünüz mü? Koruda sizin arkanızdan geldim. Duydunuz mu? Sizinle tek başınıza konuşabilmek için günlerdir bekliyorum. Dünyada tek dostumu merak, korku içinde bıraktım, yeniden tımarhaneye kapanmak tehlikesini gö-ze aldım.. hep sizin iyiliğiniz için. Laura Fairlie. Hep sizin için.» Marian bu sözleri duyunca korktum. Fakat konuşuşunda öyle bir şey vardı ki ona bütün kalbimle acıdım. Bu bana cesaret verdi. Zavallı kadına gelip içeri, yanıma oturmasını söyledim.

— Geldi mi?

— Hayır. Bir üçüncü kimse gelmesin diye orada durup dışa-rısını dinleyeceğini söyledi. «Dün buraya karanlık basmadan ön-ce geldim. Yanınızdaki bayanla konuştuğunuzu, ona kocanızdan sözettığınızı duydum. Dinledikçe vicdan azabı içinde kıvranıyor-

dum. Sizin onunla evlenmenize niçin izin verdim sanki? O çılgın, kötü korku. Yüzünü o eski şalıyla kapattı, bir süre hıçkırıp kendi kendine mırıldandı. Bir ruh buhranı gelir de yatıştıramazsam diye korkuyordum. «Üzülmeyin de anlatın evlenmeme nasıl engel olabiliridiniz?» dedim. Yüzünden şalı çekti, bomboş gözlerle bana baktı. «Limmeridge'de kalabileceğim kadar cesaret göstermeliydim. Onun geldiğini duyunca korkup kaçmamalıyım. İş işten geçmeden size ihtarda bulunmalı, sizi kurtarmalıyım. Cesaretim sanki niçin yalnız o mektubu yazmağa yetti? İyilik yapmak istediğim halde niçin sadece kötülük ettim? O korku yok mu? O çılgın, hain korku.» Böyle diyerek yüzünü yine şalıyla örttü. Hali, sözleri içler acısıydı.

— O korkunun ne olduğunu sordun herhalde değil mi Laura?

— Evet sordum.

— Ne dedi?

— Beni tımarhaneye kapamış, bulsa yine kapayacak olan bir adamdan korkup korkmıyacağımı sordu. Ben «Hâlâ korkuyor musunuz? Korksanız buraya gelmezsiniz değil mi?» diye sordum. «Hayır korkmuyorum» dedi. «Niçin?» Ansızın bana doğru eğildi. «Bana baksanıza.» Baktım. Çok hasta görüldüğü için üzüldüğümü söyledim. «Hasta mı? Ölüyorum. Ondan artık niçin korkmadığımı anladınız. Acaba öbür dünyada annenizi görür müyüm dersiniz? Görürsem beni bağışlar mı?» Beynimden vurulmuştum. Hiçbir şey söyleyemedim. «Kocanızdan saklandığım, yatakta hasta yattığım sürece hep düşündüm. Düşüncelerim beni buraya getirdi. Bir zamanlar yaptığım hayatı tamir etmek istiyorum» dedi. Ne demek istediğini anlatsın diye ona yalvardım. Bana hâlâ boş boş bakıyordu. Kendi kendine «Söylesem mi? Sizi koruyacak dostlarınız vardır. Onun sırlarını siz bilerseniz sizden korkar, bana yaptığını size yapmaya cesaret edemez. Sizden, arkadaşları-

nızdan korktuğu için size iyi davranır. Size iyi davranırsa, ben de buna kendimin sebep olduğunu bilirsem..» Ben dikkatle onu dinliyordum ama başka bir şey söylemedi.

—Daha söyletmeğe çalıştın mı?

— Evet. Ama o sadece yine geriledi ve kapıya yaslanarak «Beni annezinin yanına götürseler» dediğini duydum. Sesinde feci, çılgın bir sevgi hissettim. «Melekler borusu çalıp da ölüler mezarlarından çıkarken onun yanında uyanabilsem.» dedi. Marian baştan aşağı ürperdim. O kadar feciydi ki. Sorma mahzun mahzun «Ama bunun imkânı yok. Benim gibi zavallı bir yabancıyı onun yanına yatırırılar mı?» dedikten sonra acı acı içini çekti. Az sonra «Ne diyordum? Aklıma anneniz gelince herşeyi unuttuveriyorum. Ne diyordum» Ona ne anlattığını hatırlattım. »Evet, evet. Kötü kocanız size eziyet ediyor. Buraya ne yapmağa geldiysem onu yapmalıyım. Zamanında size. herşeyi anlatmamakla hata ettim. Bu hatamı tamir etmeliyim. O zalim kocanızı korkutan sır. Ben bir kere onu bu sırla korkuttum. Şimdi siz de onu bu sırla korkutacaksınız. Annen sırrı biliyor. Kadının yarı ömrü bu sır yüzünden çürüdü. Ben büyüdüğüm zaman bir gün bana bir şey dedi. Ertesi gün de kocan..»

— Sonra? sonra kocan hakkında ne dedi?

— Tam o sırada yine durdu.

— Başka bir şey demedi mi?

— Dışarısını dinledi. Kapının dışına çıktı. Sonra adım adım, sinsi sinsi ilerliyerek köşeyi dönüp kayboldu.

— Arkasından gittin değil mi?

— Evet. Merakım bana cesaret verdi. Peşinden gittim. Tam kapıya vardığım zaman kulübenin öbür tarafından belirdi. «Dur» diye fısıldadım. «Bana o sırrı söyle.» koluma yapıştı. Çılgın ürkek gözlerle bana baktı. «Şimdi olmaz. Yalnız değiliz. Bizi gözetliyorlar. Yarın.. Bu saatte.. Buraya gel. Yalnız başına.» diyerek beni yine içeri itti, ondan sonra gitti.

— Laura! Laura, bir fırsat daha kaçırdık. Ne tarafa doğru gitti?

— Sol tarafa yani toprağın çukurlaşıp sıklaştığı yana.

— Sen yine dışarı çıktın mı? Arkasından seslendin mi?

— İmkânı var mı? Korkudan elim, ayağım, dilim hep tutulmuştu.

— Ama dışarı çıktığın zaman?

— Sana olanı biteni anlatmak için doğru buraya koştum.

— Koruda bir şey gördün mü, duydun mu?

— Hayır, etraf gayet sessizdi, sakindi.

Bir an düşündüm. Acaba iki kadını gözetliyen biri var mıydı yoksa Anne Catherick'in heyecanlı kafasında mı böyle bir şey doğmuştu? Buna cevap vermek imkânsızdı. Bildiğim bir şey varsa o da yine tam keşif anında fırsatı elimizden kaçırmış olmamızdı. Anne Catherick yarın kayıkhaneye gelmezse fırsatı tamamen, bir daha belki de ele geçirmemek üzere kaçırmış olacaktık.

Laura'ya:

— Herşeyi, dediği her sözü bana söylediğinden emin misin? diye sordum.

— Herhalde.

— Laura, Anne Catheric'in söz konusu olduğu yerde en ufak bir teferruat bile önemlidir. İyi düşün. Şimdiki halde oturduğu yere dair bir şey söyledi mi?

— Söylemedi.

— Bir dostundan, arkadaşından, Mrs. Clements diye bir kadından sözetti mi?

— Evet, evet. Onu unutmuştum. Mrs. Clements göl kıyısına kadar onunla gelmek istemiş. Buralara yalnız gelmemesi için yalvarmış.

— Onun hakkında söyledikleri bu kadar mı?

— Evet.

— Todd's Corner'den ayrıldıktan sonra gittiği yere dair bir şey söylemedi mi?

— Hayır söylemedi.

— O zamandan beri neredeymiş hastalığı neymiş?

— Hiçbir şey söylemedi Marian. Kafam karıştı. Ne yapacağı-mı, ne düşüneceğimi bilemiyorum. Bunların manası ne Marian. Anlat bana.

— Yarın kararlaştırdığınız gibi kayıkhaneye gideceksin. O kadını tekrar görmene ne kadar çok şeyin bağlı olduğunu anlat-mama imkân yok. Bu sefer tek başına olmyacaksın. Ben de se-nin arkandan geleceğim. Kimseye görünmeyeceğim ama bir şey olursa senin sesini duyabileceğim. Anne Catherick, Walter Hart-right'ın da senin de elinizden kaçtı. Ama ne olursa olsun benim elimden kaçmıyacak.

Laura uzun uzun gözlerimin içine baktı.

— Kocamı korkutan bir sır olduğuna inanıyormusun Marian? Ya bu sadece Anne Catherick'in hayalinden yaşattığı bir şeyse? Ya beni sadece eski anıları anmak için görmek istediye? Dav-ranışları çok garipti. Ona pek inanacağım gelmiyor. Sen inanı-yormusun?

— Ben kocanın hareketlerinden çıkardığım sonuçlardan baş-ka bir şeye inanmıyorum. Anne Catherick'in sözlerini Sir Perci-val'in davranışlarına göre düşünüyorum. Ortada gerçekten bir sırrın olduğuna inanıyorum.

Daha başka bir şey söylemeden dışarı çıktım. Daha fazla orada kalsam belki beni üzen düşünceleri ona söyledim ki bun-ları onun bilmesi tehlikeliydi. Gördüğüm o korkunç rüyanın et-kisi hâlâ üzerimden kalkmamıştı. Uğursuz bir geleceğin yaklaşt-ığını, beni tarifi imkânsız bir dehşetle ürperttiğini hissediyor, etrafımızı saran karmakarışıklıkların bir plân, bir maksat güttü-ğüne inanacak gibi oluyordum.

Laura'yı tek başına bırakarak evin etrafında bir araştırmaya çıktım. Anne Catherick'in «Bizi gözetliyorlar» demesi Kont Fosco'nun ne yaptığını öğrenmek isteyeişime sebep olmuştu.

Her yana bakıp hiçbir şey bulamayınca eve döndüm. Zemin kattaki odaları tek tek gözden geçirdim. Hepsi boştu. Laura'nın yanına gitmek üzere yukarı çıktım. Ben koridordan geçerken Mrs. Fosco odasının kapısını açtı. Kocasıyla Sir Percival'in nerede olduklarını sordum. Bir saatten fazla bir süre önce penceresinden ikisinin de gittiklerini görmüş. Kocasını her zamanki kibarlığıyla yukarı bakmış, ona uzun bir yürüyüşe çıktıklarını söylemiş.

Demek uzun bir yürüyüşe çıktılar. Hayret doğrusu onların hiçbir zaman birlikte yürüyüşe çıktıklarını görmemiştim. Sir Percival binicilikten başka bir spor sevmezdi. Kont ise hiçbir spordan hoşlanmazdı. Bana eşlik etmek kibarlığında bulunduğu zamanlar hariç.

Yine Laura'nın yanına gittim. Ben yokken, Anne Catherick meselesinin heyecanından aklımızdan silinmiş olan imza meselesini hatırlamış. Beni görür görmez Sir Percival'in bizi hâlâ kütüphaneye çağırmadığına şaşıtığını söyledi.

— O bakımdan rahat et. Şimdilik bir süre rahatız. Sir Percival plânını değiştirmiş. İmza meselesini başka bir tarihe bırakmış.
dedi.

Laura hayretle:

— Kim söyledi sana?

diye sordu.

— Kont Fosco. Kocanın bu ani kararını onun işe karışmasına borçluyuz sanıyorum.

— Ama nasıl olur Marian? Mademki istediği o parayı elde etmek için bana o kağıdı imzalatması gerekiyordu. Neden bu işi geri bıraktı?

— Sir Percival ile avukatı arasındaki konuşmayı sana anlatmıştım. Unuttun mu?

— Hayır ama hatırlamıyorum, nasıl..

— Ben hatırlıyorum. Ortada iki çare var. Birincisi senin imzanı almak, ikincisi de üç ay vadeli senetler vermektir. Herhalde bu ikinci çareye başvurdular.

— Ne kadar iyi. İnanamıyacağım geliyor.

Onu tamamen inandırabilmek için hatıra defterimi alıp o sayfayı okudum. Yemek çanı çalınca ayrıldık.

Daha çan çalarken Sir Percival'le Kont döndüler. Evin be-yi, beş dakika geç kaldıkları için hizmetçilere bağırıp çağırıyor, misafir ise her zamanki gibi onu yatıştırmaya çalışıyordu.

Gerek yemek sırasında gerekse sonra olağanüstü bir şey olmadı. Ama Sir Percival'in da Kont'un da hallerinde gördüğüm bazı gariplikler içimde Anne Catherick ve yarınki görüşme hakkında bir endişe doğurdu.

Artık Sir Percival'in en sahte, böyle olduğu için de en kötü maskesinin kibarlık maskesi olduğunu öğrenmiş bulunuyorum. Arkadaşıyla yaptığı uzun yürüyüş sonunda bizlere, hele karısına karşı gayet nazik davranıyordu. Bu kötü bir işaretti. Ama yemekten sonra salonda uyuyormuş gibi yaparak sinsi sinsi Laura ile beni gözetlemesi bana daha da kötü geldi. Tek başına ansızın çıktığı yolculuğun Anne Catherick'i sorguya çekmek mahsadiyla Welmingham'a yapıldığından hiç şüphem yoktu. Ama şimdi seyahatin boşuboşuna yapılmadığına, Sir Percival'in istediği bilgiyi elde ettiğine eminim. Anne Catherick'in nerede kaldığını bilsem yarın sabah güneşle bir kalkar, tehlikede olduğunu haber verirdim.

Bu akşam Sir Percival'in takındığı tavrı ne yazık ki anlıyordum. Ama Kont'un üzerindeki hali şimdiye kadar hiç görmemiş-tim. Bu akşam bize ilk defa olarak kendini duygulu bir adam

olarak tanıttı ki bu duyguların yapmacık bir maske değil, gerçek olduğuna eminim.

Meselâ dalgındı, yumuşak sesle konuşuyordu. En süslü eşyasıyla en derin duyguları arasında gizli bir bağ varmış gibi, en gösterişli en süslü yeleşini -açık deniz yeşili ipekten yapılma, ince gümüş tellerle işlenmiş bir şey- giymişti. Benimle de Laura ile de konuşurken sesi gayet derin bir şekilde titriyor, gülümseyişi, düşünceli bir baba sevgisi saçıyordu. Yemekte fırsat buldukça masanın altından karısının elini sıktı. Gözleri sevgiyle ışıldıyordu. Şarabını «Senin sıhhatine, mutluluğuna, meleğim» diyerek karısının şerefine içti. Hiç denecek kadar az şey yedi. Yemekten sonra Laura'nın elinden tuttu, piyano çalması için adeta yalvardı. Kızcağız kabul etti. Kont gidip piyanonun başına oturdu. Yeleşinin deniz yeşili kabarıklığının üzerinde saatinin zinciri altın bir deniz yılanı gibi kıvrım kıvrım uzanıyordu. Muhteşem başı hülyalı bir ifadeyle yana yatmış, sararmış beyaz parmakları musikiye tempo tutuyordu. Çalınan parçaları, Laura'nın çalışını, zavallı Hartright gibi masum, cahil bir zevkle değil, berrak, derin, kültürlü, bir musiki bilgisiyle, anlayışla takdir etti, övdü. Sonra hava kararmaya başlayınca lâmbaları yakarak bu güzel alacakaranlığın zevkini bozmamamızı rica etti.

Ben ondan uzak durmak, onu görmemek için salonun uzak bir penceresinin başında duruyordum. Kont o sessiz adımlarıyla bana yaklaştı, lâmbaların yakılmaması için benim de rızamı almaya geldi. O an, lâmbaları yakmakla onu da yakıp kül etmek mümkün olsaydı hemen aşağı iner, lâmbaları kendi elimle getirirdim.

Yumuşak bir sesle:

— İngiltere akşamlarının bu sâkin alacakaranlığını sevmenize imkân yok. Ben bunun hayranıyım. Böyle akşamlarda asil ve büyük olan herşeyi takdir ederim. Ben yaşlı şişman herifin biriyim, Marian Halcombe. Sizin dudaklarınıza yakışan kelime-

ler benim dudaklarımda bir alaya benziyor. Böyle duygulu anılarımda ruhumu da bedenim gibi yaşlı, şişman sanıp da bana gülerlerse gücüme gidiyor. Şu ağaçların üzerinde ölen ışığa bakın. Bu ışık sizin ruhunuza bir şeyler söyle miyor mu? dedi.

Durdu, yüzüme baktı. Dante'nin akşam hakkındaki ünlü mısralarını, şiirin eşsiz güzelliğine başka bir çekicilik katan bir ahenkle, duyarlıkla tekrar etti.

Sonra ansızın:

— Kendimi sersem yerine koyup hepinizin canını sıkmaktan başka bir işe yaramıyorum. Kalbimizin penceresini kapayıp gündelik dünyaya dönelim, Percival. Lâmbaların yakılmasına izin veriyorum. Lady Glyde, Marian Halcombe, sevgili karıcığım Eleanor.. hanginiz benimle domino oynamak zahmetine katlanırsınız? diye sordu.

Hepimize söylemekle birlikte gözleri Laura'daydı.

Laura da artık benden görerek onun zıttına gitmekten korkar olmuştu. Onun için teklifini kabul etti. Doğrusu o an onun yerinde ben olsam bunu yapmazdım. Canım tehlikede bile olsa onunla aynı masaya oturmazdım. Alacakaranlığın gölgeleri içinde gözleri ruhumun ta derinlerine işler gibiydi. Sesi, vücudumun sinirleri boyunca ürperiyor, kanımı kâh donduruyor, kâh ateşliyordu. Gördüğüm rüyanın hiç aklımdan çıkmayan dehşeti, şimdi, sözle ifade edilmez bir uğursuzluk hissiyle zihnime hücum etmişti. o beyaz taşlı mezarı, mezarın içinden yüselerek Hart-right'ın yanına gelen peçeli kadını tekrar görür gibi oldum. Laura'ya dair bir önsezi kalbimin derinliklerinden acı bir su gibi fışkırarak bütün vücuduma yayıldı. Odadakiler şaşkın şaşkın ba-

karlarken dışarı açılan camlı kapıya doğru koştum, onlardan, hatta kendimden saklanmak için dışarı karanlığa kendimi attım.

Gece geç vakitten geç yattık. Geceyarısına doğru ağaçların arasından geçen hafif bir rüzgarın ürpertisi yaz gecesinin sessizliğini bozuyordu. Hepimiz havanın ansızın soğuyuşunu farkettilik ama rüzgarın sinsi sinsi artışını ilk defa farkedenden Kont oldu. Odama çıkarken elime aldığım şamdanı yakıyordum. Ansızın elini ihtar eden bir hareketle kaldırarak:

— Yarın bir değişiklik olacak.
dedi.

19Haziran

Dün olanlar üzerine mutlaka bir felâketle karşılaşmaya kendimi hazırlamıştım. Bugün henüz sona ermeden bir felâketle karşılaştık.

Bu sabah Laura ile yaptığımız hesaplardan sonra Anne Catherick'in dün kayıkhaneye iki buçuk sıralarında gitmiş olduğunu öğrendik. Bunun üzerine Laura'nın bunun öğle yemeğinde şöyle bir görünmesini, ondan sonra da ilk fırsatta bahçeye çıkmasını kararlaştırdık. Ben görünüşü kurtarmak için geride kalacak, tehlikesiz bir anda onu takip edecektim. Önümüze beklenmedik bir engel çıkmazsa, kayıkhaneye Laura iki buçuktan ben de üçten önce varabilecektik.

Dün akşamki rüzgarın haber verdiği hava değişikliği bu sabah oldu. Kalktığım zaman bardaktan boşanırcasına yağmur yağıyordu. Saat onikiye kadar da yağmakta devam etti. Ondan sonra bulutlar açıldı, gökyüzü gene masmavi kesildi.

Sir Percival'in plânları hakkında hiçbir şey öğrenemedim. çünkü kahvaltıdan sonra hemen kalktı, yağmura rağmen hemen dosdoğru dışarı çıktı. Ne nereye gittiğini söyledi ne de ne zaman döneceğini. Kahvaltı odasının camlı kapısının önünden sırtında yağmurluğu, ayağında çizmeleriyle geçtiğini gördük.

Kont gayet sakindi. Önce kütüphaneye gitti. Sonra salonu geçerek piyanoda bir şeyler çalmağa, kendi kendine şarkılar mı-rıldanmağa başladı. Görünüşe bakılırsa tabiatın hassas tarafı hâlâ çalışmakta. Sessizdi, sâkindi. Fırsat buldukça hülyalı bir tavırla içini çekiyordu.

Öğle yemeği zamanı geldi fakat Sir Percival dönmedi. Onun yerini masada Kont aldı.

Laura on dakika sonra sofradan kalktı. Ben de elimden geldiği kadar sabırlı olmağa çalışarak, hizmetçi masayı toparlamaya gelinceye kadar bekledim. Kont dudaklarının arasına bir şeker parçası sıkıştırmıştı. Sevgili kuşlarından biri de onu almak için yeleşine tırmanıyordu. Kocasının karşısına oturan Mrs. Fosco ise onun da, kuşun da hareketlerini hiç görmediği bir şey seyrediyormuş gibi seyrediyordu. Dışarı çıkarken onların oturduğu odanın pencerelerinden görünmiyecek şekilde ilerlemeye dikkat ettim. Beni gören, takip eden olmadı. O sırada saatime bir göz attım. Üç çeyrek vardı.

Ağaçların arasına dalar dalmaz hızlı hızlı yürümeye başladım. Ama yarı yola gelince durum, adımlarımı ağırlaştırdım, dikkatle ilerledim. Ne bir kimse gördüm, ne de bir ses işittim. Adım adım kayıkhanenin arkasına yaklaştım. İçerde konuşan olsa duymam gerekirdi. İçerden hiçbir ses gelmiyordu, etrafta hiçbir canlı yaratık görülüyordu.

Binanın önce bir yanını, sonra da öbür yanını gözetledim ama bir şey göremedim. Ondan sonra ön tarafa geçtim, içeri baktım. Kayıkthane boştu.

Önce alçak sesle «Laura» diye seslendim. Sonra sesimi gitgide yükselterek tekrar tekrar bağırdım. Ne bir cevap veren oldu ne de bir görünen. Korunun, gölün yakınında benden başka canlı bir yaratık yok gibiydi.

Kalbim şiddetle çarpmağa başladı. Kendimi toparlıyarak önce kayıkhanenin içinde sonra da etrafında bir araştırma yaptım. Laura'nın gelip gelmediğini öğrenmek istiyordum. Binanın içinde bana bir şey anlatabilecek hiçbir iz yoktu ama dışarıda, kumun üzerinde ayak izleri duruyordu.

İzler iki insana aitti. Birisi bir erkeğe ait büyük ayak izleri, ikincisi de küçük kadın ayaklarının izleri. Bunların Laura'nın ayak izleri olduğu belliydi. Kayıkhanenin hemen önündeki toprakta bu izler karmakarışık bir şekilde görünüyordu. Bunların bir yanında, çıkık çatinın altında bir çukur gördüm. Bu çukurun insan eliyle yapıldığına hiç şüphe yoktu. Bunun pek üzerinde durmayarak izlerini takip etmeğe karar verdim.

İzler kayıkhanenin solundan başlıyor, hep ağaçların kenarından iki, üç yüz yarda kadar devam ediyordu. Bundan sonra kumların üzerinde artık hiçbir iz görünmüyordu. Takip ettiğim kimselerin burada koruya girmiş olduklarını düşünerek ağaçların arasına daldım. Önce yol filan göremedim, sonra ağaçların arasından belli belirsiz görünen bir keçi yolundan yürümeye başladım.

Bir süre köye doğru gittim, sonra önüme bir başka keçi yolu daha çıkınca durdum. Bu ikinci yolun bir yanında da sık çalılar vardı. Hangi yola sapacağımı bilmeyerek duraladım.

Tam o sırada dikenli dallardan birinin üzerinde bir kadın şalından kopmuş benziyen bir püskül parçası gördüm. Yakından bakınca, bunun Laura'nın şalından kopmuş olduğunu anladım. Derhal bu ikinci yola saptım. Bu yol beni en sonunda evin arkasına çıkardı. Evi görünce üstümden büyük bir yük kalkmış gibi oldu. Laura'nın bilmediğim bir yere değil, de herhangi bir sebepten bu dolaşık yolu tutarak eve gitmiş olduğu belliydi. Arka avlunun kapısından içeri girdim. Hizmetçiler bölümünün sofasından geçerken önüme ilk çıkan kâhya kadın Mrs. Michelson oldu.

— Lady Glyde yürüyüşe çıkmıştı. Dönüp dönmediğini biliyor musunuz?
diye sordum.

Kadın:

— Bayan biraz önce Sir Percival'le birlikte geldi. Ne yazık ki çok fena bir şey olmuşa benziyor.
dedi.

Kalbim ağırlaştı.

— Kaza filan mı oldu?

— Hayır, hayır kaza olmadı. Yalnız bayan ağlayarak odasına koştu. Sir Percival de Fanny'ye bir saate kadar evden çıkmasını söylemem için emir verdi.

Fanny dediği Laura'nın oda hizmetçisiydi. Yıllardır yanındaydı. İyi bir kızdı. Laura'yı da severdi. Bu evin içinde bize olan bağlılığına güvenebileceğimiz tek insan oydu.

— Fanny nerede?

— Benim odamda. Kızcağız çok üzgün.

Mrs. Michelson'un odasına girdim. Fanny bir köşeye büzülmüş, acı acı ağlıyordu. Bavulu da yanındaydı.

Niçin böyle ansızın kovulduğunu o da bilmiyordu. Sir Percival ona hiç bir sebep göstermeden bir aylık ücretinin peşin ödenip yol verilmesini söylemiş Hanımına başvurması, hatta onu vedalaşmak için bir an bile görmesi yasakmış.

Kızcağızı avutmak üzere birkaç söz söyledikten sonra o gece nerede kalacağını sordum. Köydeki handa kalacağını söyledi. Han sahibinin karısı Karasu hizmetçilerinden birinin ahbabıymış. Ertesi sabah erkenden yola çıkarsa Londrada gecelemesine hacet kalmadan Cumberland'daki akrabalarının yanına dönebilirmiş. Londra'yı da hiç bilmiyormuş.

Fanny ile Londra'ya Limmeridge'ye mektup gönderebileceğimiz aklımdan geçti. Akşamleyin hanımının, ya da benim onu gör-

meğse gelmemizin muhtemel olduğunu, ona yardım etmek için elimizden geleni yapacağımızı söyleyerek kızın yanından ayrıldım, yukarı çıktım.

Laura'nın yatak odasına, bir başka odadan geçilerek gidilir. Sofaya da bu dış odanın kapısı açılır. Yukarı çıkınca bu kapıyı açmağa çalıştım ama içerden kilitlenmişti.

Bunun üzerine elimle vurdum. Kapıyı yaralı köpeği bulduğum gün sabrımı tüketen o ağır, şişman hizmetçi kız açtı. Margaret Forcher adındaki bu kız Karasu'daki en bilgisiz, en beceriksiz, en aptal, en inatçı hizmetçi kızdır.

Kapıyı açar açmaz derhal eşiğe çıktı. Ağzı kulaklarına vararak sıırttı.

— Neden duruyorsun orada? İçeri girmek istediğimi görmüyor musun?

diye sordum.

— İçeri giremezsiniz ki.

— Hangi cesaretle bana bunları söylüyorsun? Çekil yolumdan.

— Beyin emri var.

Bütün sabrımı kullanarak onunla uğraşmanın boş olduğunu bundan sonra ne söyleyeceksem evin efendisine söylemem gerektiğini düşündüm. Onu bulmak üzere derhal aşağı indim. Sir Percival ne yaparsa yapsın Laura'nın hatırı için katlanmaya bir süre önce karar vermiştim. Ama aşağı inerken bu kararı tamamen unutmuş bulunuyordum. Bu evde çektiğim, acılardan içime atlığım utançlardan sonra kendi öfkemin keskinliğini hissetmek beni bayağı iyileştirdi.

Salon da kahvaltı odası da boştu. Kütüphaneye girdim. Sir Percival, Kont ve Mrs. Fosco oradaydılar. Üçü de bir arada ayakta duruyorlardı. Sir Percival'in elinde ince bir kâğıt parçası vardı. Kapıyı açarken Kont'un ona:

— Hayır, bin kere de hayır! dediğini duydum.

Derhal içeri girdim. Sir Percival'in karşısına geçip gözlerinin içine bakarak:

— Karınızın odası bir cezaevi, orta hizmetçisi de gardiyan olmuş. Yoksa yanıliyormuyum? dedim.

— Yanılmıyorsunuz. Yalnız dikkat edin gardiyanım iki türlü görev görmek zorunda kalmasın, sizin de odanız zindan olmasın.

İyice öfkelenmiştim.

— Asıl siz karınızla bana karşı davranışlarınıza dikkat edin. İngilterede kadınları işkenceden, hakareten koruyan kanunlar vardır. Laura'nın kılına dokunursanız, benim hürriyetime karışırırsanız ne olursa olsun o kanunlara başvururum.

Sir Percival bana cevap vereceği yerde Kont'a dönerek:

— Ne dedimdi? Şimdi ne söylüyorsunuz? dedi.

Kont:

— Demin söylediğimi. Hayır diyorum. diye cevap verdi.

Öfkemin şiddeti arasında bile o sakın, soğuk kurşuni gözlerin üzerimde dolaştığını hissettim. Kont, Sir Percival'a cevap verir vermez gözlerini benden çevirdi, mânâlı mânâlı karısına baktı.

Mrs. Fosco derhal benim yanıma geldi. Sir Percival'a o berak, buz gibi sesiyle:

— Lütfen bir dakika beni dinleyin, Sir Percival, misafirperverliğiniz için size teşekkür etmek istiyorum, daha fazla burada kalmam imkânsız kadınlara; Lady Glyde ile Mrs. Halcombe'e bu şekilde davranan bir insanın evinde daha fazla kalamam. dedi.

Sir Percival bir adım geri gitti, sesini bile çıkaramadan ona baktı. Mrs. Fosconun kocasının izni olmadan böyle bir şey söyliy-

yemiyeceğini ikimiz de pekâla biliyorduk. Sir Percival şaşkınlıktan taş kesilmişti.

Kont coşkunun bir hayranlıkla karısına bakıyordu. Kendi kendine söylenir gibi:

— Şaheser bir yaratık.

diyerek yanına yaklaşıp koluna girdi. O zamana kadar üzerinde hiç görmediğim sakın bir gururla:

— Emrindeyim Eleanor. Siz de Marian Halcombe, elimden gelen herhangi bir yardımda bulunmak şerefini bana bağışlarsanız.. dedi.

Onlar sessiz sessiz kapıya doğru ilerlerken Sir Percival:

— Allah cezanızı versin! Ne demek istiyorsun?

diye bağırdı.

Kont Fosco, bu ne düşündüğü, ne hissettiği anlaşılmayan İtalyan:

— Şimdi karım ne söylüyorsa onu demek istiyorum. Bu seferlik yerlerimizi değiştik. Ben karımın fikrini kabul ediyorum. diye cevap verdi.

Sir Percival elindeki kâğıdı buruşturdu. Bir küfür daha savurarak kont'la kapının arasına geçti. Kızmıştı ama öfkesinin boş olduğunu biliyordu.

Alçak bir sesle:

— Senin dediğin olsun. Senin dediğin olsun. Ne olacağını elbet görürsün.

dedikten sonra dışarı çıktı.

Mrs. Fosco kocasına baktı.

— Pek ansızın çıktı. Bu ne demek acaba?

Kont:

— İngilterenin en aksi adamını akıllandırdık demek. Lady Glyde büyük bir küstahlığa, siz de bağışlanmayacak bir hakarete

uğramaktan kurtuldunuz. Marian Halcombe. İzin verirsiniz bu zor anda gösterdiğiniz cesareten dolayı hayranlığımı belirteyim. dedi.

Sonra dışarı çıktı. O sırada Sir Percival'in gürültüyle merdivenden aşağı indiği duyuldu. İki erkeğin merdivenin dibinde fısıldaştıklarını işittik. Bu arada Mrs. Fosco benimle gayet sâkin konuşuyor ve bana dostça davranıyordu. Birkaç dakika sonra dışardaki fısıldaşmalar kesildi, kapı açıldı, Kont eşikte görüldü.

— Lady Glyde'in yeniden evinin hanımı olduğunu size bildirmekten sevinç duyuyorum, Marian Halcombe. Bu iyi değişikliği Sir Percival'in ağzından değil de benim ağzımdan duymanın sizin daha çok hoşunuza gideceğini düşündüm de onun için geldim.

Mrs. Fosco demin kocasının yaptığını tekrar ederek:

— Takdir edilecek bir incelik.

diye iltifatta bulundu.

Kont kibar bir yabancıdan resmî bir iltifat işitmiş gibi gülümseyerek yerlere kadar eğildi. Sonra benim dışarı çıkabilmem için kenara çekildi.

Sir Percival sofada duruyordu. Ben merdivenlerden yukarı koşarken onun Kont'u çağırdığını duydum.

— Seninle konuşmak istiyorum.

— Ben de dışarı çıkıp başımı dinlemek istiyorum, Percival sonra konuşuruz.

Ben de artık yukarı çıkmıştım. Sofayı koşarak geçtim. Acelemden sofaya açılan kapıyı açık bırakmıştım. Ama yatak odasının kapısını içeri girer girmez kapadım.

Laura odanın öbür ucunda yapayalnız oturuyordu. Kollarını masaya dayamış, ellerini de yüzüne örtmüştü. Beni görür görmez sevinçle yerinden fırladı.

— Nasıl geldin buraya? Kimden izin aldın?

diye sordu.

Ben onun başına gelenleri öğrenmeye o da aşağıda konuşulanları duymağa can atıyordu.

Ben sabırsızlıkla:

— Kont. Bu evde kimin sözü...

diye cevap verdim.

Laura nefret belirten bir hareketle beni susturdu.

— Ondan bahsetme. Kont meğer dünyanın en alçak yaratığıymış. Meğer hain bir casustan başka bir şey değilmiş.

Laura bu sözleri söylerken odanın kapısı hafifçe vuruldu.

İkimiz de ayaktaydık. Kapıyı ben açtım. Karşımda elinde benim mendilimle Mrs. Fosco duruyordu.

— Aşağıda düşürmüşsünüz Mrs. Halcombe. Buradan geçerken vereyim diye düşündüm.

Kadının hep beyaz olan yüzü o kadar korkunç bir şekilde solmuştu ki görünce irkildim. Elleri de titriyordu. Bir kurt gözü gibi parlıyan gözlerini Laura'ya dikmişti.

Kapıya vurmadan önce bizi dinlemiş olmalıydı. O beyaz yüzünden, titreyen ellerinden Laura'ya bakışından belliydi.

Ben teşekkür ettikten sonra bir an durdu, sonra hiç sesini çıkarmadan dönüp ağır ağır uzaklaştı. Kapıyı kapadım.

— Laura. Kont'a casus demenin hesabını bu kadın ikimizden de soracaktır.

— Bilsen sen de öyle derdin. Anne Catherick'in hakkı varmış. Dün kayıkhanede konuşurken gözetlenmişiz. Gözetliyen de Kont'muş.

— Emin misin?

— Elbette. Sir Percival'in casusluğunu yapmış. Sir Percival de sabahtan koruya gidip Anne Catheriek'le beni beklemiş.

— Anne'yi bulmuş mu?

— Hayır. Anne oraya gelmemesi sayesinde canını kurtardı. Kayıkhaneye gittiğimde kimsecikler yoktu.

— E, sonra?

— İçeri girip birkaç dakika oturdum. Sonra sabırsızlığımdan gene kalkıp dışarı çıktım. O zaman kulübenin önündeki kumda izler gördüm. Yakından bakmak için eğildim. Büyük harflerle «BAK» yazılmıştı.

— Yazıyı silip kumda bir çukur açtın değil mi?

— Nereden biliyorsun?

— Çukuru gördüm de.

— Kumu kazdım. Biraz sonra bir kâğıt parçası buldum. Kâğıdın üzerinde bir yazı, yazının altında da Anne Catherick'in baş harfleri vardı.

— Nerede bu kâğıt?

— Sir Percival elimden aldı.

— Yazılanları hatırlıyormusun? Bana tekrarlarmısın?

— Evet. Pek kısaydı. Sen olsaydın hepsini kelimesi kelimesine hatırlardın.

— Aklında kalanları söyle.

— Dün beni uzun boylu, şişman, yaşlı bir adam gördü. Kendimi kurtarmak için kaçmak zorunda kaldım. Bana yetişecek kadar çevik olmadığından ağaçların arasında izimi kaybetti. Bugün aynı saatte buraya gelmek tehlikeli olacak. Buna cesaret edemiyorum. Bu mektubu sabahın altısında yazıyorum. Kötü kalpli kocanızın sırrından bir daha sözettiğimiz zaman gözetlenmek tehlikesi ile karşı karşıya kalmamalıyız. Sabırlı olun. Yakında tekrar konuşacağımıza söz veriyorum.

A. C.

«Uzun boylu, şişman adam'dan sözedildiğine göre Laura ile Anne Catherick'i gözetliyenin Kont Fosco olduğuna şüphe yoktu. Dün ben de Kont'un yanında, Sir Percival'e Laura'nın kayıkhaneye broşunu aramağa gittiğini söylemiştim. Herhalde Kont imza meselesini Laura'ya haber vermek üzere kayıkhaneye gitmiş olacaktı. Anne Catherick onu gördüğü zaman henüz geliyor olmalıy-

dı. Anne'in Laura'dan ayrılırken gösterdiği telâş şüphesini çekmiş, onu takip etmesine sebep olmuştu. İki kadının arasında geçen konuşmayı duymuş olması imkânsızdı.

Laura'ya:

— Mektubu Sir Percival'e niçin verdin? Bulduktan sonra ne yaptın?

diye sordum.

— Bir kere okuduktan sonra tekrar kayıkhaneye girdim, tekrar okumağa başladım. Bu sırada kâğıdın üzerine bir gölge düştü. Başımı kaldırdım. Sir Percival, kapıda durmuş, beni seyrediyordu.

— Mektubu saklamaya çalışmadın mı?

— Çalıştım ama engel oldu. «Boşuna uğraşıyorsun. Ben onu okudum bile» deyince sesimi çıkartamadım. «İki saat önce kumdan çıkardım. Sonra yine gömdüm. Üzerini yeniden yazarak sana hazırladım. Artık yalan dolanla elimden kurtulamazsın. Anne Catherick'le dün gizlice buluştun, bugün de mektubu elinde. Onu daha yakalayamadım ama seni ele geçirdim. Ver o mektubu bana.» dedi. Yapayalnız. Bu durumda ne yapabildim ki? Mektubu verdim.

— Önce bir şey demedi. Sonra kolumdan tutup dışarı çıkardı. Etrafına bakındıktan sonra «Dün sana Anne Catherick ne söyledi?» diye fısıldadı. «Herşeyi bana baştan sona kadar anlatacaksın.»

— Anlattın mı?

— Yalnızdık Marian. Parmakları koluma kıskaç gibi yapışmıştı.

— Kolunu incitti mi? Göreyim.

— Ne diye görmek istiyorsun?

— Artık dayanma gücümüz sona ermeli. Onun için görmek istiyorum. Seni incitmesi bizim elimizde bir silah olabilir.

— Ziyarı yok Marian. Artık acımıyor.

— Aç göreyim.

Kolunu açarak kocasının parmak izlerini gösterdi. Sonra elbisesinin kolunu indirirken:

— Marian, bu meseleyi unut. Artık kolum acımıyor. dedi.

— Peki. Sen anlatmana devam et. Anne Catherick'in söylediklerini anlattın mı?

— Evet. İsrar etti. Saklıyamadım.

— Sonra?

— Sözlerim bitince suratıma baktıktan sonra acı acı alay edermiş gibi güldü. Geri kalanını da öğreneceğini söyledi. Ben ise bildiğim herşeyi anlattığıma yemin ettim. İnanmadı. Bana geri kalanını evde söyleteceğini söyleyerek beni yabancıları olduğum bir yola sürükledi. Evi görünceye kadar hiç konuşmadı. O zaman durdu. «Sana bir fırsat daha veriyorum. Bildiklerinin geri kalanını anlat. Beni aldatamazsın. Söylediğinden çok şey biliyorsun. Ben senin sakladıklarını ağzından almasını bilirim. Sen söylemezsen kardeşin söyler. Artık aranızda fısıldaşma olmayacak, plânlar kuramayacaksınız. Gerçeği söyleyinceye kadar birbirinizi görmiyebilirsiniz. İtiraf edinceye kadar ikinizi de kapatacağım.» dedi. Beni hemen buraya getirdi. Fanny iş işliyordu. Ona derhal dışarı çıkmasını söyledi. «Senin de bana cephe almana izin vermiyeceğim. Bugün bu evden çıkıp gideceksin. Hanımının bir oda hizmetçisine ihtiyacı olursa ben kendime göre birini seçerim.» Sonra beni içeri itip kapıyı üzerimden kilitledi, o akılsız kadını da başıma dikti. Konuşması, davranışları deliye benziyordu. Belki anlıyamazsın ama gerçekten deliye benziyordu.

— Anlıyorum Laura. Çünkü Sir Percival vicdanında duyduğu huzursuzluklar yüzünden delirmiş. Dün Anne Catherick senden ayrıldığı zaman herhalde gerçekten bir sır söylemek üzereydi. Bu sır da kötü kalpli kocanı mahvedecek bir şey olsa gerek. Şimdi kocan senin bunu bildiğini sanıyor. Ne yaparsan yap ne dersen de onu doğru söylediğine inandıramazsın. Durumunu anlatmak

için bunları söylüyorum. Elimizde fırsat varken kendimizi korumak için ben elimden geleni yapmalıyım. Bugün senin yanına Kont Fosco'nun araya girmesiyle gelebildim. Ama yarın Kont bize yardım etmeyebilir. Sir Percival, Fanny'e akıllı, sadık bir kız olduğu için yol verdi. Onun yerine, sana karşı hiçbir bağlılığı olmayan, aptal birini koydu. Elimizde fırsat varken hareket etmezsek, sonradan belki de şiddet de kullanabilir. Bilemeyiz ki.

— Ne yapalım Marian? Şu evden bir çıkıp gidebilsek.

— Dinle beni Laura. Tamamen çaresiz, kimsesiz sayılmazsın çünkü yanında ben varım.

— Elbette, Marian bunu biliyorum. Ama beni düşünürken zavallı Fanny'i unutma. Onun da yardıma, teselliye ihtiyacı var.

— Buraya gelirken onu gördüm zaten. Bu akşam kendisiyle konuşacağımızı söyledim. Karasu Malikânesinin posta kutusuna mektup emniyet etmek doğru değil. Onun için iki mektup yazıp Fanny'le göndereceğim. Önce Gilmore'un ortağına yazacağım. Bir şey olursa bize yardım edeceğini söylemişti. Kanun hakkında pek bilgim yoktur ama herhalde kadınlara o canavarın bugün sana yaptığı şeyleri yapmak yasak olsa gerektir. Anne Catherick hakkında bir şey yazmayacağım çünkü verecek kesin bilgim yok. Ama kolundaki çürükleri, odaya hapsedildiğini yazacağım.

— Ama Marian, bu durumum herkese ilân edilmez ki...

— Biliyorum. Ama durumun meydana çıkması senden çok Sir Percival'i korkutur. Belki böylece yola gelir.

Bunları söylerken ayağa kalktım. Laura kalmam için yalvardı.

— Onu daha da kızdırıp tehlikemizi on kat arttıracaksın. dedi.

Bu sözlerin doğru olduğunu hissediyordum ama içinde bulunduğumuz bu korkunç durumda her tehlikeyi göze almadıktan son-

ra bizim için hiç umut yoktu. Bunu Lauraya söyledim. Acı acı içini çekti ama mütakaşa etmedi. Sadece ikinci mektubu kime yazacağını sordu.

— Mr. Fairlie'ye. Amcam en yakın erkek akrabandır. Duru? mun bir gereğine bakmalı. Amcan zayıf iradeli, hasta, bencil bir adam olmasına rağmen Sir Percival Glyde gibi değil o. Yanında Kont Fosco gibi bir arkadaşı da yok. Sana sevgisi, şefkati dolayısıyla yardım edeceğini sanıyorum sanma. Kendi rahatını, huzurunu devam ettirmek için herşeyi yapacağına inanıyorum. Ben ona şimdi harekete geçmezse sonradan başına büyük dert açılacağını yazarım. O da kendi menfaati için biraz kıvıldandır. Ben onu nasıl idare edeceğimi bilirim. Laura bir hususta tecrübeli olduğumu unutma.

— İzin verse de bir süre için Limmeridge'ye dönsem. Orada seninle başbaşa kalsam ne iyi olurdu.

Bu sözleri duyunca aklıma başka şey geldi. Acaba Sir Percival'i «Ya karının bir süre için Limmeridge'ye dönmesine izin verirsin ya da yaptıklarını herkese anlatıp seni rezil ederim.» diyerek yola getirmek mümkün müydü? Pek sanmıyordum ama ne de olsa bir kere denemeye değerdi. Başka ne yapacağımı bilemediğim için çaresizlikten bu yola sapmağa karar verdim.

— Amcana bu isteğini bildiririm. Avukata da danışırım. Belki bir işe yarar. Belki de yaramaz. Kimbilir.

Ayağa kalktım. Laura beni yine oturtmağa çalıştı.

— Beni yalnız bırakma. Benim masamda yazabilirsin.

Onu yapayalnız bırakmağa benim de gönlüm razı olmuyordu. Ama zaten o zamana kadar baş başa kapanıp kalmamız bile hataydı. Aşağıdaki kötü kalpliler belki şu anda bile bizi düşünüyorlar, bizden söz ediyorlardı. Artık onların arasına girmenin zamanı gelmişti. Bunu Laura'ya anlattım.

— Bir saate kadar belki de daha erken gelirim. Bugün başka şey yapamazlar. Sen sâkin ol. Korkma sakın. dedim.

— Anahtar kapıda mı Marian? İçerden kilitlesem olur mu?

— Evet işte anahtar. Kapıyı kilitle. Ben gelinceye kadar kimseye açma.

Onu öperek dışarı çıktım. Kapıyı kilitlediğini duymak, hiç olmazsa kapıya kendisinin hâkim olduğunu bilmek biraz olsun içime su serpti.

19 Haziran

Merdiven başına geldiğim sırada aklıma kendi kapımı da kilitlemek geldi. Hatıra defterimle gerekli kâğıtlarım masanın çekmecesinde kilitliydi. Sadece yazı kâğıtlarımla mühürüm ortadaydı. Fakat güvensizlik benliğimin bir parçası haline gelmişti. Kilitli çekmecenin açılabilceğinden bile şüphe ediyordum.

Laura ile konuşurken odama bir başkasının girdiğini gösteren hiç bir belirti yoktu. Kâğıtlarım her zamanki gibi dağınık bir şekilde masanın üzerine yayılmıştı. Hizmetçiler masama dokunmazlardı çünkü onlara böyle yapmalarını emretmişim. Masada gözüm çarpan tek şey, mühürün, üzerinde balmumu ile kalemlerin durduğu tepsiye konmuş olmasıydı. Mühürün her zaman burada durması gerekirdi ama düzenli çalışmadığımdan mühürü hiçbir zaman tepsiye koymazdım. Odamdan çıkmadan da tepsiye koyduğumu hatırlamıyordum. Ama beri yandan nereye koyduğumu da hatırlamadığıma göre belki tesadüfen yerli yerine koymuş olabildim. Onun için o gün olup bitenlerle zaten dolmuş olan kafamı bir de ufak mesele yüzünden karıştırmak istemedim. Kapımı kilitledim, anahtarı cebime koydum, aşağı indim.

Mrs. Fosco sofada yalnız başına durmuş barometreye bakıyordu.

— Düşmekte devam ediyor. Korkarım yine yağmur yağacak.

Yüzü her zamanki ifadesine bürünmüştü. Ama barometrenin ibresini gösteren eli hâlâ titriyordu.

Acaba Laura'nın bana söylediği o sözü kocasına söylemiş miydi? Söylemiş olması bana pek muhtemel geldi. Bundan kötü sonuçlar doğabileceğinden korkmağa başladım. Ne olduğunu bilmediğim için bu korku beni büsbütün çıldırttı. Zaten kadınların birbirlerinde görüp dikkat ettikleri ufak tefek bazı işaretler bende Mrs. Fosconun miras meselesi yüzünden yeğenini asla bağışlamadığına dair sabit bir fikir uyandırmıştı. İşte o anda bu düşünceler zihnimde yerleşti. Laura'nın hatasını onarmağa çalışmak gibi boş bir umuda kapılarak Mrs. Fosco'yla konuşmağa karar verdim.

— Sizinle çok önemli bir meseleyi konuşmak cesaretinde bulursam beni bağışlar mısınız Mrs. Fosco?

Ellerini böğründe kavuşturarak tek kelime söylemeden, gözlerini bir an bile benim gözlerimden ayırmadan büyük bir ciddiyetle başını eğdi.

— Mendilimi getirmek için geldiğinizde korkarım ki Laura'nın söylediği bir sözü tesadüfen duymuş olabilirsiniz. Bunu size tekrar etmek istemem, kendimi suçsuz da göstermeğe çalışacak değilim. İnşallah bunu Kont'a söyleyecek kadar önemli saymamışsınızdır.

Sert bir sesle cevap verdi.

— Hiç önemli saydığım yok. Kocamdan hiçbir şey gizlemem. En önemsiz meseleleri bile anlatırım Demin niçin üzgün durduğunu sorunca üzüntümün sebebini ona söylemeyi, kötü de olsa, ödevim saydım, herşeyi olduğu gibi anlattım.

Gerçi buna benzer bir cevap duymağa kendimi hazırlamıştım ama yine de buz kesildim.

— Size de Kont'a da bütün kalbimle rica ederim. Mrs. Fosco, kardeşimin acınacak durumunu biraz gözönünde bulundurun. Ko-

çasının yaptığı haksızlıklar yüzünden sinirleri zayıflamış, duyguları yaralanmış. Onun için öyle konuştu. O sözler dudaklarından döküldüğü zaman aklı başında değildi. Bunu ön plâna alarak onu bağışlıyacağınızı sanırım.

— Şüphesiz!

Bu kelime arkadan Kont'tan çıkmıştı. Elinde bir kitapla sessiz bir yürüyüşle kütüphaneden çıkıp yanımıza gelmişti.

— Lady Glyde o sözleri sarfettiği zaman bana büyük bir haksızlık etti. Olaya üzülmekle birlikte onu bağışlıyorum. Artık bu konuya hiç dönmeyelim, Marian Halcombe. Şu andan itibaren bunu hepimiz unutacağımıza dair söz verelim.

— Çok kibarsınız. Beni ne kadar memnun ettiniz bilemezsiniz. dedim.

Cümleimi bitirmeye çalışırken Kont'un gözlerinin üzerimde dolaştığını farkediyordum. Her düşüncesini, her duygusunu saklıyan o tehlike dolu, değişmiyen gülümseyişi ile dudakları gerilmişti. Korkunç sahtekârlığını yakından tanıyordum. Karısını yatıştırmak zahmetine katlandığım için kendimi suçluyor, küçümsüyordum. Bu utanç zihnimi öylesine karıştırdı ki söyliyeyeceğim sözler dudaklarımda donup kaldı.

— Diz çökerek yalvarırım size daha fazla bir şey konuşmayın, Marian Halcombe. Bu kadarını bile söylemeyi gerekli saydığınızı için gerçekten üzülüyorum.

Kont bu duygulu sözlerden sonra elimi tuttu. Kendi kendimden ne kadar nefret ediyorum. Bütün bunlara Laura'nın hatırı için katlanıyorum. Aklıma bunu getirdiğim halde yine de teselli bulamıyorum. Kont elimi alıp o zehir saçan dudaklarını tenime yapıştırdı. O ana kadar ona böylesine büyük bir dehşet duyduğumu bilmiyordum. Bu basit, masum kibarlık hareketi, bir erkeğin yapabileceği en alçak hareketmiş gibi geldi bana. Fakat herşeye rağmen duyduğum korkuyu sakladım ve ona gülümsemeye çalışarak bak-

tım. Eskiden başka kadınların sahte davranışlarından nefret ederdim. Fakat o anda tenkit ettiğim bir kadın kadar ve dudaklarıyla elime dokunan bir yılan kadar sahtekârdım.

Gözlerini yüzümden çekmemiş olsaydı soğukkanlılığımı daha fazla devam ettiremiyecektim. Ama o benim elimi elinin içine alınca karısının bir dişi kaplan yırtıcılığına benziyen kıskançlığı beni kurtardı. O soğuk mavi gözleri alev aldı, beyaz yanaklarına parlak bir renk yayıldı, bir an için yaşından çok daha genç göründü.

— Kont, İngiliz kadınları siz yabancıların geleneklerinden anlamazlar. dedi.

— Bağışla beni meleğim. Dünyanın en iyi, en kutsal İngiliz kadını anlıyor ya yeter. dedi.

Elimi bıraktı, hiç istifini bozmadan karısının elini dudaklarına götürdü.

Koşa koşa yukarı çıkıp odama kapandım. Zihnim, duygularım birbirine karışmıştı ama düşünecek zaman yoktu. Daha avukatla Frederick Fairlie'ye mektup yazacaktım. Bir an bile duraklamadan masanın başına geçtim.

Avukata Anne Catherick olayından hiç bahsetmedim çünkü Laura'ya da açıkladığım gibi bu konuya henüz ne olduğunu bilmediğimiz bir sır karışmıştı. Bu bir iş adamına anlatılacak bir şey değildi. Avukat isterse Sir Percival'in rezilce hareketini yine para meselesine yorabilirdi. Ben sadece kocası izin vermezse Laura'yı korumak için kanuni yollara baş vurup vuramayacağımızı sordum. Mektubu Laura'nın rızasıyla yazdığımı da belirttim. Laura'nın hatırı için, zaman geçirmeden, elinden gelen herşeyi yapmasını rica ettim.

Sonra Frederick Fairlie'ye mektup yazdım. Durumun korkunçluğunu anlatmak için avukata yazdığım mektubun bir kopyasını da koydum. Limmeridge'ye dönmemizin yakında Mr. Fairlie'yi

bütün zahmetlerden kurtaracak tek çare olduğunu ekledim.

İki zarfı da mühürledikten sonra elime alarak Laura'nın odasına gittim.

— Seni rahatsız eden oldu mu?
diye sordum.

- Kapıya vuran olmadı ama dışarıki odada birisi dolaştı.
- Erkek mi kadın mı?
- Kadın. Eteğinin hıştırtısını duydum.
- İpek hıştırtısı mı?
- Evet,

Mrs. Fosco'nun kapının dışında nöbet beklediğinden şüphem kalmamıştı. Onun kendi başına yapabileceği bir şeyden korkulmazdı ama kocasının bir âleti olarak yapabileceği fenalıkları göz önünde bulundurmamak da olmazdı.

- Dışarıki odadan çıktıktan sonra hıştırtı ne oldu? Koridor boyunca ilerledi mi?
- Evet. Özellikle kulak verdim.
- Ne tarafa gitti?
- Senin odana doğru.

Düşündüm. Mektuplara dalmış olduğum için herhalde hıştırtıyı duymamış olacaktım, Kalemı bastıra bastıra yazdığımdan kalemin gürültüsü odanın içini sarmıştı. Kontes benim kalem hıştırtısını duymuş olabilirdi. Bu nedenle mektupları sofadaki posta kutusuna atmayacaktım.

Laura düşünceye daldığımı görünce hüzünlü hüzünlü:

— Güçlükler birbirini kovalıyor. Her gün yeni bir tehlike ile karşılaşıyoruz.
dedi.

— Tehlike filan yok. Belki ufak bir güçlük. Mektupları Fanny'e vermek için en emin yol nedir diye düşünüyordum.

— Demek sahiden yazdın? Marian ne olur tehlikeli bir işe girişme. Yalvarırım sana.

Altıya çeyrek vardı. Köydeki hana gidip dönebilirdim. Akşama kadar beklesem belki dışarı çıkma fırsatı bulamazdım.

— Kapıyı kilitle. Beni merak etme. Bir şey soran olursa, içerden benim gezmeye gittiğimi söylersin. Yemekten önce mutlaka burada olurum. Cesur ol. Yarın bu saatlerde bizim için çalışan, akıllı, emin bir arkadaşımız olacak. dedim.

Laura'nın yanından çıkınca biraz düşündüm. Aşağı katta olup bitenleri anlamadan yürüyüş kıyafetiyle ortalarda görünsem iyi olacaktı. Daha Sir Percival'in çıkıp çıkmadığından haberim yoktu.

Kütüphanenin aralık kapısından dışarıya yayılan kanarya şarkıları, sigara dumanı bana Kont'un nerede olduğunu anlattı. Kapının önünden geçerken içeriye bir göz attım. Kuşlarının marifetlerini kâhya kadına gösteriyordu. Herhalde kadını sırf bu maksatla çağırmış olacaktı yoksa kadın imkânı yok kendiliğinden kütüphaneye girmezdi. Bu adamın en önemsiz hareketinin altında bile bir maksad gizliydi. Acaba şimdi kafasında neler tasarlıyordu?

Yalnız Kont Fosco'nun maksadını öğrenmeye kalkışmanın sırası olmadığından Kontes'i aradım. Onu her zamanki gibi bahçe-deki havuzun etrafında dolaşır buldum.

Az önceki el öpme olayından sonra beni nasıl karşılayacağı biraz tartışma konusuydu. Ama kocası onu yatıştırmış olacak ki kadın beni her zamanki kibarlığıyla selâmladı. Onunla konuşmaktaki tek maksadım Sir Percival hakkında bir şeyler öğrenebilmektir. Lâf arasında ondan sözettim. Biraz karşılıklı çarpışmadan sonra en sonunda dışarı çıkmış olduğunu öğrendim.

Sanki hiç umursamamış gibi:

— Atlardan hangisini aldı?
diye sordum.

— Hiçbirini almadı. İki saat önce yaya olarak gitti. Benim anladığıma göre Anne Catherick denilen o kadın hakkında yeniden araştırmalar yapıyor. Onu bulmak için gereksiz telâş gösteriyor. Acaba kadın tehlikeli mi? Siz birşeyler biliyormusunuz Miss Halcombe?

— Hayır Kontes.

— İçeri giriyormusunuz?

— Evet! Akşam yemeği için hazırlık yapmağa başlamalı.

Eve aynı anda girdik. Mrs. Fosco kütüphaneden yana gitti ben de yukarı çıkıp vakit geçirmeden şapkamla atkımı aldım. Fanny'e mektupları verip akşam yemeğinde evde olmam gerekiyordu.

Sofadan geçerken kimseyi görmedim. Kütüphanedeki kuş sesleri kesilmişti. Ama durup yeni araştırmalar yapmam imkânsızdı. Cebimdeki iki mektupla dışarı çıktım.

Hava sıcak olmasına rağmen elimden geldiği kadar hızlı hızlı yürüyerek yolun çatallaştığı noktaya vardım. Arasıra, peşimden gelen var mı diye arkama bakmayı da unutmuyordum.

Arkamda üstü kapalı boş bir köy arabasından başka bir şey yoktu. Yolun ikiye ayrıldığı noktaya vardığım zaman bana yetiştii. Tekerleklerin sesi kafamı şişirdiği için araba geçsin diye kenara çekildim. Daha dikkatle bakınca arabanın arkasında yürüyen iki ayak görür gibi oldum. Arabacı önden, atların yanından yürüyordu. Yol dardı, araba tam önümden geçti. Ama arkasında hiçbir şey yoktu. Herhalde yanılmışım.

Yolda Sir Percival'e rastlamak ihtimali de vardı. Neyse böyle bir şeyle karşılaşmadan hana vardım. Fanny beni görür görmez ağlamaya başladı. Zavallı çok üzgündü.

— Aldırma Fanny. Hanımla ben senin dostunuz. Adına leke gelmemesi için elimizden geleni yaptık. Beni dinle. Zaman çok değerli. Sana önemli bir şey teslim edeceğim. Bu mektupları iyi sakla. Üstü pullusunu yarın Londraya varır varmaz postaya vereceksin. Öbürünü de yani Fairlie'ye yazılmış olanı da Limmeridge'e gider gitmez kendi elinle vereceksin. Mektupları hep yanında tut, kimseye verme, ikisi de hanımın için çok önemlidir.

Fanny mektupları koynuna sokarak:

— Sizin dediklerinizi yapıncaya kadar buradan çıkarmam. dedi.

— Yarın istasyona zamanında git. Limmeridge Malikânesinde kâhyayı gördüğün zaman benden selâm söyle. Şimdilik benim kendi işlerimle ilgilendiğimi söyle. Umduğumuzdan çok önce karşılaşılabiriz. Umudunu kesme. Saat yedi trenini kaçırma...

Eve vardığımda yemek saatine bir çeyrek kalmıştı. Çabucak kendime bir çeki düzen verdikten sonra Laura'nın kapısına gittim.

— Mektupları Fanny'e verdim. Yemeğe geliyormusun? diye eşikten fısıldadım.

— Hayır, yer yarılrsa gelmem.

— Bir şey oldu mu? Kapıya kimse geldi mi?

— Evet az önce. Sir Percival.

— İçeri girdi mi?

— Hayır. Dışariki kapıya hızla vurup beni korkuttu. «Kim var» deyince ben «Kim olduğunu bilirsin. Fikrini değiştirip bana bildiklerinin geri kalanını söyleyecekmisin. Ben seni mutlaka söyleteceğim. Anne Catherick nerede olduğunu biliyorsun. dedi. Bilmiyorum dedimse de inanmadı. İnadımı kırarakmış. Buradan ayrılalı beş dakika oldu.

Demek Anne'yi daha bulamamıştı. Hiç olmazsa bu gece rahat-tık. Beyazlı Kadın henüz ele geçmemişti.

— Sen yemeğe gidiyorsun değil mi Marian? Yemekten sonra yine gel.

— Gelirim. Ama biraz geç kalırsam merak etme. Hemen buraya gelip onları sinirlendirmek istemiyorum.

Tam bu sırada yemek zili çalınca aşağı koştum.

Sir Percival kolunu Mrs. Fosco'ya uzattı. Kont da bana. Terliydi, yüzü kıpkırmızıydı. Kıyafetine her zamanki gibi dikkat etmemişti. Acaba o da yemekten önce dışarı çıkıp da hemen mi dönmüştü? Yoksa sıcaktan her günkünden fazla mı bunalmıştı?

Hangisi olursa olsun bir şeye sinirlenmiş, endişelenmiş olduğu anlaşılıyordu. Bütün sahtekârlıklarına rağmen bunu tamamen gizliyemiyordu. Bütün yemek süresince hemen hemen Sir Percival kadar sessiz, somurtkandı. Arasına huzursuz bakışlarla kaçamak olarak karısına bakıyordu. Onu şimdiye kadar hiç böyle görmemiştim. Her zamanki gibi dikkatle yaptığı tek şey, bana karşı ısrarlı bir kibarlık göstermesiydi. Yine ne gibi korkunç tasarılar peşindeydi. Kimbilir? Ama bu eve geleli beri istediğini elde etmek için kullandığı usullerin başında gerek bana gerekse Laura'ya karşı bir kibarlık, gösterisinde bulunması ve herşeyi hoş görmesi geliyordu.

Mrs. Fosco ile ben masadan kalkınca Kont da bizimle birlikte salona gitmek üzere toplandı.

Sir Percival:

— Sen niye gidiyorsun Fosco?
diye sordu.

Kont:

— Karnımı doyurdum da onun için gidiyorum. Ben yabancıyım Percival. Siz İngilizler gibi bayanlardan sonra kalıp şarap içmekten hoşlanmam.

dedi.

— Saçmalama! Bir bardak şarap içsen ölmezsin ya. Otur. Seninle şöyle yarım saat başbaşa konuşmak istiyorum.

— Başbaşa konuşmağa bir diyeceğim yok ama şimdi sırası değil. Daha sonra.. izin verirsen.

Sir Percival öfkeleni.

— Amma da kibarmışsın ha! Adama kendi evinde böyle mi davranılır?

Kont'un üzerinde bu öfkeli sözlerin hiçbirinin etkisi olmadı. Kont kararında ısrar ederek bizimle salona geçti. Bir iki dakika durduktan sonra sofaya çıktı. Elinde posta torbasıyla döndü. Saat sekizdi. Karasu'da posta kutusu hep sekizde boşaltılır, istasyona gönderilirdi.

Kont elindeki torbayla bana yaklaşarak:

— Verilecek mektubunuz var mı Miss Halcombe? diye sordu.

Köşede çay hazırlamakla meşgul olan Mrs. Fosco'nun elinde şekerlik durup benim cevabımı beklediğini gördüm.

— Teşekkür ederim Kont gönderecek mektubum yok. dedim.

Kont torbayı arkasından içeri girmiş olan hizmetçiye uzattı, piyanonun başına geçti. «La Mia Carolina» adlı şen Napoli şarkısını iki kere çaldı. Bütün hareketleri son derece ağır, titiz olan Mrs. Fosco çayı çabucak hazırladı, kendi fincanını iki dakikada bitirdi, hiç ses çıkarmadan dışarı çıktı.

Ben de hemen ayağa kalktım. Bir kere, onun yukarıda Laura'yi üzecek bir iş karıştıracığından şüpheleniyordum. Sonra kocasıyla aynı odada yalnız kalmamağa karar vermiştim.

Daha kapıya varmadan Kont bir bardak çay rica ederek beni durdurdu. Çayı koyup ona uzattım, ikinci bir defa odadan çıkmağa çalıştığımda. Beni yine durdurdu. Bu sefer de müzikle ilgili bir soru sordu.

Müzikten hiç anlamadığımı, bu konuya dair hiçbir şey bilmediğimi ne kadar iddia ettimse de o yine konuşmaya başladı. Bu durum karşısında dışarı çıkmanın imkânı yoktu.

Kont hırsla İngilizlerin Almanların hep «İtalyanlar yüksek müziği yaratamazlar» demekle büyük bir haksızlık yaptıklarını iddia ediyordu. İngilizler hep oratoryalardan, Almanlar da senfonilerden sözederlermiş.

Benim olumlu veya olumsuz herhangi bir şey söylememi beklemeden o sır dolu kurşuni gözlerini gözlerimden ayırmadan hızlı hızlı piyano çalmaya ve muhteşem bir coşkunlukla şarkı söylemeye başladı. O büyük, kuvvetli ellerinin altında piyano titriyor, kalın sesi, yere vurarak tempo tutması, masanın üzerindeki çay fincanlarını şangırdatıyordu.

Kendi söyleyişinden, çalışından aldığı büyük zevkte de benim büzülüp oturuşumu seyrederken duyduğu başarıda da korkunç, vahşi, şeytani bir şey vardı. Onun gözlerinden, odadan en sonunda ancak Sir Percival'in sayesinde kurtuldum.

Sir Percival yemek odasının kapısını açtı, hiddetle «Bu, insanın başını ağrıtan gürültü'nün ne demek olduğunu sordu. Kont derhal piyanonun başından kalkarak:

— Sir Percival geliyorsa saz da söz de sona erdi demektir. Musiki perisi bizi üzümlere terk ediyor Miss Halcombe. İhtiyar, şişman bir çalgıcı olan ben coşkunluğumun geri kalan tarafını açık havaya boşaltacağım.»

diyerek verandaya çıkıp orada «Musanın Resitativosu»nu söylemeye devam etti.

Sir Percival'in ona yemek odasının penceresinden seslendiğini duydum. O hiç oralı olmadı. Ne zamandır geriye bırakılan o başbaşa konuşma Kont'un keyfi gelinceye kadar bekliyecekti.

Kont beni, karısı çıktıktan sonra hemen hemen yarım saat alakoymuştu. Acaba kadın neredeydi? Bu yarım saat içinde ne yapmıştı?

Bunu öğrenmek için yukarı çıktım ama bir şey öğrenemedim. Laura da hiçbir şey duymamış. Ne dış odada ne de koridorda herhangi gürültü gelmemişti kulağıma.

Saat dokuza yirmi vardı. Odama gelip hatıra defterimi alarak Laura'nın yanına döndüm. Kâh yazıyor, kâh durup Laura ile konuşuyordum. Ne yanımıza kimse uğradı ne de bir olay oldu. Saat ona kadar oturduk. Ondan sonra ben kalktım, ona cesaret vermek için birkaç söz söyledim. «Allah rahatlık versin» diyerek dışarı çıktım. Laura kapıyı yine içeriden kilitledi.

Ben hatıra defterime birkaç satır daha ekleyip yatmak istiyordum. Onun için aşağıya son bir defa daha inip kendimi göstermeye sonra her zamankinden erken odama çekilmeye karar vermiştim.

Sir Percival, Kont, karısı salonda oturuyorlardı. Sir Percival bir koltuğa gömülmüş esniyordu. Kont okuyor, karısı da yelpazeleniyordu. Ne gariptir ki şimdi onun yüzüne ateş basmıştı. Hiçbir zaman sıcaktan etkilenmeyen kadın bu gece belli bir şekilde bunalmıştı.

— Korkarım bu gece biraz rahatsızsınız Kontes. dedim.

— Ben de aynı şeyi size söylemek istiyordum. Pek solgun görünüyorsunuz yavrum. dedi.

Yavrum! Samimiyet, sevgi gösteren bu kelimeyi ilk olarak bana karşı kullanıyordu. Söylerken yüzünde de küstah bir gülümseme var gibiydi.

Ben soğuk soğuk:

— Biraz başım ağrıyor da! dedim.

— Öyle mi? Hareketsizlikten mi acaba? Yemekten önce biraz yürüyüş yapsaydınız çok iyi olurdu.

«Yürüyüş» kelimesinin üzerinde garip bir ısrarla durdu. Acaba dışarı çıktığımı görmüş müydü? Görmüş olsa da önemli değildi. Çünkü mektuplar artık Fanny'nin elinde idi.

Sir Percival kalkıp garip garip Kont'a bakarak:

— Gel bir sigara iç Fosco.
dedi.

Kont:

— Memnuniyetle. Ama bayanlar yattıktan sonra.
diye cevap verdi.

Ben hemen kalktım.

— Sizden önce kalktığım için kusura bakmayın Kontes. Bu baş ağrısını ancak yatmak geçirir.
dedim.

«Allah rahatlık versin» derken kadının dudaklarında hâlâ o küstah gülümseyiş dolaşıyordu. Sir Percival, ona, hiç kalkıp gitme işaretleri göstermediği için sinirli sinirli bakıyordu. Kont ise kitabının arkasından gülümsüyordu. O baş başa konuşma bir ke-re daha geri kalmıştı. Bu seferlik engel de Kontes'di.

19 Haziran

Kendimi odamda bulur bulmaz bu defteri açtım ve günün olaylarının geri kalan kısmını yazmaya çabaladım.

On dakika kadar hiçbir şey yazmadan oturdum. Bir türlü kafamı toparlayıp yazmaya başlayamıyordum. Bütün gayretlerime rağmen kafam dağılmıştı. Düşüncelerimi, Kont Fosco ile Percival arasındaki, bütün günün geri bırakılan, en sonunda gecenin sessizliği, tenhaliği içinde yapılacak olan o gizli toplantıya kayı-yordu.

Oturma odama geçtim. Buranın penceresi ardına kadar açıktı. Dışarı sarktım. Geceyi seyre koyuldum.

Dışarısı karanlık, sâkindi. Gökte ne ay, ne de yıldız parlı-yordu. Havada bir yağmur kokusu seziliyordu. Elimi dışarı uzat-tım. Hayır, yağmur henüz başlamamıştı.

Bir çeyrek saat kadar pencerede kaldım. Dalgın dalgın karanlığa bakıyor, arasıra hizmetçilerin sesinden, aşağı katta bir kapının kapanışından başka birşey duymuyordum.

Hatıra defterimin başına dönmek üzere pencereden ayrılıyordum ki ağır hava içinden burnuma bir tütün kokusu geldi. Bir dakika sonra o zifiri karanlıkta, evin öbür köşesinden küçük kırmızı bir ışık noktasının yaklaştığını gördüm. Ayak sesi duymuyordum sadece ışık beneğini görebiliyordum. Işık gittikçe yaklaştı. Benim pencerenin önünden geçti, şamdanı yanar bırakmış olduğum yatak odamın altında durdu.

Bir an hareketsiz kaldı, sonra geldiği yana doğru ilerlemeye başladı. O sırada ondan daha büyük bir ikinci ışık beneği görüldü. İki ışık karşılaştılar. Kimin sigara kimin puro içtiğini bildiğimden derhal Kont'un çıkıp penceremi gözetlediğini sonra Sir Percival'in onun yanına geldiğini anladım. İkisi de herhalde çimenlikte yürüyorlardı. Yoksa Kont'un yumuşak adımlarını duymasam bile Sir Percival'in gürültülü yürüyüşünü mutlaka duyardım.

Oturma odası tamamen karanlık olduğu için beni göremiyeciklerine emindim. Hiç kıpırdamadan dinledim.

Sir Percival alçak sesle:

— Ne var? Neden içeri girip de oturmuyorsun?
diye sordu.

Kont:

— Şu penceredeki ışığın sönmesini bekliyorum.
cevabını verdi.

— Işıktan sana ne?

— Işık onun henüz yatmamış olduğunu gösteriyor. O birşeyler sezecek kadar zeki, fırsat bulursa aşağı inip bizi dinleyecek kadar cesurdur. Sabırlı ol Percival.

— Saçma! Durmadan sabırdan sözediyorsun.

— Biraz sonra başka bir şeyden sözeceğim. Aziz dostum, sen bir uçurumun kenarındasın. Ben senin kadınların eline bir tek fırsat daha vermene izin verirsem seni uçurumdan aşağı yuvarlarlar.

— Ne demek istiyorsun?

— Sırası gelince sana herşeyi açıklayacağım. Ama ilk önce şu penceredeki ışık sönsün, sonra kütüphanenin iki yanındaki odaları ve merdiveni bir gözden geçirelim.

Bundan sonra uzaklaştılar, sesler duyulmaz oldu.

Kont merdivene, kütüphanenin iki yanındaki odalara baka-
cağını söylemişti. Demek ki kararlaştırılan konuşma kütüphan-
de yapılacaktı. Bunu anlamama kâfi gelen tek an, Kont'un ihti-
yatlarını boşa çıkarmak, Sir Percival'le aralarındaki gizli konuş-
mayı, aşağı inmeden dinlemek için bir çare düşünmeme yetti.

Aşağı kattaki odaların baştan aşağı cam kapılarla, verenda-
ya açıldığını yazmıştım. Bu verendanın sütunlarla desteklenen
çatısı düzdür, yağmur suyu buradan akarak borularla evin sar-
nıçlarını doldurur. İkinci kattaki odaların hemen aşağısından ge-
çen bu dar, kurşun kaplı çatının kenarından düzgün aralıklarla
bir sıra büyük çiçek saksısı konmuş, saksıları da rüzgârdan ko-
rumak için önlerine süslü bir demir parmaklık çekilmiştir.

Kont'un sözleri üzerine kafamda şekillenmiş olan plân, otur-
ma odamın penceresinden bu çatıya atlamak, ses çıkarmadan
kütüphanenin tam yukarısına rastlıyan kısma girmek, saksıların
arasına büzülüp aşağısını dinlemektir. Sir Percival ile Kont'un
birçok geceler sandalyelerini açık kapının önüne çektiklerini, ba-
caklarını uzatıp sigaralarını tütürerek konuştuklarını görmüş-
tüm. Bu gece de öyle yaparlarsa, fısıldaşmadıkları taktirde söy-
ledikleri her sözü mutlaka duyardım ki hiçbir zaman uzun konu-
şmanın baştan sona kadar fısıltı halinde yapılmasına imkân olma-
dığını biliriz. Diğer taraftan bu gece iç tarafta oturacak olurlar-
sa hemen hemen hiçbir şey duyamazdım. O zaman büyük bir
tehlikeyi göze alıp aşağıya inmekten başka çıkar yol yoktu. Ama
bunu düşünmek bile sırtımdan aşağıya soğuk sular dökülüyor-
muş gibi beni ürpertiyordu.

İlk önce verandanın damını denemeye karar vererek ses çıkarmadan yatak adama geçtim.

Birçok nedenlerden ötürü kıyafetimi baştan aşağı değiştirmem gerekiyordu. Önce ipekli elbisemi çıkardım çünkü hava durgun olduğundan küçük bir hışırtı bile beni ele verebilirdi. Sonra pek fazla kabarıp yer kaplayan iç çamaşırlarımı çıkarıp koyu renkli kalın bir gömlek giydim. Bunun üzerine siyah seyahat pelerinimi aldım. Başıma kukuletimi geçirdim. Kapıyı içerden kilitledim.

Kibriti şamdanın yanına koydum, mumu söndürdüm. El yordamıyla oturma odasına geçtim. Onun da koridora açılan kapısını kilitledim, sonra sessizce pencereden çıkıp verandanın kurşun kaplı damına indim.

Kütüphanenin tam üzerine çıkabilmem için beş pencerenin önünden geçmem gerekiyordu. Birinci pencere kullanılmıyan misafir yatak odasının penceresiydi. İkinci, üçüncü pencereler Laura'nın odasının, dördüncü ise Sir Percival'in odasıydı. Beşinci pencere de Kontes'in odasının penceresiydi.

Etrafta çıt yoktu. Her taraf gecenin karanlığına gömülmüştü. Sadece beşinci pencerede kütüphanenin tam üstüne rastlayan Kontesin odasında bir ışık vardı. Kontes henüz yatmamıştı.

İş işten geçmişti. Geri dönemezdim. Durup bekliyerek zaman kaybedecektim. Ne olursa olsun ilerlemeye, kendi ihtiyatımla gecenin karanlığına güvenmeye karar verdim. Bir elimle pelerinimi vücuduma sarıp, öbür elimle evin duvarını yoklayarak ilerlemeye başladım. İçimden «Laura'nın hatırı için» diyordum.

Ağırlığımı vermeden önce kurşun çatının sağlamlığını ayağımla deneyerek boş odanın ve «Allah bu gece onu korusun» diye düşünerek de Laura'nın karanlık penceresinin önünden geçtim. Derken Sir Percival'in karanlık penceresinin önünden. Burada bir an durdum, çömeldim. Sonra dört ayak üzerinde emekledim, ışıklı pencerenin altına sindim.

Az sonra c saretimi toparlayıp da pencereye bakınca sadece üstteki camın açık, perdenin sıkıca kapalı olduğunu gördüm. O sırada Mrs. Fosco'nun gölgesi beyaz perdenin üzerine vurdu. Sonra yavaş yavaş kayboldu. Benim hareketlerimi duymuş olamazdı çünkü duysa pencerede durup etrafı dinleyece ine şüphe yoktu.

Sindi im yerden kalktım, damın kenarındaki iki saksının arasına girerek demir parmaklı a yanlamasına dayandım. İki saksının arasında ancak böyle yan oturabilece im yer vardı. Ba ımı parmaklı a yasladığı zaman solumdaki güzel kokulu çiçeklerin karanlık içinde se emedi im serin yaprakları yana ımı ok adı.

A a ıdan kulağıma çarpan ilk ses, art arda    kapının kapanması oldu. Bunlar herhalde kütüphanenin iki yanındaki odaların kapılarıyla kütüphanenin sofaya açılan kapılarıydı. Kont aşağıdaki araştırmalarını bitirmiş demekti. G rd  m ilk şey, yine çatının altından çıkararak benim pencereme doğru giden kırmızı ışık bene i oldu. Benek bir an pencerenin altında bekledi, sonra yine geriye döndü.

A a ıdan Sir Percival'in sesi:

— Allah bel nı versin, ne dola ıp duruyorsun. Ne zaman oturacaksın.
dedi.

Kont:

—  ok sıcak.

diye cevap verdi.

Sonra verandadan içeri çekilen bahçe sandalyelerinin gıcırıtısı duyuldu. Bu ses, onların yine tam camlı kapının önüne oturacaklarını belli ettiğinden beni sevindirdi. Şimdiki durumda talih benimleydi. Karasu kulesindeki saatin tek vuru u geceyarısına

çeyrek kaldığını haber verdi. Mrs. Fosco'nun siyah gölgesinin beyaz perdenin üzerinden bir kere daha geçtiğini gördüm.

Bu sırada Sir Percival'le Kont aşağıda konuşmağa başlamışlardı. Arasına seslerini alçaltıyorlarsa da fısıltı halinde konuşuyorlardı. Durumun garipliği, Mrs. Fosco'nun ışıklı penceresinin içimde yarattığı korku ilk önce aklımı toparlayıp da kendimi tamamen aşağıdaki konuşmaya vermemi önledi. Ancak birkaç dakika sonra duyduklarımın ne demek olduğunu anlıyabildim. Kont ışıklı olan tek pencerenin karısının penceresi olduğunu aşağı katta kimsenin bulunmadığını, birbirleriyle korkusuzca konuşabileceklerini söylüyordu. Sir Percival sadece bütün gün kendisine aldırış etmediği için arkadaşına sitem ediyordu. Kont bunun üzerine, bütün gün zihnini bazı endişelerin dertlerin kapladığını, konuşmak için en uygun zamanın herkes çekilip de yalnız kaldıkları zaman olduğunu söyledi.

—Buhranlı bir devre içindeyiz Percival. İlerisi hakkında bir karar vereceksin bu işi bu gece gizlice yapmalıyız.

Tam olarak duyabildiğim ilk cümle bu oldu. Bundan sonra dikkatimi tamamen aşağıya vermeye çalıştım. Konuşmayı kelimesi kelimesine takip ettim.

Sir Percival:

— Buhran mı dedin! Senin sandığından daha büyük bir buh-
ran geçiriyoruz.
dedi.

— Şu son birkaç günkü hareketlerinden öyle anlaşılıyor. Ama dur. Önce bütün bildiklerimizi sayıp dökelim. Kararımızı sonra verelim.

— Bekle de biraz konyakla su getireyim. Sen de içersin değil mi?

—Teşekkür ederim. Soğuk suyu tercih ederim. Sonra bir kashıkla bir kap şeker. Ben sadece şeker şerbeti içeceğim.

— Sen yaşta bir adam şeker şerbeti içer mi? Al da iç bakalım. Siz yabancılar hep birbirinize benzersiniz.

— Bana kulak ver Percival. Durumumuzu olduğu gibi önüne sereyim de haklımıyım haksız mıyım sen söyle. İkimiz de Avrupadan bu eve mali durumumuz hayli karışık olarak döndük.

Kısa kes. Benim birkaç binliğe senin de birkaç yüzlüğe ihtiyacımız vardı. Bu parayı bulamazsak ikimizin de hali duman. Devam et.

— Evet Percival. Senin birkaç binliğe ihtiyacın vardı. Benim de birkaç yüzlüğe. Bunları elde etmek için elimizdeki tek çare, karının servetiydi. İngiltereye dönüş yaparken sana karın hakkında ne söyledim? Sonra buraya gelip de Marian Halcombe'nin nasıl bir kadın olduğunu gördüğüm zaman ne dedim?

— Ne bileyim? Herhalde her zamanki gibi çeneni tutamayıp gevezelik yapmışsındır.

— Dedim ki insan zekâsı güntümüze kadar erkeklerin kadınlarla başa çıkabilmeleri için ancak iki çare bulabilmiştir. Birinci çare kadını dövmektir. Bu aşağı tabakadan insanların arasında yayılmıştır. Ama daha ince zevkli, daha kültürlü sınıflar bu usulden nefret ederler. İkinci usul, bir kadının seni sinirlendirmesine asla izin vermemektir. Bir kadın, karşısındaki erkeğin sessizliğini, soğuk kanlılığını bir kere sarstı mı onu avucunun içine aldı demektir. Ama erkek soğukkanlılığını kaybetmedikçe karşısındaki kadına emreder. Ben sana ne dedim. Karından para koparacağın zaman bunu aklında tut. Hele karınızın kız kardeşinin yanındayken bunu büsbütün unutma dedim. Ama sen bunu hatırladın mı? Hayır. Bu eve geleli beri etrafımızı saran bütün kargaşalıkların arasında bir kere bile sözümü yerine getirmedi. Karına, baldızına seni kıskırtmak için bir sürü fırsat verdim. Deliliğin, öfken yüzünden imza meselesinde yenildin. Ha-

zır parayı kaybettin. Marian Halcombe'nin ilk defa avukata mektup yazmasına sebebiyet verdin, sonra...

— İlk defa mı? Yine mi yazdı?

— Evet bugün bir defa daha yazdı.

Verandanın taş zemininde bir sandalye yuvarlandı, tekme-lenmiş gibi düştü.

Kont'un sözlerinin Sir Percival'i kızdırmış olması işime yaradı çünkü mektup yazdığının öğrenilmiş olduğunu duyunca öyle bir irkilmiştim ki yaslandığım parmaklık gıcırdamıştı. Kont acaba ben köydeki hana giderken peşimden mi gelmişti? Yoksa torbaya verecek mektubum olmadığını söyleyince yazdıklarımı tahmin mi etmişti? Ama kızın dosdoğru koynuna sokmuş olduğu mektupları gözden geçirmeden avukata yazdığımı nereden bilebilirdi? Acaba mektupları nasıl olmuşta okumuştur?

Kont konuşmasına devam etti.

— Yanında iyi ki ben varım da hataları düzeltiyorum. Karın gibi Marian'ı da hapsetmeğe kalkıştığın zaman razı olmadım. Gözlerin nerede senin? Aklın yok mu? Marian'ın bir erkek kadar azimkâr, geniş görüşlü olduğunu görmüyormusun? O kadın benim dostum olsa dünyaya meydan okurum. Ama düşmanım olduğu için bütün zekâma, tecrübeme rağmen. şeytandan daha kurnaz olmama rağmen ben Fosco attığım adıma dikkat etmek zorundayım. Bu muhteşem yaratık -şekerli şerbetimi onun şerefine içiyorum- sevgisinin, cesaretinin kuvveti sayesinde bizimle senin karın olacak o zavallı, püh desen sönecek sarışın dilberin arasında bir kaya gibi duruyor. Kendimi düşündüğüm için düşmanı olduğum halde bütün kalbimle beğendiğim bu şahane kadına sen, öbür kadınlar misali sersem, korkak bir yaratıkmiş gibi davranıyor, onu aşırı hareketlere zorluyorsun. Percival. Yenilmek senin hakkındır. Ve yenildin de.

Bir sessizlik oldu. Canavarın benim hakkımdaki sözlerini olduğu gibi yazıyorum ki asla unutmıyayım. Sonradan birgün ona karşı duyduğum nefret hafiflemesin.

Bir sessizlik oldu.

Sessizliği yine ilk önce Sir Percival bozdu.

— Beni istediğin kadar azarla. Benim tek derdim para değil. Benim bildiklerimi bilsen sen de benim gibi davranırdın.

— O ikinci derdin de sırası gelecek. Sen kendi düşüncelerini istediğin kadar karıştırabilirsin ama benim zihnimi karıştıramazsın Percival. Önce para meselesine bir çözüm yolu bulalım. O sersem inadını kırabildim mi? Sinirli olmanın sana fayda sağlamıyacağına seni inandırabildim mi? Yoksa geriye dönüp de senin dediğin gibi biraz daha azarlamam mı gerekiyor?

— Bana kafa tutmak kolay. Ne yapacağımızı söyle. Esas güç olan bu değil mi?

— Güç mü? Yapılacak iş şu: Bu geceden itibaren sen hiç bir işe karışmıyorsun herşeyi bana bırakıyorsun.

— İşleri senin eline bırakırsam ne olacak?

— Önce bir iki şey soracağım. Şimdiki halde biraz bekleyip olaylara göre harekete geçmek gerekiyor. Onun için ne gibi olaylarla karşılaşabilceğimi önceden bilmem şart. Kaybedecek zamanımız yok. Sana bugün Marian'ın avukata yine bir mektup yazdığını söylemiştim.

— Nereden anladın? Ne dedi?

— Nasıl anladımsa anladım. Şimdilik öğrenmiş olmam yeter. Bütün gün konuşmamızı geri bırakmama sebep olan da bu. Herneyse. Karının imzasını alamayınca parayı üç ay vadeli senetlere karşılık olarak elde ettin. Bu senetlerin vadesi gelince ne yapacaksın? Karından para koparmaktan başka hiçbir çare yok mu?

- Hayır.
- Bankada hiç paran yok mu?
- Birkaç yüz sterlin. Ben ise bir o kadar binlik istiyorum.
- Başka bir yerden borç alamazmısınız?
- İmkânsız.

Karından şimdiki halde beklileyebileceğin para ne kadar?

— Yirmi bin sterlinin faizi. Günlük masrafımızı bile kurtarmaz.

- Amcası ölürse yılda üç bin sterlin.
- Fena para sayılmaz. Nasıl bir adam bu amca? Yaşlı mı?
- Hayır orta yaşta.
- Evli mi? Evet unutmuştum. Karım onun bekâr olduğunu söylemişti.

— Bekâr. Evli olsaydı bir de oğlu olsaydı karım malikânenin varisi olamazdı. Nasıl bir adam olduğunu sana söyliyeyim. Sağlık durumunu anlatıp yanına her gelenin canını sıkarak bencil, mız-mız, hırçın bir budala.

— Böyle adamlar uzun ömürlü olurlar. En beklemediğin anda sırf kötü kalpliliklerinden evleniverirler. Yılda üç bin sterlinden ben pek bir şey ummuyorum. Kadından bundan başka bir umduğun yokmu?

- Hayır.
- Hiç mi?
- Hiç.. ölüm başka.
- Ölüm.

Bir sessizlik daha oldu. Kont dışarı, çakıllı yola çıktı. Bunu sesinden anladım. «Sonunda yağmur boşandı» dedi. Gerçekten de yağmur başlamıştı. Epeyi bir zamandan beri yağmakta olduğu benim pelerininin halinden belliydi.

Kont yine yerine geçti, ağırlığı altında koltuğunun gıcırdadığını duydum.

— Percival Lady Glyde ölürse senin eline ne geçecek?

— Çocuk bırakmadığı taktirde..

— Bırakacağı belli bir şey.

— Bırakmıyacağı belli. O zaman yirmi bin sterlini benim olacak.

— Hepsi mi?

— Evet.

Yine sustular. Tam o sırada Mrs. Fosco'nun gölgesi yine perdeyi kararttı. Geçip gideceğine, bir an durduğu yerde kaldı. Pencerede tam benden tarafa bakan beyaz, soluk yüzünü gördüm. Baştan aşağı siyah pelerinine sarınmış olarak, nefes bile almadan durdum. Beni ıslatan yağmur camları buğulandırıyor, onun bir şey görmesine engel oluyordu. Kendi kendine «Yine yağmur» dediğini duydum. Sonra perdeyi indirdi. Ben de nefes aldım.

Birkaç saniye sonra aşağıdakiler konuşmalarına devam ettiler. Söze bu sefer Kont başladı.

— Percival, karını seviyormusun?

— Bu pek patavatsız bir soru.

— Ben öyleyimdir. Sorumu tekrar ediyorum.

— Neden bana böyle bakıyorsun?

— Sen neden bana cevap vermiyorsun? Neyse diyelim ki karın yaz çıkmadan ölüyor.

— Vazgeç Fosco.

— Evet diyelim ki karın ölüyor.

— Vazgeç diyorum sana.

— Bu durumda yirmi bin lira kazanırsın..

— Ama yılda üç bin lira kazanmak ihtimalini kaybederim.

— Uzak ihtimâl. Kaybedeceğin sadece uzak bir ihtimâldir.

Bu durumda kazanç muhakkak, kayıp ise şüpheli.

— Hep benden sözetme. Biraz da kendinden sözet. Borç aldığım paranın bir kısmı da sana aitti. Sonra kazanç meselesi de alınırsa benim karımın ölümü demek senin karının cebine on bin

kağıdın girmesi demektir. Bütün zekâna rağmen işine gelince, karının konacağı mirası unutmasını biliyorsun. Bakma bana öyle. Tüylerim diken diken oluyor.

— Tüylerin mi? Senin dilinde «tüy» vicdan mı demektir? Karının ölümünden bir ihtimal olarak sözediyorum. Bundan ne çıkar? Vasiyet işlerimizi yazıp çizen namuslu avukatlar ölümü tabii karşılarlar. Avukatlar tüylerini ürpertiyor mu? Öyleyse şimdi ne oluyorsun? Bu gece senin durumunu açıkça anlamak benim görevim. İşte durumun: Karın hayatta olduğu taktirde o senetleri onun imzasını almakla ödeyeceksin, kadın öldüğü taktirde borçlarını onun ölümüyle ödeyeceksin.

O konuşurken Kontes'in penceresindeki ışık söndü. İkinci kat tamamen karanlığa gömüldü.

Sir Percival:

— Durmadan konuşuyorsun. Seni duyan da karım imzasını atmış da herşey olup bitmiş sanır. dedi.

— Herşeyi bana bıraktın. Önümde de iki aydan fazla zaman var. Lütfen artık bu konuyu kapatalım. Senetlerin vadesi geldiği zaman hanyayı konyayı anlarsın. Şimdi Percival bu gecelik para konusunu kapattık. Artık ikinci mesele üzerinde konuşabiliriz. Bu mesele seni o kadar değiştirdi, o kadar fenalaştırdı ki tanınmaz hale girdin. Anlat dostum anlat.

— Konuşması kolay ama nereden başlayacağımı bilmiyorum. Başlangıç yapmak güç.

— Sana yardım edeyim mi? Senin bu gizli derdini adlandırayım mı? Meselâ Anne Catherick desem olur mu?

— Bana bak Fosco. Birbirimizi uzun zamandan beri tanıyoruz. Bundan önce bana bir kaç kere yardım ettin. Ben de hakkını parayla ödemeye çalıştım. Karşılıklı bir çok dostane feda-

kârlıklar yaptık ama ikimizin de birbirimizden gizlediğimiz sırları oldu değil mi?

— Senin benden sakladığın bir sır olduğunu biliyorum Percival. Şu son birkaç gün içinde bu sır kendini senden başkalarına gösterdi.

— Seni ilgilendirmediğine göre neden merak ediyorsun anlamıyorum.

— Meraklı bir halim var mı ki böyle konuşuyorsun.

— Meraklandığın her halinden belli.

— Demek ki yüzüm duygularımı açığa vurmuş. Bu yaşa geldiği halde yüzü hâlâ gerçeği belirten bir adamın yaradılışında ne kadar büyük bir cehver vardır düşün bir kere. Açık konuşalım Percival. Senin bu sır kendiliğinden karşıma çıktı. Yoksa ben onu zorla arayıp bulmuş değilim. Diyelim ki gerçekten buna karşı bir merak gösteriyorum eski bir dostun olarak benim, sırrına saygı göstererek merakımı unutmamı mı istersin?

— Evet bunu istiyorum.

— Öyleyse artık merak etmiyorum.

— Samimi misin?

— Şüphe mi ediyorsun?

— Senin dolambaçlı yollara baş vurduğunu iyi bilirim. Onun için bir yolunu bulup ağzımdan lâf almıyacağına hiçbir zaman emin olamam.

Aşağıdan ansızın yine bir sandalya gıcırtısı geldi, altımdaki sütunun baştan aşağı sarsıldığını hissettim. Kont yerinden fırlamış öfkeyle sütuna vurmuştu.

— Percival, Percival. Beni niçin bu kadar az tanıyorsun? Bu kadar arkadaşlığımız sana daha benim karakterimi öğretmedi mi? Ben eski zaman adamıyım. Faziletin en yüksek zirvesine kadar erişebilirim. Tabii elime fırsat geçtiği zaman. Bunun için pek az fırsat bulabilmem hayatımın en büyük talihsizliği olmuştur. Benim arkadaşlık hakkındaki düşüncelerim kutsaldır. Senin sır-

rın kendini bana gösterdiyse kabahat bende mi? Merak ettiğimi sana açıkca söyledim. Neden? Ey basit İngiliz kendi irademi sağlamlaştırmak için itiraf ediyorum. İstesem sırrımı senin ağzından kolayca alırım. Bunun böyle olduğunu sen de benim kadar bilirsin. Yüksek hislerim merakımı yeniyor. Arkadaşlık görevleri bence kutsaldır. Benim bu duygularımı kabul et Percival. Ver elini seni bağışlıyorum.

Kont bu sözleri söylerken sesi hafifçe boğuklaştı. Sanki gerçekten gözleri yaşarmış sanırdınız.

Sir Percival şaşkın şaşkın özür dilemeye çalıştı. Ama Kont'un cömertliği bu sözlere kulak asmasını önledi.

— Hayır. Arkadaşım beni incittiği zaman onun özür dilemesine hacet kalmadan bağışlarım. Açıkca söyle bana, yardımuma muhtaçmısın?

— Evet hem de çok.

— Sırrını açığa vurmadan yardım istemen mümkün mü?

— Herhalde.

— Söyle öyleyse.

— Bugün sana Anne Caherick'i bulmak için elimden geleni yaptığım halde bulamadığımı söylemiştim.

— Evet.

— Fosco onu bulamazsam mahvoldum demektir.

— Ya? Demek bu iş bu kadar önemli?

Küçük bir ışık verandanın altından sızarak çakıllı yolu aydınlattı. Kont arkadaşını daha iyi görebilmek için lâmbayı yanlarına getirmişti.

— Evet. Bu sefer senin yüzün duygularını olduğu gibi belli ediyor. Gerçekten ciddi bir mesele demek. Yani para meselesi kadar önemli desene.

— Daha bile ciddi Fosco.

Işık tekrar kayboldu. Konuşmaya devam edildi.

Sir Percival:

— Anne Catherick'in karıma yazıp kuma gömdüğü mektubu sana gösterdim. O mektup boş bir övünme değil, Fosco, kız gerçekten sırrı biliyor.

— Benim yanımda sırdan elinden geldiği kadar az söz et, Percival. Kız bu sırrı senden mi öğrendi?

— Hayır annesinden.

— Demek ki senin iç huzuruna, vicdanına zeki kadın hâ kim.. Çok fena dostum. Ama önce sana bir şey sorayım. Kızı tımarhaneye kapatmaktaki maksadını şimdi açıkca anlıyorum fakat onun nasıl kaçtığını bir türlü aklım almıyor. Kıza bakanlar bile göz yummuş olabilirler mi? Belki de bir düşmanın onlara bu iş için rüşvet vermiştir.

— Hayır, kız çok sakindi. Onlar da sersemlik edip ona gereğinden fazla güvenmişler. Kız kapatılması gerekecek kadar deli ama serbest bırakılırsa beni mahvedecek kadar akıllı.

— Anlıyorum. İşin sonuna gelelim. O zaman ne yapılacağını kararlaştıralım. Durumdaki tehlike şu anda ne vaziyette?

— Anne Catherick buralarda dolaşıyor. Karımla konuşup mektuplaşıyor. İşte tehlike gün gibi meydanda. Kuma sakladığı mektubu okuyup da karımın sırrı öğrenmediğini anlamak kabil mi? Oysa karım bütün ısrarlarıma rağmen inkâr ediyor.

— Bir dakika Percival. Karın gerçekten sırrı biliyorsa herhalde bunun senin için tehlikeli olduğundan da haberi vardır. Karın olduğuna göre herhalde bu sırrı kimseye söylememek de kendisi için iyidir.

— Öyle mi? Bana biraz olsun değer verseydi dediğin doğrudu. Ama ben sadece onun başka birine kavuşmasına engel oluyorum. Benimle evlenmeden önce ona aşıktı. Hâlâ da seviyor. Hartright adında serseri resim öğretmeninin biri.

— Bunlar herkesin karşılaşabileceği şeyler. Bütün kadınlar başka bir erkeğe aşıktilar. Hangi koca karısının kalbine ilk ola-

rak sahip olabilmiştir? Şimdiye kadar Bir Numaralı erkeğe hiç rastlamadım. Herhalde vardır ama ben hiç görmedim.

— Daha sözüm bitmedi. Tımarhaneden ilk kaçtığında Anne Catherick'in peşinden kovalıyanlardan kaçmasına kim yardım etti biliyormusun? Hartright. Cumberland'da kızı tekrar gören kimdi? Hartright. İki defasında da herif onunla yalnız başına konuşmuş. O serseri karıma aşık. Sonra sırrı biliyor. Karım da biliyor. Bir kere bir araya geldiler mi bildiklerini benim aleyhime kullanmak onların iyiliğine olur.

— Percival pes dedim doğrusu. Karının faziletine güvenin yok mu?

— Onun parasından başka hiçbir şeyine güvenim yok. Karım tek başına belki bir şey yapamaz ama o Hartright denilen serseriyle...

— Anlıyorum. O herif nerede şimdi?

— Dışarıda, Zaten biraz hayatının değerini biliyorsa buraya dönmemesini tavsiye ederim.

— Dışarıda olduğuna emin misin?

— Elbette. Gemiye bininceye kadar peşinde adamım dolaşıyordu. Çok dikkatli davrandım. Anne Catherick Cumberland'da, Limmeridge civarında bir çiftlikte kalıyormuş. Oraya gidip soruşturma yaptım. Hiçbir şey bilmiyorlar. Marian Halcombe'ye yazsın diye bir mektup müsveddesi gönderdim. Kızı bulmak için sarfettiğim paranın miktarını söylemekten korkuyorum. Sonra bütün bunlara rağmen burada yine meydana çıkıyor, kendi arazimde elimden kaçıyor. Başka kimleri göreceğini kimlerle konuşacağını nereden bileyim? O herkesin işine burnunu sokan Hartright haberim olmadan dönüp yarın...

— İmkânı yok Percival. Ben burada oldukça onu Hartright'dan önce yakalayacağıma emin olablirsin. Gerekli olan Anne Catherick'in ele geçirilmesi, öbürlerinden yana için rahat etsin. Karım elinin altında. Marian Halcombe de ondan ayrılmadığı için yi-

ne elimizin altında sayılır. Hartright ise dışarıda. Şimdiki halde düşünmemiz gereken tek şey senin şu göze görünmiyen Anne. Etrafta soruşturmalar yaptın mı?

— Evet annesine gittim. Köyün altını üstüne getirdik. Fakat hepsi de boşa çıktı.

— Annesine güvenilebilir mi?

— Evet.

— Ama senin sırrını bir kere ağzından kaçırmış.

— Bir daha kaçırmaz.

— Neden? Sırrın gizli kalmasında senin kadar onun da mı menfaati var yoksa?

— Evet hem de çok.

— Buna senin hesabına sevindim. Cesaretini kaybetme Percival. Dediğin gibi para meslesi için oldukça zaman var. Yarın benim yaptığım araştırmalar da belki daha iyi bir sonuç verir. Sana bir şey daha soracağım. Ondan sonra rahat bir nefes alabiliriz.

— Neymiş o?

— İmza meselesinin geri kaldığını karına müjdelemek için kayıkhaneye giderken gördüğüm o yabancı kadın o kadar uzak-taydı ki yüzünü göremedim. Senin bu görünmiyen Anne Catherick'i en sonunda gördüğüm zaman tanıyabilmem gerek. Nasıl bir kadın bu?

— Karımın hastalıklı bir benzeri.

Sandalye yine gıcırdadı, sütun sarsıldı. Kont yine yerinden fırlamıştı. Hem de bu sefer şaşkınlıktan.

— Ne?

diye bağırdı.

— Karımı ağır bir hastalıktan sonra, kafası da biraz çatlak olarak düşün. İşte sana Anne Catherick.

— Aralarında akrabalık filan var mı?

— Katiyen.

— Akrabalık olmadığı halde demek birbirlerine bu kadar benziyorlar.

— Evet, Neden gülüyorsun?

Kont için için gülüyordu.

Sir Percival soruyu tekrarladı.

— Neden gülüyorsun?

— Belki de kendi hayallerime. Biz İtalyanların mizah anlayışını hoş gör. Neyse artık Anne Catherick'i görünce tanıyabileceğim. Onun için bu gecelik bu kadar yeter. Rahat et Percival. Sabah olunca senin için neler yapacağım. Sen şimdi rahat rahat uyu. Bu büyük kafamın içinde öyle tasarılar var ki düşünemezsin bile. O senetleri de ödeyeceksin. Anne Catherick'i de bulacaksın. Sana şerefim üzerine söz veriyorum. Ben senin kalbinin en derin köşesini kaplıyacak değerli bir dost muyum değil miyim? Az önce bana o kadar incelikle hatırlattığın borçlara lâ-yık mıyım değil miyim? Ne yaparsan yap bir daha benim duygularımla oynama. Beni taklit et. Seni yeniden bağışlıyorum. Ver elini yine bana. Allah rahatlık versin.

Başka hiçbir şey konuşmadılar. Kont'un kütüphanenin kapısını, Sir Percival'in de panjurları kapadığını duydum. Bütün bu süre içinde durmadan bardaktan boşanırcasına yağmur yağıyordu. Hiç kımıldamadan büzülüp oturmaktan her yanım tutulmuş, yağmurun ayazı iliklerime kadar işlemişti. İlk olarak kımıldanmaya çalıştığım zaman her tarafımın ağrıdığını hissedince durdum. İkinci defa bir harekette bulununca dizlerimin üzerinde doğrulabildim.

Duvara doğru sürünüp taşlara tutunarak doğrulunca arkama döndüm. Kont'un tuvalet odasının pencelerinin ışıklandığını

gördüm. Kaybolmakta olan cesaretim yeniden kuvvetlendi, adım adım duvara doğru gelirken gözlerimi bu pencereden ayıramadım.

Ellerimle pencerenin pervazını kavradığım zaman saat biri çeyrek geçiyordu. Casusluğumun meydana çıktığını düşündürecek hiçbir işaret yoktu .

20 Haziran

Sabah saat sekiz. Güneş berrak gökyüzünde pırıl pırıl yanıyor. Hiç yatmadığım gibi yorgun, uykusuz gözlerimi de bir an bile kapamadım.

Bu odanın sığınağından dışarıki karanlığa çıktığım andan beri geçen saatleri duygularımla sayıyorum, o saatler bana haftalar kadar uzun geliyor.

Oysa iliklerime kadar sırsıklam olmuş, perişan bir yaratık halinde buraya yere çöktüğümünden beri ne kadar zaman geçti.

Ne zaman yerden kalktım, ne zaman karanlıkta yatak odama geçerek şamdanı yaktım bilemiyorum. İlk önce ısınmak için kuru çamaşır aradım, elbisemi değiştirdim. Bunları yaptığımı hatırlıyorum ama ne zaman yaptığımdan haberim yok.

Ya o uyuşukluk, o titreyiş ne zaman geçti de yerine bu haret, bu çarpıntı geldi?

Güneş daha doğmamıştı. Saatin üçü vurduğunu hatırlıyorum. Çünkü tam o sırada bütün hislerime birden bir parlaklık, bir berraklık, hummalı bir gerginlik, bir heyecan geldi. Kendime hâkim olmaya, kimsenin bizi takip edemiyeceği bir zamanda Laura'yı bu korkunç yerden uzaklaştırmaya kadar beklemeye karar verdiğimi hatırlıyorum. Sonra iki erkeğin aşağıda söylediği sözleri olduğu gibi yazarsam, hem buradan gitmemizi haklı gösteren bir delil olur. hem de onlara karşı savunmak için bir silâh kazanırız diye düşündüm. Zamanım varken her kelime he-

nüz aklımdayken konuşulanları kağıda geçirmek için duyduğum sabırsızlığı ne kadar iyi hatırlıyorum. Gün doğmadan önce kalemimi kağıdımı alıp buraya geldim, serinlemek için açık pencerenin önüne oturdum, gitgide hızlanarak ateşim gittikçe artarak, evdekiler uyanmaya başlamadan önceki o korkunç saatlerde durmadan yazdım. yazdım. İlk önce mum ışığında yazıyordum. Son sayfaları yeni günün ışığında yazdım.

Niçin hâlâ burada oturuyorum? Yatıp dinlensem, bu ateşi uyuyarak geçiştirsem olmaz mı?

Saat dokuz. Dokuzu yoksa sekizi mi vurdu? Dokuz değil mi? Yine titriyorum. Bu yaz gününde tepeden tırnağa kadar titriyorum. Defterin başında uyuya mı kalmışım acaba? Ne yaptığımı bilmiyorum ki.

Aman yarabbi! Hastalanıyor muyum acaba?

Böyle bir zamanda hastalanırsam...

Başımdan korkuyorum. Yazı yazabiliyorum ama satırlar birbirine karışıyor. Kelimeleri görebiliyorum. «Laura.. Laura» diye yazıyorum. Saat sekizi mi vurmuştu dokuzu mu?

Çok soğuk. çok soğuk. Dün geceki o yağmur .

Saatin vuruşları.. sayamadığım vuruşları... başımda vuruyor gibi.

Hatıra defteri okunmaz bir hal aldı. En sondaki birkaç satırda sadece kelimelerin eksik heceleri var, araya da çizgiler, lekeler karışmış. Defterin öbür sayfasında başka bir yazı var... harfleri iri iri, kesin, düzgün bir yazı. Üzerindeki tarih 21 Hazi-
ran.

Candan Bir Arkadaşın Notu

Sevgili Marian Halcombe'mizin hastalığı sayesinde hiç beklemediğim manevi bir zevkin tadına varmak fırsatını buldum.

Okumasını henüz bitirmiş olduğum şu dikkate değer hatıra defterinden sözetmek istiyorum.

Defterde birkaç yüz sayfa var. Elimi vicdanıma koyarak söyleyebilirim ki her sayfa beni kendimden geçirdi, bana büyük bir zevk verdi. Benim gibi duygulu bir kadın için bunu söyleyebilmek gerçek bir zevktir.

Marian Halcombe hayran olunacak bir kadın.
Şu hatıra defteri insanın aklını durduran bir eser.

Bu satırlarda bulduğum incelik, cesaret, harikulade hafıza kuvveti, sağlam karakter tahlili, akıcı üslubu, cazip bir kadın hassasiyeti, bu kutsal yaratık Marian'a karşı duyduğum hayranlığı sözlerle anlatamıyacağım kadar arttırdı. Hele benim kendi karakterim son derece ustalıkla çizilmiş. Portrenin, aslına tamamen sadık kalındığına yemin edebilirim. Böyle kuvvetli, zengin, bol renklerle çizildiğime göre onun üzerinde gayet büyük bir etki bırakmışım demektir. Daha mutlu şartlar altında ben Marian Halcombe'ye, Marian Halcombe de bana ne kadar lâıyk olabirdik .

Kalbimi harekete getiren duygular bana son cümlemin derin bir gerçek olduğunu söylüyor.

Tarafsız olarak bu eşsiz kadının Percival'le aramda geçen gizli konuşmayı dinlemek için başvurduğu çarenin hayranı kaldım.

Sonunda bu duygular, bu sevgi dolu satırları yazmama sebep oldu. Olaylar beni acele ettiriyor. Şartlar beni ciddi hareketlere sürüklüyor. Sevgimden takdirimden başka hiçbir şeyim bana ait değil. Ben bunları saygı dolu bir sevgiyle Marian Halcombe'in ayaklarının dibine seriyorum.

Bir an önce iyileşmesi için dua ediyorum.

Kardeşinin iyiliği için kurmuş olduğu her plân mutlaka suya düşecektir. Bundan ötürü onu avutmak isterim. Aynı zamanda hatıra defterinden aldığım bilginin bu başarısızlıkla zerrece ilgisi olmadığına inanmasını rica ederim. Bu defter sadece önceden kurmuş olduğum plânı doğrulamaya yaradı. Bu sayfalara sadece yaradılışımdaki en ince duyguları uyandırdığı için minnettarım.

Marian Halcombe de son derece duygulu bir insandır. Buna güvenerek imzâmı atıyorum.

Fosco.

K I S I M I I

Hikâyeye Limmeridge Malikânesinin sahibi Frederick Fairlie devam ediyor.

Ya Haziran sonu ya da Temmuz başı. Her zamanki gibi etrafıma topladığım çeşitli sanat eserlerinin arasında civardaki barbar komşularımın zevkini inceltmek için uzanmış yatıyorum.

Ben sâkin bir sabah geçirmek istediğim halde Louis içeri girdi. Neden ben çingırağı çalmadığım halde meydana çıkmıştı? Bunu sormam gayet tabiiydi. Küfür centilmenlere yakışmıyan bir şey olduğundan pek az küfür ederim. Fakat Louis sorduğuma sırtarak cevap verdiği için haklı olarak ona küfür ettim .

Küfürün aşağı tabakadaki insanların akıllarını başlarına getirdiğine kaç defa rastlamışımdır. Louis de kendini topladı. Sırtımdan vazgeçip dışarıda genç bir kızın beni beklediğini haber verdi.- Sonra hizmetçilerin o iğrenç boşboğazlığıyla bekliyen genç kızın Fanny olduğunu söyledi.

— Fanny de kim oluyor?

— Lady Glyde'in oda hizmetçisi. Bir mektup getirmiş.

— Mektubu al.

— Sizden başka kimseye vermemekte ısrar ediyor.

— Mektubu kim göndermiş?

— Marian Halcombe.

Bu adı duyunca karşı koymaktan vazgeçtim. Marian Halcombe'ye her zaman için boyun eğmek bende bir alışkanlık haline gelmişti. Sevgili Marian.....

— Louis. Lady Glyde'in oda hizmetçisini içeri al. Ayakkabıları gıcırıyor mu?^

Bunu sormak zorundaydım çünkü ayakkabı gıcirtısı sinirlerimi büsbütün zayıflatıyordu. Genç kızı, boyun eğerek kabul etmiştim ama ayakkabılarının zihnimi altüst etmesine izin vermezdim. Herşeyin bir sınırı vardır.

Louis genç kızın ayakkabılarına güvenebileceğimi açıkca söyledi. Elimi salladım Louis kızı getirip takdim etti. Kız mahcubiyetini, ağzını sımsıkı kapayıp burnundan soluyarak göstermeğe çalışıyordu. Aşağı tabakadan gelme kadınların huylarını, yaradılışlarını incelemiş olanlar için bu bilinen bir gerçektir.

Kızın ayakkabıları gıcırdamıyordu. Hizmetçilik eden kızların elleri neden terler? Neden gözleri, özellikle göz kapaklarının kenarlarına doğru olan kısım pek biçimsizdir? Ben hiçbir konu üzerinde derin derin düşünecek durumda değilim ama düşünebilenlere soruyorum: Hizmetçilik eden kızların cinsinde niçin daha fazla çeşit yoktur?

— Miss Halcombe'den mektup getirmişsin değil mi? Masanın üzerine bırak. Yalnız sakın bir şey devireyim deme. Miss Halcombe iyidir inşallah.

— Teşekkür ederim efendim.

— Ya Lady Glyde?

Cevap vermedi. Kızın yüzü biçimsiz bir hal aldı. Ağlamaya başladı sanırım. Gözlerinde bir ıslaklık gördüğüme eminim. Gözyaşı mı ter mi? Şimdi Louis'e sordum. Gözyaşı diyor. O da kızla aynı tabakadan. Onun için bilmesi gerekir.

Bu durum karşısında elimden geldiği kadar kibar ve duyguluca hareket ettim.

Gözlerimi yumdum. Louis'e:

— Ne demek istediğini anlamaya çalış dedim.

İkisi de çalıştı. Sonunda birbirlerinin zihnini o derece karış-

tırdılar ki haklarını yememek için beni gerçekten eğlendirdiklerini söylemek zorundayım. Canım sıkıldığı zaman onları yanıma çığırtsam iyi olur. Bu fikri Louis'e söyleyince rahatsız oldu. Zavallı yaratık!

Genç kız söze, Louis vasıtasıyla, bana efendisinin onu hanımının yanından kovduğunu söylemekle başladı. Yerinden ol-duysa suçlu benmiyim? Evden kovulunca geceyi geçirmek için hana gitmiş. Hanın sahibi ben değilim ya? Bana bunu söylemek-te ne mana var? Saat altıyla yedi arasında Marian Halcombe ona güle güle demeye gelmiş, iki mektup vermiş. Mektupların biri bana, biri de Londra'da bir beyeymiş. Ben Londar'da oturan bir bey değilim ki. Marian Halcombe gidince genç kızın boynu bükük kalmış. Saat dokuzda doğru bir bardak çay içmeye karar vermiş. Tam çaydanlığı ısıtırken kapı açılmış, eşikte Kontes gör-rününce genç kız küçükdilini yutacak gibi olmuş. Yeğenimin oda hizmetçisinin kızkardeşimden böyle sözetmesi son derece hoş-u ma gitti. Sevgili kardeşim insanın sabrını tüketen bir kadındır, bir yabancıyla evlenmiştir.

Kontes Hazretleri bana Marian Halcombe'nin telâşından unutmış olduğu birkaç şeyi söylemek için geldiğini anlatmış. Bu-nun üzerine genç kız bu şeylerin ne olduğunu merak etmiş ama Kontes çayı içmeden hiçbir şey söylememeye kararlıymış. Kızkar-deşim çayı kendi eliyle yapmak için ısrar etmiş. Kız, Kontes'in verdiği çayı içmiş, kendi dediğine göre bu görülmedik çay zıya-fetinin şerefine, biraz sonra ömründe ilk defa olmak üzere kas-katı bayılmış. Louis, genç kızın bunları anlatırken yeniden ağla-dığını söylüyor. Bilmiyorum. Dinlemek için sarfettiğim gayret kâfi geldiğinden gözlerim kapalıydı.

Eğer o kızın doktoru olsaydım bu olay beni belki ilgilendirir-di. Ama asla böyle birşey olmadığım için canımı sıktı. Yarım saat sonra kendine geldiği zaman kanapenin üzerinde yatıyor-muş. Yanında da han sahibinin karısından başka kimse yokmuş.

Saat bir hayli ilerlemiş olduğundan Kontes handa daha fazla duramamış. Kız ayılır gibi olmaya başlayınca gitmiş. Genç kız, han sahibinin karısının yardımıyla yukarı çıkarak yatmış.

Yalnız kalınca hemen elini koynuna atmış. Mektupların ikisi de yerli yerinde duruyormuş ama nedense garip şekilde buruşuk durumdaymışlar. Kız geceleyin biraz sersemmiş ama sabahleyin birşeyi kalmamış. Sabah olunca trene binmiş. Londra'ya varınca o baş belâsı beye yazılan mektubu postaya vermiş, öbürünü de bana getirmiş. Gözlerimi açtım.

— Bütün bunların manası ne?
diye sordum.

Hizmetçi kız aptal aptal yüzüme baktı.

Uşağıma:

— Anlatmaya çalış. Dediklerimi tercüme et .
dedim.

Sonunda Louis'in yardımıyla genç kızın ne demek istediğini anlayabildim.

Az önce anlattığı olaylar yüzünden Marian Halcombe'in Kontes'le göndermiş olduğu haberleri öğrenmemesi kızı üzüyormuş. Haberlerin hanımının iyiliği bakımından belki de çok önemli olabileceğinden korkuyormuş. Sir Percival'dan korktuğu için gece geç vakit Karasu'ya dönüp soramamış, Marian Halcombe de sabahki treni ne olursa olsun kaçırmamasını söylediğinden, handa bir günden fazla kalamamış, ansızın baygınlık geçirmesi ikinci bir talihsizliğe yol açar da hanımı onu ihmâl-kâr sanır diye korkuyormuş. Bu nedenle haddi olmadan bana soruyormuş. Marian Halcombe'ye mektup yazıp özür dilese, zaman geçmediyse o haberleri mektupla bildirmesini rica etse miymiş?

— Ne yapmamın uygun olacağını söylerseniz çok minnettar kalırım.

— Herşeyi oluruna bırak.

— Mektup yazmamın küstahlık olacağını sanıyorsanız yazmam. Ama hanıma yardım etmek için elimden geleni yapmak istiyorum da...

Aşağı tabakadan gelme insanlar bir odadan ne zaman, nasıl çıkılacağını bir türlü bilmezler. Hep kendilerinden yüksek olanların onlara kapıyı göstermesini beklerler. Ben bu işi tatlı bir kelimeyle yaptım.

— Gülegüle.

Bu eşi görülmemiş kızın içinde mi dışında mı birşey ansızın gıcırdadı. O sırada ona bakmıyordum. Louis'e bakıyordum. Genç kızın benim önümde eğildiği zaman birşeylerin gıcırdadığını söylüyor. Acaba gıcırta ayakkabılarında mıydı, korsesinde mi, kemiklerinde mi? Louis korsesinde olduğunu sanıyormuş. Çok tuhaf....

Yalnız kalınca biraz uyudum, buna gerçekten ihtiyacım vardı. Uyandığım zaman sevgili Marian'ın mektubu gözüme ilişti. İçinde neler yazıldığını biraz olsun tahmin etseydim açmazdım. Mektubu okuyunca huzurum kaçırverdi.

Mektup bana göz dağı veriyordu. Limmeridge Malikânesini yeğenimleri dertleri için bir sığınak haline getirmeyi reddedersen başıma bin türlü felâken gelirmiş. Bütün bu tehditlere rağmen durakladım.

Marian'a her zaman boyun eğdiğimi söylemiştim ama bu sefer son derece düşüncesizce yapmış olduğu teklifin doğurabileceği sonuçlar ciddi olduğu için duraklamıştım. Limmeridge Malikânesinin kapılarını Lady Glyde'e açacak olursam Sir Percival Glyde karısını kabul etmiş olduğum için sinirlenecekti. Onu takip etmiyeceğini kim garanti edebilirdi? Böyle bir olayla karşılaşsam birbirine karışmış dertler çıkacaktı. Bu nedenle dikkatli davranmağa karar verdim. Önce sevgili Marian'a bir mektup yazarak, peşinden gelecek kocası olmadığı için önce onun bura-

ya gelmesini, meseleyi karşılıklı görüşmemizi rica ettim. Benim itirazlarıma tatmin edici cevaplar verebilirse sevgili Laura'mızı büyük bir sevinçle buraya kabul edecektim.

Bunu yazarken Marian'ın öfke içinde buraya gelip kapıları çarpacağını hissediyordum. Sir Percival yerine onun gelip kapıları çarpmasını tercih ederdim. Cevabımı derhal postaya verdim. Böylelikle hiç olmazsa zaman kazanmış oluyordum. Zaman benim için o sırada gayet değerliydi.

Sinirlerim iyice zayıflamıştı. Kendime gelmem üç güne bakardı. Üç gün sakın kalıp başımı dinleyeceğimi sanmakla ne büyük aptallık etmiştim.

Üçüncü günü postadan tanımadığım birinden son derece küstahça bir mektup çıktı. Bu, bizim o sevgili kalın kafalı Gilmore'un ortağından başkası değildi. Birkaç gün önce zarfı Marian Halcombe'in yazısıyla yazılmış bir mektup almış. Ama zarfı açınca içinde bir tabaka beyaz kâğıttan başka bir şey olmadığını görünce şaşırıp kalmış. Mektuba başka bir el karıştığını düşünmüş, bu durum ona o kadar şüpheli gelmiş ki derhal Marian'a bir mektup yazmış. Ama cevap alamamış. Bu karışık durumda aklıbaşında bir insan gibi herşeyi oluruna bırakacağına, saçma bir yoldan giderek, acaba ben birşeyler biyormuşum diye sormak için benim canımı sıkmış. Benim ne diye herşeyden haberim olsun? Kendisi telâşa düştü diye beni de telâşa düşürmenin manası ne? Yabancı kimseye böyle bir cevap yazdım. Bu ömrümde yazdığım en sert mektuplardan biri oldu.

Mektup umduğum etkiyi göstermiş olacak ki avukattan bir daha ses çıkmadı.

Marian'dan bir ikinci mektup çıkmaması, geleceğine dair bir haber filân vermemesi gerçekten şaşılacak bir şeydi. Sevgili kızın bu beklenmedik yokluğu bana pek iyi geldi. Karıkocanın barışmış oldukları sonucuna vardım. Rahatladım. Sessizlik ve yalnızlık içinde geçen beş gün beni tamamen kendime getirdi. Altıncı

günü kendimi yeteri derecede kuvvetli bularak fotoğrafçıyı çağırttım. Bu barbar çevrenin zevkini yükseltmek için kendi sanat hazinelerimin kopyalarını çıkartıyordum. Fotoğrafçıyı atelyesine göndermiş, paralarımıyla oynamağa başlamıştım ki Louis geliverdi. Elinde bir kart vardı.

— Yine o kız mı? İmkânı yok istemem. Sinirlerim bu haldeyken genç kızlar bana iyi gelmiyor. Evde yok de.

— Bu sefer bir bey geldi.

Bey olunca iş değişti. Karta bir göz attım.

O insanın sabrını tüketen kızkardeşimin yabancı kocası gelmişti. Kont Fosco.

Ziyaretçimin kartına baktığım zaman ilk aklıma gelen şeyi söylememe lüzum var mı? Sanmıyorum. İnsanın akrabalarının yabancı kocaları ne isterler? Şüphesiz para.

— Louis. Beş şiling versem gider mi acaba?

Louis beni ayıplar gibi baktı. Kardeşimin yabancı kocasının gayet güzel giyinmiş olduğunu, çok zengin bir adama benzediğini söyleyerek beni tarif edilemeyecek kadar büyük bir şaşkınlığa uğrattı. Bunun üzerine ilk düşüncelerim biraz değişti. Kont'un da ailevi dertleri olduğu, herkes gibi bunları benim omuzuma yüklemeye geldiği sonucuna vardım.

— Ne istediğini söyledi mi?

diye sordum.

— Kont Fosco, Miss Halcombe Karasu Malikânesinden ayırlamadığı için kendisinin geldiğini söyledi.

Besbelli yeni bir baş belâsı. Sandığım gibi kendine ait bir dert değil, Marian'a ait bir dert. Ama ne de olsa dert ya!

Çaresiz kalmıştım.

— Gelsin.

Kont'u ilk defa görünce şaşırdım. İnsanı korkutacak kadar iriydi. Titrediğimi hissettim. Odayı sarsacağına, hazinelerimi de-

vireceğine emindim. Ama hiç böyle şeylerle karşılaşmadım. İç açıcı bir yazlık kostüm giymişti. Hareketleri sâkindi. Çekici bir gülümseyişe sahipti. İlk tesir iyi olmuştu. Ben yaradılıştan samimi bir adam olduğum için doğruyu söylüyorum.

Kont:

— İzin verirseniz kendimi takdim edeyim. Karasu Malikâne-sinden geliyorum. Beni yabancı olarak görmeyin. Mrs. Fosco'nun kocası olmaktan gurur duyuyorum. Lütfen rahatsız olmayın. Kalkmayın.

dedi.

— Çok kibarsınız. Kuvvetli olup ayağa kalkabilmeği çok isterdim. Lütfen oturun buraya gelmenize memnun oldum.

— Bugün biraz hastasınız galiba.

— Her zamanki gibi. Ben insan kılığına girmiş bir sinir destesinden başka bir şey değilim.

— Bu durum karşısında ne yapacağımı ne söyleyeceğimi bilmiyorum.

— Neden?

Bu odaya girip de sizin bu güzel sanat eserleriyle çevrili olarak yattığınızı görünce sizin son derece duygulu, heyecanlı bir adam olduğunuzu anlamamak mümkün mü? Ben de ince, duygulu bir adamımdır. Şimdi başka bir duygulu insanın karşısında bulunuyorum. Bu duyguları, son derece hazin aile durumundan söz ederek bozmak zorunda olduğumu biliyorum. Onun için çok şaşırdım.

— Bu nahoş meselelerden söz etmek mutlaka şart mı?

Kont endişe verici bir ciddiyetle içini çekti.

— Ne yazık ki bunlardan söz etmek şart.

— Mutlaka dinlemek zorunda mıyım?

Tatsız bakışlarla Kont beni süzdü. İç güdüm bana gözlerimi kapamanın iyi olacağını söylediği için ona boyun eğdim.

— Ne olur yavaş yavaş söyleyin Ölen falan mı var?

Kont yabancılara mahsus gereksiz bir şiddetle:

— Ölen mi?

diye bağırdıktan sonra:

— Mr. Fairlie siz İngilizlerin bu millî soğukkanlılığınız beni şaşkınlığa sürüklüyor. Size ölüm habercisi olduğumu zannettirecek ne yaptım, ne söyledim ki?

dedi.

—Kusura bakmayın. Siz ne bir şey söylediniz ne de yaptınız. Böyle üzücü durumlarda hep aklıma kötü şeyler getirmeği alışkanlık haline getirmişimdir de. Kimsenin ölmediğine o kadar sevindim ki bilmezsiniz. Hasta mı var?

Gözlerimi açıp ona baktım. Acaba içeri girdiği zaman da böyle sarı mıydı? Yoksa son birkaç dakika içinde mi sararmıştı? Kimbilir? Louis de odada olmadığı için ona sormadım.

Benim millî soğukkanlılığımın onu hâlâ şaşkınlıktan kurtarmadığını anlayınca:

— Hastalanan mı var?

diye tekrarladım.

— Getirdiğim kötü haberin bir kısmı da bu Mr. Fairlie. Evet. Hastalanan var.

— Gerçekten üzıldüm. Hangisi?

— Marian Halcombe.

— Ağır mı?

— Şüphesiz ağır. Ama umarım ki tehlikeli değil. Marian Halcombe büyük bir şanssızlık eseri olarak yağmurda dışarı çıkarak ıslanmış. Fena halde üşütmüş. Şimdi ateşler içinde yanıyor.

Bunları duyunca, o anda bana hitap etmekte olan düşüncesiz şahsın Karasu Malikânesinden geldiğini düşününce az kaldı bayılıyordum.

— Hastalığı bulaşıcı mı?

O korkunç bir sessizlikle:

— Şimdilik hayır. Sonradan değişebilir ama ben Karasu'dan ayrılırken henüz böyle bir durum yoktu. Hastalığıyla çok yakından ilgilendim. Hastaya bakan doktora yardımda bulunmayı bile teklif ettim. Onun için sözlerime inanınız, dedi.

Ona inanmak. Ömrümde kendimi bu derece şüpheli bir insan olarak düşünmemiştim. Yemin etse inanmazdım çünkü o kadar sarıydı ki ona güvenmem imkânsızdı. İnsan haline bürünmüş bir salgını andırıyordu. Tonlarla tifo mikrobu taşıyordu. Bastığı halıları bile boyıyacak kadar kızıl mikrobu taşıyacak derecede kocamandı. Bazı acı durumlarda çabuk karar veririm. Bu sefer de onu başımdan atmağa kararlıyım.

— Bir hastanın kusuruna bakmayın lütfen. Ama uzun konuşmalar beni mutlaka hasta eder. Ziyaretinizin maksadını öğrenebilirmiyim?

Bu sözlerimle onu şaşırtıp, ona özür dileteceğimi, onu başımdan atacağımı umuyordum,

— Ziyaretimin sebeplerini sıralayabilirim. İki sebebi var. Birincisi büyük bir hüznle Sir Percival'le Lady Glyde'in arasındaki anlaşmazlığa şahitlik yapmak maksadıyla geliyorum. Ben Sir Percival'in eski dostuyum. Karım dolayısıyla Lady Glyde'in de akrabası oluyorum. Karasu Malikanesinde olup bitenleri gördüm. Lady Glyde'in ailesinin reisi olmanız dolayısıyla sizi haberdar ediyorum. Marian Halcombe size yazmış olduğu mektupda mübalağalı davranmamış. O bayanın tavsiye ettiği çarenin sizi bir rezaletten kurtarabilecek tek çare olduğunu tekrar ederim. Bu durumun sessiz sedasız hal yolu karı ile kocanın bir zaman için ayrılımlarıdır. Şimdiki halde onları siz ayırın. Mesele kapanıncaya kadar Sir Percival'i yola getireceğime söz veriyorum. Lady Glyde masumdur. Fena muamele görmüştür.

Kocasının çatısı altında yaşadığı sürece de bu durum devam edecektir. Başka bir yere gitmesi yakışık almaz. Onu ancak siz alabilirsiniz. Onu kabul etmenizi rica ediyorum.

Ben karşı koymaya çalıştımsa da Kont o iğrenç beyaz parmaklarından birini kaldırıp öbürünü indirip sözüne devam etti.

— Buraya gelmekteki birinci maksadım buydu. İkinci maksadım da Marian Halcombe'nin hastalığı dolayısıyla kendisinin yapamayacağı şeyi yapmaktır. Karasu'da ne zaman karışık bir durum olsa benim geniş tecrübeme başvuruyor. Sizin Marian Halcombe'ye yazmış olduğunuz mektup konusunda da dostane tavsiyem soruldu. Halinizi anladığım için Lady Glyde'i kabul etmeden önce Marian Halcombe'yi görmek istediğinizi anladım. Kocasının rıza göstereceğinden emin olmadan yeğeninizi davet etmek istememekte haklısınız. İşte buraya gelişimdeki ikinci maksat sizi bu hususta aydınlatmaktır. Ben -Sir Percival'i Marian Halcombe'in tanıdığından çok daha iyi tanıyan fosco- sizi temin ederim ki o, karısı burada oldukça buralara adım atmıyacak, buradakilerle mektuplaşmaya çalışmıyacaktır. Halen işleri bozuk Lady Glyde'i buraya çağırarak onu serbest bırakırsanız derhal Avrupaya gidecektir. Anlatabildim mi? Bana soracağınız bir şey var mı? Ben buraya sorulanızı cevaplandırmaya geldim. Sorunuz Mr. Fairlie Ne kadar isterseniz sorun.

Bütün gayretlerime rağmen durmadan konuşmuştu. Daha da konuşmak istiyordu. Onun bu nazik teklifini sırf savunmak maksadıyla geri çevirdim.

— Teşekkürler. Çok fenayım. Sıhhatim çok bozuk. Herşeyi olurluna bırakmak zorundayım. Birbirimizi tamamen anlıyoruz değil mi? Zahmetinize teşekkürler. Bir gün iyileşirsem, ikinci defa karşılaşsak...

Ayağa kalkınca gidiyor sandım. Oysa o daha konuşmaya ka-

rarlıymış. Mikroplar odama dağılmak için daha fazla fırsat bulacaklardı.

Kont:

— Bir dakika. Gitmeden önce bir dakika daha beni dinleyin. Sizden ayrılırken gayet acil bir duruma gözlerinizi çevirmenizi istiyorum. Lady Glyde'i buraya çağırmak için Marian Halcombe iyileşinceye kadar beklememenizi tavsiye ederim. Marian Halcombe'in başında doktor, Karasu'nun kâhya kadını, tecrübeli bir hemşire var. Bu üç kişinin sadakatine hayatımla kefil olabilirim. Sonra kardeşinin hastalığı yüzünden duyduğu endişe, telâş Lady Glyde'i daha şimdiden o kadar üzdü ki artık hastaya hizmet bakımından bir işe yaramıyor. Beri yandan kocasıyla arasındaki durum günden güne daha tehlikeli bir hal alıyor. Onu daha fazla Karasu'da bırakırsanız kardeşinin iyileşmesini kolaylaştırmış olmazsınız. Tersine herkesin duyacağı bir rezalet çıkması tehlikesine göz yummuş olursunuz. Bunu da ne siz ne ben ne de bir başkası ister. Lady Glyde'e derhal buraya gelmesini yazarak bu büyük sorumluluğu omuzunuzdan bir an önce atmanızı bütün ruhumla tavsiye ederim. Bu sizin için bir sevgi, bir şeref borcudur. Bunu yapmak zorundasınız. Sonra olacaklar için kimse sizi suçlu tutamaz. Büyük tecrübeme dayanarak söylüyorum. Kabul ediyormusunuz? Evet mi, Hayır mı?

Ona baktım. Kendine gösterdiği güvene karşı duyduğum hayret, çingırağı çalıp Louis'i çağırarak onu dışarı attırmak için vermeye başladığım karar yüzümün her çizgisine açıkca yazılmıştı. Yüzümün onun üzerinde en ufak bir etki uyandırmaması inanılmıyacak birşey olmakla birlikte tamamen doğrudur. Adam sinirsiz doğmuştu.

— Tereddüt mü ediyorsunuz? Mr. Fairlie, tereddüt mü ediyorsunuz?

Sonra o iğrenç beyaz parmaklarını sallayıp göğsünü döverek

yarım saat daha konuştu. Louis'i çağırıp odanın havasını değiştirmenin vakti çoktan gelmiş geçmişti.

İşte bu zor durumdayken aklıma bir fikir geldi. Bir taşla iki kuş vuracaktım, Mektubu hemen yazacaktım. Davetin kabul edileceği hiç de muhtemel değildi. Çünkü Marian hasta yatarken Laura'nın Karasu Malikânesinden ayrılması imkânsızdı. Bu sevimli engel Kont'un o keskin görüşünden nasıl kaçmış anıyamadım. Düşünmesine zaman bırakırsam belki bu nokta aklına gelir diye öyle korktum ki, büyük bir gayretle doğruldum, yanımdaki kalem kağıda sarıldım. Hızla istenilen mektubu yazdım.

Çok sevgili Laura, ne zaman istersen gel. Londra'da halanın evinde misafir olursan pek fazla yorulmazsın. Marian'ın hastalığına üzüldüm. Gözlerinden öperim.

Pusulayı Kont'a uzatarak:

— Kusura bakmayın tam manasiyle bitkinim. Daha fazla birşey yapamam. Aşağıda dinlenip birşeyler yemeği ihmal etmezsiniz değil mi? Herkese sevgilerimi bildirin lütfen. dedim ve arkama yaslandım.

Kont bir nutuk daha çekti. Adamın sözleri bitmek tükenmek bilmiyordu. Gözlerimi kapattım. Elimden geldiği kadar az şey duymaya çalıştım. Ama bütün gayretime rağmen pek çok şey duydum. Kızkardeşimin soysuz kocası konuşmamız olumlu sonuç verdiği için hem kendimi hem de beni tebrik etti. Daha çok şeyler söyledi. Lady Glyde'i iki üç güne kadar beklememi tavsiye etti. Bir dahaki konuşmamızı dört gözle beklediğini belirtti. Daha sonra söylediklerini dinlememeğe başladım. Sesinin derece derece uzaklaştığını duydum. Kont gitmişti.

Çıngırağı çalıp Louis'i çağırdım. Banyo dairesine geçtim. Kendim için kokulu sirkeyle kuvvetlendirilmiş ılık su, yazıhanem

içinde dikkatli bir temizlik, alınması gerekli olan tedbirdi. Banyodan sonra hemen uyudum.

Uyanınca ilk sorduğum şey Kont oldu. Ondan tamamen kurtulmuş muyduk? Evet, öğleden sonraki trenle gitmişti. Yemek yemiş miydi? Sadece meyva tatlısıyla krema yemişti Ne adam. Ne mide.

K I S I M I I I

Hikâyeye Karasu Malikânesinin kâhya kadını Eliza Michelson devam ediyor

Marian Halcombe'nin hastalığı haziranın son on, on beş gününde başladı. Karasu Malikânesinde kahvaltı geç edilirdi. Bazan saat on'a kaldığı olurdu. Fakat hiçbir zaman dokuz buçuktan önce yapılmazdı. O sabah her zaman aşağı herkesten önce inen Marian Halcombe kahvaltıda görünmedi. Diğerleri onu bir çeyrek saat bekledikten sonra yukarki katın hizmetçisini gönderdiler. Kadın Masian Halcombe'nin odasından korku içinde koşarak çıktı. Ona merdivende rastladım. Ne olduğunu anlamak için hemen soluğu yukarıda aldım. Zavallı kızcağız konuşacak durumda değildi. Elinde bir kalem, sayıklıya sayıklıya odada dolaşıyordu. Humma geçiriyordu.

Odaya ilk giren Lady Glyde oldu. O kadar telâşlandı, o kadar üzüldü ki bana bir yardımda bulunamadı. Kont Fosco ile karısı onun hemen arkasından geldiler. İkisinin de bana çok yardımını dokundu. Kontes Hazretleriyle birlikte Marian Halcombe'yi yatırdık. Kont Fosco oturma odasında kaldı. Hemen ecza dolabını getirerek hasta için bir şurup, başına konulacak serinletici bir ilaç hazırladı. Doktor gelinceye kadar zaman kaybetmek istemiyordu. İlacı hastanın başına koyduk ama şurubu bir türlü içiremiyorduk. Doktor çağırma işini Sir Percival üzerine aldı. En yakın doktor Oak Lodge'deki Dr. Dawson'du. Oraya atlı bir uşak gönderdi.

Dr. Dawson bir saate kalmadan geldi. Civarda tanınmış, yaşlı namuslu bir adamdı hastalığın oldukça ciddi görüldüğünü duyunca çok üzüldük, meraklandık.

Kont Hazretleri büyük bir samimiyetle Dr. Dawson'la konuşmaya başladı. Dr. Dawson pek nazik olmanın bir tavrıyla, Kont Hazretlerinin tavsiyelerinin bir doktor tavsiyesi olup olmadığını sordu. Kont'un tıp ilmine özel olarak çalışmış olduğunu duyduğu zaman da amatör doktorlarla konsültasyon yapmak adeti olmadığını söyledi. Kont gerçek bir Hristiyan uysallığıyla gülümseyerek odadan çıktı. Dışarı çıkmadan bana, ihtiyacımız olursa kendisini göl kıyısındaki kayıkhanede bulabileceğimizi söyledi. Oraya neden gittiğini bilmiyorum. Orada saat yediye kadar kaldı. Evin sessiz tutulması için hepimize örnek olmak istemiş olabilirdi. Bu, kendisinden umulmayacak bir şeydi çünkü başkalarını düşünen bir asılzadeydi.

Marian Halcombe geceyi çok fena geçirdi. Ateşi bir iniyor, bir çıkıyordu. Sabaha karşı da iyileşeceği yerde büsbütün kötüleşti. Civarda onun başında bekleyecek hastabakıcı yoktu. Onun için bu işi Kontes Hazretleriyle ben nöbetleşe üzerimize aldık. Lady Glyde bizimle bulunmakta ısrar etti. Marian Halcombe'in hastalığının endişesine sessizce dayanamayacak kadar sinirli, zayıftı. Bize yardımı dokunmadığı gibi kendine de zararı oldu. Dünyada ondan daha munis, müşfik bir hanım olamaz. Durmadan ağlıyor, çok korkuyordu. Bu durumda hasta odasında kalması doğru değildi.

Sir Percival'le Kont ertesi sabah hastanın halinden haber sormağa geldiler.

Sir Percival gerek karısının üzüntüsüne gerekse Marian Halcombe'in hastalığından endişe ettiği için olacak pek kararsız, şaşkın bir haldeydi. Kont Hazretleri ise gayet sakindi. Hastanın durumunu inceden inceye sordu. Bir elinde hasır şapkası, öbür elinde bir kitap vardı. Sir Percival'e yine göl kıyısına gidip kitap okuyacağını söyledi.

— Ev sessiz olsun. Marian hasta. Kimse içerde sigara içmesin. Sen kendi işine bak, ben de kendi işime. Kitap okurken yalnız kalmak istiyorum. Allahısmarladık Mrs. Michelson. dedi.

Sir Percival benimle vedalaşırken aynı kibarlığı göstermedi. Zaten telâşlı zamanlarda da bana tam bir hanımefendi muamelesi yapan tek erkek Kont Fosco olmuştur. Kont'ta gerçek bir asalet vardı. Herkese karşı kibar, düşünceli davranırdı. Lady Glyde'in oda hizmetçiliğini yapan Fanny adındaki genç kıza bile ilgi göstermeği kendine yakıştırmazlık etmezdi. Sir Percival kızı kovunca o sırada bana güzel kuşlarını gösteren Kont, kıza karşı büyük bir şefkatle acıdı. Karasu'dan ayrılınca nereye gideceğini sordu. Asalet kendini hep böyle ufak tefek şeylerde belli eder.

Marian Halcombe'de hiç iyileşme işareti görülüyordu. İkinci gece birinciden de fena geçti. Dr. Dawson hastanın başından hiç ayrılmadı. Hastabakıcılık işlerini yine Kontes'le ben nöbetleşe yaptık. Lady Glyde yanımızda kalmakta ısrar etti. Dinlenmesi için bütün yalvarmalarımıza rağmen sadece:

— Benim yerim Marian'ın başucudur. Hasta da olsam iyi de olsam beni onun yanından kimse ayıramaz. dedi.

Öyleye doğru asıl işlerimle ilgilenmek üzere aşağı indim. Bir saat sonra hasta odasına dönüyordum ki o gün yine sabahtan kayıkhaneye gitmiş olan Kont Fosco'nun sokak kapısından içeri girdiğini gördüm. Son derece neşeliydi.

O sırada Sir Percival başını kütüphane kapısından çıkardı, asil arkadaşına son derece heyecanlı:

— Kadın bulundu mu?
diye sordu.

Kont Hazretlerinin bütün yüzünü sakın bir gülümseme kapladı. Fakat birşey söylemedi. O zaman Sir Percival başını çevirdi, beni gördü, gayet kaba bir öfkeyle yüzüme baktı. Sonra Kont'a:

Gel anlat. Zaten bir evde kadın oldu mu durmadan inip çıkarlar. dedi.

Kont Hazretleri:

— Percival, Mrs. Michelson'un yapacak çok işi var. Onları bu kadar iyi yapmasını sen de benim gibi takdir et. Hastamız nasıl Mrs. Michelson? diye sordu.

— Ne yazık ki bir iyileşme yok, Kont Hazretleri .

— Çok acı. Yorgun görünüyorsunuz Mrs. Michelson. Karımla size yardım edecek bir hastabakıcı bulmanın zamanı geldi. Eşimin yarın ya da öbür gün Londra'ya gitmesini gerektiren olaylar oldu. Sabah gidip akşam geleceğim. Gayet terbiyeli, usta bir hastabakıcı getirecek. Karım kendisini tanıyor, güvenilir bir insan olduğunu söylüyor. Ama, kadın gelmeden ne olur doktora birşey söylemeyin. Benim getirttiğimi bilirse hastabakıcıya kötü gözle bakar. Kadın bir kere eve geldikten sonra Dr. Dawson onun evde kalmasına karşı koyamaz. Lütfen Lady Glyde'e sevgilerimi, saygılarımı bildirin.

Kont'a düşünceli davranışından dolayı teşekkür ettim. Ama Sir Percival ne yazık ki küfür ederek asil arkadaşını çağırды. Kütüphaneye gelmesini, kendisini daha fazla bekletmemesini söyleyerek sözlerimi yarıda kesti.

Merdivenleri çıkmaya devam ettim. Hepimiz zavallı günahkâr yaratıklarız. Onun için bir kadının benimsediği kurallar ne kadar sağlam, kuvvetli olursa olsun kendini gereksiz meraktan her zaman koruyamaz. Söylemekten utanıyorum. O sırada yersiz bir merak geldi bana da. Sir Percival'in kütüphane kapısında dostuna sorduğu şeyi merak etmeğe başladım. Kont'un göl kı-

yısında kitap okuduğu sırada bulması umulan kadın kimdi? Kont'un uygunsuz bir hareket yapacağı aklımdan bile geçmezdi. Ahlâkından emindim. Fakat bu kadın kim olabilirdi? Kont onu bulmuşmuydu acaba?

Gece her zamanki gibi geçti. Marian Halcombe'de hiçbir iyileşme işareti görünmedi. Ertesi gün biraz iyileşir gibi oldu. O gün Kontes Hazretleri niçin gittiğini kimseye söylemeden sabah treniyle Londraya hareket etti. Asil kocası her zamanki düşkünlüğüyle onu istasyona kadar uğurladı.

Şimdi ben Marian Halcombe'in başında yalnızdım. Lady Glyde kardeşinin başucundan ayrılmamakta ısrar edip durduğuna göre bu durumda ona da hastabakıcılık edeceğe benziyorum.

O gün olan tek önemli olay Kont'la Doktorun arasındaki çekişmeydi.

Kont Hazretleri istasyondan döndükten sonra hastanın halini sormak için Marian Halcombe'in oturma odasına geldi. Ben yatak odasından çıkarken onun yanına gittim. Dr. Dawson da Lady Glyde de hastanın yanındaydılar. Kont bana tedavi usulü ve hastalığın belirtileri hakkında birçok sorular sordu. Hastanın gitgide zayıflayıp solduğunu, ateşinin nöbet halinde geldiğini söyledim. Ben tam bunları söylerken Dr. Dawson yatak odasından çıktı. Kont Hazretleri kibar bir tavırla yürüyüp doktorun yolunu keserek:

— Günaydın. Korkarım ki hastanın durumunda iyiye doğru bir gidiş göremediniz değil mi? dedi.

Dr. Dawson şöyle cevap verdi.

— Aksine bir iyileşme gördüm.

— Hâlâ eski iyileştirme usulünde kararlı mısınız?

— Mesleki tecrübemle bilginin gerektirdiği tedavi usulünde ısrar ediyorum.

— Mesleki tecrübe ve bilgi geniş bir konudur. İzin verirsiniz size bir şey sormak cesaretinde bulunmak istiyorum. Londra ve Paris gibi fenni, ilmi çalışmaların ilerlediği merkezlerden çok uzakta yaşıyorsunuz. Yorgun düşmüş olan hastaya kaynak, şarap, amonyak ve kinin verip kuvvetini kazandırıp onu ateşin yıpratıcı etkilerinden korumak usulünü hiç duydunuz mu? Bu son keşif hakkında bir bilginiz var mı?

Doktor dışarı çıkmak üzere kapıyı açarak:

— Bunu bana bir meslektaşım sormuş olsaydı seve seve cevabını verirdim. Ama siz meslektaşım değilsiniz. Onun için beni bağışlayın cevap veremiyeceğim.

dedi.

Sebepsiz bir şekilde bir yanağına tokat inmiş olan Kont, tam bir Hristiyanı yakışır vaziyette öbür yanağını da çevirerek, en sevimli yüzüyle :

— Günaydın Dr. Dawson.

dedi.

Sevgili kocam sağ olsaydı kimbilir Kont Hazretleriyle ne kadar iyi anlaşılırdı.

Kontes Hazretleri o gün en son trenle yanında bir hastabakıcı ile Londra'dan döndü. Kadının soyadı Rubelle. Gerek görünüşü gerekse çat pat İngilizcesiyle bir yanbacı olduğunu gösteriyordu.

Yabancılar karşı eskiden beri hoşgörür davranırım. Bu benim bir alışkanlığımdır. Bu nedenle elli yaşlarında, herşeyi süzen açık kurşunimsi mavi gözlü, ufak tefek ve dinç olan Mrs. Rubelle üzerimde sinsi bir kadın etkisi bıraktı diyemiyeceğim. Elbisesini, gayet sade, siyah ipekliden olduğu halde onun mesleğine yakışmıyacak kadar, pahalı, sık bulduğumu da söylemiyeceğim.

Özellikle Kont'un ısrarı üzerine Mrs. Rubelle'nin yeni işine ancak ertesi sabah, doktora sorduktan sonra başlamasına karar verildi. O gece hastanın başında yine ben nöbet tuttum. Lady

Glyde'nin yeni hastabakıcısının Marian Halcombe ile meşgul olmasını istemiyor gibi bir hali vardı. Onun gibi okumuş, kibar bir bayanın yabancılara bu derece hoşgörölük göstermemesi beni şaşırttı. Bundan cesaret alarak:

— Hepimiz kendimizden aşağı olanlar, özellikle yabancılar için hemen bir karara varmakta acele etmemeliyiz. dedim.

Ama o beni duymamış gibiydi. Sadece içini çekerek Marian Halcombe'nin elini öptü.

Ertesi sabah Mrs. Rubelle doktorla konuşmak üzere Marian Halcombe'nin oturma odasına çağırıldı.

Uyumakta olan Marian Halcombe'nin başında Lady Glyde'i bırakmıştı. Yabancılık çekmesin diye Mrs. Rubelle'nin yanına gittim. Ama o meseleye, hiç de aynı açıdan bakmıyordu. Dr. Dawson'un ona karşı koymıyacağına inanmış gibiydi. Oturmuş, sessiz sessiz pencereden dışarıyı seyrediyordu. Bazıları onun bu halini kendine olan güveninden dolayı böyle hareket ediyor diye bilirler. Bana kalırsa kadının bu sessizliği olağanüstü bir irade gücünden ileri geliyordu.

Doktor yanımıza geleceği yerde beni onun yanına çağırdılar. Bunu biraz garip buldum ama Mrs. Rubelle hiç umursamadı. Ben çıkarken o hâlâ sâkin sâkin pencerenin başında oturuyordu.

Dr. Dawson kahvaltı salonunda tek başına beni bekliyordu.

— Mrs. Michelson sizinle yeni hastabakıcı hakkında konuşmak istiyorum. Kulağıma çalındığına göre kadını, benim işlerime burnunu sokan o yabancının karısı Londra'dan getirmiş. O şişman yabancı bir şarlatandan başka bir şey değildir.

Bu kaba söz beni beynimden vurulmuşa çevirdi.

— Bir asılzadeden sözettiğinizin farkındamısınız? dedim.

— Asılızade olup da şarlatan olan ilk kişi o değil ya! Şarlatanların çoğu zaten konttur. Allah belâlarını versin!

— Yabancı da olsa, en yüksek tabakadan gelmemiş olsaydı Sir Percival onunla arkadaş olmazdı.

— Siz istediğiniz gibi düşünebilirsiniz. Biz yine şu hastabakıcı konusuna dönelim .Ben hastabakıcı istemedim.

— Kendisini görmediniz değil mi?

— Evet, kendisini görmediğim halde istemedim. Dünyanın en iyi hastabakıcısı olabilir ama benim seçtiğim biri değil. Bu itirazımı evin beyi olduğu için Sir Percival'e bildirdim. Ama o benimle aynı düşüncede değil. Karısının halası ta Londralara gidip o hastabakıcıyı buraya kadar getirdikten sonra, kadına bizim de kendisini göstermesi için bir fırsat tanımamız gerekiyormuş. Bu söze bir diyeceğim yok. Haklı. Ama, kadın beni memnun etmezse hemen geldiği yere dönecek. Bu da benim şartım. Doktor olmak dolayısıyla böyle bir şart koşmak hakkım olduğu için Sir Percival kabu etti. Sizden ilk bir iki gün hastabakıcıyı kontrol altında tutmanızı istiyorum. Hastaya sakın benim ilâçlarımdan başkasını vermesin. Sizin yabancı asılızade ipnotizma da dahil, bütün şarlatanca tedavi usûllerini hastanın üzerinde denemek istiyor. Karısının getirdiği hastabakıcı da ona yardım etmeye dünden hazır olabilir. Tamam artık yukarı çıkabilirsiniz. Hastabakıcı orada mı? Hastanın odasına girmeden onunla konuşayım.

Mrs. Rubelle'yi pencerenin başında bulduk. Dr. Dawson'un ne şüpheli bakışları, ne de titiz soruları onu hiç şaşırtmadı. Yarım yamalak ingilizcesiyle doktora sâkin sâkin cevap verdi. Dr. Dawson'un onu şaşırtmak için sarfettiği bütün gayretlere rağmen işi hakkında da hiçbir bilgisizlik göstermedi.

Hepimiz birlikte hastanın odasına girdik. Mrs. Rubelle hastaya dikkatli dikkatli baktı. Lady Glyde'in önünde eğildi, odanın birkaç şeyini düzelitti. Sonra kendisinden bir yardım bekleninceye kadar beklemek üzere sessizce bir kenara oturdu. Hâlâ uyu-

yan Marian Halcombe'yi uyandırmak korkusuyla kimse sesini çıkarmıyordu. Sadece doktor hastanın geceyi nasıl geçirdiğini fısıltı halinde sordu. Ben de aynı şekilde cevap verdim.

— Her zamanki gibi.

Dr. Dawson önce sonra da Lady Glyde dışarı çıktılar. Herhalde Mrs. Rubelle hakkında konuşacaklardı. Ben ta o zamandan itibaren bu sâkin yaradılışlı yabancının buradan ayrılmaya-çağından emindim.

Dr. Dawson'un tenbihini unutmayarak üç dört gün hastabakıcının hareketlerini gözümünden kaçırmadım. Odaya ansızın giriveriyordum. Fakat bir keresinde bile şüphe çekecek bir hareketini görmedim. Onu benim kadar gözetleyen Lady Glyde de görmedi. İlâç şişelerinin karıştırıldığını gösteren en ufak bir işaret bile yoktu. Ne Mrs. Rubelle'nin Kont'a ne de Kont'un ona özel bir şey söylediğini gördüm. Hastabakıcı hastaya canı gönülden bakıyordu. Zavallı Marian baygındı, bitkindi. Arasına nöbet geliyordu. O zamanlar kendini iyice kaybedip sayıklamaya başlıyordu. Hastabakıcı böyle durumlarda ne yapılacağını gayet iyi biliyordu. İster İngiliz olsun ister yabancı olsun insan herkese hakkını vermeli. Gerçi kendine ait bilgiyi bir sır gibi saklıyor, başkalarının fikirlerine önem vermiyordu ama iyi bir hastabakıcı olduğundan kimsenin şüphe ettiği yoktu.

Evde bundan sonraki en önemli olay Kont'un bir süre için Londra'ya gitmesi oldu. Mrs. Rubelle'nin geldiğinden sonraki dördüncü sabah gitti. Gitmeden önce Lady Glyde'e çok ciddi olarak Marian Halcombe'den sözetti.

— Dr. Dawson'a bir iki gün daha güvenin. Ama o zamana kadar bir iyileşme olmazsa Londra'dan bir doktor çağırırım. Bu eşek doktor ister istemez bu durumu kabul edecektir. Dawson'u kovun, Marian Halcombe'yi kurtarın. Bunu ciddi olarak bütün kalbimle söylüyorum.

Kont Hazretleri son derece samimi konuşuyordu. Zavallı Lady Glyde'in sinirleri o kadar zayıflamıştı ki ondan bayağı korktu. Her tarafı titriyordu. Kont'a cevap olarak bir şey söylemedi. Fakat o gidince bana dönerek:

— Mrs. Michelson kardeşimin derdinden öleceğim. Başvuracağım bir dostum da yok. Siz de mi Dr. Dawson'u haksız buluyorsunuz? Daha bu sabah bana kendisi korkmamamı, başka doktor çağırmanın gereksiz olduğunu söyledi. dedi.

— Dr. Dawson'a saygısızlık etmek istemem ama sizin yerinizde olsam Kont'un nasihatını tutarım.

Lady Glyde başını ansızın nedenini anlıyamadığım bir çaresizlikle öte yana çevirdi. Kendi kendine «Onun nasihatı Tanrım sen bize yardım et. Onun nasihatı.» diye mırıldandı.

Aklımda kaldığına göre Kont Karasu Malikânesinden bir hafta ayrı kaldı. Sir Percival Kont Hazretlerini birçok bakımlardan arıyor, evdeki hastalık, keder yüzünden pek sıkılmış, pek değişmişe benziyordu. Bazı bazı öylesine huzursuz oluyordu ki halini farketmemek elde değildi. Giriyor, çıkıyor, içerde, bahçede dolaşıp duruyordu. Gerek Marian Halcombe'ye gerekse karısının bozulan sağlık durumuna üzüldüğü belliydi. Kalbi yumuşamıştı.

Kont'un gidişinden birkaç gün sonra hepimize Marian Halcombe biraz iyiliğe dönüyormuş gibi geldi. Dr. Dawson'a karşı güvenimiz yeniden kuvvetlendi.

Üçüncü günün akşamı Marian Halcombe'nin halinde bir değişiklik görerek ciddi olarak korktum. Bunu Mrs. Rubelle de gördü fakat Yorgunluktan kanapenin üzerinde uyuyakalmış olan Lady Glyde'e bir şey demedik.

Dr. Dawson akşama her zamankinden geç geldi. Hastasına bakar bakmaz yüzünün değiştiği gözümünden kaçmadı. Gerçi bunu saklamaya çalıştı ama şaşkınlığını telâşını anlamamak imkân-

sızdı. Birisini göndererek evinden, ecza dolabını getirtip hastanın odasını dezenfekte ettirdi. Karasu'da kendisine bir oda ayırttı.

Fısıltı halinde:

— Hastalık bulaşıcı mı?

diye sordum .

— Ne yazık ki öyle. Bunu yarın daha iyi anlarız.

Dr. Dawson'un emri üzerine bu fena haber Lady Glyde'den gizli tutuldu. Doktor, bayanın sağlık durumunun düzgün olmadığını ileri sürerek hastanın odasına girmesini yasakladı. Lady Glyde onu dinlememeye çalıştı ama Dr. Dawson doktorluğunun yetkilerini kullanarak onu yendi. Bu gerçekten çok acı bir sahne oldu.

Ertesi sabah uşaklardan biri onbir treniyle Londra'da bir doktora mektup götürdü. Doktoru en erken trenle Karasu'ya getirmesi için emir almıştı. Uşak gittikten yarım saat sonra Kont Malikâneye döndü.

Kontes onu hastanın yanına getirdiği zaman ben bunda uygunsuz bir hareket bulmadım çünkü Kont Hazretleri hem evliydi hem de Marian Halcombe'nin babası yaşındaydı. Üstelik de yanlarında bir akraba, Lady Glyde'in halası vardı. Bütün bunlara rağmen Dr. Dawson onun odaya girmesine izin vermedi. Fakat kont içeri girdi.

Zavallı hasta etrafındakileri tanıyabilecek durumda değildi. Kont yatağına yaklaşınca, odanın etrafında dolaşmakta olan o dumanlı gözleri Kont Hazretlerinin yüzüne öyle feci bir şekilde dikildi ki bunu ölünceye kadar unutamıyacağım. Kont yanına oturup nabzını, şakaklarını yokladı. Yüzüne dikkatli dikkatli baktı. Sonra ani bir öfkeyle bakışlarını doktora çevirdi. Doktorun söyleyeceği kelimeleri dudaklarında kaldı, öfkeden yüzü sapsarı kesildi, dili tutuldu.

Kont Hazretleri bana dönerek:

— Bu değişiklik ne zaman oldu?

diye sordu .

Cevabımı verdim.

— Lady Glyde o zamandan beri odaya girdi mi?

Doktorun ona dün akşam odaya girmeyi yasak ettiğini söyleyince Kont üçüncü soruyu sordu.

— Felâketin büyüklüğünü farkediyormusunuz?

Ben hastalığın bulaşıcı bir hal aldığını bildiğimizi belirttim. Başka bir şey söylememe fırsat bırakmadan Kont beni susturdu.

— Tifo.

Dr. Dawson kendini toparlamıştı. Kont'a her zamanki sert haliyle ona döndü.

— Hayır tifo değil. Sizin bu işe daha fazla karışmanızı yasaklıyorum. Burada benden başka kimsenin sual sormaya,, fikir yürütmeye yetkisi yok. Görevimi elimden geldiği kadar yaptım.

Kont yatağı işaret ederek onun sözünü yarıda kesti. Dr. Dawson hastanın durumunun kendi sözlerini yalanladığını hissetmiş ve büsbütün sinirlenmişti.

— Görevimi yaptım diyorum. Londra'dan bir doktor çağırttım. Onunla konsültasyon yapabilirim. Odadan çıkın.

— Ben bu odaya insanlığın kutsal görevini bildiğim için geldim. Çağrılan doktor geç gelirse ben yine buraya gelirim. Size sözümü tekrarlıyorum. Hastalık tifüse çevirdi. Bu felâketten de siz sorumlusunuz yanlış tedavi ettiniz. Bu zavallı kadın ölürse mahkeme karşısına çıkacaksınız. Onun ölümüne sizin bilgisizliğiniz, inadinız sebep oldu.

Dr. Dawson cevap vermeye, Kont dışarıya çıkmaya fırsat bulamamıştı ki kapı açıldı ve eşikte Lady Glyde görüldü.

O uysallığından umulmıyan bir tavırla:

— Odaya mutlaka gireceğim Buna mani olamazsınız. . dedi.

Kont ona mani olacağı yerde oturma odasına geçip ona yol açtı. Başka zamanlarda dünyada hiçbir şeyi unutmazdı. Ama o an şaşkınlıktan, üzüntüden tifonun bulaşıcı olduğunu, Lady Glyde'in kendisini koruması gerektiğini aklından çıkartmış gibiydi.

Dr. Dawson daha sâkin davranarak beni şaşırttı. Yatağın yanına doğru yaklaşmak isteyen bayanı hemen durdurdu.

— Çok üzgünüm ama ne yazık ki hastalık bulaşıcı bir hal aldı. Onun için odaya girmemenizi rica ediyorum.

Lady Glyde önce onu itmeye çalıştı ama birdenbire olduğu yerde yığılıp kaldı. Bayılmıştı. Kontesle birlikte onu kaldırıp odasına götürdük. Kont önümüzden geçti. Dışarı çıkıp bayanı ayılttıgımızı söyleyinceye kadar koridorda bekledi.

Hemen doktorun yanına gittim. Lady Glyde'in onunla görüşmek istediğini söyledi. Doktor onu bir an önce yatıştırmaya ve ikinci doktorun bir kaç saat içinde orada olacağını söylemeye gitti.

Bu birkaç saat çok ağır geçti. Sir Percival'le, Kont aşağıda oturmuş, zaman zaman yukarı bir uşak gönderip hastanın halini sorduruyorlardı. Sonunda saat beşle altı arasında doktor gelince hepimiz rahatladık.

Dr. Dawson'dan daha gençti. Çok ciddi ve kesin tavırlıydı. İlk tedavi hakkında ne düşündüğünü bilmiyorum. Ama doktordan çok Mrs. Rubelle ile bana sual sorması, hastayı muayene ederken Dr. Dawson'un dediklerine pek kulak vermemesi garibime gitti. Kontun teşhisinin doğru olduğundan şüphe etmeye başladım. Dr. Dawson sonunda Londralı doktora, cevabını hepimizin merak ettiğimiz en önemli şeyi sordu.

— Hastalık hakkında düşünceniz ne?

Doktor:

— Tifo olduğundan eminim dedi.

O sakın yabancı Mrs. Rubelle ince esmer ellerini birbirine kenetleyerek bana manalı manalı bakarak başını salladı. Kont odada olsaydı da kendi fikrinin doğru çıktığını duysaydı, ondan daha fazla memnun olamazdı.

Bize hastaya bakmak için faydalı bir kaç şey söyledikten, beş gün sonra yine geleceğini bildirdikten sonra Dr. Dawson'la konuşmak üzere çekildi. Marian Halcombe'nin kurtulup kurtulmayacağı hakkında bir şey söylemiyordu. Hastalığın bu devresinde sonucu tahmin etmek imkânsızmış.

Marian Halcombe'nin durumu gün geçtikçe kötüleşiyordu.

Beşinci gün doktor gelip bizi biraz ümitlendirdi. Tifonun ilk görünüşünden sonraki onuncu günün, hastalığın sonucunu tayin edeceğini söyledi, üçüncü gelişini o güne rastlatacağını bildirdi. Biz yine eskisi gibi Mrs. Rubelle'ye yardım etmeye, Kont Fosco ile Sir Percival de aşağıda oturmağa devam ettiler. Yalnız bir sabah, Kont Londraya gidip akşamına döndü.

Hastalığın onuncu günü hepimiz korkudan, üzüntüden kurtulduk çünkü doktor Marian Halcombe'nin artık iyileşeceğini söylemişti.

— Doktorluk işi kalmadı. Sadece bir süre dikkatli bakmanız gerekiyor.

Bu müjdenin zavallı Lady Glyde üzerindeki etkisi ne yazık ki kötü oldu. Şiddetli tepkilere dayanamıyacak kadar zayıf olduğundan, bir kaç gün sonra üzerine bir durgunluk çöktü. Odasından dışarı çıktığı yoktu. Dr. Dawson onun iyileşmesi için dinlenmeye, sâkin bir hayat sürmeye ihtiyacı olduğunu söyledi. Al-lahtan bayanın durumu daha ciddi bir hal almadı çünkü o sıralarda Kont'la Dr. Dawson'un arasında ikinci bir anlaşmazlık çıktı. Bu sefer de doktor çıkıp gitti.

Ben o sıralarda yanlarında değildim. Ama münakaşaya Marian Halcombe'ye verilecek olan yiyeceğin miktarı sebep olmuş.

Dr. Dawson hastanın iyileştiği için, Kont'un işe karışmasına eskisinden daha çok sinirlenmiş. Kont da birden soğukkanlılığını kaybetmiş, hastalığı yanlış teşhis ettiğini, tifoya çevirdiğini bilmediğini tekrar tekrar doktorun yüzüne vurmuş. Doktor sonunda Sir Percival'e başvurmuş, Kont'un onun işine karışmaktan vazgeçmediği taktirde Karasu'ya bir daha adım atmıyacağını söylemiş. Sir Percival'in cevabı işleri büsbütün kötüleştirmekten başka bir işe yaramamış. Oysa herhalde bile bile kaba olmak istememişti. Bunun üzerine Dr. Dawson büyük bir öfkeyle evden ayrılıp ertesi gün faturasını gönderdi.

Londra'lı doktor Marian'a sadece dikkat etmek gerektiğini söylemiş olduğundan doktorsuz da yapabildik. Ama yine de bana soracak olurlarsa ben bir doktor çağırmanın uygun olacağını söylerim. Sir Percival bu fikirde değildi. Doktorun gelmediğini Lady Glyde'den gizledik. Ona yalan söylemek zorundaydık çünkü artık onun yeni bir üzüntüye dayanacak gücü yoktu.

Doktorun gittiği gün olan ikinci bir garip olay beni şaşkınlık içinde bıraktı.

Sir Percival beni kütüphaneye çağırttı. Yanında bulunan Kont bizi yalnız bırakmak üzere dışarı çıktı. Sir Percival kibar davranıp bana bir sandalye çektikten sonra konuşmaya başladı.

— Size bir süre önce vermiş olduğum bir karardan söz etmek istiyorum. Bunu daha önce söyleyecektim ama evdeki hastalık buna engel oldu. Bazı sebeplerden ötürü yakında buradan ayrılmak zorundayım. Lady Glyde ile Marian Halcombe seyahat edecek duruma gelir gelmez hava değişikliği yapabilirler. Dostlarım Kont Fosco ile Kontes birkaç güne kadar buradan gidip Londra'ya taşınacaklar. Elden geldiği kadar tasarruf etmek için bu evi bir süre kapatacağım. Siz yine burada kalacaksınız. Son zamanlarda masrafım çok oldu. Atları satıp hizmetkârların işle-

rine son vereceğim. Yarın bu saate kadar evdeki bütün gereksiz insanların evden çıkmalarını istiyorum.

Ağzım açık onu dinliyordum.

— Yani emrimdeki hizmetçilere yol vermemi mi istiyorsunuz? Yalnız böyle bir durumda hizmetkârlara bir ay öncesinden haber vermek gerektiğini bilmiyor musunuz?

— Bilmesine biliyorum ama yine de yarına kadar gitmelerini istiyorum. Bir ay olmadan hepimizin gitme ihtimâli var. Uşakları burada işsiz güçsüz bırakacak değilim.

— Burada kaldığınız sürece yemeğinizi kim yapacak, Sir Percival?

— Margaret Porcher kızartma, haşlama yapmasını bilir. O kalsın?. Ziyafet vermeye niyetim olmadıktan sonra aşçıyı ne yapayım?

— Sir Percival, sözünü ettiğiniz o hizmetçi, evdeki hizmetçilerin en akılsızıdır.

— Size o kalsın diyorum. Temizlik için de köyden bir kadın çağırın. Gelsin, işini bitirince gitsin. Masrafımı kısmak zorundayım. Sizin göreviniz bana karşı gelmek değildir. Mrs. Michelson. Porcher beygir kadar kuvvetlidir. Biz de onu beygir gibi çalıştırırız.

— İzin verirsiniz size hatırlatmak isterim. Onlara yol vereceğinizi bir ay önce söylemediğinize göre bir aylık peşin vermek zorundasınız.

— Boş ver! Bir aylık ücreti yediklerine sayınsınlar.

Bu son cümle emrimdeki hizmetçilere atılan büyük bir iftiradan başka bir şey değildi. Böyle kaba bir suçlama karşısında savunmaya kalkışmıyacak kadar kendime saygım vardı. Konuşmanın bir dakika daha uzaması beni kendi kendimin gözünde alçaltacağı için hemen yerimden fırladım.

— Son sarfettiğiniz sözlerden sonra bir şey diyemiyeceğim. Emirleriniz yerine getirilecektir.

Ertesi gün hizmetçiler hep birlikte Karasu'dan ayrıldılar. Sir Percival seyislere kendisi yol verip onları atlarla birlikte Londra'ya gönderdi. Sadece tek bir atı yanında bıraktı. Şimdi evde işçi olarak yalnız ben, Margaret Porcher ve bir de bahçıvan kalmıştık. Bahçıvan da kendi evinde oturuyor, gündüzleri gelip ahırdaki tek ata bakıyordu.

Ev garip, ıssız bir hal almıştı. Hanımı hastaydı ve odasından çıkmıyordu. Marian Halcombe hâlâ bir çocuk kadar zayıftı, doktor bakımından yoksundu. Bu durum karşısında soğukkanlılığımı kaybetmemek için güç sarfediyordum. İki hanımın da bir an önce iyi olmalarını Tanrıdan diliyordum. Karasu Malikânesinden uzaklaşmayı istiyordum.

Ne garip ki bu dileğim kabul edildi.

Hizmetçilerin evden ayrılmasından bir iki gün sonra Sir Percival beni yine çağıttı.

Aşağı indiğimde Kont Fosco ile Sir Percival'i beraber buldum. Ama ben gelince Kont dışarı çıkmadı.

Bu sefer söz konusu olan Marian Halcombe ile Lady Glyde'in gerekli olan hava değişikliği idi. Sir Percival iki hanımın da sonbaharı Cumberland'daki Limmeridge malikânesinde geçireceklerini söyledi. Oraya gitmeden önce bir süre için Torquay'a giderlerse oranın ılık ikliminden çok faydalanacaklarmış. Kont Fosco bu fikri destekledikten sonra hep o konuştu. Önce Torquay'da istedikleri gibi güzel, rahat bir ev tutmak gerekiyormuş. İşin güç yanı, onların nasıl bir ev istediklerini bilebilecek tecrübeli, becerikli bir insan bulmakmış. Acaba bu güç durumdan onları ben kurtarabilirmiymişim? Yani gidip ev arıyarak hanımlara yardım edebilirmiymişim?

Benim durumumda bir kimsenin böyle bir teklife karşı koymasını imkânsızdı. Yalnız Margaret Porcher'den başka evde hiz-

metçi yokken benim Karasu'dan ayrılmamın doğru olmayacağını ileri sürmeğe cesaret edebildim. Gerek Sir Percival gerekse Kont Hazretleri hastaların iyiliği için bir kaç gün rahatsız olma-ya razı geldiklerini söylediler. Bundan sonra Torquay'da bir sim-sara mektup yazmalarını tavsiye ettim. Görmeden ev tutmanın hatalı bir iş olduğunu belirttiler. Kontes hasta yeğenini yalnız bırakamazmış. Kont'un da Sir Percival'in de birlikte yapacak-ları bir iş olduğundan Karasu'dan ayrılmak zorundaymışlar. De-mek ki bu iş benim üzerime almam gerekiyordu.

Ertesi gün yola çıkmama, biriki gün Torquay'da kalmama karar verildi. Kont Hazretleri istedikleri evin nasıl bir yer olma-sı gerektiğini tarif eden bir pusula verdi. Sir Percival de buna son verecekleri fiatı ekledi.

Onların istediğine göre İngilterenin hiçbir sayfiye yerinde böyle bir ev bulunamayacağı fikrine kapıldım. Tesadüfen bile ol-sa Sir Percival'in istediği fiata imkânı yok vermezlerdi. Bu güç-lükleri ikisine de imâ yoluyla anlatmaya çalıştım ama onlar an-lamadılar bile. Daha fazla tartışmadım. Fakat bana yükledikleri işin olmayacağını baştan biliyordum.

Gitmeden önce Marian Halcombe'nin tehlikeden tamamen uzaklaştığına kendimi inandırdım. Zavallı hanımın yüzünde çok feci bir korku ifadesi dolaşıyordu. İçi rahat değildi, birşeyler-den korkar gibiydi. Ama şurası da bir gerçektir ki umduğumuzdan daha çabuk kuvvetleniyordu. Layd Glyde'e, kendisinin iyileştiği-ni, onun sakın odasından çıkmamasını söyleyen haberler bile gönderebiliyordu. Lady Glyde ise hâlâ son derece zayıf ve dur-gundu.

Karasu Malikânesindeki durumun şüphe uyandırıcı bir şey olduğunu hissetmiyor değildim. Ama bir emir kulundan başka bir şey olmadığım için başka türlü hareket etmem imkânsızdı.

Turquay yolculuğumun sonucu ilk baştan sandığım gibi çıktı. İstenildiği gibi bir ev bulamadım. Bunun üzerine Karasu'ya döndüm. Beni kapıda karşılayan Sir Percival'e boşyere gidip geldiğimi söylediğim zaman o beni dinlemedi bile. Kafası başka bir şeyle meşguldü. Söylediği sözlerden yokluğumda şaşılacak bir değişiklik olduğunu anladım.

Kont ve Kontes Fosco, Karasu Malikânesinden ayrılarak St. John's Wood'daki yeni evlerine taşınmışlar.

Bu âni hareketin sebebini öğrenemedim. Yalnız Kont bana selâm bırakmış. Kontes gittikten sonra Lady Glyde'ye kimin baktığını sorduğum zaman Sir Percival bu işi Margaret Porcher'in üzerine aldığını, evin işi için de köyden bir kadın çağırıldığını söyledi.

Birden beynimden vurulmuşa döndüm. Aptal bir hizmetçinin Lady Glyde'nin işlerini yapması o kadar yakışksız bir hareketti ki. Yukarı çıktım. Margaret'e Lady Glyde'in odasının önünde rastladım. Hanımı o gün yataktan çıktığı için onu istememiş. Marian Halcombe'yi sorduğumda sinsi, somurtkan bir tavırla anlaşılmaz birşeyler söyledi. Belki küstahlaşır diye sorumu tekrarlamadım. Lady Glyde'in odasına gitmek daha bana yakışır bir hareketti.

Hanımın son birkaç gün içinde gerçekten biraz iyileşmiş olduğunu gördüm. Gerçi hâlâ çok zayıftı, sinirliydi ama kendi kendine kalkıp odada dolaşabiliyordu. Marian Halcombe'den hiç haber getiren olmadığı için biraz korkuyordu. Ben içimden bunun Mrs. Rubelle'nin ihmâlkarlığı olduğunu düşündüm ama bir şey söylemiyerek Lady Glyde'in giyinmesine yardım ettim. Sonra birlikte Marian Halcombe'nin odasına gitmek üzere dışarı çıktık.

Koridorda Sir Percival'le karşılaştık. Bizi özellikle beklemiş gibiydi.

Lady Glyde'e:

— Nereye gidiyorsun?

diye sordu.

— Marian'ın odasına.

— Hayalkırıklığına uğramaman için derhal söyleyeyim ki onu bulamıyacaksın.

— Bulamıyacak mıyım?

— Hayır. Dün Fosco ve karısıyla birlikte buradan ayrıldı.

Lady Glyde bu garip haberin darbesine dayanacak kadar kuvvetli olmadığından insanı korkutacak kadar sarardı, duvara dayanarak, hiç sesini çıkarmadı kocasına dikti gözlerini.

Ben de o kadar şaşırılmışım ki ne diyeceğimi bilemedim. Marian Halcombe'in Karasu'dan ayrıldığıнын doğru olup olmadığını sordum.

— Elbette doğru.

dedi Sir Percival.

— Hasta hasta. Hem de Lady Glyde'e haber vermeden.

Daha bir şey söyleyemeden hanım biraz kendini toparladı. Bir iki adım ilerleyerek korkulu ve yüksek sesle:

— Olamaz. Doktor nerede? Marian gittiği zaman Doktor Dawson neredeydi?

diye bağırды.

— Burada değildi. Çünkü ona ihtiyacı yoktu. Kendisi Karasu'ya gelmekten vazgeçti ki bu sana ablanın yolculuğa dayanacak kadar iyileştiğini gösterir. Onun gittiğine inanmıyorsan kendin bak. Haydi git odasına. İstersen diğer odaları da dolaş.

Lady Glyde onun bu teklifini ciddiye aldı. Ben de peşinden gittim. Odada etrafı düzeltmekte olan Margaret Porcher'den başka kimse yoktu. Misafir yatak odasında, tuvalet odalarında da kimse yoktu. Sir Percival hâlâ koridorda bizi bekliyordu.

Baktığımız en son odadan çıkarken Lady Glyde:

— Ne olur gitmeyin Mrs. Michelson. Beni bırakmayın.
diye fısıldadı.

Şonra daha benim bir şey söylememe fırsat vermeden kocasının yanına gitti.

— Bu ne demek oluyor? Yalvarıyorum söyle. Bu ne demek?

— Bu demektir ki Marian Halcombe dün kalkıp giyinecek kadar iyileşmişti. Hazır Fosco gidiyorken kendisi de Londraya gitmek istedi, hatta ısrar etti.

— Londra'ya mı?

— Evet. Oradan da Limmeridge'ye gidecek.

Lady Glyde bana dönerek:

— Siz Marian'ı görmüştünüz. Bana açıkca söyleyin. Sizce ablam yolculuğa çıkacak durumda mıydı?
diye sordu.

— Bence değildi.

Bu sefer Sir Percival bakışlarını bana çevirdi.

— Gitmeden önce hastabakıcıya Marian Halcombe'nin çok kuvvetli ,çok iyi olduğunu söylememiş miydiniz?

— Onu inkâr etmiyorum Sir Percival.

— Mrs. Michelson'un cevaplarını birbiriyle karşılaştır. Lütfen aklını başına topla. Yola çıkacak kadar kuvvetli olmasaydı onun isteğini yerine gertirirmiydik sanıyorsun? Sonra başında üç becerikli insan var. Fosco, karısı, Mrs. Rubelle. Hastabakıcı sırf bu maksatla gitti. Dün bir arabayı sadece ablana verdiler. Yorusa diye içine de bir yatak yaptılar. Bugün de Fosco ile Mrs. Rubelle onunla birlikte Cumberland'a gidecekler.

Hanım onun sözünü kesti.

— Marian ne diye beni burada yapayalnız bırakıp da Limmeridge'ye gitti?

— Amcân önce ablanla konuşmak istemiş. Ondan sonra seni evine alacakmış. Marian Halcombe'nin hastalığının başlangıcın-

da amcandan aldığı mektubu hatırlıyor musun? Kendi gözleriyle neler yazıldığını görmüştün.

— Hatırlıyorum.

— Mademki hatırlıyorsun. O zaman gidişine ne diye şaşıyorsun? Limmeridge'ye dönmek istiyordun. O da amcandan izin almaya gitti.

Zavallı Lady Glyde'in gözleri yaşardı.

— Marian bana allahaismarladık demeden bir yere gidemezdi.

— Bu sefer de diyecekti ama senin de kendisinin de dayanmayacağını korktu. Senin ağlıyarak onun gitmesini önlemeye çalışacağını, boşu boşuna üzüleceğini düşündü. Daha başka itirazın var mı? Varsa aşağıda yemek odasında konuşalım. Ben şarap içmek istiyorum.

Sir Percival yanımızdan uzaklaştı.

Bu garip konuşma sırasında Sir Percival'in hali her zamanki haline hiç benzemiyordu. Karısı kadar sinirliydi.

Lady Glyde'e odasına dönmesi için ne kadar ısrar ettimse yine sözümü geçiremedim. Paniğe kapılmış insanlar gibi olduğu yerde duruyordu.

— Ablamın başına mutlaka bir şey geldi.

— Ablanız çok iyiydi. Onun durumundaki kadınların yapamayacağı birçok şeyleri o yapabilir. İnşallah bir şey olmamıştır. Ben öyle sanıyorum.

— Ben de Marian'ın peşinden gitmeliyim. Onun hayatta olduğunu gözlerimle görmezsem inanmam. Haydi siz de benimle beraber Sir Percival'in yanına gelin.

Sir Percival masanın başına geçmişti. Önünde bir şarap sürahesi duruyordu. Biz içeri girerken bardağı dudaklarına götürüp bir yudumda midesine indirdi. Bana öylesine kızgın bir hava içinde bakmıştı ki odada bulunduğum için özür dilemeye kalkıştım.

Birden:

— Bu evde gizli bir takım şeyler dolaşüyor sanıyorsunuz? Öyle bir şey yok. Sizden de başkalarından da hiçbir şey saklanılmıyor diye bağırdı.

Bu garip sözlerden sonra bardağına tekrar şarap doldurdu. Lady Glyde'e ne istediğini sordu.

Bayan kararlı bir şekilde:

— Mademki ablam yolculuk edecek durumdaydı ben de yola çıkabilirim. Sizden ricam Merain'ı merak etmemi mazur görmeyiniz ve öğleden sonraki trenle gitmeme izin vermeniz. dedi.

— Yarına kadar beklemelisiniz. O zaman sözümü geri almazsam gidebilirsin. Ama sözümü geri alacağımı hiç sanmıyorum. Bu akşamki postayla Fosco'ya haber vereceğim.

Bu son kelimeleri bardağını ışığa tutup şaraba bakarak söylemişti. Bütün konuşma süresince karısına bir defa bile bakmamıştı. Böylesine asil bir kişinin böyle terbiyesizce davranmasına çok üzülmüştüm.

Lady Glyde şaşırmıştı.

— Kont Fosco'ya niçin haber veriyorsunuz?

— Seni karşılamaya gelsin diye. Seni istasyondan alır. Geceyi St. Jonh's Wood'da onun yanında geçirirsin.

Lady Glyde'in koluma sarılmış olan parmakları titredi. Bunun nedenini bir türlü çözemedim.

— Onun beni karşılamasına lüzum yok. Gece Londra'da kalmasam daha iyi.

— Hayır kalmalısın. Cumberland'a bir günde gidemezsin. Londra'da kalıp dinlenmelisin. Yalnız başına bir otele yerleşmene razı olamam.

— Onlara gitmesem daha iyi. Londra'da hiç kalmak istemiyorum. Kont Fosco'ya haber vermeyin. Ona bir şey yazmayın lütfen.

Sir Percival bardağına şarap doldururken bardak devrildi ve masanın üzerine döküldü.

Boğuk bir sesle:

— Gözlerim bozuluyor gibi.

dedi.

Hareketlerinden, görünüşünden şarabın onu sarhoş ettiğinden korktum.

Lady Glyde eskisinden daha içten bir yalvarışla:

— Ne olur ona bir şey yazmayın.

dedi.

Sir Percival ani bir öfkeyle bağırdı.

— Neden yazmıyacakmışım? Lonrada senin kalman için halanın evinden daha uygun bir yer olabilir mi? Zaten amcan da senin Londrada kalmanı uygun buluyor. Bak unutuyordum. Amcandan bir mektup geldi sana. Bu sabah sana gönderecektim aklımdan çıktı. Al bak oku da ne diyor.

Lady Glyde mektubu okuduktan sonra bana verdi.

Fısıltı halinde:

— Siz okuyun. Bana ne oluyor anlanıyorum. Okuyamıyorum.

dedi.

Bu, iki üç satırlık bir pusulaydı. Öylesine kısa, öylesine ilgisizce bir ifade ile yazılmıştı içim sızladı. Lady Glyde'ye ne zaman isterse gelebileceğini, gece Londra'da halasının yanında kalmasını söylüyordu.

Daha ben pusulanın sonuna gelmeden Lady Glyde:

— Orada kalmak istemiyorum.

diye tekrarladı.

— En doğru hareket geceyi halanın yanında geçirmektir. Mademki senin kendine bakacak kadar aklın yok başkalarının sözlerini dinle. Ben senin orada kalmanı istiyorum. Marian'ın yaptığı şeyi ne diye yapmak istemiyorsun?

— Marian ha? Marian, Kont Fosco'nun evinde mi kaldı?

— Evet. Dün geceyi orada geçirdi. Sen de amcanın sözünü dinleyip onun yaptığını yapacaksın. Yarın gece Kont Fosco'nun evinde kalacaksın. İşlerime daha fazla engel olma da sana izin verdiğime beni pişman etme.

Ansızın ayağa kalkıp verandaya çıktı.

— Affedersiniz bayancığım. Sir Percival'in dönüşünü beklememek daha iyi olacak. Şarap onu biraz heyecanlandırmış. diye fısıldadım.

Lady Glyde dalgın ve üzgün bir tavırla odadan çıkmayı kabul etti.

Yukarı çıkar çıkmaz onu yatıştırmak için elimden geleni yaptım. Ama bütün gayretlerime rağmen ablasını merak ediyordu. Onun Kont Hazretleri hakkında beslediği fena fikirlere itiraz etmeyi ödevim bildim.

— İncil'de bir söz vardır. «Meyvalara göre hüküm veriniz.» Marian Halcombe'nin hastalığının ilk başından beri kont'un gösterdiği ilgi, şefkat bence bizim saygımızı, güvenimizi kazanmalıdır. Kont Hazretlerinin Dr. Dawson'la kavgaya etmesinin bile sebebi ablanızın durumundan endişelendiği içindi.

— Hangi kavgadan sözediyorsun?

Dr. Dawson'un kızıp gitmesiyle sonuçlanan olayı anlattım. Bayan söylediklerim korkusunu büsbütün arttırmış gibi ayağa kalktı, şaşkın şaşkın odada dolaşmağa başladı.

— Çok kötü. Sandığımdan daha kötü. Dr. Dawson'un Marian'ın yola çıkmasına asla izin vermiyeceğini Kont biliyordu. Onun için onu evden uzaklaştırmak maksadıyla doktoru özellikle sinirlendirdi.

— Ama bayancığım...

— Mrs Michelson, kim ne derse desin ablamın o adamın evinde kendi isteğiyle kaldığına inanmam. Ona karşı duyduğum dehşet o derece büyük ki ne Sir Percival'ın dedikleri, ne amcamın

yazdıkları beni kandıramaz. Elimde olsa onun çatısı altında ne bir lokma ekmek yerim, ne de bir yudum su içerim, ne de bir dakika uyurum. Ama bu şüphe bana öyle büyük bir azap veriyor ki sırf bundan kurtulmak için onun gittiği her yere, hatta Kont Fosco'nun evine bile gidebilirim.

— Marian'ın Cumberland'a gittiğine inanamıyorum. O hâlâ o adamın evinde. Marian gerçekten Cumberland'a gitmişse yarın gece Kont Fosco'nun evinde kalmıyacağım. Ablamdan sonra en yakın dostum Londra'da oturuyor. Mrs. Vesey'den sözettiğini hiç duydunuz mu? Ona mektup yazıp geceyi orada geçirmeği düşünüyorum. Onun evine nasıl gideceğim, Kont'un elinden nasıl kurtulacağım bilemiyorum. Ablam Cumberland'a gitmişse ne yapıp yapar Mrs. Vesey'in evine giderim. Sizden tek ricam Mrs. Vesey'e yazacağım mektubun Londra'ya gitmesini sağlamak. Aşağıdaki postaya güvenemiyorum. Bu sırrımı saklayıp bana yardım eder misiniz? Bu sizden isteyeceğim en son şey.

Son zamanlardaki sıkıntının, endişenin bayanın aklına dokunduğundan korkmağa başlamıştım. Sonunda kendi kendimi tehlikeye atmak pahasına da olsa razı oldum. Sonradan olanlar şimdi aklıma geliyor da bayanın Karasu Malikânesinde geçirdiği o son gün benden istediği şeyi yerine getirdiğim için Tanrıya şükrediyorum.

Lady Glyde mektubu yazıp elime verdi. Hemen o akşam köydeki posta kutusuna götürüp attım.

Yatıncaya kadar Sir Percival'i görmedik.

Lady Glyde'nin isteği üzerine onun odasının yanındaki odada yattım. Aramızdaki kapıyı da açık bıraktık. Lady Glyde geç saatlere kadar uyumadı. Mektuplarını okuyup yırttı. Karasu Malikânesine bir daha dönmiyecekmiş gibi sevdiği ufak tefek şeyleri çekmelerden boşaltıp bavuluna doldurdu. Yattığı zaman da pek rahat uyudu. Birçok defalar uykusunda bağırdı. Hele bir ke-

resinde öyle bağırdı ki, kendisi bile uyandı. Rüyasında ne görmüştü bilemiyorum. Zaten artık önemi de yok. Ona çok acıdım.

Ertesi gün hava güneşliydi. Sir Percival kahvaltıdan sonra yanımıza gelerek arabanın onikiye çeyrek kala hazır olacağını söyledi. Londra treni bizim istasyondan onikiyi yirmi geçe kalkıyordu. Sir Percival, Lady Glyde'e derhal bir yere kadar gitmek zorunda olduğunu, biraz sonra döneceğini söyledi. Herhangi bir şey olur da dönemezse, Lady Glyde'i istasyona ben götürecektim, trene yetişmesine dikkat edecektim. Sir Percival sözünü bitirince kapıya doğru ilerledi. Karısı elini tutarak onu durdurdu.

— Seni bir daha görmeyeceğim. Artık ayrılıyoruz. Belki de ebediyen. Ben seni bütün kalbimle bağlıyorum, Percival. Sen de beni bağışlamağa çalışacak mısın?
dedi Lady Glyde.

Sir Percival'in yüzü feci bir şekilde bembeyaz kesildi, çıplak alnında ter taneleri belirdi.

Karısıyla vedalaşmaktan kaçınıyormuş gibi acele ile dışarı çıkarken :

— Döneceğim.
dedi.

Sir Percival'i eskidenberi sevmezdim ama Lady Glyde'den ayrılışını görünce, onun emrinde çalıştığımdan, onun ekmeğini yediğimden utandım. Zavallı bayana bir kaç avutucu söz söylemeyi düşündüm ama kocasının arkasından bakarken yüzünde öyle bir ifade vardı ki birşey söylememeğe karar verdim.

Araba zamanında geldi. Sir Percival ise görünürde yoktu. Son dakikaya kadar boşu boşuna bekledim.

Benim omuzumda hiçbir sorumluluk yoktu ama yine de içim rahat değildi.

Araba kapıya gelince :

— Londra'ya kendi isteğinizle mi gidiyorsunuz?
diye sordum.

— Bu şüphenin yarattığı azaptan kurtulmak için nereye deseler giderim.

Marian Halcombe'yi ben de onun kadar merak ediyordum. Londra'da herşey yolunda ise bana bir satır mektup yazıp haber vermesini rica etmek cesaretini gösterdim.

— Elbette Mrs. Michelson.

Sonra sessiz, dargın durduğunu görünce :

— Hepimizin çekecek çilesi vardır.

dedim.

Kendi düşüncelerine daldığından beni duymamış gibi cevap vermedi.

— Dün gece iyi uyumadınız.

— Evet. Durmadan rüyalarla uğraştım.

— Öyle mi bayancığım?

Bana rüyalarını anlatacak sandım ama o bana sual sordu:

— Mrs. Vesey'in mektubunu kendi elinizle postaya verdiniz değil mi?

— Evet, bayancığım.

Derin derin içini çekti.

İstasyona vardığımızda trene iki dakika vardı. Arabayı sürmüş olan bahçıvan eşyayı yerleştirirken ben bileti aldım. Lady Glyde'in yanına geldiğimde trenin düdüğü duyuldu. Bileti elimden alırken koluma sarılarak :

— Keşke siz de benimle gelseydiniz.

dedi.

O an duyduğum hisleri bir gün önce duymuş olsaydım Sir Percival'den ayrılmak pahasına da olsa, onunla birlikte gitmeğe hazırlanırdım. Ama ne yazık ki vakit yoktu. Artık onun bu arzusunu yerine getirmek için çok geçti. Lady Glyde trene binmeden önce bahçıvana çocukları için biraz bahşış verdi.

— Bana da ablama da çok iyilik ettiniz. Kimsesiz zamanımızda bize arkadaşlık yaptınız. Sizi ömrüm oldukça minnetle anacağım. Allahaismarladık. Tanrı sizinle olsun. dedi.

Bunları söylerken sesi, tavrı gözlerimi yaşarttı. Sanki bir daha birbirimizi görmemek üzere ayrılıyor gibi geldi bana. Onun trene binmesine yardım ettim.

Onu neşelendirmek için şöyle dedim :

— Güle güle bayancığım. Tabii şimdilik. Tanrı inşallah size güzel günler gösterecek.

Yerine oturduktan sonra pencereye uzandı ve :

— Siz rüyalara inanır mısınız? Ömrümde dün gece gördüğüm rüyalar gibi rüya görmemiştim. İçimdeki korku hâlâ devam ediyor. dedi.

Cevap vermeme fırsat kalmadan düdüğü düdüğü tren kalktı. Gözleri kederliydi. Elini salladı ve sonra artık onu göremez oldum.

Öğleden sonra ancak beşe doğru serbest kalınca biraz hava almak üzere bahçeye çıktım.

Evin köşesini dönünce biraz ötede bir yabancıyı dolaşmakta olduğunu görerek irkildim. Bu yabancı bir kadındı. Arkası bana dönük olarak yolda ağır ağır ilerliyor ve çiçek topluyordu. Ona yaklaşıncaya ayak seslerimi duyup bana döndü.

Kanım damarlarımda dondu. Bahçede çiçek toplayan yabancı, Mrs. Rubelle'den başkası değildi. Ne kımıldayabildim ne de bir şey söyleyebildim. O elindeki çiçeklerle, her zamanki gibi sâkin haliyle yanıma yaklaşarak :

— Ne oldu?

diye sordu.

Boğuk bir sesle :

— Demek siz buradaydınız. Londra'ya gitmediniz. Cumberland'a da gitmediniz. dedim.

— Ne münasebet. Buradan hiç ayrılmadım ki.

Bütün cesaretimi toplayıp derin bir nefes alarak bir şey daha sordum :

— Marian Halcombe nerede?

Mrs. Rubelle yüzüme bakıp güldü :

— O da buradan ayrılmadı.

Bu şaşırtıcı cevabı duyunca aklıma Lady Glyde'den ayrıldığım an geldi. Suçlu olmadığım için pişmanlık duygusuna kapılmadım. O an bu garip gerçeği dört saat önce bilmiş olmak için bir çok şeyler feda edebilirdim.

Mrs. Rubelle benim bir şey daha söyleyeceğimi umuyormuş gibi çiçek buketini düzelterek ses çıkarmadan bekliyordu.

Bir şey söyleyemedim. Lady Glyde'in zayıf durumunu, bozuk sağlığını düşündüm. Benim öğrendiğimi öğrendiği an yiyeceği darbe aklıma gelince her tarafımın titrediğini hissettim. İki zavallı kardeş için duyduğum korku bir iki dakikadan fazla dilimin tutulmasına sebep oldu.

Sonra Mrs Rubelle çiçeklerin üzerinden yan yan bakarak :

— İşte Sir Percival de geliyor.

dedi.

Onu ben de görmüştüm. Çiçeklere kamçısıyla hırslı hırslı vurarak bize doğru geliyordu. Yüzümdeki ifadeyi görecektik kadar yaklaşıncaya durdu, kamçısını çizmesine vurdu, bir kahkaha attı. Bu, öylesine vahşi bir kahkahaydı ki, yanındaki ağacın üzerindeki kuşlar bile uçuşuverdiler.

Sir Percival :

— Mrs. Michelson demek sonunda keşfettiniz öyle mi?

dedi.

Cevap vermedim. Sir Percival Mrs. Rubelle'ye dönerek :

— Bahçeye ne zaman çıktınız?

diye sordu.

— Yarım saat önce. Lady Glyde Londra'ya gider gitmez serbest olduğumu söylemişsiniz.

— Doğru. Sizi suçlamıyorum, sadece soruyorum.

Bir an durduktan sonra bakışlarını bana çevirerek alay edencesine :

— İnanmıyorsunuz, değil mi? Gelin de kendi gözünüzle görün. dedi.

Önümüze geçerek evin ön tarafına doğru yürüdü. Ben onun arkasından gidiyordum. Mrs. Rubelle de benim arkamdan. Biraz sonra Sir Percival kamçısıyla binanın kullanılmayan orta kanadını göstererek :

— İşte. Kraliçe Elizabet tarzı yatak odalarını bilirsiniz. Marian Halcombe şu anda onların en iyisinde rahat rahat oturuyor. Mrs. Michelson'u içeri götürüverin Mrs. Rubelle. Anahtar yanınızda mı?

Bütün hayatım boyunca el kapısında iş görmüş olsaydım bu anda ne yapardım bilmiyorum. Kendi kendimin hâkimi bir kadın olarak eğitilmiş olduğum için, hislerim, gördüğüm terbiye, tutacağım yol hakkında duraklamamı önledi. Kendi kendime karşı, Lady Glyde'ye karşı duyduğum görev hissi, ikimizi de bir sürü adî yalanla utanmadan aldatmış olan bir adamın yanında bir dakika bile fazla çalışmama engel oluyordu.

— İzin verirseniz sizinle özel olarak birkaç şey konuşacağım, Sir Percival. Ondan sonra bu hanımla birlikte Miss Halcombe'nin odasına giderim.

Mrs. Rubelle küstah bir tavırla buketini kokladı ve sonra evin sokak kapısına doğru ilerledi.

Sir Percival sert bir sesle :

— Şimdi ne istiyorsunuz bakalım? dedi.

— Karasu Malikânesindeki görevimden istifa etmek istiyorum.

Bana en kötü bakışlarından birini fırlatarak, ellerini sinirli sinirli ceketinin ceplerine daldırdı.

— Neden? Sebebini bilmek istiyorum.

— Bu evde olup bitenler hakkında fikir yürütmek bana düşmez Sir Percival. Sizi kırmak istemem. Ama sizin hizmetinizde daha fazla kalırsam Lady Glyde'yi de kendi kendimi de aldatmış olurum.

Sir Percival ansızın en haşın tavrıyla haykırdı :

— Orada durup şüphelerinizi yüzüme çarptığınız zaman görevinizde kusur ettiğinizi anlamıyor musunuz? Ne demek istiyorsunuz? Kendi hatırı için Lady Glyde'i biraz aldatmış olmamızı kendinize göre kötüye yorumladınız. Hava değişikliği yapması onun sağlık durumu bakımından gerekliydi. Ama Marian'ın burada kaldığını bilseydi dünyada gitmezdi. Onu kendi iyiliği için aldattık. İsterseniz gidebilirsiniz. Sizin gibi kâhya kadın çok. Buraya gelmek için can atarlar. Yanımdan ayrıldıktan sonra özel işlerim hakkında etrafa fena dedikodular yaymamağa dikkat edin. Gerçeği olduğu gibi söyleyin, yoksa pişman olursunuz. Marian'ı kendi gözlerinizle görün. Evin bu kısmında da kendi odasındaki kadar dikkatle bakılmış mı bakılmamış mı anlayın. Doktorun Lady Glyde'in ilk fırsatta hava değişikliği yapması hakkında söylediklerini hatırlayın. Bütün bunları iyice aklınızda tutun, sonra cesaretiniz varsa benim de, işlerimin de hakkında kötü kötü konuşun.

Söyledikleri de yaptıkları da bir gün önce yanımda söylediği çirkin yalanları, Lady Glyde'yi ablasından ayırıp, endişeden yarı çılgın halde boşu boşuna Londra'ya gönderen zalimce dalavere hakkındaki fikrimi değiştirmemişti. Bu düşüncelerimi açığa vurmamıştım ama kararımın da caymış değildim.

— Sizin yanınızda çalıştığım sürece maksatlarınız hakkında size bir şey sormıyacak kadar görevimi bilirim, Sir Percival. Sizin yanınızdan çıktıktan sonra da beni ilgilendirmeyen meseleler hakkında...

O benim sözümü yarıda keserek :

— Ne zaman gitmek istiyorsunuz?

diye sordu.

— Siz ne zamanı uygun bulursanız.

— Benim bu işle bir ilgim yok. Yarın sabah evden çıkar gidersiniz. Hesabınızı bu gece çıkartırım. Bu işte arzusu sorulacak bir insan varsa o da Marian Halcombe'dir. Mrs. Rubelle'nin süresi bugün doluyor. Bazı sebeplerden dolayı bu gece Londra'da bulunmak istiyor. Siz de derhal gidebilirsiniz. Burada Marian Halcombe'ye bakacak bir kişi kalmıyor.

İki kardeşin başlarına gelen bu karışık durumda onları yalnız bırakmağa gönlüm razı gelmedi. Yerine ben geçer geçmez Mrs. Rubelle'nin gideceğini öğrendim. Dr. Dawson'un hastasını yeniden görmeye gelebilmesi için izin istedim. Sonra Marian Halcombe'nin bana ihtiyacı kalmayınca kadar Karasu'da oturmağı kabul ettim. Sir Percival yanımdan uzaklaşınca ben de Mrs. Rubelle'nin yanına gittim.

Mrs. Rubelle ile birlikte evin oturulmayan kısmına girdik. Hastabakıcı elindeki anahtarla Elizabet tarzı odalara açılan koridorun başındaki kapıyı açtı. Bu kapı benim zamanımda hiç kullanılmamıştı. Çeşitli vesilelerle evin öbür tarafından buraya girmiş olduğum için odaları iyi bilirdim. Mrs. Rubelle üçüncü kapının önünde durdu. Bu kapıyla iç kapının anahtarlarını bana verdi. İçeri girmeden önce görevinin sona erdiğini anlatmak istedim. Onun için hasta bayana bakmayı artık tamamen kendî üzerime aldığımı ona açık açık söyledim.

— Bugün mü gidiyorsunuz?

— Mademki artık yerimi siz alıyorsunuz, yarım saate kadar giderim. Sir Percival'den Tanrı razı olsun. İstedğim zaman bahçıvanın beni arabayla istasyona götüreceğini söyledi. Zaten eşyam toplanmış vaziyette. Allahaismarladık.

Mrs. Rubelle'yi bir daha görmediğim için Tanrıya şükrediyorum.

Odaya girdiğimde Marian Halcombe uyuyordu. O yüksek, eski tarz yapılmış, karanlık yatağa yatırmışlardı. Pek kötüleşmiş değildi. İhmâle uğramış olduğunu gösteren en ufak bir işaret bile yoktu. Oda sıkıntılı ve karanlıktı. Evin arkasındaki ıssız bir avluyu gören pencere, içeri temiz hava dolsun diye açılmıştı. Odayı rahat bir hale getirmek düşüncesiyle ne yapmak mümkünse yapılmıştı. Sir Percival bütün eziyeti zavallı Lady Glyde'ye çektiirmişti. Marian Halcombe'ye ise, onu saklamaktan başka kötü bir hareket yapılmamış gibiydi.

Hastayı sâkin uykusundan uyandırmamak için ses çıkarmadan dışarı çıkıp bahçıvana doktoru çağırması için emir verdim. Mrs. Rubelle'yi istasyona bıraktıktan sonra Dr. Dawson'lara gitmesini, bize gelsin diye benden haber bırakmasını rica ettim. Benim hatırımı kırmayacağını, Kont Fosco'nun da olmadığını görünce kalacağını biliyordum.

Bir süre sonra bahçıvan geldi. Doktorun evine gitmiş, ama doktor rahatsız olduğundan ancak yarın bize geleceğini söylemiş.

Bahçıvana, karanlık basmadan gelmesini, boş yatak odalarından birinde, çağırırsak duyabileceği yerde yatmasını rica ettim. Bütün gece o ıssız evin en ıssız kısmında yapayalnız kalmak istemeyişimi adam hemen anladı. Saat sekizle dokuz arasında gelmesini kararlaştırdık.

Bahçıvan tam zamanında geldi. Onu çağırmış olduğuma sevindim, çünkü gece yarısından önce Sir Percival'in öfkesi fazla-

laştı. Bahçıvan orada olup onu yatıştırmasaydı kimbilir ben ne yapacaktım?

Bütün gün heyecanlı heyecanlı evde, bahçede dolaşmıştı. Ben bu huzursuzluğunu öğleyin içtiği şaraba yormuştum. Geceleyin koridorda dolaşırken, onun asıl oturulan kısımda avaz avaz bağırdığını duydum. Bahçıvan onun yanına koşarken ben Marian Halcombe bu gürültüyü duymasın diye ara kapıyı kapattım.

Bahçıvan yarım saat sonra döndü. Evin beyinin iyice çıldırdığını söylüyordu. Ama, bu benim sandığım gibi şarap yüzünden değildi. Bey bir buhran geçiriyordu. Bahçıvan onu sofada tek başına bir aşağı bir yukarı dolaşıp, büyük bir hırsla bu zindana benzeyen evde bir dakika daha kalamıyacağını söylerken bulmuş. Bahçıvanı görünce küfür ve tehdit ederek arabayı derhal hazırlamasını söylemiş. Bir çeyrek saat sonra da arabaya atlanmış, atları kamçılıyıp dört nala sürerek tek başına oradan uzaklaşmış. Yüzü ayışığında kül gibi solukmuş. Bahçıvan onun kapıdaki kapıcıya yol versin diye bağırdığını, sonra sessiz gece içinde tekerleklerin son süratle yollarına devam ettiğini duymuş.

Ertesi gün veya bir iki gün sonraydı. Arabayı en yakın kasaba olan Knowlesbury'den eski hanın seyisi getirdi. Sir Percival o handa kalmış, sonra trenle adamın bilmediği bir yere gitmiş. Bundan sonra ne kendinden, ne de başkasından Sir Percival hakkında hiçbir haber alamadım. Şu anda İngiltere'de olup olmadığını da bilmiyorum. Bir daha görmemeyi de Tanrıdan dilerim.

Lady Glyde'in gidişi haberinin de ondan pek az sonra aldığımız acıklı haberin de Marian Halcombe üzerinde yarattığı etkiyi yazmam gerekiyor. İki haberi de önceden onu elimden geldiği kadar alıştırdıktan sonra verdim. Dr. Dawson çağırdığım zaman, hastalığı yüzünden birkaç gün gelememi. Onun için bana ancak ikinci haberi Marian Halcombe'ye duyurmak hususunda yardımcı olabildi. Acıklı günlerdi onlar... Şimdi düşünmesi, yazması

bile içimi burkuyor. Marian iyileşinceye kadar Karasudan ayrılmadım. Beni o mutsuz evden uzaklaştıran tren onu da uzaklaştırdı. Londra'da yas içinde ayrıldık. Ben İslinton'da bir akrabamın yanında kaldım. O Cumberland'a Mr. Fairlie'nin yanına gitti.

Lady Glyde'in Karasu Malikânesinden ayrılışının tam tarihini hatırlayamadığıma çok üzülüyorum. O acıklı yolculuğun tarihini tam olarak tesbit etmek çok önemliymiş diyorlar. Temmuz sonlarında bir gün olduğunu ancak hatırlayabiliyorum. Keşke o günün tarihi de kafama trenin penceresinden bana son defa bakan o zavallı yüzü gibi kazılmış olsaydı.

K I S I M I V

Kont Fosco'nun yanında çalışan aşçı H. Pinhorn'un anlattıkları.

Bu yaz eski işimden çıkmış olduğum için boş geziyordum. Bir ara St. John's Wood'da Orman Sokağı No. 5 den bir aşçı aradıklarını duydum. Beni imtihan edip işe aldılar. Evin beyinin adı Fosco idi. Hanım İngiliz'di. Biri Kont biri Kontes'ti. Bir de orta hizmetlerini yapan bir kız vardı. Evde ikimizden başka hizmetçi yoktu.

Beyle hanım bizden sonra geldiler. Gelir gelmez de misafir beklediklerini söylediler. Bu misafir hanımın yeğeniymiş. Birinci kattaki arka odayı hazırladık. Hanım, Lady Glyde'in hasta olduğunu, yemekleri ona göre dikkatle hazırlamamı söyledi. Lady Glyde gelince hepimizi korkuttu. O sıralarda işim çok olduğundan beyin onu nasıl getirdiğini göremedim. Orta hizmetçisi onlara kapıyı açtı, misafiri salona aldı.

Benim yanıma döneli daha pek çok olmamıştı ki, yukarıda bir gürültü koptu, salondaki çingirak deli gibi çalmağa başladı. Hanım bağırarak bizi çağırdı.

İkimiz de yukarı koştuk. Misafir hanım kanapenin üzerinde yatıyordu. Yüzü ölü gibi bembeyazdı. Elleri sımsıkı kenetlenmişti. Başı bir yana kaymıştı. Hanım, Lady Glyde'in ansızın korkup bayıldığını söyledi.

Mahalleyi onlardan iyi bildiğim için doktor çağırmağa gittim. En yakın doktorlar birlikte çalışan Goodricke ile Garth'dı. Bütün St John's Wood'da iyi tanınırlardı. Dr. Goodricke muayenehanedeydi. Hemen benimle geldi.

Doktor bir şey yapabilinceye kadar epeyi bir zaman geçti. Zavallı hanımın sara nöbeti tutmuştu, kıvranıp duruyordu. En sonunda yorulup halsiz kalınca yatağına yatırdık. Dr. Goodricke ilâç almak için evine gitti. Bir çeyrek saate kalmadan döndü. İlâçtan başka bir de boru şeklinde oyuk bir mahun tahta parçası getirmişti. Biraz durduktan sonra borunun bir ucunu hanımın kalbine, öbür ucunu kendi kulağına koydu, dikkatle dinledi.

Dinlemesini bitirince hanıma :

— Durum çok kötü. Lady Glyde'nin akrabalarına derhal haber vermenizi tavsiye ederim. dedi.

Hanım :

— Kalp mi?

diye sordu.

— Evet, hem de çok ciddi.

Hastalık hakkındaki fikirlerini anlattı, ama ben anlayamadım. Yalnız sonunda, misafir hanımın doktorluk işi kalmadığını söyledi.

Kontes bu haberi Kont'tan daha sâkin bir şekilde karşıladı. Bey uzun boylu, şişman, yaşlıca, garip bir adamdı. Bir çok kuşları, beyaz fareleri vardı. Doktorun sözlerine çok üzüldü.

— Zavallı Lady Glyde. Zavallı Lady Glyde.

diye söyleniyor, bir yandan da tiyatro oyuncusu gibi ellerini oğuştura oğuştura dolaşıyordu. Hanım, doktora misafirin kurtulup kurtulamıyacağı hakkında bir sual sorduysa, bey en aşağı elli sual sordu. Hepimizi deliye çevirdi. Sonunda ortalık yatışınca bahçeye indi. Küçük küçük demetler yapıyor, hastanın odasını süslemek üzere bana veriyordu. Sanki bunun bir faydası olacaktı. Herhalde adamın kafası biraz çatlaktı. Ama adamın pek tatlı dili vardı. Son derece neşeliydi. Ben onu hanımından çok sevdim. Hanım sert, katı yürekliydi.

Akşama doğru hasta kendine geldi. Sara nöbeti onu o kadar yormuştu ki ne kımıldayabilmiş ne de iki söz söyleyebilmişti.

Kendine gelince odayı ve bizleri süzdü. İyi olduğu zaman güzel bir kadınmış. Sarı saçlı, mavi gözlü. O gece rahatsız uyumuş. Sabaha kadar tek başına onun yanında nöbet bekliyen hanım öyle söyledi. Ben yatmadan, bir şey lâzım mı diye bir kere daha hastanın yanına gittim. Hanım şaşkın şaşkın kendi kendine birşeyler mırıldanıyordu. Yanında olmıyan birisiyle konuşmak istiyor gibiydi. Bu kimsenin adını önce anlıyamadım. İkinci seferinde bey kapıyı çaldı. Yine bir demet çiçek getirdi, bir çok sual sordu.

Ertesi sabah erkenden odasına girdiğim zaman hasta hanım yine bitkin, yarı baygın, yarı uykulu bir haldeydi. Dr. Goodricke akıl danışmak üzere Dr. Garth'ı da getirdi. Hanımı odanın öbür ucuna çekerek durumu hakkında çeşitli sorular sordular. Eskiden nasılmış? Doktoru kimmiş? Bir üzüntü sonunda uzun zaman hasta yattığı olmuş mu? Hanımın bu son soruya «Evet» diye cevap verdiğini hatırlıyorum. Dr. Goodricke Dr. Garth'a bakıp başını salladı. Geçirdiği üzüntünün kalbindeki bozuklukla bir ilgisi olduğunu düşünüyor gibiydiler. Bana sorulursa doğuştan zayıftı herhalde.

Az sonra uyanınca ansızın iyileşti. Hastanın rahatsız edilmesini söyleyerek bizi odasına sokmadılar. İyileştğini beyden duyduk. Hastanın halindeki değişiklik Kont'u pek neşelendirmişti. Başında kenarı kıvrık koskocaman beyaz şapkasıyla bahçe penceresinden mutfığa bakarak :

— Mrs. Pinhorn, Lady Glyde iyiliğe döndü. İçimiz rahat etsin. Artık biraz dolaşıp bacaklarımı hareket ettirmek istiyorum. Bir siparişiniz var mı? Akşama ne yapıyorsunuz? Kek mi? dedi.

Kont altmış yaşında vardı ama yine de ağır hamur işlerine bayılırdı.

Öğleden önce doktor yine geldi. Lady Glyde'nin daha iyi olduğunu kendi gözleriyle gördü. Onunla konuşmayı bize yasak et-

ti, herşeyden önce bol bol uyuması gerektiğini söyledi. Hastanın haline bey kadar sevinmiş değildi. Aşağı indiği zaman sadece saat beşte yine geleceğini söyledi.

Saat beşe doğru — Kont daha dönmemişti — yatak odasının çingırağı acı acı çalındı, hanım dışarı çıkarak Dr. Goodricke'ye gitmemi, hastanın bayıldığını söylememi tenbih etti. Tam şapkamla atkımı almıştım ki büyük bir şans eseri olarak doktor geldi. Onu içeri aldım. Arkasından yukarı çıktım.

Hanım kapıda :

— Lady Glyde yine eskisi gibiydi. Uyanıktı. Garip garip etrafına bakınıyordu. Sonra hafif bir feryat kopararak bayıldı. dedi.

Doktor yatağın yanına gitti, hanımın üzerine eğildi. Hastayı görür görmez ansızın ciddileşti, elini onun kalbine koydu.

Kontes gözlerini Dr. Goodricke'nin yüzünden ayırmıyordu. Onun halini görünce tepeden tırnağa titremeğe başladım.

— Öldü mü?

diye fısıldadı.

Doktor gayet ciddi ve sâkin cevap verdi :

— Evet. Öldü. Zaten dün kalbini dinlediğim zaman korkmuştum.

Hanım adım adım geriledi. Titreyerek kendi kendine :

— Demek öldü. Bu kadar ansızın ölüverdi. Kont ne diyecek şimdi...

diye mırıldandı.

Dr. Goodricke onun aşağı inmesini tavsiye etti.

— Bütün gece uykusuz kaldınız. Sinirleriniz bozuk. Ben gereken tertibatı alıncaya kadar bu hanım odada beklesin.

Hanım onun sözünü dinledi. Baştan aşağı titreyerek :

— Kont'a nasıl söyleyeceğim? Kont'a nasıl söyleyeceğim?

diye mırıldanarak dışarı çıktı.

O çıkınca Dr. Goodricke :

— Evin beyi yabancıymış. Böyle bir durum karşısında ne yapılacağını bilir mi?
dedi.

— Bilmiyorum. Ama hiç sanmam.
dedim.

Doktor bir an düşündükten sonra :

— Gerçi bizim âdetimiz değildir ama, onları bir güçlükten kurtarmak için ölümü belediyeye haber vereyim. Lütfen bunu beyle hanıma söyleyin. Siz burada bekler misiniz?
dedi.

— Elbette beklerim. Zavalılığı kurtarmak için başka bir şey yapmak mümkün değil miydi?

— Hayır. Bundan önce de çok çekmiş olacak. Ben geldiğimde durumu zaten ümitsizdi.

— Elden ne gelir ki, sonunda hepimiz aynı yolun yolcusuyuz. Doktorun konuşmak istemiyor gibi bir hali vardı. Allahaismarladık diyerek çıkıp gitti.

Doktorun gönderdiği kimse gelinceye kadar hastanın başından ayrılmadım. Gelen kadın, Jane Gold adında görünüşe göre namuslu bir kadındı.

Ölüm haberini beyin nasıl karşıladığını bilmiyorum, çünkü yanında değildim. Sonradan gördüğümde çok üzgündü. O şişman ellerini, dizlerinden sarkıtmış, başını eğmiş, gözlerini bosluğa dikmiş, bir köşede sessizce oturuyordu. Olay onu çok korkutmuş, şaşırtmıştı. Cenaze işiyle hanım ilgilendi. Tabut çok güzeldi. Ölen hanımın kocası dışarda, başka memleketteymiş. Bizim hanım onun Cumberland'daki akrabalarıyla haberleşti, cesedin oraya götürülüp annesinin yanına gömülmesi kararlaştırıldı. Bey tabutu kendisi taşıdı. Büyük bir yas içindeydi. O ciddi, soluk yüzü, ağır yürüyüşü, siyah elbisesi, şapkası ile çok güzel bir görünüşe sahipti.

Sorguya çekildiğimiz takdirde söyleyeceklerim şunlardı :

1 — Ne ben ne de orta hizmetçisi, beyin Lady Glyde'ye ilâç verdiğini görmedik.

2 — Beyin Lady Glyde'nin odasında yalnız kaldığını hiç görmedik.

3 — Lady Glyde'in eve ilk gelişinde bayılmasına sebep olan âni korkunun ne olduğunu bilmiyorum.

Dr. Goodricke'nin anlattıkları

Mrs. Pinhoru'un çağırması üzerine St. Jonh's Wood'da Orman Sokağındaki 5 Numaralı eve gittim. Lady Glyde'i gördüm. Kendisini hayatta olarak son görüşüm. 25 Temmuz 1850. Lady Glyde aynı gün öldü. Ölümün sebebi damar çatlamasıdır.

Hastalığın ne zamandan beri devam ettiğini bilmiyorum.

Jane Gould'un anlattıkları

Dr. Goodricke ölmüş olan bir bayanın cesedini hazırlamak üzere Orman Sokağındaki 5 Numaralı eve gönderdi. Cesedin başında Hester Pinhorn adında bir hizmetçi vardı. Cesedi hazırlattıktan sonra tabuta kendim yerleştirdim. Sonra kapağı benim gözümlün önünde çivilediler. Ancak o zaman paramı alarak evden ayrıldım. Sözümden şüpheyi düşenler Dr. Goodricke'ye sorsunlar. Benim doğru konuştuğumu o bilir.

Mezar Taşının anlattıkları

Hampshire'li Sir Percival Glyde'nin eşi ve Limmeridge'li merhum Philip Fairlie'nin kızı Laura, Laura Glyde'in ruhuna ithaf edilmiştir. Doğumu 27 Mart 1829, Evlenişi, 22 Aralık 1849, Ölümü 25 Temmuz 1850.

Walter Hartright'ın anlattıkları

1850 yazının başlarında, sağ kalan birkaç arkadaşım ile memletimize dönmek üzere Orta Amerika'nın ıssız çöllerini, vahşi or-

manlarını gerimizde bıraktık. Bindiğimiz gemi Meksika Körfezinde battı. Kurtulan pek az kişinin arasında ben de vardım. Has-talk, vahşi Kızılderililer, deniz kazası... üçü de ölümlerini üzerime saldılar ama ben onlardan kurtulmasını bildim.

Kazadan kurtulanları Liverpool'a giden bir Amerikan gemisi aldı. Gemi limana 1850 yılının ekim ayının onüçüncü günü geldi. Akşama doğru karaya çıktık. O gece Londra'daydım.

Macera, tehlike dolu bir ülkeye bile bile, isteye isteye gittim, istediğim, umduğum gibi de yeni bir insan olarak döndüm. İhtiyacın, tehlikenin sert terbiyesi altında iradem kuvvetli, kalbim azimkâr olmasını, zihnim kendi kendime güvenmesini öğrendi. Yolculuğa kendi geleceğimden kaçmak için çıkmıştım. Erkekliğin gerektirdiği gibi kaderime razı olarak döndüm.

Ertesi sabah ilk aklıma gelen annemle kardeşim oldu. Aylardır onlara haber göndermem mümkün olmamıştı. Onun için geldiğimi öğrenince duyacakları sevince şaşkınlığa onları önceden hazırlamam gerekiyordu. Sabah erkenden Hampstead'e bir mektup gönderdim. Bir saat sonra da kendim gittim.

Kavuşmamızın ilk heyecanı kaybolup da eski günlerin rahatı, sessizliği çökmeye başlayınca annemin yüzünde bir şey fark ettim. Kalbinde gizli bir dert varmış gibi bir ifade, bana sevgiyle bakan gözlerde bir korku, bir üzüntü gördüm. Birbirimizden birşey saklayamazdık. Onun için annem umutlarımın nasıl kırıldığını, yolculuğa niçin çıktığımı biliyordu. Marian Halcombe'den mektup olup olmadığını sormak üzereydim ki annemin yüzüne baktım, bütün cesaretimi kaybettim. Sadece şüphe ve korku dolu bir sesle:

— Bana bir şey mi söyleyeceksin?

diye sordum.

Karşıda oturan kardeşim ansızın kalkıp dışarı çıktı.

Annem daha fazla sokuldu, kollarını boynuma doladı. Her tarafı titriyor, gözlerinden yaşlar akıyordu.

— Walter yavrum. Kalbim senin için ağlıyor. Tanrı sana uzun ömür versin.
diye fısıldadı annem.

Başım göğsüne düştü. Herşeyi anlamıştım.

İngiltere'ye dönüşümün üçüncü günüydü. 16 Ekim sabahı. Geceyi annemin evinde geçirmiştim. Dönüşümün onlara verdiği mutluluğu bozmamaya çalışmıştım. Bu büyük darbenin etkisinden kendimi kurtarmaya, üzüntümü hafifletmeye ne kadar çalıştımsa yapamadım. Ne ağlayabiliyor, ne de annemin, kardeşimin sevgisiyle avunabiliyordum.

Üçüncü günü onlara kalbimi açtım. Ölümünü duyduğum andan beri söylemek için çırpındığım şeyleri söyledim.

— Birkaç gün yalnız kalsam daha iyi olacak. Onunla gezdiğimiz yerleri yeniden dolaşmak, mezarının başında dua etmek herhalde bana iyi gelecek.

Sonra onun mezarına gitmek üzere yola çıktım.

O tanıdığım yola saptığım zaman sâkin bir sonbahar günüydü. Soluk güneş ince beyaz bulutların arasından vuruyordu. Hava durgun, ılıktı. Issız kırların huzuru üzerine sonbaharın hüznü çökmüştü.

Tepeye çıktığımda uzakta bahçenin tanıdık ağaçlarını, araba yolunun çizdiği berrak yarım daireyi, Limmeridge Malikânesinin yüksek beyaz duvarlarını gördüm. Buradan ayrıldığımdan beri karşılaştığım tehlikeler, başımdan geçenler bir anda hayalimden silindi. Sanki bu otların üzerinden daha dün geçmiş gibiydim. Sanki az sonra o başında yüzünü gölgeliyen hasır şapkasıyla sade elbisesinin etekleri uçuşarak bana doğru gelecekti.

Yan tarafta, aşağıda, vadide, ıssız kurşuni kilise, bir akşam saati Beyazlı Kadının gelişini beklemiş olduğum mezarlık vardı. Uzaktan şimdi hem anneyi hem kızı bekliyen mermer haçın beyazlığını görüyordum....

Mezara yaklaştım. Taş kapıdan bir kere daha geçtim. Üzüntü, yalnızlık duygusu altında kıvranan bu kutsal toprağa adım atarken şapkamı çıkardım.

Haçın altındaki mermerin yanında durdum. Mermerin bana bakan yüzünde, yeni kazılmış olan yazılar dikkatimi çekti. Onun yirmibir yıllık hayatının, zamansız ölümün hikâyesini anlatan o sert, parlak, zalim siyah harfleri okudum. «Laura Lady Glyde'in ruhuna». Yaşlarla dolan mavi gözler, üzüntü içinde bükülen o sarışın baş, bana söylediği acıklı ayrılık sözleri.. Mezarının başına getirdiğim son anı keşke bundan daha mutlu olsaydı.

Taşın üzerindeki yabancı adı daha fazla görmemek için ruhlarımızın arasına hiçbir dünyevi engel sokmamak için mezarın öbür tarafına geçtim.

Mezarın önünde diz çöktüm. Ellerimi, başımı serin beyaz taş a yasladım, yorgun gözlerimi kapatarak etrafımdaki herşeyi, yukarıdaki güneşi unuttum. Bu yalnızlık içinde sadece onu düşündüm. Sevgilim! Sevgilim! Kalbim şimdi seninle konuşabilir. Daha dün ayrılmış gibi değil miyiz? Sevgili elini elime daha dün vermedin mi? Daha son olarak dün seni görmemiş miydim?

Zaman akıp gitmişti, etrafa bir sessizlik çökmüştü.

İçimdeki, etrafımdaki kutsal sessizlikten sonra duyduğum ilk ses bir rüzgarın nefesi oldu. Mezarlığın otları üzerinde hafifçe hışırdarak geçti. Sonra yavaş yavaş yaklaştı, en sonunda kulaklarım bunun ayak sesi olduğunu farkedince durdu. Başımı kaldırdım.

Güneş batmak üzereydi, Ölülerin ıssız vadisinde serin, pırıl pırıl, sessiz bir akşam başlıyordu.

Mezarlığın kapısında akşam güneşinin sessizliği içinde iki kadın gördüm. Mezara doğru bakıyorlardı.

İki kadın.

Biraz daha ilerleyip durdular. Peçeleri yüzlerini benden gizliyordu. Durdukları zaman daha uzun boylusu peçesini kaldırdı. Durgun akşam ışığında Marian Halcombe'nin yüzünü tanıdım.

Yüzü üzerinden yıllar geçmiş gibi değişmişti. Büyük, vahşi gözleri garip bir korkuyla bana bakıyordu. Çok zayıflamış, yıpranmıştı. Yüz hatlarına ıstırap, korku, üzüntü, kızgın bir demirle yazılmış gibiydi.

Ona doğru bir adım attım. Ama o ne kımıldıyor ne de bir şey söylüyordu. Yanındaki peçeli kadın hafif bir feryat kopardı. Durdum, ansızın kalbim atmayacak gibi oldu. Bütün vücudumu, tarif edilmesi imkânsız bir korkunun ürpertisi kapladı.

Peçeli kadın arkadaşından ayrıldı. Yavaş yavaş bana doğru geldi. Yalnız başına kalınca Marian Halcombe, korku dolu gözleriyle, yorgun yüzüne benzemiyen o eski sesiyle, mezarlığın korkunç sessizliğini bozdu .

Kendi kendine hafifçe:

— Rüyam! Rüyam!

dediğini duydum. Dizlerinin üzerine çöktü, ellerini kilitleyerek yukarı kaldırdı.

— Tanrım ona güç ver. Ulu Tanrım, ona güç ver. dedi.

Peçeli kadın bana yaklaşıyordu. Ona baktığım anda gözüm ondan başkasını görmez oldu. Benim için dua eden ses titredi, alçaldı, sonra ansızın yükseldi. Korkuyla bana kaçmamı, oradan uzaklaşmamı söyledi.

Ama artık benim ruhum da, vücudum da peçeli kadının emri altındaydı. Şimdi karşı karşıya duruyorduk. Aramızda mezar taşı vardı. O mezarın öbür yanındaki yeni yazılmış yazının yanındaydı, Elbisesi siyah harflere sürünüyordu.

Marian Halcombe'in sesi gitgide yaklaşıyor ve yükseliyordu.
— Sakla yüzünü. Bakma ona.

Kadın peçesini kaldırdı.

«Laura Lady Glyde'in ruhuna»

Laura, Lady Glyde, mermer taşının yanibaşında durmuş,
kendi mezarının üzerinden bana bakıyordu.

*
**

Ü Ç Ü N C Ü
B Ö L Ü M

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Hikâyeye Walter Hartright devam ediyor.

Hikâyeye Mrs. Catherick devam ediyor.

Hikâyeye Walter Hartright devam ediyor.

Hikâyeye Kont Fosco devam ediyor .

Hikâye Walter Hartright tarafından son buluyor.

K I S I M I

Hikâyeye Walter Hartright devam ediyor

Hikâyeme bir haftaan sonra devam ediyorum.

Hayatım ansızın değişivermişti. Artık yeni bir gayem vardı. Umutlarım, korkularım, çabalamalarım, hülyalarım, fedakârlıklarım yepyeni bir şekle bürünmüştü. Yepyeni bir gelecek. Tıpkı bir dağ tepesinden ansızın görülen geniş bir manzara gibi.... Hikâyemi Limmeridge Mezarlığında bıraktım. Şimdi bir Londra sokağının gürültüsü arasında devam ediyorum.

Londra'nın kalabalık, fakir bir mahallesindeyim. İçindeki evlerden birinin zemin katında ufak bir gazeteci dükkânı var. Birinci, ikinci katı da mobilyalı olarak kiraya veriliyor.

Mecmualar için resim ve klişe yapıp hayatımı kazanıyorum. Kardeşlerim olduklarını söylediğim iki kadın oturuyor. Onlar da şuna buna dikiş dikerek nakış yaparak bana yardım ediyorlar. Oturduğumuz yer, sade hayatımız uydurma akrabalığımız, takma adlarımız, bizi Londra denilen ormanın içinde saklamak için kullanılan birer maske.

Biz artık açık, belli hayatlar süren kişiler olmaktan çok uzagız. Ben kimsenin dikkatini çekmiyen, arkadaşsız bir adamım. Marian Halcombe sadece ihtiyaçlarımızı kendi eliyle sağlayan bir kız kardeş. Aynı zamanda bazı kimselerin gözünde de korkunç bir sahtekârlığın kurbanı. Suç ortaklarıyız. Çünkü tımarhaneden kaçarak ölen Lady Glyde'in adını, kişiliğini takınmış olan Anne Catherick'in kaçmasına, saklanmasına yardım etmekteyiz.

Kanunun, akrabalarının, dostlarının gözünde Laura-Lady Glyde Limmeridge Mezarlığında annesinin yanı başında yatıyordu. Daha hayattayken yaşayanların arasından adı silinmiş olan Laura belki ablasının ve gözümde yaşıyabilirdi ama herkesin gözünde bir ölüydü. Onu reddetmiş olan amcasının, onu tanıyamamış olan hizmetçilerin, servetini kocasına, teyzesine vermiş olan hükûmetin, beni bir sahtekârlığın kurbanı sayan annemin, kardeşimin gözünde bir ölüden başka bir şey değildi.

Ama yine de yaşıyordu. Gizli, fakir bir yaşantısı vardı. Ona yine yaşayanların arasındaki yerini kazandırmaya çalışacak tek kimse, fakir, kimsesiz bir resim öğretmeni idi.

Lady Glyde kocasının evinden ayrıldığından birkaç gün sonra Mrs. Fosco'dan Lady Glyde'in Kont Fosco'nun evindeyken ansızın öldüğünü bildiren bir mektup gelmiş. Mektupta ölüm tarihi bildirilmemiş. Bu nedenle Mrs. Michelson ölümü derhal haber vermekte, ya da Marian Halcombe'nin sağlık durumu düzelinceye kadar beklemekte serbestmiş.

Dr. Dawson'a danıştıktan sonra Mrs. Michelson onun tavsiyesi üzerine, onun yanında ya mektubun geldiği gün ya da ertesi gün ölüm haberini Marian'a vermiş. Lady Glyde'in ani ölüm haberinin ablası üzerinde nasıl bir etki yapacağını tahmin edebilirsiniz. Marian Halcombe bundan sonra üç hafta kendine gelememiş. Üç hafta sonra ise kahya kadınla Londra'ya gitmiş. Mrs. Michelson da belki bir gün lâzım olur diye ayrılırlarken Marian'a adresini vermiş.

Marian kadından ayrılır ayrılmaz soluğu Mr. Gilmore'in yazıhanesinde almış. Fakat onu bulamamış onun yerine ortağı Mr. Kyrle ile konuşmuş. Ona Lady Glyde'in ölümünden şüphelendiğini, ama bu şüphesini Mrs. Michelson'a bile söylemediğini anlat-

mış. Mr. Kyrle de bu tehlikeli mesele hakkında araştırma yapmayı kendine bir ödev bilmiş.

Marian Halcombe tarafından, Lady Glyde'in ölümü hakkında daha etraflı bilgi almak için geldiğini söyleyince Kont Fosco Mr. Kyrle'ye büyük bir yakınlık göstermiş. Dr. Goodricke ve o iki hizmetçiyle konuşturmuş. Lady Glyde'in Karasu Malikânesinden ayrılışının tarihi tam olarak bilinmediği için doktorun, hizmetçilerin, Kont Fosco ile eşinin anlattıkları Mr. Kyrle'i tatmin etmiş.

Kardeşinin kayıplara karışması karşısında duyduğu büyük kederin Marian'ın aklında büyük bir sarsıntı yaptığı sonucuna varmış. Ona, Yazıhanesinde itiraf etmiş olduğu müthiş şüphenin, kendi fikrince tamamen yersiz olduğunu söyliyerek bir mektup yazmış. Mr. Gilmore'nin ortağı araştırmasına böylece son vermiş.

Bu arada Marian Limmeridge'ye dönmüş, kardeşinin ölümü hakkında oradakilerin bildiklerini öğrenmiş bulunuyormuş.

Mr. Fairlie yeğeninin ölümünü ilk olarak kardeşi Mrs. Fosco'dan haber almış. Bu mektupta kesin bir tarih belirtilmiyormuş. Mr. Fairlie, kızkardeşinin, Laura'nın Limmeridge mezarlığına gömülmesi hakkındaki arzusunu yerinde bulmuş. Kont Fosco cenazeyi Cumberland'a getirmiş, cenaze töreni Temmuzun otuzunda yapılmış. Cenazeye bir saygı gösterisi olarak bütün köy halkı katılmış. Ertesi gün, ölünün halası tarafından hazırlanıp Mr. Fairlie tarafından da onaylanan yazıt mermerin bir yüzüne kazılmış.

Cenaze töreninin yapıldığı gün de ertesi gün de Kont Fosco Limmeridge Malikânesinde misafir edilmiş. Ama Mr. Fairlie'nin isteği üzerine ev sahibi ile misafir arasında hiçbir konuşma olmamış. Mektuplaşarak haberleşmişler. Kont Fosco Mr. Fairlie'ye yeğeninin son hastalığı, ölümü hakkında bilgi vermiş. Mektubun altında garip bir not varmış. Anne Catherick ile ilgili.

Kont, Mr. Fairlie'ye Anne Catherick adında bir delinin Karasu Korusu civarında yakalanıp tekrar tımarhaneye kapatıldığını bildiriyor, Anne Catherick hakkında istediği bilgiyi, Mr. Fairlie'nin geldiği zaman Marian Halcombe'den alabileceğini yazıyormuş.

Anne Catherick'in deliliğinin uzun zaman tedaviden uzak kaldığı için büsbütün arttığını, Sir Percival Glyde'e karşı eskiden beri duyduğu nefretin yeni bir şekle büründüğünü bildiriyormuş. Talihsiz kadının en son fikri, ölü karısının kimliğine bürünerek Sir Percival Glyde'yi üzme, belki de bu şekilde kendini doktorların hastabakıcıların gözünde yükseltmek istediğini anlatıyormuş. Bu sahtekârlığı Lady Glyde ile yapmış olduğu gizli bir konuşmada, aralarındaki şaşılacak benzerliğin farkına vardığı zaman akıl etmiş olacakmış. Tımarhaneden ikinci defa olarak kaçmasına imkân yokmuş ama ölen Lady Glyde'in akrabalarını mektupla rahatsız etme ihtimâli kuvvetliymiş. İşte bunun için Kont Fosco Mr. Fairlie'ye her ihtimâle karşı durumu önceden bildiriyormuş...

Marian, Limmeridge'ye geldiği zaman bu mektubu kendisine göstermişler. Lady Glyde'in cevaplarını, halasının evine getirdiği eşyayı da vermişler. Mrs. Fosco bunları toparlayıp Cumberland'a göndermiş.

Limmeridge'e vardktan hemen sonra Marian Halcombe tekrar zayıf düşmüş. Başına gelen felâkete zayıf vücudu dayanamıyacak durumda olduğundan yatağa serilip kalmış. Fakat bir ay içinde yine eski kuvvetini kazanmış. Kardeşinin ölümünü hâlâ şüpheli bulmakta ısrar ediyormuş. Sir Percival'den hiç haber almamasına rağmen Mr. Fosco'dan dostane mektuplar alıyormuş. Bu mektuplara cevap vereceği yerde adam tutarak St. John's Wood'daki evini gözetletmiş.

Şüpheli bir şey görülmemiş. Mrs. Rubelle hakkında gizlice

yaptırdığı araştırma da aynı sonucu vermiş. Mrs. Rubelle altı ay önce kocasıyla birlikte Londra'ya gelmiş. Leicester Meydanında bir eve taşınmışlar. Mahallede kimse onların aleyhinde bir şey söylememiş. Sessiz kimselermiş. Ne bir dolandırıcılık etmişler ne de borç bırakmışlar.

Marian bundan sonra Sir Percival hakkında soruşturma yapmış. Baronetin Paris'te yerleşmiş olduğunu öğrenmiş.

Marian Halcombe'in ümidi kırılınca Anne Catherick'in kapatılmış olduğu tımarhaneye gitmeye karar vermiş. Zaten eskiden beri «Beyazlı Kadın»ı çok merak edermiş, merakı iki kat artmış. Bir kere Anne Catherick'in Lady Glyde olduğunu iddia etmesinin doğru olup olmadığını anlamak istiyormuş. Eğer bu doğruysa zavallı kadının bu sahtekârlıktaki maksadını öğrenmek düşüncesindeymiş.

Gerçi mektupta tımarhanenin adresi yazılı değilmiş ama yine Marian Halcombe kararından dönmemiş. Hatıra defterini açmış, Anne Catherick hakkında bütün duyduklarını yazmış olduğundan tımarhanenin nerede olduğunu kolayca anlamış. Yanına hem Kont Fosco'nun yazdığı mektubu hem de nüfus cüzdanını alarak 11 Ekimde tımarhanenin yoluna tek başına koyulmuş.

O geceyi Londra'da geçirmiş. Önce Lady Glyde'in eski mürebbiyesi Mrs. Vesey'in yanında kalmayı düşünmüş. Ama onu görünce zavallı Mrs. Vesey'in dertleri öylesine deşilmiş ki Marian onu daha fazla üzme istememiş. Yakındaki bir pansiyonda kalmış. Ertesi gün şehrin kuzeyine düşen, merkezden o kadar uzak olmıyan tımarhaneye gitmiş.

Onu derhal müdürün odasına almışlar.

Müdür önce onu hastasıyla konuşturmak istememiş ama Marian kendisinin Kont Fosco'nun mektubunda sözü geçen «Miss Marian Halcombe» olduğunu, ölen Lady Glyde'in ablası olduğu için Anne Catherick'i merak ettiğini söyleyince, müdürün fikirleri değişmiş.

Marian'a göre müdür Sir Percival ile Kont'un sırrını bilmiyormuş. Bir kere onun hastayı ziyaret etmesine izin vermesi, suç ortağı olsa söylemiyeceği sözler sarfetmesi bunu ispat ediyormuş.

Meselâ konuşma sırasında Marian'a Anne Catherick'in Temmuzun 27 sinde bütün evrakıyla birlikte Kont Fosco tarafından geri getirildiğini, Kont'un kendisine Sir Percival tarafından yazılıp imzalanmış bir de mektup verdiğini söylemiş. Hastasında bu sefer bazı garip değişiklikler gördüğünü de itiraf etmiş. Ama böyle değişiklikler deliler arasında olağanüstü bir durum değilmiş. Zihni durumlarının iyileşmesi de kötüleşmesi de dış görünüşlerini etkilemiş. Fakat hastanın kaçmadan önceki, sonraki bazı farkları onu hâlâ şaşırtıyormuş. Bu farklar o kadar ufak, belirsiz şeylermiş ki anlatılamazmış. Meselâ müdürü hastasının boyca, vücutça, yüzce değişmiş olduğunu iddia edemezmiş. Değişiklik görmekten çok hissettiği bir şeymiş. Zaten Anne Catherick onu eskiden beri şaşırtır dururmuş, şimdi de başına bunu çıkarmış.

Bu konuşmanın kızın üzerinde büyük etkisi olmuş. Sinirleri bozulmuş ve müdürle Anne Catherick'in yanına gidebilmek için cesaret toplayıncaya kadar epeyi zaman geçmiş.

Hastabakıcılara sorunca Anne Catherick'in tımarhanenin bahçesinde dolaştığını öğrenmişler. Tam o sırada müdürün biraz işi çıkmış. Sonradan yine misafirinin yanına geleceğini söyleyerek binada kalmış. Hastabakıcılardan biri de Marian'ı hastanın yanına götürmüştü.

Hastabakıcı bahçenin uzak, güzel, süslü bir köşesinde etrafına bakındıktan sonra iki yanı fundalık bir yola sapmış. Karşıdan kendilerine doğru ağır ağır iki kadın geliyormuş. Hastabakıcı onları göstermiş.

— Anne Catherick! Yanındaki de özel hemşiresi. İstedığınız soruları hemşiresi cevaplandırabilir.

dedikten sonra hastabakıcı gitmiş.

Marian ile iki kadının aralarında on, onbeş adım kala iki kadından biri, bir an durup Marian'a bakmış, sonra kolunu hastabakıcısının elinden kurtararak kendini Marian'ın kucağına atmış. İşte o an Marian kardeşini, yaşıyan ölüyü tanımış.

Bir şans eseri olarak orada hastabakıcıdan başka kimse yokmuş. Hemşire genç bir kızmış. Önce o kadar şaşırılmış ki hiçbir şey yapamamış, hiçbir şey söyleyememiş, Kendini topladığı zaman da keşfettiği şeyin sarsıntısıyla baygınlık geçiren Marian ile uğraşmak zorunda kalmış. Ama Marian, serin, gölgelik yerde birkaç dakika kaldıktan sonra kendine gelmiş, talihsiz kardeşinin hatırı için aklını başına toplaması gerektiğini anlamış.

Hastabakıcının gözünden ayrılmamak şartıyla, hasta ile biraz yalnız konuşmak için izin almış. Bir şeyler soracak zaman yokmuş. Marian sadece zavallı kardeşine soğukkanlılığını kaybetmemesinin önemini anlatmış, onu yakında buradan kurtaracağına söz vermiş. Ablasının sözlerini tutarak tımarhaneden kaçmak fikri Lady Glyde'i yatıştırmaya ona kendinden istenenleri anlatmaya yetmiş.

Marian bundan sonra hemşirenin yanına gitmiş, cebindeki bütün parayı kızın eline sıkıştırmış, onunla ne zaman, nasıl konuşabileceğini sormuş.

Kız önce şaşırmış, şüpheye düşmüş ama Marian sadece ona bazı şeyler soracağını, görevine aykırı birşey yaptırmak istemediğini söyleyince parayı almış, ertesi gün öğleden sonra saat üçte konuşabileceklerini söylemiş, o sıralarda yarım saat kadar dışarı çıkabilirmiş. Marian'ı tımarhane bahçesinin kuzey duvarının dışında bekliyecekmiş. Marian bundan sonra kardeşini avutmak için birkaç kelime fısıldarken müdür yanlarına gelmiş.

Müdür misafirin heyecanını farketmiş. Marian da «Anne

Catherick'ı ilk defa görünce fenalaştığını söylemiş. Tımarhaneden elinden geldiği kadar erken ayrılmış.

Zihni o karmakarışık havasından kurtulunca sâkin sâkin düşünmüş ve Lady Glyde'in kimliğini kanuni bir şekilde ispat ederek onu tımarhaneden çıkarmanın mümkün olsa bile, uzun süreceğini anlamış. Böyle bir geç kalmanın kardeşinin uğradığı felâketin korkusuyla sarsılmış olan zihni durumu için tehlikeli olduğu kararına varmış. Tek çare, Lady Glyde'i tımarhaneden, hemşirenin yardımıyla gizlice kaçırmakmış.

Bankaya gitmiş, yedi yüz sterlingi pek bulmıyan bütün parasını çekmiş. Kardeşinin hürriyetini gerekirse parasıyla satın almaya karar vererek ertesi günü tımarhanenin duvarının dışına gitmiş.

Hemşire orada bekliyormuş. Marian, konuya önce birçok sual sorarak dikkatle girmiş. Hemşire de gerçek Anne Catherick'e bakan hemşirenin hastasının kaçışından sorumlu tutularak yerinden olduğunu, Hasta ikinci defa kaçarsa, aynı şeyin onun da başına geleceğini söylemiş. Hemşirenin de yerinden olmaya pek niyeti yokmuş çünkü nişanlıymış. Nişanlısıyla birlikte iki, üç yüz sterling biriktirmek istiyorlarmış. Ondan sonra evleneceklermiş. Hastabakıcılık ücreti de dolgunmuş.

Marian bunu duyunca derhal harekete geçmiş. Sözde Anne Catherick'in çok yakın bir akrabası olduğunu, onları birbirine kavuşturursa hemşirenin çok büyük bir iyilik yapmış olacağını söylemiş. Daha hemşirenin karşı koymasına fırsat vermeden cebinden herbiri yüz sterlinglik dört banknot çıkarmış, atılacağı tehlikeye, yerinden olacağına karşılık kıza uzatmış.

Hemşire şaşkınlıktan ne yapacağını bilememiş.

Marian onu kandırmak için:

— Büyük bir iyilik yapmış olacaksınız. Dünyanın en fazla eziyet çeken, en mutsuz kadınına yardım etmiş olacaksınız. Size

mükafat yani evlenmenizi mümkün kılacak para. Onu buraya sağ salim getirin. Bu dört banknotu da size teslim edeceğime söz veriyorum.

demiş.

— Parayı nasıl buldun diye sorarsa nişanlıma gösterebilmem için bir kağıt yazarmısınız?

demiş.

— Kağıdı hemen yazıp imzalıyarak getiririm.

— Öyleyse kabul ediyorum.

— Ne zaman?

— Yarın.

Ayaküstü kararlaştırmışlar. Marian ertesi sabah erkenden oraya gelecek, civardaki ağaçların arasında kimseye görünmeden bekliyecekmiş. Hemşire ne zaman geleceğini kesin olarak söyleyememiş. Çünkü fırsatlardan, tesadüflerden faydalanmak gerekiymiş. Böylece anlaştıktan sonra ayrılmışlar.

Marian ertesi sabat saat ondan önce cebinde mektup, para, kuzey duvarının arkasına gitmiş. Bir buçuk saatten fazla beklemiş. Sonra hemşire görünmüş. Sıkı sıkı Lady Glyde'in kolundan tutuyor, acele ediyormuş. Marian parayla mektubu derhal onun eline vermiş, iki kardeş yine birbirlerine kavuşmuşlar.

Hemşire, her türlü tehlikeden korunması için, Lady Glyde'e kendi şapkasını, şalını ve peçesini vermiş. Marian Halcombe ona tımarhaneden hastayı aramaya çıkacak olanlara yanlış yol tarif etmesini söylemiş. Hemşirenin tekrar tımarhaneye dönmesi, öbür hastabakıcıların yanında Anne Catherick'in son zamanlarda Hampshire ile Londra arasındaki uzaklığın ne kadar olduğunu söylemesi, zorda kalındığı takdirde de hastanın kaçtığı haberi-nin verilmesini kararlaştırmışlar. Hastanın Hampshire hakkında soruşturma yaptığını duyan müdür araştırmaya ilk olarak Karasu Malikânesinden başlayacakmış.

Hemşire tımarhaneye dönerken Marian da kardeşini alıp şehre götürmüş. Öğleden sonra trene atlayıp Limmeridge'ye varmışlar.

Trende Marian bütün olup bitenleri kardeşinin zayıflamış olan hafızasından öğrenebildiği kadar öğrenmiş.

Lady Glyde Karasu'dan ayrıldığı tarihi kesin olarak bilmiyormuş. Kont Fosco onu istasyonda bekliyormuş. Birlikte bir arabaya binerek oradan uzaklaşmışlar.

Lady Glyde'in ilk işi Marian'ı sormak olmuş. Kont ona Marian'ın henüz Cumberland'a dönmediğini, birkaç gün dinlendikten sonra yola çıkmalarının doğru olduğunu söylemiş.

Lady Glyde ablasının Kont'un evinde kalıp kalmadığını sorduğunda onun ne cevap verdiğini pek iyi hatırlıyamamış. Sadece Kont'un «Sizi ablanızın yanına götürüyorum.» dediğini hatırlıyormuş. Lady Glyde Londra'yı pek bilmediğinden hangi sokaklardan geçtiklerini anılamamış. Ama kalabalık caddelerden ayrılmamışlar, bahçeli, ağaçlı yerlerden ise hiç geçmemişler. Araba sonunda dükkânlarla çevrili kalabalık meydanlığın arkasındaki dar bir sokakta durmuş. Marin Halcombe' Kont'un onu St. John's Wood'daki evine götürmediğini anlamış.

Bir eve girip ya birinci ya da ikinci kata çıkmışlar. Bir arka odaya geçmişler. Bavullar içeri alınmış. Kapıyı hizmetçi kadın açmış. Kendilerini sofada yabancı olan sakallı, esmer bir adam karşılayıp yukarı çıkarmış. Lady Glyde'in sorması üzerine Kont ablasının burada olmadığını, fakat onun geldiğinden haberdar edileceğini söylemiş.

Evde garip bir sessizlik varmış. Biraz sonra Kont gelerek Marian Halcombe'nin dinlenmekte olduğunu söylemiş. Onun arkasından odaya yabancı adam girmiş. İngiliz olan bu adamı Kont bir arkadaşı olarak tanıtmış. Lady Glyde'in aklında kaldığına göre Kont ne onun ne de yabancıнын adlarını söylememiş.

Lady Glyde bu yabancı adamla yalnız kalmış. Adam son derece kibarmış ama Lady Glyde'ye kendisiyle ilgili bazı garip sorular sorarak, yüzüne garip garip bakarak kadıncağızı şaşırtmış. Bir iki dakika sonra o çıkıp içeri başka bir yabancı girmiş. Bu da İngilizmiş. O da kendini Kont Fosco'nun tanıdığı diye tanıtmış ve garip şeyler sormuş. İşin tuhafı iki adam da ona adıyla hitap etmemiş. İkincisi de birincisi gibi kısa bir zaman sonra dışarı çıkmış. Lady Glyde ablasını iyice merak etmeğe başlamış. İkinci yabancıнын odayı terketmesinden sonra o da dışarı çıkıp aşağı inmeye karar vermiş.

Lady Glyde Kont'la karşılaşır karşılaşmaz ablasını görmek için daha ne kadar bekleyeceğini sormuş. Kont önce baştan savma cevap vermiş ama Lady Glyde fazla ısrar edince, Marian'ın hasta yattığını söylemiş. Gerek sesi gerekse tavırları Lady Glyde'i öylesine telaşlandırmış ki içine bir baygınlık gelmiş ve bir bardak su istemiş. Kont kapıdan «Bir bardak su ile biraz lokman ruhu getirin.» demiş. Lady Glyde suyu içince baygınlığı daha artmış. Hemen Kont elindeki Lokman ruhu şişesini koklatmış. Lady Glyde'in başı dönünce elindeki şişe düşmüş.

Bundan sonra Lady Glyde'in hatırlıyabildikleri birbirinden karışık şeyler, tamamen mantıktan uzaklaşıyormuş.

Meselâ akşama doğru uyandığını, evden çıkıp -Karasudayken düşündüğü gibi- Mrs. Vesey'in evine gittiğini, karşılıklı çay içip, geceyi orada geçirdiğini sanıyormuş. Kont Fosco'yla geldiği evden ne zaman, nasıl, kimle çıktığını bilmiyormuş. Ama Mrs. Vesey'in evine gittiğini, geceyin onu Mrs. Rubelle'nin soyup yatağa yatırdığını ısrarla söylüyormuş. Mrs. Vesey'le konuştuklarını, ondan başka kimi gördüğünü, Mrs. Rubelle'nin orada ne aradığını hatırlıyamıyormuş.

Ertesi gün olup bitenler hakkında fikirleri ise daha da karışmış.

Bilmediği bir saatte, Kont Fosco ile Mrs. Rubelle ile ya da başka bir kadınla bir arabaya binip gittiğini şöyle böyle hatırlıyormuş. Mrs. Vesey'den ne zaman niçin ayrılmış, araba ne tarafa gitmiş, kendisi nerede inmiş, Kont'la Mrs. Rubelle bütün bu süre içinde onun yanındamıymışlar değillermiymiş bilmiyormuş. Hafızasında büyük bir boşluk meydana gelmiş. Ansızın bilmediği kadınlarla dolu yabancı bir yerde kendine gelmiş.

Burası tımarhaneymiş. Herkes ona Anne Catherick diyormuş. Üzerinde onun elbiseleri varmış. Hatırlıyabildiği ilk gece hemşire, onu soyarken, elbiselerinin herbirinin üzerini işaretlemiş. Sonra «Elbiselerinin üzerindeki adlara bak da artık Lady Glyde olduğunu söyleyip bizi üzme. Lady Glyde ölmüş, gömülmüş. Senses yaşıyorsun. Daha çok yaşıyacaksın. Bak şu çamaşırlarına hepsinde Anne Catherick yazılı.» demiş. Gerçekten de Limmeridge'ye vardıkları akşam Marian Halcombe kardeşinin üzerindeki kilerlere bakmış, hepsinin köşesinde Anne Catherick yazılıymış.

Cumberland'a giderken kardeşinden öğrendikleri burada bitiyormuş. Lady Glyde'in zihninin fazla yorgunluğa gelemeyeceğini bildiğinden tımarhanede geçirdiği günler hakkında fazla bir şey sormamış. Tımarhane müdürünün dediğine göre kardeşini oraya Temmuzun yirmiyedisinde götürmüşler. O zamandan Ekimin onbeşine kadar orada kapalı kalmış. Herkes ona Anne Catherick demiş, herkes ona deliymiş gibi davranmış. Böyle bir çile zaten zayıf bünyeli olan bir insanı yıpratmaz da ne yapar? Bu ızdırabı çeken bir erkek bile olsaydı yine de etkisi altında kalırdı.

Limmeridge'ye onbeş Ekim akşamı gelmişler. Marian Lady Glyde'in kimliğini belirtmek için ertesi sabaha kadar beklemeyi uygun görmüş.

Ertesi sabah ilk işi Mr. Fairlie'nin yanına girmek olmuş. Önceden elinden geldiği kadar dikkatli davranmış, sonunda durumu olduğu gibi anlatmış. Mr. Fairlie ilk şaşkınlığı geçtikten son-

ra öfkeyle Marian'ın Anne Catherick'in yalanlarına kapıldığını iddia etmiş. Marian'ın kendisinin de Lady Glyde ile Anne Catherick arasındaki benzerlik hakkında söylediklerini ileri sürmüş. Böyle bir deliyi getirmenin rezaletten başka bir şey olmadığını söyleyerek kadını görmeyi reddetmiş.

Marian Halcombe dışarı çıkmış, öfkesi geçene kadar beklemiş. Mr. Fairlie'nin yeğenini, bir yabancı diye kovmadan insanlık adına mutlaka görmesi gerektiğini düşünmüş, haber vermeden, Lady Glyde'i amcasının odasına götürmüş. Kapıda onların girmesini önlemek için bir uşak duruyormuş. Ama Marian dinlememiş ve kardeşinin elinden tutarak zorla odaya girmiş.

Bundan sonraki sahne çok daha feci olmuş. Allahtan ki birkaç saniye sürmüş. Mr. Fairlie bu kadını tanımadığını, onun yeğeninin Limmeridge mezarlığında yattığını, bu deli kadın derhal evinden çıkmadığı taktirde polise başvuracağını söylemiş.

Mr. Fairlie'nin bütün bencilliği, duygusuzluğu göz önüne alınsa da öz kardeşinin kızını tanıdığı halde tanımamış görünmesi imkânsızdı. Marian Halcombe, Kont'tun yazdıklarının Mr. Fairlie'yi etkilemiş olduğunu düşünmüş, onun yeğenini tanımamasını buna yormuş. Ama bundan sonra Layd Glyde'yi hizmetçilere, uşaklara gösterince, onlar da karşılarındaki genç kadının eski hanımları mı yoksa ona çok benzediğini duymuş oldukları Anne Catherick mi olduğunu bilemiyerek duraklamışlar. Bunun üzerine Marian, çaresiz, başına gelen olayların kardeşini sandığından çok değiştirmiş olduğuna inanmış. Onun öldüğünü iddia eden iğrenç yalanlar, onu doğduğu, büyüdüğü evde bile tanımayan, kabul edilmeyen bir. sahtekâr durumuna sokuyormuş.

Marian Halcombe ilk önce yapılması gereken en akıllıca işin derhal Londra'ya dönmek olduğunu düşünmüş, büyük şehirde izlerini çabucak silebilirlermiş.

Ekimin onaltıncı günü öğleden sonra Marian kardeşini son

bir gayret göstermesi için zorlamış. Böylece iki kız Limmeridge'yi bir daha dönmek üzere bırakarak tek başlarına yeni bir hayata atılmışlar.

Mezarlığın üstündeki tepeden geçerlerken Lady Glyde annesinin mezarına son bir defa daha bakmak üzere geri dönmelelerinde ısrar etmiş. Marian onu caydırmaya çalıştıysa da başaramamış. Onun kalbine bu arzuyu Marian'ın koyduğuna, Tanrının onlara yol gösterdiğine bütün kalbimle inanıyorum.

Lady Glyde'in arzusu üzerine geri dönerek mezarlığa girmişler. Ve böylece kendileri de bilmeden, üç hayatın kaderini tayin etmiş oldular.

Bu hikâyeyi dinledikten sonra iki sonuca varılır. Birincisi: Yapılan sahtekârlığın kusursuzluğu görülebiliyordu. Bütün fırsatlar dikkatle kollanmış, bu karışık suçun meydana çıkmaması için herşey yapılmış. Suçun bütün ayrıntıları bence henüz bir sır olmakla birlikte, Beyazlı Kadınla Lady Glyde'nin arasındaki benzerlikten nasıl gaddarcasına faydalanılmış olduğu belliydi. Anne Catherick'in Kont Fosco'nun evine Lady Glyde diye sokulduğu, Lady Glyde'in tımarhanede ölü kadının yerini aldığı bir gerçekti. Bu «değiştirme» o derece büyük bir ustalıklarla yapılmıştı ki doktor, hizmetçiler, belki de tımarhanenin müdürü gibi suçsuz kimseler bilmiyerek suç ortaklığı yapmış oluyorlardı.

İkinci sonuç da birincisinden doğuyordu: Sir Percival'dan da Kont Fosco'dan da merhamet beklenilemezdi. Suçlarının başarılı olması bu iki adama otuz bin sterling kazandırmıştı. Birine yirmibin, öbürüne de karısı vasıtasıyla onbin. Bu serveti ellerinden kaçırmamak, işledikleri korkunç suçun müthiş cezasına çarptılmamak isteyecekleri gün gibi meydandaydı. Bu nedenle kurbanlarının saklandığı yeri bulmak onu Marian Halcombe ile ben-

den ayırmak için ellerinden gelen herşeyi yapacaklar, bütün fedakârlıklara kâatlanıp hiçbir tehlikeden, hiçbir hileden kaçınmıyacaklardır.

İşte bu korkunç tehlikeyi gözönünde tutarak, oturacağımız evi Londra'nın en doğusundaki kenar mahallelerin birinde, ahâlisinin durup etraflarına bakamıyacak kadar meşgul oldukları bir yerde seçtim. Bu fakir mahalledeki insanlar yaşamak için mücadele peşinde olduklarından aralarına giren yabancıları merak etmezlerdi. Mahallenin önemli bir faydası da benim kazandığım az parayla geçinebilir hatta para bile biriktirebilirdik.

Bir hafta içinde Marian Halcombe ile yeni hayatımıza ne türlü bir şekil vereceğimizi kararlaştırmış bulunuyorduk.

Tuttuğumuz evde bizden başka kiracı yoktu. Aşağıdaki dükkândan geçmeden sokağa çıkabiliyorduk. Şimdilik ne Marian ne de Laura yanlarında ben olmadan sokağa çıkmıyacakları gibi ben evde yokken de kimseye kapı açmıyacaklardı. Bu karardan sonra ben eskiden tanıdığım bir klişeciye gittim, iş aradığımı bazı sebeplerden ötürü kimliğimi gizli tutmak istediğimi söyledim.

Klişeci derhal benim borçlu olduğum sonucuna vardı, bana yardım etmek için elinden geleni yapacağını söyledi. Ben onun düşüncesini bozmadım ve bulduğum işe girdim. Verdiği para az olmakla beraber bize yetiyordu. Bundan sonra Marian'la ben elimizdeki parayı birleştirdik. Hepsi dört yüz sterlingten fazla etti. Bu küçük serveti bankaya yatırdık. Haftalık masrafımızı son kuruşuna kadar hesapladık. Bankadaki paraya, Laura'ya lazım olmadıkça dokunmamaya karar verdik.

Yanımıza bir yabancı sokmaya cesaret edemedik. Bir hizmetçinin yapması gereken ev işini daha ilk günden Marian üzerine aldı.

— Daha ihtiyarlamadım. Kendime düşen işi yaparım. Gerekirse, senin atılacağın tehlikelere de ortak olabilirim Walter. Zamanı gelince bunu hatırla.

Evet, zamanı gelince bunu hatırladım.

Ekim ayı sona ermeden günlük hayatımız düzene girmiş bulunuyordu. Üçümüz o kadar kendi başımıza yaşıyorduk ki sanki evimiz ıssız bir ada, etrafımızdaki sayısız sokaklar, oralarda yaşayan binlerce insan sınırsız bir denizin dalgalarıydı. Laura'nın hakkını aramak için ne türlü hareket edeceğimi, Sir Percival'le Kont Fosco ile yapacağım savaşıma için nasıl silâhlanacağımı artık düşünebilirdim.

Laura'nın kimliğini ispat için benim de Marian'ın da onu tanımış olmamızı bir delil olarak kullanmaktan umudumu çoktan kesmiştim. Onu daha az sevmiş olsaydık, sevgimiz, mantığımızdan daha kuvvetli olmasaydı, onu tanımakta biz bile durakladık.

Çektiği ızdırabın, korkunun da izleri onunla Beyazlı Kadın arasındaki uğursuz benzerliği bizim için hiçbir umut bırakmıyacak derecede arttırmıştı.

Elimizde kalan tek çare, Laura'ya geçmiş, tanıdıkları hakkında, hiçbir sahtekârın bilemeyeceği sorular sordurarak kinliğini ispat etmektir. Önce bu çarenin zorluğumuzu çözeceğini sanmıştım. Ama sonradan böyle bir şeyi yapamayacağımızı anladım. Marian'la benim ona karşı gösterdiğimiz ihtimamlar, sarsılmış zihnini, hafızasını kuvvetlendirmek için yaptığımız herşey onu yormanın, göze alınamıyacak kadar büyük bir tehlike olduğunu bize gösteriyordu. Aradan zaman geçince onun bildiği, söylediği herşeyi biz öğrettik sanırlardı.

Laura'ya geçmişten sözetmek, aklına geçmiş getirmek son derece tehlikeliydi. Ona sadece hatırlatacağımız tek devir, üçümüzün başbaşa geçirdiğimiz mutlu günlerdi. Ona ayrıldığımız günün sabahı bana vermiş olduğu resmi, bahçe köşkünün resmi gösterdiğim gün içimizde yeni bir ümit belirdi. Yavaş yavaş, eski gezintilerimizi, konuşmalarımızı kesin olarak hatırlamaya

başladı. Ona küçük bir kutu boya ile eski resim defterine benzeyen bir defter aldım. İşimden arta kalan boş zamanlarda Londra'nın donuk ışığında o fakir odada, ona yeniden resim dersi vermeye başladım.

Marian'a danıştıktan sonra olay hakkında bulabildiğim kadar çok bilgi edinmeye, sonra da Mr. Kyrle'in fikrini almaya karar verdim. Mr. Kyrle'ye güvenilebileceğimizi biliyorduk. O bize kanuna başvurup vurmayacağımızı söyleyebilirdi. Çünkü Laura'nın bütün geleceğini sırf benim uğraşmalarına bağlamak olmazdı. Mümkünse başka bir yerden yardım istiyerek durumumuzu kuvvetlendirmek gerekiyordu.

Başvurduğum ilk bilgi kaynağı Marian'ın hatıra defteri oldu. Bize faydası olabilecek bütün sayfaları bana okudu ben de not aldım. Bu işi ancak gece geç saatlerde yapabiliyorduk. Üç geceyi buna verdik.

Daha sonra şüpheyi üzerime çekmeden başka kimselerden de birşeyler öğrenmeye çalıştım. Laura onun evine gitti mi yoksa gitmedi mi diye Mrs. Vesey'e gittim. Sadece Mrs. Vesey'in yaşlılığını, yufka yürekliliğini göz önüne alarak, gerçek durumumuzu ondan gizledim. Laura'dan hep «ölen Lady Glyde» diye söz ettim.

Mrs. Vesey'in verdiği cevaplar korkularımı doğru çıkardı. Laura geceyi orada geçireceğine dair mektup yazmış, ama gelmemiş. Demek ki Laura'nın zihni, duyduğu korku içinde etrafındaki acıklı gerçeklerden kaçmış, arzu edilen bir şeyin hülyasını gerçek sanmış.

Mrs. Vesey'den Laura'nın Karasu'dan yazmış olduğu mektubu istedim. Zarfı yırtıp atmıştı. Mektuba da tarih konulmamıştı. Haftanın hangi günü olduğuna dair bir işaret bile yoktu.

Sevgili Mrs. Vesey,

Çok üzüliyorum, çok sıkılıyorum. Yarın belki de sana gelip geceyi yanında geçireceğim. Üzüntümün nedenini şimdi açıklıyamıyacağım. Mektup yazdığımı öğrenip elimden alacaklar diye korkuyorum. Gelirsem seni evde bulayım. O zaman herşeyi anlattırım.

Seni seven Laura

Bu mektubun bana ne faydası olabilirdi? Hiç.

Mrs. Vesey'den dönünce Marian'a Mrs. Michelson'a mektup yazıp, olan biteni insanlık adına yazmasını rica etmesini söyledim. İsterse Kent Fosco'dan şüphe edildiğinden de söz edebilirdi.

Kâhya kadından ancak bir hafta sonra cevap alabildik.

St. John's Wood'daki doktora giderek Marian Halcombe tarafından geldiğimi söyledim. Lady Glyde'in ölümü ile ilgili avukat Mr. Kyrle'den öğrenemediği bir şey olup olmadığını sordum. Doktor eski sözlerini tekrarlıyarak beni ölüyü hazırlamış olan Jane Gould'a gönderdi. Bu kadının aracılığıyla aşçı kadın Hester Pinhorn'la da görüştüm. Hanımıyla aralarında çıkan bir anlaşmazlık yüzünden Fosco'nun yanından ayrılmış, civarda başka bir eve girmiş. Onun için rahatça konuşabildim.

Artık Mr. Kyrle'e danışabilirdim. Marian avukata beni ona tanıştıran, ne zaman geleceğimi bildiren bir mektup yazdı.

Sabahleyin her zamanki gibi Laura'yı dolaşmaya götürdüm. Dönüşte resim defterinin başına geçti. Odadan çıkmak üzereyken bana gözlerinde yeni bir korku olduğu halde bakarak:

— Benden artık usandın mı? Bunun için mi gidiyorsun? Daha iyi olmaya çalışacağım. Yüzüm soldu, zayıfladım. Resim yapmasını da beceremiyorum. Buna rağmen beni eskisi gibi sevebiliyormusun Walter? dedi.

Duygularını bana tıpkı bir çocuk gibi açmıştı. Onu, şimdi her zamankinden çok sevdiğimi söyledim.

Laura yine önündeki resimle meşgul olmaya başlayarak kendi kendine:

— İyileşmeye gayret etmeliyim çünkü ikisi de beni seviyorlar.

diye mırıldandı sonra tekrar gözlerini bana dikerek:

— Gel kaçma. Sen burada olmayınca iyi resim çizemiyorum. Walter. dedi.

— Hemen döneceğim sevgilim. Gecikmiyeceğim. Sesim titreyerek çıkmıştı.

Kapıyı açarken Marian'a arkadan gelmesi için işaret ettim. Şehirde dolaşırken başıma bir şey gelebilirdi.

— Birkaç saat sonra burada olacağım. Ben yokken yine kimseye kapı açma. Ama bir şey olursa..

Marian sözümü keserek:

— Ne olabilir? Tehlike varsa açık söyle. Hazırlıklı olayım. dedi.

— Tek tehlike, Sir Percival'in Laura'nın kaçtığını haber alınca Londra'ya dönmüş olmasıdır. İngiltere'den ayrılmadan peşime adam koyduğunu biliyorsun. Ben onu tanımıyorum ama o beni tanıyordur.

Marian elini omuzuma koydu. Bizi korkutan tehlikeyi anlamış gibiydi.

— Sir Percival'in ya da tuttuğu adamların beni hemen görüvereceklerini sanmıyorum ama ne olur olmaz. Bu gece dönmezsem korkma. Laura merak ederse birşey uydur. Takip edildiğimi hissersem burayı öğrenmemeleri için dikkat etmem gerekiyor. Ama ne kadar geç kalırsam kalayım mutlaka döneceğimden şüphe etme. Hiç bir şey seni korkutmasın.

— Merak etme Walter. Tek yardımcının bir kadın olduğuna üzülmeceksin. Dikkat et.

Avukatın yazıhanesine giderken yolda hiçbir şey olmadı.

Mr. Kyrle'in beni çağırmasını beklerken aklıma bir şey geldi. Bunu daha önce akıl etmem gerekirdi. Marian'ın Karasu'dan avukata yazdığı mektuplardan birincisinin Kont Fosco'nun, ikincisinin de karısı tarafından yok edildiği bilinen bir gerçektir. Bundan dolayı Kont yazıhanenin adresini biliyor olmalıydı. Marian'ın Laura'yı tımarhaneden kaçırdıktan sonra akıl danışmak isterse avukata başvuracağını da mutlaka düşünmüş olmalıydı. Bu durumda Sir Percival'le Kont Fosco'nun göz hapsine alacakları ilk yer, avukatın yazıhanesiydi. Arkama İngiltere'deki adamları takarsa Londra'ya dönmüş olduğumu gerek Kont gerekse Sir Percival öğreneceklerdi. Sokakta yürürken tanınmak tehlikesini gözönüne almıştım ama bu tehlike o ana kadar hiç aklıma gelmemişti. Yalnız bu hatamı tamir etmek için vakit geçmişti. Keşke avukatla başka bir yerde buluşsaydım. Yapabileceğim tek şey, buradan ayrıldıktan sonra hemen eve gitmeyip izimi kaybettirmektir.

Birkaç dakika sonra beni Mr. Kyrle'in odasına aldılar. Avukat soluk renkli, zayıf, sessiz, kendine hâkim bir adamdı. Dikkatle insana bakıyordu. Alçak bir sesi vardı. Son derece gösterişsizdi. Onun güvenini kazanmanın pek güç olmadığını anladım. Tam istediğim gibi bir adamdı. Mr. Kyrle bir karar verir, bu karar da bizim lehimize olursa, davamızı yarı yarıya kazandık demektir.

— Anlatacaklarımı ne kadar kısa kesmeye çalışsam yine de epeyi uzun sürecektir Mr. Kyrle.

dedim.

— Zamanım Marian Halcombe'nin emrine hazırdır.

Bunun üzerine bir dakika bile geçirmeden hikâyeme başladım. Herşeyi başından sonuna kadar anlattım.

— Bu mesele hakkında düşünceniz nedir?

diye sordum.

Adam şaşkınlık içindeydi. Soğukkanlılığını kaybetmişti.

— Düşüncemi söylemeden önce size birkaç şey sormak istiyorum.

dedi.

Sorduğu sorular, sert, şüphe, inanmazlık dolu şeylerdi. Beni bir yalancılığın kurbanı saydığı belliydi. Marian Halcombe tarafından gelmiş olmasam herhalde benden daha çok şüphelenecekti.

Sorusunu bitirdikten sonra:

— Doğruyu söylediğime inanıyor musunuz Mr. Kyrle?

diye sordum.

— Sizin inandığınız şeyleri söylediğimize inanıyorum. Miss Marian Halcombe'ye karşı saygım büyüktür. Onun böyle bir meselede güvendiği bir kimseye karşı en büyük saygıyı göstermeyi ben de görev bilirim. Ama bir avukat olarak akıl danışmaya gelmişsiniz, durumunuzu hukuki bakımdan gözden geçirmemi istiyorsunuz. Onun için bir avukat, sadece bir avukat olarak, davanızı kazanmanızın zerre kadar ihtimali olmadığını size bildirmek görevimdir.

— Çok kesin konuşuyorsunuz.

— Aynı zamanda da açık konuşuyorum. Lady Glyde'in ölümünü ispat eden deliller, gayet açık, tatmin edici. Halası onun Kont Fosco'nun evine geldiğine, hastalandığına, öldüğüne tanıklık ediyor. Doktor ölümün tabii şartlar altında olduğunu ispatlıyor. Sonra Limmeridge'deki cenaze töreni, mezar taşının üzerindeki yazı var. Ölüp gömülenin Lady Glyde olmadığına dair elinizde ne gibi deliller var? Hikâyenizin belli başlı noktalarını gözden geçirelim. Marian Halcombe bir tımarhaneye gidiyor, orada bir kadın hasta görüyor. Anne Catherick adındaki Lady Glyde'e şaşılacak derecede benziyen hastanın, tımarhaneden kaçtığı bilinen bir gerçek. Temmuzda tımarhaneye getirilen kadı-

nın Anne Catherick olarak kabul edildiği de biliniyor. Sonra onu getiren bey, hasta kadının Lady Glyde'im diye iddia ettiğini söylemiş, Hasta gerçekten birçok kereler kendinin Lady Glyde olduğunu iddia etmiş. Bütün bunlar birer gerçek. Peki bunlara karşılık sizin elinizde ne var? Marian Halcombe'nin kardeşini tanıması. Ama sonradan olanlar bu tanımayı yalanlıyor. Miss Halcombe kardeşini tanıyınca onu kurtarmak için tımarhane müdürüne mi başvuruyor? Hayır, hemşireye para yedirerek gizlice onu kaçırıyor. Hasta Mr. Fairlie'nin yanına götürülüyor. Mr. Fairlie onu tanıyor mu? Hayır. Hasta kimliğini ispat etmek, komşulara görünmek için Limmeridge civarında kalıyor mu? Hayır, gizlice Londra'ya getiriliyor. Bu arada siz de onu tanıyorsunuz. Siz ne akrabasıınız ne de eski bir aile dostusunuz. Hizmetçiler de onu tanımıyor. Lady Glyde bile kendini yalanlıyor. Bir gece Londra'da bir evde kaldığını söylüyor. Oysa kalmamış. Şimdi bir mahkeme huzuruna çıktığınızı düşünün, delilleriniz, ispatlarınız nerede?

Söylediği sözlerde ne yazık ki haklıydı. Ama ben yenilmeyi bu kadar erken kabul etmek istemiyordum.

— Sabırla uğraşıp başkaca deliller elde etmek mümkün değil mi acaba? Kimlik meselesinden başka bir cephede delil bulamaz mıyız?

— Bu durumda imkânsız. En su götürmez delil, tarih karşılaştırmasıdır ki siz de bu da yok. Doktorun raporundaki ölüm tarihiyle Lady Glyde'in Karasu Malikânesinden ayrılması tarihinin birbirine uymadığını ispat edebilirsiniz durum tamamen değişir.

— Bu tarihi öğrenebiliriz Mr. Kyrle.

— Öğrenebildiğiniz gün davanız kazanılmış demektir. Şu anda bunu öğrenmek için tasarladığınız bir plân varsa söyleyin belki size bir faydam dokunabilir.

Aklıma kâhya kadın geldi. O bize yardım edemiyordu. Laura da Marian da öyle. Bu tarihi herhalde yalnız Sir Percival ile Kont biliyordu.

— Şimdiki halde tarihi ele geçirmek için hiçbir çare düşünmüyorum. Çünkü Sir Percival ile Kont'tan başka bu tarihi bilebilecek olan hiçkimse aklıma gelmiyor.

Mr. Kyrle ilk defa olarak gülümsedi.

— Bu iki adamın hareketleri hakkında da olumsuz fikirler beslediğinize göre onlardan da bir yardım bekleyemezsiniz. Hele birlikte bir dalavare çevirmişlerse katiyen tarihi söylemezler.

— İtiraf etmeye zorlanabilirler ama.

— Kimin tarafından?

— Benim.

İkimizde ayağa kalktık. Avukat bana yeni bir ilgiyle baktı. Onu şaşırtmıştım.

— Çok gayretlisiniz. Şüphesiz bu işle uğraşmakta özel bir maksudınız var. Bunun ne olduğunu sormak bana düşmez. İleride elinize kesin bir delil geçerse size yardım etmeye hazırım.

— İkimiz de inatçıyız. İleride hangimizin haklı olduğu meydana çıkacak. Yardımınız için size çok teşekkür ederim.

Kapıya doğru yürüdüm. Mr. Kyrle arkamdan seslendi. Konuşmamızın başında bir kenara ayırdığını gördüğüm mektubu uzatarak:

— Birkaç gün önce geldi. Size zahmet olmazsa götürürmüsünüz? Sonra Marian Halcombe'ye de çok üzüldüğümü söyleyin. Şimdilik ona yardım edemeyeceğim. Elimden yalnız öğüt vermek geliyor. Ama bu öğütler sizin hoşunuza gitmediği gibi onun da gitmeyecektir.

O konuşurken ben mektuba göz attım. Zarfın üzerinde «Miss Marian Halcombe. Mr. Gilmore ve Kyrle eliyle. Chancery Lane.» yazıyordu. Yazı bana tamamen yabancıydı.

Odadan çıkarken:

— Sir Percival'in hâlâ Pariste olup olmadığından haberiniz var mı?
diye sordum.

— Londra'ya dönmüş. Dün avukatını gördüm.

Sokağa çıkınca ilk yaptığım hareket, etrafıma dikkatle bakmak oldu. Kuzeye doğru, تنها, sakın, geniş bir meydanlığa yürüdüm. Sonra ansızın durup arkama baktım. Saklanacak ne bir kapı aralığı ne de bir köşebaşı vardı.

Meydanın öbür ucunda iki adam benimle beraber durmuş konuşuyorlardı. Bir an düşündükten sonra onlara doğru ilerledim. Ben yaklaşıncı biri yürüdü, meydana çıkan sokaklardan birine saptı. Öbürü ise olduğu yerde kaldı. Önünden geçerken yüzüne baktım. İngiltereden ayrılmadan önce beni takip etmiş olan adamlardan biriydi.

İçimden geldiği gibi hareket etseydim, adama çatar, sonra da çenesine bir yumruk indirerek yere yıkardım. Ama sonucunu düşünmek zorundaydım. Bir kere herkesin içinde kendimi haksız durumuna düşürdüm mü silâhları derhal Sir Percival'in eline vermiş olurum. Kurnazlığa kurnazlıkla cevap vermek gerekliydi. İkinci adamın sapmış olduğu sokağa saptım. Adam bir kapı aralığında beni bekliyordu. Bu, bir yabancıydı. Onu da yakından görüp tanıdığımı memnun oldum.

Dönüp tekrar kuzey taraftaki yola koyuldum. Yeni yola gelince tekrar batıya döndüm, biraz sonra durdum. Adamlar peşimi bırakmamışlardı. Bulunduğum noktanın biraz ötesinde bir araba durağı olduğunu biliyordum. Hızlı, boş, iki tekerlekli bir arabanın önümden geçmesini beklemeye başladım. Biriki dakika sonra böyle bir araba geçti. Derhal içine atlayarak arabacıya hızla Hyde Park'a doğru çekmesini söyledim. Arkamda casusların binebileceği bir araba yoktu. Adamların bir araba buluncaya kadar beni yaya takip etmek maksadıyla koşmaya başladıklarını

gördüm. Ama araba bulsalar da ben çoktan uzaklaşmış olacaktım. Arabacıya dur deyip indiğim zaman casuslar görünürlerde yoktu. Hyde Park'ı geçtim, meydanlık bir yere çıkıp etrafıma bakınarak serbest olduğumu anladım. Sonunda evin yolunu tuttuğum zaman aradan saatler geçmiş, çoktan karanlık çökmüştü.

Marian'ı küçük oturma odamızda beni bekler buldum. O gün çizdiği resmi geldiğim zaman bana göstereceğine söz verdikten sonra Laura'yı yatmaya razı etmiş. Zavallı silik resim masasının üzerinde, üst üste konmuş iki kitaba dayalı duruyordu. Odadaki bir tek mum ışığı kağıda vuruyordu. Oturdum. Bir yandan resme bakarken bir yandan da Marian'a fısıltı halinde olup bitenleri anlatmaya başladım. Bizi öbür odadan ayıran duvar o kadar inceydi ki neredeyse Laura'nın soluk alışını duyabilecektik.

Ben Mr. Kyrle ile aramızda geçen konuşmayı anlatırken Marian soğukkanlılığını elden bırakmadı. Ama yazıhaneden çıkınca peşime takılan adamları, Sir Percival'in dönmüş olduğunu söylediğim zaman yüzünde korku ifadesi belirdi.

— Çok kötü Walter. Bundan daha fena bir haber getiremezsin. Başka şey yok mu?

— Bir de bu var.

diyerek mektubu uzattım.

Marian adrese bakıp yazıyı derhal tanıdı.

— Mektubun kimden geldiğini biliyorsun galiba.

— Ne yazık ki biliyorum. Kont Fosco'dan.

Zarfı açtı. Mektubu okurken yüzü kıpkırmızı oldu. Orkuyayım diye bana uzatırken gözlerinden öfke fışkırıyordu.

Mektupta şöyle yazılıydı:

Hem sizin hem de benim için şerefli olan bir hayranlık dolaşısıyla ey şahane Marian, içiniz rahat etsin diye tek bir kelime yazıyorum. Korkmayınız.

Gizlenmekte devam ediniz. Sevgiye, saygıya lâıyk kadın, herkesin dikkatini üzerinize çekerek kendinizi tehlikeye atmayınız. Sevgili Marian Issız Vadide rahatça yaşayın.

Bunları yaparsanız hiçbir şeyden korkmanıza lüzum kalmıyacak. Gözümde kendi duygularım kadar değerli olan duygularınızı hiçbir yeni felaket yaralıyamıyacak. Rahatsız edilmeyeceksiniz. Güzel arkadaşınız takip edilmeyecek. Sizin kalbiniz onun için en emin sığınaktır. Paha biçilmez sığınak.. onu kıskanıyorum. Orada kalmasına izin veriyorum.

Size söyleyecek bir tek baba öğüdüm var. Ondan sonra bu ateşli satırlara son vereceğim.

Şimdikinden daha ileri gitmeyiniz. Ciddi menfaatlere engel olmaya kalkmayınız. Kimseyi tehdit etmeyiniz. Yalvarırım size beni harekete geçirmeye zorlamayınız... Ben hareket adamı Fosco'yu. Hareketsiz kalmak, zekâmın sonsuz silâhlarını hatırlınız için susturmak en büyük arzumdur. Düşüncesiz arkadaşlarınız varsa, onların ateşlerini söndürünüz. Mr. Hartright İngiltere'ye dönerse onunla ilgi kurmayınız. Ben kendi yolumda gidiyorum, Percival peşimden geliyor. Mr. Hartright bu yolda karşıma çıktığı gün mahvolmuş demektir.

Tek imza, karışık halkalarla, süslü çizgilerle çevrilmiş bir F. harfiydi. Mektubu yere fırlattım.

— Seni korkutmaya çalışıyor. Bu onun da korktuğunu gösterir. dedim.

Ama o Kont'u mektuba benim gözümle bakmıyacak kadar yakından tanıyordu. Sonra bir kadındı. Adamın dilindeki küstah samimiyet bütün soğukkanlılığını yok etmişti.

— Walter. Bir gün gelir de bu iki adam eline geçerse, birini bırakman gerekirse bıraktığın adam Kont olmasın.

— Zamanı gelince hafızamı tazelemek için bu mektubu saklıyacağım Marian.

Ben mektubu cüzdanıma yerleştirirken Marian dikkatle beni süzerek:

— Zamanı gelince. İleriden bu kadar emin olarak nasıl sözü ediyorsun? Mr. Kyrle'in söylediklerinden, bugün başına gelenlerden sonra?

dedi.

— Ben bugünü hesaba katmıyorum. Bugün yaptığım şey sadece bir başka adamdan benim hesabıma çalışmasını istemek oldu. Asıl işimiz yarın başlıyor.

— Niçin yarın?

— Çünkü kendi başına çalışmak düşüncesindeyim.

— Nasıl?

— İlk trenle Karasu'ya gideceğim ve akşama döneceğim.

— Karasu'ya mı?

— Evet. Mr. Kyrle'den ayrıldıktan sonra aklıma geldi. Fikirlerimiz tek noktada birleşiyor. Sonuna kadar Laura'nın yola çıktığı günün tarihini öğrenmeye çalışmalıyız. Tek zayıf nokta, Laura'nın hâlâ hayatta olduğunu ispat edebilecek tek delil bu tarihtir.

— Yani Laura'nın Karasu'dan ayrıldığı tarihin, ölüm raporundaki tarihten sonra mı olduğunu ispat edeceğiz?

— Evet.

— Ama bundan nasıl emin olabilirsin? Laura Londra'da ne kadar kaldığını bilmiyor.

— Ama tımarhanenin sahibi sana Anne Catherick'in temmuzun yirmi yedisinde geldiğini söylemiş. Kont Fosco'nun onu Londra'da etrafında olup bitenden habersiz bir şekilde bir geceden fazla tutabileceğini sanmıyorum. Böyle olunca, Laura'nın ayın yirmi altısında yola çıkmış, Londraya gelmiş olması gerekiyor. Yani doktorun tespit ettiği ölüm tarihinden bir gün sonra, Laura yola ayın yirmi altısında çıktığını ispat edebilirsek Sir Percival'le Kont'u yendik demektir.

— Evet anlıyorum ama bu tarihi nereden öğreneceğiz?

— Mrs. Michelson'un anlattıkları aklıma bir şeyler getirdi. Birincisi Dr. Dawson'la konuşmak. Laura Londra'ya gittikten sonra doktor tekrar Karasu Malikânesine gitmiş. Görevine ne zaman başladığını biliyordur. İkinci çare de Sir Percival'in geceleyin tek başına gittiği handa araştırmalar yapmak. Laura'nın yola çıkışından birkaç saat sonra gittiğini biliyoruz. Tarihi belki böylelikle elde edebiliriz. Bu meseleyi yarın halletmeye karar verdim.

— Ya emeğin boşa çıkarsa? Artık aklıma en fena ihtimâller geliyor.

— O zaman Laura'nın hatırı için en çok başarı ihtimâli olan yerden başlamak zorundayız. Kont Fosco'nun da sırası gelecek. Unutma ki şimdiki halde onun hayatında hiçbir zayıf nokta bilmiyoruz ama Sir Percival'in hayatındaki zayıf noktayı biliyoruz.

— Yani sır mı demek istiyorsun?

— Evet. Sır. Ona karşı elimizdeki tek kesin silâh bu. Onun mevkiini mahvetmek, gerçek karakterini, hıyanetini herkesin gözü önüne sermek için elimde başka hiçbir şey yok. Kont ne yapmış olursa olsun Sir Percival'in onunla birleşip Laura aleyhinde çalışmak, para kazanmak gayesinden daha başka gayesi vardı. Hatırlıyor musun Kont'a karısının herşeyi bildiğini söylemiş. Anne Catherick'in sırrı meydana çıkarsa kendisinin mahvolacağını söylemiş. Sen duymuşsun.

— Elimizde başka bir çare kalmayınca, bu sırrı öğrenmeye çalışacağım. O eski inanç hâlâ içimden silinmedi. Beyazlı Kadın hâlâ hayatlarımızı etkiliyor. Gitgide sona doğru yaklaşıyoruz. Ölmüş olduğu halde Anne Catherick hâlâ bize yol gösteriyor.

Hampshire'de yaptığım araştırmaları anlatmak uzun sürmiyecek.

Londradan sabah erken ayrıldığım için Dr. Dawson'un evine öğleden önce varabildim. Konuşmamız hiçbir olumlu sonuç vermedi.

Dr. Dawson'un kayıt defteri tekrar Karasuya gidip Marian Malcombe'yi tedavi etmeğe başladığı günün tarihini gösteriyordu. Ama doktor Laura'nın Karasu'dan ayrılışıyla bu tarih arasında kaç gün geçtiğini bilemiyordu. Dr. Dawson'dan ümidimi kesince Sir Percival'in hana geliş tarihini tespit etmek üzere Knowlesbury'e gittim. Sanki her yandan başarısızlığa uğramam kaderimdi. Knowlesbury'ye gidince aradığım hanın iki ay önce kapanmış olduğunu öğrendim. Han sahibi oradan ayrılmıştı. Nereye gittiğini öğrenemedim.

Londraya giden trene birkaç saat vardı. Knowlesbury istasyonundan bir arabaya binerek Karasu Malikânesine döndüm. Maksadım bahçıvanla kapıcıyı sorguya çekmekti. Onlardan da bir şey öğrenemezsem şehre dönmekten başka yapacak şey kalmıyordu.

Şoşeden ayrılıp kır yoluna saparken önümden, kapıcı kulübesine doğru ilerliyen eli çantalı bir adam gördüm. Bu, eski püskü bir elbise giymiş, ufak tefek bir adamdı. Başında son derece büyük bir şapka vardı. Görünüşünden, onun bir avukat kâtibi olduğunu anladım. Aramızdaki mesafeyi açmak için durdum. Benim yaklaştığımı duymamıştı. Arkasına bakmadan ilerleyerek gözden kayboldu. Biraz sonra bahçe kapısına vardığımda adam görünürlerde yoktu. Eve girdiği belliydi.

Kapıcı kulübesinde iki kadın duruyordu. Bir tanesi yaşlıydı. Öbürünün de Margaret Porcher olduğunu anlamakta güçlük çekmedim.

İlk önce Sir Percival'in evde olup olmadığını sordum. Olmadığını öğrenince ne zaman ayrıldığını sordum. Yazın ayrılmıştı. Margaret Porcherden aldığım cevaplar aptalca gülümseyişlerden, baş sallamalardan ibaret kaldı. Yaşlı kadın biraz daha zekiydi. Onu lâfa tutmağı becerdim. Biraz sonra Sir Percival'in yola çıkışını,

o gece nasıl korktuğunu, anlatmağa başladı. Beyin geceleyin onu yataktan kaldırdığını, küfrederek korkuttuğunu, açıkca hatırlıyormuş ama tarihini imkân yok hatırlıyamıyormuş.

Oradan ayrılınca biraz ilerde bahçıvanın çalışmakta olduğunu farkettim. Adam önce bana biraz şüpheli şüpheli baktı. Fakat Mrs. Michelson'un adını verip kâhya kadının ondan iyi sözettiğini söyleyince konuşmaya başladı. Bahçıvan beyin, «Temmuz içinde, Temmuzun ya son iki haftası, ya da son on günü içinde» bir gece arabayla çıkıp gittiği aklında kalmıştı.

Bahçıvanla konuşurken büyük şapkalı, siyahlı adamın evden çıkıp ilerlediğini, az ötede durup bizi seyrettiğini gördüm.

Bu adamın buraya gelişindeki maksattan biraz şüphelenmiştim. Hele bahçıvanın onun kim olduğunu bilmemesi ya da özellikle söylenmemesi bu şüphelerimi büsbütün arttırdı.

Bakışı, duruşu benim kim olduğumu bildiğini belli ediyordu. Benim kafamı kızdırıp kavga çıkarmak istediği anlaşılıyordu. Eğer kendime hçkim olmayı önceden düşünmemiş olsaydım, kim olduğunu sorduğumda verdiği küstâh cevap karşısında kavga etmek gerekirdi. İstemiyerek yasak bir yere girmiş olduğum için özür diledim. Sir Percival, Mr. Kyrel'yle görüştüğümden haberdardı. Siyahlı adam da ben malikânede, ya da o civarda araştırma yaparsam diye Karasuya gönderilmişti. Eğer bir şikâyetle bulunması için bir fırsat vermiş olsaydım mutlaka adam beni polise teslim ederdi. Böylece üç dört gün Marian ile Laura'dan ayrı kalmış olacaktım.

Karasu Malikânesinden istasyona giderken arkamdan geleceğini sanıyordum ama arkamdan gelip gelmediğini pek farkedemedim. Siyahlı adam beni gözetlemek için ihtimal kendine göre bir usul bulmuştu. Ne istasyona giderken ne de akşam Londra istasyonunda onu göremedim. Eve yaya gittim. İlk önce mahallenin en tenha sokaklarından geçtim. Arasına durarak arkama baktım. Bu usulü Orta Amerikadayken vahşi ormanlarda öğrenmiştim.

Ben yokken Marian'ı korkutacak bir durum olmamıştı. Heyecan içinde bir şey elde edemediğimi sordu. Hiçbir şey öğrenemediğimi duyunca gösterdiğim soğukkanlılık karşısında şaşırıp kaldı.

Uğradığım başarısızlıklar cesaretimi kırmamıştı. Aslında bu araştırmalardan hiçbir şey beklememiştim. Laura'ya yardım etmek için elimde kalan tek yolun onunla evlenmiş olan haini pataklamak olduğunu hissetmek bana bir sevinç veriyordu.

Hampshire'den dönüşümün ertesi sabahı Marian'ı yukarı, çalışma odama aldım. Sir Percival Glyde'nin sırrını ele geçirmek için kurmuş olduğum plânı anlattım.

Bu sırra giden yol şuydu: Beyazlı kadının şimdiye kadar hiçbirimizin çözemediği esrarı çözmekti. Bu esrarı aydınlatabilmek belki de Anne Catherick'in annesinin yardımı ile olabilirdi. Onun içinde önce Mrs. Clements'i bulmak ondan Anne Catherick hakkında bilgi almak gerekti.

Marian bu meseleyi halletmek için en iyi en basit çareyi buldu. Limmeridge'de ki Todd's Corner denilen çiftliğe mektup yazarak, son birkaç ay içinde Mrs. Clements'ten haber alıp almadıklarını sormaya karar verdi. Anne Catherick'in ondan nasıl ayrıldığını bilmiyorduk. Ama, Anneyi kaybettikten sonra herhalde bedbaht kadının her şeyden çok sevdiği yerde, Limmeridge'de bir soruşturma yapmak aklına gelmiş olmalıydı. Marian'nın fikrinin gayet yerinde olduğunu, bize başarı vadettiğini derhal anladım. Tood's Corner'e yazılan mektubu o günkü postayla gönderdik.

Cevap beklerken, Marian bana Sir Percival'in ailesi, gençliği hakkında bütün bildiklerini anlattı. Bu konular hakkında sadece başkalarından duymuş olduğu şeyleri biliyordu ama, bana verdiği pek az bilginin doğru olduğuna hemen hemen emindi.

Sir Percival annesiyle babasının tek evladıymış. Babası Felix Glyde doğuştan sakat olduğu için küçüklüğünden beri insanlardan kaçmış. Hayatta kendini mutlu eden tek şey müzikmiş. Kendisi

gibi müzikten hoşlanan, çalgı çalmakta, şarkı söylemekte pek usta olan bir hanımla evlenmiş. Karasu Malikânesine daha pek gençken sahip olmuş. Ama oraya taşındıktan sonra ne o, ne de karısı civardaki komşularla görüşmeğe kalkışmamışlar. Kimse de onlarla ahbablık etmeye kalkışmamış. Köy papazından başka.

Rahip efendi ne yazıkki katlandığı zahmetin karşılığını görmemiş. Sir Felix zavallıya o kadar kaba davranmışki bu hakaret dolu sözleri duyan komşular Malikâneye öfkeli mektuplar yazmışlar. Gerek kır hayatına gerekse malikâneye en ufak bir bağlılığı olmayan baronet böyle bir sıkıntıya ikinci defa yol açmamak için Karasudan ayrılmış.

Kısa bir süre Londrada kaldıktan sonra karı koca Avrupaya gitmişler, bir daha İngiltereye dönmemişler. Oğulları Percival Avrupada doğmuş, özel öğretmenlerden ders almış. Önce annesini kaybetmiş, babası da bir kaç yıl sonra ya 1825 de veya 1826 da bir iki defa İngiltereye gelmiş. Ölen Mr. Fairlie ile babasının ölümünden sonra tanışmış. Ve zamanla aralarındaki samimiyet ilerlemiş. Mr. Frederick Fairlie Sir Percival'i ancak bir iki defa görmüş. Baronetin Fairlie ailesindeki tek yakın arkadaşı Laura'nın babasıymış.

Mrs. Toods'a cevabı biraz ötemizdeki bir postahaneye göndermesini rica ettik. Postahaneye gidince mektubun beni beklemekte olduğunu gördüm. O güne kadar hep yüzünü bizden çevirmiş olan talih o günden sonra yüzünü bize döndü.

Mrs. Clements, Mrs. Todd'a tahmin ettiğimiz gibi, Anne Catherick'in kaybolduğunu haber vermiş, Kayıp kız Limmeridge'de görünecek olursa kendisine bildirsinler diye adresini de yazmış.

Mrs. Clements'in evi bizim evimizden yürüyerek gidildiği takdirde bir saatimizi almış.

Vakit geçirmeden hemen ertesi gün Mrs. Clements'i aramaya çıktım. Bile bile atıldığım korkunç macera işte burada başlıyor.

Mrs. Todds'un yazmış olduğu adres, Gray's Inn sokağının ci-
varında bir yerdi.

Kapıyı Mrs. Clements açtı. Beni tanımadığı için ne istediğimi
sordu. Ona Limmeridge mezarlığında karşılaşmamızı hatırlattım.
Anne Catherick'in tımarhaneden kaçtığı zaman takipten kaçması-
na yardım etmiş olduğumu aklına getirmeyi de ihmal etmedim.
Mrs. Clements bana güven gösterebilmesi için elimdeki tek koz
zaten buydu. Kendimi tanıtınca beni derhal hatırladı, içeri alarak
büyük bir heyecanla Anne'den haber getirip getirmediğimi sordu.

Ona Sir Percival'le Kont Fosco'nun düzenledikleri zalimce
plândan söz etmeden bütün gerçeğı olduğu gibi anlatmanın imkânı
yoktu. Oysa bir yabancıya o meseleyi anlatmak da tehlikeli ola-
bilirdi. Kadıncağızın içinde yalancı umutlar uyandırmamak düşün-
cesiyle:

— Ziyaretimin maksadı Anne Catherick'in kaybindan kimlerin
sorumlu olduğunu öğrenmektir. Anne'yi bulabileceğimizi sanmı-
yorum.
dedim.

Zavallı kadını kandıran, benim bazı yakın arkadaşlarıma ezi-
yet etmiş olan iki adamı cezalandırmak istediğimi söyledim. Bana
istediğim bilgiyi verip veremeyeceğini sordum.

Zavallı kadın o kadar heyecanlıydı ki önce dediklerimi tam
olarak anlıyamadı. Sonra Anne'ye karşı göstermiş olduğum iyiliğe
karşılık bana yardım etmek için elinden geleni esirgemeyeceğini
söyledi.

Mrs. Clements'e Limmeridge'den ayrıldıktan sonra ne yaptı-
ğını sorarak, Anne'nin kaybolduğı zamana kadar olup biten bütün
olayları öğrendim:

Todd's Corner'den sonra bir hafta Derbyde birkaç ay Lon-
dra'da kalmışlar. Fakat Sir Percival'den tamamen uzaklaşabil-

mek düşüncesiyle Lincolnshire'de Grimsby adında kıyıda köşede kalmış bir yere taşınmışlar. Grimsby'de Anne ciddi olarak hasta-
lanmış.

Çağırdıkları doktor hastanın kalbinden tehlikeli bir şekilde rahatsız olduğunu belirtmiş. Hastalık uzun sürdüğünden Anne'yi çok zayıf düşürmüştü. Sonradan sık sık tekrarlamış. Yani yılın yarısına kadar Grimsby'de kalmışlar. Daha da kalacaklarmış ama Anne bu sefer Lady Glyde ile özel olarak konuşmak için Hampshire'e dönmeğe karar vermiş. Mrs. Clements onu bu fikrinden caydır-
mak için elinden geleni yapmışsa da doktor, hastanın isteğine karşı gelmenin tehlikeli olduğunu söyleyince Anne'ye boyun eğmek zorunda kalmış.

Hampshire'e giderken trendeki yolculardan birinin Karasu çevresini iyi tanıdığını görmüş. Ona akıl danışmış. Böylece Sir Percival'in evine pek yaklaşımadan gidebilecekleri tek yerin Sandon köyü olduğunu öğrenmiş. Anne Karasuya yürüye yürüye gi-
dip geliyormuş.

Sandonda namuslu bir dul kadının bir odasını kiralamışlar. Mrs. Clements, Anneye Lady Glyde ile sadece mektuplaşmasını söylemiş ama o Limmeridge'ye gönderdiği imzasız mektuptan bir cevap alamayınca bu sefer konuşmağa karar vermiş. Fakat söyle-
yecekleri çok gizli şeyler olduğundan Karasuya yalnız gitmek istemiş. Mrs. Clements her defasında onu gizlice takip ediyormuş. Sadece Karasu Gölünün pek yakınlarına gitmeye cesaret edeme-
diğinden orada olanları bilmiyormuş.

Anne tehlikeli yolculuğundan son defa döndüğü zaman her gün bu yolu yürümeye gücünün yetmediği için, üstelik de heyecan çektiğinden yeniden hastalanıp yatağa düşmüş.

Bu felâket karşısında yapılacak ilk işin Anne'nin içini rahat-
landırmak olduğunu Mrs. Clements tecrübelerinden biliyormuş. İyi kalpli kadın ertesi gün bu gaye ile Karasu yoluna koyulmuş.

Anne, Lady Glyde'in her gün göl kıyısına geldiğini söylüyormuş. Onun için Mrs. Clements'in niyeti göl kıyısına gitmek, Lady Glyde'den Sandon'a gelip Anne'yi görmesini rica etmekmiş. Korunun ucuna geldiği zaman Lady Glyde yerine elinde bir kitapla oturan uzun boylu, şişman bir adamla karşılaşmış. Evet, bu, Kon Fosco'dan başkası değildi.

Kont onu süzdükten sonra birini mi aradığını sormuş. Sonra daha onun cevap vermesine fırsat bırakmadan kendisinin de Lady Glyde adına birini beklediğini ama Mrs. Clements'in o kimse olup olmadığını bilemediğini söylemiş.

Bunun üzerine Mrs. Clements durumu ona anlatmış. Lady Glyde'nin bir haber gönderip göndermediğini sormuş. Kont da Lady Glyde'in çok önemli bir haber gönderdiğini söylemiş. Lady Glyde Anne ile iyi kalpli doktorun derhal Londraya dönmelerini rica ediyormuş. Çünkü Karasu civarında daha fazla kalırsa Sir Percival'in onları bulacağından korkuyormuş. Kendisi de az sonra Londraya gidiyormuş. Clements ile Anne oraya ondan önce gidenlerse adreslerini bildirmelerini söylemiş.

Mrs. Clements, Anne'yi sağ-salim Londraya götürmekten başka bir şey istemediğini, sadece Anne hasta yattığı için bir süre bu tehlikeli yerden ayrılamıyacağını söylemiş. Kont, Mrs. Clements'in doktor çağırıp çağırmadığını sormuş, dikkati çekmemek için henüz doktor çağırmamış olduğunu öğrenince kendisinin de doktorluktan anladığını, isterse onunla birlikte gidip Anne'ye bakabileceğini söylemiş. Mrs. Clements, Lady Glyde'nin gizli bir haberi emanet ettiği adam olduğu için Kont'a karşı bir güven duyarak, bu teklifi minnetle kabul etmiş, birlikte köye dönmüşler.

Eve geldiklerinde Anne uyuyormuş. Kont onu görünce çok korkmuş. Kadının Lady Glyde'ye ne kadar benzediğini görünce şaşırılmış. Zavallı Mrs. Clements onu Anne'in hastalığına üzüldü sanmış. Kont hastanın uyandırılmasına razı olmamış. Mrs. Cle-

ments'e hastalığın belirtileri hakkında sorular sorduktan sonra Anne'nin hafifçe nabzını yoklamış. Sandon bir bakkal dükkânıyla eczanesi olacak kadar geniş bir köymüş. Kont uygun gördüğü ilâçları yaptırmak üzere eczaneye gitmiş. Mrs. Clements'e ilâcın gayet kuvvetli olduğunu, Anne'ye kalkmak, birkaç saatlik Londra yolculuğuna dayanmak için kuvvet vereceğini söylemiş. İlâcı o gün, ertesi gün belirli saatlerde vermesini tenbih etmiş. Üçüncü gün Anne kalkıp yola çıkabilirmiş. Öğleyin Karasu istasyonunda buluşmağa karar vermişler. Mrs. Clements'le Anne gelmezlerse Kont hastalığın ağırlaştığını anlıyarak derhal köye dönecekmiş ama böyle bir durumla karşılaşmamışlar.

İlâç Anne'ye çok iyi gelmiş. Mrs. Clement ona Lady Glyde'i yakında Londrada göreceğini söyleyince hasta kadın kendini toparlamış. Hampshire'e geleli bir hafta olmadığı halde kararlaştırdıkları gün ve saatte istasyona gitmişler. Kont onları beklerken aynı trenle Londraya gitmeye hazırlanan yaşlı bir kadınla konuşuyormuş. Onları trene bindirip yerleştirdikten sonra Mrs. Clements'ten Londraya gidince adreslerini Lady Glyde'ye göndermeyi unutmamasını rica etmiş. Konuştuğu yaşlı hanım aynı kompartımana binmemiş. Londraya geldiklerinde onu görememişler. Mrs. Clements sakın bir mahallede bir ev tutmuş, ve Lady Glyde'ye mektup yazarak adresi bildirmiş.

Sonra Karasu İstasyonunda gördükleri o hanım bir arabayla gelmiş. Lady Glyde'in kendisini oraya gönderdiğini ve Lady Gylde in Londrada bir otelde bulunduğunu söylemiş. Lady Glyde Mrs. Clements'le konuşmak, Anne Catherick ile buluşabilmek için bir plân hazırlamak istediğini de sözlerine eklemiş. Bu sözleri Anne de duymuş. Mrs. Clements'in gitmesini rica etmiş. O da evden en çok yarım saat kadar ayrılacağını anlayınca kabul etmiş. Yaşlı hanımlar — Mrs. Fosco — arabaya binip yola çıkmışlar. Hanım bir süre sonra bir mağazanın önünde arabayı durdurmuş, unuttu-

ğu bir şeyi almak istediğini söyleyerek Mrs. Clements'ten birkaç dakika beklemesini rica etmiş ve bir daha da görünmemiş.

Mrs. Clements biraz bekledikten sonra içine bir korku düşmüş, arabacıya tekrar eve dönmesini söylemiş. Yarım saatten biraz fazla bir ayrılıktan sonra eve döndüğünde Anne'yi bulamamış.

Evde kiracıların işini gören hizmetçiden başka kimsenin birşeyden haberi yokmuş. O kapıya bir genç çocuğun geldiğini, ikinci katta oturan genç hanıma bir mektup getirdiğini söylemiş. Hizmetçi mektubu Anne'ye verip aşağı inmiş. Beş dakika sonra Anne'nin omuzunda şalı, başında başlığıyla aşağı sokağa çıktığını görmüş. Anne çocuğun getirdiği mektubu herhalde yanına almış olacakmış. Çünkü mektubu hiçbir yerde bulamamışlar. Acaba Anne'nin dışarı çıkmasının sebebi neydi? Bunu bir türlü öğrenememişler. Bu herhalde çok kuvvetli bir sebep olsa gerekmiş. Çünkü Londrada Anne hiç tek başına dışarı çıkmazmış. Zaten Mrs. Clements de bunu bilmesine yarım saatçik bile olsa onun yanından ayrılmazmış.

Aklını toplar toplamaz Mrs. Clements'in ilk düşündüğü şey gidip tımarhanede bir soruşturma yapmak olmuş.

Ertesi gün oraya gitmiş. Herhalde sahte Anne Catherick'in tımarhaneye götürülmesinden bir iki gün sonra gitmiş olacak ki Anne'nin geri geldiğini söylemişler. O zaman Welmingham'a, Mrs. Catherick'e bir mektup yazarak kızından bir haberi olup olmadığını sormuş. Aldığı cevap olumsuzmuş. O zamandanberi hâlâ Anne'nin niçin kaybolduğunu, başına ne geldiğini bilmiyormuş.

Mrs. Clements'ten öğrendiklerim önceden tahmin ettiğim gerçekleri doğrulamakla birlikte, sadece bir başlangıçtı.

Anne Catherick'i Londraya getirip Mrs. Clements'ten ayıran plânın Kont ve Kontes Fosco tarafından idare edildiği meydanday-

dı. Bu hareketlerin hukukun gözünde suç olup olmadığını başka zaman düşünüp öğrenebildim. Ama gayem beni başka bir yöne yöneltiyordu. Mrs. Clements'i ziyaret etmekteki maksat, Sir Percival'in sırrını elde edebilmek için biraz bir ilerme yapmaktı. O da henüz benim bu önemli gayeme yardım edecek bir şey söylememişti. Ona başka bir devri, başka bir çevreyi, başka olayları hatırlatmak gerektiğini hissettim.

— Mrs. Catherick'i Anne doğmadan önce tanırmıydınız?

— Ancak dört ay kadar önce tanımıştım. Birbirimizi pek sık görürdük ama çok samimi değildik.

— Mrs. Catherick komşunuz muydu?

— Evet, eski Welmingham'da.

— Eski Welmingham. Demek Hampshire'de iki Welmingham var.

— O zamanlar öyleydi. Yirmi üç yıl önce. Şimdiki Welmingham yeni kasaba, Ama kilise olarak hâlâ eski kiliseyi kullanıyorlar. Yıkılan evlerin arasında tek başına duruyor.

— Evlenmeden önce de orada mı otururdunuz?

— Hayır. Ben Norfolkliyum. Kocam da Grimsby'lidir. Orada iş bulup yerleşmiş. Evlenince beni de oraya götürdü. İkimiz de pek genç sayılmazdık ama çok mutlu günler geçirdik. Mrs. Catherick'le karısı bizden bir iki yıl sonra geldiler. Onlar hiç mutlu değillerdi.

—Kocanız onları Eski Welmingham'a gelmelerinden önce tanırmıydı?

— Yalnız Catherick'i tanırdı. Karısı yabancıydı. Kadının Southampton yakınlarında Varneck Malikânesinde oturan bir ailenin yanında oda hizmetçiliği yaptığı kulağımıza çalınmıştı. Catherick onu kendisiyle evlenmeğe razı edene kadar aklını oynatacak hale gelmiş çünkü kadın pek gururluymuş. Catherick yalvarmış yakarmış fakat bütün bunların fayda etmediğini görünce vazgeçmiş. O vazgeçince kadın da sebepsiz yere fikrini değiştirmiş ona gitmiş.

Zavallı kocam, kadına bir ders verilse iyi olur derdi. Ama Catherick onu çok sevdiği için böyle bir şeye hiç yanaşmamış. Evlenmeden önce de sonra da onun hiçbir isteğini yerine getirmemezlik etmemiş. Catherick duygulu bir adamdı. Mrs. Catherick'ten daha iyi bir kadınla evlense onu bile şımartırdı. Kimsenin aleyhinde bulunmak istemem ama Mrs. Catherick duygusuz bir kadındı. Sözüünü yaptırandı. Mahalleye ilk geldiklerinde kocam sonlarının iyi olmadığını söylemişti ve sözleri sonunda doğru çıktı. Eski Welmingham'a geleli daha dört ay olmamıştı ki müthiş bir rezalet oldu ve yuvaları yıkıldı. İkisi de suçluydu.

— Yani hem karı hem koca mı demek istiyorsunuz?

— Hayır. Catherick'ten söz etmiyorum. O sadece acınacak bir adamdı. Karısıyla öbür adam.

— Rezalete sebep olan adam mı?

— Evet. Asil, kültürlü bir adam olduğu için daha başka türlü davranması gerekirdi. Bu beyi siz de tanıyorsunuz. Zavallı Anne de tanırdı.

— Sir Percival Glyde mi?

— Sir Percival Glyde.

Kalbim yerinden fırlayacakmış gibi çarpıyordu. İpin ucunu sonunda ele geçirmek üzereydim.

— Sir Percival o sıralarda oralarda mı oturuyordu?

— Hayır. Aramıza bir yabancı olarak girdi. Babası bir süre önce yabancı memleketlerde bir yerde ölmüş. Yaslı olduğunu hatırlıyorum. Irmak kıyısındaki küçük handa kalıyordu. Önceleri onun kimse farkına varmadı. İngilterenin her yanından adamların bizim ırmakta balık tutmaya gelmeleri olağan bir şeydi.

— Köye Anne doğmadan önce mi geldi?

— Evet. Anne 1827 Haziranında doğdu. Sir Percival sanırım ya nisan sonunda ya mayıs başında geldi.

— Hiçbiriniz tanımadığınıza göre Mrs. Catherick de onu tanı-mıyordu, değil mi?

— Önce öyle sandık. Ama sonradan kimse onların yabancı olduğuna inanmadı. Daha dün gibi herşeyi hatırlıyorum. Bir gece Catherick bahçemize gelerek, penceremize bir avuç çakıl attı. Bizi uyandırdı. Kocama aşağıya inmesini, onunla mutlaka konuşacağını söyledi. Aşağıda uzun uzun konuştular. Kocam tekrar yukarı çıktığında titriyordu. Yatağın ucuna oturarak «Lizzie. Ben sana o kadını gözüm tutmadı demez miydin? İşte dediğim çıktı. Catherick karısının çekmecesinde bir çok dantel mendil, iki tane güzel yüzük, bir de yepyeni altın kordonla saat bulmuş.. Bunları ancak aslından hanımefendi olanlar kullanır. Karısı da bunları nereden bulduğunu söylemiyormuş.» dedi. Ben «Çaldığını mı sanıyor?» diye sordum. Kocam «Hayırçalsa da fenaydı ama bu daha kötü. Bu eşyalar kadına hediye edilmiş. Saatin içinde adı kazılıymış. Catherick de onun gizlice o Sir Percival Glyde denilen adamla, evli kadınlara yakışmıyacak şekilde gizli gizli konuştuğunu görmüş. Kimseye ağzından bir şey kaçırma. Catherick'i bu gecelik yatıştırdım. Bir iki gün daha beklemesini söyledim.» dedi. Ben «Bence ikiniz de yanıyorsunuz. Mrs. Catherick bu rahat, namuslu hayatını yeni tanıdığı bir yabancı için feda etmez.» diye cevap verdim. Kocam «Adam onun bakalım gerçekten yabancısı mı? Kadının Catherick'le nasıl evlenmeye razı olduğunu biliyorsun. Önceleri istemezken sonra kendiliğinden istemiş. Kendilerini seven dürüst adamları namuslarını temizlemek için âlet eden kötü kadınlar yokmudur? Catherick'in karısı bunların en kötülerinden biri olsa gerek.» dedi. Kocamın bu sözlerinden iki gün sonra bunun doğru olduğunu gözlerimizle gördük.

Bu her zaman görülen hikâye, erkeğin karısını aldatması, kadının bağlı olamayışı Sir Percival Glyde'i bütün hayatı boyunca dehşet içinde bırakan korkunç sırrın anahtarı olabilir miydi?

— Catherick kocamın sözünü tutup bekledi. İkinci gün, karısıyla Sir Percival'in kilisenin giyinme odasında fısıldaştıklarını

görmüş. Çok şaşkın ve üzgün olan Sir Percival kendini öylesine suçlu bir hava içinde savunmuş ki birden ateş alan zavallı Catherick, kendi düştüğü kötü duruma fena halde sinirlenmiş. Sir Percivale bir tokat atmış, Sir Percival ondan daha baskın çıkıp, gürültüyü duyan komşular gelinceye kadar onu güzelce dövmüş. Herşey akşama kadar olup bitti. Kocam akşam üzeri Catherick'ın evine gitti ama onu bulamadı. Adamın nereye gittiğini kimse bilmiyordu. Köyden kimse onu bir daha görmedi. Karısının onunla evlenmekteki çirkin maksadını artık tamamen öğrenmiş olduğundan, Sir Percival'le aralarında geçen kavgadan sonra, çıkan rezalete, duyduğu utanca daha fazla dayanamamış olacaktı. Köy papazı gazeteye bir ilân verdi. Geri dönmesi için Catherick'e yalvardı. Dostlarını da işini de kaybetmiyecekti. Ama Catherick böyle bir meseleden sonra tekrar dostlarının yüzüne bakacak, utançının hatırasını unutmaya, unutturmaya çalışacak adam değildi. Herkes onun bunu gururuna yediremediğini söyledi ama bence o gururlu değil çok duyguluydu. İngiltereden ayrıldığı zaman kocama mektup yazdı. Amerikaya gidip yeni bir işe yerleştiği zaman bir kere daya yazdı. Şimdi orada durumu iyi. Buraya döneceğini hiç sanmıyorum.

— Sir Percival ne oldu? Orada kaldı mı?

— Hayır, artık orada duramaz oldu. Hemen o akşam Mrs. Clements ile kavga ettiğini duymuşlar. Ertesi sabah çıkıp gitti.

— Ya Mrs. Catherick? Herhalde o da rezaleti bilen insanların arasında yaşamak istememiştir değil mi?

— Yoo. O kaldı. Bütün komşuların fikirlerine meydan okuyacak kadar katı kalplidir. Başta papaz olmak üzere herkese, müt-hiş bir hatanın kurbanı olduğunu, hiç kimsenin onu suçlu bir kadınmış gibi köyden sürüp atamayacağını söyledi. Yeni kasaba kurulup da kibar komşular oraya taşınmaya başlayınca o da taşındı. Hâlâ orada. Ölünceye kadar orada kalacağından eminim.

— Bunca yıl nasıl geçindi? Kocasına ona bakmaya razı mıydı? Bakabilecek durumda mıydı?

— Razıydı. Durumu da elverişliydi. Kocama yazdığı ikinci bir mektupta, karısının ne de olsa soyadını taşıdığını, evinde oturmuş olduğunu, kötü de olsa dilenciler gibi sürünmesini istemediğini söylemiş. Ona ufak bir gelir bağışlayıvermiş.

— Kadın bunu kabul etti mi?

— Bir kuruşunu bile kabuletmedi. Yüz yaşına gelse bile onun tek kuruşunu kabul etmeyeceğini söyledi. O zamandanberi de sözünden caymadı. Kocacığım öldüğü zaman Mrs. Catherick'e bir şeye ihtiyacı olursa bana bildirmesini söyledim. «İhtiyacım olduğunu bütün İngiltereye bildiririm de Catherick'e, Catherick'in dostlarına bildirmem. Size vereceğim cevap bu kadar. Size birşey yazacağı olursa kocama da aynı şeyi söylersiniz.»

— Kendi parası mı vardı acaba?

— Olsa bile pek fazla değildir. Ona Sir Percival Glyde'nin baktığını söylerlerdi. Gerçekten de öyleydi.

Bu cevaptan sonra düşünmek için biraz bekledim.

Kilise kâtabinin suçlu karısının bütün hayatını çıkardığı rezalette sahne olan yerde geçirmesini kendi kendime anlatamıyordum. Kadın bu garip yolu suçsuzluğunu ispat etmek için tuttuğunu söylemiş. Ama kendi başına hareket etmediği, başka birinin sözüne uyduğu akla daha yakın geliyordu. Acaba onu Welmingham'da zorlayabilmek yetkisine kimin en fazla sahip olması muhtemeldi? Ona para verdiği muhakkak olan kimse elbet. Kocasının yardımını geri çevirmişti. Kendisinin yeteri kadar geliri yoktu, arkadaşsızdı, düşmüş bir kadındı. Ona kim yardım edebilirdi? Sir Percival Glyde.

Bu ihtimaller üzerine fikir yürütüp Mrs. Catherick'in sırrını bildiğini hep düşündüm. Mrs. Catherick'in Welmingham'da kalmasının Sir Percival'in çıkarına olduğunu anlamak kolaydı. Çünkü orada ünü bilindiği için kadının hiçbir ahabap, komşu edinemiyeceği,

yakın arkadaşlarıyla konuşup içini boşaltırken boş bulunup ağzından kaçırmak ihtimali olmayacağı belliydi. Ama saklanması gerekli olan sır neydi? Anne'nin Sir Percival'in kızı olması da olamazdı çünkü bunu tahmin edebilecek olan kimseler de yine ancak Welmingham'lılardı.

Buna rağmen sırrın çözülmesi için gerekli olan ip ucu şüphesizki o gizli buluşmalarda, kilise kâtibinin karısıyla o yabancı adam arasındaki fısıldaşmalarda gizliydi.

Daha sonra Mrs. Clements'e Catherick'in karısının suçunu ispat edip edemediğini sordum. Aldığım cevaplar kafamda buna dair en ufak bir şüphe dair bırakmadı. Mrs. Catherick evli değilken yabancı bir erkekle ilişki kurarak namusunu kirletmiş, bu günahını temizlemek için Catherick ile evlenmiş. Yapılan hesaplara göre Catherick'in adını taşıyan kızın gerçekten onun kızı olmadığı meydana çıkmış.

— Herhalde köyünüzde Sir Percival'in sık sık görürdünüz değil mi?

diye sordum.

— Evet her zaman.

— Hiç Anne'yi ona benzettiğiniz oldu mu?

— Hayır hiç benzemezlerdi.

— Anne Mrs. Catherick'e benzermiydi?

— Ona da benzemezdi. Mrs. Catherick esmerdi. Yüzü dolgundu.

Ne annesine ne de Sir Percival'e benziyordu. Bazen çocukların anne babalara benzemedikleri olur. Benzerliği kayıtsız şartsız inanmak pek önemsemek gerekmez. Ama bir bakıma hiç önem vermemekde hatalıdır. En doğru hareket, Mrs. Catherick ile Sir Percival'in Welmingham'a gelmeden, birbirlerini tanıyıp tanımadıklarını tanıyorlarsa samimiyetlerinin derecesini öğrenmektir.

— Sir Percival sizin köyde ilk görüldüğü zaman nereden geldiğini biliyormuydunuz?

— Hayır. Kimi Karasu malikânesinde, kimi İskoçyadan gelmiş olduğunu söylemekle beraber kimse kesin olarak birşey bilmiyordu.

— Mrs. Catherick evlendiği zaman Varnek malikânesindemi çalışıyormuş?

— Evet.

— Uzun zamandanberi ordamıymış.

— Üç dört yıldan beri.

— Varnek malikânesinin sahibini biliyormusunuz?

— Evet efendim. Binbaşı Donthorne.

— Acaba Catherick yada bildiğiniz başka biri Sir Percival'in binbaşı Donthorne ile bir dostluğu olduğunu duymuşmu? Percival'i Varnek malikânesinin civarında gören olmuş mu?

— Hayır. Ne Catherick ne de benim tanıdığım başka biri böyle bir şey duymamışlar.

Binbaşı Donthorne hayatta olabilirdi. Belki günün birinde ona başvurmamız gerekir diye adresini aldım. Artık Sir Percival'in Anne'in babası olduğunu hiç sanmıyor, Mrs. Catherick ile aralarında gizli buluşmaların kadının namusuyla hiç bir ilgisi olmadığına inanıyordum. Artık soracak sorum kalmamıştı. Mrs. Clements'e Anne'nin çocukluğunu anlatmaya karar verdim. Belki böylece tesadüfen bir şey öğrenebilirdim.

— Böylesine bir günahattan bir sefaletten dünyaya gelmiş olan zavallı çocuğun size nasıl emanet edildiğini anlatmadınız.

— Zavallı suçsuz yavruya bakacak benden başka kimse yoktu. Sanki masumun bir günahı varmış gibi zalim annesi çocuktan adeta nefret ediyordu. Bense ona acırdım. Çocuğum olmadığı için Anne'ye yanıma alıp kendi çocuğummuş gibi bakmayı teklif ettim.

— Demek ondan sonra çocuğa hep siz baktınız.

— Devamlı olarak baktım sayılmaz. Mrs. Catherick'in ara sıra inadı tutar çocuğu elimden alırdı. Ama bu inatları hiç bir zaman uzun sürmezdi. Zavallı Anne'cik yine bana dönerdi. En uzun süren ayrılığımız Annesinin onu Limmeridge'ye götürdüğü zamandır. O zaman ben de kocamı kaybetmişim. O acı günlerde Anne'nin evde olmadığı daha iyiydi. O sıralarda on yaşında vardı. Derslere pek akıllı ermediği gibi öteki çocuklar gibi neşeli değildi. Ama çok güzel bebek gibi bir kızdı. Annesi onu geri getirinceye kadar bekledim. Kocamın ölümünden sonra Welmingham da kalmayı içim götürmedi. Her yeri karanlık görüyordum. Niyetim Londra'ya gitmekti. Anne'yi de yanıma almak istedim.

— Mrs. Catherick buna razı oldu mu?

— Hayır efendim. Kuzeyden döndüğü zaman eskisinden daha katı kalpli, daha zalim olmuştu. Duyduğuma göre Limmeridge'e gidebilmek için Sir Percival'den izin almak zorunda kalmış. Orada ölüm döşeğinde yatan kardeşinin başına kadının birikmiş parası olduğunu sandığı için gitmiş. Bütün bu işlere canı sıkılmış olacakki çocuğu yanıma almanın sözünü bile ettirmedi. Bizi birbirimizden ayırıp ikimizi de üzmemekten zevk alıyor gibi bir hali vardı. Bu durumda ne yapabiliyordum ki? Sadece Anne'ye bir gün bir derdi olursa bana gelmesini söyledim. Gelebilinceye kadar yıllar geçti. Tımarhaneden kaçtığı geceye kadar onu hiç görmedim.

— Sir Percival Glyde'in onu neden tımarhaneye kapattığını biliyormusunuz?

— Ben sadece Anne'nin dediklerini biliyorum. Zavallı çok zaman bunun hakkında konuşup dururdu. Sözde annesi Sir Percival'in bir sırrını bilirmiş. Ben Hampshire'den ayrıldıktan sonra bu sırrı Anne'ye söylemiş. Sir Percival'da Anne'nin bunu bildiğini öğrenince kızı tımarhaneye kapamış. Durmadan annesinin istese Sir Percival'i mahvedebileceğini söylerdi. Ama sorduğum zaman bu sırrı bir türlü açıklamazdı. İhtimal Mrs. Catherick sadece böy-

le bir sır olduğunu ağzından kaçırmış, başka bir şey söylememişti. Anne bu sırrı bildiğini iddia ederdi. Buna inanırdı da. Fakat eminimki bu sırrı bilmiş olsaydı mutlaka bana anlatırdı.

Bu fikir benim de aklıma gelmişti. Annesinin boş bulunarak onun yanında ağzından kaçırdığı imalardan kuşkulanması, bunun üzerine hiç bilmediği halde Sir Percival'in sırrını bildiğini iddia etmesi tam Anne Catherick'in zihni durumundan beklenebilecek birşeydi. Böyle bir durumda Sir Percival'in, bütün suçları gibi güvensizliğe kapılarak Mrs. Catherick'in Anne'ye herşeyi söylemiş olduğuna inanacağı muhakkaktı. Zaten sonra da Anne'nin herşeyi Laura'ya anlattığını da sanmamış mıydı? Zaman ilerliyordu. Neredeyse öğle olacaktı. Burada kalışımı biraz daha uzatabilsem bile kadından faydalı birşeyler öğrenebileceğim şüpheliydi. Mrs. Catherick hakkında öğrenmek istediklerimi öğrenmiştim. İlerde tutacağım yolu tayin etmekte bana büyük yardımcı dokunabilecek yeni önemli sonuçlar çıkarmıştım. Allahaismarladık demek, verdiği bilgiler için teşekkür etmek üzere ayağa kalktım.

— Sorduğum suallerle canınızı sıktım. Başkası olsaydı cevap vermezdi.

— Size bir yardımım dokunacaksa niçin söylemiyeyim. Anne hakkında biraz daha bana bilgi verseniz memnun olacağım. Geldiğiniz zaman yüzünüzde öylesine bir ifade vardı ki bir şeyler söyleyeceğinizi sanarak sevinmiştim. Bilemezsiniz onun hayata olup olmadığını bilmemek ne kadar güç. Kesin olarak bir şey bilsem tahammül ederdim. Onu bir daha göreceğinizi ummadığınızı söylemiştiniz. Tanrı onu bizim aramızdan almayı mı uygun gördü?

Bu yalvarışa dayanamadım. Cevap vermemek o kadar büyük bir kalpsizlik olurdu ki...

Elimden geldiği kadar sempatik görünmeğe çalışarak:

— Ne yazık ki öyle. Bana sorarsanız onun bu dünyadaki dertlerinin sona erdiğine eminim. dedim.

Zavallı kadın sandalyesine çökerek, yüzünü öte yana çevirdi.

— Nereden biliyorsunuz? Kim söyledi?

— Kimse söylemedi. Ama buna inanmamın bir sebebi var. Sizi

temin ederim ki mümkün olduğu zaman bu sebebi size söyleyeceğim. Son dakikalarında ihmal edildiğine, kalp hastalığı yüzünden öldüğüne eminim. Yakında bundan siz de emin olacaksınız. Sâkin bir köy mezarlığında, sizin de beğeneceğiniz güzel bir mezarda yatıyor.

— Öldü ha! O kadar genç yaşta. Onun yerine benim ölmem uygun olurdu. İlk elbiselerini ben dikmiştim. Ona yürümesini ben öğretmiştim. İlk defa «anne» dediği zaman bana demişti. O gidecekti de ben mi kalacaktım? İyi bir yere gömüldü dediniz değil mi? Cenazesi nasıl kalktı?

Anne'nin cenazesinin de çok güzel olduğuna zavallı kadını inandırdım. Cevabım ona anlatılamaz bir gurur, bir teselli verir gibiydi.

— İyi bir yere gömülmeseydi artık avunamazdım. Ama bunları siz nereden biliyorsunuz? Size kim söyledi?

Ben tekrar biraz daha beklemesini, zamanı gelince ona her şeyi anlatacağımı söyledim.

— Sizi yine ziyaret edeceğim. Çünkü birkaç gün sonra biraz daha kendinizi toplayınca sizden bir ricam olacak.

— İsteddiğiniz şey benim yüzümden beklemesin. Siz benim gözyaşlarıma bakmayın. Bana söylemek istediğiniz bir şey varsa yalvarırım size şimdi söyleyin.

— Size bir şey daha sormak istiyorum. Mrs. Catherick'in Welmingham'daki adresi nedir?

Bu soru kadını o kadar şaşırttı ki bir an Anne'in ölümü bile aklından silinmiş gibi oldu. Gözyaşları ansızın dindi, gözleri büyük bir şaşkınlıkla yüzüne dikildi.

— Mrs. Catherick'ten ne istiyorsunuz?

— Sir Percival Glyde ile aralarında geçen o gizli buluşmaların sebebini öğrenmek istiyorum. O kadının geçmişinde, o adamla aralarındaki ilişkide sanıldığından daha başka şeyler var. Bu iki kişinin arasında hiçbirimizin bilmediği bir sır var. Mrs. Catherick'e bu sırrı öğrenmek maksadıyla gideceğim. •

Kadın büyük bir ciddiyetle, samimiyetle kalkıp elini koluna koyarak:

— Mrs. Catherick korkunç bir kadındır. Siz onu benim kadar tanımazsınız. dedi.

— Beni uyarmış olduğunuz için teşekkür ederim. Ama ne olurse olsun kararımı verdim. Mutlaka gidip onunla konuşacağım.

— Vazgeçmiyeceğinizi anladım. Adresini vereyim.

Adresi defterime yazdıktan sonra iyi kalpli kadının elini elimin içine aldım.

— Yakında yine geleceğim. O zaman size söz verdiğim şeyleri söyleyeceğim.

Mrs. Clements içini çekip, mahzun mahzun yüzüme bakarak:

— İhtiyar kadınların sözlerini dinlemek bazan iyi olur. Welmingham'a gitmeden önce iyice düşünüp taşının. dedi.

Mrs. Clements'ten ayrılıp eve döndüğüm zaman Laura'da birden bir değişiklik görerek beynimden vurulmuşa döndüm.

Başına gelenler onun o eski uysallığını, sabrını fazlasıyla sarmış olmasına rağmen tam manâsiyle yokedememişti. Oysa o akşam uysallığı da sabrı da ansızın kayboluvermiş gibiydi. Marian'ın onu yatıştırmak, eğlendirmek için sarfettiği bütün çabalara rağmen

men sesini çıkarmadan oturuyordu. Resimlerini bir köşeye itmiş, gözlerini indirmiş, parmaklarını birbirine kenetleyip açıyordu.

İçeri girdiğim zaman Marian yüzünde bir üzüntü ifadesiyle ayağa kalktı. Laura bana bakacak mı diye bir an bekledim. Sonra yavaşça:

— Bakalım sen biraz canlandırabilecek misin? dedi.

Ondan boşalan yere oturdum. O zavallı, huzursuz parmakları çözdüm, iki elini de elimin içine aldım.

— Ne düşünüyorsun Laura? Derdin nedir söyle?

Kendini zorladı ve gözlerini gözlerime doğru kaldırdı.

— Mutlu olamıyorum. Düşünmemek elimde değil..

Sustu. Korkunç ,dilsiz bir kederle başını omuzuma yaslayınca içim fena oldu.

— Söyle bana. Niçin mutlu olamıyorsun?

Umutsuz bir şekilde içini çekti.

— Boşuna yaşayan bir insanım. İkinize de yük oluyorum. Sen çalışıp para kazanıyorsun. Marian da sana yardım ediyor. Benim yapabileceğim birşey niçin olmasın? Sonunda Marian'ı benden çok sevmeye başlayacaksın. Ne olur bana çocukmuşum gibi davranma.

Başını ve yüzüne dökülen dağınık saçlarını kaldırdım. Onu öptüm. Benim solgun çiçeğim. Zavallı yavrum!

— Sen de bize yardım edeceksin Laura. Hemen bugün işe başlayacaksın.

Heyecandan soluğu kesildi. Bir tek cümle ile ona yeni, umut dolu bir hayatın kapısını açmışım.

Kalktım, resim kağıtlarıyla kalemlerini topladım, yanına getirdim.

— Benim resim çizerek para kazandığımı biliyorsun. Son zamanlarda çok çalıştın. Epeyi ilerledin. Onun için şimdi sen de resim çizip para kazanmaya başlayacaksın. Şu ufak resmi bitir. Elinden geldiği kadar düzgün, güzel olsun. Bitirdiğin zaman ben alır götürürüm. Benim resimlerimi alan kimse onu da alır. Sen kendi kazandığın parayı ayrıca kendi cüzdanına koyarsın. Marian benden istediği gibi senden de para ister. İkimize de ne kadar çok yardımın dokunacak. Yakında sen de mutlu olacaksın.

Yüzü ışıldadı, dudaklarında bir gülümseyiş belirdi. O an, kalemini eline alıp da gülümseyince yine eski günlerdeki Laura'ya benzemişti.

Ablasının da benim de çalıştığımızı farkettiğine göre akli git-tikçe kuvvetleniyor demekti. Konuştuklarımızı anlatınca, onun aramızda eski yerini almak, gözümüzde kendini yükseltmek istediğini Marian da anladı. O gündenberi ikimiz de onun bu yeni kuvvetini destekledik. Çünkü Laura'nın bu arzusu bize, beklediğimiz mutlu günlerin pek uzakta olmadığını gösteriyordu.

Laura bitirdiği, daha doğrusu bitirmeye çalıştığı resimleri bana veriyordu. Marian da bunları benden alıp dikkatle saklıyordu. Ben kazancımdan her hafta biraz para ayırıyor, o zavallı, silik resimlere karşılık Laura'ya veriyordum.

Mrs. Clements'in evinden döndükten sonra ilk fırsatta Marian'a bütün bildiklerimi anlattım. O da Mrs. Clements gibi Catherrick'e gitmememi istiyordu. Kadının bana güvenemeyeceğini, ona başvurmadan önce Mrs. Rubelle ile konuşmanın daha kolay olacağını söyledi.

— Belki daha kolay olabilir ama Mrs. Rubelle Sir Percival'la Kont'un suç ortağıysa, ona başvurmamız çok tehlikeli olur. Değilse, Laura'nın hareket tarihini o da bilmez. Şimdi artık Mrs. Rubelle ile uğraşarak zaman kaybedecek değiliz. Marian yoksa korkuyormusun? Sir Percival'le başa çıkamayacağımdan mı çekiniyorsun?

— Hayır! Sir Percival'le başa çıkacağından şüphe ettiğim yok. Bu işte sana karşı koymak için Kont Fosco'nun akıl almaz aldatmasından da faydalanmıyacak.

— Nereden biliyorsun?

diye sordum şaşkın şaşkın.

— Sir Percival'in inatçılığı, Kont'un hakimiyetine ne kadar kızdığını biliyorum. Sonra sırrı Kont'tan da saklamak istiyor. Onun için bu meselede tek başına hareket edecektir ki o zaman da Sir Percival'le başa çıkmak imkânsız değildir.

— Öyleyse gidiyorum.

İki gün sabahtan akşama kadar çalışarak bir haftalık kazan-cımızı çıkardım ve üçüncü gün yola koyuldum.

Birkaç gün kalmam söz konusu olduğundan Marian'la hergün mektuplaşmaya karar verdik. Birbirimize dikkatli davranmış olmak için başka adlarla mektup yazacaktık. Onlardan aldığım mektup bir gün aksarsa başlarına birşey geldiğini anlayarak her işi bırakıp Londra'ya dönecektim. Laura'ya resimlerimiz için yeni yeni müşteriler aramaya gittiğimi söyledim. Marian beni sokak kapısına kadar uğurladı.

— Seni ne kadar merak edeceğimi unutma. Sağsalım dönme-ne ne kadar çok şey bağlı unutma. Bu yolculukta başına acaip şeyler gelirse mesela Sir Percival'le karşılaşırsan..

— Bu da nereden aklına geldi ?

— Bilmiyorum. Sebepsiz hayallere, korkulara kapılıyorum. Sen bunlara önem verme. O adamla karşılaşacak olursan soğukkan-lılığını kaybetme.

— Korkma Marian. Soğukkanlı olacağım.

Ben hızlı hızlı istasyona doğru yürüdüm. İçimde bir umut vardı. Bu yolculuğa boşu boşuna gitmediğimi hissediyordum. Güzel, aydınlık bir sabahtı. Sinirlerim sağlamdı. Damarlarımdaki kanın irademin kuvvetiyle alevlendiğini hissedebiliyordum.

Welmingham'a öğleden sonra vardım. Kasabada yeni kurulan yerlerin temiz ıssızlığı, derli toplu cansızlığı vardı. Mrs. Catherick'in mahallesine nereden gidildiğini sordum. Kendimi, ortasında ufak çimenlik bulunan, dar bir meydanlığın çevresine kurulmuş bir mahallede buldum.

Derhal 13 No.lu eve doğru ilerleyip kapıyı vurdum. Kendimi nasıl tanıtacağımı bile düşünmemiştim. İlk iş Mrs. Catherick'i görmektir. O zamanki duruma göre ziyaretimin sebebini nasıl anlatacağımı düşünebilirdim.

Kapıyı orta yaşlı, suratsız bir hizmetçi kadın açtı. Kartımı uzattım. Mrs. Catherick'i görüp göremeyeceğimi sordum. Kadın kartı sokak üstündeki odaya götürdü. Sonra dönerek ziyaretimin sebebini sordu.

— Mrs. Catherick'e kızı hakkında konuşmaya geldiğimi söyleyin.

O anda bundan daha uygun birşey gelmemişti aklıma.

Kadın yine odaya gitti. Sonra yine döndü. Bu sefer yüzüme şaşkın şaşkın bakarak içeri girmemi rica etti.

Küçük bir odaya girdim. Duvarlar son derece parlak bir duvar kağıdı ile kaplıydı. Sandalyeler, masalar, dolap, kanape, bütün eşyalar, ucuz cilânın çiğ parlaklığıyla ışıldıyordu. Odanın ortasındaki en büyük masanın tam göbeğinde sarılı kırmızılı bir yün şiltenin üzerinde güzel bir İncil duruyordu. Pencerenin önündeki masanın başında da yaşlı bir kadın oturuyordu. Ayaklarının dibine hırıltılı sesler çıkaran, sulu gözlü ihtiyar bir köpek kıvrılmış yatıyordu. Kadının başında siyah bir file, sırtında siyah ipekli bir elbise, ellerinde kurşuni eldivenler vardı. Kır saçları iki örgü halinde, omuzlarına sarkıyordu. Koyu renkli gözleri meydan okuyan, sert, inatçı bir bakışla karşısına dikilmişti. Dolgun yanakları, uzun, sert bir yüzü, kalın arzulu, renksiz dudakları vardı. Yapısı tıknazca, sağlam, duruşu ise küstahçasına soğukkanlıydı.

Ben daha bir tek kelime söylemeye fırsat bulamadan:

— Kızım hakkında konuşmaya gelmişsiniz. Söyleyeceğinizi lütfen bildirin.
dedi.

— Sesi de tıpkı bakışları gibi sert, küstah ve aksiydi. Bir sandalye işaret etti. Otururken beni tepeden tırnağa süzdü. Bu kadınla başa çıkmak için tek çare, ona kendi kullandığı eda ile hitap etmek. Konuşmamızın ilk başından halimi, tavrımı ona uydurmaktı.

Kızınızın kaybolduğunu herhalde biliyorsunuz değil mi?

— Elbette.

— Bu felâketin arkasından ölüm felâketinin gelebileceğinden hiç korkmadınız mı?

— Bana kızımın öldüğünü mü söylemeye geldiniz?

— Evet.

— Niçin?

Bu şaşılacak soruyu ne yüzü, ne sesi, ne de davranışları hiç değişmeden sormuştu.

— Niçin mi? Kızınızın ölümünü size niçin haber vermeye geldiğimi mi soruyorsunuz?

— Evet. Benden, kızımdan size ne? Benim kızım hakkında nasıl oluyor da bir şey biliyorsunuz?

— Tımarhaneden kaçtığı gece kendisine rastlayıp peşinden gelenlerden kaçmasına yardım etmiştim.

— Büyük hata.

— Annesinin böyle söylemesi beni üzüyor.

— Evet, annesi böyle diyor. Adresimi nereden ele geçirdiniz?

— Adresinizi Mrs. Clements'ten aldım.

— Mrs. Clements sersemin biridir. Buraya gelmenizi o mu söyledi?

— Hayır.

— Öyleyse tekrar soruyorum. Niçin geldiniz?

— Anne Catherick'in annesi kızının hayatta olup olmadığını merak eder diye düşündüğüm için geldim.

Kadın büsbütün artan bir soğukkanlılıkla:

— Anladık. Başka bir maksadınız yok muydu?

diye sordu.

Durdum. Bu soruya hemen cevap bulup vermek gücü.

Kadın eldivenlerini çıkartıp katladı.

— Başka bir maksadınız yoksa geldiğiniz için teşekkür ederim. Sizi daha fazla alıkoymıyayım. Getirdiğiniz haberin kaynağını da bildirseydiniz beni daha memnun edersiniz. Demek artık yas tutmam gerekiyor. Gördüğünüz gibi kıymetimde de değişen bir şey yok. Eldivenlerimi de değiştirdim mi tepeden tırnağa kadar siyahlara bürünmüş olacağım.

Elbisesinin cebini karıştırdı. Bir çift siyah dantel eldiven çıkardı. Büyük bir duygusuzlukla parmaklarına geçirdi, sonra ellerini çaprazlama kucağına koydu.

— Güle güle.

dedi.

O soğuk alaycı havası sinirime dokunmuştu.

— Buraya gelmekte başka bir maksadım daha var.

— Anlamıştım.

— Kızınızın ölüm..

— Neden öldü kızım?

— Kalp hastalığından.

— Evet sonra.

— Kızınızın ölümü çok aziz olan birisine fenalık yapmak için bir fırsat olarak kullanılmıştır. Bunu yapan iki kişiden biri Sir Percival Glyde'dir.

— Ya öyle mi?

— Bu adı ansızın anınca bakalım irkilecek mi diye yüzüne baktım. Fakat onun kılı bile kıpırdamamıştı. Gözlerindeki o sert ifade bir an bile kaybolmadı.

— Kızınızın ölümü nasıl olup da bir başkasına fenalık etmek için kullanılabilir diye ihtimal merak ediyorsunuzdur.

— Hayır merak ettiğim yok. Bu size ait bir mesele. Siz benim işlerimle ilgileniyorsanız bile ben sizin işlerinizle ilgilenmiyorum.

— Öyleyse bu meseleden size niçin sözettiğimi sorabilirsiniz.

— Evet, bunu sorarım.

— Sir Percival'i yaptığı kötülüğün hesabını vermek zorunda bırakacağım da onun için.

— Bundan bana ne?

— Dinleyin. Sir Percival'in geçmişinde bazı olaylar var. Gayem için bunları tamamen bilmem gerek. Bunları siz biliyorsunuz. Buraya bu maksatla geldim.

— Hangi olaylar demek istiyorsunuz?

— Eski Welmingham'da muhtarken daha kızınız dünyaya gelmeden önce olanlar.

Aramızda örmek istediği duvarı yıkıp geçerek kadının zayıf noktasına basmıştım. Gözlerinde bir öfke belirdi, ellerinin sinirli sinirli kıpırdanmaya başladığını gördüm.

— O olaylara dair ne biliyorsunuz?

— Mrs. Clements'ten duyduklarımı.

Yüzüne bir an koyu bir renk yayıldı. Huzursuz elleri ansızın hareketsiz kaldı. Soğukkanlılığını kaybedecek sandım ama yanılmışım. Kadın kabaran öfkesini yendi, arkasına yaslandı, kollarını geniş göğsüne kavuşturdu, kalın dudaklarında zalim bir gülümseyiş olduğu halde bana baktı.

— Şimdi anlamaya başlıyorum.

Baskı altında tuttuğu öfkesi şimdi sesindeki, tavrındaki alayda kendini gösteriyordu.

— Sir Percival Glyde'ye karşı hırsınız var. Onu yenilgiye uğratmak için de benden yardım istiyorsunuz. Sir Percival'le aramızda geçenleri anlatayım size öyle mi? Benim özel hayatıma nasıl

burnunuzu sokabilirsiniz? Burada ıztırap içinde yaşıyan mahvolmuş bir kadın bulduğunuzu sandınız değil mi? Kasabalıların gözündeki durumumu kaybetmemek için herşeye razı olacağımı sandınız değil mi? Anlıyorum. Ne kadar gülünç! Burada benim nasıl yaşadığımı, neler yaptığımı bilmiyorsunuz. Çıngırağı çalıp sizi dışarı attırmadan önce anlatayım da öğrenin. Buraya geldiğim zaman büyük bir hataya kurban gitmiştim. Namusum beş paralık olmurtu. Ama ben kirlenen adımları temizlemeye yemin ettim. Bu iş yıllarca sürdü ama sonunda başardım. Namuslu ailelerle açık, açık dürüst olarak çarpıştım. Şimdi benim aleyhimde söz söyleyecek olsalar bile, arkamdan söylemek zorundadırlar. Açık-tan açığa yüzüme söyleyemezler. Çünkü cesaret edemezler. Bu kasabadaki durumum sizin sandığınızdan daha yüksektir. Rahip efendi beni görünce eğilip selâm verir. Buraya gelirken bunu hiç düşünmemiştiniz değil mi? İşte rahip efendi meydanın öbür yanından geliyor. Bakın lütfen bakın.

Bir genç kız çevikliğiyle kalkıp pencereye gitti. Papaz yaklaşınca kadar bekledi, sonra büyük bir ciddiyetle eğildi. Papaz saygıyla eğilerek şapkasını çıkarıp geçti. Mrs. Catherick yerine döndü, eskisinden daha kötü bir alayla yüzüme bakarak:

— Gördünüz mü? namusuna leke sürülmüş bir kadına benziyor muyum? diye sordu.

Kendini göstermek için seçtiği bu garip usul, kasabadaki durumunu belirtmek için kullandığı bu garip ispat şekli beni o kadar şaşırtmıştı ki onu sessiz bir şaşkınlık içinde dinliyordum. Ama yine de onu kızdırmak için vermiş olduğum karardan vazgeçmiş değildim. Kadının herhalde korkunç olan öfkesi bir kere taşıtı elime ip ucu verebilecek olan bir şeyler söyleyebilirdi.

— Ne dersiniz? diye sorusunu tekrarladı.

— Bu kasabada kazanmış olduğunuz mevkiden şüphelenmiyorum. Etsem bile bu mevkie saldırmak niyetinde değilim. Sir Percival Glyde'in benim kadar sizin de düşmanınız olduğunu bildiğim için geldim. Benim ona hıncım varsa sizin de var. İsterseniz hayır deyin. Eğer ona karşı kininiz varsa o adamı ezmek için bana yardım edebilecek tek kadın sizsiniz.

— Onu tek başınıza ezin sonra gelin size herşeyi anlatayım.

Bu sözleri büyük bir kinle söylemişti. İçinde yıllardır çöreklenmiş duran nefret yılanını uyandırmıştım... Fakat sadece bir an için. Kadın heyecanla bana doğru eğilince bu nefret ansızın saldıran bir yılan gibi meydana çıktı. Bir an:

— Bana güvenmiyorsunuz?
dedim.

— Hayır.

— Korkuyormusunuz?

— Korkmuş gibi bir halim var mı?

— Sir Percival'den mi korkuyorsunuz?

— Acaba?

Yanakları yine kızarmaya, elleri sinirli sinirli elbisesini düzeltmeye başladı.

— Sir Percival'in yüksek bir mevkii var. Ondan korkmanız şaşılacak bir şey değil. Kudretli bir adam. Bir baronet, büyük bir malikânenin sahibi. Büyük bir ailenin varisi.

Mrs. Catherick ansızın bir kahkaha atarak beni şaşırttı.

En acı, en kuvvetli bir alayla,

— Evet. Bir baronet, büyük bir malikânenin sahibi, büyük bir ailenin varisi. Evet şüphesiz. Büyük bir aile.. hem de annesi tarafından.
dedi.

Ağzından kaçan bu kelimelerin üzerinde duracak zaman yoktu. Sadece evden çıkar çıkmaz bunların düşünülecek kadar önemli olduklarını hissettim.

— Ben buraya sizinle aile meselelerini tartışmaya gelmedim. Sir Percival'in annesi hakkında bir şey bilmiyorum.

— Sir Percival hakkında da öyle.

— Bundan bu kadar emin olmayın. Onun hakkında çok şey biliyorum. Birçok şeylerden de şüpheleniyorum.

— Nelerden şüpheleniyorsunuz?

— Söyleyeyim. Meselâ onun Anne'nin babası olduğunu hiç sanmıyorum.

Mrs. Catherick büyük bir öfkeyle kalkıp üzerime yürüdü. Hır-sından dudakları titriyordu.

— Anne'nin babasından ne cesaretle sözediyorsunuz? Hangi cesaretle bu konu üzerinde fikir yürütüyorsunuz?

— Sir Percival'le aranızdaki sır böyle bir sır değil. Sir Percival'in hayatını karartan esrar kızınızla bir doğmadığı gibi kızınızla da birlikte ölmedi.

Mrs. Catherick bir adım geriledi ve sert bir hareketle kapıyı göstererek «Çıkın» dedi.

Ben onun bu son savunma hattını yıkmaya çalışarak:

— Gizli gizli buluştuğunuz zaman ne sizin ne onun kalbinizde Anne'nin yükü yoktu. O gizli buluşmalarınız sırasında sizi birbirinize bağlayan şey bir aşk günahı değildi. Kocanız ikinizi, kilisenin giyinme odasında.. dedim.

Daha fazla birşey söyleyemedim. Ben bu sözleri söylerken, «Kilisenin giyinme odasında» derken, kapıyı işaret eden eli yavaş yavaş düşmüş, hiddetten yüzüne hücum eden kan çekilerek onu bembeyaz bırakmıştı. O sert, haşin soğukkanlı kadının, bütün gayretine rağmen, zaptedemediği bir dehşetle ürperdiğini gördüm.

Bir dakikadan fazla bir sessizlik içinde birbirimize baktık. İlk konuşan ben oldum.

— Bana halâ güvenmiyormusunuz?

diye sordum.

Yüzünün beyazlığını gideremezdi ama cevap vermeden önce sesine, soğukkanlılığına hakim olmuştu.

— Güvenmiyorum.

diye cevap verdi.

— Halâ gitmemimi istiyorsunuz?

— Evet gidin. Bir daha da gelmeyin.

Kapıya doğru yürüdüm, gitmeden önce son bir defa dönerek ona baktım.

— Belki size Sir Percival hakkında beklemediğiniz bir haber getiririm. O zaman beni kabûl edersiniz.
dedim.

— Sir Percival hakkında beklemediğim hiç bir haber olamaz ancak... Ölüm haberinden başka.
diye sözünü bitirdi.

Zalim dudakları belli belirsiz bir alaylı gülüşle kıpırdıyordu. Yüzüme bakan gözlerinin derinliklerinde nefretin gizli ışığı yanyıyordu.

Evden çıktığım zaman Mrs. Catherick'in herşeye rağmen, bana yardımda bulunmuş olduğunu hissediyordum. Ben on adım kadar gitmemiştim ki, arkamdan bir kapının kapandığını hissettim.

Dönüp baktım. Mrs. Catherick'in evinin bitişiğindeki binadan ufak defek siyahlı bir adamın çıktığını gördüm. Adam bir dakika bile duraklamadan bana doğru ilerlemeye başladı. Onun Karasu'da gördüğüm benimle münakaşa etmeye hazırlanan avukat katibi kılıklı adam olduğunu hemen tanıdım.

Bu sefer maksadını anlamak için olduğum yerde bekledim. Adamın bir tek kelime söylemeden ve yüzüme bakmadan hızlı hızlı ilerlediğini görünce şaşırdım. Bu, ondan haklı olarak beklediğim harekete o kadar aykırı birşeydiki içimde bir merak, daha doğrusu bir şüphe belirdi. Onu gözden kaçırmamaya, bu sefer ne gibi bir işe memur edildiğini anlamaya karar verdim. Beni görüp görmemesine aldırış etmiyerek peşine düştüm. Adam hiç arkasına bakmıyordu. O önde ben arkada doğru tren istasyonuna gittik.

Tren kalkmak üzereydi. Geç kalan bir kaç yolcu bilet gişesinin önüne dolmuştu. Ben de oraya sokuldum siyahlı ufacık adamın Karasu istasyonu için bir bilet istediğini duydum. Trene binip gittiğine emin olduktan sonra geri döndüm.

Bu olay ancak bir şekilde açıklanabilirdi: Adamın Mrs. Catherick'in bitişliğindeki evden çıktığına şüphe yoktu. Araştırmalarımın beni er geç oraya götüreceğini tahmin eden Sir Percival, onu beni beklemek üzere bir kiracı gibi buraya göndermiş olacaktı. Adam şüphesiz benim Mrs. Catherick'in evine girdiğimi çıktığımı görmüş şimdide haber vermek için Karasu'ya gidiyordu. Sir Percival'in benim Hampshire'ye döndüğüm zaman hazır bulunması için Karasu'da oturması beklenen bir davranıştı.

İstasyondan ayrıldığım zaman kış gecesinin karanlığı etrafı sarmaya başlamıştı. Yabancıları olduğum bir yerde, gece vakti araştırmalarımın devam etmekte hiç bir mana yoktu. Onun için en yakın otele gidip bir oda tutarak, yemek yedim. Ondan sonra Marian'a mektup yazarak iyice emniyette ve yakında gayeme ulaşmak ümidinde olduğumu bildirdim. Ona ilk mektubu Welmingham postahanesine göndermesini tenbih etmişdim. Şimdi ikinci mektubu da aynı adrese göndermesini tenbih ettim. Başka yere gitsem bile posta müdürüne yazarak mektubu aldırabilirdim.

Zaman ilerlediği için otelin kahvesi tenhalaştı. O gün elde et-

tiğim bilgilerle kendi evimdeymiş gibi sakin sakin düşünebilirdim. Zihnimin durduğu ilk nokta eski Welmingham Kilisesinin Muhtarlık dairesi oldu.

Mrs. Clements bana bu odadan bahsettiği zaman, buranın Sir Percival'le karısının gizli buluşmaları için pek uygunsuz bir yer olduğunu düşünmüştüm. Maceranın en garip tarafından biri olan bu nokta kadınla konuşurken tekrar aklıma gelmişti. Belki bir ipucu bulurum diye Kilisenin Muhtarlık dairesinden sözetmiştim. Mrs. Catherick'in bana kızgın cevap vermesini beklerken kadının yüzünde beliren büyük dehşet beni tamamen şaşırtmıştı. Daha önce Sir Percival'in sırrını Mrs. Catherick'in de bildiği korkunç suç olduğunu anlamıştım ama, bunun ilerisini düşünmemiştim. Şimdi, kadının gösterdiği dehşet bu suçu ya doğrudan doğruya yada dolambaçlı bir şekilde kilisenin muhtarlık dairesine bağlıyor, muhtarın karısının suçun sadece tanığı değil, aynı zamanda ortağı olduğuna beni inandırıyordu. Bu suçun içyüzü neydi? Şüphesiz tehlikeli olduğu kadar da bayağı bir suç olsa gerekti, yoksa Mrs. Catherick, Sir Percival'in mevkii hakkında söylediğim sözleri alayla karşılamazdı. Demek ki bu adi bir suçtu. Mrs. Catherick de bu suçun ortağıydı.

Kadın Sir Percival'in ailesinden özellikle anne tarafından alayla söz etmişti. Ya Sir Percival'in annesi basit bir aileden gelmişti, yada geçmişinde Sir Percival'le Mrs. Catherick'in bildiği bir leke vardı. Birinci ihtimalin doğru olup olmadığını anlamak için Eski Welmingham Kilisesinin muhtarlık dairesindeki nikâh kayıtlarının bulunduğu deftere bakmak yeterdi.

Uzun uzun düşünerek vardığım bu sonuçlar hep bir noktada toplanıyordu. Ertesi sabah tutacağım yolu artık tayin etmiştim.

Sabahleyin hava bulutlu olduğu halde yağmur yağmıyordu. Otelden çıktım. Eski Welmingham'ı sorduktan sonra oraya yollandım.

Yol üç kilometreden uzun ve yokuştu.

Yokuşun tepesinde yıllar boyu havanın etkisiyle kârarmış kilise duruyordu. Arkadaki Muhtarlık dairesi kilisenin dışına eklenmişti. Bazı binaların dış duvarları yıkılmıştı. Bazılarında da oturanlar vardı. Buraların fakir bir ahali olduğu belliydi. Kasvetli bir manzaraydı ama genede biraz önce bulunduğum kasaba kadar kasvetli değildi.

Kilisenin arkasından dolaştım, beni muhtara götürecek birini arayarak boş evlerin arasına daldım. Tam o sırada iki kişinin duvarın arkasından çıkarak beni takip ettiğini gördüm. Uzun boylu, iri yapılı olanı bana yabancıydı. Öteki ise Mr. Kyrle'nin yanından çıktığım zaman beni takip eden adamlardan biriydi.

Adamlar benimle konuşmadıkları gibi yanıma da yaklaşmadılar, Yalnız kilisenin yanında bulunmalarının sebebi belliydi. Sir Percival benimle savaşa hazırlanmıştı. Bu iki adamda beni gözetlemek üzere Welmingham'a gönderilmişti. Araştırmalarımın en sonunda doğru olduğu, beni gözetlemek için gönderilen bu iki adamla ispatlanabilirdi.

Kiliseden uzaklaşarak içinde insan olan evlerden birine doğru yürüdüm. Evin arkasında çalışan işçi bana muhtarın evini gösterdi. Issız köyün ucunda tek başına duran bir ev. Muhtar samimi, şen, konuşkan bir adamdı. Bir kaç dakika konuştuktan sonra onun bir zamanlar Londra'da bulunmuş olduğunu, bundan dolayı Welmingham'a karşı bir küçümseme duyduğunu anladım.

Nikâh kayıtlarının bulunduğu defteri görmek istediğimi anla-yınca:

— İyi ki erken davrandınız çünkü yarım saat gecikmiş olsaydınız beni bulamazdınız.
dedi.

Gevezeliğine devam ederek beni yine Muhtarlık Dairesine götürdü. Casuslar etrafta dolaşıyorlar mı diye bakındım ama hiç

kimseyi göremedim. Muhtara başvurduktan sonra beni gözetli-yebilmek için saklanmış olacaktı.

Sağlam çınar kerestesinden yapılmış olan daire kapısının üzerinde çiviler vardı. Muhtar anahtarı kilide soktu. Tıpkı önün-de zorlu bir savaş olduğunu bilen, galip çıkıp çıkmıyacağından emin olmayan biri gibi.

— Buradan gitmek zorundayız, efendim. Kilisenin içinden de geçerdik ama o yanın kapısı içerden sürmeli. Bu kilitte bozuk. Sık sık karıştırıldığı için iyice bozulmuş. Yenisini almak lâzım. Belki elli defa söyledim, hep «gereğine bakarız» diyorlar ama bir şey yaptıkları yok. Burası ölü bir yerdir efendim. Londra gibi değildir, elbet. Burada hayat denilen şey hemen hemen yok gibidir.

Epeyi bir uğraşmadan sonra anahtar döndü, kapı açıldı.

İçerisi, dışarıdan tahmin edildiğinden daha genişti. Küf kokan loş bir oda. Tahtaları meydanda olan alçak bir tavanı, dört bir yandan eski kitaplarla, içinden talaşlar taşan ağzına kadar dolu kasaları vardı.

Muhtar ortalığın dağınıklığından dolayı özür dileyip, biraz da gevezelik ettikten sonra bana hangi yılın kayıtlarına bakmak istediğini sordu.

Laura ile nişanlandığı zaman Sir Percival'in kırkbeş yaşında olduğunu söylemişlerdi. Zihnimde hemen bir hesap yaparak 1804 yılında doğmuş olması gerektiği sonucuna vardım.

— Tam olarak bilmiyorum ama 1804 yılından başlamak istiyorum.

Muhtar:

— O tarihten sonraya doğrumu? yoksa geriye doğrumu gitmek istiyorsunuz?

diye sordu.

— Geriye doğru.

Adam kapısı perdeli bir dolabı açarak yağlı kahverengi, meşin kaplı bir cilt çıkardı. Kayıt defterinin böylesine önemsiz bir yerde saklanmasına şaşmışım. Dolabın kapısı eski, çatlaktı. Kilit de en ufak, en adi cinstendi. Elimdeki bastonla zorlasam açabilirdim.

— Bu dolabın kayıt defteri için yeteri derecede emniyetli bir yer olmadığını anlamıyorlamı? Böylesine önemli bir defterin daha iyi saklanması, demir bir kasaya kilitlenmesi gerekmezmi? diye sordum.

Muhtar henüz açmış olduğu defteri kapadı ve elini şen bir tavırla kabına vurarak:

— Ne garip gençliğimde benden önceki muhtarda aynı şeyleri söylerdi. O zamanlar onun yanında yamaklık yapıyordum. Sizden iyi olmasın çok iyi, çok dikkatli bir beydi. Aynı zamanda avukatlıkta ederdi. Knowlesbury'de bir yazıhanesi vardı. Bu kayıt defterinin bir kopyasını çıkarmıştı. Kopya yazıhanesinde dururdu. Buraya kaydedilen bütün nikâhları oraya yazardı. «Bu defterin çalınmayacağına, üzerinde bazı değişiklikler yapılmayacağına beni kim inandırabilir? Neden bir demir kasa alınmıyor? Neden herkes benim kadar dikkatli değil? Bugünlerden bir gün bir kaza olacak. O zaman defter elden gidince bendeki kopyanın değeri anlaşılacak» derdi. O eşsiz bir adamdı. Londra'ya gitseniz bile onun gibi adama enden rastlarsınız. Hangi yıl dediniz? 1804 kaç? dedi.

İşim bitinceye kadar ihtiyar adamın gevezelik etmesine meydan bırakmıyarak:

— 1804

dedim.

Muhtar gözlüğünü takarak ve her üç sayfada bir parmağını ıslatarak defterin sayfalarını açtı, sonra sevinçle:

— İşte istediğiniz yılın kayıtları.

dedi.

Sir Percival'in hangi ayda doğduğunu bilmediğim için araştırmaya yılın ilk ayından başladım. 1804 yılının kayıtlarında aradığım evlenmeye rastlayamadım. Sonunda 1803 yılının Eylül ayında buldum. Bir sayfanın altına rastlamış, yerin darlığından sıkışık sıkışık yazılmıştı. Sir Felix Glyde'nin kaydı ise ancak dar bir yere sıkıştırılmış olduğu için dikkati çekiyordu. Karısı hakkında verilen bilgi bütün kayıtlarda olduğu gibi kısaydı. Kadın «Bath'lı ölü Patrick Elster'in tek kızı Cecilia Jane Elster Knowlesbury de doğmuştur» diye tarif ediliyordu.

Bunu cep defterime çekerken içimde bir şüphe, bir hüznün belirdi. O ana kadar elimi uzatsam tutacağımı sandığım sır şimdi herzamankinden daha uzaktı.

Bu ziyaret bana ne gibi bir ip ucu vermişti? Hiç. Sir Percival'in annesinin alnındaki leke hakkında ne öğrenmiştim? Hiç. Gözümün önünde ardı arkası kesilmeyen yeni şüpheler, güçlükler, gecikmeler belirmeye başladı. Şimdi ben ne yapacaktım? Elimden gelebilecek tek şey, Mrs. Catherick'in Sir Percival'in annesinden söz ederken gösterdiği alayın nedenini anlamak üzere Knowlesbury'li Cecilia Jane Elster hakkında bir araştırma yapmaktı.

Ben kayıt defterini kapatırken Muhtar:

— Aradığınızı buldunuzmu?

diye sordu.

— Evet, ama daha soracaklarım bîtmedi. 1803 de burada çalışan rahip herhalde artık yaşamıyordur değilmi?

— Ben gelmeden üç, dört yıl kadar önce ölmüş. Ben buraya 1827 de geldim. Benden önceki muhtar karısı yüzünden evinden

olmuş. Mr. Wansborough beni onun yerine tayin ettirdi. Kendisi size az önce sözünü ettiğim beyin oğludur. Cömert iyi bir adamdır. Hem av meraklısı hemde iyi bir binicidir.

— İhtiyar Mr. Wansborough'un Knowlesbury'de oturduğunu söylemiştiniz değilmi?

— Evet efendim. Oğluda orada oturuyor. High Street'te babasının yazıhanesinde avukatlık ediyor.

— Knowlesbury'le burasının arası ne kadardır?

Muhtar şehirde yaşamıyan bütün insanlar gibi mesafeleri gözünde büyüterek:

— Epeydir.
dedi.

Daha saat erkendi. Knowlesbury'e kadar gidip gelebilirdim. Sir Percival'in annesinin evlenmeden önceki karakteri, mevkii hakkında bilgi verebilecek en uygun insan şüphesizki oranın avukatıydı. Derhal yola koyulmaya karar vererek dışarı çıktım. Ufak hediyemi eline sıkıştırdığım zaman Muhtar -Sağ olun gerçekten ta Knowlesbury'e kadar yürüye yürüyemi gideceksiniz? Sizi kıskanıyorum. Kuvvetlisiniz. Keşke benim gideceğim yerde sizin yolunuzun üzerinde olsaydı. Böyle ölü bir yerde Londra'lı biriyle konuşmak doğrusu pek hoş. İnsan oralardan haber alıyor. Yolunuz açık olsun. dedi.

Muhtardan ayrıldıktan sonra dönüp arkama baktığımda iki casusun kilisenin aşağısındaki yolda durduğunu gördüm. Yanlarına üçüncü bir adam gelmişti. Onu tanımıştım. Bu, bir akşam önce İstasyona kadar takip etmiş olduğum siyahlı adamdı. Üçü bir süre baş başa konuştuktan sonra ayrıldılar. Siyahlı adam tek başına Welmingham'a doğru gitti. Diğer ikisi ise aynı yerde kaldılar. Benim peşime takılacaklarından şüphem kalmamıştı. San-ki onları görmemiş gibi yoluma koyuldum. Sinirleneceğim yerde

sönmüş olan ümitlerim biraz canlanır gibi oldu. Sir Percival benim Mrs. Catherick ile görüştüktan sonra kiliseye gideceğimi tahmin etmişti ki casuslarını oraya göndermişti.

Muhtarlık dairesinde şüpheli bir şey görmememe rağmen o kayıt defterinde henüz meydana çıkaramadığım birşeyin olduğuna inanmıştım.

Yol çoğu yerde düz olduğundan arkama her baktığım anda iki casusun peşimden ayrılmadıklarını görüyordum. Aramızda epey bir mesafe bırakıyorlardı ama yinede bir iki kere yetişmek ister gibi hızlandılar. Sonra durdular, konuştular, yine yavaşladılar. Yapmak istedikleri bir şey vardı. Ne yapmak istediklerini bilemezdim. Ama Knowlesbury'e başıma bir kaza gelmeden gidebileceğimden şüphe etmeye başlamıştım. Meğer haklıymışım.

Yolun تنها bir kesimine sapmıştım. Önümde keskin bir dönemeç vardı. Saatime baktım, ve Knowlesbury'nin artık pek uzakta olmadığını düşündüğüm anda ayak seslerinin iyice yaklaştığını duydum.

Arkama dönüp bakmaya fırsat bulamadan Londra'da peşimi bırakmamış olan casus hızla omuzuma çarparak geçti. Devamlı olarak peşimden gelmiş olmalarından kendim dahi farketmeden sinirlenmişim. Adamı elimle sertçe itince adam imdat diye bağırdı. Uzun boylu, iri yarı arkadaşı hemen sağ tarafıma geçti. Bir dakika içinde iki haydut beni yolun ortasında aralarına almış bulunuyorlardı.

Adamların bana özellikle tuzak kurmuş olduklarını bilişim, üstelik tuzağa düşmenin doğurduğu can sıkıntısı onlarla uğraşmaya kalkarak durumumu büsbütün çıkmaza sokmaktan beni kurtardı. Onları silkip atmaya kalkışmışken kendimi tuttum, olaya tanıklık yapacak birileri var mı diye etrafıma bakındım.

Yakında tarlada bir işçi çalışıyordu. Olayı görmüş olmalıydı. Bizimle birlikte kasabaya gelmesi için seslendim. İnatçı bir tavırla «olmaz» der gibilerden başını salladı, daha arkadaki bir eve doğru yürüdü. O zaman beni aralarında hapsetmiş olan adamlar polise şikâyet edeceklerini bildirdiler. Birden aklım başıma gelmişti. Bu nedenle hiç karşı koymadım.

— Kollarımı bırakın. Sizinle kasabaya geleceğim. dedim.

İri yarı olan adam kabul etmedi. Kısa boylusu ilerisini düşünerek, arkadaşının gereksiz şiddet göstermesine izin vermeyecek kadar akıllıydı. Ötekine bir işaret yaptı, ellerim serbest kaldı.

Dönemeci dönünce önümüzde Knowlesbury'nin kenar mahallelerini gördük. Biraz ileride bir polsi gidiyordu. Casuslar hemen ona başvurdular. Adam hâkimin o sırada belediye binasında olduğunu ve onun karşısına çıkmamızı söyledi.

Belediyeye gittik. Adamlar beni onlara saldırmak ve hakaret etmekle suçlayan bir yazı yazdırdılar. Hâkim yetki ve kudretini kullanmaktan zevk duyan aksi herifin biriydi. Olayı gören olup olmadığını sordu. İki casus tarladaki işçiden söz ederek beni şaşkınlıktan şaşkınlığa sürüklediler. Biraz sonra bundaki maksatlarını anladım. Hâkim, tanığın, çağırılması için duruşmayı geri tarihe attı. O zamana kadar beni tutuklu olarak orada alıko-yacaklardı. Aynı zamanda güvenilebilir bir kefil gösterirsem beni duruşma gününe kadar serbest bırakacağını söyledi. Kasabada tanınmış olsam beni kefile lüzum görmeden bırakırmış ama tamamen yabancı olduğum için kefil bulmam gerekiyormuş.

Tuzağın bütün maksadını artık anlamıştım. Adamlar beni özellikle tanımadığım bir kasabada, kefil bularak serbest kalamıyacağım bir yerde yakalattırmışlardı. Tutuklu süresi üç gündü. Fakat Sir Percival benim işlerimi istediği gibi bu üç günde

karıştırılabilirdi. Üç gün sonunda şüphesiz adamlar şikâyetlerini geri alacaklar, tanığın ifâde vermesi gerekmiyecekti.

Olayın kendisi son derece basit, önemsizdi ama bütün işleme engel olduğu gibi gayet acı, ciddi sonuçlar da doğurabilirdi. Bunu düşünürken duyduğum öfke hatta umutsuzluk aklımı öylesine dağıtmıştı ki ilk önce kendimi bu çıkmazdan kurtarmak için en uygun çarenin ne olabileceğini düşünemedim. Önce hâkime bir mektup yazmaya kalkışmıştım. Ancak, bu mektubun ilk satırlarını yazdıktan sonra yaptığım işin dengesizliğini anladım. Aklıma Sir Percival'in tahmin edemiyeceği bir kurtuluş çaresi geldi. Durumumu Dr. Dawson'a yazmaya karar verdim.

Karasu Malikânesinin civarında ilk araştırmalarımı yaptığım sırada Dr. Dawson'a gitmiş ,ona Marian Halcombe'den bir tanışma mektubu götürmüştüm. Şimdi ona bu mektuptan, araştırmalarımın sır olarak saklanan durumuna dair söylemiş olduğum şeylerden sözeden bir pusula yazdım. Ona Laura'nın gerçek sonucunu bildirmemiş, sadece Marian Halcombe'nin menfaati uğruna hareket ettiğimi söylemiştim. Şimdi Knowlesbury'de bulunuşumu da aynı şekilde açıkladım. Yakından tanıdığı bir bayanın bana gösterdiği güvenden, kendisinin evinde gördüğüm misafirperverlikten cesaret alarak ondan yardım dileğimi söyledim.

Hâkimden izin isteyerek derhal doktorun evine gidebilecek bir haberci tuttum. Dr. Dawson'un evi Karasu'nun daha çok Knowlesbury'ye yakın olan tarafındaydı. Haberci oraya kırk dakikada gidip doktoru da kırk dakikada getirebileceğini söyledi. Doktor evde değilse aramasını tenbihledim. Sonra oturdum. Elimden geldiği kadar sabırla, umutla işin sonunu beklemeye başladım.

Haberci yola çıktığı zaman saat bir buçuk bile yoktu. Üç buçuğa gelmeden doktorla döndü. Dr. Dawson'un iyiliği, bana der-

hal yardım etmeği normal sayması, kibarlığı beni mahçup etti. Hâkim, doktorun kefaletini kabul etti. Saat dört olmadan beni bırakmışlardı.

Dr. Dawson beni evine çağırđı ama vaktim olmadığını söyledim. Kendisini birkaç gün sonra ziyaret edeceğimi, bu garip duruma dair bir açıklama yapacağımı ekledim. Derhal Mr. Wansborough'un High Street'teki yazıhanesinin yolunu tuttum.

Şimdi benim için zaman ölüm-kalım demektir.

Serbest bırakılmış olmamın akşama kalmadan Sir Percival'in kulağına gideceği muhakkaktı. Önümdeki birkaç saat içinde korkularını gerçekleştirip onu avucumun içine alamazsam, bütün uğraşmalarım boşa gideceğini biliyordum. Elimdeki fırsatı bir daha ele geçirmemek üzere kaybedecektim.

High Street'e giderken muhtarın o zaman sadece canımı sıkmış olan bazı sözleri aklıma gelerek zihnimde yeni bir anlam kazandı, içimi yeni bir karanlık şüphe kapladı. Knowlesbury'e gelirken maksadım, sadece Mr. Wansborough'dan Sir Percival'in annesi hakkında bilgi almaktı. Şimdi ise Eski Welmingham kilisesindeki kayıt defterinin kopyasını görmek düşüncesindeydim.

Mr. Wansborough'u yazıhanesinde buldum.

Avukattan çok çiftlik sahibini andıran kırmızı yanaklı, neşeli, babacan bir adamdı bu. İstedğim şeyi duyunca hem şaşırdı hem de meraklandı. Babasının çıkardığı kopyadan haberi vardı ama hiç görmemişti. Zaten defteri benden başka arıyan da olmamıştı. Herhalde babasının özel evrakına ayrılan odada olacaktı.

Defteri görmemde bir mahzur bulmadı. Özel evrakın durduğu odaya giden kâtip biraz gecikmeden sonra elinde defterle döndü. Bu, Muhtarlık Dairesinde bulunan defterin aynisiydi. Aradaki tek fark kopyanın daha iyi ciltlenmiş olmasıydı. Defteri elimle alarak gidip boş bir masanın başına geçtim. Ellerim titriyor,

başım ateş içinde yanıyordu. Defteri açmadan önce heyecanımı odadakilerden saklamak için binbir güç sarfetmek zorunda kaldım.

Defterin ilk sayısında soluk bir mürekkeple şunlar yazılmıştı:

Welmingham Köy Kilisesinin Nikâh Kayıtları Defterinin Kopyası. Asıl defterde kayıtlı olan her nikâh, benim tarafımdan buraya kopya edilmiştir. Aslına tam olarak uygundur. İmza Kilise Muhtarı Robert Wansborough.

Bunun altında başka bir satır vardı.

1 Ocak 1800 den 30 Haziran 1815'e kadar.

1803 yılının Eylûl ayındaki nikâh kayıtlarını aradım. Adı Walter olan adamın kaydını buldum. Aynı günde evlenen erkek kardeşlerin kaydını buldum. Bu iki kaydın arasında sayfanın altında..

Kilise defterinde Sir Felix Glyde ile Cecilia Jane Elster'in nikâhlandıklarını gösteren kaydın bir izi bile yoktu.

Kalbim ansızın delice çarpmaya başladı. Deftere bir daha baktım. Gözlerimin önündeki delile inanmaktan korkuyordum. Bu, şüphe edilecek bir şey değildi. Sir Felix'in nikâhının kaydı yoktu. Öteki kayıtlar asıl defterde nereye yazılmışsa burada da aynı yerlere yazılmıştı. Sayfadaki en sonuncu kayıt, Walter adındaki adamın nikâhıydı. Bunun altında boş bir yer vardı. Burası başka bir kayıt rahatça sığamayacağı için boş bırakılmıştı. İki kardeşin nikâh kayıtları da bir dahaki sayfanın başındaydı.

Bu boş yer bütün macerayı anlatıyordu. Herhalde asıl defterdeki aynı yer de 1803 ten 1827 de Sir Percival'in Eski Welmingham'a gelmesine kadar boş kalmıştı. Muhtarın yazısını taklit ederek sahte bir kayıt yapmak, bu boş yere sıkıştırmak ne kadar kolaydı.

Gözlerim kararmış, başım dönmeye başlamıştı. Düşmemek için masaya tutundum. O utanmak nedir bilmeyen adamın işle-

diği suç hakkında içime giren şüphelerin hiçbirini gerçeğe yakın değilmiş. Onun aslında Sir Percival Glyde olmadığı, baronetlik Rütbesiyle Karasu malikânesine sahip çıkmak için, arazisinde çalışan en fakir bir işçi kadar hakkı bulunmadığı bir kere bile aklımın köşesinden geçmemişti. Bir zamanlar onun Anne Catherick'in babası, bir başka zamanda Anne Catherick'in kocası olabileceğini düşünmüştüm. Ama gerçekte işlemiş olduğu suçu şu anda bile kafam almıyordu.

Bu sahtekarlığı yapmak için başvurduğu usûlün basitliği, suçun cüretkârlığı meydana çıktığı takdirde gösterebileceği felâketlerin korkunçluğu beni şaşkına çevirmişti. Sefil yaratığın duyduğu huzursuzluğuda, ikiyüzlülüğu korkunç sırrını biliyor diye Anne Catherick'i tımarhaneye kapatıp, karısının aleyhinde çirkin bir plân kurmasına sebep olan çılgın şüpheyi şimdi artık kim garipseyebilirdi? Bu sırrın meydana çıkması eski yıllarda olsa onu idam sehпасına götürebilirdi. Şimdi de ölünceye kadar sınır dışı ettirebilirdi. Kanuni cezalardan yakasını kurtarmış olsa bile bu sırrın meydana çıkması onu hakkı olmadan sahip çıktığı addan, rütbeden, emlaktan yoksun kılardı. Onu çılgına çeviren sır buydu. Ve ben bu sırrı biliyordum artık. Tek bir sözümle onun evini, arazisini, baronetliğini tamamen elinden alırlardı.. Kısacası onun adsız, beş parasız, kimsesiz bir sürgün haline gelmesi benim bir tek kelimeme bakardı. Bütün hayatının bana bağlı olduğunu o da benim kadar biliyordu.

Bu son düşünce aklımı başıma getirdi. Artık bundan sonra en ufak adımımı bile dikkatle atmak zorundaydım. Durumunun tehlikesi, çaresizliği içinde her bir tehlikeyi göze alabilir, herbir suç işleyebilirdi.

Bir dakika düşündükten sonra ilk önce yapmam gereken şeyi keşfettiğim gerçeğın yazılı bir delilini hazırlamak olduğuına karar verdim. Başıma herhangi bir şey geldiği takdirde Sir Per-

cival'in eline geçmemesi için bu delili emin bir yere saklamam gerekiyordu. Kayıt defterinin kopyası avukatın yazıhanesinde emniyettedir ama asıl defterin bulunduğu yerin emin olmadığını gözlerimle görmüştüm.

Bu tehlikeli durum karşısında vakit geçirmeden kiliseye dönmeye ve Muhtara baş vurarak kayıt defterinin iki sayfasının kopyasını çıkarmaya karar verdim. Neyazık ki o zaman kopyanın resmi, pulu olmadan bir işe yaramıyacağını bilmiyordum. Yaptığım işleri gizli tutmayı düşündüğümde avukata akıl danışmayı yersiz buldum. O an için tek isteğim, eski Welmingham'a dönmekti. Avukat yüzümdeki, tavrımdaki heyecanı farketmişti. Bunu elimden geldiği kadar değiştirecek şeyler söyledim. Gereken ücreti masanın üstüne bıraktım, dışarı çıktım. Başım dönüyor, damarlarımdaki kan alev alev tutuşuyordu.

Hava kararmaya başlamıştı. Yine takip edilip saldırıya uğrayacağımı sandım. Bastonum çok hafif olduğundan onu bir savunma silahı olarak kullanamazdım. Böylece Knowlesbury'den büyük ağır topuzlu, kısa bir sopa aldım. Karşıma çıkan olursa bu basit silahla hesabını görebilirdim. Birden fazla insan saldıracak olursa tabanlarıma güvenmek zorundaydım. Okulda koşuculuğumla ün yaptığım gibi orta Amerika'da geçirdiğim maceralarda bu marifetimi büsbütün ilerletmiştim. Kasabadan çıkarak yolun tam ortasında hızlı adımlarla yürümeye başladım.

Yağmur çiseliyordu. Yolun ilk yarısında takip edilip edilmediğimi anlamak imkânsızdı. Kiliseyle aramda üç kilometrelik bir mesafe kalmışken yağmurda bir adam koşarak yanımdan geçti. Sonra yol kenarındaki bir çit kapısının kapandığını duydum. Elimde sopam hazırды. Kulaklarım kırışte olduğu halde yoluma devam ettim. Yüzelli adım kadar gitmiştim ki sağımdaki bir çalılıkta bir hışırtı duydum ve şoseye üç adam atladı. Hemen şosenin yanına doğru sıçradım. En öndeki iki adam hızlarını alamıyarak bir süre koşular. Üçüncüsü şimşek gibi çevikti. Birden sopası ile ba-

na vurdu. Bu darbe rastgele vurulduğu için canım acımamıştı. Ben de onun kafasına hızlı bir darbe indirdim. Adam geriye doğru sendeleyince üzerime atılmaya hazırlanan arkadaşlarını da sendeletti. Böylelikle elime bir dakikalık fırsat geçmiş oluyordu. Yine yolun ortasında var hızımla koşmaya başlamıştım. Öteki iki adam peşimden geliyordu. İkisi de iyi koşucuydular. İlk beş dakika içinde masafe kazandığının farkındaydım. Karanlıkta uzun süre koşmak tehlikeli işti. Yolda karşıma herhangi birşey çıkacak olsa düşecektim. Az sonra arazinin değişmeye başladığını hissettim. Yol önce yokuş aşağıya iniyor sonra yine yukarı doğru dikleşiyordu. Yokuş aşağı koşarken adamlar bana biraz yaklaştılar ama tırmanırken onları arkada bıraktım. Aramız adamakıllı açılmış olduğu için tarlalara dalsam onların yol boyunca geçip gideceklerini düşündüm. Çalıların içinde gördüğüm ilk aralığa doğru atıldım. Karşıma kapalı bir çit kapısı çıkınca üzerinden atladım, sırtımı yola vererek hiç durmadan koştum. Adamların koşa koşa kapının önünden geçtiklerini, bir kaç dakika sonra da birbirlerine seslendiklerini duydum. Artık yaptıkları benim için önemli değildi çünkü beni ne görebilirler ne de ayak sesimi duyabilirlerdi. Tarlanın öbür ucuna kadar aralıksız koştum. Sonra bir dakika durup nefes aldım.

Yola dönmenin imkânı yoktu. Buna rağmen o gece Eski Welmingham'a gitmeye kararlıydım.

Bana yol gösterecek ne ay ne de yıldız vardı. Sadece Knowlesbury'den ayrıldığım zaman rüzgarla yağmurun arkamdan geldiğini, hep bu yolda ilerleyecek olursam ters yöne doğru gitmediğimden emin olabileceğimi biliyordum.

Bu plâna göre hareket ederek ilerlemeye devam ettim. Karşıma hendeklerden, çitlerden, çalılardan daha tehlikeli bir engel çıkmadı. Biraz sonra kendimi bir yokuşun dibinde buldum. Çalıların arasından sıyrılıp geçerek bir kır yoluna çıktım. Şoseden

ayrılıp tarlaya saptığım zaman sağa kıvrılmışım. Şimdi yeniden o yöne dönmek üzere sola kıvrıldım. Çamurlu yolda on dakika kadar gittikten sonra penceresinde ışık yanan bir ev gördüm. Bahçe kapısı yola açılıyordu. Nerede olduğumu sormak için içeri girdim.

Ben daha eve girmeden kapı ansızın açıldı. Eli fenerli bir adam koşarak çıktı. Beni görünce durdu, feneri yüzüme tuttu. İkimiz de irkildik. Koşarken köyün çevresini dolanmış, sabahki dostum muhtarın evine gelmişim.

Adamın hali son görüştüğümüzden beri garip bir şekilde değişmişti. Pek şüpheli, şaşkın görünüyordu. Yanakları alev alev yanıyordu.

— Anahtar nerede? Siz mi aldınız?
diye sordu heyecanlı heyecanlı.

— Ne anahtarları? Ben Knowlesbury'den geliyorum. Hangi anahtarlardan sözediyorsunuz?

— Dairenin anahtarları. Tanrım sen bize yardım et. Ne yapayım ben şimdi? Anahtarlar yok duyuyormusunuz?
diye bağırdı.

— Ne zaman? Nasıl? Kim almış olabilir?

Muhtar karanlıkta çılgın gözlerle bana baktı.

— Bilmiyorum. İşim çoktu. Eve biraz önce döndüm. Pencere-mi kapamış, kapımı kilitlemiştim. Bakın, pencere açık. Birisi girip anahtarları almış.

Pencerenin açık olduğunu göstermek için feneri kaldırdı. Tam o sırada fenerin kapısı açılıp, rüzgar içindeki mumu söndürüverdi.

— Başka bir mum alın. Sonra hemen kiliseye koşalım. Haydi çabuk olun.

Onu acele ile içeri ittim. O anda Sir Percival belki de müthiş delili yokediyordu. Kiliseye bir an önce varmak için o kadar sa-

bırsızlanıyordum ki muhtar feneri yeniden yakıncaya kadar bekliyemedim. Kendi başıma ilerledim.

Biraz sonra kiliseden doğru gelen bir adam yanıma yaklaştı. Yüzünü seçemiyordum ama konuştuğu zaman sesinden bir yabancı olduğunu anladım. Saygılı bir sesle:

— Afedersiniz Sir Percival.

diye söze başladı.

Daha fazla bir şey söyleyemedim:

— Yanılıyorsunuz ben Sir Percival değilim.
dedim.

Adam geriledi.

— Sizi beyim sandım.
dedi.

— Onunla burada mı buluşacaktınız?

— Burada beklememi söylemişti.

Adam böyle diyerek geriledi. Arkama baktım, muhtarın elinde fenerle çıktığını gördüm. Daha hızlı yürütmek için koluna girdim. Biraz sonra demin karşıma çıkan karaltının önünden geçtik.

Muhtar:

— Bu da kim? Anahtarlardan haberi var mı?
diye sordu.

— Bir şey soracak zamanımız yok. Bir an önce gidelim.
dedim.

Kilise, gündüzün bile, yolun sonuna varmadan görülmüyordu. Yolun sonunda ise yokuş başlıyordu.

Yokuşu tırmanırken bir köylü çocuğu ışığı görüp yanımıza geldi. Muhtarı tanıyınca:

— Amca, kilisede biri var. Kapının kilidini açtığını gördüm. Kibrit çakıp bir de mum yaktı.

dedi.

Muhtar titredi, bana yaslandı. Ben ona cesaret vermeye çalıştım.

— Korkmayın daha vaktimiz var. Adamı mutlaka yakalarız. Fenere dikkat edip peşimden gelin.

Yokuşu hızla tırmandım. Karanlık gökyüzünde ilk seçtiğim şey, kilisenin kulesi oldu. Muhtarlık Dairesine gitmek için yana döndüğüm zaman arkamdan yaklaşan hızlı ayak sesleri duydum. Sir Percival'in uşağı yokuşu tırmanmıştı.

— Maksadım size kötülük etmek değil. Beyimi arıyorum da. dedi.

Sesi korkudan titriyordu. Ona hiç önem vermeden yoluma devam ettim.

Köşeyi dönüp Muhtarlık Dairesini görür görmez gözüm kamaştı. Eğik çatıdaki hava deliğinin camından dışarı parlak bir ışık vuruyordu. Bu ışık, yıldızsız, karanlık geceyi aydınlatıyordu.

Mezarlıktan geçerek hızlı hızlı kapıya doğru ilerledim.

Yaklaştıkça burnuma tuhaf bir koku gelmeye başladı. İçerden bir çatırdı duyuldu ve yukarıdaki ışık büsbütün parlaklaştı. Koştum, kapıya yüklendim. Muhtarlık Dairesi yanıyordu.

Başka bir şey yapmaya vakit kalmamıştı ki içerden kapıya çılgınca vurulmaya başlandı, dehşetten tüylerim diken diken oldu. Anahtarın kilide sokulup şiddetle fakat boşu boşuna döndürüldüğünü, kapının arkasından insanın kanını donduran bir sesin «imdat» diye bağırdığını duydum.

Arkamdan gelmiş olan uşak titriyerek diz üstü düştü.

— Tanrım. Sir Percival. dedi.

O konuşurken muhtar da geldi. Tam o sırada anahtar kilitte bir kere daha son olarak döndü.

Muhtar:

— Tanrı ona acısın. Kendi kendini mahkum etti. Kilidi bozmuş, artık kapı açılmaz. dedi.

Kapıya doğru atıldım. Haftalardır, aylardır bütün zihnimi kaplıyan, bütün hareketlerime hâkim olan düşünce bir an içinde kafamdan silindi. İçerideki adamın kalpsizce işlediği suçlar, acımadan yokettiği sevgi, masumiyet, mutluluk; onunla lâıyk olduğu şekilde hesaplaşmak için etmiş olduğum yemin.. hepsi, bir rüya gibi kafamdan kayboldu. Aklımda artık durumunun dehşetinden başka bir şey kalmamıştı. Onu korkunç bir ölümden kurtarmak için tabii, insanî bir istekten başka bir şey duymuyordum.

— Öbür kapıyı dené. Kiliseye giden kapıyı. Bu kilit bozuktur. Bir dakika geçirirsen mahvolursun. diye bağırdım.

Anahtar kilitte son defa döndürüldüğü zaman imdat sesi duyulmamıştı. Şimdi de içerideki adamın hâlâ yaşadığını belirten hiçbir ses gelmiyordu. Alevlerin gitgide yükselen çatırtısından başka hiçbir ses duymuyordum.

Çaresizlik içinde bakındım. Uşak ayağa kalkmıştı. Muhtarın elinden feneri almış, aptal aptal kapıya tutuyordu, korku onu aptallaştırmış gibiydi. Dizimden ayrılmıyor, ben hareket ettikçe bir köpek gibi peşimden geliyordu. Muhtar, mezar taşlarından birinin üzerine oturmuş, titriyor, kendi kendine söylenerek inliyordu. Onlardan yardım umamıyacağımı anlamak için bir kere bakmak yeterdi.

Ne yaptığımı ben de bilmeyerek, içimden gelen ilk sese uyarak uşağı kavradım, yanan binanın duvarına dayadım.

— Eğil. Taşlara tutun. Sırtına binip dama çıkacağım. Damdaki camı kıracağım. İçeri biraz hava girsin. dedim.

Adam titriyordu ama ben aldırış etmedim. Sırtına binip iki elimle çatıya tutundum. Bir anda dama çıktım. O dakikanın heyecanı içinde, içeri hava gireceği yerde alevlerin dışarı çıkabileceğini hiç düşünmemiştim. Cama vurdum, çatlamış, gevşemiş camı bir darbede kırdım. Ateş, ininden fırlıyan vahşî bir canavar

gibi, dışarı atıldı. Rüzgârın yönü değişmemiş olsaydı, mahvolduğum andı. Alevlerle birlikte dışarı boşalan dumandan sakınmak için damın üzerine büzüldüm. Rüzgarla dalgalanan alevlerin parıltısında boş gözlerle yukarı bakan uşağın yüzünü, mezar taşının üzerinden kalkmış, çaresizlik içinde ellerini uğuşturup duran muhtarı, mezarlıkta biriken köy halkını, korku içinde duran erkek ve kadınları görebiliyordum. Sonra da ayaklarımın dibindeki o adam.. aşağıda, bize o kadar yakın olduğu halde boğulan, yanan. ölen o adam.

Bu düşünce beni deliye çevirdi. Ellerimle çatıya tutunarak aşağı atladım.

— Kilisenin anahtarı. Oradan girelim. O kapıyı açarsak belki kurtarabiliriz.
diye muhtara bağırdım.

Muhtar:

— Hayır, hayır. Kilise anahtarlarıyla buranın anahtarı aynı yerdeydi. İkisini de almış. Artık kurtaramayız. Şimdiye kadar kül olmuştur.
dedi.

Köylülerin arasından bir ses yükseldi.

— Yangını kasabadan görürler. Kasabada yangın söndüren alet var. Kiliseyi kurtarırlar.

Hemen bu adama seslendim, yanıma çağırdım. Aklı başında birine benziyordu. Kasabadaki itfaiyenin oraya gelebilmesi için en aşağı bir çeyrek saat gerekiyordu. O kadar zaman hiçbir şey yapamadan durmak korkunç bir şeydi. Buna gelemedim. Herşeye rağmen, içerideki zavallının belki de ölmediğini, yerde baygın yattığını düşünüyordum. Kapıyı kırsak onu kurtarabilir miydik acaba? Ağır kilidin sağlamlığını, çivili kapının kalınlığını, bunları basit usullerle kıramıyacağımızı biliyordum. Ama civardaki boş evlerden birinden belki bir dirsek, bir duvar kırı, tavandan atkısı bulup onunla kapıya yüklenebilirdik.

Kasabadaki itfaiyeden ilk olarak sözeden adama dönerek:

— Baltanız var mı? Bir testere ile biraz ip alın. Yardım edene beş şiling var.

deyince fakirlerin paraya karşı duydukları büyük hırs onları bir an içinde coşturdu.

— İki kişi gidip birkaç fener yaksın. İki kişi koşup balta getirsin. Geri kalanınız arkamdan gelin. Bir direk bulalım. dedim.

Hepsi birden sevinerek haykırmaya başladılar. Açlıktan titriyen tiz sesle bağıyorlardı. Hep birden, mezarlıktan geçtik, önümüze çıkan boş eve koştuk. Mezarlık taşına kapanmış ağlayıp sızlayan zavallı muhtardan başka kimse kalmamıştı. Uşak hâlâ peşimden geliyordu. Yüzü korkudan bembeyaz kesilmiş, gözlerinin bakışları donuklaşmıştı.

Girdiğimiz boş evin yerdeki tahtaları çok hafifti. Tam başımızın üzerinde büyük bir atkı uzanıyordu. Çatı çökmüş olmakla birlikte iki yandan saldırdık. O kadar sağlamdı ki. Duvarın tuğlaları harcı baltalarımıza karşı direniyorlardı. Canımızı dişimize takarak uğraşıyorduk. Atkının bir ucu duvardan çıktı, bir yığın tuğla sürükliyerek yere düştü. Kapıya birikmiş bizi seyreden kadınlardan bir çığlık yükseldi, adamlar bağııştılar, ikisi yere yuvarlandı, ama hiçbir şey olmadı. Hepimiz birden atkının bir ucuna asılınca öbür ucu da söküldü. Kaldırdık. Kapıyı açsınlar diye kadınlara seslendik. Artık iş başına geçmenin sırası gelmişti. Kapıdan dışarı çıktık.

Gökyüzüne fışkıran ateş eskisinden daha fazla parlıyarak yolumuzu aydınlatıyor. Elimizde atkıyla mezarlığın içinden geçerek bütün hızımızla kapıya saldırıyoruz. Adamlardan yine bir sevinç haykırışı yükseliyor. Kapı sarsıldı. Kilit kırılmazsa pervazlar çıkacak. Gerileyip bir daha saldırıyoruz. Kapı sökülüyor. İçeriden ateş kapının yanlarından üzerimize geliyor. Son defa olarak sal-

dırıya geçiyoruz. Kapı korkunç bir çatırtıyla devriliyor. Hepimizi üzerine büyük bir sessizlik çöküyor. Korkudan soluğumuz kesilerek bekliyoruz. İçeri girmek istiyoruz. Fakat yüzümüze vuran kavurucu sıcak bizi geriletıyor. Hiçbir şey öğrenemiyoruz. Odanın ne aşağısında, ne yukarısında, ne önünde, ne arkasında, alevlerden başka hiçbir şey yok.

Uşak boş gözlerle alevlere bakarak:

— Nerede?

diye fısıldadı.

Muhtar:

— Kül olmuş. Kitaplar, defterler de kül olmuş. Ben şimdi ne yapacağım? Kilise de yakında kül olacak. dedi.

Bu iki kişiden başka konuşan yoktu. Onlar susunca gecenin sessizliği içinde alevlerin çatırtısından başka bir şey duyulmaz oldu.

Daha sonra uzaktan sert bir tekerlek sesi duyuldu. Dört nala koşan atların nal şakırtıları.. Birden yaygara koparan yüzlerce insan sesinin uzak uğultusu. İtfaiye geliyordu.

Etrafımdakiler heyecanla yangının başından ayrılıp yokuşun başına doğru koştular. Muhtar da onlarla gitmeye çalıştı ama, kuvveti kalmamıştı. Gene mezar taşlarından birine sarıldığını gördüm. İtfaiyeciler gelmişse onu duyacaklarmış gibi, hafifçe «Kiliseyi kurtarın» diye sesleniyordu. «Kiliseyi kurtarın»

Yerinden hiç kıpırdamıyan tek insan uşaktı. Orada durmuş, sabit bakışlarla hâlâ yangını seyrediyordu. Seslendim, kolundan tutup sarstım. Ama o artık kendine gelecek halde değildi. Yalnız «Nerede?» diye fısıldadı.

On dakika içinde itfaiye gelmiş bulunuyordu. Adamlar kilisenin arkasındaki kuyudan su alıyor, yanan dairenin kapısından

içeri su boşaltıyorlardı. Şu anda ihtiyaçları olsa yardım edemezdim. Çünkü gücüm tükenmişti. Şimdi onun ölmüş olduğunu biliyordum. Çaresizlik içinde birşey yapmadan duruyor, yanan oda-ya bakıyordum.

Yangının yavaş yavaş söndürüldüğünü gördüm. Alevlerin göz alan parıltısı söndü, beyaz dumanlar yükselmeye başladı. Dumanların arasından kıpkızıl, kapkara korlar görünüyordu... Biraz sonra itfaiyecilerle, polisler hep beraber ilerliyerek kapıyı kapattılar, alçak sesle konuştular. İki adam diğerlerinden ayrılarak mezarlığa doğru ilerledi. Köylüler sessizce geriliyerek onlara yol verdiler.

Biraz sonra köylüler geriliyerek yine yol açtılar. Biraz önce giden iki adam boş evlerden söktükleri bir kapıyla geri döndüler. Muhtarlık dairesine girdiler. Polisler yine kapıyı tuttular. Köylüler de onların arkasında durdular.

Bundan sonra içeriden dışarıya havadisler yayılmaya başladı. Bunlar ağızdan ağıza benim olduğum yere kadar geliyordu.

— Bulmuşlarmı?

— Evet.

— Nerede? «Kapının arkasında yüzüstü.»

— Hangi kapı? «Kilise tarafındaki kapı. Yüzüstü düşmüş.»

— Yüzü yanmış mı? «Evet»

— Kimmiş? «Lord diyorlar»

— Hayır, hayır Lord değil, Sir bilmem kim. Sir şövalyelik ünvanıdır. «Baronetlik ünvanıdır da.» «Hayır.» «Öyledir işte.»

— Ne işi varmış içerde? «Herhalde hayırlı bir iş olmasa gerek»

— Mahsusmu yakmış? «Kendini mi?» «Yok canım, daireyi.»

«— Pek fena yanmış. Feci»

-- «Ama yüzü değil herhalde?» «Hayır yüzü pek o kadar değil.»

— «Kim olduğunu bilen yok mu?» «Birisi var» «Kim?» «Uşakmış diyorlar. Ama aptalmış. Polisler sözüne inanmıyor.»

— «Başka tanıyan yok muymuş?»

Polislerden birinin yüksek, berrak sesi, etrafındaki uğultuyu bir anda susturdu.

— Burada efendim, burada.

Heyecanlı bir kaynaşma, itişme oldu. Kalabalık açıldı, polis elinde bir fenerle bana doğru geldi.

Sakin bir sesle:

— Lütfen bu yandan gelin, beyefendi.
dedi.

Koluma girdi, birşey söyleyemedim. Onu hiç tanımadığımı söylemek istedim, söyleyemedim. Dilim tutulmuş gibiydi.

— Tanıyabiliyormusunuz? efendim.

İnsanlardan bir halkanın içinde duruyordum. Hepsinin gözleri benim yüzüme dikilmişti.

Gözlerimi yavaş yavaş indirdim. Önce kaba bir çuvaldan başka birşey göremedim. Sonra o vahşi sarı ışılda onun kararış ölü çehresini gördüm, ilk ve son olarak.

Demek karşılaşmamız alnımızda yazılmış.

Soruşturma çabuk yapıldı. Tanıklar yangının ertesi günü öğleden sonra dinlendi. Ben de onların arasındaydım.

Sabahleyin ilk yaptığım iş, postahaneye gidip mektup sormak oldu. Ne kadar müthiş olursa olsun hiçbir macere, Londra'dan uzakken omuzuma yüklenen büyük korkuyu bana unutturamazdı. Sabahleyin uyanır uyanmaz ilk düşündüğüm yangın değildi, bana evdekilerin iyi olduklarını bildirecek olan mektuptu. Neyse ki Marian'ın mektubunu postahanede bekler bulunca içim rahat etti.

Bıraktığım gibi iyilermiş. Laura bana sevgilerini gönderiyor, döneceğimi bir gün önce haber vermemi istiyormuş. Çünkü dönüşümün şerefine bana bir ziyafet hazırlıyormuş. O parlak güneşli sabah, ev hayatına dair ufak tefek haberlerle dolu olan mektubu okurken, bir akşam önceki facianın korkunç anısı zihnimde hâlâ taptaze duruyordu. Aklıma ilk gelen şey, bu haberi Laura'ya ansızın vermenin tehlikesi oldu. Hemen oturdum, Marian'a olup biteni anlatan bir mektup yazdım. Benim yokluğumda Laura'nın gazete bile görmemesine dikkat etmesini söyledim. Marian başka bir kadın, daha az cesur, daha az güvenilir bir kadın olsaydı, herşeyi olduğu gibi anlatmaktan belki çekinirdim ama kendime güvendiğim kadar ona da güvenebilirdim.

Onun için mektup uzun sürdü. Bitirdiğim zaman karakola gitmek zamanı gelmişti.

Ölüyü tanıımıyordum. Hiç görmemiştim. Eski Welmingham'da olduğunu bilmiyordum. Ceset çıkarılırken dairenin içinde değilim. Sadece yol sormak için muhtarın evine uğradığımı, ondan anahtarların kaybolduğunu öğrendiğimi, onunla birlikte kiliseye gidip yangını gördüğümü, içeride birinin boşyere kapıyı açmaya çalıştığını duyunca insanlık adına, onu kurtarmak için elimden geleni yaptığımı söyledim. Ölüyü tanıyanlara anahtarları niçin çaldığını, muhtarlık dairesinde ne aradığını bilip bilmediklerini sordular. Ama ben köyün de Sir Percival Glyde'in de tamamen yabancı olduğu için birşey bilmediğimi kabul ettiler.

Yangının esrarını çözecek bir ipucu elde edilmediği için başka tanıklarla ölünün avukatını çağırmak üzere soruşturmaya son verildi. Sadece, efendisinin ona yolda bekle dediğini, ölünün efendisi olduğunu söyleyen zavallı uşak da bir doktora teslim edildi.

Otele döndüğüm zaman o kadar üzgündüm ki kahvede oturup soruşturma yapacak, yangın hakkında dedikodu edecek halim yoktu. Birkaç lokma bir şey yedikten sonra odama çıktım. Biraz başımı dinlemek, Laura ile Marian'ı düşünmek istiyordum.

Zengin olsaydım derhal Londra'ya gider onları görerek avunurdum. Ama bir dahaki soruşturma için de çağırılmam mümkündü. Sonra nasıl olsa Knowlesbury'ye gitmek zorundaydım. Bir gece için Londra'ya gidip dönmeye param yoktu.

Ertesi gün sabahleyin postahaneye gidince Marian'dan bir mektup buldum. Bu da bir önceki mektup gibi şen ve sakindi. Minnetle tekrar tekrar okudum. Yangın yerini bir de gündüz gözüyle görmek için Eski Welmingham'a yollandım. İçim rahattı.

Eski Welmingham'dan dönüşümde otelin kahvesinde dinlenirken garson elime bir mektup sıkıştırdı. Zarfın üzerinde adım yazılıydı. Kimden geldiğini sorunca, akşam üzeri, daha ışıklar yanmadan bir kadının getirip tezgâha bırakmış olduğunu öğrendim. Kadın bir şey dememiş, bir şey sorulmasına, hatta yüzüne bakılmasına izin vermeden hemen çıkıp gitmiş.

Mektubu açtım. Ne imza vardı, ne tarih. Yazının değiştirilmiş olduğu da belliydi. Ama ilk satırı okur okumaz yazanın Mrs. Catherick olduğunu anlamakta gecikmedim. Şöyle diyordu.

K I S I M I I

Hikâyeye Mrs. Catherick devam ediyor.

Yine geleceğinizi söylemiş olduğunuz halde gelmediniz. Haberi aldığım için size bu satırları yazıyorum. Evimden ayrılırken yüzümde bir şey görmüş müydünüz? «Acaba onun yıkılacağı gün geldi mi, acaba siz bu alın yazısını gerçekleştirmek için Tanrı tarafından mı gönderilmiştiniz?» diye düşünüyordum. Düşüncem doğru çıktı.

Duyduğuma göre onu kurtarmaya kalkmışsınız. Bunda başarı kazansaydınız size düşman gözüyle bakardım. Başaramadığınız için sizi dost olarak görüyorum. Onu korkutup gece vakti yollara düşüren şey ,sizin araştırmalarınız oldu. Bu nefrete yardım ettiniz, yirmi üç yıllık bir hıncın öcünü aldınız. Size teşekkür ederim.

Size olan borcumu ödemek için elimden yalnız merakınızı gidermek geliyor.

1827 yılında bir çocuktunuz değil mi? Ben ise cazibeli bir kadındım. Eski Welmingham'da yaşıyordum. Sersem, miskin bir kocam, bir de ahababım vardı. Bu adamla nasıl tanıştığımın, onun kim olduğunun önemi yok. Burada ad verecek değilim. Zaten kendisi adsızdı. Şimdi bunu siz de benim kadar biliyorsunuz.

Benimle nasıl ahabaplık kurduğunu öğrenmek sizi daha çok ilgilendirir. Bende doğuştan, bir hanımefendinin zevkleri vardır. Bu bey işte benim ince zevklerime seslendi. Bana hayranlık gösterdi, hediyeler verdi. Hiçbir kadın hayranlığa, hediyelere dayanamaz. O bey bunu bilecek kadar zekiydi. Gayet tabii olarak bunlara karşılık bir şey istiyordu. Hepsini isterler. Bu «bir şey» neydi? Gayet önemsiz bir şey. Kocamın haberi olmadan, muhtarlık dairesinin, içerdeki dolabın anahtarları. Anahtarları niçin giz-

lice ele geçirmek istediğini sorduğum zaman yalan söyledi, Ona inanmadım ama aldığı hediyeler hoşuma gidiyordu, daha fazlasını istiyordum. Onun için kocamın haberi olmadan anahtarları verdim, kendisinin de haberi olmadan onu takip edip gözetledim. Dördüncü gözetleyişimde herşeyi öğrendim.

Başka kimselerin işlerine karşı titizlik göstermek eskiden beri adetim değildi. Bu nedenle nikâh kayıtları defterine kendi menfaati için bir nikâh daha eklemesinde bir sakınca görmedim.

Bunun yanlış bir şey olduğunu biliyordum ama bana bir zararı dokunacak değildi. Sonra altın bir saatle zincir sahibi olmak istiyordum. Onun için sustum. O da bana Londra'dan bir altın saatla zincir getireceğine söz vermişti. Böylece ağzımı tamamen kapatmış oldu. Adamın işlediği suçun kanun gözünde ne kadar büyük olduğunu, nasıl cezalandırıldığını bilseydim, kendi menfaatim gereğince onu hemen haber verirdim ama bilmiyordum. Üstelik altın saat sahibi olmak istiyordum. Beni sırrına ortak etmesini, bana herşeyi anlatmasını şart koştum. Siz benim nasıl özel işlerimi merak ediyorsunuz ben de o zaman onur özel işlerini merak ediyordum. Şartlarımı kabul etti. Bunun sebebini de az sonra anlıyacaksınız.

Size anlatacaklarımın hepsini kendiliğinden söylemedi. Kimini ağzından zorla, kimini sorularla aldım. Herşeyi öğrenmeyi aklıma koymuştum ve öğrendim de...

Annesinin ölümüne kadar annesiyle babasının arasındaki durumu o da herkes gibi bilmiyormuş. O zaman babası herşeyi açıklamış, oğlunun menfaati için elinden geleni yapacağına söz vermiş. Fakat hiçbir şey yapmadan, bir vasiyetname bırakmadan ölmüş. O da haklı olarak akıllıca davranmış, kendi başının çaresine kendisi bakmış. İngiltere'ye gelerek topraklarının başına geçmiş. Kimse ondan şüphelenmediği için ses çıkaran olmamış. Annesiyle babası her zaman karıkoca gibi yaşadıkları için zaten pek

az olan tanıdıkları hiçbir şeyden şüphelenmemişler. Böylece hiçbir güçlkle karşılaşmadan babasının malına-mülküne sahip olmuş. Ama bu mala mülke karşılık borç para almanın imkânı yokmuş. Çünkü bunu yapabilmesi için iki şeye ihtiyacı varmış: Biri, nüfus kağıdı, öbürü de annesiyle babasının nikâh kağıdı. Nüfus kağıdı varmış ama öbür meseleyi çözmek güçmüş. Onu Eski Wel-mingham'a getiren sebep buymuş.

İlk önce, kendi doğum yılına göre, uygun bir ay seçip, o ayın nikâhlarının yazıldığı sayfayı koparmayı düşünmüş. Ondan sonra Londraya gidip bir avukata başvurarak, annesiyle babasının nikâh kayıtlarının suretini isteyecekmış. Tarih olarak da kopuk sayfanın, yılını, ayını söyleyecekmış. Sayfa kopuk olduğu için hiç kimse annesiyle babasının evli olmadığını iddia edemeyecekmış.

Ama kayıt defterine bakmaya geldiğinde 1803 yılına ait say-falardan birinin dibinde, bir dahaki nikâh kaydına yetmiyeceği için boş bırakılmış bir yer görmüş. Bunu görünce bütün plânları baştan aşağıya değişmiş çünkü bu, hiç ummadığı bir fırsattmış. Bu fırsattan yararlandığını biliyorsunuz.

Doğum tarihine tamamen uyabilmesi için, nikâhın temmuz ayına rastlaması gerekiyormuş. Oysa boş yer Eylûl ayının say-falarından birindeymiş ama bu konuda kuşkulanıp soran olursa bir cevap bulmak zor değilmiş. Yedi aylık olduğunu söyleyebilir-miş.

Bana bu hikâyeyi anlattığı zaman ona acıyacak kadar buda-lalık gösterdim. Zaten onun güvendiği de buydu. Onun şanssız bir adam olduğunu düşündüm. Annesiyle babasının evlenmemiş olma-sı onun suçu değildi. Ağzımı kapattım onun suç ortağı oldum.

O sayfadaki mürekkebin rengine benzeyen mürekkep yapma-sı epeyi uzun sürdü. Benim verdiğim şişeleri tekrar tekrar ka-rıştırdı. Ondan sonra da bir süre yazıyı taklit etmeyi öğrendi. En sonunda hepsini başardı, annesinin namusunu, ölümünden sonra

da olsa temizledi. Buraya kadar, bana karşı dürüst davrandığını inkâr edemem. Bana saatle zinciri aldı. Hem de hiç para sakınmadan. İkisi de pahalı ve en iyi cinsten şeylerdi. Hâlâ saklarım.

Geçen gün Mrs. Clements'in bildiği herşeyi size anlattığınızı söylemişsiniz. Bu durumda, beni suçsuz olduğum halde o kadar üzen rezaleti anlatmama hacet yok. Bizim gizli gizli buluştuğumuzu haber alınca kocamın nasıl bir fikre saplandığını biliyorsunuz. Ama dostum sanılan adamlar nasıl ayrıldığımızı bilmiyorsunuz. İyiliğime karşı bana neler yaptı bilemezsiniz.

Durumun kötüye doğru gittiğini görür görmez ona söylediğim ilk şey:

— Bana karşı görevinizi yapın. Benim suçlu olmadığımı biliyorsunuz. Onun için alnıma sürülen bu lekeden beni kurtarın. Sırrımızı kocama açmayın. Sadece benim suçsuz olduğuma dair şerefim üzerine söz verin. Size yaptığım bunca iyilikten sonra benden hiç olmazsa bunu esirgemeyin. demek oldu.

Benim bu isteğimi geri çevirdi. Kocamın da, bütün komşuların da yanlış bir şüpheye saplanmalarının onun işine geldiğini, çünkü böylece gerçekten hiç kuşkanılmıyacaklarını açıkca söyledi. Ben öyle çekingen, sessiz bir insan değilimdir. Herkese gerçeği kendi ağzımla yayacağımı söyledim. Cevabı kısa, kesin oldu. İşin aslını söylersem, o nasıl mahvolmuş sayılırsa ben de mahvolmuş sayılırmışım.

Ona yardım etmekle ne kadar büyük bir tehlikeye atıldığımı benden saklamıştı. Benim bilgisizliğimden faydalanarak, hediyelerle gözümü kamaştırıp merhametime sığınmış, beni korkunç bir suça ortak etmişti. Bunu soğukkanlılıkla itiraf etti. Suçumuz meydana çıkarsa yiyeceğimiz cezayı ilk defa olarak söyledi. Şimdi kanunun pek yumuşak kalpli olduğunu duyuyorum. O zamanlar böyle değildi. Asılmak için sadece insan öldürmek gerekmezdi. Fakir kadın mahkûmlar da felâketlerin gadrine uğrıyan hanımefendi

muamelesi görmezlerdi. İtiraf ederim ki onun söyledikleri gözü-mü korkuttu. Sahtekâr! Korkak! Ondan niçin nefret ettiğimi şimdi anlıyormusunuz? Onu sonunda mahvolmasına sürükliyen değerli genç adamın merakını gidermek için niçin bu kadar zahmete giriştiğimi biliyormusunuz?

Kikâyeme deva mediyorum. Bana tamamen çaresiz bir durumda kaldığını söyleyecek kadar aptal değildi. Fare gibi kapana sıkıştırılacak kadınlardan olmadığım için beni ileriye ait verdiği sözlerle yatıştırdı. Ona yaptığım iyiliğe, çektiğim sıkıntıya karşı bir mükafat hakettiğimi söylemek kibarlığında da bulundu. Bana her ihtiyacımı bol bol karşılayacak yıllık bir gelir bağlamayı kabul ediyordu. Sadece iki şart ileri sürüyordu. Birincisi, hem onun hem de kendi iyiliğim için dilimi tutacaktım. İkincisi, ondan izin almadan Welmingham'dan bir yere ayrılmayacaktım. İkinci şartın ağır olmasına rağmen yine de kabul ettim.

Ne yapabiliordimki? Çaresiz kalmıştım. Yakında çocuğum da olacaktı. Bütün rezalete sebep olduktan sonra kaçan ahmak kocamın eline mi kalaydım? Bunu yapmaktansa ölmeyi tercih ederdim. Teklif ettiği gelir de fena sayılmazdı. Şartlarını kabul ettiğim takdirde benden yüz çeviren bütün komşulardan daha güzel bir evim, daha güzel eşyalarım, daha çok param olacaktı. Bizim buralarda faziletle namusun elbisesi basma olduğu halde benim elbiselerim ipekliden olacaktı. Sonunda namuslu komşularıma karşı savaş açtım. Ve bunu başardım.

Ara sıra efendimden izin alarak kısa bir zaman için başka bir yere gidiyordum.

En uzun yolculuklarımdan biri ölüm döşeğinde olan üvey kardeşime bakmak için Limmeridge'ye yaptığım yolculuk oldu.

Kardeşimin birikmiş parası olduğu söyleniyordu. Bir gün gelir gelirim kesilebilirdi. İşte bu düşünceyle kendi başımın çaresine bakmayı uygun buldum. Fakat ne yazıkki evdeki pazarlık çarşıya uymadı. Kadının beş parası yokmuş.

Bu yolculuğumda kızım Anne'i de yanıma almıştım. Mrs. Clements boş kafalı, miskin bir kadın olduğundan onu eskiden beri sevmem. Zaman zaman da onun çocuğumun üzerinde bıraktığı etkiyi kıskanırdım. Onun için ara sıra Anne'i elinden almak hoşuma giderdi.

Cumberland'a gidince ne yapacağımı bilemediğimden Limmeridge'deki okula yazdırdım. Limmeridge malikânesinin hanımı Mrs. Fairlie kızıma karşı büyük bir bağlılık gösterdi. Bu, İngilterenin en yakışıklı erkeğinden tuzağa düşürerek evlenen son derece çirkin bir kadındı. Hanımın bu sevgisinin bir sonucu olarak kızım okulda ders göreceği yerde Limmeridge malikânesinde sevilip şımartıldı. Orada aklına yerleştirilen saçma fikirler arasında bir de her zaman beyaz giyme hevesi vardı. Ben beyaz renkten nefret eder ,parlak renkleri severdim. Eve döner dönmez bu saçmalığı kafasından silmeye karar verdim.

Ne gariptir ki kızım bana karşı geliyordu. Bütün yarım akıllı kimseler gibi, bir kere bir fikir aklına yerleşti mi onu söküp atmanın imkânı yoktu. Durmadan kavga ediyorduk. Mrs. Clements'de bu kavgalardan hoşlanmadığı için olacak Anne'yi alıp Londra'ya götürmeği teklif etti. Beyaz giyinmek hususunda kızımın tarafını tutmasaydı kabul edecektim. Ama Anne'nin beyaz giymemesine karar vermiştim. Bana karşı cephe aldı diye Mrs. Clements'ten de soğumuştum. Onun için razı olmayıp direndim. Bunun sonucu olarak kızım benim yanımda kaldı. Kızımın yanımda kalmasının sonucu olarak da sır hakkında ilk önemli kavga çıktı.

Bu kavga Limmeridge'den dönüşünden çok sonra oldu. Yeni kasabaya çoktan taşınmıştık. Kötülüğümü gitgide unutturuyor, namuslu komşuların arasına sokulmaya başlıyordum. Kızımın yanımda bulunmasının bu işte bana çok yardımı dokunuyordu. Zararsız oluşu, hep beyaz giymek isteyişi çevrede sevgi uyandırır-

yordu. Onun bu hevesine karşı gelmekten bunun için vazgeçtim. Bu dönüşümün ne kadar yerinde olduğunu zaman gösterdi. Rahibin bana selâm vermesi o zamandan başlar.

Durum böyleyken şimdi mezarında yatmakta olan o kimseye bir mektup yazdım. Biraz gezip hava almak için kasabadan ayrılmak istediğimi bildirdim.

Mektubumu aldığı anda başına şeytanların toplanmış olması gerek çünkü isteğimi geri çeviren öyle küstahça bir cevap yazdı ki kendimi kaybettim. Kızımın yanımda olduğunu unutarak:

— Alçak sahtekâr! Sırrını söyleyecek olursam mahvolursun. diye bağırdım.

Daha fazla bir şey söyleyemedim çünkü daha bunları söylerken merakla, heyecanla bana bakan kızımın yüzü aklımı başıma getirdi. Soğukkanlılığımı yeniden elde edinceye kadar onu dışarı çıkardım.

Anne o yıl herzamankinden daha deli, daha garipti. Benden duyduğu sözleri kasabada tekrarlayıp, onun adını da söylemesi ihtimalini düşününce, içime bir korku düştü. Bunu duyunca o herşeyi yapabiliirdi.

Ertesi gün korktuklarımdan çok daha fenası oldu. Bana haber vermeden o adam geliverdi.

Söylediği ilk sözler, sesinin tonu, kaba ,aksi olmasına rağmen verdiği küstahça cevaba pişman olduğunu, zaman kaybetmeden herşeyi halletmeye geldiğini açıkça anlattı. Ama, bu isteği, bana boyun eğmek zorunda kalması onun bütün şeytanlarını tepesine toplamıştı.

Kızım yanımdaydı. Bir gün önceki olaydan sonra onu yanımdan ayırmaya cesaret edemiyordum. Ahbabım onu görünce derhal dışarı çıkmasını söyledi. Kıza ters ters bakarak:

— Bizi yalnız bırak.
dedi.

Anne de ona aynı şekilde baktı, çıkmaya hiç niyeti yokmuş gibi durup bekledi. Bunun üzerine ahababım:

— Duymuyormusun? Bizi yalnız bırak.
diye tekrarladı.

Anne kıpkırmızı kesildi.

— Benimle kibar konuş.
dedi.

Adam bu sefer bana dönerek:

— Bu deliyi odadan at.
dedi.

Kızım eskiden beri gururludur. «Deli» kelimesi ağırına gitti. Benim araya girmeme fırsat bırakmadan büyük bir öfke ile onun karşısına geçerek:

— Derhal benden özür dile. Yoksa iyi olmaz. Eğer sırrını söyleyecek olursam mahvolursun.
dedi.

Benim sözlerimi onun karşısında, onun yüzüne karşı, kendiliğinden söylüyormuş gibi tekrar etmişti. Adam, kağıt gibi bembeyaz kesilerek hiç sesini çıkarmadan oturup kaldı. Ben Anne'yi hemen dışarı çıkardım. Adam kendine geldiği zaman.. Yok, yok. Yazamıyacağım. Namuslu bir kadının ağzına onun sözlerini yazmak yakışmaz,

İşte o olaydan sonra kızımı tımarhaneye kapatmakta ısrar etti.

Ben durumu açıklamaya çalıştım. Kızımın sadece papağan gibi benden duyduğu şeyleri tekrarladığını, ben fazla bir şey söylemediğim için kızımın da o bir tek cümleden başka bir şey bilmediğini anlattım ama hepsi boşa gitti. Yeminlerime bile inanmadı. Bütün sırrı ele verdiğimi sanıyordu. Anne'nin tımarhaneye kapatılmasında ısrar ediyordu.

Analık ödevimi hakkıyla yaptım.

— Tımarhanenin sözünü ettirmem. Kızımı fukara delilerin arasına atamam. Koyacaksan özel bir akıl hastahanesine koyarsın. Benim annelik duygularımı düşünmelisin. Öyle bir yer seç ki kibar komşularımdan utanmıyayım.

Gerçi kızımı sevmezdim ama ne de olsa o benim kızımdı. İradem sayesinde kızıma hiçbir leke sürdürmedim.

İstedigimi elde ettikten sonra onu hastahaneye kapamanın da faydalı olduğunu kendi kendime itiraf ettim. Bir kere kızıma iyi bakıyorlar, kasabada herkese söylediğim gibi, bir hanımefendi gibi davranıyorlardı. Sonra artık Welmingham'da ağzından benim sözlerimi kaçırıp da herkesin içinde şüphe yaratmasına imkân yoktu.

Onu tımarhaneye kapamanın tek kusuru şu oldu: Sır hakkındaki boş, zararsız övünmesi sabit bir fikir halini aldı. İlk önce gururunu yaralayan ama inat olsun diye sırf deliliğinden konuşmuştu. Ama bu sözlerin onu ciddi olarak korkuttuğunu anlayacak kadar kurnaz, tımarhaneye girmesinde onun payı olduğunu sezecek kadar zekiymi. Bunun sonucu olarak, ona karşı deliliğe benzer bir nefret belirdi. Tımarhaneye girer girmez, hastabakıcılara ilk iş olarak, buraya onun sırrını bildiği için kapatıldığını, zamanı gelince sırrı herkese yayıp onu mahvedeceğini söyledi.

Bundan sonra olanları siz benden iyi biliyorsunuz.

Buraya kadar size dostça davrandım. Fakat sizi azarlamadan mektubuma son vermiyeceğim.

Konuşmamız sırasında kızımın babasının kim olduğuna dair bir şüpheniz var gibiydi. Bunu size hiç yakıştıramadım. Tekrar karşılaşırsak lütfen karakterime karşı küstahlık edilmesinden hoşlanmadığımı hatırlınızda tutun. Zihninizde, kocamın, Anne'nin babası olmadığına dair bir şüphe uyanmasına izin veriyorsanız bana hakaret ediyorsunuz demektir. Bu konu sizi meraklandır-

mıssa, hâlâ meraklandırıyorsa, kendi iyiliğiniz için, bu merakı unutmanızı tavsiye ederim. Çünkü Mr. Hartright, ben öldükten sonra ne olacağını bilmiyorum ama ölünceye kadar bu merakınız giderilmeyecek...

K I S I M I I I

Hikâyeye Walter Hartright devam ediyor.

Mrs. Catherick'in mektubunu okuduktan sonra içimden gelen bir duyguya uyarak mektubu yırtıp atmak istedim. Kadının terbiyesiz, küstah ifadesi midemi bulandırmıştı. Mektubu parça parça etmekten kendimi güç alıyordum.

Mektubu saklamaya karar verişimdeki tek maksat, sonradan, bütün bu maceranın en esrarlı taraflarından biri olan meseleyi aydınlığa çıkarmak, Anne Catherick'in babasını bulmak işinde kullanmaktı. Önümdeki acele işler bitince bu meseleyle ilgilenecektim. O zaman mektupta dikkatimi çekmiş olan birkaç cümle işime yarıyabilirdi. Mrs. Catherick ne derse desin ben şimdi Mrs. Fairlie'nin mezarının yanı başında yatan talihsiz kadının asıl babasının kim olduğunu öğrenmekten umudumu kesmemiştim. Onun için mektubu yine zarfıyla, cüzdanımın içine yerleştirdim.

Ertesi gün Hampshire'de geçireceğim son gündü. Knowlesbury'deki hâkimin karşısına çıktıktan, yangın hakkında tekrar tanıklık ettikten sonra Londra'ya dönebilecektim.

Sabahleyin ilk işim, her zamanki gibi, postahaneye gitmek oldu. Marian'ın mektubu beni bekliyordu. Elime aldığım zaman pek hafifi geldi. Zarfı telâşla açtım. İçinde ikiye katlanmış küçük bir kağıt parçası vardı. Üzerine de acele ile şunlar karalanmıştı.

İşin biter bitmez gel. Ev değiştirmek zorunda kaldım. Fulhan mahallesinde Gowers Walk Sokağına 5 Numaraya taşındık. Dört gözle yoluna bakıyoruz. Bizi merak etme. İyiyiz. Sadece hemen dön.

Marian.

Bu satırları okuyunca kafam karıştı. Bu taşınmaya, Kont Fosco'nun yeni bir oyununun sebep olduğunu tahmin ettim. Elimde kâğıtla öylece kalakaldım. Acaba ne olmuştu? Kont benim yokluğumda yine ne kurnaz zalimlikler düşünüp taşınmıştı?

Marian'ın cesaretine, zekâsına karşı duyduğum güven beni biraz yatıştırmasaydı, Knowlesbury'deki hâkimi de, Yeni Welmingham'daki soruşturmayı da bırakıp giderdim. Ona güvendiğim için sabredip bekleyecek cesareti buldum.

İlk önce, soruşturma için karakola gittim. Sadece resmi muamele gereğince odada durdum. Bir şey soran olmadı. Soruşturma üç saat sürdü. Bu üç saatin sonunda da önceden bilindiğinden fazla bir şey öğrenilemedi.

Artık bir dakika bile kaybedecek halim yoktu. Onun için karakoldan çıkar çıkmaz otel borcumu ödedim, bir arabaya atlayıp Knowlesbury'e gittim. Arabadan iner inmez hâkimin karşısına çıktım. Önceden tahmin etmiş olduğum gibi beni şikâyet eden iki casus görünürlerde yoktu. Onun için gerekli işlemleri yaptıktan sonra beni salıverdiler. Oradan çıkınca Dr. Dawson'a acele olarak Londra'ya dönmem gerektiği için şimdilik ziyaretine gidemediğimi bildiren bir mektup yazdım. Yarım saat sonra Londra'ya giden ilk trene yetişmiştim.

Fulham'a geldiğimde saat ona yaklaşıyordu.

Gower's Walk sokağını arayıp buldum. Evin kapısını çalınca Marian ile Laura birlikte beni karşıladılar. Yeniden bir araya gelinceye kadar üçümüzü birbirine bağlayan bağın ne kadar sağlam olduğunu anlıyamamıştık. Birbirimizi görünce, ayrılalı iki

üç gün değil de aylar olmuş gibi sevindik. Marian'ın yüzü bir hayli yıpranmıştı. Ona bakınca ben yokken bütün korkuyu, bütün sıkıntıyı kimin çekmiş olduğunu anladım. Laura ise eskisinden çok daha canlıydı. Welmingham'daki korkunç ölümden de, evden taşınmalarındaki gerçek sebepten de haberi olmadığı anlaşıyordu. Bu değişiklik ona heyecan vermişti. Bu taşınma işinden, Marian'ın beni şaşırtmak için düşündüğü iyi bir fikir olarak sözediyor, o dar, gürültülü sokaktan sonra böyle kırılık, ağaçlık bir ırmak kıyısına gelmenin beni sevindireceğini söylüyordu. Beni tarif edilmeyecek kadar sevindiren bu iyileşmeyi Marian'ın cesaretine, sevgisine borçluydum.

Laura yanımdan ayrıldığı zaman, kalbimi dolduran minneti, sevgiyi ona anlatmaya çalıştım. Cömert yaratık beni dinlemedi bile. Kadınların her zaman çok verip az isteyen o kutsal özelliğiyle, sözü hemen bana çevirdi.

— Posta hemen kalkıyordu. Yoksa o kadar kısa yazmazdım. Yorgunsun. Üzgün bir halin var. Walter, mektubum seni korkuttu değil mi?

— Önce çok meraklandım ama sana kendim kadar güvendiğim için içim rahat etti. Yine Kont'un bir şeyler karıştırdığını sandım. Doğru mu?

— Evet. Onu dün gördüm. Daha da fenası var, Walter. Onunla konuştum.

— Konuştun mu? Evimizi biliyormuymuş? Eve mi geldi?

— Evet. Eve geldi. Ama yukarı çıkmadı. Laura onu görmedi. Hiçbir şeyden haberi yok. Artık tehlike geçti sanırım. Dün, eski evimizde, oturma odasında oturuyorduk. Laura masanın başında resim çiziyordu. Ben bir ara bir iki şey düzeltmek için ayağa kalkmıştım. Pencerenin önünden geçerken gözlerim dışarı kaydı. Bir de ne görsem beğenirsin? Kont karşı kaldırımında durmuş, bir adamla konuşmuyor mu?

— Seni gördü mü?

— Hayır. Daha doğrusu görmedi sandım. Ama o kadar heyecanlanmış, o kadar şaşırmıştım ki hiçbir şeyden emin olamam.

— Öbür adam kimdi? Yabancı mıydı?

— Hayır. Heyecandan, korkudan bir an tanıyamadım. Sonra tanıdım. Tımarhanenin müdürü.

— Kont ona evi mi gösteriyordu?

— Hayır, yolda tesadüf etmişler. Pencereden ayrılmadım çünkü o an dönseydim de Laura yüzümü görseydi fena olurdu. Az sonra ayrıldılar. Müdür bir yana, Kont öbür yana gitti. Fakat Kont geri döndü. Yine evin karşısına geçti, cebinden bir kartla kalem çıkarıp birşeyler yazdı, aşağıımızdaki dükkâna doğru ilerledi. Ben hemen dışarıda bir şey unuttum diyerek odadan çıktım. Aşağıda beklemeye başladım. Yukarı çıkarsa ona mani olacaktım. Böyle bir şey yapmaya kalkışamazdı.

Dükkândaki kız büyük yaldızlı bir kart getirdi. Üstünde adı yazılıydı. Adının üstünde de bir taç resmi vardı. Arkasına kurşun kalemle şöyle yazmıştı. «Sevgili Miss. Marian Halcombe. İkimiz için de önemli bir mesele hakkında sizinle konuşmak istiyorum.» Utanmadan bana «Sevgili Miss. Marian Halcombe» diyordu. Kont gibi bir adamın ne söylemek istediğini bilmemek büyük bir hata olurdu. Senin yokluğunda, onunla görüşmeyi kabul etmezsem, bize yapmayı tasarladığı kötülüğün on kat fazlasını yapabilirdi. Kıza geleceğimi söyledim. Onunla dışarıda konuşmaya karar vermiştim. Yukarı çıkıp şapkamı aldım. Sesi gür ve kalın olduğu için dükkânda bile konuşsak Laura duyabilirdi. Aşağı inip sokağa çıkmam bir dakika bile sürmedi. O da dükkândan çıkıp yanıma geldi. Koyu yasa bürünmüştü. Dudaklarında o eski zehirli gülümseyişi vardı. Sokaktan geçen birkaç çocukla kadın hayran hayran boyuna posuna, şık siyah kostümüne, altın topuzlu kalın bastonuna bakıyorlardı. Onu görür gözmez Karasu'da geçirdiğim o kabuslu günler aklıma geldi. İçimdeki nefret, korku

yeniden canlandı. O ise daha bir gün önce gayet dostça ayrılmış gibi gösterişli bir tavırla şapkasını çıkarıp önümde eğildi.

— Ne söyledi?

— Söyliyemem Walter. Senin hakkında söylediklerini anlatacağım ama benim hakkımda dediklerini tekrarlıyamam. Sura-tına bir tokat atmak için ellerim karıncalanıyordu. Keşke erkek olsaydım. Şalımın altında kartını parça parça ederek hıncımı aldım. Bir tek kelime bile söylemeden evden uzaklaştım. O durmadan alçak sesle itiraz ederek peşimden geldi. Laura'nın bizi görmesinden korkuyordum. İlk ara sokağa girdim. Benden ne istediğini sordum. İki şey istiyormuş: Birincisi, itiraz etmezsem bana karşı duyduğu hislerini bildirmekmiş. Bunları dinlemeği kesin bir dille reddettim. İkinci şey, mektubundaki ihtarı tekrar etmemiş. Önümde yeniden eğilip gülümsedi, açıklayacağını söyledi. Hatırlıyormusun sana «Sir Percival kendi sırrına dair meselelerden Kont'tan yardım istemiyecek kadar dik kafalıdır. Kont ancak kendi iyiliği tehlikeye düştüğü zaman harekete geçecektir», demiştim.

— Hatırlıyorum.

— Gerçekten de öyle olmuş. Sir Percival seninle uğraşırken, Kont ona akıl öğretmek istemiş ama öteki kabul etmemiş. Sadece kendi hırsının, inatçılığının, sana karşı duyduğu nefretin sesini dinlemiş. İlk önce, kendisi bir tehlike karşısında kalırsa aklında olsun diye evimizi öğrenmiş. Hampshire'ye ilk gittiğin zaman dönüşünde seni takip etmişler, Walter. Bir süre avukatın adamları takip etmiş, ondan sonra da Kont peşine düşüp seni evin kapısına kadar getirmiş. İri cüssesiyle senin gözünden nasıl kaçabilmiş, bilmiyorum ama evimizi o sefer, öylelikle öğrenmiş. Sir Percival'in ölümünü duyuncaya kadar bu keşifden hiç faydalanamamış. Ancak o zaman, senin bu sefer kendisiyle uğraşmaya başlayacağını sanarak harekete geçmiş. Derhal tımarhane müdürüne haber göndermiş, kaçak hastanın saklandığı yeri göste-

rebileceğini söylemiş. Böylece senin sonu gelmez kanuni güçlük-
lere uğrıyacağını, onunla pek başa çıkamıyacağını düşünmüş ama
en son dakikada vazgeçmiş.

— Neden?

— Bunu kabul etmek güç Walter, ama kabul etmek zorunda-
yım. En son dakikada vaz geçmesine ben sebep olmuştum. Bu
aklıma geldikçe kendimden nasıl nefret ediyorum bilemezsin. Bu
adamın demir gibi kişiliğinin pek zayıf noktası, bana karşı duy-
duğu o iğrenç hayranlık. Buna inanmamak istiyorum. Ama ba-
kışlarının davranışlarının karşısında kendimi nasıl aldatabili-
rim? Benimle konuşurken o riyakar herifin gözleri yaşardı. Dok-
tora tam evi göstereceği sırada benim Laura'dan ayrılınca ne ka-
dar üzüleceğimi, bir gün sonra onu tımarhaneden kaçırdığım için
çarpılacağım cezayı düşünmüş. Senin kendisi için tehlikeli oldu-
ğunu biliyor. Bu tehlikeyi benim hatırım için göze almış. Benden
sadece onun bu fedakarlığını hatırlatmama, senin düşüncesiz ha-
reketlerine engel olmamı istiyormuş. Kendi iyiliğimi de düşün-
mem lâzımmış. Çünkü bir dahaki sefere beni düşünmeyebilirmiş.
Ben onunla böyle bir pazarlığa girişmektense ölmeyi tercih ede-
rim. Ona inansam da inanmasam da ortada bir gerçek var. Müdür
bize bakmadan uzaklaştı. Bunu gözlerimle gördüm.

— Ben Kont'a inanırım Marian. En iyi insanların bile bir kö-
tü yanı bulunduğuna göre en kötü adamların niçin iyi bir yanı
olmasın? Aynı zamanda onun sadece bizi korkutmak istediğini
sanıyorum. Artık Sir Percival öldü. Mrs. Catherick de serbest.
Onun için tımarhane müdürünün bize pek baş kaldıramıyacağını
sanıyorum. Kont benim hakkımda neler dedi?

— En son senden bahsetti. Yüzünde en merhametsiz bir ifa-
deyle müthiş bir alay belirdi. «Mr. Hartright'e selâmımı götürün
benimle uğraştığı takdirde karşısında toplumun kanunlarına, ge-
leneklerine aldırış bile etmeyen zeki bir adam bulacaktır. Ölen

dostum sözümü dinleseydi, Mr. Hartright'in karşısında soruşturma yapacaktı. Fakat yazıkkı zavallı dostum inatçıydı. Onun yasını tutuyorum. Ruhumdaki yasımın dış işareti siyah kostümlerimdir. Bu siyah kumaşın temsil ettiği hislere Mr. Hartright'in saygı göstermesini dilerdim. Çünkü bu duygularla oynanacak olursa bir an beni karşısında düşman olarak görebilir. Elindekilerle yetinsin. Bunları sizin hatırlarınız için bırakıyorum. Fosco'nun hiç birşeyden çekinmiyeceğini kendisine iletin» Bütün bunları söyledikten sonra şapkasını çıkarıp iyi günler dileğinde bulunup yanımdan uzaklaştı.

— Son bir defa olarak arkasına dönüp birşey söylemedi mi?

— Sokağın köşesini dönüp durdu, elini salladı, sonra tiyatrodaki rol yapıyormuş gibi göğsüne bastırdı. O gözden kaybolduktan sonra Laura'nın yanına koştum. Daha evden içeri girmeden evden taşınmaya karar vermiştim. Kont artık orayı öğrenmişti. Sen yokken orada kalmamız tehlikeli olabilirdi. Senin ne zaman döneceğinden emin değildim. Gitmeden önce seninle de Laura'nın sıhhati için daha sakin, daha havadar bir yere taşınmaktan söz etmiştik. Senden habersiz taşınıp, seni şaşırtmak fikrini ortaya atınca Laura benden çok heveslendi. Senin eşyalarını o hazırladı. Bir zamanlar buralarda bir okulda okumuştum. Öğretmenimin kızları da burada bir yerde oturuyorlardı. Belki hâlâ buradadırlar düşüncesiyle mahalleden bir çocukla onlara haber saldım. Hâlâ eski evlerindeymişler. Burayı onlar tutuverdiler. Karanlık bastıktan sonra taşındığımız için buraya geldiğimizden kimsenin haberi olmadı. Doğru hareket etmişmiyim Walter? Senin güvenini boşa çıkarmadım ya?

Ona karşı duyduğum sevgiyi, şükranı belirttim. Sonra yüzünün hâlâ endişeli olduğunu gördüm. Ben susunca Kont hakkındaki niyetlerini sordum. Kont hakkındaki düşüncelerinin biraz değişmiş olduğunu görebiliyordum. Artık eskisi gibi büyük bir öf-

ke göstermiyor, Kont'la bir an önce hesaplaşmam içinde ısrar etmiyordu. Ona karşı duyduğu korku yüz kat artmış gibiydi. Neredeyse Kont'u rahat bırakmamı isteyecekti.

— Kont'u yenmek ihtimalinin pek zayıf olduğunu ne senden ne de kendimden saklamıyorum. Geleceğimizi korkutan tehlikelerin karşısında şimdiye kadar geçirdiğimiz tehlikeler çocuk oyuncağı sayılır. Herşeye rağmen geri dönemeyeceğiz. Tamamen hazırlanmadıktan sonra Kont gibi bir adamla başa çıkmaya kalkışacak kadar kabadayı değilim. Bizim hakkımızda bir şey bilmesin, artık emniyette olduğuna tamamen inansın. Ondan sonra elbet bir çaresine bakarız. Artık bu konuyu kapatalım Marian.

Şimdi daha önemli bir şey var. Laura'ya kocasının öldüğünü söylemedik.

— Walter hemen haber vermeyi düşünmüyorsun değil mi? Aradan epey vakit geçtikten sonra söylemek daha uygun olmaz mı?

— Hayır, Marian. Sonradan tesadüfen öğrenmektense şimdi bizden öğrenmesi daha iyi. Bu haberi vermek yine sana düşüyor. Alıştırırsa alıştırırsa anlat. Kocasının ölümünü artık bilsin.

— Bunu istemekte, biraz önce söylediğinden başka bir sebep var değil mi? Walter.

— Var, Marian

Gözlerinde büyük bir yumuşaklık belirdi.

— Anlıyorum.

dedi.

Bir an elimi sıktı, sonra dışarıya çıktı.

Ertesi sabah Laura kocasının öldüğünü öğrenmiş bulunuyordu. Sir Percival'in adı artık aramızda anılmaz oldu. Hayatımız yavaş yavaş eski şekline döndü. Şimdi daha çok çalışmam gere-

kiyordu. Çünkü yeni evimizin kirası daha yüksek, gelecekte ki durumumuzun ne olacağı belli değildi. Bu arada Kont'u unutmuş değildim.

Aklıma ilk önce Kont'un İngiltere'den ayrılabilceği geldi. Bu husustaki niyetlerini bir an önce öğrenip ona göre harekete geçmek daha uygun olurdu. Onun geleceğine ait plânlarını anlamak için çok basit bir usul aklıma geldi. St. Jonh's Wood'daki adresini bildiğim için o civarda sorup soruşturdum, 5 numaralı evin sahibini öğrendim. Sonra ona giderek evinin yakında boşalıp boşalmıyacağını sordum. Aldığım cevap olumsuzdu. Evde oturan yabancı bey kontratını yenilemiş. Haziranın sonuna kadar çıkmayacakmış. O sırada henüz aralık ayının başlangıcındaydık. Kont'un elimden kaçmıyacağına emin olabiliyordum.

Yapacak bir işim daha vardı. Mrs. Clements'e tekrar geleceğimi, ona Anne Catherick'in ölümü hakkında bildiklerimi anlatacağımı söylemiştim.

Artık durum çok değişmiş olduğu için iyi kalpli kadına acıklı maceranın aslını anlatmakta hiç bir sakınca yoktu. Onun için Mrs. Clements'e gerçeği gerektirdiği kadarıyla anlattım. Bu konuşma aklıma, henüz çözülmemiş olan esrarlı meseleyi -Anne Catherick'in babasının kim olduğu- getirdi.

Tek başına alınırsa önemsiz olduğu halde bir araya gelince şaşırtıcı bir önem kazanan ufak-tefek bir sürü fikir son zamanlarda zihnimi kurcalamaya başlamıştı. Bu fikirlerden kendime göre bir sonuç çıkarmıştım. Mrs. Clements'ten ayrıldıktan sonra bu sonucun doğru olup olmadığını kesin olarak anlamaya kadar verdim.

Marian'dan izin alarak, onun adına, Mrs. Catherick'in evlenmeden önce hizmetçiliğini etmiş olduğu Varneck Malikânesinin sahibine bir mektup yazdım, bazı sorular sordum. Bunları bazı aile özelliklerini çözmek gayesiyle sorduğumu söyledim. Malikâ-

nenin sahibi Binbaşı Donthorne'nin hayatta olup olmadığını, hayatta olsa bile bize yardım etmek isteyip istemeyeceğini bilmiyordum. Ama bir kere denemekten birşey çıkmazdı.

İki gün sonra Binbaşidan cevap geldi .Ona başvurmakta maksadım da, neler sorduğum da, Binbaşının verdiği cevaplardan anlaşılabilir. Binbaşı, önce, Karasu sahibi Sir Percival Glyde'nin Varneck Malikânesine bir kere bile ayak basmadığını, kendisinin ne de aile fertlerinin Sir Percival'i tanımadığını söylüyordu. İkinci olarak Limmeridge Malikânesinin eski sahibi Philip Fairlie'nin gençliğinde yakın dostu olduğunu, Varneck Malikânesine sık sık gittiğini yazıyordu.

Philip Fairlie 1826 Ağustosunda Varneck Malikânesine gelmiş. Av mevsimi dolayısıyla Ekim ayının yarısına kadar kalmış. On dan sonra İskoçyaya gitmiş, evlendikten sonraya kadar Varneck Malikânesine dönmemiş.

Tek başına alınınca bu mektup belki önemli sayılmazdı. Ama Marian'la benim kesin olarak bildiğimiz bazı gerçeklerle birleşince akla tek bir şey geliyordu. inkâr edilemez bir sonuç.

Philip Fairlie'nin 1826 yılının sonbaharında Varneck Malikânesinde misafir bulunduğunu, o sırada Mrs. Catherick'in aynı evde hizmetçilik yaptığını, Anne'nin 1827 Haziranında doğduğunu, ta küçükten beri şaşılacak derecede Laura'ya benzediğini, Laura'nın da babasının tıpkısı olduğunu biliyorduk. Philip Fairlie zamanında güzelliğiyle, çapkınlığıyla ün salmış biriymiş. Yaradılış bakımından kardeşi Frederick'e tamamen zıt olduğu için yüksek tabakanın, hele kadınların şımartılmış, gözde bir sevgilisiymiş, hafifmeşrep, içinden geldiği gibi hareket etmesini seven, neşeli, sıcak kalpli bir adammış. Cömertlik kusur denecek kadar aşırı, ahlaki görüşleri, hele kadınlar konusunda pek gevşekmiş. İşte bildiğimiz gerçekler, işte adamın karakteri. Bundan çıkarılacak sonuç gayet basit.

Bu yepyeni gerçek, ışığa tutulduğu zaman, Mrs. Catherick'in mektubu bile, kadının bütün gayretlerine rağmen, bana birkaç ipucu veriyor, vardığım sonuçların kuvvetlenmesine yarıyordu. Meselâ bu mektupta Mrs. Fairlie'den «İngiltere'nin en yakışıklı erkeğini tuzağa düşürerek evlenen son derece çirkin bir kadın» diye sözediyordu. Oysa Mrs. Fairlie'nin güzel olmamakla beraber, son derece çirkin olduğu da, Mr, Fairlie'i tuzağa düşürdüğü de yalandı. Mrs. Catherick gibi kadınlar herhangi bir kimseye karşı duydukları kıskançlıktan ileri gelen nefreti içlerinde saklamayıp adi iftiralarla dışarı vururlar. Mrs. Catherick'in anlattığı hikâyede Mrs. Fairlie'nin kiminle, nasıl evlendiğini anlatmanın hiçbir anlamı yoktu. Herkesçe iyi tanınan ölmüş bir kadının anısına karşı böyle gereksiz yere küstahlık göstermenin sebebi ancak, dediğim gibi, Mrs. Catherick'in Mrs. Fairlie'yi hâlâ kıskanması olabilirdi.

Bunları düşününce insanın aklına kendiliğinden bir soru geliyordu. Acaba Mrs. Fairlie sevip koruduğu, beyazlar giymesini öğrettiği kızın kimin çocuğu olduğundan hiç şüphelenmiş miydi?

Marian'la ben buna hiç ihtimal vermedik. Mrs. Fairlie'nin kocasına Anne hakkındaki mektubunun büyük bir masumiyetle yazılmış olduğuna şüphe yoktu. Mrs. Catherick Philip Fairlie ile sonradan da konuşmuş, mektuplaşmış olamazdı. Olsa bile, dikkatli davranarak sesini çıkarmazdı çünkü ayıbını örtbas etmek için başka bir adamla evlenmişti. Etrafa kendi aleyhinde dedikodu sızdırmak işine gelmezdi. Sonra gerçeği çocuğunun babasına bildirmesine gururu da engel olmuş olabilirdi.

Bu ihtimâlleri düşünürken İncilde'ki şu cümle aklıma geldi: «Babaların günahını çocuklar öder.» Bir babanın iki kızı arasındaki benzerlik olmasa, ikisinin de günahları olmadığı halde kurban gittikleri bu korkunç macera asla olmazdı. Birbirleriyle ilgisi yokmuş gibi görünen olaylar, babanın düşüncesizce işlediği suç korkunç bir şekilde, çocuklarının çektiği eziyete bağlıyordu.

Sonra Beyazlı Kadını son defa gördüğüm zamanı tahırladım. Zavallı yaratık nasıl Mrs. Fairlie'nin mezarına kapanmış, arzu dolu bir sesle «Ölsem de beni senin yanına gömseler» diye inlemişti.

Üzerinden bir yıl geçmediği halde bu arzu nasıl esrarengiz, müthiş bir şekilde kabul edilmişti .Alnının yazısı onu ne türlü korkunç suçların, felâketlerin arasından, karanlık yollardan doluşturarak, sonunda, hayattayken erişebileceğini hiç ummadığı o dinlenme yerine kavuşturmuştu.

Aradan dört ay geçti. Nisan ayındaydık. İlkbaharın en güzel ayı, herşeyin yeniden canlandığı ay.

Zaman yeni evimizde büyük bir sessizlik, mutlulukla geçmişti. Ben uzun bir dinlenmeden sonra çok çalışmış, epeyi para biriktirmiştim. Marian'da üzüntülerden, sıkıntılardan kurtulunca eski canlılığına kavuşmuştu. Artık hemen hemen eski günlerdeki Marian'a benzemeye başlamıştı.

Laura ise değişikliklerin etkisi altında kalarak tamamen düzelmışti. Yüzünü zamanından önce çökertmiş olan bezginlik, yıpranma hızla kayboluyordu. Eskiden yüzünün en güzel, en cazip tarafı olan o bulutsuz, masum ifade yavaş yavaş yerine geliyordu. Hayatına kastetmiş olan müthiş hıyanetin bir türlü geçmiyen tek etkisi, Karasu Malikânesinden ayrıldığı günden Limmeridge mezarlığında karşılaştığımız güne kadar olup biten şeyleri hiç hatırlamamasıydı. O günlerden söz edilir edilmez hâlâ fenalaşıyor, titremeye, kekelemeye başlıyordu.

Laura'nın eski kişiliğine dönmesi ikimiz üzerinde de normal etkisini gösterdi. İkimizin kalbinde de Cumberland'daki geçmiş günlerimize ait ölmez anılar uykularından uyandı. Yani aşkımızın anıları....

Farkında olmadan aramızda bir gerginlik meydana geldi. Hastalık günlerinde ona o kadar tabii bir şekilde söylediğim sevgi sözleri nedense dudaklarımda donup kalıyordu. Kavuşmamızın ilk günlerinde, sabahları buluşunca, akşamleyin ayrılınca, onu mutlaka öperdim. Ama şimdi bu öpüşme aramızdan kalkmıştı. Ellerimiz birleşince yine titremeye başladı. Yanımızda Marian olmadığı zamanlar birbirimize hiç bakamıyorduk. Ona kazara dokunsam kalbimin yine Limmeridge Malikânesindeki gibi hızla çarpmaya başladığını hissediyor, onun da yanaklarının kızardığını farkediyordum. Sanki yine ben resim öğretmeni idim. O da benim öğrencimdi.

Aramızdaki bu gerginliğin sona ermesi, artık karı koca olmamız gerektiğini biliyordum. Ama düşündükçe bu işe girişmek bütünü güç geliyordu. Bunun nedenini bilmiyordum. Hayatımızın sakin yeknesaklığında bir değişiklik olursa bu konunun daha kolay açılabileceğini düşünmeye başladım.

Bundan dolayı bir sabah hepimizin bir tatili hak ettiğini söyledim. İki hafta için bir deniz kıyısına gitmeye karar verdik.

Ertesi gün Fulham'dan ayrılarak güney kıyılarında uzak bir kasabaya gittik. Deniz mevsimi henüz başlamamış olduğu için bizden başka kimse yoktu. Tepeler, kıyı, kır yolları hoşumuza gidiyordu. Hava ılıktı, pencerelerimizin dibinde huzursuz deniz, toprakla birlikte ilkbaharın tazeliğini, canlılığını hissetmiş gibi dalgalanıp duruyordu.

Laura ile konuşmadan önce Marian'a akıl danışmam gerekiyordu.

Geldiğimizden üç gün sonra onunla yalnız konuşmak için fırsat buldum. Birbirimize bakar bakmaz Marian o kuvvetli şezişiyile aklımdan geçenleri okudu. Daha ben birşey söylemeye fırsat bulamadan her zamanki açık sözlülüğüyle:

— Aklından geçenleri biliyorum, Walter. Zaten ne zamandır bu konuyu açmanı bekliyordum. Evimizde bir değişiklik olması gerek değil mi? Hayatımız artık aynı şekilde devam edemez. Bunu ben de senin kadar anlıyorum. Sesini çıkarmamasına rağmen Laura da hissediyor. Sanki Cumberland'daki eski günler geri gelmiş gibi. Seninle yine başbaşa vermiş Laura'yı konuşuyoruz. Sanki burası Limmeridge, şu dalgalar bizim denizin dalgaları. dedi.

— O zaman senin sözünü dinlemiştim. Şimdi de on kat artmış bir güvenle yine senin sözünü dinleyeceğim.

Sözlerim Marian'a çok dokunmuştu. Sevgi dolu gözlerle bana bakıyordu. Ben başka bir şey diyemedim. Kalbim doluydu. Dudaklarım titriyordu. Ayağa kalktım. Dışarı çıkmak istiyordum. O da ayağa kalkarak hafifçe koluma dokunarak beni durdurdu.

— Bir zamanlar iyiliğiniz için sizi ayırmıştım Walter. Kardeşim burada bekle de bu seferki kararımın ne olduğunu öğren.

Limmeridge'de birbirimize veda ettiğimiz sabahtan beri ilk defa olarak dudaklarımı alnına götürdüm. Sonra dışarı çıktı.

Pencerenin başında durdum, hayatımın dönüm noktasının gelmesini bekliyordum. O heyecan, sabır dolu bekleyiş anında zihnim tamamen boştu. Sadece alışık olduğum hisler ıstırap verecek derecede kesinleşmişti. Güneş ışığı gözlerime kör edecek kadar parlak geliyordu. Uzaklarda birbirini kovalıyan beyaz kuşlar sanki yüzümün önünde uçuşuyorlardı. Kıyıyı yalıyan dalgaların yumuşak sesi kulaklarımda bir fırtına uğultusu halini alıyordu.

Kapı açıldı ve Laura tek başına içeri girdi. Ayrıldığımız sabah Limmeridge Malikânesinin kahvaltı salonuna da böyle girmişti. Hüzün, duraklama içinde, ağır ağır bana yaklaşmıştı. Şimdi ise adımlarında sevincin hızı, yüzünde mutluluğun ışıltısı vardı. Ilık kolları kendiliğinden boynuma dolandı, tatlı dudakları bekliyen dudaklarıma kendiliğinden yaklaştı.

— Sevgilim. Birbirimizi sevdiğimizi itiraf edebiliriz değil mi? O kadar mutluyum ki. diye fısıldayarak başını yumuşak bir sevinçle göğsüme yasladı. On gün sonra evlendik.

İki hafta sonra üçümüz birden Londra'ya döndük, bizi bekleyen savaşın gölgesi gene üzerimize düştü.

Marian'la ben Londra'ya yalnız Kont'tu elimizden kaçırmak için döndüğümüzü Laura'dan sakladık. Mayıs ayındaydık. Kont kontratı yenilerse mesele yoktu. Fakat başka bir memleketle gidebileceğini de göz önüne almak, bir an evvel onunla savaşmaya hazırlanmak gerekiyordu.

Kont'la savaşmak için ilk önce onun hakkında bir şeyler bilmeliydik. Kont'un geçmişi şimdiye kadar benim için büyük bir sır olarak kalmıştı.

Önce Kont'un hareketleri, hayatı hakkında bildiğim şeyleri düşündüm. Bunların arasında zayıf bir nokta aradım. Ama boş yere Mr. Fairlie'yi görmeye gidişinde de Anne Catherick'le, Mrs. Clements'i bir sürü yalanla aldatıp Londra'ya getirmesinde de son derece dikkatli adım atmış, elle tutulacak bir püf noktası bırakmamıştı.

Marian'ın hatıra defterine başvurdum. Marian bana Karasu'dayken Kont hakkında yazmış olduğu şeyleri okumuştü.

Burada Kont'un yıllardır memleketine dönmemiş olduğundan, Karasu Malikânesinin civarında yerleşmiş İtalyanlar bulunup bulunmadığını sorduğundan bahsediyorlardı. Sonra üzerinde bir çok yabancı pullar olan mektuplar aldığı, bunlardan birinin üzerinde resmi görünürlü büyük bir mühür olduğu söyleniyordu. Marian onun yıllardır memleketine uğramadığı için belki de siyasi bir sürgün olduğunu düşünmüştü ama, siyasi bir sürgünün resmi

mühürlü mektuplar alabileceğini hiç akla uygun bulmamıştı. Bütün bu bilgi kırıntılarını bir araya toplayınca hiç beklemediğim bir sonuca vardım. Biraz düşündükten sonra bu sonuç bana o kadar normal geldiki şimdiye kadar niçin aklıma gelmediğine şaşım. Laura'nın bir gün Karasu'da Marian'la konuşurken Mrs. Fosco'nun kapıdan dinlerken duyduğu, öfkelendiği sıfat «Casus» tu. Kont Fosco bir casustu.

Laura bu sıfatı ona öfkesinin bir sonucu olarak rastgele konduymuştu. Ben ise kelimenin gerçek anlamıyla söylüyordum. Kont'un hayattaki işi, casusluktu. Kont'un bunca yıldan beri İngiltere'de kalmasının sebebi de aydınlanmış oluyordu.

Kont gibi üstün zekalı, mevkii sahibi bir adamın adi bir casus olduğunu sanmıyorum. Büyük yetki sahibi bir casus olsa emrinde bir çok memurlar bulunması gerekirdi. Meselâ Karasu'ya hastabakıcı diye getirilen Mrs. Rubelle bunlardan biri olabilirdi.

Bu çaresizlik içinde çırpınırken onun vatandaşlarından benim güvenebileceğim birine danışmak aklıma geldi. Bu, yakından tanıdığım tek İtalyan yani sevgili dostum Profesör Pesca oldu. Aramızdaki dostluk hiç bir zaman azalmamış unutulmamıştı. Yalnız Pesca'dan yardım istemeden önce Kont'un nasıl bir insan olduğunu görmem gerekiyordu. O zamana kadar Kont'u bir kere bile görmemiştim.

Londra'ya döndükten üç gün sonra sabahleyin saat onla onbir arasında tek başıma yola çıkarak St. John's Wood'a gittim. İşim olmadığı için öğleye kadar bekleyebilirdim. Hava güzel olduğundan Kont mutlaka dışarı çıkardı .Beni geceleyin takip etmiş olduğu için gündüz görünce tanıyabileceğini pek sanmıyordum.

Forest sokağındaki 5 numaralı evin yola bakan pencerelerinde kimse yoktu. Yanından geçen sokağa saptım, alçak bahçe kapısından içeri baktım. Aşağıdaki kattaki pencerelerden biri açıktı. Kimseyi göremedim ama, Marian'ın tarifinden tanıdığım o derin, gür sesi duydum.

Kont Marian'ın zamanında Karasu'da yaptığı gibi kanaryalarıyla sevişiyordu.

Durup bekledim. Biraz sonra cıvıldaşmalar, şakımlar kesildi. Derin ses «Gelin öpün beni evlâtlarım» dedi. Buna cevap verir gibi bir cıvıltı oldu, hafif memnun bir gülüş duyuldu. Bir kaç dakika sessiz geçti, sonra evin sokak kapısının açıldığını duydum. Döndüm. Mahallenin sessizliği içinde, muhteşem bir ses Rossini'nin «Musa» operasının dua parçasını söyliyerek yükseldi. Sonra bahçe kapısı açılıp kapandı. Kont Fosco sokağa çıkmıştı.

Öbür kaldırıma geçti, Regent's Park'ın batı yanına doğru ilerlemeye başladı. Ben de karşıdan, biraz arkasından onu takibe koyuldum.

Marian bana Kont'un iri cüssesinden, şişmanlığından, gösterişli matem kıyafetinden söz etmişti ama, onun bu kadar dinç nesheli olabileceğini hiç tahmin etmemiştim. Otuzbeş yaşında gösteriyordu. Oysa altmış yaşındaydı. Şapkasını biraz yana yatırmış, kalın bastonunu sallayarak ,kendi kendine şarkılar mırıldanarak, iki yandaki evlerle bahçelere gülümseyerek caka satar gibi yürüyordu. Yabancı biri bütün mahallenin onun kendi malı olduğunu duysa şaşmazdı. Hiç arkasına bakmıyordu. Görünüşe göre hiç kimseye önem vermiyor pozlarındaydı. Yalnız, ara sıra sokaktan geçen çocuklara, dadılarına bir baba sevgisiyle tatlı tatlı gülümsüyordu.

Parkın batı yanındaki çarşıya sapmıştı. Kont bir pastacı fırınına girdi, sipariş verecek sanmışım. Fakat o elinde bir pastayla dışarı çıktı. Dükkânın önünde el orgu çalan bir İtalyan vardı. Çalgının üzerinde buruşuk yüzlü bir maymun oturuyordu. Kont durdu. Pastasından bir lokma ısırды, geri kalan kısmını cidi bir tavırla maymuna uzattı. Görünüşüne hiç yakışmayan bir şefkatle «Zavallı dostum» dedi. «Karnın aç galiba insanlık adına sana biraz yiyecek ikram ediyorum.»

İtalyan da bu cömert yolcudan biraz sadaka koparmak için acıklı acıklı mızıldandı ama Kont buna aldırımıyarak omuzlarını silkip geçti.

Biraz sonra daha büyük, daha kibar bir çarşıya girdik. Kont küçük bir gözlük tamircisi dükkânına girdi. Biraz sonra elinde bir dürbünle dışarı çıktı. Bir kaç adım ilerledi. Nota satan bir dükkânın önündeki opera ilânını dikkatle okudu. Sonra yoldan geçen boş bir arabayı durdurdu.

— Opera gişesine çek.

Diyerek arabaya bindi, uzaklaştı.

Bende karşı kaldırıma geçtim, ilâna baktım. O akşam Donizetti'nin «Lucrezia Borgia»sı oynuyordu. Kont'un tamirden aldığı opera dürbünü, ilânı dikkatle okuyuşu, arabacıya talimatı o gece operaya gideceğini gösteriyordu.

İşte onu Pesca'ya gösterme için bulunmaz bir fırsat. Bu kadar aklabalık seyirci kitlesinin arasında bile Kont Fosco'yu görmemenin imkânı yoktu.

Böyle düşünerek opera için iki koltuk bileti aldım. Yolda Pesca'nın evine uğrayarak bir pusula bıraktım. Saat sekize çeyrek kala onu almaya gittim. Arkadaşım son derece heyecanlı, sevinçliydi. Yakasına bir çiçek takmış, eline dünyanın en büyük opera dürbününü almıştı.

— Hazırmısın?

diye sordum.

— Hazırım.

dedi.

Yola çıktık.

Tiyatroya vardığımız zaman ışıklar sönmüştü, uvertürün son notaları çalınıyordu. Salonun çevresinde dolaşarak gözlerimle

Kont'u aradım. Salonun tam ortasında çok iyi bir yere oturmuştu. Pesca ile ben de aynı tarafta bir yer bulduk. Profesör kendisini tiyatroya götürmekteki maksadımı bilmediği için sahneye daha yakın bir yere gitmediğime şaşıtı.

Perde açıldı. Opera başladı.

Birinci perde süresince üçümüz de yerimizden kalkmadık. Kont kendini tamamen orkestraya, sahneye verdiği için etrafıyla hiç ilgilenmiyordu. Baş, omuzları, diğer seyircilerin seviyesinden daha yüksekti. Oturduğu yerden gülümsüyor, sahneyi dinliyordu. Etrafındakiler bir aryanın bitişini, arkadan gelen orkestra parçasına hiç aldırmadan alkışladıkları zaman Kont hoşgörür bir ifadeyle onları süzüyor, susmalarını rica eder gibi kibarca elini kaldırıyordu. Şarkıların daha ince zevklere seslenen kısımlarında etrafındakiler alkışlamadığı halde müzik kültürü olan bir insan gibi siyah eldivenle şişman ellerini hafif hafif birbirine vuruyordu.

Birinci perdenin sonunda perde kapandı. Seyirciler etraflarına bakınmak için ayağa kalktılar. Şimdi artık Pesca'nın Kont'u tanıyıp tanımadığını öğrenmek zamanı gelmişti.

Kont'ta ayağa kalktı, gururlu bir edayla locadaki seyircileri süzmeye başladı. İlk önce arkası bize dönüktü. Birkaç dakika sonra bizden yana bakarak, yukarımızdaki locaları dürbünüyle süzdü. Dürbünü gözünden çektikten sonra da locaları seyretmekte devam etti.

Şimdi yüzünü açık açık görebiliyordum. Pesca'ya:

—Şu adamı tanıyor musun?

diye sordum.

— Hangi adamı?

— Şu yüzü bize doğru duran iri-yarı, şişman adam.

Pesca ayaklarının ucunda doğruldu. Kont'a çevirdi bakışlarını.

— Hiç tanımıyorum. Çok mu ünlü? Bana niçin gösteriyorsun?

— Onun hakkında senin birşeyler bildiğini umuyordum da.

Senin memleketlidir. Adı Kont Fosco. Bu adı biliyormusun?

— Hayır Walter. Ne bu adı biliyorum, ne de adamı.

— Tanımadığına emin misin? Bir defa daha bak. Çıktığımız zaman neden bu kadar üzerinde durduğumu anlatırım.

Yanımızda duran sarışın ince yapılı adam ben bu sözleri söylerken dikkatle Kont'a baktı. Adamın o zamana kadar farkına varmamıştım. Sol yanağında bir yara izi vardı. Konuşmamız kulağına çalınmış, merakını uyandırmış olacaktı.

Bu arada Pesca gözlerini büyük bir ciddiyetle tam karşısındaki dolgun, geniş, sırtkan yüze dikmişti.

— Hayır. Bu iri yarı, şişman adamı ömrümde görmedim. dedi.

O sırada Kont tam arkamızdaki birinci kat localara doğru çevirdi bakışlarını. İki İtalyan'ın bakışları karşılaştı.

Bir az önce Pesca'nın Kont'u tanıyamadığına nasıl inandırıy-sam şimdi de Kont'un Pesca'yı tanıdığına aynı derecede emin-dim.

Kont Pesca'yı tanıyordu... İşin garip tarafı, Pesca'dan da kdrkar gibi bir hali vardı. Hainin yüzünün ifadesindeki değişik-liği farketmemenin imkânı yoktu. Bir an içinde renginin morar-ması, vücudunun baştan aşağı titremesi bunu açıkca anlatıyordu. İçini müthiş bir dehşet bürümüştü, bunun sebebi de Pesca'yı ta-nımış olmasıydı.

Yanağında yara izi olan ince yapılı adam hâlâ yanımızdaydı. Kont'un Pesca'yı görünce benim gibi o da anlamış olacaktı. Sâ-kin, efendi görünüşlü, yabancıya benzer, kibar bir adamdı. Bizim aramızda olup biten şeylere karşı gösterdiği merak da kibarlığın sınırını aşmıyordu.

'Beni sorarsanız, Kont'taki olayın beklenmedik bir yola dökülmesi karşısında o kadar şaşırmıştım ki dilim tutulmuş gibiydi. Ne söyleyeceğimi, ne yapacağımı bilemiyordum. Önce Pesca konuştu.

Senin şişman adam gözlerini benden ayırmıyor. Ben bu kadar tanınmış mıyım? Ben onu tanımıyorum o beni nasıl tanır?

Gözlerimi hâlâ Kont'tan ayıramıyordum. O da gözlerini Pesca'dan uzaklaştırmıyordu. Bu durumda Pesca ondan yana bakmazsa Kont'un ne yapacağını merak ettim. Bunun üzerine, Profesöre, seyircilerin arasında öğrencileri olup olmadığını sordum. Pesca derhal o büyük dürbününü gözüne götürüp localardaki bayanların arasında öğrencilerini aramaya başladı.

Onun başka bir şeyle ilgilendiğini görür görmez Kont döndü, seyircilerin arasından ilerledi, bizim karşımıza rastlıyan kapıdan çıkıp gitti. Hemen Pesca'yı kolundan yakaladım, onun şaşırmasına hiç aldırmış etmiyerek, kendi tarafımızdaki kapıya koştum. Sokak kapısına varmadan Kont'a yetişmek istiyordum. Yanımızdaki ince yapılı adamın bizden önce davrandığını görünce biraz şaştım. Tam biz kapıya varınca, bir kalabalık dışarıdan içeriye girdi. Böylelikle biraz gecikmiş olduk. Dışarı çıktığımız zaman görünürlerde ne Kont vardı ne de sarışın adam.

— Pesca sizin eve gidelim. Bir şey konuşacağım.

Profesör son derece şaşırmıştı.

— Anlamıyorum ki ne oluyoruz?

Cevap vermeden acele acele ilerledim. Kont'un tiyatrodan kaçışına bakılırsa Pesca'dan uzaklaşmak için daha bile ileri gidebilirdi. Şehirden ayrılarak benim elimden de kurtulabilirdi. Onu bir gün bile serbest bırakırsam herşey olabilirdi. Sonra bizden önce davranan o yabancı görünüşlü adamdan da artık şüpheleniyordum. O da Kont'un peşinden koşmuş olacaktı.

İçimi kemiren bu iki taraflı şüphe ile Profesörü dairesine sürükledim. Yalnız kalınca, maksadımın Kont'u mahvetmek oldu.

ğunu, bu işte yardım istediğimi açık açık anlatarak iyi kalpli dostumun şaşkınlığını büsbütün arttırdım.

— İyi ama dostum benim elimden ne gelir kı? Adamı tanıdıktan sonra sana nasıl yardım edebilirim?

— Ama o seni tanıyor.. Senden korkuyor da. Tiyatrodan sende kaçmak için çıktı Pesca. Bunda mutlaka bir iş var. Kendi geçmişini düşün. İngiltere'ye gelmeden önceki hayatını. İtalya'dan siyasi sebepler yüzünden ayrılmış olduğunu söylemiştin. Bunların neler olduğunu hiç anlatmamıştın. Şimdi de senden böyle bir şey istemiyorum. Sadece geçmişini hatırla. Belki seni görünce o adamın neden bu kadar korktuğunu açığa çıkarabiliriz.

Pesca Kont'u korkuttuğu gibi ben de Pesca'yı korkutmuş-tum. Dostumun o küçük yüzü ansızın soldu, bütün vücudu titremeye başladı.

— Benden ne istediğini bilmiyorsun Walter.

Bana gizli bir tehlikeyi meydana vurmuşum gibi korkuyla bakıyordu. Bir dakikadan az bir zaman içinde çok değişmişti.

— İstemedi sen üzdümse beni bağışla. Ama Kont Fosco'nun elinden neler çektiğimi sana anlattım. Bu canı adaletin pençesine teslim edilmedikçe karım, adına sürülen lekeden asla kurtulamayacak. Senden bunu düşünerek ricada bulunmuştum Pesca. Özür dilerim.

Gitmek üzere ayağa kalktım. Daha kapıya varmadan Pesca beni durdurdu.

— Beni şaşırttın. Memleketimden niçin, nasıl ayrıldığımı bilmiyorsun. Biraz kendime geleyim de anlatayım.

Yine yerime oturdum. O kendi diliyle kendi kendine birşeyler söyleyerek bir aşağı bir yukarı dolaşıyordu .Ansızın yanıma gelip o küçük elini tuhaf bir samimiyetle göğsüme yaslayan:

— Elini vicdanına koy Walter. O adamı başka bir şeyle yenilgiye uğratabilir miyiz?

diye sordu.

— Kimbilir? Bilmem ki.

Pesca gidip odanın kapısını açtı, dikkatle dışarı baktı. Sonra yine kapıyı kapadı ve yanıma geldi.

— Bana istediğin şeyi yapmak hakkını hayatımı kurtardığın gün kazandın Walter. Hayatımı sana borçluyum. İşte bu borcu bugün ödüyorum. Gerçeği söylüyorum. Sana anlatacağım sözlerle, hayatımı senin eline teslim etmiş olacağım.

Titremesinden, içten konuşmasından sözlerinin doğru olduğuna inanmıştım.

— Yalnız şunu bil ben o Fosco dediğin adamla kendi geçmişim arasında bir bağ kurmuyorum. Kurmak da istemiyorum. Sen herhangi bir bağ kurarsan bile bana söyleme. Benim hiçbir şeyden haberim olmasın.

Birbirini tutmıyan birkaç kelime daha söyledi. Sustu. Sonra anlatmaya başladı.

— İtalya'dan niçin ayrıldığımı bilmiyorsun. Yalnız buna siyasi bir meselenin sebep olduğunu biliyorsun. Eğer böyle bir durum olmasaydı bunu ne senden ne de başkalarından saklamazdım. Beni sürgüne mahkum eden kuvvet hükümet değil. Avrupa'nın büyük şehirlerinde gizli siyasi dernekler vardır. Ben de İtalya'da böyle derneklerden birinin üyesiydim. Buraya başkanımın emri ile geldim. O zamanlar serde ateşlilik vardı. Dernek uğruna herşeyi göze alıyordum. İngiltere'de beklememi söylediler. O zamandan beri hâlâ bekliyorum. Bir bakarsın yarın bir emir gelir, bir bakarsın on yıl daha burada kalırım. Benim için bir şey farketmez. Burada da hayatımı kazanıyorum. Bunları sana anlatırken herhangi bir yemin bozmuş değilim. Daha önemli bir şey yaptım. Hayatımı senin eline teslim ettim. Sözlerim birinin kulağına gidecek olursa beni yaşatmazlar.

— Derneğin gayesi, çoğu siyasi derneklerin gayesi neyse odur. Halkın haklarının tanınması. İki kuralımız var. Bir adam insanlı-

ğa faydalı ya da zararsız olduğu takdirde dilediği gibi yaşamasına izin veririz. Ama yaşaması insanlık için zararlıysa hayatına son vermek bizce bir suç değil, bir görevdir. Derneğin idare edilişi, özel kanunları diğer siyasi derneklere benzemez. Meselâ üyelerin hiçbiri ötekini tanımaz. İtalyada bir başkan vardır. Diğer memleketlerde de başka başkanlar bulunur. Bunların sekreterleri vardır. Başkanlarla sekreterler üyeleri tanırılar ama üyeler birbirlerine tamamen yabancıdır. Ancak gerektiği taktirde üyeler birbirlerine tanıştırılabilir. Böyle bir güven tertibi karşısında, derneğe girdiğimiz zaman bağlılık yemini etmemiz gerekmez. Hepimizin vücudunda, hayatımızın sonuna kadar çıkmayan gizli bir işaret vardır. Hepimiz kendi işlerimize devam eder, emir bekleriz. Derneği aldatırsak, başka gayeler peşinde koşarken, derneğin kurallarının dışına çıkarsak öleceğimiz söylenir. İlk işimiz beklemesini, ikinci işimiz de emir alır almaz boyun eğmesini öğrenmektir. Bazılarımız yıllarca bekler, bazılarımız hemen işe başlarlar. Beni biliyorsun. Yüzüme konan bir sineği bile incitmekten çekinen bir adamım. Ama delikanlılıkta insanın öyle ateşli devreleri oluyor ki öl deseler ölebiliyorsun. Şu anda ne düşünürsem düşüneyim, istediğim kadar pişman olayım kurtuluş çaresi yok. İtalyadan ayrılmadan sekreterliğe seçilmiştim. Onun için başkanla yüz yüze getirilen bütün üyeler benimle de yüz yüze getirilmişti.

O zaman herşeyi anladım. Pesca uzun uzun yüzüme baktı. Zihnimden geçenleri okumuştı.

— Daha şimdiden bir sonuca vardın. Yüzünden anlaşılıyor. Sakın bana bir şey söyleme. Ben herşeyden habersiz kalayım. Anlatacaklarım bitince bir daha bu konuya dönmeyelim.

Benim vardığım sonuca o varmış olamazdı. Kendi kendini aldatıyor gibiydi. Ceketini çıkardı, gömleğinin sol kolunu sıyırdı. Gözlerini kapıdan ayırmadan, bizi duyacak varmış gibi fısıldağı.

— Sana herşeyi anlatmaya karar verdim. Sonunda beni, işi-
ne yarıyabilecek herhangi bir şeyi senden saklamakla suçlama-
yasın diye. Derneğin bütün üyelerinde hiç çıkmıyan bir damga
olduğunu söylemiştim. İşte.

Çıplak kolunu kaldırdı, kolun üst kısmında, yarılarak yapılmış,
kan kırmızı renge boyanmış bir damga göze çarpıyordu. Bu
damga, yuvarlak, pek ufak bir şeydi.

— İşte kolunun burasında damga bulunan her adam bizim
üyemizdir. Derneği aldatan veya ona bağlı kalmayan bir üye
eninde sonunda ele geçirilir ve cezası ölümdür. Duyduklarını,
gördüklerini kafanda topla bir sonuca var. Fakat benim o sonuç-
tan haberim olmasın. Son defa olarak söylüyorum sana en büyük
yemini ederim ki operada bana göstermiş olduğun adam beni ta-
nıyorsa, o kadar değişmiş ya da değişik tarzda giyinmiş ki tanı-
yamadım. İngilterede ne yaptığından, gayesinin ne olduğundan
haberim yok. Bu geceye gelinceye kadar onu görmedim, adını da
duymadım, başka söyleyecek bir şeyim yok. Beni biraz yalnız
bırak Walter. Bu olay beni şaşkına çevirdi. Anlattıklarımın yükü
omuzlarıma çöktü. Birazdan kendime gelirim.

Kendini bir sandalyeye bıraktı. Başını öte yana çevirerek
yüzünü ellerine gömdü. Onu rahatsız etmemek için kapıyı yavaş-
ça açtı.

— Bu gecenin anısını en değerli bir hazinem gibi kendi içim-
de saklıyacağım. Bana güvendiğin için asla pişman olmayacak-
sın. Yarın sabah erkenden sana gelsem olur mu? Saat dokuzda?

Pesca uzun hikâyesini daha rahat konuşmak için İtalyanca
anlatmıştı. Şimdi büyük bir yakınlıkla bana bakarak İngilizce
olarak:

— Tabii Walter. İşime başlamadan önce gel de birlikte kah-
valtı yapalım.
dedi.

Birbirimize karşı aramızda hiçbir gizli şey geçmemiş gibi davranıyorduk.

- Allahaısmarladık Pesca. İyi geceler.
- Güle güle dostum. Sana da.

Sokağa çıkınca düşünmeye başladım. Aldığım bilgiden derhal yararlanmam gerekiyordu. Kont'la o gece hesaplaşmalıydım. Ertesi sabaha kadar bile beklemek, Laura'nın adını temizlemek için elimize geçen en son fırsatı kaçırmak olurdu. Saatime bir göz attım. Ondü.

Kont'un tiyatrodan niçin kaçtığına iyice emindim. Bu olayın, şehirden kaçmak için girişeceği denemeye bir başlangıç olduğuna hiç şüphe yoktu. Bu adamın kolunda derneğin damgası olduğuna gözümle görmüş kadar emindim. Derneği aldatmış olmanın korkusu içindeydi.

Pesca'nın onu niçin tanımadığını anlamak da gayet kolaydı. Kont'un yaradılışındaki bir adam, derneğin ilkelerine herhangi bir şekilde ihanet etmeyi kafasına koyduğu zaman zekâsını, kurnazlığını kullanmış olacaktı. Derneğin korkunç cezasını bildiği için ilk önce canını emniyet altına almak maksadıyla elinden geleni yapmış olacaktı. Şimdi sakalsız olan yüzü Pesca'nın zamanında belki de sakallıydı; başındaki koyu kahverengi saçlar takma olabilirdi. Adının da sahte olması beklenebilirdi. Aradan geçen yılların da ona yardımı dokunmuştu. Meselâ o zamandan şimdiye kadar şişmanlamıştı.

Onun Pesca'yı tanımasına rağmen Pesca'nın onu tanımaması hiç de şaşılacak bir şey değildi. Hele Kont'un hep bir güvensizlik, korku, şüphe içinde yaşadığı göz önüne alınırsa...

Kont'la hemen o gece hesabımızı görmeye karar verdim. Yol boyunca neler yapacağımı düşündüm. Yazlıktan dönüşümüzde tuttuğumuz yeni eve vardığım zaman kimseyi uyandırmadan içeri girdim. Sofada bir şamdan yanıyordu. Şamdanla birlikte yukarı çalışma odama çıktım. Hazırlığa girişmişim. Kont'la konuşmaya, ne Laura'nın ne de Marian'ın hiçbir şeyden şüphelenmelerine meydan bırakmadan gidecektim.

Tek tedbir olarak Pesca'ya bir kaç satır yazdım.

Operada sana gösterdiğim adam derneğinizin üyesidir, sizleri aldatmıştır. Bu iddialarımın doğru olup olmadığını derhal anlayabilirsiniz. Adamın İngiltere'de kullandığı adı biliyorsun. St. Jonh's Wood'da Forest Sokağında 5 Numaralı evde oturuyor. Bir zamanlar bana karşı beslediğin sevginin hatırı için, eline vermiş oldukları kuvveti, yetkiyi, acımadan, saat geçirmeden kullan.

İmzamı, attım, tarih yazdım. Pusulayı bir zarfa koyup mühürledim. Üzerine de şu emri yazdım.

Zarfı yarın sabah dokuza kadar açma. O zamana kadar beni görmezsen, benden hiçbir haber alamazsan zarfı aç, kağıdı oku.

Bundan sonra mektubu derhal Pesca'nın adresine göndermekten başka bir iş kalmamıştı. Bu da bitince elimden gelen herşeyi yapmış olacaktım. Şimdi Kont'un evinde başıma ne gelirse, onun bunu hayatıyla ödeyeceğine emindim.

Pesca «Ne düşünürsen düşün ben bilmiyeyim» derken koskoka Kont Fosco'nun şehirden kaçmasını önleyebilmek kudretinin, küçücük Profesör Pesca'nın elinde olduğunu bana açıkca anlatmıştı.

Mektubu yazdıktan sonra aşığı indim. Evsahibine bir dostuma mektup göndermek istediğimi söyledim. Bunu götürecek bir adam bilip bilmediğini sordum. Bana zeki bir çocuk olan kendi oğlunun yardım edeceğini söyledi. Çocuk Pesca'nın evine gidip mektubu eline verecekti. Sonra onun yazacağı cevabı bekliyecek, alıp yine arabayla bana verecekti. Saat on buçuğa geliyordu. Ço-

cuğun yirmi dakika içinde gidip döneceğini, benim de onun bindiği arabaya binerek yirmi dakikada St. John's Wood'a varabileceğimi düşündüm.

Çocuk yola çıkınca odama döndüm. Kağıtlarımı düzelttim. Önemli evrakın durduğu gözü kilitledim, anahtarı bir kâğıda sarıp üzerine Marian'ın adını yazdım Sonra aşağı, oturma odasına indim. Laura ile Marian'ı bekler bulacağımı biliyordum. Kapıyı açarken ilk defa olarak elimin titrediğini hissettim.

Odada sadece Marian vardı. Kitap okuyordu. Ben içeri girince şaşırarak saatine baktı.

— Ne kadar erken döndün. Temsil bitmeden çıktın herhalde.

— Evet. Pesca da ben de sonundan önce çıktık. Laura nerede?

— Yine başının ağrısı tuttu. Erken yatmasını tavsiye ettim.

Lauranın uyuyup uyumadığını görmek istediğimi bahane ederek dışarı çıktım ama Marian kafamın içinden birşeyler geçmekte olduğunu sezmişti. Yatak odasına girdim. Tek şamdanın ışığında yatağa yaklaştığım zaman karımın uyuduğunu gördüm. Evleneli daha bir ay bile olmamıştı. Birkaç dakika içinde yatağının yanında diz çöktüm, yüzüne baktım. Uykusunun arasında kımıldanıp adımı mırıldandı. Kapıda son defa olarak bir an durdum ve «Allah yardımcın olsun bir tanem.» diye mırıldanarak dışarı çıktım.

Marian sahanlıkta beni bekliyordu. Elinde katlanmış bir kâğıt vardı.

— Bunu ev sahibinin oğlu getirdi. Kapıda bir araba varmış, beklesin demişsin.

— Evet Marian. Araba bana lâzım. Dışarı çıkıyorum.

Aşağı indim, pusulayı okumak için oturma odasına girdim. Pesca şunları yazmıştı.

Mektubunu aldım. Gösterdiğin saate kadar senden bir haber alamazsam saat vurduğu zaman zarfı açacağım.

Kağıdı cebime sokup kapıya doğru ilerledim. Marian eşikte beni karşıladı. Yine içeri girdi, odaya gitti. Şamdanının ışığı yüzüme vuruyordu. İki elimi de ellerinin içine aldı. Gözleri yüzümde dolaşıyordu. Alçak, heyecanlı bir sesle:

— Anlıyorum. Bu gece son kozu oynuyorsun. dedi.

— Evet. Son ve en iyi koz.

— Yalnız gitme Walter. Ne olur yalnız gitme. Beni de götür. Ben arabada beklerim.

— Bana yardım etmek istiyorsan, bu gece karımın odasında kal. Rahat gideyim. Başka şeyin önemi yok. Beni bekleyecek kadar cesarete, iradeye sahip olduğunu göster

Onun başka bir şey söylemesine vakit bırakmadan dışarı çıktım. Aşağıda çocuk benim merdivenden indiğini duyarak sokak kapısını açmıştı. Hemen arabaya atladım.

Arabadaki pencereden arabacıya:

— St. John's Wood. Forest Sokağı. Çeyrek saatte götürürsen sana iki misli para vereceğim . dedim.

— Başüstüne efendim.

Her an en sonunda hayatımın en önemli, en tehlikeli macerasına atıldığımı bilmem beni öylesine heyecanlandırıyordu ki arabacıya hep daha hızlı sürmesini söylüyordum. Uzaktaki çan kulesinin saati onbiri çeyrek geçeyi çalarken Forest Sokağına kıvrıldık. Arabayı Kont'un evinin biraz ötesinde durdurdum. 5 Numaralı evin kapısına doğru ilerledim.

Birkaç adım sonra karşıdan gelen başka bir kimse dikkatimi çekti. Bu adamla sokak fenerinin altında karşılaştık. Birbiri-mize baktık. Ben operadaki sol yanağı yaralı, sarışın yabancıyı hemen tanıdım. O da herhalde beni tanımış olacaktı. Hiç bir şey demedi. O evin önünde durmadan ağır ağır ilerledi. Acaba bu

sokakta bulunuşu bir tesadüf müydü? Yoksa o da mı Kont'un peşindeydi?

Yabancı adam gözden kaybolunca hemen çingırağı çaldım. Saat onbiri yirmi geçiyordu. Kont yattığını söyleyerek beni kolayca başından savabilirdi.

Bu zorluğa bir çözüm yolu bulmak için tek çare kim olduğumu ilk baştan söylemek, işimin çok önemli olduğunu haber vermektir. Onun için kapının açılmasını beklerken kartımın altına 'Önemli bir iş için görüşmek istiyorum' diye karaladım. Tam o sırada bir hizmetçi kız kapıyı açtı, şüpheli şüpheli ne emrettiğimi sordu.

Ben kartımı ona uzatarak onu efendisine vermesini söyledim.

Kızın halinden eğer Kont'un evde olup olmadığını sormuş olsaydım mutlaka hayır diyeceğini anladım. Benim kartı vermem onu şaşırtmıştı. Aldığı emirde böyle bir durum karşısında ne yapılacağına dair birşey olmasa gerekti. Büyük bir korkuyla durakladıktan sonra bana bahçede beklememi söyliyerek içeri girdi. Kapıyı kapattı.

Bir kaç dakika sonra döndü.

— Saygılarını bildiriyor. Lütfen ne istediğinizi söyler misiniz?

— Lütfen kendisine söyleyin. Ne istediğimi kendisinden başkasına söyleyemem.

Kız içeri girdi. Yine geldi.

Bu sefer «Buyurun» dedi.

Hemen içeri girdim. Birkaç dakika sonra da Kont'un karşısına çıktım.

Sofada hiç ışık yoktu ama hizmetçi kızın elindeki mumun etrafa saçtığı sönük ışıktaki, arkadaki odaların birinden, yaşlı bir kadının yavaşça çıktığını gördüm. Bana yılan gibi soğuk, hain bir bakış fırlattı. Onu hafifçe selâmladım. Ne bir şey dedi

ne de selâmıma karşılık verdi. Ağır ağır merdivenlere doğru ilerledi. Marian'ın hatıra defterini epeyi karıştırdığım için bu yaşlı kadının Mrs. Fosco olduğunu anladım.

Hizmetçi beni Kontes'in çıkmış olduğu odaya götürdü. İçeri girdim, kendimi Kont'un karşısında buldum.

Üzerinde hâlâ gece kıyafeti vardı. Yalnız, ceketini çıkarıp bir sandalyenin arkasına asmıştı. Gömleğinin kollarını, bileklerinin üzerine doğru biraz kıvrımıştı. Yanında torba biçiminde bir çanta, ile bir sandık vardı. Oda darmadağın kitaplarla, kağıtlarla, giyim eşyalarıyla doluydu. Kapının bir yanında, bir masanın üzerinde uzaktan çok iyi tanıdığım beyaz fare kafesi duruyordu.

İçeri girdiğimde Kont sandığın başına diz çökmüş, içerisini yerleştiriyordu. Elindeki kağıtları bırakmadan beni karşılamak için ayağa kalktı. Yüzünde hâlâ operada uğradığı şaşkınlığın izleri belli oluyordu. Şişman yanakları sarkmış gibiydi; soğuk, kurşunimsi mavi gözleri insanı sinsi sinsi gözetliyordu. Bana oturmamı söylerken gerek sesinde gerekse halinde bir güvensizlik vardı.

— Buraya bir iş üzerine görüşmeye gelmişsiniz. Bu işin ne olabileceğini bir türlü tahmin edemiyorum.

Ne konuşmak istediğimi gerçekten bilmiyordu.

— Sizi bu gece burada bulmam büyük bir şans eseri. Yolculuğa çıkıyorsunuz galiba.

dedim.

— Konuşmaya geldiğiniz işle benim yolculuğum arasında bir bağlantı var mı?

— Var sayılır.

— Benim nereye gittiğimi biliyor musunuz?

— Hayır sadece Londra'dan niçin ayrıldığınızı biliyorum.

Yanımdan çabuk geçip, odanın kapısını kilitledi. Anahtarı cebine koydu.

— Mr. Hartright sizinle ben birbirimizi ismen tanıyoruz. Buraya gelirken benim gibi bir adamla oynamanın tehlikeli olabileceğini hiç düşünmediniz mi?

— Hayır. Çünkü sizinle oynamaya kalkışmış değilim. Buraya bir ölüm-kalım meselesini görüşmek üzere geldim. Şimdi kilitlemiş olduğunuz bu kapı açık da olsa dışarı çıkacak değilim.

İlerledim ve onun karşısına geçip oturdum. O da bir sandalye çekti, masaya sol dirseğini dayayarak oturdu. Beyaz farelerin kafesi yanı başında duruyordu. Kolu değip de masa sarsılınca küçük yaratıklar uyandılar, kafesin boyalı telleri arasından ona baktılar.

Kont:

— Bir ölüm-kalım meselesi öyle mi? Bu sözlerin manası belki de düşündüğünüzden daha ciddidir. Ne demek istiyorsunuz? dedi.

— Az önce söylediklerimi aynen tekrarlıyorum.

Geniş, beyaz alnında ter taneleri boncuklandı. Sol eli masanın ucuna doğru uzandı, parmakları çekmecenin anahtarına sarıldı ama anahtarı çevirmedi.

— Benim niçin Londra'dan gittiğimi biliyorsunuz öyle mi? Lütfen söylemissiniz?

— Söylemeye lüzum yok. İsterseniz Londra'dan ayrılmak isteğinizin sebebini size gösterebilirim.

— Nasıl?

— Ceketinizi çıkarmışken gömleğinizin sol kolunu kıvrırın.

Yüzü gene operadaki gibi morardı. Her tarafı kaskatı kesildi. Gözleri amansız bir parıltıyla gözümün içine bakıyordu. Sesini çıkarmadı. Ama sol eli çekmeceyi yavaş yavaş açtı, çekmecenin içine sokuldu. Bir an çekmecenin içinde sert bir cismin gürültüsü duyuldu, sonra durdu. Bunun arkasından odayı kaplayan sessizlik o kadar derindi ki kafesin tellerini kemiren beyaz farelerin çıkardığı gürültüyü rahatça duyabiliyordum.

Hayatımın onun elinde olduğunu biliyordum. O korkunç anda onun zihninden geçenleri biliyor, parmaklarının altındaki şeyi hissediyordum. Çekmecenin içinde sakladığı şeyin ne olduğunu görmüş kadar emindim.

— Bekleyin. Kapıyı kilitlediniz ve ben yerimden bile kıpırdaymıyorum. Ellerim de boş. Biraz durun söyleyeceklerim var.

Kont ansızın sessizleşti.

— Bu kadar söylediğiniz yeter. Ne düşündüğümü tahmin edebiliyor musunuz?

— İhtimâl.

— Beyninizi dağıtıp dağıtmamayı düşünüyorum.

O an tek bir hareketim aklımdan geçeni ona yaptırabilirdi.

— Bu mesele hakkındaki son kararınızı vermeden önce, cebimde iki satırlık pusula var, lütfen onu okuyun. dedim.

Merak etmiş gibi bir hali vardı. (Evet) der gibilerinden başını salladı. Pesca'nın mektubumu aldığına dair göndermiş olduğu pusulayı cüzdanımdan çıkarıp ona uzattım. Sonra yine eski yerime döndüm.

Kont pusulayı yüksek sesle okudu.

— Mektubunu aldım. Gösterdiğin saate kadar senden bir haber almazsam saat dokuzu vurduğu zaman zarfı açacağım.

Kont'un yerinde bir başkası olsa bu kelimeleri açıklamamı isterdi. O böyle bir şeye kalkışmadı. Pusulayı bir kere okumakla kafamın içinden geçenleri anlamıştı. Yüzünün ifadesi değişti, çekmecenin içinden elini çekti. Boştu.

— Çekmeceyi kapatmıyorum Mr. Hartright. Beyninizi dağıtmaktan da vazgeçmiş değilim. Ama ben düşmanımın hakkını yemiycek kadar dürüst bir adamım. Sonuca gelelim. Benden bir şey istiyorsunuz değil mi?

— Evet bunu elde etmeye de karar vermiş bulunuyorum.

— Bazı şartlarla.

Eli yine çekmeceye doğru uzandı.

— Sizin şu çalışkan beyniniz yine dağılmak tehlikesi ile karşı karşıya. Sizi şu anda vurmanın, kendim için tehlikeli olduğunu sanıyorsunuz belki. Ama sizi hayatta bırakmak daha tehlikeli. Ancak istediğim şartları kabul ederseniz bu evden sağ olarak çıkabilirsiniz. Şu anda Fosco ile karşı karşıyasınız. Sizin gibi yirmi Mr. Hartright gelse yirmisini kılım kıpırdamadan öldürür geçerim. Canınızı seviyorsanız bana saygı gösterin. Önce soracağım üç soruyu cevaplandırın. Birinci soru: Hakkımda bazı bilgiler edinmişsiniz. Bu doğru da olabilir yanlış da. Önemli olan bunları nereden elde etmiş olmanız.

— Cevap vermeyi kabul etmiyorum.

— Nasıl olsa öğrenirim. Bu bilgiler doğruysa dikkatli olun. Bunlar doğruysa kendinizin ya da başka birinin hıyaneti pahasına kullanıyorsunuz. Bunu korkunç zekânıza kaydedin. Zamanı gelince lâzım olur. İkinci soru: Demin okumamı istediğiniz pusula imzasıydı. Bu satırlar kime ait?

— Benim güvendiğim, sizin de korktuğunuz birine.

— Saat vurup da mektup açılıncaya kadar ne kadar zaman var?

— Şartlarımı kabul edip istediklerimi yapmanıza yetecek kadar.

— Vuracak olan saat hangi saattir?

— Yarın sabah saat dokuz.

— Tuzağınızı iyi hazırlamışsınız. Pasaport meselesini halledip Londra'dan ayrılmadan yakama yapışacaksınız. Dokuzdan önce değil mi Onu da öğreniriz. Sizi burada rehin olarak tutmam, mektubunuzu geri istemeye zorlamam imkânsız. Bu arada lütfen şartlarınızı bildirin.

— Şartlarım basittir. Anlatması uzun sürmez. Buraya kimin iyiliği için geldiğimi biliyorsunuz?

Sağ elini hafifçe sallıyarak alaylı alaylı :

— İzin verin de bir tahmin yürüteyim. Bir hanımın iyiliği için dedi.

— Karımın iyiliği için.

Bana ilk defa olarak yüzünde büyük bir şaşkınlıkla baktı. O andan sonra gözündeki tehlikeli adam durumundan düştüğümü anladım. Çekmeceyi derhal kapadı, kollarını göğsüne kavuşturdu. Beni alaylı bir dikkatle dinlemeye koyuldu.

— Son aylarda araştırmalarımın ne yollardan geçtiğini biliyorsunuz. Açıkca bildiğim gerçekleri kabul etmemek boş olur. Korkunç bir plân hazırladınız. Buradaki maksadınız onbin İngiliz lirasına kavuşmak içindi.

Bir şey dememesine rağmen yüzü ansızın bulutlandı. Korkmuştu.

— Kazancınız sizin olsun. Buraya elinizin değdiği para için pazarlık yapıp kendimi alçaltmak için gelmedim. Bu parayı çirkin bir suçun karşılığı olarak kazandınız.

— Bir dakika Mr. Hartright. Sözlerinize dikkat edin. Sözünü ettiğiniz onbin İngiliz lirası Philip Fairlie'nin sevgili karıma bırakmış olduğu mirastır. Benim gibi duygulu bir erkek için bu gayet çirkin bir konudur. Lütfen şartlarınızı anlatmaya devam edin. Benden ne istiyorsunuz?

— İlk önce benim önümde bütün macerayı itiraf eden bir kağıt yazıp imza etmenizi istiyorum. İkinci olarak, karımın Karasu'dan ayrıldığı günün tarihini kolayca ispatlamak için sizin sözünüzden başka bir delil istiyorum.

—Demek işin zayıf noktasını bulmuşsunuz. Siz şartlarınızı ileri sürdünüz. Şimdi benimkilerini dinleyin. Macera deddiğiniz

olayı itiraf etmek, belki benim işime sizi ölü olarak yere sermekten daha uygun gelebilir. Bu bakımdan sizin teklifinizi kabul ettiğimi düşünün. İstedığınız itirafnameyi yazacağım. İstedığınız kesin delili de bulacağım. Zavallı arkadaşımın, karınızın yola çıktığı gün, saati bildiren bir mektubu sizce yeter delildir, değil mi? Size bunu verebilirim. Arkadaşımın attığı tarihi, imzayı taşımaktadır. Sonra ziyaretçimiz Londra'ya vardığı gün tuttuğum arabacının adını da size verebilirim. Hafızası zayıf bile olsa kayıt defteri işine yarar. Bunları bazı şartlarla size teslim etmeye hazırım. Birinci şart: Karımla benim bu evden ne zaman, nasıl istersek ayrılmamıza hiçbir surette karışmayacaksınız. İkincisi: Yarın sabah yediye kadar burada, benimle birlikte kalacaksınız. Saat yedide işlerimin hazırlığını üzerine almış olan adamım gelecek. Kapalı mektubunuzu göndermiş olduğunuz kimseye mektubu geri vermesini söyleyen bir pusula yazacaksınız. Adamım bu mektubu alacak, açmadan getirip bana verecek. Siz o zamana kadar bekliyeceksiniz. Evden çıkmam için yarım saat mühlet vereceksiniz, ondan sonra serbestsiniz. Nereye isterseniz gidebilirsiniz. Üçüncü şart: Özel işlerime karıştığınız, bu konuşmamızda bana karşı saygısızca sözler ettiğiniz için, şerefimi temizlememe izin vereceksiniz. Karşılaşmamız Avrupada yapılacak. Bunun zamanını yerini orada yerleştikten sonra size mektupla bildireceğim. Bu mektupta kılıcımın ölçüsünü de vereceğim. İşte benim şartlarım. Evet mi? Hayır mı?

Bu sözlerin ifade ettiği çeşitli özellikler, çabuk karar verme kabiliyeti uzağı görme kabiliyeti, kurnazlık, beni bir an afallattı ama yalnız tek bir an. Onun şartlarını kabul ettiğim takdirde Laura'nın kimliğini ispat edebilecektim. Bu anda Marian'ın da bemin de en büyük gayemiz buydu. Kont'un şartlarını kabul etmediğim takdirde ise elime hiç bir şey geçmeyecekti. Hatta herşeyi kaybettiğini bilen Kont, hiç birşeyden korkmayarak beni de vurmayı göze alabilirdi.

— Şartlarınızı kabul ediyorum, yalnız benim de bir isteğim var.
dedim.

— Ne hakkında?
diye sordu.

— Size getirilecek olan mektubum hakkında. Bu mektubu alır almaz, benim gözümün önünde açmadan yırtacaksınız.
diye cevap verdim.

Bu noktada ısrar edişimin sebebi, onun eline Pesca ile aramızdaki konuşma hakkında yazılı bir ip ucu bulunmasını önlemkti. Ertesi sabah Pesca'nın adresini adamına verdiğim takdirde herşeyi itiraf etmiş olacaktım. Ama birgün gelir Pesca aleyhinde çalışmak isterse elinde kesin bir ip ucu olmadıkça hiç bir şey yapamazdı.

Teklifimi bir kaç dakika düşündükten sonra, «Kabul ediyorum» dedi. «Bunun üzerinde tartışmaya değmez. Alır almaz yırtacağım» diye devam etti.

Bu ana kadar oturmakta olduğu sandalyeden kalktı. Kollarını büyük bir zevkle gererek:

— Of.. Tartışmamız epey hararetli oldu. Oturun Mr. Hart-right. Bundan sonra karşılaştığımız zaman birbirimizin kanına suşamış iki düşman olarak karşılaşacağız. Onun için burada kibar kimselere yakışacak şekilde ahbaplık edelim. İzin verirsiniz karımı çağırayım.
dedi.

Konuşmamızın başlangıcında kilitlemiş olduğu kapıyı açtı. O kalın sesiyle:

— Eleanor!
diye seslendi.

Yılan yüzlü kadın içeriye girdi.

Kont tabii bir nezaketle «Mr. Hartright, Mrs. Fosco» diye tanıştırdı. Sonra karısına dönerek:

— Acaba bize şöyle güzel bir kahve yapmaya vakit bulabilmekmişin? Mr. Hartright ile yapılacak işimiz var, bunu kendime lâıyk bir şekilde başarabilmem için zihnimin tamamen açık olması gerek. dedi.

Mrs. Fosco başını iki defa eğdi. Bir keresinde sert bir ifadeyle bana, ikincisinde kocasına bakarak sessizce dışarı çıktı.

Kont pencere başında duran bir yazı masasına doğru ilerledi. Bir tomar kağıtla, bir avuç kamış kalem çıkardı. Bu kamışları masanın üzerine dağıttı. Kağıtları ortadan böldü.

Omuzunun üstünden bakarak:

— Bu itirafname pek hayret edici bir eser olacak. Kalemim kuvvetlidir. Bir insanın sahip olabileceği bütün marifetlerinden biri de fikirlerini düzene koyabilmesidir. Bu tanrının büyük bir lûtfudur. Ne mutlu bana ki böyle bir şeye sahibim. dedi.

Odanın içinde bir aşağı bir yukarı dolaşarak kahveyi beklemeye başladı.

Kendi kendine şarkılar mırıldanıyor, fikirlerini düzenlerken önüne bir engel çıktımı eliyle alnına vuruyordu. İçinde bulunduğu zor durumu, bir gurur, bir gösteriş vasıtası yapması beni şaşkına çevirdi. Ondan nefret ettiğim halde, karakterinin kuvveti, büyüklüğü hayranlığımı kazandı.

Kahveyi Mrs. Fosco getirdi. Kont teşekkür etmek için karısının ellerini öptü, onu kapıya kadar geçirdi, döndü, kendine bir fincan kahve boşaltıp yazı masasına götürdü, sonra bana döndü:

— Size biraz kahve ikram edebilirmiyim, Mr. Hartright?

diye sordu.

— Teşekkür ederim, istemem.

diye cevap verdim.

Kont yerine oturdu, neşeyle:

— Ne? Sizi zehirleyeceğimi mi sanıyorsunuz? İngiliz zekâsının tek bir kusuru vardır. O da hep yanlış zamanlarda dikkatli davranır. dedi.

Kalemini mürekkebe batırdı, önüne bir kağıt koydu, hafifçe öksürdü, yazmaya başladı? Büyük bir gürültüyle, çabuk çabuk yazıyordu. Yazısı o kadar iyiydi, satırlarının arasında o kadar çok yer bırakıyordu ki başladığından iki dakika sonra birinci kağıdı bitirmişti bile. Bitirdiği her kağıdı numaralıyor, arkasına yere atıyordu. Birinci kamyş kalem aşınınca onu da arkasına, yere attı, masanın üzerinden ikinci bir kalem aldı. Kağıt kağıdı kovalamaya başladı. Düzünelerce, yüzlerce kağıt yere atıldı. Dört bir yanı kâğıtlarla doldu. Saatler geçti. Ben oturmuş onu seyrediyordum. O oturmuş yazıyordu. Kahvesi bittikten sonra da yazısına arada sırada bir alnına vurmak için ara vermeye başladı.

Saat gece yarısından sonra bir, iki üç, dört oldu. Kağıtlar uçuyor, yorulmayan kalem hâlâ sayfaları dolduruyordu. Saat dördü biraz geçte Kont'un imzasını attığını ve bu imzayı kalemi çızırtadan dairelerle süslediğini farkettim. Sonra o şişman adam bir delikanlı çevikliğiyle yerinden fırladı.

— Bravo!

diye bağırdı. Bulunmaz bir başarı kazanmış gibi gülümseyerek yüzüme baktı. Kendini övercesine iri yumruğuyla göğsünü döve rek:

— Tamam Mr. Hartright. Bu bana gurur verecek, sizi de şaşkınlıktan şaşkınlığa sürükleyecek bir eser. Bir okuyun da ne demek istediğimi anlarsınız. Fosco'nun gücü sınırsızdır. Şimdi kağıtlarımı düzene koyup üzerinden geçmeye başlayacağım. Saat şimdi dördü çaldı. Kağıtların sıralanması, okunması, düzeltilmesi beşi bulur. Dinlenmek için de biraz kestiririm. O zaman saat

altı olur. Altıdan yediye kadar da son hazırlıklarımı yaparım. Kapalı mektup meselesi de yediden sekize kadar. Program hoşuna gitti mi? dedi.

Kağıtların arasına bağdaş kurarak oturup hepsini bir iğneyle ipe dizdi. Birinci sayfanın üzerine bütün ünvanlarını sıraladı.

Laura'yı istasyondan almış olan arabacının adresini yazdı bana Sir Percival'in mektubunu verdi. Mektup Temmuzun 25inde Hampshire'den yazılmıştı. Lady Glyde'in 26 Temmuzda Londra'ya gitmek üzere yola çıktığını bildiriyordu.

Böylece Lady Glyde, doktorun raporuna göre St. John's Wood'da öldüğü gün, Karasu Malikânesinde yaşıyor ve ertesi gün için bir yolculuğa hazırlanıyordu. Arabacının ifâdesi alındığında elimizdeki deliller tamamlanmış olacaktı.

Kont saatine bir göz attı.

— Şimdi dinlenme zamanı. Biraz kestireceğim. Belki farkettiliz. Ben gerek yüz gerekse huy bakımından Napolyonu andırırım. İstediğim zaman hemen uyuyabilirim. İzin verin de karımı çağırayım. Ben uyurken canınız sıkılmasın.

Karısını uyurken ben gitmiyeyim diye çağırdığını sanki anlamamıştım. Hiç sesimi çıkarmadım.

Mrs. Fosco her zamanki gibi soluk, soğuk tavrıyla içeri girdi. Bir yıldıan farksızdı.

Kont:

— Mr. Hartright'ı eğlendir.

diyerek onu bir sandalyeye oturttu, elini öptü. Kendisi de gidip kanapeye uzandı. Üç dakika içinde sanki vicdanı rahatmış, dünyanın en suçsuz insanıymış gibi mışıl mışıl uyumaya başladı.

Mrs. Fosco masanın üzerinde duran bir kitabı aldı, sonra bana büyük bir kinle baktı.

— Kocamla aranızda geçen konuşmaları dinledim. Onun yerinde ben olsaydım sizi hemen vururdum.

Kitabı açtı ve kocası uyanıncaya kadar ne bana baktı ne de tek kelime söyledi.

Kont bir saat sonra uyandı.

— Karıcığım yukarıda herşey hazır mı? İyi. Benim buradaki işim on dakika içinde biter. Bir on dakikada da giyinsem herşey bitti demektir. Adamın gelmesine ne kadar kaldı?

Etrafına bakınca beyaz farelerini gördü. Sonra acıklı bir tavırla:

— Kalbim kan ağlıyor. Sevgili yavrularım. Sizi ne yapacağım? Bir süre hiçbir yerde yerleşmeden hep yolculukla ömrümüz geçecek. Onun için yanımıza az yük alacağız. Kanaryalarım, beyaz farelerim. Babaları gidince onlara kim bakacak? dedi.

İtirafnameyi yazmak onu ne üzmüş, ne sıkımişti. Ama onu en çok üzen, şu hayvanlarıydı. Uzun zaman düşündükten sonra ansızın tekrar yazı masasının başına geçti.

— Bir fikrim var. Kanaryalarımı ,kuğu kuşumu bu büyük şehrin Hayvanat bahçesine hediye edeceğim. Kuşları tarif eden kağıdı derhal yazayım.

Kont kağıdı imzalarken Mrs. Fosco fareleri yazmamış olduğunu hatırlattı. Kont masanın başından kalktı, karısının elini aldı, göğsüne bastırdı.

— Beyaz farelerimden ayrılamam. Beni bağışla. Farelerimi yukarıdaki yolluk kafeslerine koy.

Mrs. Fosco bana kötü kötü baktıktan sonra kafesi dikkatle alıp odadan çıktı.

Kont saatine baktı. Soğukkanlılığını kaybetmemeye gayret etmesine rağmen beklediği adamın gelmesi için sabırsızlanmaya başlıyordu.

Mumlar çoktan söndürülmüştü. Şabah güneşi içeriyi aydın-

latıyordu. Saat yediyi geçeli beş dakika olmamıştı ki kapının çingırağı çalındı. Kont Fosco'nun adamı geldi. Bu, siyah sakallı bir yabancıydı.

Kont:

— Mr. Hartright.. Mr. Rubelle.

diye ikisini tanıştırdı.

Sonra adamı bir kenara çekip bir şeyler fısıldadı, dışarı çıktı. Yalnız kalır kalmaz Mr. Rubelle emirlerimi dinlediğini söyledi. Pesca'ya kapalı mektubumu bu pusulayı getiren adama vermesini söyliyen birkaç satır yazdım, ona verdim.

Adam, evsahibi aşağıya ininceye kadar yanımda oturdu. Kont sırtında yolculuk kıyafetiyle içeri girdi. Mr. Rubelle'yi göndermeden önce pusulanın üzerindeki adrese bir göz attı.

Gözlerinde karanlık bir ifadeyle bana dönerék:

— Tahmin etmiştim zaten.

dedi.

Bana karşı takındığı tavır hemen değişiverdi.

Saat sekizden önce Mr. Rubelle bir akşam önce Pesca'ya göndermiş olduğum mektubu getirdi. Kont zarfı dikkatle evirip çevirdikten sonra bir mumun alevinde yaktı.

— Sözümdediruyorum. Ama bu mesele burada sona ermeyecek Mr. Hartright.

Mr. Rubelle kendi bindiği arabayı kapıda bırakmıştı. Hizmetçi kızın yardımıyla eşyayı dışarı taşımaya başladı. Sonra Mrs. Fosco da aşağı indi. Yüzüne Kalın bir peçe örtmüştü. Elinde de beyaz farelerin yolculuk kafesi vardı. Bana ne bir şey söyledi, ne de baktı. Kocasının koluna girdi. Yalnız ondan önce bana fısıldadı.

— Sofaya kadar arkamdan gelin. Belki en son dakikada söyleyeceğim bir şey olur.

Sokak kapısına kadar gittim. Mr. Rubelle aşağıda bahçede

duruyordu. Kont karısını arabaya bindirdikten sonra tek başına döndü, beni kapının arkasına çekerek:

— Üçüncü şartı aklınızdan çıkartmayın. Mektubumu bekleyin Mr. Hartright. Umduğunuzdan daha çabuk alacaksınız. diye fısıldadı.

Elimi aldı, dostmuşuz gibi kuvvetle sıktı. Kapıya doğru ilerledi, durdu sonra yine döndü. Bir sır söyler gibi:

— Bir kelime daha söyleyeceğim. Son görüşmemizde Marian Halcombe zayıf, hasta gibiydi. Kendisine bütün kalbimle hayran olduğum için bu haline çok üzülüyorum. Yalvarırım size ona dikkat edin. dedi.

Sonra dışarı çıkıp koca vücudunu zorla arabanın kapısından içeri soktu. Araba uzaklaştı.

Rubelle ile ben birkaç dakika kapıda bekliyerek arabanın arkasından baktık. Biz orada durken bir önceki dönemekten ikinci bir araba çıktı. Kont'un arabasını gittiği yana ilerledi. Kapının önünden geçerken adam, arabanın penceresinden bize baktı. Bu, yine operadaki yabancıydı. Sol yanağında yara izi olan adam.

Rubelle:

— Yarım saat daha benimle burada bekliyeceksiniz. dedi.

Oturma odasına döndük. Rubelle ile konuşacak, onun konuşmasını dinleyecek halde değildim. Kont'un itirafnamesini aldım, karıma karşı hazırlanan tuzağın, bu tuzağı hazırlayan adamın kendisi tarafından yazılmış olan müthiş hikâyesini okumaya başladım.

K I S I M I V

Hikâyeye Kont Isidor Ottavio Baldassare Fosco devam ediyor.

Nazik siyasi bir görevle beni 1850 yazında İngiltereye gönderdiler. Bazı gizli memurlar benim emrimde çalışıyorlardı. Bunların arasında Mrs. ve Mr. Rubelle vardı. Londra'da yerleşip işlerime başlamadan önce birkaç haftalık boş zamanım vardı. Bu tatil süresini sevgili dostum Sir Percival Glyde'in şahaser malikânesinde geçirmeye kararlıyım. Sir Percival karısıyla İtalya'dan döndü. Ben de onlarla beraberdim. Bu memlekete girmemiz çok kolaydı.

Percival'le beni birbirimize bağlayan dostluk bağı, mali durumumuz arasındaki benzerlik ile büsbütün kuvvetlenmişti. İkimizin de paraya ihtiyacı vardı. Halimizden anlamıyan bir tek medeni insan var mıdır acaba? Varsa herhalde o ya çok katı yüreklidir ya da çok zengindir.

Malikânede bizi, kalbimde «Marian» olarak yazılı olan, fakat toplumun «Miss Marian Halcombe» diye adlandırdığı o şahaser yaratık karşıladı.

Tanrım o kızı görür görmez aşık oldum. Altmış yaşındaydım ve o kıza onsekiz yaşındaki bir delikanlı gibi tapıyordum. Ona zengin yaradılışımın bütün cehverini verdim. Karıma ise ancak metelikler kaldı. Biz bir sahnenin üzerinde oynıyan kuklalar değiliz de neyiz? Tanrım iplerimizi yavaş çek. Bizi sahnemizde merhametle oynat ve yine merhametle indir.

Burada yazmam gereken mesele, insanın soluğunu kesecek kadar büyük olan olay, asıl o müthiş felâketten yani Marian'ın üzücü hastalığından sonra başlar.

Percival'in belirli bir tarihe kadar epeyi bir paraya ihtiyacı vardı. Benim de durumum kritikti. Bu parayı sağlamak için elimizdeki tek kaynak, Percival'in eşinin servetiydi. Eşinin ölümüne kadar da bu servete sahip olması imkânsızdı. Sir Percival'in dertleri başından aşmıştı. Anne Catherick adında bir kadının ciyârda bir yerde saklandığını, Lady Glyde ile görüştüğünü, eğer bildiği bir sırrı açığa vuracak olursa Sir Percival'in mahvolacağını biliyordum. Bunu bana Sir Percival söylemişti. O mahvolursa mali durumumuz ne olacaktı? Cesur olduğum halde bu düşünce beni korkutuyordu.

Anne Catherick'in bulunmasından başka bir şey istediğim yoktu. Para meselesi önemli olmakla beraber bekleyebilirdi ama bu kadını bulmak meselesi bekleyemezdi. Kadını bana yapılan tariftan tanıyordum. Lady Glyde'e şaşılacak derecede benzediğini biliyordum. Anne Catherick'in tımarhaneden kaçtığını da bana söylemişti. İşte bu iki bilgi, sonradan şaşılacak sonuçlar doğuracak olan o büyük plânımın başlangıcı oldu. İki insanın kişiliğini değiştirecektim. Lady Glyde ile Anne Catherick birbirleriyle ad, yer, alın yazısı değiştireceklerdi. Bu değişiklikten beklenen şey de otuzbin İngiliz lirası ile Sir Percival'in sırrının ebediyen gizli kalmasıydı.

İçgüdüm bana görünmiyen Anne Catherick'i günün birinde Karasu gölünün kıyısındaki kayıkhanede göreceğimi söylemişti. Bu düşünce ile oraya yerleştim. Yerleşmemden önce de kâhya kadın Mrs. Michelson'a, aradıkları zaman beni o تنها yerde kitabıma dalmış bulabileceklerini söyledim. Mrs. Michelson bana güveniyordu. Yaşını başını almış bir kadının hâlâ insanlara güvenebilmesi beni üzmüştü.

Çok geçmeden Anne Catherick'in koruyucusu olan kadınla karşılaştım. Bu kadın da herkese güvenen bir tipti. Anne Catherick'i önce uykuda gördüm. Bu talihsiz kadının Lady Glyde'e bu

derece benzemesi beni şaşırtmıştı. Bu uyuyan yüzü görür görmez, tasarımın bütün ayrıntıları bir bütün olarak zihnimde biçimlendi. Yufka yürekli olduğum için karşımdaki ızdırap sahnesine dayanamadım ve Anne Catherick'i Londra'ya gidebilecek kadar güçlendirecek ilâcı sağladım.

Hayatımın en güzel yılları, tıp, kimya bilimlerini öğrenmeye ayrılmıştı. İddia ederim ki isteseler, kimyagerler, insanlığın alın yazısını değiştirebilirler. İnsan zihninin dünyaya hâkim olduğu söylenir. Ama zihnin hakimi nedir biliyormusunuz? Vücut. Vücut ta hükümdarların en kudretlisi olan kimyagerin hükmü altındadır.

Geniş kimya bilgimi Anne Catherick'in zararına kullandığım, elimden gelse Marian'ın da zararına kullanacağım sanıldı. Bu suçlamaların ikisi de çok iğrenç. Az sonra da anlaşılacağı gibi menfaatim Anne Catherick'in hayatta kalmasını gerektiriyordu. Öte yandan, Marian'ı, o diplomalı sersemin elinden kurtarmak da en büyük isteğimdi. Londra'dan gelen doktor da benim bütün fikirlerimi destekledi. Bütün bu macera sırasında kimya bilgimden ancak iki defa yararlandım. İkisinde de karşımdaki kimseye zararım dokunmadı. Birinci sefer, Marian'ın hana gittiği gündü. O karasu'dan çıkar çıkmaz peşinden gelerek, beni gözden gizliyen bir arabanın arkasından gittim. Sonra taptığım düşmanımın, o geceyi handa geçirecek olan hizmetçi kıza verdiği mektupları ya kopya etmek ya da ortadan kaldırmak için karımdan yardım istedim. Mektuplar kızın koynunda olduğuna göre, karımın bunları açması, okuması, gerekli olan şeyleri yaptıktan sonra tekrar kapıyarak yerine koyması için fennin yardımına ihtiyacı vardı. Bu yardımı ufak bir şişe içerisinde ona verdim.

İkinci sefer, Lady Glyde'in Londra'ya gelişidir ki buna az sonra değineceğim. Bundan başka hiçbir zaman yapma çarelere başvurmam. Karşıma çıkan bütün zor durumlarla, kargaşalık-

larla, olayları tek başıma idare etmek noktasındaki ustalığım sayesinde her zaman başarabildim.

Mrs. Clemenst'e Anne'yi Sir Percival'in elinden kurtarmak için en iyi çarenin Londraya gitmek olduğunu söyledim. Sonra bir gün kararlaştırdık ve istasyonda kendilerini uğurlayacağımı söyledim.

İlk işim, karımın bana olan bağlılığından faydalanmak oldu. Mr. Clements'e Londradaki adresini, Anne'nin iyiliği için, Lady Glyde'e bildirmesini tenbihledim. Ama bu yeterli değildi. Ben yokken bazı kimseler kadının bana olan güvenini sarsabilirdi. Onun bindiği trene binip eve kadar peşinden gidebilecek kim vardı? Karım.

Hasta Marian için bana bağlı olan bir hastabakıcı bulmam gerekiyordu. Dünyanın en becerikli, en ağzı kapalı kadınlarından biri olan Mrs. Rubelle emrimdeydi. Kendisinin Londra'daki evine karımla bir mektup gönderdim.

İstasyonda karımı uğurladığım günün gecesi geç vakit karım Karasu'ya döndü. Yanında Mrs. Rubelle vardı. O sırada doktorla kavga etmekten çekinmemiştim. Çünkü bunun da zamanı gelecekti.

Bundan sonraki işim Karasu'dan ayrılmak oldu. Daha sonraki olaylara hazırlanmak için Londra'da ev bulmam gerekiyordu. Aradığım evi St. John's Wood'da buldum. O arada Mr. Fairlie ile de görüştüm.

Marian'la Mr. Fairlie'nin arasındaki mektuplaşmanın içyüzünü biliyordum. Mr. Fairlie'nin karşısına geçerek Marian'ın teklifini şiddetle destekledim. Yalnız bazı eklemeler yaptım. Allah'tan ki o zamanlar Lady Glyde hastaydı. Lady Glyde'nin amcasının isteği üzerine Karasu'dan tek başına ayrılması, bir gece halasının evinde dinlenmesi gerekiyordu. İşte benim Mr. Fairlie'ye gidip görüşmemdeki maksat da bu meseleye bir çözüm yolu bulmaktı.

Cebimde davetiye ile Karasu'ya döndüğümde Marian'ın doktorun kullandığı budalaca tedavi usulü yüzünden ağırlaştığını gördüm. Hastalık tifoya çevirmişti. Lady Glyde ile sevişmememize, onun benimle Percival'in menfaati önünde bir perde olmasına rağmen ona kendi elimle mikrop bulaştıramazdım. Bununla beraber, onun kendini tehlikeye atmasının da önüne geçecek değildim. Belki yavaş yavaş çözmeye çalıştığım bir düğüm kendiliğinden çözülebilirdi. Fakat doktor araya girip onun odaya girmesini yasakladı.

Londra'dan gelen doktor fikrimi destekledi. Hastalık ciddi idi. Beşinci günden sonra sevgili hastamız tehlikeyi atlattı. Bu süre içinde Karasu'dan bir kere ayrıldım St. John's Wood'daki evle son defa ilgilenmek, Mrs. Clements'in başka bir yere taşınmadığını öğrenmek, Mr. Rubelle ile de birkaç şey kararlaştırmak için sabah treniyle Londra'ya gidip gece döndüm. Beş gün sonra Marian'ın tehlikeyi atlattığı, dikkatli bir bakımdan başka bir şeye ihtiyacı kalmadığı bildirildi.

Doktor ortadan kaldırılması gereken önemli tanıklardan biri olduğu için onunla kavga edip evden uzaklaştırdım. Bundan sonra başımızdan savılması gereken hizmetçilerdi. Bir tek köylü kızından başka bütün hizmetçilere yol verdik. Bu kız çok aptal olduğundan kimse ondan bir şey öğrenemezdi. Hizmetçiler evden gittikten sonra bir süre için Mrs. Michelson'un da uzaklaştırılması gerekiyordu. Ona Lady Glyde için bir ev bulmasını söyleyerek sayfiyeye gönderip bu meseleyi de kolayca hallettik.

Lady Glyde sinirleri zayıflamış olduğundan odasına kapanmıştı. O aptal hizmetçi de geceleri başında nöbet tutuyordu. Marian iyileşiyordu ama henüz yataktan kalkamıyordu. Evde ondan, hastabakıcıdan, karımdan, benden ve Sir Percival'den başka kimse yoktu. Bütün kozlar elimizdeydi. Bundan sonraki güçlüğü halletmek için işe giriştim.

Bu güçlük, Lady Glyde'in Karasu'dan, yanında ablası olmadan ayrılmasını sağlamaktı. Marian'ın kendisinden önce Cumberland'a gittiğine inanmazsa, onun kendi isteğiyle evden ayrılması imkânsızdı. Onu buna inandırmak düşüncesiyle hastamızı Karasu'nun kullanılmayan yatak odalarından birine sakladık. Percival'in soğukkanlılığına güvenemediğim için bu işi gecenin en sessiz anında karım, Mrs. Rubelle ve ben yaptık. Sahne son derece esrarengizdi. Bir dram tablosunu andırıyordu. Sabahleyin verdiğim emir üzerine, yatağın altına sağlam tahta ayaklıklar yapılmıştı. Bu ayaklıkları hafifçe kaldırmamız, hastamızı hiç rahatsız etmeden istediğimiz yere taşımamız için yeterdi. Bu sefer kimyanın yardımına ihtiyacımız yoktu. Şahane Marian derin bir uykudaydı. Şamdanları önceden yaktık, kapıları önceden açtık. Ben, koca vücuduma güvenerek yatağın başına geçtim, karımla Mrs. Rubelle de ayak kısmına.

Ertesi sabah karımla birlikte Londra'ya gitmek üzere yola çıktık. Mrs. Rubelle iki üç gün hastasıyla gizlenmek zorundaydı. Karasu'dan ayrılmadan önce Percival'e, Mr. Fairlie'nin yeğenine yazdığı, yolda halasının evinde kalmasını bildiren mektubu verdim. Bu mektubu, benden haber çıkar çıkmaz, Lady Glyde'ye göstermesini söyledim. Ondan Anne Catherick'in bir zamanlar kapıldığı tımarhanenin adresini almayı da ihmâl etmedim. Ona, tımarhane müdürüne kaçak hastanın geri gönderildiğini belirten bir mektup da yazdırdım.

Londra'ya varır varmaz Anne Catherick'i ele geçirmeyi de başardık.

Tarihler çok önemli. Bir duygu adamıyla bir iş adamının birbirine zıt özelliklerini kendimde toplamış olduğumdan bütün olan bitenleri tarihleriyle hatırlarım.

24 Temmuz 1850 çarşamba günü, Mrs. Clements'i uzaklaştırmak için karımı bir arabaya bindirip bu iyi kalpli kadının evine

gönderdim. Sözde Londra'da bulunan bir Lady Glyde'nin gönderdiği uydurma bir haber bu isteğimizi başarmamıza yetti. Mrs. Clements bir arabaya bindirilerek, karım birşey almak bahanesiyle bir mağazaya girince kadın atlatıldı. Karım da mağazanın arka kapısından çıkarak yeni misafirimizi karşılamak üzere eve döndü.

Bu arada ben de başka bir arabaya binerek onun peşine takılmıştım. Yanımda Anne Catherick'e yazılmış bir pusula vardı. Bu pusulada Mrs. Clements'in o gün Lady Glyde'in yanımda kalacağı yazılıydı. Anne'nin de onlara katılması isteniyordu. Anne'yi Lady Glyde ile Mrs. Clements'in yanına dışarıda bekliyen iyi kalpli adam götürcekti. Bu, onu Hampshire'de Sir Percival'in eline geçmekten kurtarmış olan adamdı.

«İyi kalpli adam» bu pusulayı ona bir sokak çocuğuyla gönderdi. Kendisi iki üç kapı ötede bekledi. Anne sokağa çıkıp evinin kapısını kapadığı zaman bu iyi kalpli adam arabanın kapısını açtı. Anne Catherick içeri girdi. Son derece heyecanlıydım. Oysa Forest Sokağına giderken yol arkadaşım hiçbir korku göstermedi. İstedğim zaman insana baba gibi davranabiliyorum. Anne Catherick'in bana güvenmesi için birçok sebep vardı. Ona iyileşmesi için gerekli olan ilâcı ben vermiştim, onu Sir Percival'in elinden ben kurtarmıştım. Ya bu sebeplere çok güvenmiş olacağım ya da akıl hastası olan kimselerin içgüdülerinin çok kuvvetli oluşunu hesaba katmamıştım ki evde şaşkınlığa uğrayacağımı hiç düşünmemiştim. Anne'yi salona götürdüm. Orada hiç tanımadığı karımla benden başkasını göremeyince çok heyecanlandı. Onun korkusunu belki yatıştırabilirdim ama kalbinin durumu artık insan eliyle yapılmış yatıştırıcı bir ilâktan fayda göremiyecek derecede ciddiydi. Kıvrınmaya başlayınca çok korktum. Bu durumda herhangi bir sarsıntı onu hemen öldürebilirdi.

En yakın doktora haber gönderdim. «Lady Glyde»nin yardımı muhtaç olduğunu söylettirdim. Doktor çok iyiydi. Misafiri ona asılsız hayallere kapılan, zihnen hasta bir insan olarak tanıttım. Şimdi tek korkum, yalancı Lady Glyde'in asıl Lady Glyde Londra'ya gelmeden önce ölüvermesiydi.

Sabahleyin Mrs. Rubelle'ye bir pusula yazmış, ayın 26 sında cuma akşamı kocasının evine gelmesini söylemişim. Aynı anda Sir Percival'e de bir mektup yazarak karısına Mr. Fairlie'nin davet mektubunu göstermesini, Marian'ın önceden yola çıktığını söyleyerek onu ayın 26 sında öğle treniyle Londra'ya göndermesini tembihlemişim. Durumum çok kötüydü. Talihin, doktorun yardımına sığınmaktan başka bir şey yapamıyordum.

Hasta yine fenalık geçirdi. Yorgun uyandı. Fakat sonradan şaşılacak derecede iyileşti. Lady Glyde'i istasyondan alacak bir araba sağladım. Arabacıya ikide gelmesini tembih ettim. Sonra Mr. Rubelle'e gittim. Yine aynı anda bize gerekli olan delilik raporunu verebilecek iki de adam buldum. Bunların biri benim, diğeri de Mr. Rubelle'nin tanıdığıydı. İkisinin de bana güveni vardı.

Bu işleri bitirip döndüğümde saat beşi geçiyordu. Döndüğümde Anne Catherick'i ölmüş buldum. Ayın 25 iydi. Lady Glyde ise Londra'ya 26 sında gelecekti. Beynimden vurulmuştum. Artık geri dönemezdim. Daha ben dönmeden önce doktor eliyle ölüm raporunu yazmış, tarihi atmıştı bile. Ne kadar gayret edersem edeyim Anne Catherick'in ölüm tarihini değiştiremezdim. Bu oyunu sonuna kadar oynamak zorundaydım. Daha işim bitmiş değildi.

Ayın 26 sının sabahı Percival'in mektubu geldi. Percival karısının öğle treniyle geleceğini yazıyordu. Mrs. Rubelle de akşam treniyle geleceğini bildiriyordu. Yalancı Lady Glyde'in ölüsünü evde bırakarak saat üçte Londra'ya gelecek olan gerçek Lady Glyde'i karşılamaya istasyona gittim. Kanapenin altına Anne Cat-

herick'in elbiselerini saklamıştım. Bunlar ölü kadının Lady Glyde'in kişiliğinde yeniden hayat bulmasına yardımcı olacaktı. Bu konuyu İngiltere'nin yeni yeni ilerlemeye başlayan romancılarına tavsiye ederim.

Lady Glyde istasyondaydı. Etraf kalabalıktı. Lady Glyde'in eşyalarını toparlamak epeyi uzun sürdü. Etrafta onu tanıyan olabilir düşüncesiyle bu iş hiç hoşuma gitmemiştir. Arabaya biner binmez Lady Glyde ilk iş olarak ablasını sordu. Ona bir yalan uydurdum. Marian'a bizim evde kavuşacaktı. Bizim ev, bu seferlik Leicester Meydanı civarındaydı. Yani Mr. Rubelle'nin evi.

Misafiri yukarı katta bir arka odaya aldım. İki doktor hastayı görmek, rapor vermek için aşağıda bekliyorlardı. Lady Glyde'i ablasını derhal göreceğine inandırdıktan sonra doktorları teker teker odasına soktum. Onlar gerekli işlemleri tamamladıktan sonra ben içeri girip ablasının durumunun ağır olduğunu söyledim.

Bu, beklemediğim sonucu verdi. Lady Glyde korktu, bayıldı. İkinci ve son defa olarak kimya biliminden faydalandım. ilâçlı bir bardak su ona korkusunu unutturdu. Akşamleyin verdiğim bir başka ilâç da ona iyi geldi, sinirlerini yatıştırdı. O sırada Mr. Rubelle de gelmiş olduğundan Lady Glyde'in tuvaletine yardım etti. Geceleyin Lady Glyde'in elbiseleri kaldırıldı, sabahleyin Anne Catherick'in elbisesi giydirildi. Bütün bu işleri o iyi kalpli Mrs. Rubelle yaptı. O gün hastamızı yarı baygın bir halde buldum. Doktor arkadaşlarımla yardımları, beceriklilikleri sayesinde hastayı hemen tımarhaneye yatırabildim.

27 Temmuz akşamı Mrs. Rubelle ile hastamızı tımarhaneye götürdük. Anne Catherick'i tımarhanede büyük bir şaşkınlıkla fakat hiçbir şüpheye kapılmadan karşıladılar. Bunu da raporlara, Percival'in mektubuna, benzerliğe, elbiselere ve hastanın o andaki zihni bozukluğuna borçluyuz.

Hastayı tımarhaneye kapatır kapatmaz yalancı Lady Glyde'in cenaze töreninin hazırlığında karıma yardım etmek üzere eve döndüm. Gerçek Lady Glyde'in elbiseleri, eşyaları bizdeydi. Cenazeyle birlikte Cumberland'a gönderildi. Ben cenaze törenine, yas kıyafetine bürünerek, bir aile dostuna yakışacak bir şekilde ~~başkanlık ettim.~~

Kalbimin o bir tek zavıf noktası, olmasaydı, tasarrufların bir tek zavıf noktası asla meydana çıkmıyacaktı. Marian, kardesini tımarhaneden kagırınca kendimi kurtarmak için harekete geçmem gerekiyordu. Bunu sadece Marian'a duyduğum sonsuz bağlılık önledi. Her tehlikeyi göze aldım. Lady Glyde'in kimliğinin tamamen ortadan kalkmış olmasına güvendim. Marian veya Mr. Hart-right bu kimliği ispata çalışacak olurlarsa herkes onlara sahtekar gözüyle bakacaktı. Herşeyi talihe bırakmakla hata işledim.

Percival kendi inadına, hırsına cezasına çarptıldıktan sonra Lady Glyde'i yeniden tımarhaneye göndermek Mr. Hart-right'in hesabını görmek için verdiği karardan ondan vazgeçerek ikinci bir hata işledim. Hayatımın dönüm noktasında Fosco kendine ihanet etti. Bu benim yaradılışıma aykırı olan kötü suçtur. Bu suç doğuran sebebi kalbimde ararım. Orada Marian Halcombe'nin hayali var. Bu Fosco'nun ilk ve son aşkı.

Gençler, altmış yaşındaki bir adamın halinden anılayın. Kızlar, benim için gozyaşı dökün.

Hikâyemi okuyanların bana üç nokta üzerinde soru sormak isteyeceklerini seziyorum. Buhları cevaplandırayım.

1 — Karımın en korkusuz emirlerine, en karışık tasarılarına tereddütsüz boyun eğmesinin sırrı nedir? Dünya tarihinde benim gibi bir adamın hayatında, kendini isteye isteye bu adamla kurban eden bir kadının olmadığı hiç görülmüş müdür?

2 — Anne Catherick o sıralarda olmeseydi ne yapacaktım?

Böyle bir durumda o yıpranmış vücudu ebedi dinlenme yerine kavuşmasına yardım edecektim.

3 — Gereksiz yere suç işlemekten kendimi uzak tutmadım mı? Geniş kimya bilgimle Lady Glyde'in hayatına kıyabilirdim. Büyük bir fedakârlığa katlandım ve böyle yapacağım yerde ince zekâmın, insaniyetimin emrine kulak verdim. Lady Glyde'in kimliği ni aldım. Yapabileceğim şeylerin yanında yaptığım ne kadar masum görünüyor.

Bu hikâyemin şaşılacak bir belge olduğunu söylemişim. Gerçekten de öyle oldu. Bu ateşli satırları, bir daha dönmeyeceğim memlekete en son hatıra olarak bırakıyorum.

Fosco.

K I S I M V

Hikâyeye Walter Hartright devam ediyor.

Kont'un hikâyesini bitirdiğim zaman Forest Sokağında kal-
mam için ileri sürülen yarım saat sona ermişti. Rubelle saatine
bakıp başıyla selâm verdi. Hemen ayağa kalktım. Casusu o boş
evde yalnız bıraktım. Ondan da karısından da bir daha haber al-
madım.

Bir çeyrek saat sonra eve dönmüş bulunuyordum. Başım-
dan geçenleri ve bundan sonra ne yapacağımızı Marian'la Laura'ya
birkaç kelimeyle anlattım. Sonra Laura'yı karşılamaya gideceği
zaman Kont'un araba ısmarladığı yere gittim. Elimdeki adres Fo-
rest Sokağı civarında bir ahır adresiydi. Ahırın sahibi kibar bir
beye benziyordu. Önemli bir aile meselesi yüzünden bir tarihi
tesbit etmek istediğimi, bu tarihi onun kayıt defterinde bulacağı-
mı sandığımı söyleyince hiç sesini çıkarmadı. Gerçekten de 26
Temmuz 1850 tarihinin altında «Kont Fosco. Forest Sokağı No.
5'e araba gönderilecek. Saat iki. John Owen» yazılıydı. Bu, şo-
förün adıymış. Onu ricam üzerine çağırdılar.

— Geçen yıl Temmuz ayında Forest Sokağı 5 numaradan bir
beyi alıp walterloo Köprüsü istasyonuna götürmüşsün. Hatırlıyor-
musun?

— Pek hatırlıyamıyorum.

— Belki de götürdüğün beyi hatırlarsın. Uzun boylu, çok şiş-
man bir bey. Bir yabancı.

Birden adamın yüzü aydınlandı.

— Hatırladım. Ömrümde bu kadar şişman bir bey görmemiş-
tim. Forest Sokağından istasyona gitmiştik. Evin penceresinde

papağan gibi bir şey bağıırıyordu. Bey istasyonda hanımın eşyalarını bir an önce almak için telâş ediyordu. Bavulları hemen getirdiğim için de bol bol bahşış vermişti.

— Hanımı gördün mü? Nasıl bir hanımdı? Genç miydi yaşılmıydı?

— Telaştan, kalabalıktan hanımı pek göremedim. Nasıl bir hanım olduğunu hatırlıyamıyacağım ama adı aklımda. Evet, adı Lady Glyde'di.

— Kendisini unuttuğun halde adını nasıl hatırlıyorsun?
Adam gülümsedi.

— Karımın benimle evlenmeden önceki soyadı da aynıydı da. Bavulların üzerinde bu ad yazılıydı.

Bundan sonra defterdeki siparişin kopyasını çıkarıp ahır sahibine imzalattım. John Owen'e iki üç gün içinde bana yeniden yardımda bulunabileceğini söyleyerek oradan ayrıldım. Şimdi istediğim bütün evrakı elde etmişim. Ölüm raporuyla Sir Percival'in Kont'ta yazmış olduğu imzalı mektup da cüzdanımdaydı.

Elimdeki bu yazılı delillerle hemen avukat Kyrle'in yazıhanesine gittim. Ona ikinci defa gitmekteki gayem, ona herşeyi anlatmak ve karımı yarın Limmeridge'ye götürceğimi söylemekti. Bu şartlar içinde aile avukatı olarak, bizimle birlikte gelmesinin gerekip gerekmediğini o bilecekti.

Mr. Kyrle hikâyemi dinleyince şaşırdı. Hemen bizimle Cumberland'a gelmeye karar verdi.

Ertesi sabah erkenden bir trenle hareket ettik. Laura, Marian, ben ve Kyrle. John Owen'le Mr. Kyrle'nin yazıhanesinden bir kâtip de başka bir vagondaydı. Limmeridge'e varınca önce Todd's Corner'a gittik. Laura'nın, Mr. Fairlie'nin yeğeni olduğu ispat edilmeden Limmeridge Malikânesine girmemesine karar vermiştim. Mrs. Tood's bizi Cumberland'a getiren sebebi öğrenince hay-

ret etti. Marian'la Laura'yı ona bırakıp, John Owen'i de çiftlik uşaklarına emanet edip Mr. Kyrle ile Limmeridge Malikânesine gittim.

Mr. Fairlie bizi her zamanki haliyle başından savmıya çalıştı. Sonunda bir çocuk gibi sızlanmaya başladı. Sevgili yeğeninin öldüğü haberi gelince hayatta olduğunu nereden bilecekmiş? Kendine gelince Laura'yı kabul edecekmiş.

Ona iki seçim hakkı tanıdım. Ya benim bildirdiğim şartlar altında yeğenini evine kabul edecek ya da Laura'nın kimliğini ispatlamak için açtığımız mahkemede tanıklık yapacaktı. Mr. Fairlie en kısa yolu seçti. Daha fazla kafa tutmayıp dilediğimiz gibi hareket etmemizi söyledi.

Mr. Kyrle ile aşağı inip yalancı Lady Glyde'in cenazesine gelmiş olan bütün kiracılara bir mektup gönderdik. Bu çiftçileri daha ertesi gün Limmeridge Malikânesine çağırıyordu. Carlisle'deki bir heykelcilik şirketinden de mezarın üzerindeki yazıyı kazmak için birini istedik. Malikânede kalmaya karar vermiş olan Mr. Kyrle bu mektupların ikisini de Mr. Fairlie'ye imzalatmak işini üzerine aldı.

Ertesi gün bu maceranın basit bir özetini çiftçilere okuyacaktım. Bundan sonra Mr. Kyrle Laura'nın malı durumundan söz açmağa çalıştı. Bu mesele hakkında pek bir şey bilmediğim gibi bilmek de istemediğimden Mr. Kyrle'den bunun üzerinde durmamızı rica ettim. Sonunda beklenen gün geldi. Laura Limmeridge Malikânesinin o tanıdık kahvaltılık salonuna bir kere daha girdi. Salonda olanlar ayağa kalktılar.

Benim ısrarım üzerine Mr. Fairlie de toplantıda bulunuyordu. Bir yanında Mr. Kyrle, öbür yanında da uşağı bir elinde lokman ruhu şişesi, öbür elinde kolonyalı bir beyaz mendille:

Mr. Fairlie'ye dönerek orada onun kendi isteğiyle bulunduğu söylemesini rica ettim. Bir elini Mr. Kyrle'ye bir elini de uşağına uzatıp ayağa kalktı. Ve:

— İzin verirseniz size Mr. Hartright'ı tanıtayım. Ben bildiğiniz gibi hasta bir adamım. Mr. Hartright benim adıma konuşacak. Anlatacağı gayet acı bir hikâyedir. Gürültü yapmadan dinleyin. dedi.

Sonra ağır ağır yerine oturup kokulu mendilinin arkasına sığındı. Hikâyeyi yok yere karıştırmamak için Sir Percival'in sırrından hiç söz etmedim. Sadece herşeyin para için yapılmış olduğunu söyledim. Hikâye bittikten sonra ölüm tarihiyle Laura'nın yolculuk tarihi, Sir Percival'in Kont Fosco'ya yazdığı mektubun tarihi arasındaki farkı belirttim, ahır sahibinin imzaladığı kâğıdı okuttum. John Owen de konuştuktan sonra Marian tımarhanede kardeşiyle karşılaşmasını anlattı. Sonunda Sir Percival'in ölümüyle bizim evlenmemiz de meydana çıktı.

En son Mr. Kyrle ayağa kalktı, ailenin avukatı olmak sıfatıyla, Laura'nın kimliğini ispat edilmiş saydığını söyledi.

Laura'yı ayağa kaldırarak salondakilere:

— Siz de aynı fikirdemisiniz?

diye sordum.

Salonun arkasında oturan en eski kiracılardan biri ayağa kalktı, ötekileri de peşinden sürükledi. Hepsi bir ağızdan «Yaşa, yaşa» diye bağırmağa başladılar. Çiftçilerin eşleri Luranın etrafını aldılar. Hepsi ağlıyordu. Laura fenalaştı. Hemen onu dışarı çıkardım. Hiç bir zor anda bizi yalnız bırakmamış olan Marian yine kendine hâkimdi. Laura'yı ona teslim ettim. Sonra çiftçilere ikimiz adına teşekkür ederek, benimle gelip mezar taşındaki sahte yazının silinmesine tanıklık etmelerini söyledim.

Hep birlikte evden çıktık. Mezarın başına bir kalabalık toplanmıştı. Yazıyı silecek olan adam da oradaydı. Laura'nın adı tamamen silinince kalabalıktan bir oh sesi yükseldi. Silinen cümlelerin yerine bir tek cümle yazıldı.

«Anne Catherick 25 Temmuz 1850.

Avukat, kâtibi, tanık arabacı o akşamki trenle döndüler. Mr. Fairlie'den bir pusula aldım. Bitkin bir durumda odasına çekilmiş olan Mr. Fairlie bizi tebrik ediyor ve orada kalıp kalmıyacağımızı soruyordu. Kendi evimizden başka yerde kalmıyacağımızı, bir daha bizi görmekten ya da bizden haber almaktan yana korkusu ol-
mamasını yazarak Todd's Corner çiftliğine döndük. Ertesi sabah da Londraya hareket ettik. Bütün köy halkı bizi sevgiyle istasyona kadar uğurladı.

Bu hür hayatıma henüz alışmamıştım ki yurda döndüğüm zaman bana ilk olarak iş vermiş olan dostum beni çağırdı. Patronları onu Pariste bulunan eski bir oymayı gözden geçirip değeri hakkında bir fikir yürütmekle görevlendirmişlerdi. Kendisi iş olduğundan gidemiyecekti. Onun gitmesini istiyordu. Bu teklifi sevinçle karşıladım çünkü görevimi umduğum gibi başarırısam, bu büyük, şerefli gazeteye devamlı olarak bağlanacağım muhakkaktı.

Parise yalnız gitmedim. En son dakikada Pesca da benimle geldi. Operadaki o geceden beri bir türlü eski neşesini bulamamıştı. Onun için bir kaç hafta tatil yapmanın kendisine iyi geleceğini umuyordu.

Dört günde işimi tamamladım. Beşinci günde Pesca ile şehri gezmeğe ayırdım.

Otelimiz kalabalık olduğundan aynı katta oda bulamamıştık. Benim odam ikinci katta, Pescanınki ise benim üzerimdeki kattaydı. Parise gelişimizin beşinci sabahı profesörü almak üzere yukarı çıktım. Son basamaklardayken Pesca'nın kapısının açıldığını gördüm. Kapıyı uzun, narin, sinirli bir el açmıştı. Aynı zamanda arkadaşımın alçak, heyecanlı bir sesle, İtalyanca:

— Adını hatırlıyorum ama adamı tanımıyorum. Operada gör-

dünüz. O kadar değişmişti ki tanıyamadım. Raporu yazıp göndereceğim. Başka bir şey yapamam. dediğini duydum.

İkinci bir ses:

— Başka bir şey yapmak gereksiz. dedi.

Sonra kapı iyice açıldı. Yanağında yara izi olan yabancı kılıklı sarışın adam dışarı çıktı. Onu bir hafta önce operada sonra da Kont Fosco'nun evinin önünde görmüştüm. Ona yol vermek için geriledim. Adamın yüzü solgundu. Merdivenden aşağı inerken trabzona sıkı sıkı tutunuyordu.

Pesca odaya girdiğim zaman bir kanapenin ucuna son derece garip bir şekilde büzülmüştü.

— Seni rahatsız mı ediyorum? Yanında arkadaşın olduğunu bilmiyordum. dedim.

— Arkadaşım değil. Kendisini bu gün ilk ve son olarak görüyorum.

— Galiba sana kötü bir haber getirdi.

— Feci bir haber, Walter. Hemen Londraya dönelim. Burada kalmak istemiyorum artık. Geldiğime pişman oldum. Gençlik suçlarımin cezalarını çekiyorum. Ben onları unutmaya çalışıyorum ama onlar beni unutmuyorlar.

— Şimdi dönemeyiz. Ancak öğleden sonra gidebiliriz. Bu arada gezmeğe çıkalım mı?

— Hayır. Ben burada beklerim. Sen git gez. Bugün mutlaka dönmeliyiz.

Öğleden sonra Paristen ayrılmaya söz vererek otelden çıktım. Notre Dame kilisesini görmeğe kararlıydım. Notre Dame'a ırmak yanından gittiğim için yolda Parisin o müthiş ölümler evinin (Morg) önünde geçtim. Kapının önünde bir kalabalık vardı. İçeride halkın merakını uyandıran, korkunç bir şey olduğu belliydi. Eğer ka-

labalığın sonunda iki erkekle bir kadının arasında geçen konuşma kulağıma çalınmasaydı durmadan geçecektim. Bu iki erkekle kadın morgdan yeni çıkmışlardı. İçerdeki ölüyü tarif ediyorlardı' Sol kolunda garip bir işaret olan çok iri yarı bir erkekmiş.

Bu sözleri duyunca kalabalığa karıştım. Pescanın kapısı önünde konuşulanları duyduğum, yabancıyı gördüğüm zaman durumu anlar gibi olmuştum. Şimdi rastgele kulağıma çalınan sözler bana herşeyi anlattı. Bu adamı, tiyatrodan eve, evden Pariste saklandığı yere kadar benden başkası bir öcalma hırsıyla takip edip hesabını görmüştü. Onu tiyatroda Pescaya gösterdiğim an farkında olmadan onun ölüm kararını imzalamıştım.

Kont Fosco orada bir Fransız kalabalığının karşısında yatıyordu. Sahipsiz bir ölü. Kalbsizcesine işlenmiş suçlarla dolu bir hayatın acı sonu. O geniş, kuvvetli, sert yüzü o derece şaheser görünüyordu ki geveze Fransız kadınları ellerini hayranlıkla kaldırdılar, hep bir ağızdan «Ne güzel adam» diye bağırdılar.

Kont Fosco kalbinden yediği bir bıçak veya hançer darbesiyle öldürülmüştü. Sol kolunda tam Pesca'nın kolundaki damganın durduğu yerde, T harfi biçiminde iki derin çizik vardı. Bunlar derneğin damgasını silmişti. Yanında duran elbiseleri onun peşini kovalıyan tehlikeden haber olduğunu gösteriyordu. Fransız sanatçıların kıyafetine bürünmüştü. Bir kaç dakika sonra cam bölmenin önünden ayrılarak dışarı çıktım.

Sonradan öğrendiğime göre Kont'un ölüsü Seine ırmağından çıkarılmış. Üzerinde kimliğini, adını, adresini belli eden hiçbir şey bulunamamış. Kimin öldürdüğü, nerede ve nasıl öldürüldüğü, bilinmiyor. Pesca'dan, yüzü yara izli sarışın yabancıнын, İtalyadaki gizli derneğe, Pescanın vatanından ayrılışından sonra girmiş bir üye olduğunu, ölünün kolundaki iki derin çizimin İtalyanca «traditore» (vatan haini) kelimesini belirttiğini öğrendim.

Onun kim olduğu, benim morga gidişimin ertesi günü, karısına yazılmış olan imzasız bir mektuptan anlaşıldı. Ölü, Mrs. Fosco tarafından Père Lachaise Mezarlığına gömüldü. Kontes mezarın tunç parmaklıklarına hâlâ her gün yeni çelenkler asar. şimdi Versailles'te dünyadan uzak, yapayalnız yaşıyor. Bir süre önce kocasının bir biyografisini yayınladı. Bu eser Kont'un gerçekte kimliğini, hayatının gizli yaşantılarını aydınlatmıyor. Sadece iyi bir koca olduğunu, eşine rastlanılmayan kabiliyetlerini, ona verilen rütbeleri, şerefleri belirtiyor. Ölümü birkaç satırda anlatılmış. «Hayatı, asilzadelerin haklarını korumakla savaşarak geçmiştir. Sonunda da bu inancının kurbanı olmuştur.»

Yaz, sonbahar geçti. Önemli bir olay olmadı. Sakin bir yaşantımız var. Düzene girmiş olan gelirim bütün ihtiyaçlarımızı karşılıyor.

Yeni yılın şubat ayında ilk çocuğumuz oldu. Erkek. Vaftiz töreninde annem, kızkardeşim, Mrs. Vesey, Mrs. Clements bulundu. Oğlumuzun vaftiz annesi Marian. Vaftiz babaları da Pesca ile Mr. Gilmore.

Küçük Walterimiz altı aylık oldu. Ben gazete için bazı resimler çizmek üzere İrlandaya gittim. Orada iki hafta kaldım. Evle sık sık mektuplaşıyordum. Seyahatimin son üç günü adresim belli olmadığından evden mektup alamıyacaktım.

Geceleyin yola çıktım, sabah Londraya vardım. Eve geldiğimde kimseleri bulamayınca şaşırdım. Laura, Marian, çocuk bir gün önce evden ayrılmışlardı.

Hizmetçi elime karımın yazmış olduğu pusulayı sıkıştırdı. Bu nu okuyunca daha çok afalladım çünkü karım Limmeridge'e gittiklerini yazıyordu. Beni de oraya çağırıyorlardı, Merak etmemeliymişim.

Sabah trenine yetişecek kadar zamanım vardı. Öğleden sonra Limmeridge'deydim. Karım da Marian da yukarı kattaydılar. Mr. Fairlie'nin resimleriyle uğraşırken oturduğum odaya yerleşmişlerdi. Marian kucağında çocukla benim koltuğumda oturuyordu. Laura da eskiden üzerinde resim çizmiş olduğum masanın başına geçmişti. Eski albümü karıştırıyordu.

— Buraya neden geldiniz? Mr. Fairlie'nin haberi var mı? diye sordum.

O zaman Marian herşeyi anlattı. Mr. Fairlie ölmüş. Zaten son zamanlarda felç geldiğinden durumu çok kötüydü. Ölüm haberini avukat bildirmiş, onlara Limmeridge Malikânesine gitmelerini söylemiş.

Marian hikâyeyi bitirince ayağa kalktı, oğlumuzu havaya kaldırarak:

— Bu kim biliyormusun, Walter? dedi.

— Gerçi sabah beni şaşkınlıktan şaşkınlığa sürüklediniz ama herhalde çocuğumu da tanımayacak değilim.

Marian o eski neşesiyle:

— Çocuk mu? İngiltere'nin en asil ailelerinden birinin mirascısına sen nasıl çocuk dersin? Bu yavruyu herhalde tanıımıyorsunuz. İki önemli kişiyi birbirine tanıtmak istiyorum. Mr. Hartright ve Limmeridge'nin tek mirasçısı. dedi.

Artık o uzun süren çalışmagünlerim geride kaldı. Kalem elimde titredi ve hikâyemizi iyilik perisi Marian'ın sözleriyle bitirdim.

